CATALOGUS CODICUM
ASTROLOGORUM GRAECORUM

VII

CODICES GERMANICOS

DESCRIPSIT

FRANCISCUS BOLL

UNIVERSITY OF MISSOURI
OCT 31 1960
LIBRARY
UNIVERSITY OF MISSOURI
JUL 18 2007
LIBRARY

BRUXELLIS
IN AEDIBUS HENRICI LAMERTIN
20, RUE DU MARCHÉ AU BOIS, 20

1908

CATALOGUS

CODICUM

ASTROLOGORUM GRAECORUM

VII

BRUXELLIS
TYPIS POLLEUNIS ET CEUTERICK
DREESEN ET DE SMET, Successeurs
37, RUE DES URSULINES, 37

CODICES GERMANICOS

DESCRIPSIT

FRANCISCUS BOLL

UNIVERSITY OF MISSOURI
JUL 18 1960
LIBRARY

BRUXELLIS
IN AEDIBUS HENRICI LAMERTIN
20, RUE DU MARCHÉ AU BOIS, 20

1908

53477a

PRAEFATIO

Septimus hic nostri operis fasciculus tardius quam olim speraveram ad finem perductus est. Horas enim subsicivas tantum incepto impertire primo poteram; nec vero, cum liber imprimi coeptus est, omnia iam prorsus parata et perfecta erant quibus in codicibus describendis excerptisque edendis opus erat. At hercle ne hodie quidem opus laboriosum absolvissem, nisi amici summa comitate me adiuvissent. Quorum primus mihi nominandus Franciscus Cumont qui strenuus atque indefessus Catalogi nostri fautor atque tutor codices Parisinos Romanosque mea causa contulit, imagines photographicas mihi misit, plagulas omnes legit ac relegit, multaque egregia doctrina correxit. Guilelmum quoque Kroll locos corruptos passim notavisse sagacissimeque emendasse grato animo profiteor. Codicem 3 Iosephus Heeg mihi descripsit. Hamburgensium catalogum Ericus Ziebarth a me rogatus supplevit; aliis beneficiis C. Bezold, C. Dyroff, M. Förster, F. C. Ginzel, A. Heisenberg, P. Wolters me devinxerunt. Nec minores agimus gratias bibliothecarum praefectis quarum codices hic descripti vel excerpti sunt, Monacensis imprimis atque Berolinensis. Ceteras imperii Germanici bibliothecas quotquot Gardthauseni laterculo (*Sammlungen und Cataloge griechischer Handschriften*, Lipsiae 1903) mihi innotuerunt, huius modi codices non possidere

9/4299 60

aut ex catalogis didici aut per litteras praefectorum certior factus sum.

Describendi edendique rationem prioribus fasciculis probatam me non deseruisse vix est quod moneam. In codicibus igitur recensendis scripturae vitia nusquam fere emendavi; sed in fragmentorum selectorum appendice quaecunque ex mutata vocalium pronuntiatione fluxerunt menda tacitus plerumque correxi. Indices autem grammaticum et palaeographicum a me nunc primum additos haud ingratos fore spero iis qui linguae graecae litteraturaeque inde ab Alexandri Magni temporibus historiae magis quam astrologorum magorumque artibus operam daturi sunt.

Messem largiorem ut ex codicibus astrologorum Graecorum in Germania servatis reportarem, res saltem potissimas in illis traditas transcribere atque in lucem edere studui. Quae praetermisi, magnam partem minoris momenti esse duxi aut nota atque edita esse inveni. Neque enim tot astrologorum codicibus descriptis tamquam oras cognitas ex vasto aequore identidem emergere longas capitulorum series a nobis iam investigatas atque expilatas quisquam mirabitur. Multum tamen operis restat, quod paucis annis absolvi posse non desperamus.

Scrib. Herbipoli kal. Maiis MCMVIII.

F. Boll.

CODICES MONACENSES

CODICES MONACENSES

1. Monacensis 29. — Chartaceus, 35 × 24,5 cm., ff. 413, saec. XVI. — Cf. Hardt, *Catal. codd. manuscr. Bibl. Reg. Bavar.*, I, 164.

F. 104. Ἀδέσποτος ἐξήγησις περὶ ὧν ποιεῖται σχημάτων ἡ Σελήνη πρὸς τὸν Ἥλιον (Τὰ τῆς Σελήνης σχήματα ἅπερ — [f. 105] ἤτοι καὶ ταῦτα κδ'). Nullius pretii.

F. 105. Περὶ τοῦ Ἡλίου πότε εἰσέρχεται ἐν τῷ Κριῷ καὶ διὰ πόσων ἡμερῶν διέρχεται τούτον τε καὶ ἕκαστον τῶν λοιπῶν ζῳδίων (Ἰστέον ὅτι ὁ Ἥλιος διέρχεται — [f. 105ᵛ] ὡρῶν ις').

2. Monacensis 59 (olim in Bibliotheca electorali Monac. signatus 2, 29). — Chartaceus, 35 × 22 cm., ff. 389. Transcripsit Mich. Maleas Epidaurius Florentiae 1550 (f. 167ᵛ : Μιχαὴλος ὁ Μαλέας ὁ Ἐπιδαυριότης ἐξέγραψεν ἐν Φλορεντίᾳ ἔτος ,αφν', Μαρτί[ου] λα'). — Cf. Hardt. I, 312 sqq.

F. 210. Ἐξηγητὴς ἀνώνυμος εἰς τὴν τετράβιβλον Πτολεμαίου (Τὰ προοίμια — [f. 312ᵛ] πάντων τῶν κέντρων). Cf. *Catal. Florent.*, cod. 3, f. 115.

F. 313. Πορφυρίου φιλοσόφου εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν τοῦ Πτολεμαίου (Προοίμιον. Ἐπειδὴ — [f. 327] καὶ ὄπισθεν ἑπτά). Cf. *ibid.*, cod. 3, f. 1.

3. Monacensis 70 (olim inter Electorales signatus 6, 45). — Chartaceus, 35 × 24 cm , ff. 366, saec. XVI. — Cf. Hardt, I, 434.

F. 240. Ὑγρομαντεία. Τὸ κληδίον τῆς πάσης τέχνης τῆς ὑγρομαντείας· εὑρεθὲν ὑπὸ διαφόρων τεχνίτων καὶ τοῦ ἁγίου προφήτου Σολομῶντος· ἐν ᾗ φαίνεται γραφὴν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ῥοβοάμ. In marg. Ἑρμην[εία] (Πρόσεχε ὦ ἀκριβέστατε υἱὲ Ῥοβοὰμ εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς τέχνης — κυριεύειν τὸν Ἥλιον· εἶθ' οὕτως τὰς [*sic*] ἑξῆς ἐροῦμεν). — Idem opusculum haberi in cod. Paris. 2419, f. 218, docet Reitzenstein, *Poimandres*, p. 187, 1. Cf. *Catal. Ital.*, cod. Taurin. 5, f. 75ᵛ. Sequuntur singula opusculi capitula :

[I]. Ἐπίσκεψις. Ἐπίσκεψις τῶν ἑπτὰ πλανήτων· καὶ τίνα χρὴ πράττειν, ἐν ταῖς ὥραις αὐτῶν· ἐν ᾗ κυριεύουσιν τὰς ἑπτὰς

ἡμέρας τῆς ἑυδομάδος (Ἡμέρᾳ κυριακῇ κυριεύει ὁ Ἥλιος — [f. 243] εἰς τὰς κδ' Ἄρης, ὥρα μάχης καὶ ἔχθρας). Cf. capitulum quod infra edetur ex cod. 7, f. 5 sqq.

F. 243. [II]. Angeli boni et daemones mali singulorum hebdomadis dierum enumerantur. Γίνωσκε, ὦ ἀκριβέστατε υἱὲ Ῥοβοάμ, ὅτι καθ' ἓν μία ὥρα κυριεύει εἷς ἄγγελος ἀγαθὸς καὶ εἷς δαίμων πονηρός. ἐὰν θέλεις ποιῆσαι ἀγαθὸν ἔργον, ὅρκιζε τὸν ἄγγελον τὸν ἀγαθόν, ἵνα ἔνει σοι σύνεργος· εἰ δὲ θέλεις νὰ ποιήσεις περὶ πράγματος ἑτέρου πονηροῦ, ὅρκιζε τὸν δαίμονα νὰ ἔναι σύνεργόν [*sic*] σου, καὶ οὕτως πράξεις εἴ τι βούλει εὐκόλως. ἄρχεται οὕτως (Τῇ κυριακῇ — [f. 246] ἄγγελοι καὶ δαίμονες ὥρα κδ' ἄγγελος Θαναὴλ. δαίμων Νιτρίσφ).

F. 246. [III]. [Προσευχαὶ τῶν ἑπτὰ πλανήτων.] Μέθοδόν σοι γοῦν ἐγχαράσω τοῦ γινώσκειν σε, ἀκριβέστατε Ἱεροβάμ, ὅτι χρὴ ἄμφω γινώσκειν τὴν ὥραν ἐν ᾗ βούλει ποιῆσαι τὸ σὸν θέλημα· πρῶτον εἰπὲ τὴν προσευχὴν τοῦ πλανήτου ἐκείνου τοῦ εὑρισκομένου ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ· ἔπειτα ὅρκιζε τὸν ἄγγελον, καὶ τὸν ὑπηρέτην ἤγουν τὸν δαίμονα ἔπειτα ὅρκιζε· [haec duo verba expuncta] ἔστι δὲ ἡ προσευχὴ τοῦ Κρόνου αὕτη (Προσευχὴ τοῦ Κρόνου. Ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος τὸ ἄσχετον κράτος — [f. 247v] εἰς τὴν δουλίαν ταύτην ἐν ᾧ ἐπιχειρίζομαι).

F. 247v. Προσευχὴ τῶν ἀγγέλων ὅταν θέλῃς νὰ ὁρκίσῃς (Ὁρκίζω σε, ὦ ἄγγελε ὁ δεῖνα, ὅστις κυριεύεις — [f. 248] νὰ ἔναι δόκιμος καλὴ καὶ ἀληθινή).

F. 248. [IV]. Characteres singulorum planetarum. Γίνωσκε, ὦ ἀκριβέστατε υἱὲ Ῥοβοάμ, ἵνα ὅταν βουληθῇς τοῦ ἐπιχειρίσε ἔργον τί, τυχένει νὰ γινώσκεις τὸν πλανήτην του καὶ τὴν ὥραν, καὶ πρῶτον εἰπὲ τὰς προσευχάς· τότε ὅρκιζε τὸν ἄγγελον καὶ τὸν δαίμονα τῆς ὥρας ἐκείνης νὰ εἶναι συνεργοί σου εἰς ἐκείνω τὸ θέλεις ποιῆσαι· τότε ποιήσε τὰς χαρακτήρας τοῦ πλανήτου μετὰ τῶν μελανίων καὶ καπνισμάτων τοῦ καθ' ἑνὸς καὶ ὁ ἔχων ξουσίαν τῆς ὁ κύριος τῆς ὥρας παρέχει σοι (Αἱ χαρακτῆραι τοῦ Κρόνου. Τὰς χαρακτήρας τοῦ Κρόνου ποίησε — [f. 248v] καὶ κάπνισον αὐτὰς λαγωοῦ δέρμα καὶ λίβανον).

F. 248v. [V]. [Βότανα τῶν δώδεκα ζῳδίων] (Τοῦ Κρίου τὸ βοτάνη ἐστὶν τὸ μυριόφυλλον — [f. 251] καὶ θήσας αὐτὰ ἐπάνῳ παραυτίκα ἰαθήσεται). Cf. quae in appendice edentur ex cod. Erlang. 89.

F. 251v. Οἱ δώδεκα μῆνες μετὰ τῶν αὐτῶν ζῳδίων (♈ Κριὸς μηνὶ Μαρτίῳ κα' εἰκάδι πρωτ' — Ἰχθὺς μηνὶ Φευρουαρίω κ' εἰκάδη). Πῶς δεῖ παρατηρεῖν τὰς φύσεις τῶν δώδεκα ζῳδίων (Κρόνος ♄. Ζεὺς ♃ — καὶ Ζελήνης ☾).

F. 252. [VI]. [Βότανα τῶν ἑπτὰ πλανήτων]. Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ βότανα τῶν ἑπτὰ πλανήτων, ὦ ἀκριβέστατε Ἱεροβοάμ, καὶ ὅταν βούλῃ

ἐκβαλεῖν αὐτά, ἐξέβαλεν αὐτὰ εἰς τὴν ὥραν ἐν ᾗ κυριεύει ὁ καθεὶς πλανήτης εἰς τὴν ὥραν αὐτοῦ· καὶ ποίησον τὰς ὀνομασίας καὶ τὰς προσευχὰς· καὶ πράξεις μετ' αὐτῶν θαυμασίως· ἃ οὐκ ἐξ ὧν (l. ἐξὸν) ἀνθρώπων λαλεῖν γλώσσαις (Τὸ βότανον τοῦ Διὸς τὸ χρυσάγκαθον — [f. 253v] καὶ ἑτέρας ἐνεργείας πολλὰς καὶ χάριτας. Τέλος :. Ἀμήν). — Similes tractatus editi sunt a Pitra in *Anal. sacr. et prof.*, V, 282 et in nostro *Catalogo* a Bassi et Martini, IV, 134 s., et a Kroll, V, 83 s.

4. Monacensis 105 (olim in Biblioth. Elector. signatus 3, 7). — Chartaceus, 34 × 22 cm., ff. 345, saec. XVI. — Codicem ab eodem exaratum esse qui Vindobon. phil. gr. 14 (olim 125) scripsit, Carolus Manitius per litteras ad Bibliothecae regiae Monacensis praefectum missas statuit. — Cf. Hardt, I, 560 sq.; Boll, *Sitzungsberichte der Münchener Akademie*, 1899, p. 108.

F. 1. Παύλου Ἀλεξανδρέως εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀποτελεσματικήν (Πάνυ καλῶς, ὦ φίλε παῖ Κρονάμων — [f. 33v] ζῳδια κατωνόμασθαι. Τέλος εἰσαγωγῆς Παύλου Ἀλεξανδρέως). Cum figuris et tabulis astronomicis. Cf. cod. Florent. 1, f. 146.

F. 34. Ῥητορίου ἔκθεσις καὶ ἐπίλυσις περί τε τῶν προειρημένων δώδεκα ζῳδίων καὶ περὶ ἑτέρων διαφόρων ἐκ τῶν Ἀντιόχου θησαυρῶν (Τίνος ἕνεκα — [f. 40v] πράγματα. Τέλος τῶν τοῦ Ῥητορίου). Editum in *Catal. Florent.*, p. 142 s.; ubi de hoc cod. v. p. 141.

F. 41. Tabulae ad novam Lunam inveniendam secundum menses Romanorum et Arabum, cum paucis verbis (Ἰστέον — ἑβδομάδος ἐστί).

F. 41v. Quomodo locum in quo Sol quovis die exaltatur invenias (Εἰ βούλει γνῶναι ἐν οἱῳδηποτοῦν τόπῳ — [f. 42] ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων (i. e. Constantinopoli) μοῖ(ραι) κβ' καὶ λεπτὰ πρῶτα νδ' ἔγγιστα).

F. 42v vacuum.

F. 43. Θέωνος Ἀλεξανδρέως εἰς τοὺς προχείρους κανόνας τῆς ἀστρονομίας, ἐξήγησις ἢ παράδοσις (Ἡ μὲν λογικωτέρα ἔφοδος — [f. 84] καὶ πέμπτη εἰ πέντε καὶ ἓξῆς. Τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη μέχρι τοῦ τρίτου ἔτους τῆς Ἡρακλείου βασιλείας ,ϛρμϛ' [= 638 p. Chr.]). — Commentarius brevior in tabulas manuales, quem edidit Halma, Paris. 1822; cf. Usener apud Mommsen, *Chron. min.*, III, p. 360.

F. 84v vacuum.

F. 85. Κλαυδίου Πτολεμαίου σαφήνεια καὶ διάταξις τῶν προχείρων κανόνων τῆς ἀστρονομίας καὶ ὅπως χρηστέον αὐτοῖς· μέθοδος ἐναργής (Ἡ μὲν σύστασις — [f. 96v] ἀπειλημμένην μοῖραν τοῦ). — Edidit Halma, Paris. 1822.

F. 96v. Κλαυδίου Πτολεμαίου ὑπόθεσις τῶν πλανωμένων (Τὰς ὑποθέσεις, ὦ Σύρε — [f. 104v] αὐτοῦ ἰσοταχῶς). — Ed. Halma, Paris. 1820.

F. 105. Περὶ ἀστρολάβου χρήσεως καὶ κατασκευῆς (Ἐπειδὴ δὲ καὶ πρὸς τὰς τῆς Σελήνης τηρήσεις — [f. 112v] τὸ μέτρον τῶν ἐν αὐτοῖς). — Ultima duo capita Procli ὑποτυπώσεως τῶν ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων (ed. Grynaeus, p. 69, 10 usque ad finem) hic latere vidit Carolus Manitius.

F. 113. Περὶ παραδόξων ἀναγνωσμάτων τοῦ Ψελλοῦ (Μὴ δὲ καινῶν — [f. 115] αὐτοῖς). — Ed. Westermann, Παραδοξογράφοι, Brunsvigae, 1839, p, 142 s.

F. 115. <Pselli> Περὶ ὠμοπλατοσκοπίας καὶ οἰωνοσκοπίας (Ὁ Σωκράτης — [f. 116v] ἐντεῦθεν καταμαντεύσονται). — Ed. R. Hercher, *Philologus*, VIII (1853), p. 166-168, ex cod. Vindobonensi.

F. 116v. <Pselli> Περὶ λίθων δυνάμεως (Αἰτιολογήσασθαι μέν σοι — [f. 118] θησαυροῖς ἔασον). — Edidit De Mély, *Les lapidaires de l'antiquité*, t. II (Paris. 1898), p. 200 ss.

F. 119. Ἱππάρχου Βηθυνοῦ τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου φαινομένων ἐξηγήσεων τὸ α'. — F. 143 : τὸ β'. — F. 164 : τὸ γ'. Des. f. 179. — Cf. Manitius in editione p. x; Maass, *Deutsche Litteraturzeitung*, 1898, p. 427.

F. 179v. Ἔκθεσις τοῦ κατὰ τὸ βόριον ἡμισφαίριον ἀστερισμοῦ et f. 192 : Ἔκθεσις τοῦ κατὰ τὸ νότιον ἡμισφαίριον ἀστερισμοῦ. Des. f. 202. — Ed. P. Victorius, Florent. 1567, in editione Hipparchi. Cf. Ideler, *Sternnamen*, p. xxxiii, in adnotatione.

F. 203. Ἰσαὰκ τοῦ Ἀργυροῦ πρός τινα τῶν φίλων αὐτοῦ μεθόδους αἰτήσαντα λογικὰς ἐκθέσθαι ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν κύκλων καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων (Ἐπειδὴ τοὺς ἄλλους — [f. 212v] παραιτήσονται). — Ed. Petavius in *Uranologio*, t. III, p. 194 sqq., editionis a. 1705.

F. 213. Ἰατρομαθηματικὰ Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου πρὸς Ἄμμωνα Αἰγύπτιον (Τὸν ἄνθρωπον, ὦ Ἄμμων — [f. 218v] οὐδὲν ἐπιγίνεται). — Cf. cod. Florent. 7, f. 221.

F. 218v. Γαληνοῦ περὶ κατακλίσεως νοσούντων προγνωστικὰ ἐκ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης (Περὶ μὲν — [f. 222v] ἐὰν δὲ ἀγαθοποιὸς τὴν Σελήνην θεωρήσῃ). Mancum (= Galeni op. ed. Kuehn, t. XIX, p. 529-545). — Cf. cod. Flor. 7, f. 225.

F. 223. Στεφάνου φιλοσόφου καὶ οἰκουμενικοῦ διδασκάλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἀποτελεσματικὴ πραγματεία πρὸς Τιμόθεον τὸν αὐτοῦ μαθητήν, πρόφασιν μὲν ἔχουσα τὴν νεοφανῆ καὶ ἄθεον νομοθεσίαν τοῦ Μωάμεδ, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν μελλόντων προαγορεύουσα (Τοῖς ἤδη πεπονημένοις — [f. 233v] ὠμότητα). — Edidit Usener, *De Stephano Alexandr.*, I, p. 10; II, p. 17 sqq. Figura horoscopi habetur f. 226.

F. 234. Ἰωάννου Γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως περὶ τῆς τοῦ ἀστρολάβου χρήσεως τί τῶν ἐν αὐτῷ γεγραμμένων ἕκαστον σημαίνει. Προοίμιον. Οὗτος ἐστὶν Ἰωάννης ὁ ἐπικληθεὶς Φιλόπονος (Τὴν ἐν τῷ ἀστρολάβῳ — [f. 247] διέστηκεν ἐπὶ θάτερα). — Ed. Hase, cf. cod. Florent. 10, f. 279 et infra cod. 5, f. 1.

F. 248. Ἰσαὰκ τοῦ Ἀργυροῦ μέθοδος κατασκευῆς ἀστρολαβικοῦ ὀργάνου (Προοίμιον. Ἐπεὶ καθάπερ ἀρχετύπους — [f. 255v] ἐφοσονοῦν τῶν τοιούτων ἐπιτυχεῖν). Sequitur ibidem figura : πρώτη καταγραφὴ τῆς ἀράχνης. — Cf. *Catal. Florent.*, l. c.

De reliquis foliis codicis quae nihil ad astrologiam pertinent (256-345) v. Hardtii catalogum.

5. Monacensis 170. — Chartaceus (p. 251-258 membranaceae), in-fol., cm. 30 × 22 (p. 241-258 in-quarto), saec. XVI, pp. 258, quas variae manus scripserunt (p. 101-142 et 157-165 P. Victorius scripsit). — Codicem a. 1729 demum colligatum esse f. 1 (non numeratum) testatur, ubi inscriptum est " Tractatus varii Graeci cum Notis originalibus Petri Victorii. Simul collecti, et in librum redacti a me hoc Anno 1729 mense Martio. „ Eadem manus indicem f. 2 praemisit. F. 4 et 5 (non numerata) praebent P. Victorii imagines. — Cf. Hardt, II, 202.

P. 1. Ἰωάννου γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως τοῦ φιλοπόνου, περὶ χρήσεως τοῦ ἀστρολάβου. — Edidit H. Hase, *Rhein. Mus.*, 7, 130-156. Cf. supra cod. 4, f. 234. — Pauca a P. Victorio in margine correcta, plures notas alia manus adscripsit (saec. XVI).

P. 21. Μέθοδος ἑτέρα τοῦ ἀστρολάβου (Εἰ βούλει γινώσκειν τὴν τοῦ ἀστρολάβου μέθοδον — πρὸς τὸ κέντρον τοῦ μεσονυκτίου). Sub nomine Aegyptii a Palaeocappa ficto[1] ed. Hase, l. c., p. 158-160, additis inscriptionibus : Πῶς ἔστιν εὑρεῖν κτλ. et : Περὶ τῶν ὡρῶν κτλ. — Fortasse Ammonii philosophi, cf. cod. Vindobon. 1, f. 179.

P. 22. Περὶ τῶν δώδεκα οἰκοδεσποτειῶν (Ἴσθι δὲ καὶ τοῦτο ὡς οἱ ἀστρονόμοι — εἰς τοὺς οἰκείους τόπους ὡς διεταξάμεθα πρότερον).

P. 25. Ἐπιλογισμὸς καὶ εὕρεσις τῆς κατὰ τὸ κυριακὸν καὶ σωτήριον πάθος γεγονυίας πανσελήνου καθ' ἣν ἐγένετο καὶ ἡ παράδοξος ἡλιακὴ ἔκλειψις (Τὸ τοῦ Ναβονασάρου πρῶτον ἔτος — ἡ τῶν Ἰταλῶν παράδοσις συμφωνεῖ). Cf. *Catal. Roman.*, p. 115, 32 ss.

P. 27. Παύλου Ἀλεξανδρέως εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀποτελεσματικήν. Exhibet eadem capitula quae editio Ranzoviana (1588,

[1] Cf. Tannery, *Rev. de philol.*, XII, 62.

cf. cod. Florent. 1, p. 146), eodem ordine scripta, iisdem scholiis et notis marginalibus rubro scriptis instructa. Pauca ex codice nostro editioni addere licet. — P. 73 : Τέλος κτλ.

P. 75. Ῥητορίου ἔκθεσις καὶ ἐπίλυσις περί τε τῶν προειρημένων δώδεκα ζῳδίων καὶ περὶ ἑτέρων διαφόρων ἐκ τῶν Ἀντιόχου θησαυρῶν. Sunt capitula editionis meae (cf. *Catal. Florent.*, p. 141) praeter prooemium haec : 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 21, 23 + 24, 25, 26, 27 + 28, 29-44, 46, 47. — P. 84 : Τέλος τῶν τοῦ Ῥητορίου.

De pp. 85-156 v. Hardtii Catalogum.

P. 157. Τοῦ ὑπερτίμου Ψελλοῦ περὶ ὑετοῦ ἀστραπῆς καὶ βροντῆς (Ἠρωτήκατέ με, φίλτατοι παῖδες — τὰ διὰ πολλῶν τοῖς φιλοσόφοις ῥηθέντα ὑποτιθέντες). Des. p. 165. — Edidit Ludov. Jan, cf. infra cod. 7, f. 25.

De p. 166 usque ad finem codicis cf. Hardtii Catalogum.

6. Monacensis 276 (olim in Bibl. Elect. signatus St.<. .>, n. 68). — Chartaceus, cm. 20 × 14, saec. XIV, ff. 230, inde a f. 12 totus eadem manu scriptus; sed f. 5-7 saeculo XV adscribenda videntur. — Cf. Hardt, III, 149.

F. 5. Calendarium lunae a mense Ianuario usque ad Augustum (Ἰαννουάριος. Ἐὰν ἐστὶ ἡ Σελήνη ὀρθή — γεννημάτων λήψεις). Calendarium sagittarum in caelo visarum a mense Martio usque ad Iulium. Μηνὸς Μαρτίου τόξον φωνικόν (Μάρτιος. Τόξον ἐν τῷ οὐρανῷ φανῇ θλίψεις εἰς τὸ τῶν Περσῶν λαῶν — οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι τοῦ βασιλέως κατὰ ἀλλήλων λύκοι γενήσονται κατὰ ἀνθρώπων [1]).

Προγνωστικὸν ἀρώστων (*sic*) συγγραφὲν Ὑποκράτους καὶ Γαληνοῦ καὶ Πλάτονος [2] τῶν σοφῶν ἰατρῶν (Ἡμέρα α' τῆς Σελήνης ἐάν τις κατακληθῇ — [f. 5ᵛ] ἕως ἡμέρας ι').

F. 5ᵛ. Seismologium (Μηνὶ Μαΐῳ. Ταῦρος· ἐὰν ἡμέρας σεισμὸς γένηται, πόλεων καὶ χωρῶν ταραχαί — [f. 7] ἀγαθὸν ἐλεύσονται). Mensis Aprilis deest. — F. 8-11 vacua.

7. Monacensis 287 (olim in Bibl. Elect. signatus 8, 3). — Chartaceus, cm. 21 × 15, saec. XIV exeuntis, ff. 164. — Hunc codicem vir doctus saec. XIV astrologiae necnon geographiae studiosus [3] ita sibi conscripsit ut quae sibi utilia existimaret, ex variis

[1] Vides capitulum ab homine christiano aevi Byzantini scriptum esse : nam qui scripsit sermone biblico utitur (λύκοι γενήσονται, cf. Act. Apost., 20, 29).

[2] Plato ab Arabibus quibusdam inter astrologos citatur, cf. *Catal. Florent.*, p. 82, 10; num hoc capitulum ex scriptore Arabe versum ?

[3] Neque tamen astrologicis rationibus eum plane se dedidisse apparet quod f. 136ᵛ epigrammata Lucilli et Palladae astrologorum artem irridentia sibi ipse descripsit.

codicibus colligeret, interdum excerperet, mutaret, alia immisceret. Itaque cum multis aliis codicibus communia quaedam huic codici sunt; maxime tamen concordat cum Vindobonensi 3 nostri Catalogi (= Vindobon. philos. gr. 179), saec. XIV/XV (confer posteriorem Monacensis partem inde a f. 42 cum Vindobonensi); deinde cum Mutinensi 11 (= Mutin. gr. 85), saec. XV (cf. Monac. f. 77 usque ad finem cum Mutinensi) et cum gemello eius Vaticano 12 (= Vatic. gr. 1290), saec. XV/XVI (Monac. f. 77-106 = Vatican. f. 57-82). Necessitudine quadam Monacensis etiam cum Neapolitano 19 (= Cod. gr. Neapol. II C 33) anno 1495 scripto coniunctus est. — F. 3 in marg. infer. inscripsit manus posterior : ,αυ(?)ϛ α' μη(νὶ) Ἰουλλ(ίῳ) κθ' ομο....(?), i. e. a. 1491, die 29 Iulii. — Cf. Hardt, III, 198 sqq.

F. 1. Περὶ τοῦ κανονίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς ὁποῖον ζῴδιον εὑρεθῇ ἡ Σελήνη τί δηλοῖ ἵνα προσέχεις ἀρχή α'. Περὶ ἀποδημίας ἀπὸ τόπου εἰς τόπον (Ἐν Κριῷ πάνυ ἀγαθόν, μετὰ κέρδους γὰρ ὑποστρέψει — καὶ κυνηγέσια). — Cf. *Catal. Roman.* (V), p. 117, 1.

Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου ἐπιλ<ογὴ καθολικὴ τῶν καταρχῶν ἀπὸ Σελήνης> περὶ τοῦ <συναντῆσαι βασιλεῖ καὶ σουλτάνῳ> (Ἐν Κριῷ οὔσης τῆς Σελήνης — Ὑδροχόῳ μέσον). Editum in *Catal. Vindobon.*, p. 79; cf. p. 21. — Tituli rubro scripti saepe in his foliis fere evanuerunt.

<Apomasaris> Περὶ συγκοπῆς ἱματίων ([f. 1ᵛ] Μὴ συγκόψεις ἱμάτια καινά — συνοδεύουσα αὐτῷ). Cf. cod. Venet. 6, f. 40; cod. Vindobon. 2, f. 118ᵛ. Ex Apomasare etiam quae sequuntur excerpta sunt.

F. 1ᵛ. Περὶ διαφόρων πραγμάτων ὁποῖον βούλει (Ἐν Κριῷ κακὸν — ὁμοίως). Cf. cod. Vindobon., f. 119.

Περὶ τοῦ ἐνικίου [l. ἐνοικίου] (Ἐν Κριῷ κακόν — Ἰχθύσιν καλόν). Cf. cod. Vindobon., ibidem.

Περὶ κινήσεως καὶ ἀποδημίας (Ἐν Κριῷ μέσον — Ἰχθύσι κακόν). Cf. cod. Venet., f. 39ᵛ; cod. Vindobon., f. 119.

Περὶ ἀγορᾶς καὶ πρ<άσεως> (Ἐν Κριῷ καλόν — Ἰχθύσι καλόν). Cf. ibidem.

Περὶ φλεβοτομίας καὶ σικυάσεως (Ἐν Κριῷ καλόν — Ἰχθύσι κακόν). Cf. ibidem.

Περὶ γάμων (Ἐν Κριῷ κακόν — Ἰχθύσι καλόν). Cf. ibidem.

Περὶ διαδοχῆς τέχνης καὶ λόγου (Ἐν Κριῷ καλόν — Ἰχθύσι καλόν). Cf. cod. Venet., ibid.; cod. Vindobon., f. 120.

Περὶ ἀποστολῆς γραφῆς καὶ ἀποκλισιαρίων [*sic*, pro ἀποκρισιαρίων, cf. Crönert, *Mem. gr. Herculan.*, p. 77, 4] (Ἐν Κριῷ καλόν — [f. 2] Ἰχθύσι καλόν). Cf. cod. Venet., f. 40; cod. Vindobon., ibidem.

F. 2. Περὶ τόπου (l. τὸ ποῦ) δεῖ ἐπάρειν βοήθημα (Ἐν Κριῷ κακόν — Ἰχθύσι καλόν). Cf. περὶ βοηθήματος cod. Venet., f. 40; cod. Vindobon., f. 120.

Ὅταν ἡ Σελήνη μόνη ἐστὶν ἐν τοῖς ζῳδίοις (Ἐν Κριῷ φλεβοτομητέον — πράξεων χρυσοχοεύεται).
Καθολικὴ ἐπιτήρησις (Ὅτι οὐ πάντοτε οἱ ἀγαθοποιοὶ ἀγαθὰ διδόασιν — ἀποτελέσματα γίνονται). — Similia ex Iuliano Laodicensi edita in *Catal. Ital.*, p. 151.
Περὶ τῶν ἐν δεσμοῖς κατεχομένων (Σελήνης οὔσης ἐν Κριῷ — ἐν Ἰχθύσιν ὁμοίως). — Diversa ab eis quae Maximus docet, cf. edit. Ludwichii, p. 42 sq. et 94 sq.; cod. Florent. 8, f. 235; cod. Vindobon. 22, f. 129ᵛ.
Πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὴν ἡμε[f. 2ᵛ]ροευρεσίαν τῆς Σελήνης· καὶ πρόσεχε ἀκριβῶς (Γίνωσκε ὅτι ἡ πραγματία τοῦ κανονίου τούτου ἐποίησεν ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός — [f. 3] πᾶν πρᾶγμα). — Cf. supra ad f. 1 et laterculum Paschatis quem secundum S. Iohannem Damascenum Isaac Argyrus in opusculum de computo recepit (cap. X, ed. Petavii in *Uranologio*, 1705, p. 200); cf. Lequien apud Migne, *Patrol. gr.*, vol. 95, p. 238 sq.

F. 3. Αἰὰν θέλεις νὰ μάθης ποῖοι εἰσὶν οἱ κακοποιοί — καὶ ἐξ ἀγαθοί.

F. 3ᵛ. Tabula qua Lunae iter per zodiacum singulis mensibus demonstratur.

F. 4. Τοῦτο τὸ πέραθε (pagina proxima) κανόνι ἐστὶν τοῦ εὑρίσκειν ὁπότε βούλει πᾶσαν ὥραν ὁποῖος πλανήτης αὐθεντεύει (Καθ' ἑκάστην ὥραν — εἰς τοὺς κακοποιοὺς δὲ μή [abhinc rubro scriptum], ὡς δεδήλωται). Γύρισον (i. e. vertas) τὸ φύλλον καὶ εὑρήσεις τὸ ἑρμηνευθέν σοι κανόνιον περὶ οὗ ἄνωθεν εἴρηταί σοι.

F. 4ᵛ. Sequitur illa tabula horarum. In margine adnotatur : Γίνωσκε ὅτι οὐ μόνον τὰς ὥρας ἔχουσιν οἱ ἀστέρες μεμοιρασμένας, ἀλλὰ πᾶσαν ὕλην τοῦ κόσμου χεῦμα, ζωήν, φυτά, πετόμια, συρόμια, ἰχθύας, ἀνθρώπους, τέχνας, χρώματα καὶ τὰ μέλη τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτός, ἃ μέλλω σοι ἐν ἄλλῃ γραφῇ παραδοῦναι [cf. infra f. 8ᵛ] διὰ τὴν συντομίαν ἄρτι ἐάσαντες.

F. 5. Τὸ μὲν οὖν κανόνιον εἰς εὐσύνοπτον δήλωσιν τὰς [leg. τῆς] τῶν πολευόντων καὶ διεπόντων σκέψεως οὕτως ἡμῖν ἐκτέθειται· παραγράψομεν δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ἀποτελούμενα ὡς οἱ παλαιοὶ παρετήρησαν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς α' ἡμέρας ἤγουν τῆ[ς] κυριακῆ[ς] (Αὕτη τοίνυν — [f. 6] ἐπάνοδον μετὰ ἀσθενείας σημαίνει). — Editum in appendice.

F. 6. Ἄλλον περὶ τῶν αὐτῶν λεπτομερέστερον (Ἡμέρα κυριακὴ Ἥλιος — [f. 8ᵛ] σίνος ἔχων ἐν τῷ ὀφθαλμῷ). — Editum in appendice.

F. 8ᵛ. Ἐνταῦθα παραδίδω σοι τί καὶ τί αὐθεντεύει ἕκαστος τῶν ἀστέρων ὡσκαθὼς ὑπεσχέθην σοι ἐν τῷ κανονίῳ ὄπισθεν [supra f. 4ᵛ]. α'. (Τοῦ Κρόνου. Ἀνήκει τῷ χρόνῳ — [f. 10ᵛ] καὶ τὸν ὑάκινθον). — Editum in appendice.

F. 11. Ἐκ τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου (Ὁ μὲν οὖν Κύριος λέγει περὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου — [f. 12] ὀρθοδόξῳ φρονήματι ἀμήν). — Editum in appendice.

F. 12. Ἐρώ(τησις) διὰ τί ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον μῆναν ὁ τῆς Σελήνης κύκλος ἄρχεται καὶ ὁ θεμέλιος αὐτῆς. Ἀπό[κρισις] ([Φ]ασὶ γὰρ ὅτι τῇ μὲν δ' τῆς εὐβομάδος ἡμέρᾳ — καὶ ὧν καλούμενος).

F. 12ᵛ. Διὰ τί ἀπὸ τοῦ Ὀκτωμβρίου μηνὸς ὁ κύκλος ἄρχεται τοῦ Ἡλίου (Ὅτι τῷ ιε' δρόμῳ — καὶ πρώτη τῆς εὐδομάδος).

F. 13. Περὶ τῶν ἀνακυκλισμῶν οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῷ (Ὁ κύκλος τοῦ οὐρανοῦ ἄρχεται ἀπὸ τὴν α' ἡμέραν τοῦ Μαρτίου μηνὸς — [f. 14] ἀμφοτέρων τῶν φώτων). Agitur de cyclis caeli (= 100 anni), terrae (= 90 anni), maris (= 50 anni), aëris (= 40 anni), Solis, Lunae, bissexti, indictionis, epactarum, signorum, zodiaci et siderum. Quae hic de origine indictionum leguntur, concordant cum Cedreno aliisque Byzantinis, cf. Ideler, *Handbuch der Chronol.*, II, 357 s.

F. 14. Πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὸν θεμέλιον τῆς Σελήνης (Ἀνάλυε τὰς τξε' ἡμέρας — [f. 14ᵛ] θεμέλιον). — Cf. cod. Neapolit. 19 (*Catal. Ital.*, p. 63), f. 458.

F. 14ᵛ. Τὸ δὲ ποιμαινικὸν θεμέλιον ἔχει οὕτως (Κράτει τὸν κύκλον — ἀρχὴ τῆς Σελήνης).
Περὶ τοῦ πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἡ Σελήνη γίνεται (Τὸν κύκλον τῆς Σελήνης — τῷ τοιούτῳ). — Cf. cod. Neapolit. 19, f. 459.

F. 15. Περὶ δὲ τῆς ἀποχύσεως τῆς Σελήνης οὕτως εὔχει [*sic*] (Ὁ ψῆφος τῆς ἀποχύσεως — καθεξῆς οὕτως).
Περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλλοιώσεως τῶν τῆς Σελήνης σχηματισμῶν (Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ Σελήνη διέρχεται κτλ. α'. Γέννα — [f. 16] συνκοινωνεῖ τῷ ☉ ☾ [Ἡλίῳ Σελήνη]). — Cf. tabulam a Bassio et Martinio editam in *Catal. Ital.*, p. 142 sq. : nostra multo brevior est (e. g. α' Γέννα· δύνει στιγμὰς η'. β' φωσφόρος· δύνει ὥρα α' καὶ στιγμὰς μη' κτλ.).

F. 16. Περὶ τῶν μηνῶν νουμηνίας (Ὅταν θέλεις εὑρεῖν τὰς ἀρχὰς τῶν μηνῶν — γ' Φευρουάριος).

F. 16ᵛ. Κανόνιον αἰώνιον περὶ τὰς νουμηνίας (tabula).

F. 17. Περὶ τοῦ πασχαλίου μετρικὸν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ νομικοῦ φάσκα[1] (Εἰς τὸν α' κύκλον — [f. 17ᵛ] καὶ οὐ πλέον).

F. 17ᵛ. Σύνοψις τοῦ αἰωνίου κανονίου τῶν ἁγίων τιη' θεοφόρων πατέρων τῆς α' συνόδου δεικνύων (*sic*) σαφῶς τό τε νομικὸν

[1] Pro πάσχα, cf. Gardthausen, *Griech. Palaeogr.*, p. 399, 1.

φάσκα καὶ τὸ χριστιανικὸν μέχρι συντελείας αἰώνων (Ἅριστα μὲν πάντως — [f. 18] ἐκκλησίᾳ παραδεδώκασι).

F. 18. Νόμος ἀκριβοῦς ἐπισκέψεως (Τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας — δοκεῖ γίνεσθαι).
Ἑτέρα μέθοδος πῶς δεῖ ποιῆσαι πασχάλιον (Ὅταν βούλῃ ποιῆσαι [f. 18v] ἀπόκρεω τὸν Φευρουάριον).

F. 18v. Κανόνιον περὶ τῆς κινήσεως τῆς Σελήνης ἀπὸ ζῳδίου εἰς ζῴδιον (tabula).

F. 19. Χήματα (*sic*) τῶν δ' στοιχίων πῶς ἀλλήλοις κοινωνοῦσι, cum figura (Τὸ πῦρ συγγένειαν ἔχει πρὸς τὸν ἀέραν — ἡ μελένη [= μέλαινα] χολή).
Περὶ τῆς φύσεως τῶν ιβ' ζῳδίων καὶ τῶν ζ' πλανήτων. Praefatio : Ἰστεὸν δὲ ὅτι ἡνίκα ἡ Σελήνη — ἐγγινομένη, deinde inscribitur : Φύσις τῶν ζῳδίων (Πυρώδες — [f. 19v] εὐφυὲς Αἰγόκερως, Ἰχθύες). — Similia eis quae Ludwich in Maximo, p. 105 sq. edidit.

F. 19v. Φύσις τῶν πλανητῶν (Ἥλιος θερμός — ἐπιτύχωσιν).
Περὶ τῶν τῆς Σελήνης ἡμερῶν. Ἡσιόδου [et Ὀρφέως] (Εὔχρηστα τῆς Σελήνης ἡμέραι — [f. 20] καὶ τοὺς συληπτικούς). — Editum in appendice.

F. 20. Ἐπίσκεψις τῶν ἡμερῶν τῆς Σελήνης (α'. Ἡ πρώτη ἡμέρα — [f. 21] γυνὴ ἄστοργος τῷ ἀνδρὶ ἔσται). — Ex pleniore codice Neapolitano 19 ediderunt Bassi et Martini in *Catal. Ital.*, p. 142 sq.; cf. *Catal. Mediol.*, p. 32 sq.

F. 21. Τὰ συναντήματα τῆς Σελήνης μετὰ τῶν ιβ' ζῳδίων (Τῆς Σελήνης οὔσης ἐν τῷ Κριῷ — [f. 21v] παράβολον, εὐτυχέστερον). — Hoc capitulum Zanatae, de quo cf. Cumont in *Catal. Ital.*, p. 119, n. 1, ex pleniore codice Neapolitano 19 editum ibid., p. 139-142.

F. 21v. Ἐπιτήρησις ἡμερῶν ἐν τοῖς μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ· δύο μὲν εὔχρηστα εἰς πᾶν πρᾶγμα καὶ δύο ἄχρηστα (tabula).

F. 22. Ἐπίσκεψις τῶν ἀγαθοποιῶν ὡρῶν τῶν ἡμερῶν τῆς εὐβδομάδος (tabula).
Ἐπίσκεψις τῶν ἑπτὰ πλανήτων πῶς κυριεύουσι καὶ διέπουσι τὰς ἑπτὰ ἡμέρας καὶ τὰς ιβ' ὥρας (tabula cum paucis notulis).

F. 22v. Τὸ παρὸν κανόνιον δεικνύει οἴκους, ὑψώματα καὶ ταπεινώματα (tabula).

F. 23. Figura horoscopi; sequitur capitulum de duodecim locis (Ὁ πρῶτος τόπος ἐστὶν τῆς ζωῆς — [f. 24] ἀντύχει [leg. ἂν τύχῃ] σχηματισμόν). — Excerptum ex Paulo Alexandrino, cap. 31 (f. K1-L4) : brevior forma edita in *Catal. Venet.*, p. 158.

F. 24. Ὡροσκόπιον τῶν ιβ' μηνῶν σημειούμενον διὰ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς καὶ πέλματος (sequitur tabula quae a mense Martio incipit; cum longissimo diei 15 horae datae sint, ad clima Constantinopolitanum apta est).

F. 25. Σχήματα τῶν ιβ' ζῳδίων, deinde Οἱ δὲ πλανῆται εἰσὶν οὗτοι, deinde Σημεῖα ἀστρονομικά. — Similia edita sunt apud Du Cange, *Gloss. med. et inf. Graecitatis*, vol. II, not. p. 5; Gardthausen, *Griech. Palaeogr.*, p. 258 s. (secundum Hultsch) et in tabulis nostro Catalogo codd. Italicorum additis.
Τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ψελ(λ)οῦ. Σύνοψις (π)ερὶ τοῦ τῆς ἀστραπῆς πυρὸς καὶ βροντῆς (κ)αὶ κεραυνῶν (κ)αὶ ἑτέρων μετεώρων ἐρωτήσεων. — Cf. cod. 5, f. 157. Edidit hoc quoque codice usus L. Jan in *Jahns Jahrb. f. class. Philol.*, Suppl. VII (1841), p. 542-550; historiam de draconibus f. 28v (Δαίμονες δὲ ἥκιστα ὑπὸ πυρὸς καίονται — ἐγκαταπονουμένη) ed. post Janium (l. c., p. 549, not. 18), ex nostro codice N. Polites, Δημώδεις μετεωρολογικοὶ μῦθοι (Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ), Athen., 1880, p. 6 sq., qui iure dubitavit, num haec historiola ex Psello desumpta sit. Quae Janius edidit, desinunt f. 29. Continuantur vel potius explicantur proximis foliis.

F. 29. Περὶ τῶν εἰρημένων ἐντιωτέρως [*sic* : l. ἐναντιωτέρως] (Ἀριδήλως ταῦτα εἰδέναι — [f. 30v] ὕδωρ γεννᾷ).

F. 30v. Περὶ ἀνέμων (Καὶ τὰ μὲν εἰρημένα ἐκ τῆς ἀτμιδώδους — [f. 31] ἡ καπνώδης ἀναθυμίασις).

F. 31. Περὶ ἐτησίων ἀνέμων (Γίνονται οὖν ἐτήσιοι βορέοι — [f. 31v] διακεκαυμένη κεκλήσθω).

F. 31v. Ὅθεν πνέουσιν οἱ ἄνεμοι (Καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ δυττικοῦ (*sic*) ὁρίζοντος — [f. 32] τῆς γῆς ξηρότητα).

F. 32. Περὶ βροντῆς καὶ κεραυνῶν (Εἰκὼς ὢν καὶ ὁπόσα τῆς αὐτῆς ὕλης — [f. 33] ἐπινέφελοι δὲ κεκίας καὶ βορέας). — Hoc Pselli ipsius quoad Janius quidem illum publici iuris fecisset esse capitulum falso contendit Polites, l. c., p. 6.

F. 33. Περὶ κόσμου ἐκ τῶν Κλεομήδους μετεωρισμῶν (Ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν — [f. 34v] σχήματος τοῦ ὠοῦ ἐνόμησαν) = Cleomedes, ed. Ziegler, p. 16, 11-23; 18, 20-20, 2; 28, 18-30, 6; 20, 18-29; 32, 26-34, 10 etc.; desinit p. 74, 10; ultima verba ex Achillis cap. 4 (ed. Maass, *Comment. in Arat. rell.*, p. 33, 17) sumpta esse videntur.

F. 35. Μαξίμου φιλοσόφου πέμπτον περὶ ἀστρονομίας· ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς ἔργα τῶν δακτύλων σου [Psalm. VIII, 4] (Κατανοήσω δηλονότι — ἀποκρυπτούσης λαμπρότητος). — In operibus S. Maximi confessoris « φιλοσόφου καὶ μάρτυρος » me hoc capitulum nondum invenisse confiteor.

F. 35v. De sole et stellis (Ὁ μὲν οὖν Ἥλιος — [f. 36] ὅτε τὸ νοτιώτερον τὴν χειμερινήν). — Hoc capitulum non videtur cum antecedente cohaerere; pertinet cum sequentibus ad introductionem quandam astronomicam vulgarem.

F. 36. Περὶ τῶν πλανητῶν (Ἐφέστηκε δὲ πρῶτος — [f. 38] ἔστω δὴ πόρισμα). — Agit etiam de sole et luna et eclipsibus, omnia tamen obiter tantum attingens. Ceterum Veneris planetae periodus hic rectius quam apud Cleomedem definitur (8 mensium).

F. 38. Περὶ βροντῆς καὶ ἀστραπῆς λύσεις (Βροντή ἐστιν ὑπὸ τοῦ πνεύματος — [f. 38v] τὸ πῦρ ἐν τοῖς νέφεσι). — In fine citatur Aristoteles ἐν τῷ β' τμήματι τῆς ἀποδεικτικῆς, i. e. in *Meteorolog.*, libro II, p. 370 a 24.

F. 38v. Σύνοψις εὐσύνοπτος ἀστρονομίας (Ἀστρονομία ἐστὶ γνῶσις ποσοῦ συνεχὲς ἀεικινήτου — [f. 39] βορρὰν παρεγκλίνοντες). Continuatur :

F. 39. Περὶ ζῳδίων (Καὶ ὁ μὲν ζῳδιακὸς — [f. 40] ἐγγράφεσθαι σχήματα).

F. 40. Περὶ φύσεως πλανήτων ζ' (Καὶ ὁ μὲν τῶν ἄλλων πάντων πλανήτων ὑπερκείμενος Κρόνος — [f. 41] τόπους διακειμένων). Res tritae.

F. 41. Περὶ τῶν ζ' κλιμάτων (Κλίματα μὲν οὖν εἰσιν ἑπτὰ — [f. 42] τὴν νύκταν ποιεῖ). — Originis byzantinae sive arabicae : septimum clima est ἐν τῷ Δανουβίῳ καὶ τὰ τούτου βορειότερα ἐν οἷς κατοικοῦσι Φράγγοι καὶ Χάζαροι.

F. 42. Πρόγνωσις περὶ τῆς Σελήνης (Ἡ Σελήνη τριταῖα οὖσα — [f. 42v] ἀνέμους δηλοῖ).

F. 42v. Περὶ Ἡλίου (Ἥλιος ἐρυθρὸς ἀνατέλλων — χειμόνων ἐστι δηλωτικός).

Εἰ θέλεις εὑρεῖν τὸν Ἥλιον ἐν ποίῳ ζῳδίῳ — μοῖραι τοῦ Ἡλίου).

Εἰ θέλεις εὑρεῖν τὴν Σελήνην ἐν ποίῳ ζῳδίῳ — εὑρίσκεται ἡ Σελήνη).

Ἀριστοτέλους περὶ κόσμου πρὸς τὸν ἐν βασιλεῦσι δοκιμώτατον Ἀλέξανδρον. — Singulis capitibus ab ipso distinctis inscriptiones dedit scriptor; seriem planetarum in capite 2 invertit secundum ordinem quem dicunt Aegyptiacum (♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☾); in margine saepe σήμαινε vel ὅρα vel ἱστορία etc. sibi notavit. F. 51v in marg. infer. citatur Γρηγόριος ὁ θεολόγος. Des. fol. 56v ... εὐθὺς μέτοχος εἴη (manus multo posterior adscripsit μέχρι τοῦδε τὰ Ἀριστοτέλους ὡς ἐξετυπώθη).

F. 56v. Αἱ ὀνομασίαι τοῦ ἀέρος ἀπὸ τοῦ σφαιροειδοῦς κόσμου καὶ τῶν τεσσάρων γονυῶν [leg. γωνιῶν]. Sequitur [f. 57] orbis duodecim ventorum (fere eundem edidit Rose, *Anecd. gr.*, I, tab. 1) deinde capitulum de nominibus ventorum (Ἀπηλιότης δὲ λέγεται — [f. 57v] ἐν αὐτοῖς ἀνέμων).

F. 57v. Σχολέον Πρόκλου περὶ ἀστρολογικὴν μέθοδον (Περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων — [f. 58] καὶ τὰ ἐν αὐτῷ). — Haec sumpta esse ex Iohannis Tzetzae commentariis in Hesiodi opera et dies (v. 381, p. 208 Gaisford) vidit G. Hart, *Jahrbücher f. class. Philol.*, Suppl. XII, p. 29-31. Neque tamen is recte quae sequuntur ibidem inveniri contendit, nisi quod de aetatibus vitae humanae ea fere leguntur in nostro codice f. 59v-60 quae Tzetzes ad v. 439 collegit. — Initium ex cod. Vindobon. 3 (phil.gr. 179) edidit sub nomine Procli (cuius commentarium Hesiodeum Tzetzam hic quoque compilasse apparet) Kroll, *Catal. Vindobon.*, p. 82.

F. 58. Ἀναγκαῖον τοίνυν ἡμᾶς ὁμολογεῖν ἄπειρον εἶναι τὸ ἔξω τοῦ κόσμου κενόν — [f. 60] Κρόνῳ ἕως τέλους. — Sunt excerpta de mundo, de cyclis caelestibus, de astrologiae inventoribus (editum initio appendicis), postremo de septem hominis aetatibus (haec ex Tzetza, v. s. ad f. 57v).

F. 60. Ἰσαακίου ϛζέϛζου (*sic*) [immo Iohannis Tzetzae] στίχοι περὶ ἀνατολῆς καὶ δύσεως τῶν ἀστέρων ἰαμβικοί (Τὰς ἀκρονύχους εἰ μαθεῖν φάνσεις [*sic*] θέλεις — [f. 60v] μὴ θολώσω σοι γράφων) = Tzetzae in Hesiod. v. 564 et 596. — Hi quoque versus in cod. Vindobon. supra laudato f. 12 sequuntur, cf. *Catal. Vindobon.*, p. 28.

F. 60v. Pauca verba cum figura quae illustrat τὸ ὂν aut ἀναγκαῖον aut ἐνδεχόμενον aut ὑπάρχον (Τὸ ὂν ἀναγκαῖον — καὶ δεχόμενον). — Cf. Hart, l. c., p. 29.

Διονυσίου φιλοσόφου τοῦ Περιηγητοῦ λόγος διηγηματικὸς διαλαμβάνων τὰ περὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης. Praecedunt pauca de vita et carmine Dionysii Periegetae (Οὗτος ὁ Διονύσιος γέγονεν — ἄνθρωποι ἐνοικοῦσιν). Deinde inscribitur Στίχοι ἡρωικοί (singuli versus non separantur); f. 76 : Τέλος τῆς ἑρμηνίας ἁπάσης τῆς οἰκουμένης σὺν ποταμοῖς. In margine adscripta et versibus intermixta sunt scholia quaedam, partim ex Eustathii commentario.

F. 76. Περὶ σκότους (Τὸ σκότος ἀνούσιον ἐστὶν — εἰκάζεται εἶναι). Ab homine Christiano scriptum (Genesin respicit) [1].

[1] Finem huius capituli mirabilem sane hic apponam : Κωνοειδὲς μὲν οὖν τὸ σχῆμα τῆς γῆς οἷα στρόβηλος καὶ ἐν αὐτῷ [*sic*] ἡ τοῦ οὐρανοῦ περιφέρεια ὑπο-

F. 76v. Περὶ πελαγῶν (Διαδέχεται δὲ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος — στάδια ιγ′ ,θοβ′). — Agathemeri geograph., III, § 9 et 10 [1].

F. 77. Κλαυδίου Πτολεμαίου κεφάλαια τῆς ἀστρονομικῆς τέχνης. Praecedit vita Ptolemaei, quam post alios edidi in *Studien über Claud. Ptolemaeus*, p. 53. Excerpta ex Ptolemaei Tetrabiblo quae abhinc usque ad f. 99 sequuntur prorsus concordant cum codicibus Mutinensi 85, f. 1-31 (*Catal. Ital.*, p. 28 sqq.), et Vaticano 1290, f. 57-76 (*Catal. Roman.*, (VI), p. 79 sqq.).
Προοίμιον = Tetrab. I, 1.

F. 77v. α′. Ὅτι καταληπτὴ πέφυκεν ἡ δι' ἀστρονομίας (π)ρόγνωσις = Tetrab. I, 2.

F. 81v. β′. Ὅτι καὶ ὀφέλημός ἐστιν ἡ δι' ἀστρονομίας πρόγνωσις = Tetrab. I, 3 (abbreviatum, cf. *Catal. Roman.*).

F. 83. γ′. Περὶ τῆς τῶν ἑπτὰ πλανήτων δυνάμεως = Tetrab. I, 4.

F. 83v. δ′. Περὶ ἀγαθοποιῶν καὶ κακοποιῶν ἀστέρων = Tetrab. I, 5; in margine figura.
ε′. Περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἀστέρων = Tetrab. I, 6.

F. 84. ς′. Περὶ ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν ἀστέρων = Tetrab. I, 7.

F. 84v. ζ′. Περὶ τῆς δυνάμεως τὸν (*sic*) πρὸς Ἥλιον σχηματισμῶν τῶν ἀστέρων = Tetrab. I, 8.
η′. Περὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων = Tetrab. I, 9, nonnullis omissis.

F. 86v. θ′. Περὶ τριγόνων (*sic*) σχημάτων = Tetrab. I, 19; quatuor figurae in margine.

F. 87. <ι′.> Ἕτερον κεφάλαιον περὶ τριγώνων cum quatuor figuris. — Non ex Tetrabiblo excerptum, cf. *Catal. Roman.*, l. l. Altera huius capitis pars de finibus (ὁρίοις) agit; citantur τινὲς τῶν ἀστρολόγων.

F. 88. ια′. Περὶ τῶν καθολικῶν κλημάτων (*sic*) ἰδιώματα = Tetrab. II, 3.

F. 88v. ιβ′. Περὶ τῶν χωρῶν πρὸς τὰ τρίγωνα καὶ τοὺς ἀστέρας συνοικήσεως. — Excerpta ex Tetrab. II, 3 (initio omisso), cf. *Catal. Roman.*, p. 79 (ubi ultimo versu legendum p. 72 pro 12). Quatuor figurae in margine.

κρύπτων [*sic*] τὸ ἡλιακὸν φῶς τὸ νυκτερινὸν σκότος ἐργάζεται ἐν ἡμῖν. τὰ δὲ ἄνωθεν πάλιν ἔμπλεα εἰσὶ φωτὸς ἐκ τῶν ἄκρων τῆς γῆς φωτιζόμενα. ὁ γὰρ ἡλιακὸς κύκλος (corr. ex δίσκος) τισὶ μὲν ἴσος τῇ γῇ τισὶ δὲ μείζων εἰκάζεται εἶναι. Ad umbrae terrae formam, quam στροβίλῳ comparat etiam Anonymus in cod. Berol. Phill., 1574, f. 83 (infra cod. 25) ipsam terram auctor retulisse videtur.

[1] Idem capitulum in duobus codicibus Tubingensibus invenici video ex Wilh. Schmid, *Verzeichniss der griech. Handschriften der Tübinger Univers.-Bibliothek* (1902), p. 8, ubi auctoris nomen addendum est.

F. 90. ιγ′. Περὶ τῆς τῶν πλανήτων ποιότητος ἀποτέλεσμα = Tetrab. II, 9.

F. 92. ιδ′. Περὶ χρωμάτων τῶν ἐκλείψεων καὶ κομήτων καὶ τῶν τοιούτων = Tetrab. II, 10.

F. 92v. ιε′. Περὶ τῆς φύσεως τῶν ιβ′ ζῳδίων (κ)αὶ πρὸς τὰ ἐνιαύσια καταστήματα τῶν φυσικῶν ἰδιωμάτων. — Ex Tetrab. II, 12 excerpta, cum dodecaeteride, quam in *Catal. Roman.*, (V)I, p. 241 sq. edidi.

F. 94. <ις′.> Περὶ μορφῆς καὶ κράσεως σωματικῆς ἐκ τῶν πλανωμένων καὶ ἀπλανῶν. — Ex Tetrab. III, 13 et III, 12 contaminatum, cf. *Catal. Roman.*, p. 80.

F. 95. Sine num. Περὶ τῶν ἀπλανῶν ζῳδίων οὕτως παραδεδώκασι. — Excerpta ex Tetrab. III, 12 et IV, 6, cf. ibidem.

F. 96. ιζ′. Περὶ τροπικῶν καὶ ἰσημερινῶν καὶ στερεῶν καὶ δυσσώμων (!) ζῳδίων = Tetrab. I, 12.

F. 96v. ιη′. Περὶ τῶν σχηματιζομένων δωδεκατημορίων = Tetrab. I, 14.
ιθ′. Περὶ οἴκων πλανήτων καὶ ἀπλανῶν ἀστέρων = Tetrab. I, 15.

F. 97v. κ′. <Περὶ ὑψωμάτων> (Τὰ δὲ καλούμενα τῶν πλανομένων ὑψώματα — [f. 98] ταπεινοῦται) = Tetrab. I, 20.

F. 98. κα′. Περὶ ἐνεργείας τῶν ζ′ πλανήτων ἀλλήλοις κοινωνησάντων = Tetrab. IV, 9 (cf. *Catal. Roman.*, ibidem). Accedunt excerpta de septem aetatibus secundum Tetrab. IV, 10.

F. 99. κβ′. Περὶ μορφώσεως ζῳδίων καὶ τῶν πλανήτων (Ὁ ζῳδιακὸς κύκλος — κοιλία). Cf. cod. Roman., l. c., f. 75v.
κγ′. Περὶ σινῶν καὶ παθῶν σωματικῶν τε καὶ ψυχικῶν. — In breve contracta ex Tetrab. III, 13-15; cf. cod. Roman., ibidem.

F. 100. κδ′. Περὶ τῶν συναφῶν τῆς Σελήνης πρὸς τοὺς ζ′ [!] ἀστέρας τῶν πλανήτων. Cf. ibid., f. 76v (non ex Tetrabiblo sed ex Antiocho). Editum in appendice. — In fine [f. 102] accedit Ἐκ τῶν ἡμερῶν, capitulum christianae originis editum in *Catal. Ital.*, p. 99.

F. 102v. κε′. Περὶ τοῦ πῶς ὀφείλης εὑρίσκειν τὴν μοῖραν τῆς τῶν φωστήρων συζυγίας (Ἀπόγραψαι — φωστήρων). Cf. cod. Roman., ibid., f. 78v.
Sequitur (Κ)αὶ ἄλλως — [f. 103] ἂν θέλεις Ἡλίου καὶ Σελήνης = ibid., f. 79.

F. 103. κς′. Περὶ τῶν ζ′ ζωνῶν (τ)ῆς οὐρανίου σφαίρας (Ἐν κύκλῳ τὸ πᾶν — [f. 104] ὑποῦσθαι λέγονται); sequitur inscriptio Σχήματα τῆς Σελήνης εἰσὶ ταῦτα (Σύνοδος — φαίνετο πάθος), deinde Ἕτερον πάθος ἐκλείψεως Σελήνης καὶ Ἡλίου (Γίνωσκε οὖν ὅτι ἐπάνωθεν τῆς Σελήνης — [f. 104v] τὸν ἴδιον δρόμον πορεύεται : sequitur figura). Cf. ibid., f. 80.

F. 104v. κζ′. <Heliodori> Συνάντησις μέν ἐστιν — [f. 105] ἐπιφοραὶ

αἱ μέγισται. Cf. ibid., f. 80 [ubi legendum ὅτι — ἐπαναφοραὶ κτλ.], *Catal. Ital.*, p. 30, supra. Editum in appendice.

F. 105. κη'. <Heliodori> Περὶ φωσφορίας (Φωσφορίαι δὲ λέγονται — θαλάσσῃ). Cf. ibid. et *Catal. Vindobon.*, p. 31, f. 66. Editum in appendice.

κθ'. <Pauli Alexandrini> Περὶ αἱρέσεως καὶ δορυφορίας (Ὅτι οἱ [l. ἡ] τοῦ Ἡλίου — [f. 105v] τῆς γῆς κῶνον). Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 31, f. 72v; sed in nostro codice post verba Ἄρεος φαῦλος, quibus capitulum Vindobonense concluditur, sequuntur quaedam de διαμετρήσει, cf. ibid., f. 66.

F. 105v. λ'. Περὶ μέτρος (*sic*) οὐρανοῦ καὶ χρονικοῦ κινήματος καὶ συστάσεως κόσμου (Ὁ γύρος τοῦ οὐρανοῦ — ἀεικίνητον πνεῦσιν). Cf. *Catal. Ital.*, p. 30 (κεφ. λ'). Editum in appendice.

F. 106. <λα'.> Περὶ συνόδου Ἡλίου καὶ Σελήνης (Ὅταν θέλεις εὑρεῖν — [f. 106v] λεπτῷ ἐξέρχεται). Cf. ibidem. - Deinde Τέλος τοῦ τοιούτου βιβλίου (maxima folii 106v pars vacua),

F. 107. <Ῥητορίου> Ἐκ τῶν Ἀντιόχου θησαυρῶν διήγησις καὶ ἐπίλησις (*sic*) πάσης ἀστρονομικῆς τέχνης. — Magnam partem edidi in *Catal. Florent.*, p. 139 sqq.; cf. de hoc codice (r) p. 142. <α'.> Τίνος ἕνεκεν — [f. 107v] εἴληπται τοῦ ὕδατος. Editum l. c., p. 142-144.

F. 107v. β'. Περὶ ἀρρενικῶν καὶ θηλυκῶν ζῳδίων τόπων καὶ ἀστέρων ([f. 108] Ἀρρενικὰ μὲν ζῴδια — [f. 108v] τὴν ἐνέργειαν). Editum l. c., cap. 1.

F. 108v. γ'. Περὶ αἱρέσεως ἀστέρων (Ἐπὶ τῶν — ἀσπάζεται) = ibid., cap. 2.

δ'. Περὶ ἐμπαθῶν ζῳδίων (Ψώρας λέπρας — ἀπὸ μέρους καὶ Λέων) = ibid., cap. 4-6.

ε'. Περὶ ὑψωμάτων καὶ ταπεινωμάτων (Εἰρηκότες οὖν — δύναται) = ibid., cap. 7.

F. 109. ς'. Περὶ ἐναντιωμάτων τῶν ἀστέρων (Τίνος ἕνεκεν — [f. 109v] ἀστέρος) = ibid., cap. 8.

F. 109v. ζ'. Περὶ τριγωνικῆς δεσποτίας (Ἑκάστη οὖν ὑπογραψόμεθα) = ibid., c. 9.

<η'.> Περὶ δεκανῶν καὶ τῶν παρανατελλόντων αὐτοῖς ([f. 110] Ὁ ζῳδιακὸς — [f. 111] λυπηθήσονται) = ibid., cap. 10. — Haec contaminata sunt ex capitulo Porphyrii in isagoge p. 199 sq. (Περὶ δεκανῶν κτλ.) et ex capite a me olim Teucro Babylonio per errorem attributo, quod Heliodori astronomi celebris esse et ipse postea vidi (cf. *Sphaeram* meam p. 32, n. 1) et F. Cumont in *Catal. Ital.*, p. 152, n. 2 statuit. Edidi ex hoc codice Monacensi in *Catal. Florent.*, p. 150 sq.; deinde Bassi et Martini ex codice Neapolitano in *Catal. Ital.*, p. 152 sqq.

F. 111. <θ'.> Περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων καὶ τῶν παρανατελλόντων αὐτοῖς (Τύπος δὲ τῶν — ἐν τοῖς ἑξῆς) = l. c., cap. 11 = Porphyrii caput Περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ... δυνάμεων (p. 200).

<ι'.> Περὶ ὁρίων καὶ λαμπρῶν καὶ σκιερῶν μοιρῶν (Πάλιν οἱ παλαιοί — [f. 111v] καθυποτάξαι) = l. c., cap. 12 = Porphyrii de terminis caput, p. 200.

F. 111v. ια'. Περὶ τριγώνων τετραγώνων καὶ ἑξαγώνων, ὡς ἐν τύπῳ διαμέτρων (Τῶν τριγώνων — [f. 112] χρονικαί) = l. c., cap. 15 = Porphyrii, p. 201 sq.

F. 112. ιβ'. Περὶ ἀσυνδέτων ζῳδίων καὶ συμπάθειαν ἐχόντων πρὸς ἄλληλα (Ἀσύνδετα μὲν ζῴδια — [f. 112v] ἀκριβῶς διαφέρει) = l. c., cap. 16 + 17.

F. 112v. ιγ'. Περὶ βλεπόντων καὶ ἀκουόντων δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν (Συμβάλοντα [*sic*] δὲ καὶ ἀκούοντα — ἑπόμενα) = l. c., cap. 19 + 22.

ιδ'. Περὶ δωροφορίας (*sic*) ἀστέρων (Δωροφορία — δωροφορήσει) = l. c., cap. 23.

ιε'. Περὶ ἰδιοτροπίας ([f. 113] Ἰδιοτροπεῖν — λόγον) = l. c., cap. 29, cum conclusione ab auctore codicis addita (cf. quae in *Catal. Florent.* ad p. 157, 23 adnotavi).

F. 113. ις'. Περὶ ἀποτελεσμάτων ζῳδίων καὶ πλανητῶν (Ὁ Ἥλιος ἐπιβλέπων τὸν κλῆρον — μίξεις ποιήσει) = l. c., cap. 48, sed hic abbreviatum.

ιζ'. Περὶ κλήρων ([f. 113v] Ὁ τοῦ Ἡλίου κλῆρος — καὶ κατα-δίκας σημαίνει) = ibid., cap. 47, sed abbreviatum. In fine addita Γίνεται δὲ κτλ., quae edidi ibid., p. 163, adn. ad vers. 19.

F. 113v. ιη', Περὶ δωριφοριῶν (*sic*) τοῦ Ἡλίου ἀποτελέσματα (Ἐπὶ δωροφοριῶν — δωροφορούντων) = l. c., cap. 53, sed mutilum.

<ιθ'.> Περὶ σινοτικῶν μοιρῶν τῶν ζῳδίων (Τῶν ζῳδίων — ἕως κθ'). — Editum in appendice.

F. 114. κ'. Περὶ σινῶν φαλακρῶν ποδαλγῶν μενομένων ἀσελγῶν καὶ τῶν λοιπῶν παθῶν (Οἱ Λεοντιανοὶ — [f. 114v] τοῖς τρόποις). — Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 30, f. 52. — Editum in appendice.

F. 114v. <κα'.> Περὶ τοῦ πολεύοντος καὶ διέποντος (Ὅτι τὸν πολεύοντα — [f. 115v] κακῶν). — Ex Heliodoro excerptum cf. *Catal. Vindobon.*, p. 31, f. 68, cap. η'. — Editum in appendice.

F. 115v. κβ'. Περὶ δεκανῶν ἀσελγοποιῶν (Ἡ Ἀφροδίτη — [f. 116] ἐσπέριος). — Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 30. — Editum in appendice.

F. 116. κγ'. Περὶ φάσεων τῶν τῆς Σελήνης (Εἰσὶ τῆς Σελήνης — [f. 116v] βιοθανίαν). — Editum in appendice.

F. 116v. <κδ'.> Περὶ ῥητόρων καὶ παιδευτῶν καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων

([Ἐ]ὰν ὁ τοῦ Ἑρμοῦ — [f. 117] ὄντος). — Editum in appendice.

F. 117. κε'. Περὶ ἧς κινήσεως ποιεῖ ὁ Ἥλιος ἀπὸ ζῳδίου εἰς ζῴδιον (Ποιεῖται μὲν — τόπου). — Editum in appendice.
κς'. Περὶ ὧν ποιοῦνται φάσεων πρός τὸν Ἥλιον οἱ ε' ἀστέρες (Ποιοῦνται δὲ — [f. 117ᵛ] εἰσίν). — Editum in appendice.

F. 117ᵛ. <κζ'.> Περὶ φάσεων καὶ μοιρῶν καὶ λεπτῶν καὶ στηριγμῶν τῶν πέντε ἀστέρων (Περὶ Κρόνου· ὁ μὲν — [f. 119ᵛ] γινωσκομένη). — Editum in appendice.

F. 119ᵛ. κη'. Σχόλεα διάφορα ἀστρολογουμένων (Ὅτι ὁ ζῳδιακὸς — ἐπὶ βορᾶν πλάτος). — Ex Heliodoro excerptum? cf. *Catal. Vindobon.*, p. 31, f. 66, cap. δ'. — Editum in appendice.

F. 120. κθ'. Περὶ λοξώσεως Ἡλίου καὶ Σελήνης (Ὅτι ἡ λόξωσις — [f. 121] συστοίχως τῷ παντί). In fine [f. 120ᵛ infra] legitur: Ὅτι τὰς ἐπακτὰς κατὰ τὰς ἰνδίκτους τῶν Ἀλεξανδρέων τίθημεν, τὰ δὲ ἁπλᾶ ἔτη κατὰ τὰς ἰνδίκτους τῶν Αἰγυπτίων.

F. 121. λ'. Περὶ ἐκλείψεως Σελήνης καὶ Ἡλίου καὶ σχηματισμούς (Πᾶσα Σελήνη ἐκλείπουσα — [f. 122ᵛ] κολύει [*sic*] τὴν λάμψιν). Cum figuris. Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 30, f. 55, ubi in unum caput (λς') quae hic capita λ', <λα'>, <λβ'> efficiunt, redacta sunt [1].

F. 122ᵛ. <λα'.> Περὶ τῆς σεληνιακῆς ἐκλείψεως (Περὶ δὲ τῆς σεληνιακῆς ἐκλείψεως — [f. 124] οὐ γίνεται ἔκλειψις). — Cum figuris. Ter citatur Πτολομαῖος (versus finem ἐν τῇ μεγίστῃ συντάξει Πτολομαῖος).

F 124. <λβ'.> Περὶ Ἡλίου ἐκλείψεως (Ὁ [*sic*] γὰρ τοῦ Ἡλίου ἔκλειψις — [f. 125] ὁ ἐπίκυκλος δηλοῖ τὸ μῆκος : cf. *Catal. Vindobon.*, l. c.). — Citatur <Ptolemaeus> ἐν τῇ συντάξει. Deinde sequitur figura, altera in textu praecedit.

F. 125ᵛ. Ἐπὶ γὰρ ἑκάστου ἀνέμου — ἀνάπαλιν συνόεισθω (*sic*). — Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 30 (κεφ. λθ'). — Sequitur figura cui superscripsit librarius : Ἡ τοῦ οὐρανοῦ σφαῖρα εἰς β' ἡμισφαίρια τμημουμένη καὶ ἐπὶ κύκλους (nomina siderum et circulorum caelestium tribus circulis coniunctis inscripta sunt). Huius figurae commentarius (λύσις) sequitur f. 126ᵛ.

F. 126. Περὶ πάθους ἡλιακῆς ἐκλείψεως (Φασὶν οὖν οἱ περὶ τὴν τέχνην τῆς ἀστρολογίας ἠσχολημένοι — [f. 126ᵛ] λέγεται). — Editum in appendice.

[1] Quod f. 122 auctor τὸν Ἥλιον σύνεγγυς χιλιοκτακοσιογδοηκονταπλασίονα μάλιστα τῆς Σελήνης esse affirmat, pro τῆς Σελήνης legendum videtur τῆς Γῆς, hoc enim numero Hipparchus teste Chalcidio in Tim. 91 (cf. Hultsch apud Pauly-Wissowa, II, 1846), rationem quae inter solis et terrae volumen intercedit definivit.

Λύσις [ad figuram f. 125ᵛ pertinens] (Τὸ δὲ ἄνωθεν ἡμισφαίριον — ἄστρα καταγεγραμμένα). — Cf. *Catal. Vindobon.*, l. c. (f. 59ᵛ).

F. 126ᵛ. Περὶ τῶν τοῦ Ἡλίου τροπῶν (Τὰς τέσσαρας τοίνυν τροπὰς — [f. 127] ἡμέρας β' ἡμίσειαν). — Cum figura.

F. 127ᵛ. De 38 signis caelestibus praeter zodiacum (Ἰστέον δὲ ὅτι εἰς τμήματα ιβ' — καὶ ἀρχὴ ἡ Σελήνη). Cum figura.
Περὶ τῶν ιβ' τροπῶν ὧν ὁ Ἥλιος πορεύεται ἐν τοῖς ιβ' μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ ([Μ]ηνὶ Ἰαννουάριος [*sic*] — [f. 132ᵛ] μελάγχολον μένειν). — Id capitulum ex tribus partibus compositum est, scilicet : 1) ex calendario in codice Oxoniensi Antiocho attributo, cui accedunt duodecim orbes siderum nominibus inscriptis [propediem cum aliis calendariis graecis edetur]; 2) ex Sphaera barbarica quam edidi in *Sphaera*, p. 57, cf. p. 53; 3) accedunt versus <Theodori Prodromi> de singulis mensibus excerpti : pleniores ed. B. Keil, *Wiener Studien*, XI, 110 sqq.

F. 132. <Antiochi> Περὶ καλανδῶν (Ἐὰν γένηται κάλανδα — πολυομβρίας). — Editum in appendice.

F. 133. <Antiochi> Περὶ τῆς τοῦ Κυνὸς ἐπιτολῆς (Ὁ τοῦ Κυνὸς — καὶ πηγῶν). — Cf. Boll, *Sphaera*, p. 53, 1. — Editum in *Catal. Ital.*, p. 154, ex cod. Neapolitano.

F. 133ᵛ. Ὀρφέως διὰ στίχων ἡρωικῶν (π)ερὶ σεισμῶν (Φράζεο δὴ — [f. 134ᵛ] κατὰ χώρας). — Cf. *Catal. Florent.*, p. 4 etc.

F. 134ᵛ. Ψῆφος τοῦ σοφοῦ Πυθαγόρου (Πολλὰ μαθὼν καὶ πολλὰ πειραθεὶς — [f. 135] ὃ περιττεύσει νικήσει). — Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 33.

F. 135. Τὸ κανόνιον τῶν ἐννέαδων (tabula [f. 135ᵛ] sine verbis).

F. 135ᵛ. Τοῦ αὐτοῦ ψῆφος περὶ ζωῆς καὶ θανάτου (Ψήφησον τὸ ὄνομα — ὑποκείμενος κανῶν δηλοῖ). Sequitur canon.

F. 136. Ἕτερος ψῆφος περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως (Ψήφισον τὸ ὄνομα — τὸν θάνατον). Sequitur canon. — Haec Pseudo-Pythagorica edidit maximam partem Hardtius in Catalogo codd. Monac. III, 204-206 [1].
Disticha elegiaca (*Anthol. Palat.*, X, 28; IX, 7; X, 33; X, 29; X, 30; IX, 120). Deinde Περὶ φροντίδος (*Ibid.*, IX, 9, 5; X, 37; X, 34); deinde f. 136ᵛ (Ε)ἰς ὥρας (X, 43; XI, 51 + 53); denique Εἰς ἀστρονόμους (XI, 160; 349).

[1] Cf. praeter eum imprimis Casp. Peucerus, *De praecip. gener. divin.* (de sortibus), fol. 224-229; Desrousseaux, *Mélanges d'archéol. et d'hist. éc. Rome*, VI, 534 sqq.; Berthelot, *Coll. des anc. alchim. grecs*, II, 23; Wünsch, *Antikes Zaubergerät aus Pergamon*, p. 46.

F. 136v. Formula magica (Γράψον τὴν παροῦσαν — [f. 137] αἰῶνας ἀμήν). — Edita in appendice.

F. 137. Παύλου Ἀλεξανδρέως ἐπίσκεψις ἀστρονομική. Περὶ τῶν ιβ' ζῳδίων ἐξήγησις (Πρῶτον ζῴδιον — [f. 138v] καλεῖται ὕδωρ). Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 31, cod. 3, f. 70 = Pauli Alexandrin. Isagog., cap. I.

F. 138v. <Iuliani Laodicensis> Περὶ ἐποχῶν καὶ κέντρων καὶ κλήρων τῶν ἑπτὰ πλανομένων ἀστέρων (Ἥλιος Σκορπίου δ' η' ν' — [f. 140] μονομοιρία Ἄρεως). cf. *Catal. Ital.*, p. 106, ubi Cumont capitulum edidit plenius quam in nostro codice exstat.

F. 140. <Pauli Alexandrini> Περὶ ἀνέμων προγνώσεως (Ὅτι δυνατὸν ἐκ τῶν ἀποριῶν — [f. 140v] πλεῖστα βραδύνει). — Cf. *Catal. Vindobon.*, l. c., f. 73v.

F. 140v. — Περὶ δωδεκατημοριῶν (Ὅτι τῶν ἀστέρων δωδεκατημόριον — ἢ ἐπισυνεῖς). — Cf. ibidem.

Περὶ τῶν δώδεκα τόπων τῶν ἀστρολογικῶν διαθέσεως (Τοῦτο δὲ — καταγράφεται οὕτως). Excerptum mutilatum ex Paulo ut videtur, a capitulo περὶ τῶν ιβ' τόπων τῶν ἀστρολογουμένων, quod in Vindobonensi (cf. ibid.) sequitur, valde dissentiens.

Ἰουλιανοῦ Λαοδικέως ἐπίσκεψις ἀστρονομική. α'. Περὶ τῆς τῶν μετεώρων σημειώσεως Ἡλίου Σελήνης καὶ ἀστέρων (Χρήσιμοι δ' ἂν εἶεν — [f. 141v] καὶ τῶν τοιούτων). — Editum *Catal. Ital.*, p. 109; *Catal. Vindobon.*, p. 32 (f. 83). Cum Ptolemaei Tetrabibli II, 14 prorsus concordat.

F. 141v. — Περὶ νεφελῶν (Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ νέφη — [f. 142] καὶ ζέφυρον ἄνεμον). — Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 33, κεφ. ιη'. — Edidit Cumont, *Catal. Ital.*, p. 110.

F. 142. — Περὶ τοῦ πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὴν περιφέρειαν ἑκάστης ἡμέρας καὶ ὥρας ἰσημερινάς (Γνῶθι τὸν Ἥλιον — [f. 142v] ζητουμένην ἡμέραν). — Cf. *Catal. Vindobon.*, p. 32, κεφ. δ'.

F. 142v. — Πῶς ὀφείλης εὑρίσκειν τὸ μεσημβρινὸν ὕψωμα ἑκάστης ἡμέρας (Βλέπε τὴν ἐποχὴν — ζητουμένην ἡμέραν). — Cf. ibid., κεφ. ζ'.

— Περὶ ἐκλείψεως (Εἰ βούλει γνῶναι — [f. 143v] οἱ διακεκρυμμένοι δάκτυλοι). — Cf. ibid., κεφ. ιβ'.

F. 143v. — Περὶ τῶν ὡρῶν τῆς ἐκλείψεως (Εἰ βούλει δὲ γνῶναι — τὴν ἀνακάθαρσιν). — Cf. ibid., κεφ. ιγ'.

— Περὶ τοῦ γνῶναι τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡλίου (Λάμβανε τὰ ὁμαλὰ — [f. 144v] τῷ ζῳδιακῷ). — Cf. ibid., κεφ. ιδ' et ιε'.

F. 144v. — Περὶ τῶν ε' ἀστέρων κατὰ μῆκος ψηφοφορίας (Ἐπὶ μὲν τῶν τριῶν — [f. 145] καλῶς ἐχρησάμεθα). — Cf. ibid., κεφ. ις'.

F. 145. — Περὶ τῆς τῶν ε' ἀστέρων ἑώας ἀνατολῆς καὶ ἑσπερίας (Ἰδίως δὲ καθ' ἕκαστον — τὸν ὁρίζοντα). — Cf. ibid., κεφ. ιζ'.

<Iuliani?> Περὶ τοῦ γνῶναι τὸν Ἥλιον ἐν ποίᾳ μοίρᾳ τοῦ ζῳδίου ἐστί (Ὁ Ἥλιος — [f. 145v] τοῦ Ἡλίου μοῖραν). — Cf. *Catal. Ital.*, p. 32, f. 88.

F. 145v. Περὶ τῆς συγγενείας τῶν δ' στοιχείων σχῆμα (Τὸ ὕδωρ — τὸ στερέωμα). — Cf. ibidem; an Iuliano recte adscripserint editores, dubito.

Περὶ μαθηματικοῦ (Τέσσαρα βιβλία — [f. 146] ιδ', ζ'). — Cf. ibid., f. 88v. Cum diagrammate.

F. 146. Ἡρακλῆ τοῦ (leg. Ἡρακλείτου) φιλοσόφου (Ἐπεὶ δὲ φασί τινες — [f. 146v] ὁ ποιήσας αὐτόν). — Cf. ibid. — Editum in appendice.

F. 147. Figura mundi; subscriptum Ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Ὠκεανὸς — [f. 147v] ὕδατα ἀναδίδοται. — Cf. ibid. (a Christiano compositum).

F. 147v. Περὶ τῶν δ' σχημάτων τῶν ιβ' ζῳδίων : figurae quatuor σχῆμα τρίγωνον κτλ. cum nominibus mensium Romanis Hebraicis Hellenicis Atheniensibus. — Cf. *Catal. Ital.*, p. 33, f. 90.

F. 148v. Sine titulo (Ἡ γῆ οἵα τις στιγμή — ἐξερχόμεναι). — Cf. ibidem.

Σχῆμα οὐρανοῦ Πρόκλου οὐρανοδρόμου (Τὸ μὲν ἄνωθεν — [f. 149v] ἐμβόλιμος γενήσεται). — Cum figura. Eadem eodem ordine in cod. Mutin., cf. ibid., f. 91-92. Praeterea cf. quae supra de f. 57 codicis nostri dixi. Initium huius capituli ed. Kroll, *Catal. Vindobon.*, p. 82.

F. 150. Ἑτέρα μέθοδος περὶ τῶν τῆς Σελήνης προγνώσεων Μελάμπους τοῦ ἀστρολόγου (Ἐὰν ἐν τῷ Κριῷ — [f. 151] μηνιαῖον). — Editum in *Catal. Ital.*, p. 110 sq. (De auctore cf. etiam *Berichte der Sächs. Ges. d. Wiss.*, I, 246 sqq.)

F. 151. Ἑτέρα ἐπίσκεψις περὶ τῶν ζ' πλανητῶν (Ἐν ταῖς ἀπορουμέναις — [f. 151v] στέγην ταυτότητος). — Hoc capitulum de septem mundi aetatibus editum est ibid., p. 114 sq.

F. 151v. (Π)έρσου φιλοσόφου καὶ ἀστρολόγου τοῦ Μαζουνατῆ (immo Zanatae) ἐπίσκεψις ἡ παροῦσα παρατηρήσιμος (Δεῖ σε γινώσκειν — ὀλιγοχρόνιον). — Editum ibid., p. 118.

<Zanatae> Περὶ ἀστέρων ποιούντων τάραξιν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἢ ὄμβρους ἢ ἀνέμους ἢ σημεῖά τινα (Εἰσὶ γὰρ ἡμέραι — [f. 152] ἡμέρας ε'). — Editum ibid., p. 145 sq.

F. 152. Παρατηρητέον οὖν καὶ ἐπὶ φλεβοτομίας καὶ καθάρσεως [f. 152v] (Οὕτως δεῖ — [f. 153] πλυνθωρικὰ πάθη). — Cf. ibid., p. 33 f. 94v.

F. 153. Ἱπποκράτους πρόγνωσις περὶ τῶν δ' ὡρῶν (Ἂν μὲν ὁ χει-

μῶν — καὶ μελαγχολίαι). — Cf. ibid. (= Hippocrat., *Aphor.*, III, 11-14, ed. Littré, IV, 490).

F. 153v. Ἥρωνος γεωμέτρου εἰσαγωγὴ γεωμετρουμένων = Heronis geometric. rel. ed. Hultsch, p. 43, 11 - 48, 7.

F. 156. Περὶ σημείων γεωμετρικῶν (definitiones brevissimae ex Herone, l. c., p. 1 - 20, 7).

F. 156v. Περὶ λυτρισμοῦ (Ἡ λογαρικὴ λύτρα — ὀβολοί).

F. 157. De numeris I-X (Ἰστέον ὅτι — τοὺς ἀριθμούς).
Περὶ σχημάτων ἀριθμητικῶν (Τρία σχήματα — εἰς τὰ ε').

F. 157v. Περὶ τῶν ἐφευρόντων τὰς τέχνας (Τίνες ἐφεῦρον — [f. 158] Ἀρχιμήδης μηχανικήν). — Edidit Hardt, *Catal.*, III, 209. Idem capitulum in codice Monac. 525 [infra num. 12], f. 160.

F. 158. Διηγήματα Κτησία Κνηδίου περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ θαυμάτων (Λέγεται — [f. 160v] ἄπιστα συγγράφειν). — Cf. Ctesiae fragmenta ed. C. Müller, p. 86.

F. 160v. Διαφόρων ποιητῶν καὶ ἱστορικῶν περὶ τῆς τοῦ Νείλου αὐξήσεως (Οἱ κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς — [f. 161v] τὸν ποταμόν). — De similibus excerptis cf. V. Rose, *Anecdot.*, I, 12 sq.; *Diodor.*, I, 38 sqq.; Diels, *Doxogr.*, p. 226 et 384. Ex codice Laurent. 56, 1 similia ed. C. Landi, *Studi Italiani di filol. class.*, III, 538-540, post Idelerum (*Phys. et med. gr. min.*, I, 190) et alios.

F. 161v. Ἀρτεμιδώρου γεωγράφου περὶ τοῦ Νείλου (Ὁ Νεῖλος ῥέων — [f. 162] ὑγιεινὸν γίνεται). — « Maximam partem ex *Diodori* libro I » <scil. cap. 32-34?> adnotavit Croenert in ipso codice, haud recte, ut mihi quidem videtur; sed res peculiari quaestione tractanda.

F. 162. Περὶ τερατείων τινῶν ὡς ληροῦσιν Ἕλληνες (Κένταυρον Γηρυόνην, Κύκλωπα — [f. 162v] ψυχαγωγίας ἢ ἀληθείας ἐστὶ στοχαστής). — Excerpta exigua.

F. 163. Εὐχὴ εἰς τὸ διδόναι παιδίον εἰς γράμματα (Κύριε ὁ θεὸς — αἰώνων ἀμήν).

F. 163v et 164 inscripserunt manus variae posterioris aevi notulas et computationes, e. g. Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς κτλ.

8. Monacensis 384 (olim inter Augustanos sign. pag. 36, num. 32). — Chartac. orient., in-fol., cm. 34 × 25, saec. XIV et XV variis manibus scriptus. F. 24v possessor vel librarius inscripsit Κωνσταντινοῦ (!). — Cf. Hardt, IV, 188 sqq.; J. L. Heiberg, *Annales internationales d'histoire*, Congrès de Paris 1900, 5e section : Histoire des sciences (Paris, 1901), p. 27 sq.

F. 25. Duodecim signorum zodiaci nomina et characteres duodecim orbibus inscripta una cum domiciliis altitudinibus deiectionibus planetarum. Deinde columna sinistra Σημεῖα τῶν ζ' πλανήτων (Φαίνων ἤτοι Κρόνος — Πανσελήνη). Columna dextra : Σημεῖα τῶν ἑξῆς δηλουμένων (Ἰσημερία — καταβιβάζων cum

abbreviaturis). — Columnam sinistram claudit capitulum Περὶ κομητῶν ex Lydo, *De ostentis*, c. 10 sq. excerptum (Κομήτων δὲ εἴδη — [f. 25v] ἔλεγον οἱ φιλόσοφοι).

F. 30. De eclipsibus Solis et Lunae (incipit in medio enuntiato αὐτῶν ἄλλοι τρυγήσουσι καὶ αὐτοὶ ἀποκλεισθήσονται. Μηνὶ Μαρτίῳ. Ἐὰν ἐν Ἰχθύσιν — [f. 31v] κατέδεται τὰ θηρία). — Haec excerpta ex vetusto Petosiridis et Nechepsonis libro edita sunt in appendice. — Verba Τοιούτοις μορμολύττεται καὶ θράττει με φοβήτροις (versus politicus) recentiore quadam manu ante hoc capitulum scripta nescio utrum ad has praedictiones astrologicas an ad medica Hippocratis praecepta, quae in codice antecedunt, trahenda sint.

F. 31v. Ἄλλα ([Ἐ]ὰν γένηται — μετὰ μῆνας ιβ'). — Editum ibidem.
Μέθοδος εἰς τὸ εὑρεῖν τὴν σεληνιακὴν ἔκλειψιν, ἔτι τε καὶ ἡλιακήν (Δέον ἀποσημειώσασθαι — [f. 31v] ἐν νυκτί). — Sequuntur eadem pagina notulae quaedam de diebus Lunae.

F. 51. Tabula paschalis.

F. 52v. Περὶ ἐκλείψεως Ἡλίου καὶ Σελήνης καθ' ὃν καιρὸν γίνονται (Ὅταν ἔχῃ ὁ θεμέλιος — [f. 51v] ἡμέρα ε'). — Citantur τὰ ἀποτελεσματικὰ γράμματα τῶν Μουσουλμάνων.

F. 54. Τοῦ πανσόφου Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κυρὸν Μιχαὴλ τὸν Δούκαν ἐπιλύσεις σύντομοι φυσικῶν ζητημάτων (Ὁ μὲν Πλούταρχος, ὦ μέγιστε καὶ θειότατε βασιλεῦ — [f. 57v] νὺξ παρ' ἑτέροις ἐστίν). — Editae apud Migne, *Patrol. gr.* 122, p. 783-810. Cf. infra Simeonem Seth in cod. Palatino 356, f. 186 sqq.

9. Monacensis 401 (olim Augustanus, sign. p. 83, n. 21). — Chartaceus, in-fol., cm. 31 × 21, ff. 373, saec. XVI. — Cf. Hardt, IV, 244; Ric. Foerster, *Rh. Mus.*, 55 (1900), p. 400.

F. 318. Hermetis Trismegisti iatromathematica init. et fin. mutila (κινδυνεῦσας [*sic*] εἰς χρόνον — [f. 321v] κατακλιθῇ τις Κρόνου συνόντος) = Ideler, *Phys. et med. gr. min.*, I, 431, 36 - 438, 10. Iam a. 1675 mutila, cf. Reiser, *Ind. manuscr. Biblioth. August.*, August. Vind., 1675, p. 83, n. 21-24. — Multis locis discrepat scriptura huius codicis ab editione Ideleri sive Hoeschelii.

10. Monacensis 419 (olim Augustanus, sign. p. 75, n. 5). — Chartaceus, in-fol., cm. 29,5 × 20, ff. ρνζ' [103v, 104r vacua], in fine mutilus, saec. XIV (a. 1310-1330 secundum signa chartae intexta), cf. F. Keinz, *Wasserzeichen des XIV. Jahrhs.* [Abhandlungen der K. B. Akad., I. Cl., vol. XX, part. III], n. 103). — Cf. Reiser, l. c., p. 75, n. 5; Hardt, IV, 300 sq. F. ργ' verso legitur : Νηκολαῶς παρπάτζας ὄχε τούτον (*sic*) το βηβηλυῶ (= βιβλίον). Codex anno 1562 in Germania pro " W. P. „ ligatus est, ut ex inscriptionibus tegumento praeclare ornato impressis elucet.

F. νη'. Ptolemaei Quadripartitum (Κλαυδίου Πτολεμαίου τετράβιβλος). Praecedit index libri primi : Τάδε ἔνεστιν κτλ. Desinit f. ργ' in ultimo quarti libri capitulo ἐπισκέψεως τοσοῦτός τις ἂν εἴη (desunt igitur c. decem versus). In margine usque ad f. ξγ', Αἰγυπτίου ἀνωνύμου σχόλια ab scriptore codicis addita (usque ad p. 19, l. 35, edit. anno 1559 impressae; sequuntur quaedam de stellis beneficis et maleficis Τῶν ἀστέρων οἱ μέν εἰσι τὴν δύναμιν ἄγαν θερμοί, οἱ δὲ ἄγαν ψυχροὶ καὶ ξηροί — καὶ παρατηρήσει ἀποτελεσματικῇ f. ξδ'). — Figurae et capitulorum inscriptiones saepe desiderantur.

F. ρδ'. Capitulum sine inscriptione (Τὰ ἀποτελέσματα τῶν πλανητῶν γίνονται κατὰ τρόπους ἕνδεκα — ἐν τοῖς θηλυκοῖς).
Ἔκθεσις εἰς τὰς μαρτυρίας τῶν πλανητῶν (Τοῦτό ἐστιν — χαίρει μετὰ θηλυκῶν).
Περὶ τῶν ἀκτίνων τῶν πλανητῶν (Αἱ ἀκτῖνες τοῦ Ἡλίου — ὄπισθεν ζ'). — Haec inde a f. ρδ' finem faciunt Porphyrii Isagoges quae infra sequitur f. ρη'. Igitur in archetypo codicis nostri hoc folium falso loco illigatum erat.

F. ρδ'ᵛ. Περὶ τῶν ἐν δυνάμει ἀστέρων et similia (Ἐν δυνάμει — τοῖς ἑπομένοις).
Κλαυδίου Πτολεμαίου κεφάλαια ἀποτελεσματικῶν τὰ ἐπονομαζόμενα Καρπός (Προεκθέμενοι — [f. ρη'] ἔσται ὁ ἐχθρός).

F. ρη'. Ἐπίγραμμα εἰς τὴν τετράβιβλον Πτολεμαίου. — Perverse edidit Hardt in *Catal. Monac.*, IV, p. 302, recte edita sunt in *Anthol. Palat.* ed. Jacobs, III, p. 225 vel in Nobbei editione geographiae Ptolemaei, p. xxii.
Porphyrii Isagoge quae dicitur in Ptolemaei Apotelesmaticen usque ad p. 203, 13 editionis veteris; de ceteris quae post f. ριδ' desiderantur, cf. supra f. ρδ'.

F. ριε'. <Lydi> Περὶ ἀποτελεσμάτων ἐκλείψεων Ἡλίου καὶ Σελήνης (Ἰστέον ἐν πρώτοις ὡς μόνος ὁ Ἥλιος — ὅσῳ καὶ πλείους εἶναι δοκοῖεν) = Lydus, *De ostentis*, ed. Wachsmuth², p. 17,20 - 27,6.

F. ριεᵛ. — Περὶ ἀποτελεσμάτων κομητῶν (Τοσαῦτα μὲν περὶ Ἡλίου — ταῦτα λέγει) = Lydus, p. 28, 5 - 35, 10.

F. ριςᵛ. — Περὶ κομήτου τοῦ λεγομένου ἱππέως (Κομήτης ὁ λεγόμενος — ἄνδρα κρατουμένην) = Lydus, p. 35, 13 - 41, 3.

F. ριζ'. — Περὶ κομήτου τοῦ λεγομένου λαμπαδία (Λαμπαδίας κομήτης — τὰ χείριστα ἐπάξουσιν) = Lydus, p. 41, 5 - 43, 19.

F. ριζᵛ. — Ὁ λεγόμενος δισκεὺς — διοσημεία φανήσεται = Lydus, p. 44 - 45.

Sequuntur Horapollinis Hieroglyphica, deinde

F. ρκθ'. Theonis commentarius maior in Ptolemaei canonem expeditum. Inscribitur Θέωνος Ἀλεξανδρέως προοίμιον. Desinit f. ρλς' verso, mutilus. — Cf. Usener, *MGH.*, Auct. Antiq., vol. XIII, p. 360, 2. Desunt libri IV pars posterior et liber V.

11. Monacensis 431 (olim Augustanus, sign. p. 81, n. 4). — Chartaceus, in-fol., cm. 29,3 × 21, ff. 114, quibus accedunt tria vacua, saec. XV et XVI a variis scriptus. — Cf. Reiser, l. c., p. 81, n. 4; Hardt, IV, 334 sq.; Wilh. Schmidt, ***Das Prooemium der Pneumatik des Heron von Alexandria,*** Progr. Brunswic., 1894, p. 5-18.

F. 96, saec. XV. Κανὼν ἀκριβὴς δεικνὺς τὰς νουμηνίας· μῆνες Ῥωμαίων (tabulae). — Cf. Schmidt, l. c., p. 18, 9.

F. 96ᵛ vacuum.

F. 97. Figura illustrans synodos Lunae et Solis et phlebotomiae tempora, cum explicatione inscripta (Δεῖ γινώσκειν ὅτι ὁ Ἥλιος — τὴν Σελήνην).

F. 97ᵛ. Κανὼν Σελήνης ἐκ ☾ ☉. Κανὼν πρὸς τὸ εὑρεῖν τὴν Σελήνην ποίᾳ ἡμέρᾳ ἐστὶν ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ ζῳδίῳ. Tabula cum explicatione (Εἰ βούλει μαθεῖν — μοίρᾳ ὁ Ἥλιος).

12. Monacensis 525 (olim Augustanus). — Chartaceus, in-quarto, cm. 21 × 15, ff. 177, passim tineis et muribus pessumdatus, saec. XIV med. — Totum codicem propria manu Andreas Libadenus Trapezuntius variis temporibus exaravisse videtur, cf. ultimum codicis folium : Ἡ ἁγία τριὰς βοήθει μοι τῷ σῷ δούλῳ βροτῶν ἁπάντων οἰκτίστῳ, πρωτοταβουλλαρίῳ καὶ χαρτοφύλακι τῆς Τραπεζουντίων ἁγιοτάτης μητροπόλεως καὶ ταῦτα γράφοντι σὺν τῇδε τῇ δέλτῳ Ἀνδρέᾳ Βυζαντιεῖ τῷ Λιβαδηνῷ κτλ. Τὸ παρὸν πυξίον πάλαι μὲν ἐγράφη ἐμῇ σποράδην χειρί κτλ. De hoc codice pretioso cf. Hardt, V, 299; M. C. Paranicas, ***Beiträge zur byz. Litteratur*** (Münch. 1870), p. 23; idem in editione Περιηγήσεως Andreae Libadeni, Constantinopol., 1874, p. 1 sq.; Krumbacher, *Gesch. d. byz. Litt.*, p. 105 et 422.

F. 95ᵛ. Menses Romanorum, Aegyptiorum, Zodiaci, Cappadocum, Macedonum, Iudaeorum, Bithynorum, Cypriorum comparati. — Ed. Paranicas in editione Περιηγήσεως, p. 50. De huiusmodi mensium tabulis (« Hemerologio Florentino » etc.) cf. Ideler, *Handbuch der Chronologie,* I, p. 393-476.

F. 155. <Andreae Libadeni> Praedictiones pro anno mundi 6844 = 1336 p. Chr. n. (Ἦρξε σὺν θεῷ ὁ ,ϛωμδ' χρόνος — [f. 158ᵛ] ψεῦσται). — Editae in appendice.
In margine manus eiusdem fere aevi (fortasse Libadenus ipse) f. 155 adscripsit capitulum Ὅτι δι' ἑπτὰ τρόπους συνίστανται τὰ καλά (initio deleto : supplendum <Διὰ περίστασιν>, διὰ συνήθειαν — μὴ καλῶς γένηται). Septem modi exemplis biblicis confirmantur. — F. 155ᵛ usque ad f. 157 in margine eadem manus scripsit Ἱπποκράτους ἐκ τοῦ γ' τμήματος = Hippocrates, *Aphorism.*, III, § 1-25. — F. 157 infra in marg. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ δ' τμήματος = Ibid., IV, § 1-12. Inseritur f. 157 in marg. rubro scriptum capitulum quod

incipit : Εἰσὶν φαντασίαι — συμφερόντων χωρίων. — F. 157ᵛ in marg. Μελαίνης χολῆς καθαρτικά (Ἐπίθυμον τὴν μέλαιναν χολὴν — [f. 158] τὰ καταμήνια). — F. 158ᵛ. Περὶ πυσιονίας καὶ τῶν ἐκ ταύτης θεραπειῶν (Ὁ δεθεὶς τὴν γλῶτταν — ἐκφερεῖς). — F. 160 supra rubro scripta = Hippocr., l. c., IV, § 17 etc.; f. 161ᵛ in marg. Hippocr., l. c., VI, § 2 etc.; f. 163ᵛ haec excerpta ex Hippocr. desinunt (expl. θανατῶδες = ibid., VI, § 18). Intermixta sunt alia medica.

F. 159 falso illigatum ante f. 175 ponendum erat.

F. 160. Horoscopus ἔτους ϛωμδ', Ἀράβων ψλζ' (figura). Inscripsit Libadenus postea, ut spatium vacuum expleret, varia : Γαληνοῦ (Ἡ τῆς τῶν ὡρῶν τάξις — τοῦ ἔαρος). Cf. Kuehn, XVI, 433, 2.

Sequitur tabula inventorum artium : Τίνες ἐφεῦρον καταρχὰς τὰς τέχνας· οὗτοι οἱ κατωτέρω (Ὁ Εὐκλείδης γεωμετρίαν — Ἀρχιμήδης μηχανικήν), cf. supra cod. 7, f. 157ᵛ. — Deinde pauca de tribus partibus εὐμαθίας et Εἰς κριτὴν στίχοι quatuor (Τὸ τῆς δίκης πῦρ ἑνορῶν πρὸ τῆς δίκης — ἐνδίκως φλέγων)[1] et nonnullae aliae notulae.

F. 160ᵛ. Incipiunt praedictiones pro singulis anni 1336 p. Chr. decadibus cum tabulis astronomicis. Desinunt f. 172. — Editae in appendice.

13. Monacensis 537 (olim Augustanus, sign. p. 91, n. 69). — Chartaceus, in-quarto, cm. 21 × 15, ff. 112, saec. XVI variis manibus scriptus. — Cf. Hardt, V, 341.

F. 1. Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ ἐπιλύσεις ἀστρολογικῶν ἀπορημάτων (*sic*) ἐν κεφαλαίοις τριάκοντα (Inc. Διά τί ὁ ἅπας χρόνος...). F. 3ᵛ tota fere pagina vacua praeter quinque versus. Desinit f. 8ᵛ in media sextae interrogationis solutione verbis πάλιν εἰς τὸν δίς. — Sequuntur 19 ½ folia vacua non numerata. Deinde ad nostrum propositum pertinent :

F. 32. Περὶ τῶν ἐν ἄστροις σχηματισμῶν (Γίνονται τοίνυν οἱ σχηματισμοί — ἀπαιτεῖ εἰπεῖν). — Agitur de constellationibus trigonis, tetragonis etc. in zodiaco.

Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων κράσεως (Κράσεώς γε μὴν ὁ μὲν τῶν ἄλλων — [f. 32ᵛ] ὡς ἐπίπαν ἐπίψυχρος).

F. 33. Περὶ τῶν οἴκων τῶν πλανητῶν (Οἶκοι δὲ αὐτῶν τῇ δυνάμει κατάλληλοι — Δίδυμοι).

[1] Hos versus in nostro quoque codice inesse fugit Paranicam, qui tamen versibus ex cod. Laurent. LXXXIV, 85 ad Bandinii fidem editis (*Beiträge*, etc., p. 24) Λιβαδινάριον codicis Laurentiani eundem atque Andream Libadenum esse recte coniecit.

Περὶ ὑψωμάτων αὐτῶν (Ὑψώματα δὲ πάλιν — αὐτῇ ἀφορίσαντι).

Περὶ τῶν ταπεινωμάτων αὐτῶν (Ταπεινώματα δὲ αὐτῶν — [f. 35] σφαλερῶς παραιτοίμεθα). — Agitur etiam de climatibus ; inde a f. 34 supr. inquiritur quae astra nobis tribuant et quid libertatis nobis ipsis relinquatur. Iisdem verbis (σφαλερῶς παραιτοίμεθα), finitur Gregorii Solitarii *Synopsis astronomiae* (cf. infra cod. Palat. 281, f. 91) quam olim Michael Psello attribuebant.

14. Monacensis 542 (olim Augustanus), sign. p. 66, n. 70). — Chartaceus, in-quarto, cm. 21,5 × 15, ff. 73, saec. XVI variis manibus male scriptus. — Cf. Hardt, V, p. 355.

F. 67. (A)ἱ βοτάναι τῶν ιβ' ζῳδίων ἐκδοθεῖσαι παρὰ Ἑρμοῦ (Σύλλεγε ἀπὸ Φαμενώθ — [f. 70ᵛ] ὠφελεῖ ποδαγρικούς). — Plantae Aquarii et Piscium in fine desiderantur. Cf. quae in appendice ex cod. Erlang., 89, f. 175ᵛ edemus.

F. 71 (incipit altera manus) [Κ]ατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα ὅταν ἀποκεκλήρωται ὁ ὡροσκόπος τοῦ κόσμου — δ' καιρικῶν καταστημάτων. Περὶ δὲ τοῦ μηνιαίου συνοδικοῦ περιόδου τῆς Σελήνης ἔχει οὕτως — [f. 71ᵛ] γινώσκει τὰ μέλλοντα. — Sequuntur eadem pagina duo tabulae nullius pretii.

15. Monacensis 588 (olim libro impresso Bibl. Reg. Monac. quod signatur A. gr. b. 122 in fol. adligatus [Ammonii Hermiae commentaria in librum Περὶ ἑρμηνείας, Venet. 1503 : librum olim possedit P. Victorius]. Scripsit P. Victorius). — Chartaceus, cm. 29 × 18,5, saec. XVI/XVII, ff. 4.

Τοῦ ὑπερτίμου Ψελλοῦ περὶ ὑετοῦ ἀστραπῆς καὶ βροντῆς (Ἠρωτήκατε με φίλτατοι παῖδες — [f. 4ᵛ] τὰ διὰ πολλῶν τοῖς φιλοσόφοις ῥηθέντα ὑποτιθέντες).

16. Fragmentum Monacense s. n. (inter papyros). — Folium membranaceum a. 1900 ab Hermanno Thiersch in Aegypto comparatum, cm. 19 × 11,5, saec. IV-VI.

De XXIV (?) lucidis stellis. Incipit in capitulo XVII : Τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ; des. in cap. XIX : γεινομένης. — Edidi in *Archiv für Papyrusforschung*, I, 492 sqq.

CODICES BEROLINENSES

CODICES BEROLINENSES

17. Berolinensis 75 = Phill. 1479 = Meerm. 144 = Clar. 159. — Chartaceus, cm. 20,5 × 15,2, saec. XVI, ff. 30. — Olim Claudii Nauloti, cf. f. 26v. — Cf. Studemund et Cohn, *Verzeichniss der griech. Handschriften der K. Bibliothek zu Berlin*, I, 28. — Haec fere pertinent ex hoc ποικίλῳ βιβλίῳ ad nostrum propositum :

F. 1. Μέθοδος προγνωστικὴ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἢ τοῦ ψαλτηρίου ποίημα κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ (Λαβὼν τὸ ἅγιον — [f. 4v] ὅπερ θέλει, οὐ γενήσεται. Τέλος τῆς Πυθαγορικῆς βίβλου). Cum figuris astrologicis. Textus admodum lacunosus.

F. 4v. Ὀνειροκριτικὸν βιβλίον τοῦ προφήτου Δανιὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ναβουχοδονοσόρ. — Expl. f. 10.

F. 21. Chiromantia cum introductione versificata (Ὁποῖος θέλει καὶ ποθεῖ νὰ μάθη τὸ πασχάλη — [f. 25] σήμερον Χριστοῦ ἔτος ,αφια' [= a. 1511].

F. 25v et 26. Figurae astrologicae; f. 26v vacuum praeter Nauloti inscriptionem.

F. 27. Κανόνιον τῶν φύσεων τῶν ε' πλανητῶν (tabulae).

F. 27v. Κανόνιον ἀστέρων ἀπλανῶν cum notis marginalibus (Ἁπλᾶ ζῴδια — ἔτος τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς).

F. 28. Figurae astronomicae cum commentario (Ἐὰν ὁ εἰσενεχθεὶς — ἀφαιρερῆται [*sic*] ἀφαι : margo ligatoris cultro abscissus).

F. 28v. Orbis astrologicus cum textu (Περὶ ὁδοῦ — ἡμέρας κθ').

F. 29. Πρὸς τὴν τῶν προσνεύσεων — ἑκάστου ιβ' τὴν <finis abscissus>.

F. 29v. Figura astrologica ; « Ἀστρόλαμπος » pro septem climatibus oecumenes.

F. 30. Σφαῖρα δι' ἧς εὑρίσκονται χειμῶνες βρονταὶ καὶ σεισμοί : duo orbes. In margine Ἄρχονται τὰ δεξιὰ μέρη — οἱ τόποι.

F. 30v. Orbes quatuor. Infra Τὸν ἀστέρα τῶν κυρίων — ἀποφαίνου.

18. Berolinensis 76 = Phill. 1480 = Meerm. 146 = Clar. 391 A. — Chartaceus, cm. 21,7 × 14,8, saec. XV quatuor manibus exaratus, ff. 16. — Cf. Studemund et Cohn, *Verzeichniss* etc., I, 28.

Excerpta meteorologica magis quam astrologica :

F. 14. Προγνωστικὰ Σελήνης (?) καιροῦ (Titulus fere evanuit, in

marg. bibliothecarius quidam notavit : Prognostica Sereni episcopi, dubito an recte).

(Τ)ριταία μὲν καὶ τεταρταία οὖσα ἡ Σελήνη — ἀνομβρίας δηλοῦσιν.

Πρῖνοι καὶ δρύες — χειμῶνα μέγαν προαγορεύουσι (titulus evanidus). — Ex cod. Berol. 1577, f. 116ᵛ (cf. infra cod. 26) edetur in appendice.

Βάσσου Μαρτωνύμου [sic manus posterior in marg. adnotavit inscriptione fere evanida] (Τριταία καὶ τεταρταία οὖσα — [f. 14ᵛ] ὄμβρους δηλοῖ). In margine superiore scriptor rubro adnotavit : σημεῖον τῆς συντελείας τοῦ παρόντος κόσμου τὸ πρὸ τριακοσίων ἐτῶν μὴ φανῆν(αι) τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ τόξον. — Editum in appendice.

F. 14ᵛ. Σευηριανοῦ περὶ Ἡλίου καὶ Σελήνης [sic in margine man. posterior vetusta inscriptione fere deleta] (Ὅτε ὁ Ἥλιος ἐπάγη — οὐ φαίνεται τοῖς ἀνθρώποις). — Nescio an eiusdem Severiani episcopi Γαβάλων, cuius fragmentum de significatione astronomica nominis Ἀδάμ [ἀνατολή, δύσις, ἄρκτος, μεσημβρία] qualis apud Patres Ecclesiae saepe invenitur, Cramer edidit in *Anecd. Paris.*, I, 366, 26.

19. Berolinensis 113 = Phill. 1517 = Meerm. 204 = Clar. 263 A. — Chartaceus, cm. 30 × 21, saec. XVI, ff. 127. — Variis manibus scriptus, inde a f. 103 (cf. subscriptionem f. 123ᵛ) μετεγράφη κατὰ τὸ ,αφξζ' ἔτος (1567) ὀκτοβρίῳ ι' ἡμέρᾳ (*sic*, non ἡμετέρᾳ) παρασκευῇ (i. e. prosabbato) χειρὶ Ἀντωνίου τοῦ Ἐπάρχου. — Cf. Studemund et Cohn, *Verzeichniss*, etc., I, 47.

Post definitiones logicas (videntur partim ex Nicephoro Blemmida excerptae) et physicas f. 1 et 2, quae f. 3 in margine et f. 3ᵛ continuantur :

F. 3. Notae de orbibus caelestibus, de septem climatibus, de introitu Solis in XII signa, de planetarum et mundi restitutione in integrum [1].

F. 4. Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου εἰσαγωγικῆς ἐπιτομῆς βιβλίον δεύτερον περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως. In fine capitis κε' agitur de notionibus astrologicis, quae f. 74ᵛ figura demonstrantur. Post ἐπίλογον

F. 97 sequuntur figurae astrologicae et astronomicae (f. 97 orbis planetarum domicilia continens ; f. 97ᵛ orbis ascensionum per

[1] Haec de ἀποκαταστάσεσι leguntur : Ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Κρόνος ποιεῖται τὴν ἑαυτοῦ μεγίστην ἀποκατάστασιν δι' ἐτῶν σξε', ὁ δὲ Ζεὺς δι' ἐτῶν υκζ', ὁ δὲ Ἄρης δι' ἐτῶν σπδ', ὁ δὲ Ἥλιος δι' ἐτῶν ,ατξα'· ἡ δὲ Ἀφροδίτη δι' ἐτῶν ,αρνα'· ὁ δὲ Ἑρμῆς δι' ἐτῶν υπ'· ἡ δὲ Σελήνη δι' ἐτῶν κε'· ὁ δὲ κόσμος μυριάσιν ροε' καὶ ,ασ'.

septem climata ; f. 98 Διάγραμμα θεματικόν, i. e. Schema horoscopi cum textu brevi : Τουτὶ τὸ διάγραμμα — ἢ τοῦ ὑπὸ γῆς). — F. 98ᵛ. Notulae ad historiam philosophiae pertinentes.

20. Berolinensis 146 = Phill. 1550 = Meerm. 251 = Clar. 288 = Pel. 180. — Chartaceus, cm. 36 × 25, saec. XVI, ff. 146. — F. 144ᵛ legitur : ἐπὶ ἔτους ,ζς' ἰ(νδικτιῶνος) α' ἐν μηνὶ δικευρίῳ α' ἡμέρα δ' ὥρα γ' ἐτελιώθη τῷ παρὸν βιβλίον (i. e. 1 Dec. 1497). " Quae subscriptio ex archetypo transcripta est ; codex enim manu eadem qua cod. [Phill.] 1406 exaratus est, i. e. a Georgio Cocolo : videtur apographum esse codicis Parisini 2413 „. — Cf. Studemund et Cohn, *Verzeichniss*, etc., I, 62. Iste Parisinus secundum *Catal. Paris.* (Inventaire sommaire, etc., II, p. 256), a. 1499 descriptus est. — Huic codici similes sunt cod. Magliabech. 7 (cf. *Catal.*, I, p. 5) et Mutin. 40 (cf. *Catal.*, IV, p. 27), quem a. 1490 Michael Suliardus scripsit (subscriptionis forma partim mirum in modum cum Berolinensis subscriptione concordat : Ἐγράφη παρ' ἐμοῦ Μιχαὴλ Σουλιάρδου ἐκ χώρας Ναυπλίων Ἄργους ἐν ἔτει ,ϛϡϛη' ἰνδ. θ' μηνὸς Ὀκτ(ωβρίου) κ' ἐν Μεθώνῃ ἡμέρα γ', ὥρᾳ γ' τῆς ἡμέρας).

F. 1. Ἐξηγητὴς ἀνώνυμος εἰς τὴν τετράβιβλον τοῦ Πτολεμαίου. In margine lemmata numerantur (sunt omnino τϛθ'), lacunae explentur, figurae astrologicae adduntur. — F. 121ᵛ. Τέλος τῆς ἐξηγήσεως τοῦ Πτολεμαίου Κλαύδι [*sic*] μαθηματικοῦ τετραβίβλου. Post tamen sequitur capitulum Ἐπειδὴ συμβαίνει — τῶν κέντρων, i. e. ultima commentarii particula, cf. edit. (Basil. 1559), p. 179 sq.

F. 121ᵛ. Πορφυρίου φιλοσόφου εἰσαγωγὴ εἰς ἀποτελεσματικὴν Πτολεμαίου. — Des. verbis ὄπισθεν ἑπτά fol. 139, quod maximam partem vacuum est. — Cf. ibid., p. 180-204.

F. 139ᵛ. Tractatus anonymus de astrologiae notionibus. Praecedunt figurae duae astrologicae (Horoscopi schema et Κανόνιον τοῦ ὅλου κύκλου τῶν ιβ' ζῳδίων καὶ πῶς μερίζεται εἰς τοὺς σχηματισμούς). Hanc figuram ex codice quodam Scorialensi (P. I, 14), ed. Ruelle, *Archiv. d. miss. scientif.*, 3ᵉ série, t. II, p. 555. Sequitur textus f. 140 : Τῆς οὐρανίας διανε[μήσεως] (in Scorialensi διαθέσεως) κατὰ τόδε τὸ ἐγχαραττόμενον σχῆμα διυκοιμένης [*sic*] ἤγουν τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου πειράσομαι καθ' ὅσον οἷός τέ εἰμι καὶ τὰς περὶ αὐτὴν ὀνομασίας τῶν ιβ' τόπων διὰ βραχέος ἐκθεῖναι ..... ὡς ἂν εὐδιάγνωστά τε καὶ σαφῆ γένηται τὰ παρὰ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν περὶ ἀρχῶν εἰρημένα. καὶ πρῶτον γε περὶ διαθέματος λέξομεν (Θεμάτιον τοίνυν — [f. 141ᵛ] τὸ τοῦ Ζυγοῦ). Sequuntur capitula eiusdem opusculi titulis margini rubro inscriptis :

F. 141ᵛ. <Περὶ> καθυπερτερείας (Καθυπερτερεῖ καὶ ἐπιδεκατεύει — ἐξαγώνω).

<Περὶ> ἀκτινοβολίας (Ἀκτινοβολεῖν λέγεται — [f. 142] ὁ διαμετρῶν).

F. 142. Περὶ δωδεκατημόριω [*sic*] (Τὸ δωδεκατημόριον τῆς Σελήνης — οἶκος).
Περὶ συναφῆς καὶ ἀπορροίας (Συναφὴ δὲ — ἢ ζ').
Περὶ στηριγμῶν (Στηριγμὸς δὲ — ἱστάμενος),
Ποῖος λέγεται ἀφαιρέτης (Ἀφαιρέτης — τὰ ἑπόμενα).
Ποῖοι ἀρρενικοί (Ἀρρενικοὶ τόποι — [f. 142ᵛ] λάβωσιν).

F. 142ᵛ. Ποῖοι ὕπαυγοι (Ὕπαυγος δὲ — αὐγάς).
Περὶ φάσεων (Φάσης δὲ λέγεται — καταβιβάζων).
Περὶ οἰκοδεσποτῶν (Οἰκοδεσπότην δὲ λέγουσιν — [f. 143] κατάστασιν).

F. 143. <Περὶ ἐξάλματος> (Ἔξαλμα — ἐκοίνην).
Περὶ ἐκπτώσεων (Ἔκπτωσις δὲ — ἐγένετο).
Περὶ ἀφετικῶν τόπων (Ἀφετικοὶ δὲ τόποι — [f. 143ᵛ] ὡριμαία κέκληται).

F. 143ᵛ. Πάλιν (leg. Παύλου) Ἀλεξανδρέως περὶ οἰκοδεσποτείας (Τῆς οἰκοδεσποτείας τρόπος — [f. 144ᵛ] ὥρας κε') = Paul. Alexandr. edit. 1586, p. Q4ᵛ. — Cf. *Catal.*, IV, p. 27 et VI, p. 5 [ad f. 210ᵛ]. Sequitur subscriptio supra edita.

F. 145. Figurae astrologicae cum textu (Ὁμοίως πάλιν καὶ τὸ αὐτό — καὶ ἐμερήθη οὕτως) = cod. Mutin. 40, f. 189ᵛ (*Catal.*, IV, p. 28).

F. 145ᵛ et 146 figurae astrologicae sine commentario.

21. Berolinensis 147 = Phill. 1551 = Meerm. 252 = Clar. 294 = Pel. 58. — Chartaceus, cm. 34,8 × 23,2, saec. XVI, ff. 335, " olim Cl. Nauloti „ (" ἀνέγνω ταύτην Ναυλὼτ ὁ Κοιλαδεύς, ἔτει Χριστοῦ Σωτῆρος ,αφοϛ' [1573] „ adnotatum folio quod praecedit ante f. 1), infra fere eadem f. 2. — Quaternio κδ' sequitur post κε', quaterniones λβ' et λϛ' post λδ', ternio λς' post λη'. — Cf. Studemund et Cohn, *Verzeichniss*, etc., I, p. 62.

Codicem cui Naulotus hanc inscriptionem praefixit : Ἀστρολογική τε καὶ πολυγραφικὴ βίβλος ... Τριῶν Ἀστρολόγων τε καὶ πολυγράφων βιβλία τρία : πρῶτον μὲν Ἀνωνύμου τινός, δεύτερον δὲ Λέοντος φιλοσόφου, καὶ τρίτον Πυθαγορικοῦ Λαξευτηρίου ἤτοι τοῦ Ῥαβουλίου οὕτω λεγομένου Περσιστί, totum descriptum esse ex cod. Paris. 2424, quocum numeri capitulorum et lacunae prorsus concordant, Studemund et Cohn in catalogo Berolinensi recte adnotaverunt. Itaque eum hic accuratius describere supersedimus, archetypo Parisino olim a F. Cumont accuratissime descripto, quae tabulae in Catalogo codicum Parisinorum mox invenientur. — Indices capitulorum habentur in codice nostro duo : f. 1-2 Index ad capitula collectionis anonymae inde a cap. α' usque ad ξζ' (haec capita in codice continentur inde a f. 2-70 iisdem numeris signata); f. 70ᵛ, post inscriptionem Λέοντος φιλοσόφου περὶ βασιλείας καὶ ἀρχόντων, πῶς ἐστι γνῶναι τὸ μῆκος

τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ καὶ τί γίνεται ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ, usque ad f. 76 Tabula capitum α'-σϛ'; cuius in fine notatur ὁμοῦ εἰσι ὅλα κεφάλαια τζ'. Haec capita in codice leguntur inde a f. 77-239; sed numeri indicis male concordant cum numeris quibus capitula in codice significantur : nam in codice leguntur cap. τλδ', in indice σϛ' indicantur.

22. Berolinensis 149 = Phill. 1553 = Meerm. 254 = Clar. 297 = Pel. 175*a*. — Chartaceus, cm. 32,2 × 25, saec. XVI, variis manibus scriptus [" f. 1-52 manu Ioannis Mauromatae, f. 53-103 manu Nicolai Cocoli „], ff. 156. Olim Nauloti. — Cf. *Verzeichniss* etc., I, 64.

F. 104. Ἐκ τῆς συντάξεως Πτολεμαίου κεφαλαιωδῶς εἰρημένων (Ὅτι σφαιροειδὴς ὁ οὐρανὸς — [f. 116] ἀπὸ τοῦ Ἡλίου). Excerpta ex libris I-XIII.

F. 116. Ἰωάννου Ἀλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου περὶ τῆς τοῦ ἀστρολάβου χρήσεως καὶ τί τῶν ἐν αὐτῷ καταγεγραμμένων σημαίνει ἕκαστον (Τὴν ἐν τῷ ἀστρολάβῳ — [f. 131] ἐπὶ θάτερα). — Cf. *Catal.*, I, 39.

F. 131. Ἑτέρα ἐξηγήσις περὶ τοῦ ἀστρολάβου (Εἰ βούλει γινώσκειν — [f. 134] διεταξάμεθα). — Cf. *Catal.*, II, 1 et IV, 33.

F. 134. Τοῦ Γρηγορᾶ κυροῦ Νικηφόρου τοῦ φιλοσόφου πόνημα περὶ κατασκευῆς καὶ γενέσεως ἀστρολάβου. Περὶ τῶν τοῦ ὀργάνου τυμπάνων κτλ. (Τὸ μὲν ἔξωθεν — [f. 139] χειμερινὸν κύκλον· τέλος τοῦ λόγου τοῦ κυροῦ Γρηγορᾶ). — Cf. *Catal.*, III, 7; IV, 33.

F. 139. Ἰσθέον [*sic*] δὲ καὶ τοῦτο ὡς ἡμεῖς ἐνταῦθα διὰ τὸ σαφέστερον — [f. 140] καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον). F. 140 pars inferior et f. 140ᵛ vacua.

F. 141. Σχολὴ ἐκ τῶν Δημοφίλου (Ἐπὰν στήσεις τὸν ἐπικρατήτορα — κελεύει ἐγκρίνειν) = Porphyrius ed. 1559, p. 193.
Περὶ ὑπακουόντων ζῳδίων (Ὑπακούει ζῴδιον — Αἰγόκερω) = ibidem.
Περὶ ἰσοδυναμούντων ζῳδίων (Ἰσοδυναμεῖν ἀλλήλοις — ἀποσκίασμα) = ibidem.
Περὶ βλεπόντων ζῳδίων καὶ μεγέθους ἡμέρας (Βλέποντα δέ ἐστιν — ζῴδια ταῦτα) = ibidem.
Περὶ ἀσυνδέτων ζῳδίων ([f. 141ᵛ] Ἀσύνδετα δὲ — ἐφορῶντα) = ibidem.

F. 141ᵛ. Περὶ ἀποκλιμάτων (Ἀποκλίματα καλεῖται — ὡροσκοπούσης) = ibidem.
Περὶ χρηματιζόντων ζῳδίων (Χρηματίζει πάσῃ — ὡροσκόπῳ) = ibidem.
Περὶ σπορίμου ζῳδίου Ἡλίου (Σπόριμον ὁ Ἥλιος — [f. 142] ὡροσκοπηκέναι) = ibid., p. 194.

F. 142. Περὶ ὡροσκόπου τῆς σπορᾶς (Ὅτι τὸν ὡροσκόπον — σπέρματος καταβολήν) = ibidem.
Περὶ δωδεκατημορίου (Τὸ δωδεκατημόριον — ὁρίζειν δεῖ) = ibidem.
Περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν (Τὰ ἀρσενικὰ — [f. 142v] κοινὸν ἔχει) = ibidem.

F. 142v. Περὶ τῆς τῶν ζῳδίων διαφορᾶς [*sic*] (Τοὺς δὲ ζῳδιακοὺς χρόνους — [f. 143v] ἀναφορικῶν χρόνων) = ibidem.

F. 143v. Ἐν πόσοις χρόνοις ἑκάστη μοῖρα ἀναφέρεται ἕκαστον ζῴδιον [*sic*] (Πόσων γὰρ — [f. 144] κλῖμα) = ibidem, p. 196.

F. 144. Σχολή (Ὅπως μεριστέον — [f. 144v] χρόνων ζωῆς) = ibid., p. 197.

F. 144v. Πῶς ἔνεστι τὴν διάκρισιν τῶν τε κέντρων καὶ ἐπαναφορῶν καὶ ἀποκλιμάτων μοιρικῶς διασθαι [*sic*] (Ὁ Πτολεμαῖος φησὶ — [f. 145] μερισμοῦ) = ibidem.

F. 145. Περὶ τοῦ ποῖον μέλος τοῦ σώματος ἕκαστον τῶν ζῳδίων κεκλήρωται (Ἔτι τῶν ζῳδίων — πόδας) = ibid., p. 198.
Ποῖος ἕκαστος τῶν ἀστέρων κυριεύει μερῶν (Κατὰ ταῦτα δὲ — [f. 146] ἡγεμονικῶν γυναικῶν).

F. 146. Περὶ ὧν ἱματισμῶν καὶ βαφῆς κυριεύουσιν ἡ χρόας (Ὁ Κρόνος βαφῆς καστοριζούσης — [f. 146v] πρασίνη) = ibid., p. 199.

F. 146v. Περὶ τῶν λς' δεκανῶν καὶ τῶν παρανατελλόντων αὐτοῖς καὶ προσώπων (Τοῦ ζῳδιακοῦ — Τεύκρου τοῦ Βαβυλωνίου) = ibidem.
Περὶ τῶν ἀπλανῶν λαμπρῶν ἀστέρων καὶ τῶν παρανατελλόντων δυνάμεως (Ὁ τύπος τῶν — [f. 147] χείρω) = ibid., p. 200.

F. 147. Περὶ τῶν ὁρίων κατ' Αἰγυπτίους καὶ Πτολεμαῖον καὶ λαμπρῶν καὶ σκιερῶν μοιρῶν (Πάλιν οἱ παλαιοὶ — [f. 147v] καθυποτάξαι) = ibidem.

F. 147v. Περὶ τῆς τῶν ζῳδίων μελοθεσίας (Τὰς τοῦ ἀνθρώπου μελοθεσίας — δύναμιν) = ibid., p. 201.
Περὶ τριγώνων καὶ τετραγώνων καὶ διαμέτρων καὶ τὸν ἀσύνδετον λόγον ἐχόντων πρὸς ἄλληλα ὡς ἐν τύπῳ διαμέτρων (Τῶν τριγώνων — [f. 148v] χρονικαί) = ibidem.

F. 148v. Περὶ χρόνων καὶ κέντρων καὶ ἐπαναφορῶν καὶ ἀποκλιμάτων (Ὁ μὲν χρόνος — [f. 149] ἡ δωδεκάτροπος) = ibid., p. 202.

F. 149. Ἐκ πόσων τρόπων γίνονται τὰ ἀποτελέσματα τῶν πλανητῶν (Τὰ ἀποτελέσματα — [f. 149v] τοῖς θηλυκοῖς) = ibid., p. 203.

F. 149v. Ἔκθεσις εἰς τὰς μαρτυρίας τῶν πλανητῶν (Τοῦτό ἐστιν — [f. 150] χαίρει μετ' αὐτῶν) = ibidem.

F. 150. Εἰς πόσας μοίρας ἀφικνοῦνται αἱ ἀκτῖνες τῶν ζ' πλανήτων ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν (Αἱ ἀκτῖνες — ὄπισθεν ἑπτά) = ibid., p. 204. Hic desinit Porphyrius.

Κανόνιον τοῦ ὅλου κύκλου τῶν ιβ' ζῳδίων καὶ πῶς μερίζεται εἰς τοὺς σχηματισμούς (Τῆς οὐρανίας διαθέσεως — [f. 151v] ἀκολούθως τούτων). Praecedit figura. Laudantur τὰ παρὰ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν περὶ ἀρχῶν εἰρημένα, deinde Ὅρια κατὰ Πτολεμαῖον. — Cf. cod. Rom. 3, f. 108.

F. 151v. Τί ἀποτελοῦν οἱ ἐπιμάρτυρες (Καὶ ὁ μὲν — τὸ ἀγαθόν).
Τὰ προηγούμενα σχηματίζουν τὰ ἑπόμενα (Τρίγωνον — ρπ').
Δεξιὰ <καὶ εὐώνυμα> (Δεξιὰ δὲ λέγουσι — [f. 152] Ζυγοῦ).

F. 152. Καθυπερτερεῖ (Καθυπερτερεῖ καὶ ἐπιδεκατεύει — ἐξαγώνῳ).
Ἀκτινοβολῇ (Ἀκτινοβολεῖν λέγεται — ὁ διαμετρῶν). — Cf. cod. Venet, 7, f. 383.
Περὶ δωδεκατημορίων (Τὸ δωδεκατημόριον τῆς Σελήνης — μοίρας βζ'').

F. 152v. Περὶ συναφῆς καὶ ἀπορροίας (Ἔστω οὖν — συνάπτηται αὐτῷ). — Cf. cod. Venet. 7, f. 383v.
Πῶς γίνεται ἀπόρροια (Ἀπόρροια δὲ γίνεται — ἢ ζ'). — Cf. ibidem.
Περὶ στηριγμοῦ (Στηριγμὸς δὲ — ἱστάμενος). — Cf. ibidem.
Ποῖος λέγεται ἄφετος (Ἄφετος δὲ λέγεται — τὰ ἑπόμενα). — Cf. ibidem.
Ποῖοι ἀρσενικοί (Ἀρσενικοὶ τόποι — καταλάβωσιν).
Ποῖοι ὕπαυγοι (Ὕπαυγος δὲ — καὶ αὐγάς).
Περὶ φάσεως (Φάσις δὲ — [f. 153] ἐπὶ δύσεως). — Cf. ibidem.

F. 153. Ὅταν ὑποποδίζει (*sic*) λέγεται ἀφέτης (Εἰσὶ δὲ — καταβιβάζων).
Περὶ οἰκοδεσποτῶν (Οἰκοδεσπότην — ἀέρος κατάστασιν).
Περὶ ἐξάλματος ([f. 153v] Ἔξαλμα τοίνυν — ἐκείνην). — Cf. ibid., f. 384.

F. 153v. Περὶ ἐκπτώσεως (Ἔκπτωσις δὲ — ἐγένετο). — Cf. ibidem.
Περὶ ἀφετικῶν τόπων [corr. ex τρόπων] (Ἀφετικοὶ δὲ — τὸ δύνον). — Cf. ibidem.
Περὶ ἀφέτων (Ἀφέται δὲ δ' — [f. 154] ὡριμαῖα κέκληται). — Cf. ibid., f. 384v.

F. 154. Παύλου Ἀλεξανδρέως περὶ οἰκοδεσποτείας (Ὁ τῆς οἰκοδεσποτείας — [f. 155] ὥρας κε' [Paul. Alexandr., ed. 1586, Q 4 v]. Τέλος τῆς τετρακτῆς [*sic*] βίβλου καὶ ἀποτελεσματικῆς Πτολεμαίου τοῦ Αἰγυπτίου). Hic Ptolemaeum ex errore nominari apparet.

F. 155. Figurae astrologicae.

F. 156. Figura horoscopi cum commentario (Ὁμοίως πάλιν — ἡγούμενα).

F. 156v. Figura cum paucis verbis (Λέγε ἐὰν — ἐμερίσθη οὕτως. Τέλος).

23. Berolinensis 161 = Phill. 1565 = Meerm. 268 = Clar. 310 (= Pel. 144?). — Chartaceus, cm. 19,4 × 13,8, saec. XVI. ff. 228. Olim Nauloti. — Cf. *Verzeichniss* etc., I, 68 sq. — Codici simillimus est Vatic. gr. 216, saec. XV.

F. 1-169. Geoponicorum libri XX.

F. 170. Orbis astrologicus, cum versibus XII Byzantinis de XII signis: Κριὸς μὲν πρῶτος ἐστιν ἀρχὴ τοῦ χρόνου — οἱ δ' Ἰχθύες δήλωσις ἰχθύων γένους. Ed. Cougny, *Anthol. Palat.*, vol. III, p. 330. Sequitur f. 170ᵛ tabula XII ventorum.

F. 171. <Περὶ ἐκλείψεως Σελήνης> (figura cum commentario partim inscripto : e. gr. Ἰχθύες β' ἀγαθὸν τοῖς καρποῖς κτλ.).

F. 171ᵛ. Figura cum commentario inscripto eiusdem argumenti, item f. 172ᵛ.
Περὶ διαφορᾶς τῶν τοῦ ὅρους (*sic*) μερῶν (Τοῦ ὅρους [l. ὅρους] — Πραινέστιον Μιμινάκιον).

F. 172. Ὁ μὲν ἀφηλιώτης — τὸν λιβόνοτον.

F. 172ᵛ. Σχόλ<ιον> (Ἰστέον ὅτι αἱ μὲν ἡμέραι τοῦ ἐνιαυτοῦ — ῥοπὴ ἔχει στιγμὰς ιβ'). — Cf. quae infra edentur ex cod. 7, f. 105ᵛ.

F. 173 vacuum; 173ᵛ et 174 Στίχοι εἰς τοὺς ιβ' μῆνας (Θεοδώρου Προδρόμου ut recent. man. adscripsit. Cf. B. Keil, *Wiener Studien*, XI, 110 sqq.). F. 174ᵛ vacuum.

F. 175. Capitulum initio mutilum Ζυγὸς Σκορπίος Ὑδροχόος — οὕτως ἕνι ἐκ παντός.
Περὶ σχήματος τῆς γῆς κεφάλαιον α' (Τὸ τῆς γῆς σχῆμα οὐ τετράγωνον ἕνι οὔτε πάλιν ὁλοστρόγγυλον, ἀλλὰ μακροστρόγγυλον — [f. 175ᵛ] ἐστὶν ἀληθές). Antipodas esse auctor negat (οἱ τοῦτο λέγοντες θεὸν οὐχ ὁμολογοῦσιν οὔτε πλάσιν ἀνθρώπου).

F. 175ᵛ. Περὶ τῆς γῆς (Καθάπερ μαγνήτης λίθος — τὴν γῆν τρέχει).
Περὶ νεφελῶν (Κύκλωθεν τῆς γῆς — [f. 176] καὶ οὕτως γίνονται ταῦτα).

F. 176. Περὶ βροντῶν (Αἱ βρονταὶ καὶ αἱ ἀστραπαὶ γίνονται οὕτως — [f. 176ᵛ] ἐστιν οὕτως ἐκ παντός).

F. 176ᵛ-179. Photii Patriarchae carmen didacticum de rebus meteorologicis cuius partem ex hoc codice ed. Pitra, *Anal. sacra et prof.*, I, 441 sqq.; cf. Krumbacher, *Gesch. d. byzant. Litt.*, p. 681. Φωτίου στιχηρὰ πρὸς τὸν ἔμπροσθεν εἰρημένον ἑταῖρον εἰς ὃν καὶ ὁ κανὼν ἐποιήθη: ἦχος β' · ὅ τε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν. Περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ στοιχείων καὶ τῶν πρὸς (lacuna X litterarum) ἀέρος νεφῶν καὶ ὑετῶν (Μέσην εἰληφυῖα τοῦ παντὸς — [f. 177] ἀνακαλέσηται).

F. 177. Φωτίμων [*sic*] πρός τινα ἑταῖρον [in carmine adloquitur Μέρκελλον] δεηθέντα μαθεῖν τὰς τῶν ἀνθρώπων μεθηλικιώσεις καὶ

ἄλλα τινά. Ὠδὴ α' · ἦχος α' · ἀναστάσεως ἡμέρα (Ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων — συνάψαιεν) [1].
Ὠδὴ γ' [secunda deest] δεῦτε πόμα πίωμεν καινόν (Νέφος ἐστι κάθυγρον — [f. 177ᵛ] παρίδης με) [2].

F. 177ᵛ. Ὠδὴ δ' · ἐπὶ τῆς θείας (Νέφος χιόνα ὑετόν — ταλαίπωρε) [3].
Ὠδὴ ε' · ὁρθρίσωμεν (Θερμότατον — [f. 178] λύπας μου) [4].

F. 178. Ὠδὴ ς' · κατῆλθεν ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς (Σὺν ἅμα ἐν τοῖς ὑπερτάτοις — κενοῦσθε) [5].
Ὠδὴ ζ' · ὁ παῖδας ἐκ καμίνου (Ἐξόχως τῷ προφήτῃ πειθόμενος σεισμὸν — [f. 178ᵛ] κατεδαπάνησεν) [6].

F. 178ᵛ. Ὠδὴ η' · αὕτη ἡ κλητὴ καὶ ἁγία (Ταῦτα φυσικῶς ἐνεργεῖται — μετὰ πόνου) [7].
Ὠδὴ θ' · φωτίζου φωτίζου ἡ νέα Ἱερουσαλήμ (Κυρίως παρθένον — [f. 179] δίκασον) [8].

F. 179. Ἐξαπ(οστειλάριον) ὁ οὐρανὸν τοῖς ἄστροις (Γένεσιν ἔξω νόει — τοῦ τέλους).
Οἱ λέγοντες ὅτι ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ ὁ τρόπος ὥρισται — [f. 179ᵛ] καὶ δοξάσεις με. Contra astrologiae fidem.
Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ κατ' οὐρανὸν ἀστέρες ἀνατέλλοντες — τοῦ ἀέρος κατάστασιν = Aetii Amideni tetr. III, 34, ed. Wachsmuth, *Lyd. de ost.*², p. 289, 1. Haec introducunt ad sequens capitulum.

---

[1] Finis huius odae hic est : Ἐπὶ ξένης παροδεύων ἀδελφὲ δυστυχῶς μέμνησο σοῦ Φωτίου · ἐν γὰρ τῇ ξένῃ καὶ αὐτός, θανατῶν (κ)αὶ φθορῶν, διὰ ξενίαν μικράν, Χριστὸς ἡμᾶς ῥύσαιτο καὶ σχισθέντας συνάψαιεν.

[2] Ultima verba : Θαῦμα πῶς σωμάτων μικρὸν δυστυχίας τοσαύτης ὄγκον ἐδέξατο · ἐν γὰρ ὀδύνῃ μοι πᾶς ὁ βίος, ὁ φθόνος δὲ πολύς · Χριστὲ μὴ παρίδῃς με.

[3] In fine quartae odae pergit lamentari : Ξένος πατρίδος καὶ φυλῆς ὁ πολυπλάνητος ἐγὼ · ξένος συγγενῶν τε καὶ φίλων δυσκλεὴς ἀπόλυτος · ἀπερριμένος ἄπολις · δάκρυα καὶ μόνα πλουτήσας φθόνος σοι ταῦτα ποιεῖ ψυχὴ ταλαίπωρε.

[4] Finem facit querela : Ἐκένωσεν ὄντως ὁ φθόνος ἐν σοὶ ψυχή μου · τὰ βέλη φαρμάκῳ καταβεβαμμένα καὶ τῆς γῆς ἐξώρισεν τῆς ἐνεγκούσης με · στῆσον ὡς ἄδας (?) τὰς λύπας μου.

[5] In fine : Ἐξέστην ἔν τοῖς πανταχοῦ λυπηροῖς ὁ ταλαίπωρος ἐγώ · καὶ στενάζω ἐκ βάθους · καὶ ταλανίζω τὸ ζῆν, αἱματόφυρτα ἐξ ὀμμάτων τῶν ἐμῶν δάκρυα μοι κενοῦσθε.

[6] In fine : Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου ῥυσάμενος ἀπάλλαξον δέομαι πάθους ἐμαυτὸν καὶ βασκανίας τῶν ἐχθρῶν · τὸ γὰρ σῶμα ἡ λύπη συνέπηξε (l. συνέτηξε Pitra) ψυχὴν δὲ ὁ λογισμός ὥσπερ σκώληξ αὐτὴν κατεδαπάνησεν.

[7] Ultimi versus : Τύχη δυσκλεὴς συνκλαύνει (*sic*) με οἴμοι · πειρασμοὶ τρικυμίαι καὶ περιπλάνησις αὕτη · οἱ φθονοῦντες ἐγγύς · οἱ δὲ φίλοι καὶ γνωστοὶ ἐμακρύνθησαν · ῥοαὶ τῶν δακρύων ἐκρεῖτε μετὰ πόνου.

[8] In fine : Ἐλπὶς ἐμοὶ καὶ τεῖχος καὶ λυπηρῶν ἀπαλλαγή, σωτηρία καὶ σκέπη τῆς ψυχῆς μου · δέσποινα · πρόστηθι νῦν ἐκχωροῦντι μακρὰν · ἄκων χωρῶ · βλέψον παρθένε · καὶ τοὺς διώκοντας δίκασον.

F. 179v. Ἀστέρων ἀνατολαὶ καὶ δύσεις κατὰ Κυειτίλλιον [!] (Μηνὶ Ξανθικῷ [corr. ex -ουκῷ] – [f. 181] ἢ λα'). Haec quamquam concordant cum calendario Quintiliorum (*Geopon.*, I, 9) tamen multo uberiora sunt (eadem habentur in cod. Vatic. 216); propediem edam cum aliis calendariis graecis.

F. 181. Ἐξήγησις εἰς ταῦτα καθαρὰ καὶ ἀσφαλὴς (Μηνὶ Δύστρῳ — [f. 181v] χελιδόνες φαίνεται) = Aetius, l. c., p. 289, 11-293, 10.

F. 181v. Τῶν ἑπτὰ οὐρανῶν ὁ ἀκριβασμὸς καὶ τὰ μέταλλά εἰσιν οὕτως (Ὁ μὲν οὐρανὸς ὁ ὁρόμενος [*sic*] — [f. 182] ἀγαπητός). Citantur S. Paulus, ὁ ποιητὴς Ἰωάννης Δαμασκηνὸς in iambicis, Rex David, Evangelia.

F. 182. Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τρία διαιροῦσι τὰς τοῦ μηνὸς ἡμέρας — φθίνει.
Τέρας σημεῖον σύμβολον καὶ τεκμήριον διαφέρουσι (Τέρας μὲν γὰρ — σημαίνουσιν).
Ὁ Σολομὼν ἔν τισι τῶν ἐνιγμάτων αὐτοῦ — [f. 182v] ἀφθαρτιζωμένης.

F. 182v. Ἐξήγησις τῶν ἡμερῶν Ἡσιόδου ἀπὸ φωνῆς τοῦ Πρωτοσπαθαρίου (Πρῶτον ἔννη τετράς τε — [f. 188v] ἐξεπονήθη τοῦ Ἡσιόδου) = [post ipsius Hesiodi versus] Iohannis Protospatharii commentarius ed. Gaisford, *Poet. gr. min.*, II, 448, 11-459; cf. Krumbacher, l. c., p. 558.

F. 188v. De decadis numeris (Ἡ μονὰς εἶδος — [f. 189] δέκατος κρίσις καὶ πίστις).

F. 189v. Ἐννέα εἰσὶν αἱ Μοῦσαι διὰ τὸ — [f. 190] καὶ ἐννέα Μουσῶν.

F. 190. Τῶν ιβ' ζῳδίων τὰ ὀνόματα καὶ οἱ τούτων μῆνες (Κριὸς Μαρτίῳ κα' δέχεται τὸν Ἥλιον — Φευρουαρίῳ κ').
Ἰωάννου Ἀλεξανδρέως χρόνοι τῶν ζῳδίων ἐν οἷς ἕκαστον αὐτῶν ὁ Ἥλιος διαπορεύεται καὶ αἱ καθ' ἕκαστον ζῴδιον γινόμεναι ἐπισημασίαι αἳ ὑπο<γε>γραμμέναι εἰσίν· ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ θερινῆς τροπῆς ([f. 190v] Καρκῖνον διαπορεύεται — [f. 193v] ἐπ' αὐτῷ) = Ps.-Gemini Calendarium ed. Wachsmuth, l. c., p. 181-195.

F. 193v-206. Πτολεμαίου φάσεις ἀπλανῶν <καὶ συναγωγὴ> ἐπισημασιῶν, ed. Wachsmuth, ibid., p. 211, 5-272, 10 et 273, 8-276, 4.

F. 206. Ψηφηφορία Ἡλίου (Εἰ βούλει γινώσκειν τὸν Ἥλιον ἐν ποίῳ ζῳδίῳ ἐστὶ — καταντᾶ ὁ ὡροσκόπος. Τέλος).

F. 207-228. Ἥρωνος γεηπονικὸν βιβλίον (ed. Hultsch, *Heronis rell.*, p. 208-234 ex cod. Paris. 2438, f. 88).

24. Berolinensis 168 = Phill. 1572 = Meerm. 280 = Clar. 391 B. — Chartaceus, cm. 21,6 × 14,2, s. XV, ff. 14. — Cf. *Verzeichniss* etc., I, 72 sq.

F. 8. De pascha inveniendo (Ἔτους ,ϛωξ' [= 1352 p. Chr.] — [f. 8v] ιβ'). Series annorum usque ad annum ,ϛωπβ' = 1364 p. Chr. continuatur.

F. 11v post Nicephori Patriarchae σημείωσιν ὀνειράτων διὰ στίχων ἰαμβείων (cf. infra p. 46) : Ὀνειροκριτικὸν κατὰ τὴν ☾ ⊙ [σύνοδον] (α' Ἐὰν ἴδεις τι — γενήσεται τὸ ὁραθέν).

25. Berolinensis 170 = Phill. 1574 = Meerm. 284 = Clar. 291 (= Pel. 54). — Chartaceus, cm. 22,7 × 16,9, s. XVI (sive potius XV ?, cf. infra), ff. 220. — Olim Cl. Nauloti qui illum legens agnovit a. 1573. Variis manibus scriptus, f. 1-136 secundum Studemund et Cohn manu Nicolai Cocoli. — Cf. *Verzeichniss* etc., I, 75. — Ex brevi indice fere s. XVII praemisso nihil discimus.

F. 1. Μέθοδος ὁποίας κράσεως εὑρήσκεται ὁ χρόνος· κράτησον τὰ ἀπὸ κτήσεως ἔτη καὶ ὕφηλον ὑπὸ τῶν δώδεκα καὶ ὅσα εὑρεθόσι (*sic*) κάτοθεν τῶν δώδεκα, αὐτός ἐστι ὃν ζητῆς καὶ εἰ μὲν μήνη (leg. μένῃ) α', ἕνι πρῶτος χρόνος· εἰ δὲ δύο, δεύτερος καὶ καθεξῆς ἕως τῶν ιβ'· καὶ εἰ μὲν εὑρεθῇ πρώτος χρόνος, ἕνι πρῶτον ζῴδιον οἷον Κριός (Τὸ ἔτος τοῦτο — [f. 5v] καὶ θάλασσα χειμέριος. Ταῦτά εἰσιν αἱ διακρίσεις τῶν δώδεκα ζῳδίων). Dodecaeteris chaldaica similem (non tamen eundem) in modum contaminata ac in cod. Marc. 324, f. 89v-91v (cf. *Catal.*, III, 139). In marg. ad annum Piscium adnotatur, dubito an manu ipsius scriptoris : οὗτος εὑρέθη ἐν ἔτει ,ϛϡμη' (= 1440 p. Chr.) et supra ad annum Cancri (potius quam ad Geminorum) ἔτους ,ϛϡνβ' (= 1444 p. Chr.), ad annum Virginis ἔτους 'ϛϡοη' (= 1470 p. Chr.).

F. 5v. Περὶ σημείων τῶν ζ' πλανήτων ([f. 6] Σημεῖα σκέψεως τῶν ἑπτὰ πλανήτων — [f. 7] ὁ καθεῖς κεῖται ἀστέρα). Similia apud Valentem (cf. *Catal.*, III, 88 sq.) et Rhetorium (cf. Appendicem huius fasciculi) inveniuntur; haec ex vocabulis ἐκκλησιαστικός, νοτάριος κτλ. posterioris aevi esse apparet. In marg. f. 6v manus paulo recentior iam dicta adnotavit ad Solem : ἐφειλομένων ἀπὸ κτήσεως [l. κτίσεως] πρὸς λ' εὑρήσκεται ἐν τῷ Ἡλίῳ ὁ χρόνος (i. e. annus) οὗτος εὑρέθη ἐν ἔτει 'ϛϡμη' [1440 p. Chr.] οἷον ἐν ς' τῷ Ἡλίῳ.

F. 7. Ἕτερον ὅμοιον τῶν ιβ' ζῳδίων (Κριὸν οἱ ἔχοντες ζῴδιον εἰσὶν εὐπρόσωποι — [f. 10] ὀρνεοτρόφοι, πραγματευταί). Similis argumenti capitulum ex Hippolyto ed. R. Foerster, *Script. Physiognom.*, II, 341 sqq.; cf. etiam Hephaest., I, 1.

F. 10. Ἑρμηνεία (Οὕτως ἐξακριβευσάμενος ἑκάστου ἀστέρος — ιβ' Ἰχθύες ψω). Auctor Nechepsonem regem adloquitur : κράτιστε ἀνδρῶν, Νεχεψὼ βασιλέων βασιλεῦ; igitur excerpta fingit ex Petosiride. — Edita in appendice.

F. 10v (in marg. manu eadem ut videtur) Μέθοδος ἑτέρα (Ἑτέρα

μέθοδος· τῶν τοίνυν ζῳδίων — τηρεῖν δεῖ). — Edita in appendice.

Geographia astrologica [ex Ptolemaei tetrab. II, 3 excerpta] (Πολλά τινα τῶν ἐπὶ γῆς κλημάτων — [f. 11] Γαραμαντική).

F. 11. Anni divisio prior (Τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον τὸν τρόπον διαιροῦμεν — ἡμέραι τξε′) et f. 11ᵛ altera (Καὶ αὖθις διαιροῦμεν — [f. 12] ἅπαξ ἡμέρας). — Editum in appendice.

F. 12. Brontologium ex Luna et Sole (Σελήνης οὔσης ἐν τῷ Κριῷ ἐὰν βροντίσῃ, θόρυβον τινὰ σημήνῃ — [f. 15ᵛ] ὅτι θηλυκὸν τὸ ζῴδιον). — Editum in appendice.

F. 15ᵛ. Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ σεισμοῦ (Ἡλίου ὄντος ἐν Κριῷ — [f. 18ᵛ] εἰς ἀγαθὰ ἐλεύσονται). — Paraphrasis carminis notissimi, edita in appendice.

F. 18ᵛ. Περὶ τῶν φαινομένων φλογῶν καιομένων περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τῶν καλουμένων αἰγῶν καὶ δαλῶν καὶ διαθεόντων ἀστέρων (Ἄνωθεν μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ στερεώματος — [f. 23] δι' ἐγγύτητα) = Nicephori Blemmidae, ut viderunt editores catalogi Berolinensis, epitomae physicae cap. XII (Migne, *Patrol.*, vol. 142, p. 1127) [1].

F. 23. Περὶ κομητῶν καὶ τοῦ γαλαξίου κύκλου ([f. 23ᵛ] Ὑπερ τῶν προειρημένων — [f. 26ᵛ] τὸν τόπον) = eiusdem cap. XIII.

F. 26ᵛ. Περὶ ὄμρου (*sic*), χαλάζης, χιόνος καὶ πάχνης (Ὥσπερ τῶν προειρημένων — [f. 32] ἀπογεννᾶ) = eiusdem cap. XIV.

F. 32. Περὶ σεισμοῦ (Σεισμὸς δοκεῖ γίνεσθαι — [f. 36] λοιπῶν πλανήτων) = eiusdem cap. XVIII.

F. 36. Περὶ βροντῆς καὶ ἀστραπῆς ἐκ νεφίου τε καὶ τυφώνος καὶ πρηστήρος καὶ κεραυνοῦ (Τῆς ἀτμίδος — [f. 40ᵛ] ἄνω φερόμενα) = eiusdem cap. XIX.

F. 40ᵛ. Περὶ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένων φασμάτων (Φαίνεται ποτὲ συνιστάμενα — [f. 42ᵛ] ἱστόρηται] = eiusdem cap. XX.

F. 42ᵛ. Περὶ ἴριδος (Ὥσπερ τῆς ἅλω — [f. 48ᵛ] τῆς ἴριδος) = eiusdem cap. XXII.

F. 48ᵛ. Περὶ ῥάυδων καὶ παρηλίων ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐν γῇ μεταλλευτῶν τε καὶ ὀρυκτῶν (Ὅτε ἐκ πλαγίων — [f. 50ᵛ] βαρύτατος) = eiusdem cap. XXIII.

F. 50ᵛ. Περὶ Σελήνης (Ἡ Σελήνη κατωτέρα — [f. 58ᵛ] τὸν ὁρίζοντα) = eiusdem cap. XXVII.

F. 58ᵛ. Περὶ γῆς καὶ τῶν ταύτης ζωνῶν (Καὶ πρῶτον ὅτι ἡ γῆ κέντρου λόγον — [f. 65] τριπλασιεφίβδομον [*sic*]. Excerpta ex eiusdem

[1] Quae huius operis haud spernendi indoles sit et quibus codicibus manuscriptis contineatur cf. A. Heisenberg, *Nicephori Blemmydae curriculum vitae* (Lips. 1896), p. LXXVIII sqq.

cap. XXVIII. F. 60 in marg. rubro adscriptum man. 1 : Περὶ διαφορᾶς τόπων τῆς ἐκλείψεως τοῦ Ἡλίου.

F. 65. Περὶ ἡμερονυκτείων καὶ τῶν τεσσάρων τοῦ ἔτους καιρόν (*sic*) Ἥλιος (Ὁ Ἥλιος διττὴν φερόμενος κίνησιν — [f. 71] ἀνισότητος αἰτία) = eiusdem cap. XXIX.

F. 71. Περὶ οἰκήσεων (Ἡ οἰκουμένης καθ' ὑπόθεσιν — [f. 75] ἡμερόνυκτον διαιρεῖ, cum figura) = eiusdem cap. XXX.

F. 75ᵛ. Περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς, Ἡλίου καὶ ἀστέρων (Ὁ οὐρανὸς ἐν σχήματι κύβου ἐκτίστη (*sic*) ἢ δέρρεος ὡς φυσὶν (*sic*) ὁ θεὸς τῷ Ἰώβ — [f. 78] τῆς γῆς). — Haec non ex Nicephoro excerpta sunt : edidit ex codice Paris. 854, s. XIII (f. 192) Cramer, *Anecd. Paris.*, I, 370, 30 - 373, 28. Num recte Dionysio cuidam Cramer haec attribuerit (p. 368, 22), quod capitulum quoddam paulo ante scriptum huius nomen fert, valde dubito [1].

F. 78. Περὶ μεγέθους καὶ διαφορᾶς τῶν λεγόντων περὶ συγκρίσεως πρὸς τὴν γῆν Ἡλίου καὶ Σελήνης (Πάλιν δὲ τῆς Σελήνης — [f. 87] νομήζεσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι). — Haec artissime cum antecedente capitulo cohaerent (cf. notam). Agitur mox de planetarum zonis, motibus (minime accurate), domiciliis, de quatuor anni temporibus, de annis solari et lunari, de octaeteride, denique de initio diei apud varias gentes. Haec omnia ed. Cramer, l. c., p. 373, 28 - 381, 17.

F. 87. Ἐκ τῆς εἰς τὸν ὄγδοον ψαλμὸν ἐξηγήσεως (Οἴπων [l. Εἰπῶν] ὁ προφήτης — [f. 96ᵛ] ὁμολογῆσαι ἐν τῷ θεῷ) = Nicephori Blemmidae epitomae physicae caput ultimum (XXXII). Cum figura.

F. 96ᵛ. Εἰ θέλεις εὑρεῖν τὰς ἐπάκτας τῶν κηνῶν [l. μηνῶν] — [f. 97] τὸν Σεπτέβριον τούτους.

F. 97ᵛ. Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ περὶ τῆς κινήσεως τοῦ χρόνου, τῶν κύκλων τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης καὶ τῆς ἐκλείψεως αὐτῶν καὶ τῆς τοῦ Πάσχα εὑρέσεως διὰ τί ὁ ἅπας χρόνος νυχθήμερα ἔχει τξε′ δ′ καὶ οὔτε πλέω οὔτε ἐλάσσω· καὶ πόθεν τοῦτο σύμβαίνει ὥστε μή ποται (*sic*) τὰς ἡμέρας τοῦ παντὸς χρόνου μήτε

[1] Non magni pretii ne finis quidam capituli est quem hic exscribo : Ἔδοξε δέ τισι τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ μέγεθος Ἡλίου καὶ Σελήνης εἰπεῖν· ὁ μὲν οὖν Σεραπίων ὀκτωκαιδεκαπλασίονα εἶναι τῆς γῆς τὸν Ἥλιον ἔφησεν, Ἐρατοσθένης δὲ ἑκατονταπλασίονα μὲν τὸν Ἥλιον τῆς γῆς. Continuatur init. capituli sequentis. Πάλιν δὲ τῆς Σελήνης [rectius τριακονταεννεαπλασίονα δὲ τὴν Σελήνην Paris.] οἱ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας διδάσκαλοι ἴσον τῇ γῇ τὸν Ἥλιον ἀπεφήναντο· ὡς δὲ [καὶ recte Paris.] ὁ ἀληθὴς ἔχει λόγος. Haec valde decurtata esse elucet. Ceterum fieri non potuit quin Serapio Hipparchi discipulus volumen Solis multo rectius coniecerit.

πλέους εὑρίσκεσθαι μήτε ἐλάσσονας (Πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων — [f. 101] χρόνος συμπληροῦται).

F. 101. Περὶ τοῦ νομικοῦ φασκαλίου [*sic* : i. e. πασχαλίου] (Τέσσαρες εἰσὶ τροπαὶ αἱ μεγάλαι τοῦ Ἡλίου — [f. 116v] ἤτοι Σάββατον).

F. 116v. <Eiusdem Pselli> Βιβλίον β' περὶ τῆς χρονικῆς ἐπινεμήσεως (Διὰ τί τῆς κοσμοκτισίας — [f. 131v] Σελήνης κύκλοι καὶ οὐ πλήον). — Hoc Pselli opusculum nondum editum esse videtur (cf. Krumbacher[2], p. 622) neque tamen indignum quod publici iuris fiat. Frustulum edidi infra ex codicibus 7 (Monac. 287), f. 105v et hoc Berolinensi. — In marg. manus altera pauca adnotavit.

F. 131v. Μέθοδος εἰς τὸ εὑρεῖν τὸ νομικὸν φάσκα καὶ ἔστω σοι εἰς ὑπόδειγμα — ἕως οὗ σόσουσιν (*sic*) με'. Quatuor lineae. Precatio Παντοκράτωρ θεὲ αἰώνιε — [f. 132] ταύτην βεβαίοσιν. Ταύτην τὴν εὐχὴν λέγε πρὶν λάχῃς βουλόμενος ἐπαιροτεῖσαι τὸν χρησμόν. Haec oratio, quamvis maxima folii 131 pars vacua relicta sit, ad proximum tractatum respicere videtur.

F. 132. Νικηφόρου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ὀνηροκρητικὸν ἀλφαβήτου διὰ στίχων ἰαμβικῶν (Ἀρχὴ πρὸ πάντων καὶ παθῶν καὶ κιλίας — [f. 134v] πλούτον φέρει). — Ed. Rigaltius, Artemidori Oneirocritica, Lutet. 1603, pars III, cf. Krumbacher, *Gesch. d. byzant. Litt.*[2], p. 630.

F. 134v. Ἑρμηνεία περὶ τῆς συντελείας (Ἐβασίλευσεν ὁ ἅγιος μέγας Κωνσταντῖνος ἐν Ῥώμῃ — Χριστοῦ τοῦ θεοῦ). Agitur de temporum Constantini Magni ratione, deinde breviter de septem mundi monarchiis (Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Περσῶν, Μακεδόνων, Ῥωμαίων, Ἀντιχρίστου, Χριστοῦ). Citantur ἡ βίβλος τῆς ἐξηγήσεως τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου (cf. Krumbacher, l. c., p. 628?) et Hippolytus martyr ὁ καὶ τῶν ἀποστόλων γνώριμος, qui γράφει περὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος οὕτως κτλ.

F. 135. Qui dei vel homines vel populi artes invenerint (Ὁ Ζεὺς ἐφεῦρε πλαστικήν — πόλεις). Invenerunt secundum hunc anonymum Αἰγύπτιοι γεωμετρίαν, Χαλδαῖοι ἀστρολογίαν καὶ γενεθλιαλογίαν, Ἄραβες καὶ Φρύγες οἰωνοσκοπίαν, Μῆδοι καὶ Πέρσαι μαγείαν καὶ γοητείαν καὶ φαρμακείαν, Τυρσηνοὶ τειχίζειν πόλεις. Similia apud Clement. Alexandr. Strom. I, 16; Euseb. Pr. ev. X, 6.

Post tractatum orthographicum f. 135v-136v [f. 137 vacuum] sequitur liber manu altera scriptus de rebus meteorologicis et astrologicis et primum quidem

F. 137v. <Danielis prophetae apocalypses>. Πίναξ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῆσδε τῆς βίβλου ἐν κεφαλαίοις κε' συντεταγμένοι καθὼς ὑποτέτακται (1) περὶ ἐκλείψεως τοῦ Ἡλίου, (2) περὶ ἐκλείψεως τῆς Σελήνης, (3) περὶ τροχώσεως τοῦ Ἡλίου, (4) περὶ τροχώσεως τῆς Σελήνης, (5) περὶ γέννας τῆς Σελήνης, (6) περὶ κερκόσεως ἀστέρων, (7) περὶ ἐκπέσεως ἀστέρων, (8) περὶ ἐμφανήσεως ἴριδος, (9) περὶ ῥομφαίας ἐν οὐρανῷ, (10) περὶ ἐρυθράδας οὐρανοῦ, (11) περὶ σημείου ξένου ἐν οὐρανῷ, (12) περὶ ὁμοίωσιν ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, (13) περὶ βροντῆς μετ' ἤχου, (14) περὶ ἀστραπῶν μεγάλων, (15) περὶ κεραυνοῦ καὶ καύθρας, (16) περὶ ὑετοῦ πάνυ, (17) περὶ χαλάζης πάνυ, (18) περὶ ὑετήσεως χοῦν ἐρυθρόν, (19) περὶ ἐπιβρέξεως βατράχων καὶ σκολίκων, (20) περὶ θαμβόσεως τοῦ ἀέρος, (21) περὶ μεταβάσεως τὴν ἡμέραν εἰς νύκταν, (22) περὶ ταραχῆς ἀνέμων, (23) περὶ κτύπου ἀπ' οὐρανοῦ ἀκουσθέντος, (24) περὶ κτύπου ἐκ γῆς ἀκουσθέντος, (25) περὶ σεισμοῦ τῆς μητρὸς ἡμῶν γῆς. Deinde

F. 138 ipsum opusculum incipit a mense Octobri (Μὴν Ὀκτούβριος ἔχων ἡμέρας λα'); describitur primum quid significet primus mensis dies, prout in primum, secundum, tertium hebdomadis diem cadat, deinde pergit [f. 138v] Ἀρχὴ τῶν σημείων καθὼς Δανιὴλ ἔφησα [*sic*]. Sequuntur XXV capita supra numerata singulatim pro mense Octobri [sed λείποσιν ταῦτα· ε' ς' ζ' η' f. 139], et sic deinceps pro ceteris anni mensibus; desinit f. 183v ὁ δὲ θεὸς εἶδε τὰ ἄδηλα. Τέλος τούτων τῶν Περσικῶν ἐφευρεμάτων. — Frustulum editum in appendice. Cf. cod. 26, f. 69 sqq.

F. 184-188. Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπόλου συνοπτικὴ σύνοψις ἁγίων χρόνον (*sic*). — De his et sequentibus eiusdem versibus, cf. *Verzeichniss* etc., l. c., p. 74 et 19.

F. 189-212v. Excerpta ex Geoponicis; cf. Beckh, *Acta Semin. Erlang.*, IV, 304 sq.; *Verzeichniss* etc., l. c.

F. 213. Ἰσαὰκ μοναχοῦ τοῦ Ἀργυροῦ σχόλιον εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα τῆς ἐν ἐπιπέδῳ καταγραφῆς τῆς οἰκήσεως (Ἐνταῦθα ὁ Πτολεμαῖος πρὸ τῆς καταγραφῆς — [f. 216] καὶ οὐ περιφερειῶν). Cum figura. — Cf. *Catal. Venet.*, p. 71, cod. 8, f. 153.

F. 216. Περὶ τῶν δώδεκα ἀνέμων διὰ στίχων πολιτικῶν (Ἄνεμοι δώδεκα εἰσι καὶ μάθε τούτων κλήσεις — [f. 216v] τὴν περὶ τούτων γνῶσιν).

F. 216v. Ἕτερον περὶ τῶν αὐτῶν (Ὅτι ὁ μὲν ἀπαρκτίας — [f. 217v] ψυχρὸν ἐκκρίνεται).

F. 217v. De finibus et climatibus terrae (Ἡ πᾶσα τῆς γῆς οἴκησις — [f. 218] ἄχρι τοῦ ἰσημερινοῦ).

F. 218v. Περὶ ὧν ποιεῖται σχημάτων ἡ Σελήνη πρὸς τὸν Ἥλιον (Τὰ τῆς Σελήνης σχήματα ἅπερ καλεῖται φάσεις — [f. 219v] φώτων αὐτῆς ἔχει). — Versus politici videntur.

F. 219v. De meridiano Syenes (Ὁ διὰ Λυσιμαχίας καὶ Συήνης μεσημβρινὸς — ταῦτα κδ').
Περὶ τοῦ Ἡλίου πότε εἰσέρχεται ἐν τῷ Κριῷ καὶ διὰ πόσων ἡμερῶν διέρχεται τοῦτον τε καὶ ἕκαστον τῶν λοιπῶν ζῳδίων (Ἰστέον ὅτι ὁ Ἥλιος — [f. 220] καὶ ὡρῶν ις').

F. 220. Περὶ τοῦ Ἡλίου πότε ἀφ' ἑκάστου εἰς ἕκαστον τῶν ζῳδίων μεταβαίνει (Ἐψηφορήθη δὲ ταῦτα κατὰ τὰ ὑποκείμενα — διαφορὰς βν'' δ''). Utitur pro exemplis annis ,ϛωϙδ' et ,ϛωϙη', i. e. 1386 et 1390 p. Chr. n.

26. Berolinensis 173 = Phill. 1577 = Meerm. 287 = Clar. 295 = Pel. 128. — Chartaceus, cm. 20,3 × 14,4, s. XV, variis manibus scriptus, ff. 204. F. 72 haec subscriptio legitur: Γεώργιος Κριτόπουλλος .... ὑστριος μονόμαχος. — Cf. *Verzeichniss* etc., I, 75 sqq.

F. 1-42. Διαλόγος νεκρικός· Ἐπιδημία Μάζαρι ἐν Ἅιδου. — Cf. Krumbacher[2], p. 492 sqq.

F. 43-47v. Index capitum syntagmatis cuiusdam astrologici. Folii 43 superior pars deest, omnia squalore violata sunt. Inter alia inveniuntur περὶ ἐνιαυτῶν καὶ μηνῶν καὶ ἡμερῶν ἐκ τοῦ Παύλου. Scriptura cryptographica f. 44v obvia eadem est ac in cod. Marciano 334, cf. *Catal.*, II, 24 et 217, et in multis codicibus Parisinis et Berolinensibus. F. 44v : ... ἀπὸ φωνῆς Οὐάλεντος; f. 45 : Δημητρίου περὶ πλεόντων. Ibid. Βραβύλα : significatur κεφ. σκα'. Ibid. (κεφ. σκβ'). Τὸ ὑπὸ τοῦ κε' κε(φαλαί)ου Μαξίμου καὶ Ἡφαιστίωνος. Ultimum capitulum (numero υγ', ni fallor, signatum) : (Π)ερὶ τοῦ γνῶναι εἰ τεύξεται τοῦ ζητουμένον ὁ αἰτῶν ἢ παρὰ βασιλέως ἢ παρὰ ὑπερέχοντος ἄλλου προσώπου. Eadem capita quae in hoc indice inde a f. 44v med. usque ad f. 45v summ. notantur, in cod. Paris. 2506, f. 1-88 eodem ordine habentur.

F. 48. Ἑρμοῦ τοῦ <Τρισμεγίστου περὶ τοῦ> ιβ' τόπου (Ὁ ιβ' τόπος καὶ μετακόσμιος καλούμενος — [f. 49] ἢ καὶ καταδίκη περιτρέψει). — Excerptum ex opusculo in codd. Marciano 335 [= Venet. 7], f. 28, et Parisino 2506, f. 1 ss. servato. In *Catal. Paris.* edetur.

F. 49. Ὡροσκόπος ὁ καὶ πρῶτος τόπος (Ὁ δὲ α' τόπος — [f. 49v] πράξειν ποιεῖ· ἐὰν τὸ ιβ' μόριον : desinit folium in media enuntiatione). — Excerptum ex eodem opere Hermetis Trismegisti.

F. 50. Ἐν ἰδίᾳ τάξει ἱστάμενα (sequitur tabula cum figuris geomanticis et signis planetarum, quibus planetarum nomina Persica et colorum nomina graeca adscripta sunt). — Ad Zanatam (infra f. 52) pertinere videntur.

F. 50v. Capitulum sine titulo de hebdomadis horis faustis et infaustis (Χρὴ γινώσκειν ὅσαι ὧραι ἀγαθαὶ καὶ ὅσαι φαῦλαι — [f. 51v] ὥρα ιβ' Ἑρμοῦ). — Cf. supra cod. 7 [Monac. 287], f. 5 sqq.

F. 51v. Item sine titulo de 7 sphaeris planetarum (Γνώρισον δὲ καὶ τὴν ἐν τῷ πόλῳ τῶν ἑπτὰ πλανήτων καθίδρυσιν — ἐν τῷ ζ' πόλῳ). Planetae hic nominantur Κρόνος ὁ καὶ Ζοχάλης. Ζεὺς <ὁ> καὶ Μουστερής· Ἄρης ὁ καὶ Μάρχ· Ἥλιος ὁ καὶ Ἀτάπ· Ἀφροδίτη ὁ καὶ Ζοχάρ· Ἑρμῆς ὁ καὶ Ὀτερίτ· Σελήνη ὁ καὶ Χαμάρ. — Nomina Persica sunt.
Κρίσις καὶ ἐκλογὴ δουλειῶν ἐν ὥραις (Ἐν ὥρᾳ Ζοχὰλ — συμβουλεύου· λούου).

F. 52. Βίβλος πέφυκα ἀστρονομίας ψάμμου γράφων ἐπερχομένων ῥυθμῶν ἄδων [duo trimetri restituendi : leg. ῥυθμὸν ἁπάντων]. In marg. Εὕρεσις Ζανατέως Πέρσου· μεταγλώττησις Ἀρσενίου μοναχοῦ (Οὗτος ὁ Ζανατὴς ἐτεχνεύσατο — τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο). — Cf. cod. Neapol. 19 (*Catal.*, IV, p. 51), f. 31.
Prooemium sequitur cap. 1 (Χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι οἱ προσάλληλοι τῶν ἀστέρων σχηματισμοί — [f. 53] τοιαύτης προγνώσεως). — Fere totum ex Ptolemaei, *Tetrabibli* prooemio exscriptum : quaeritur num haec ars exerceri possit et quid prosit.

F. 53. Πρότερον δὲ ὑποτίθενταί τινα σχήματα ις' — [f. 53v] καὶ ὑποδείξω τοὺς ἐκ τῶν ἀστέρων ις' οἴκους. Sequuntur figurae similes eis quae f. 50 inveniuntur. — Sequitur interpretatio figurarum :

F. 54. Ἰδοὺ ὑπέθηκα πίνακας τέσσαρας — [f. 57v] αὐτῷ συμμαρτυρούντων (de 16 domibus). Inter f. 55 et 56 unum folium excidisse videtur. — Eadem habentur in cod. Neapolitano 19, cf. l. c., p. 51.

F. 57v. Οἴκου ἐναλλαγή (Ὑπόδειξις μαρτύρων ἐν σχήμασι — [f. 58] ἐπὶ τοῦ ι' οἴκου).

F. 58. Γνῶσις ἑτέρα : in marg. Περὶ κεκριμένων [l. κεκρυμμένων] ἐν γῇ (Εἰ βούλει γνῶναι τὸ τεθαμένον ἐν τῇ γῇ πρᾶγμα — καὶ θεὸς εἶδε [correctum οἶδε]).
α'. Κρίσις τῶν σχημάτων ὧδε (Ὀφίτης ὁ καὶ λεγχίας. Γνώρισον ὅτι τὸ προκείμενον σχῆμα — [f. 58v] εἰς γύναια). — Cf. ibid., p. 52 (f. 34v).

F. 58v. β'. Κρίσις καταστρόφου σχήματος ὃ καὶ ἀγκίς (Ἔστι τὸ παρὸν σχῆμα φαῦλον — [f. 59] καὶ εἰς γύναια). — Cf. ibidem.

F. 59. γ'. Κρίσις φοίνικος ὃ καὶ χομβρά (Τοῦτο τὸ σχῆμα — [f. 59v] καὶ βδελυρόν). — Cf. ibid. (f. 35).

F. 59v. δ'. Κρίσις λευκάδος ὃ καὶ παγιὰδ (Τοῦτο τὸ σχῆμα ἀγαθόν — αὐτὰ καὶ εἰς γύναια). — Cf. ibidem.
ε'. Κρίσις τοῦ σχήματος ὃ λέγεται κράτος ἐξόδου· ὃ καὶ νόσρα ταλχάριτζι (Τοῦτο τὸ σχῆμα — [f. 60] σημεῖα καὶ εἰς γύναια). — Cf. ibidem.

F. 60. ς'. Κρίσις κράτους εἰσόδου ὃ καὶ νοσρὰτ ττάχηλ (Τοῦτο τὸ σχῆμα εἰσοδικὸν — [f. 60v] σημεῖα καὶ εἰς γύναια. — Cf. ibidem.

F. 60v. ζ'. Κρίσις σχήματος παγίου· ὃ καὶ θεπιτὰ καὶ ἀτιπὰ ἀλχάριτζα ὠνόμασται παρὰ Ἀράβοις (Τοῦτο τὸ σχῆμα ἐξοδικὸν — [f. 61] αὐτὰ καὶ εἰς γύναια). — Cf. ibid. (f. 36).

F. 61. η'. Κρίσις σχήματος ὀρθοῦ ῥοπάλου ὃ καὶ καιμὰ καὶ ἀτιπὰ ἠτταχίλη (Τοῦτο τὸ σχῆμα ἀγαθὸν — τῷ σφονδύλῳ). — Cf. ibidem.
θ'. Κρίσις σχήματος χαρμονὴ ὃ καὶ φαρὰχ καὶ τζοτταλὰ παρὰ Ἀράβοις ὠνόμασται (Τοῦτο τὸ σχῆμα ἀγαθὸν — [f. 61v] καὶ ποθεινός). — Cf. ibid. (f. 36v).

F. 61v. ι'. Κρίσις πωγωνάτου ὃ καὶ νακκὶγ ἀλχάτ (Τοῦτο τὸ σχῆμα φαυλοεισοδικὸν — [f. 62] ἐπιτήδειος). — Cf. ibidem.

F. 62. ια'. Κρίσις πὺξ εἰσόδου ὃ καὶ κάπαδ ττάχιλ ὠνόμασται (Τοῦτο τὸ σχῆμα — [f. 62v] εἰς γυναῖκας). — Cf. ibidem.

F. 62v. ιβ'. Κρίσις πὺξ ἐξόδου ὃ καὶ κάπαδ ἀλχάριτζ ὠνόμασται (Τοῦτο τὸ σχῆμα φαῦλον — καὶ εἰς γύναια). — Cf. ibidem.
Sine numero <ιγ'>. Κρίσις πληθίδος ὃ καὶ τζαμαὰτ ὠνόμασται.
Sic desinit f. 62v : deinde duo vel tria folia interciderunt.

F. 63. Altera sedecim domorum explicatio (incipit in medio enuntiato μανδάτα ἀλλεπάλληλα; pergit in explicatione domorum a fine secundae usque ad decimam quintam; des. in fine f. 68v ... σωρείαν ἀνθρώπων δηλοῖ). Desunt deinde iterum quaedam.

F. 69. De singulis hebdomadis diebus. Initium deest; incipit : εἰ δὲ εἰς ἡμέραν ς' λάχῃ; des. : γενήσεται πλέον· βίου τὸ κέρδος ἐκβιοῦν καθ' ἡμέραν, trimeter iambicus.

Ἀρχὴ τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ προφήτου Δανιήλ [1]. Λόγος α'. Περὶ ἐκλείψεως Ἡλίου (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ ἔκλειψις Ἡλιου γένηται — παρόντι χρόνῳ). Sequitur versus iambicus : γίνωσκε πάντων τῶν καλῶν τὰ δράματα.
β'. Περὶ ἐκλείψεως τῆς Σελήνης (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ — [f. 69v] λαβεῖν αὐτήν. Δεινὸν πένεσθαι, χεῖρον εὑπορεῖν κακῶς).

F. 69v. γ'. Περὶ δίσκου τοῦ Ἡλίου (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνί — δι' αὐτῶν. Εὐεργετῶν νόμιζε μιμεῖσθαι θεόν).

[1] Cf. supra cod. 17, f. 4v Ὀνειροκριτικὸν βιβλίον τοῦ προφήτου Δανιήλ et cod. 25, f. 137v. Plura in appendice invenies.

δ'. Περὶ τοῦ δίσκου τῆς Σελήνης (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ δίσκον — τῶν ὁδῶν. Ζήτει Χριστοῦ χρηστότητα χρηστὸς ὤν).
ε'. Περὶ γέννας τῆς Σελήνης (Καὶ ἐν τῷ παρόντι μηνὶ θεάσωνται — παρόντι χρόνῳ. [Ἡ] σὰρξ κρατεῖσθαι καὶ δανίζεσθαι καλῶς).
ς'. Περὶ ἐκχύσεως τῶν ἀστέρων (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ ἀστέρες — [f. 70] τὰς χώρας. Θυμὸν χαλινοῦ [ex γαλ. correctum] μὴ φρενῶν ἔξω πέσῃς).

F. 70. ζ'. Περὶ ἐκπέσεως ἀστέρων (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ ἀστέρες εἰς πλῆθος — αὐτῶν. [Ἴ]στη μὲν ὄμμα, γλῶσσα δὲ σταθμὴν ἔχει).
η'. Περὶ ἐμφανήσεως τῆς ἁγίας ζώνης (Κὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ εἴδωσιν — παρόντι χρόνῳ. Κλείσος ἱκείσθω μὴ δὲ πορνεύειν γέλως).
θ'. Περὶ ἐμφανήσεως ῥομφαίας ὅμοιον ἐν τῷ οὐρανῷ [f. 70v] (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ — παρόντι χρόνῳ. Λύχνος βίου σοι παντὸς ἡγείσθω τέλος).

F. 70v. ι'. Περὶ ἐρυθράδης τοῦ οὐρανοῦ (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ ἐρυθράδα — παρόντι χρόνῳ. Μή σοι τὸ εἶναι τὸ δοκεῖν ὑπορίει).
ια'. Περὶ σημείου ξένου τοῦ ἐν οὐρανῷ (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ σημεῖον ξένον — παρόντι χρόνῳ. Νοητὰ πάντα πράσσε δὲ πράσσειν θέλεις).

F. 71. ιβ'. Περὶ ὁμοίωσιν ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ σημεῖον ἀνθρώπου — φόβος γένηται. Μένον σεαυτὸν ἰάθη καὶ τίμα ξένους). In marg. rubro : στίχ(ος).
ιγ'. Περὶ βροντισμοῦ ἄγαν (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ βροντισμὸς — [f. 71v] ταῦτα πληρωθήσονται. Ὅτε εὐπλοεῖς μάλιστα μέμνησο ζάλης). — Hoc specimen in appendice edidimus.

F. 71v. ιδ'. Περὶ ἀστραπῆς (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ ἀστραπαὶ — τῷ χρόνῳ. Πάντ' εὐχαρίστως τὰ ἐκ θεοῦ δέχεσθαι χρή).
ιε'. Περὶ λαύρας τῆς ἀπ' οὐρανοῦ (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ λαύρα — τῶν ὁδῶν. Ῥάβδος δικαίου πλεῖον ἢ τιμὴ κακοῦ).
ις'. Περὶ ὑετοῦ ἄγαν (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ ὑετὸς — παρόντι χρόνῳ. Σοφῶν θύρας ἔκτριβε πλουσίων μηδαμῇ).
ιζ'. Περὶ χαλάζης (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ χάλαζα — [f. 72] καὶ ἀφανίσει αὐτοὺς παντελῶς. Μικρὸν οὐ μικρὸν ὅταν ἐκφέρῃ μέγα).

F. 72. ιη'. Περὶ ἐπιβρέξεως χοῦ ἐρυθροῦ (Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ χοῦν ἐρυθρὸν — ἀπὸ τῶν) : desinit in medio enuntiato. Addidit manus altera pauca verba quae vix intellegi possunt: τῶν καίματον ἐγερθήσοντε κατὰ τῆς βασιλείας αὐτῶν ἀλλὰ οὐκ εβοδο (?). In marg. tertia manus adnotavit λείπουσι τὰ ἄλλα

καὶ τῶν ιβ' μηνῶν· ἔχωμεν δὲ ἀλλαχοῦ. De subscriptione quae sequitur, cf. supra in praefatione.

F. 72v altera manu pessime scriptum : Βίβλος σοφίας καὶ συνέσεως ἀποτελεσμάτων Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως ὃς ἔγραψε καὶ ἐδίδαξε Σούστουμον Θάλασσον τὸν αὐτοῦ μαθητὴν λέγων αὐτῷ οὕτως. Des. f. 74v. — Editum in appendice.

F. 75. Nova manus.<Tractatus astronomicus secundum Persas, cf. f. 75v> Περὶ μεσημβρινοῦ καὶ μεσονυκτίου (Ζητεῖται ἡ ἀκριβὴς ἐποχὴ τοῦ Ἡλίου — μεσημβρινοῦ εἴρηται).
Περὶ τοῦ πῶς δὴ (l. δεῖ) εὑρίσκειν τὴν ὥραν καθ' ἣν μοιρικῶς οἱ ς' (*sic*) ἀστέρες σχιματίζονται πρὸς ἀλλήλους οἷον Κρόνος Ζεὺς Ἄρης Ἥλιος Ἀφροδίτη καὶ Ἑρμῆς (Ἡ τῆς κινήσεως ἑκάστου τῶν ἀστέρων ἀνωμαλία — [f. 76] παρελθούσης νυκτός).

F. 76. Ὑπόδειγμα συνόδου Ἀφροδίτης καὶ Κρόνου, deinde ὑπόδειγμα ἑξαγώνου σχηματισμοῦ Κρόνου καὶ Ἡλίου, [f. 76v] ὑπόδειγμα σχηματισμοῦ τριγώνου Διὸς καὶ Ἄρεως, ὑπόδειγμα σχηματισμοῦ τετραγώνου Διὸς καὶ Ἑρμοῦ, ὑπόδειγμα σχῆμα (*sic*) διαμέτρου Διὸς καὶ Ἑρμοῦ. Incipit primum exemplum Τῷ ψιε' ἔτει Περσῶν (= 1344 p. C.) χορτὰτ κδ', des. f. 77 τὸ ἐναντίον τῶν ἄλλων ἀστέρων.

F. 77. Περὶ τοῦ εὑρίσκειν τὸ ὕψωμα τῶν ἀστέρων (Ἡ κίνησις δὲ τῶν ὑψωμάτων — ὀγδόης).
Ση(μαίνεται) ἀπὸ παραδείγματος τῆς ἐκλείψεως Ἡλίου (Εὑρέθησαν οὖν — [f. 77v] ἄχρι τέλους).

F. 77v. Περὶ τῆς ἐγγύτητος τῆς μεταβάσεως τῶν ἀστέρων ὑπόδειγμα (Ἦγουν ποία ἐποχή — λεπτὰ ιβ').
Περὶ ἐκβολῆς τῶν ἐποχῶν τῶν ἀστέρων εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφημερίδων καὶ πρῶτον περὶ τοῦ Ἡλίου (Ἰστέον ὅτι τοῦ μὲν Ἡλίου — [f. 78] τοὺς προρρηθέντας χρόνους).

F. 78. Ὑπόδειγμα (Τῷ ψιε' ἔτει Περσῶν — χρόνους).
Περὶ εὑρέσεως ὡροσκόπου ἤτοι μοίρας ἀνατελλούσης (Ὡροσκόπον ὀνομάζουσιν οἱ ἀποτελεσματικοὶ — [f. 78v] ἡ δύνουσα).

F. 78v. Ὑπόδειγμα (Αἱ δοθεῖσαι — τοῦ Ταύρου).
Περὶ ζῳδίου μεσουρανοῦντος (Ἡ δὲ μεσουρανοῦσα — ἀντιμεσουρανοῦσαν).
Ὑπόδειγμα (Ἦν ὁ ἐπισυναχθεὶς ἀριθμὸς — [f. 79] ὡς πολλάκις εἴρηται).

F. 79. Ὑπόδειγμα σχή(ματος) συνόδου Ἡλίου καὶ Ἀφροδίτης (Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα — μεθόλου εὑρίσκεις). Sequitur Κανόνιον τοῦ μερισμοῦ τῶν κδ' ὡρῶν.
Περὶ τῆς εὑρέσεως τῆς ὥρας καθ' ἣν μοιρικῶς σχηματίζονται οἱ μὴ κατ' εὐθεῖαν κινούμενοι ἀστέρες (Ἐπειδήπερ οὐ πάντες — [f. 79v] εἴρηται).

F. 79v. Ὑπόδειγμα (Τῇ ε' τοῦ ἄδερ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Περσῶν ψιε'— πολὺ ταχύτερος ὤν).

F. 80. Περὶ φύσεων [l. φάσεων] καὶ κρύψεων στηριγμῶν πρώτων καὶ δευτέρων· ἔτι δὲ καὶ περὶ καυμάτων καὶ ἀκρονύκτων (Ὀνομάζονται οἱ ἀστέρες διαφορὰς ὀνόμασιν — [f. 80v] ἡ μὲν γὰρ : cetera desunt).

Genuinus horum foliorum ordo hic est : F. 74 (desinit Apollonius), 122, 78, 75, 76, 79, 80, 77, 81 (incipit novus tractatus). Huius opusculi ab anonymo quodam Byzantino post a. 1344 p. Chr. n. scripto quem Persica doctrina usum esse apparet, initium deesse videtur. Ceterum ne f. 127-129 quidem ab hoc tractatu aliena esse coniecerim quippe quae partim mirum in modum cum f. 80 concordent; incipit enim f. 128 : φάσεών τε καὶ κρύψεων καὶ καυμάτων, στηριγμῶν πρώτων καὶ δευτέρων τοῦ τε κλήρου τύχης κτλ.· ἔτι δὲ καὶ ἄλλα τινὰ θαύματος ἄξια καθάπερ ἐν τοῖς τῆς κρίσεως βιβλίοις ἐμφαίνεται· ἀλλ' ἄξιόν ἐστι τὴν ῥηθεῖσαν ἔκθεσιν τῶν ιβ' τόπων τοῦ θεματίου καὶ δι' ὑποδείγματος φανερῶσαι. F. 75-80 et 122 eadem sine dubio manu scripta sunt, fortasse etiam 127-129.

Alia manus pessima incipit in medio verbo

F. 81. (Ἡ)μιφώνων τὸ ψ καὶ ὁ μὲν Ἑρμῆς, ἔχει ἐκ τῶν φωνηέντων τὸ ο — [f. 81v] ἐκ δὲ τῶν φωνιέντων τὼ ω μέγα. — Cf. de tali alphabeti interpretatione Boll, *Sphaera*, p. 469; Reitzenstein, *Poimandres*, p. 260 sqq.

F. 81v. Ἰδοὺ καὶ ὁ ψῆφος τῶν ἀστέρων καὶ τῶν ἡμερῶν (Ἡμέρα κυριακὴ ὁ ψῆφος φνθ' — [f. 82] τὰ δὲ ἑπτὰ φωνίεν [*sic*] ταῦτα· α ε η ι ο υ ω).

F. 82. Πυθαγόρου μέθοδοι συμβολικαί (Figura cum litteris et paucis verbis).

F. 82v. Ἰστέον ὅτι ὡς λέγουσιν οἱ ἀρχέοι ἀστρονόμοι κατὰ μίμησιν τῶν ἑπτὰ ἀστέρων τῶν καὶ πλανίτων λεγομένων ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰς ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑυδομάδος — ἑυδόμη τῷ Κρόνῳ).
Γύνωσκον οὕτος ὅτι ὁ Ἥλιος ἐμπένει [*sic* = ἐμβαίνει] εἰς τὸν Κριὸν Μαρτίῳ ιγ' — [f. 83] οὕτως.

F. 83. Τίνα ἐπέχει στιχία ἕκαστον ζῴδιον (α Κριὸς ν — μ Ἰχθύες ω). — Cf. supra f. 81.
Χρὴ σε γινώσκην ὡς κθ' ἡμίσειαν ἡμέρας διέρχεται ἡ Σελήνη — [f. 83v] λύσις ἐντέχνως.
Ἡμέραι τῆς Σελήνης αἱ πεφωτισμέναι αὗται — κθ'.
Ψήφισον τὸ ὄνομα ὃν ζητῇς — [f. 84v] καλῶς καὶ ὑγειός.
Sequuntur litterarum alphabeti formae novem, inter quas Σιβυλλιακὰ γράμματα, ἱερωγλυφικὰ γράμματα, Περσικὰ γράμ-

ματα, Πυθαγορικὰ γράμματα. — Cf. Wünsch, *Zaubergeräte aus Pergamon*, p. 32 sq.

F. 86. Ἰωάννης ὁμοῦ ,αριθ' — μετὰ τοῦ ψύφου (onomatomantia : cf. notam ad f. 123).

F. 86v. Tabula statum lunae per duodecim menses exhibens.

F. 87. Incipit in medio enuntiato capitulum Περὶ κατακλίσεως νοσούντων (Συσχηματίζηται καθ' οἷον δήποτε οὖν τρόπον τὰς νόσους ἀκινδύνους ποιήσει — ἐν τῷ θ' γνωρίζεται) = Galeni, π. κατακλίσεως (ed. Kühn, XIX, p. 532, 10 - 533, 6). Περὶ Κριοῦ (Πρῶτον ζῳδιόν ἐστι Κριὸς τὸ μέτοπον et sic deinceps per cetera signa; desin. f. 103 ἀδιάπτωτος ἔσῃ ἐν ἁπάσῃ) = ibid. p. 533, 12 - 573.

F. 103. Eiusdem argumenti. Αἱρέσεις δέ-εἰσι τῶν ἀστέρων αἵδε· οἱ μὲν γάρ εἰσιν — [f. 103v] ζ' ς' β'.

F. 104. Tabula cum commentario. Δεῖ δὲ ἐπὶ πᾶσης φλεβοτομίας — ἐν δὲ (librarius desiit in medio enuntiato).

F. 104v. Περὶ ὡρῶν ἡμερινῶν τε καὶ νυκτερινῶν τῆς ἑυδομάδος καὶ τίνα δοκοῦσι σημαίνειν οἱ πλανήτες (*sic*) ἑκάστης ὥρας (Ὅτι ἐπὶ ἑκάστης πράξεως — μήτε κακή). Sequuntur tabulae inde a sabbato usque ad diem quintum (Mercurii) horas singulas cum planetis enumerantes. Dies sextus et septimus desiderantur. Des. f. 106v. — Cf. infra f. 168 et quae ex cod. 7, f. 5, in appendice edentur.

F. 107 et 108 inverso ordine inligata. F. 107v titulus abscissus praeter καὶ πόσων μοιρῶν ([Εἰ] βούλει γινώσκειν τὸν Ἥλιον ἐν ποίῳ ζῳδίῳ ἐστὶ — [f. 108v] λεπτῶν λβ').

F. 108v. Ψῆφος σύντομος περὶ αὐτοῦ (Ἔστι πάλιν ζητεῖν — λεπτὰ ξ').

F. 109. Nova manus. Τοῦ Εὐδοξίου χειμῶνος προγνωστικά (Ἰουνί[ου] ιδ' εἰ ἐν τῷ Κριῷ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη — [f. 115] ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα μεταδεέστερος). — Editum in appendice.

F. 115. Τοῦ αὐτοῦ Εὐδοξίου τεκμήρια προγνωστικὰ χειμερίου ἀέρος (Τριταῖα καὶ τεταρταῖα οὖσα ἡ Σελήνη — [f. 116v] κινήσει πρεπούσας) = Geopon. I, 3, ubi sub Arati nomine feruntur.

F. 116v. Πρίνοι καὶ δρύες καρποὶ — προαγορεύουσιν = Geopon. I, 4 (Eiusdem sc. Arati in Geoponicis). In marg. inferiore prima capituli verba repetuntur [1].

[1] Meo igitur iure dubitavi num in cod. Berolin. 18 (supra p. 33 sq.) f. 14 inscriptio recte suppleta sit a vetere bibliothecario. Nam descriptione mea vix prelo tradita omnia quae f. 14 eius codicis leguntur cum Geoponicis consentire vidi. Quare addas velim ad p. 34 : f. 14 (Τριταία καὶ τεταρταία — δηλοῖ) = Geopon. I, 2 (Προγνωστικὰ εὐδιεινοῦ ἀέρος. Ἀράτου) et Πρίνοι καὶ δρύες — προσαγορεύουσι = Geopon. I, 4 (τοῦ αὐτοῦ); deinde ad Βάσσου " Μαρτωνύμου „ capitulum addas; =

F. 117. Φιλίππῳ τῷ τιμιωτάτῳ βασιλεῖ Σέκστος ὁ ὡροκράτωρ (Περὶ τὰς τῶν ὡρῶν κινήσεις κράτιστε βασιλεῦ — [f. 117v] δύνει ὁ Ἥλιος). — Editum in appendice.

F. 117v. Sequuntur tabulae : Τοῦ Ἡλίου ὄντος ἐν τῷ Τοξότῃ καὶ ἐν τῷ Αἰγόκερῳ (Ὥρα α' πόδες κη' — [f. 118v] ὥρα ιβ' πόδες α'). — Editae in appendice.

F. 118v. Εὕρεσις ἐν συντόμῳ τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου (Κράτεισον τὰ ὀλίγα ἔτη — τοῦ Ἡλίου). — Editum in appendice.
Εὕρεσις ἐν συντόμῳ τοῦ σεληνιακοῦ κύκλου (Κράτεισον τὰ ὀλίγα ἔτη — σεληνιακὸς κύκλος). — Editum in appendice.
Εὕρεσις ἐν ποίῳ ζῳδίῳ ἐστὶν ὁ Ἥλιος (Ταῖς ἐπισυναγομέναις — κράτησον).

F. 119. Εὕρεσις ἐν ποίῳ ζῳδίῳ ἐστὶν ἡ Σελήνη (Τὴν ποσταῖαν — ἡ Σελήνη).
Περὶ διαφορᾶς ἡμερῶν τῆς Σελήνης (Χρὴ γινώσκειν — μεσότητα).

F. 119v. Incipit manus deterior. Περὶ ἀνθρωπίνων ζῳδίων (Ψήφησον τὰ στοιχία — τὸ πρῶτον). — Editum in appendice.
Ψῆφος περὶ τῶν πέντε πλανωμένων (Κράτει τὰς τελευταίας — τῶν ζῳδίων).
Ψῆφος προγνωστικὸς ὁποῖον ἔσται τὸ μέλλον ἀγαθὸν κακὸν ἢ μέσον (Ἀπὸ Μαίου ὀκτωκαιδεκάτης — [f. 120] λς'). — Editum in appendice.

F. 120. Ψῆφος ἕτερος προγνωστικὸς τὸν αὐτὸν λόγον ἔχων (Ψήφησον τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου — δυσκόλως). — Editum in appendice.

F. 120v vacuum.

F. 121. Ἔτους ,ςϡδ' [= 1396 p. Chr.] μηνὸς δ' Ἀπριλλ(ίου) ιβ' ἐρώτησις περὶ ταξειδίου (sequitur thema astrologicum : deinde textus Διότι ὁ Ζεὺς — καλὰ ταῦτα).

F. 121v. Μετὰ (?) τὴν ἐπισυναγωγὴν τοῦ ἀστέρος λάμβανε — εὑρίσκεται ὁ ἀστὴρ (mira abbreviatura scriptum; scriptura minima).

F. 122. Περὶ τῆς ἐκβολῆς τῶν ὡρῶν τῆς ἡμέρας ὁποιουδήτινος κλίματος βούλει ἢ πόλεως ἢ χώρας ἀπὸ τῶν τούτων ἀναφορῶν (Αἱ ἅπαξ ἑνὸς χρόνου ἐκβληθεῖσαι — ἐφημερίδων ἐκθέσει).
Ὑπόδειγμα τούτου (Εἰς τὸ κανόνιον τῶν ἀναφορῶν — κάτωθεν ὄντων τῶν λ').

F. 122v. Περὶ τῆς καταλή(ψεως) τοῦ ὑψώματος τοῦ Ἡλίου κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας εἰς πάντα τὰ κλίματα (Τηρεῖται ἡ ἀκριβὴς

Geopon. I, 3, § 1-5 (τοῦ αὐτοῦ). Μαρτωνύμου a bibliothecario pro μακροτέρου inscriptione vetusta (Προγνωστικὰ μακροτέρου χειμῶνος) iam fere deleta lectum esse facile concedas. Contra Bassi (i. e. Cassiani Bassi Scholastici) nomen haud iniuria ille legisse videtur.

ἐποχὴ — βόρειον μέρος). — Idem capitulum iteratur f. 129. Ὑπόδειγμα εἰς τὸ πλάτος τῆς Κωνσταντινουπόλεως (Ἐτηρήθη — ὀφείλει γίνεσθαι). — Idem capitulum f. 129.
Περὶ τῆς ψηφοφορίας ἑκάστου τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων (Ἑκάστου τῶν ἀπλανῶν — ἅπερ ἐν τῷ) : continuatur f. 78 (cf. supra ad f. 80). — Idem capitulum f. 129.

F. 123. Altera manu vel saltem alio tempore scriptum Ἐψηφοφορίθη παρὰ τοῦ διδασκάλου μου κυροῦ Ἐλευθ(ε)ρ(ίου) ἡ παρελθοῦσα ἔκλειψις ἡ γέγονε ἐν ἔτει ϛθ′ [potius ,ϛωϛθ′] κατὰ δὲ Πέρσας ψξ′ [1391 p. Chr. n.] ἔχων ὁ τάρμαν[1] κη′ κατὰ Πέρσας κατὰ δὲ Ἕλληνας ὁ Ἀπρίλλιος ε′· ἐξῆλθον δὲ αἱ αἰποχαὶ οὕτως Ἡλίου καὶ Σελήνης[2]. Sequuntur numeri.

F. 123v. Ἐζητήθη παρ' ἐμοῦ τοῦ γνῶναι καὶ τὰ πλάτη τῶν ἀστέρων καὶ ἐσχημάτισται παρὰ τοῦ διδασκάλου οὕτως — ζ′ ιδ′.

F. 124. Ἐζητήθη ὁ ὡροσκόπος — μοίρας ιε′. Eadem manus.

F. 124v. Figura zodiaci etc.; similia f. 125r. Fortasse altera manus.

F. 125v. Ἰσασμὸς λαβούτου [= testudinis] (Πρῶτον — τῶν στροφίων οὕτως).

F. 126. Notulae breves : inscriptio ὅσας non continuata (Τὰ τριακόσια — ἐξαγωνισμός); deinde thema astrologicum.

F. 126v. Alphabetum cryptographicum (idem apud Gardthausen, *Griech. Palaeographie*, p. 235). Sequitur hac arte scriptum

ϵϛωψλ᾽ν᾽θπϑϛηλ᾽νπθ᾽ϛβζθκβξένλνξλϛκϑθ′

i. e. εἰς | τὸν | ἀκριβῶν | καὶ | ἠγαπημένον | μοι | π(ατέ)ρα.

Supra in marg. litteris partim abscissis eodem modo cryptographice γεώργηο(ς) μάρκος ν..κολος.

Deinde 24 verba alphabetico ordine (ἀλήθεια — ὠφέλεια).

[1] Mensis Persici nomen : fortasse Tîr-mâh.

[2] Igitur qui hanc partem codicis inde a f. 123 ad 125v et nescio an ex prioribus quaedam scripsit discipulus Ἐλευθερίου cuiusdam fuit qui a. 1391 eclipsin observavit : idem fuit haud dubie atque Eleutherius ille quem διδάσκαλον nominat Ἰωάννης ὁ Ἀβράμιος scriptor codicis Florentini 10 (Plut. 28, cod. 16); idem Eleutherius astrologus Eleus codicem quoque celeberrimum Angelicum 29 Mytilenis a. 1388 p. Chr. n. scripsit, cf. *Catal.*, I, 38, 1; II, 132, 1 et imprimis V, 36, 1 (ubi ipsum quoque annis Persarum usum esse apparet). Diversus est ab Eleutherio Zebeleno astrologo saec. XI, cf. *Catal.*, V, 227, 1. — Ioannes igitur Abramius, Eleutherii discipulus scripsit codicem Laurentianum 28, 16 (= *Catal.*, I, n. 10) a. 1382 : postea mediam nostri Berolinensis partem a. 1391 p. Chr. n., quod etiam ex f. 80 concludimus, ubi nomen Ἰωάννης ex artis geomanticae regulis ante alia computatur. Eleutherius vero magister Ioannis Abramii scripsit Angelicum 29 (= *Catal.*, V, n. 2) a. 1388 Mytilenis, Taurinensem C. VII, 10 (= *Catal.*, IV, n. 4) a. 1390 p. Chr. n. ibidem, et fortasse etiam Parmensem Palat. 165 (= *Catal.*, IV, n. 7) a. 1371-1374. Eleutherii codices omnes cum suis discipulum in Italiam transportasse F. Cumont optime conicit.

F. 127 (fortasse eadem manus ac f. 122). Περὶ διαιρέσεως τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου καὶ ὀνομασίας τῶν ζῳδίων, ἔτι δὲ καὶ τροπῶν καὶ περὶ τοῦ πόθεν κινηθεὶς ὁ τούτων ποιητὴς ταῦτ' ἠργάσατο· ἐν ᾧ καὶ δηλωτικὰ τῶν γινομένων ἐν τῷ κόσμῳ τοὺς ἀστέρας δείκνυσι (Ἀπὸ τὴν σφαῖραν — τροπῶν ἀποστάσεις). Haec et sequentia usque ad f. 129v cohaerere videntur cum opusculo quod f. 75-80 et f. 122 huius codicis habetur.

F. 127v. Περὶ ἐκθέσεως τοῦ θεματίου (Τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου εἰς ιβ′ διηρημένου τμήματα — καιρικὴν ὥραν).
Ὅρα τέχνης μυστήριον (Ἐκ τῆς δηλώσεως — [f. 128] φανερῶσαι).

F. 128. Ὑπόδειγμα τῆς τοῦ θεματίου ἐκθέσεως (Τὸ θεμάτιον τῶν ιβ′ οἴκων — [f. 128v] ὁ μερισμῶς ὡς εἴρηται). Cum figura.

F. 128v. Περὶ μετακλίσεως Ἡλίου κάν τ(ε) βορεία κάν τε νοτία ὑπάρχει (Περὶ μοίρας ὡροσκοπούσης εἰπόντες — [f. 129] καταλαμβάνεται).

F. 129. Ὑπόδειγμα (Τηρεῖται ἡ ἀκριβὴς ἐποχὴ — κατάβασής ἐστιν).
Περὶ τοῦ [*sic*] καταλήψεως τοῦ ὑψώματος τοῦ Ἡλίου κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας εἰς πάντα τὰ κλίματα (Τηρεῖται ἡ ἀκριβὴς ἐποχὴ — βόρειον μέρος). — Idem capitulum supra f. 122v.
Ὑπόδειγμα εἰς τὸ πλάτος — ὀφείλει γίνεσθαι = f. 122v.
Περὶ τῆς ψηφοφορίας ἑκάστου τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων (Ἑκάστου τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων ἐποχὴ — [f. 129v] ἐν τῷ κανονίῳ παράκεινται) = f. 122v et initium f. 78.

F. 129v. Ὑπόδειγμα (Ὑποδείγματος χάριν τῷ ψιε′ ἔτει τῶν Περσῶν ἦν τὸ ἔτος τῶν Ἀράβων ψμε′ [= 1344 p. Chr. n.] — προρηθέντας χρόνους).
Περὶ τῆς ἐκβολῆς τῶν ἀπλανῶν ἐτῶν ἤτοι τῶν θεμελίων (Μετὰ τὴν διδασκαλίαν — μέλλοντος ἔτους).
(Alia manus). Περὶ τοῦ εὑρεῖν τοῦ θεματίου τὴν διήγησιν ἀκριβώτερον (Τῆς οὐρανίας διαθέσεως — [f. 131v] ὁρᾶν τὴν κρᾶσιν). F. 130 haec collata esse dicit auctor ὡσὰν εὐδιάγνωστά τε καὶ σαφῆ γένηται τὰ παρὰ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν περὶ ἀρχῶν εἰρημένα. Brevis explicatio notionum astrologicarum est.

F. 132. Περὶ τῆς Σελήνης διάγνωσις ὅταν τύχῃ εἰς καιρῶ [cetera abscissa ligatoris cultro] (Ἐὰν τύχῃ ἡ Σελήνη — πᾶσαν πρᾶξιν).
Περὶ τοῦ πότε δεῖ στρατεύειν κατ' ἐχθρῶν (Τῆς Σελήνης οὔσης — οὐ νικᾶταί ποτε). F. 132 pars inferior et 132v vacua.

F. 133. Ἄρτιος ἀριθμὸς λέγεται — καὶ β′. Folii dimidium vacuum.

F. 133v. Περὶ ἡλικίας (Γίνωσκε ὅτι ἡλικίαι εἰσὶν ἑπτά — καὶ ἀσθενής). — De septem aetatibus (cf. Ptolem. Tetrab., IV, 10, et Boll, *Stud. über Ptolem.*, p. 123 sq.).

F. 134. Περὶ τῶν παρανατελλόντων ἀπλανῶν ἐν τοῖς ιβ' ζῳδίοις καθὼς καὶ ἔν τισι τῶν ἀστρολάβων εἰσὶν ἱστορισμένοι (*sic*) καὶ κατὰ μοίρας ('Εν Κριῷ Μέδουσα — Κυνὸς οὐρά). — Editum in *Sphaera*, p. 41 sq. ex Vaticano gr. 1056, f. 28r.
Οἱ κατὰ μοῖραν ἐν ζῳδίοις ἀνατέλλοντες καὶ τίνος κράσεως ὑπάρχωσιν ὅμοιοι ('Ο Στάχυς ἐστὶν ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν χεῖραν τῆς Παρθένου — [f. 134v] καὶ μεγάλως δύναται). — Similia excerptis Parisinis ex astrologo a. 379 p. Chr. (cf. *Catal.*, V, 219 sqq.) sed valde abbreviata.

F. 134v. Κατ' αὐτὸν ἕκαστος ἐν συνόψει ('Ο Στάχυς κθ' — ὁ λαμπρὸς τοῦ Ὑδρου ιγ' μοίρᾳ Λέοντος). Rubro additum in marg. infer. : ζήτει δὲ καὶ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν ἐν ἑτέρᾳ βίβλῳ.

F. 135. Τίνες εἰσὶν οἱ παρὰ τῶν πλευστικωτέρων Μαρδαϊτῶν σηνίθ(ως) [l. συνήθως] παρατηρούμενοι καιροί τε καὶ ἀστέρες καὶ πότε ζάλην ἐν τῇ θαλάσσῃ κτλ. — [f. 135v] δηλοῦσιν εὐδίαν. — Partem priorem huius tractatus ed. Morelli, cf. cod. Venet. 7, f. 420 (*Catal.*, II, 70).

F. 136. Οἱ κύριοι τῶν ζῳδίων enumerantur.
Περὶ τοῦ πότε ὁ Ἥλιος βορᾶν ἀναβαίνει καὶ πότε τὸν αὐτὸν καταβαίνει κτλ. ('Ο Ἥλιος ἐν Κριῷ — καταβαίνει).
<Apomasaris> Περὶ τοῦ ὅτι καὶ οἱ γεωργοὶ γινώσκουσιν τοὺς ἐπιτηδείους εἰς τὰ ἀνήκοντα αὐτῶν (Τινὲς δὲ τῶν γεωργῶν — [f. 136v] εἰ δὲ ἐξαπλωθῇ θῆλυ). — Editum in *Catal.*, V, p. 153. — Maior f. 136v pars vacua.

F. 137. Pauca de ventis ("Οτι μετὰ τὸν ὄμβρον — σφοδρόν); deinde versus τοῦ Ψελλοῦ (Δεινὸν τὸ λυπεῖν — δίκαζε τὴν δίκην) et τοῦ Κανικλέως[1] (Δεινὸν τὸ πενθεῖν — συρρήγνυσθέ μοι); deinde notulae de mensuris et de numero dentium hominis et bestiarum, denique enumerantur οἱ πρῶτοι ι' θεοὶ τῶν Ἑλλήνων (secundum Hesiodum).

F. 137v. Definitiones ἀριθμητικῆς, μουσικῆς, γεωμετρίας, ἀστρονομίας. Sequitur partim cryptographice scriptum Περὶ τοῦ θρίψαι... [Scripturae formae mihi ignotae : occurrunt inter litteras alphabeti graeci signa Solis Lunae planetarum].

F. 138. Notulae historicae imprimis de imperatoribus Byzantinis et de Musulmannis inde ab a. ,ϛωμ' [= 1332 p. Chr.] usque ad a. ,ϛϡι' [= 1402 p. Chr.][2].

[1] I. e. Ioannis Camateri τοῦ ἐπὶ Κανικλείου. Idem error in cod. Vindobon. 1, f. 204v, cap. κς', Κανικλίου ἐπισκόπου.

[2] Finem exscripsi : Ἐν ἔτει ϛϡι' [i. e. 1402 p. Chr.] μηνὸς Ἰουλίου κ(υριακ)ῇ ἡμέρᾳ, ς' (ἡμ. ς' additum supra lineam) ἐνίκησεν ὁ Ταμυρλὰς τὸν Ἀμυρὰν κατὰ κράτος καὶ εἶλεν τὰς αὐτοῦ πόλεις καὶ χώρας καὶ λεηλάτησεν αὐτὰς ὅτε καὶ ἐγὼ ὁ Διονύσιος εὑρέθ(ην) τηνικαῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει· καὶ εἶδον θέαμα ξένον ὅπως ἅπαν γένος καὶ ἔθνος καὶ γλῶσσα ἔφθασεν φυγὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει· τότε γὰρ καὶ γέγονεν σεισμὸς ἐκεῖσε μέγας καὶ κεραυνὸς ἔπεσεν ἐν τῇ ἱερᾷ μον(ῇ) τῆς Περιβλέπτου καὶ ἔκαυσεν ἐκεῖσε εἰκόνας καὶ ποδίας καὶ ἄλλα τινά· καὶ ἐκ τῶν μοναχῶν περικεφαλαίαν ἤγουν καμαλαύων (de καμελαύκιον sive καμαλαύκιον cf. Cangium s. v.).

F. 138. De vino condendo et de vini specie aquae reddenda χάριν παραβιβάσεως (Τὸν ἀποχωρεῖσαι — χέρας ε'). — Maior folii pars vacua. In marg. infer. notatum : Ἔτους ,ϛϡια' [= 1403 p. Chr. n.] μηνὸς Ἰαννουαρίου γ' ἐψηφοφορίθη ὁ Ἥλιος καὶ εὑρέθη (quaedam abscissa) λβ' κς".

F. 139. Incipit nova manus. Ῥητορίου θησαυρὸς συνέχων τὸ πᾶν τῆς ἀστρονομίας ('Ο ζῳδιακὸς — [f. 144v] Δίδυμοι). — Editum in appendice.

F. 144v. Περὶ τῆς τῶν πλανωμένων ἀστέρων φύσεως καὶ δυνάμεως καὶ ὧν κυριεύει μελῶν ἕκαστος καὶ τί σημαίνει ('Ο Κρόνος — [f. 145v] ἀστήρ). — Editum in appendice.

F. 145v. Ἐπίλυσις καὶ διήγησις πάντων τῶν προειρημένων (ρζ' in margine) (Τίνος ἕνεκεν — [f. 146v] ὕδωρ). — Rhetorii; editum *Catal.*, I, 142-144.

F. 147. Σεισμολόγιον Ὀρφέως (Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ζῴδιον Παρθένος· ἐὰν σεισμὸς γένηται ἐν ἡμέρᾳ — [f. 149v] πόλει ἐκείνῃ). Hermetis Trismegisti nomen fert in cod. 25 [Berol. 1574], f. 15v. — Editum in appendice ex cod. 25.

F. 150. Διαγνωστικὸν τῶν λ' τῆς Σελήνης ἡμερῶν (α'. Αὕτη ἡ ἡμέρα ἐπιτήδειος — [f. 152v] τρόφιμα καὶ καλά). — Similia selenodromia edd. Bassi et Martini, *Catal.*, III, 32 sqq.; IV, 142 sqq.

F. 152v. Βροντολόγιον Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου (Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ. Ἐὰν βροντήσῃ ἢ ἀστράψῃ — [f. 156v] τοὺς ἐναντίους διώξει). — Editum in appendice.

F. 156v. Αἱ παρακείμεναι χῶραι ἑνὶ ἑκάστῳ ζῳδίῳ (Κριῷ — [f. 157] Γαραμαντική). — Ex Ptolemaei *Tetrab.*, II, 4, p. 73.

F. 157. (Eadem manus). Ἀπὸ τοῦ εὑρεθέντος βασιλικοῦ βιβλίου πάλιν τοῦ ἐν τῷ θεοσώστῳ στόλῳ ἐγκειμένου παρεκβληθέντος ἐν τῇ τραπεζητικῇ. Περὶ Ἡλίου ἀνατολῆς. Περὶ εὐδίας (Ἀνατέλλων ὁ Ἥλιος καθαρὸς — εὐδίαν δηλοῖ). — Quid ἡ τραπεζιτική sit, non intellego; fortasse Τραπηζουντική (litterae ητ post ζ in rasura scriptae esse videntur)?
Περὶ Ἡλίου ἀνατολῆς. Περὶ ὑετοῦ (Ἀνατέλλων ὁ Ἥλιος καὶ μείζων — [f. 158] ὑετὸν σημαίνει).

F. 158. Περὶ Ἡλίου ἀνατολῆς. Περὶ ἀνέμων (Ἀνατέλλων ὁ Ἥλιος καὶ μείζων — καὶ ἀνέμων).

Περὶ Ἡλίου ἀνατολῆς. Περὶ [f. 158v] χειμῶνος καὶ βροντῶν καὶ ὑετοῦ (Ἀνατέλλων ὁ Ἥλιος καὶ ἀκτῖνας — [f. 159] βορρᾶς).

F. 159. Περὶ Ἡλίου δύνοντος. Περὶ εὐδίας (Ἥλιος καθαρὸς νεφῶν — [f. 159v] δηλωτικός).

F. 159v. Περὶ Ἡλίου δύνοντος (Εἰς πυκνὴν νεφέλην — ὄμβρον σημαίνει).
Περὶ Ἡλίου δύνοντος. Περὶ ἀνέμου (Ἐὰν δυομένου — [f. 160] ἄνεμον σημαίνει.
Περὶ Ἡλίου δύνοντος. Περὶ χειμῶνος (Ἥλιος λαμπρὸς — καὶ ὑετοῦ).

F. 160. Περὶ Σελήνης. Περὶ εὐδίας (Τὴν Σελήνην — [f. 160v] εὐδίαν δηλοῖ).

F. 160v. Περὶ Σελήνης. Περὶ ἀνέμου (Σελήνην ὁρῶντες — [f. 161] χειμῶνα σημαίνει).

F. 161. Περὶ Σελήνης καὶ ὑετοῦ (Σελήνη τετραδίμηνος [l. τετράδι μηνὸς] — [f. 161v] πνεῦμα).

F. 161v. Περὶ Σελήνης. Περὶ χειμῶνος (Τριτταίας τῆς Σελήνης — [f. 162] χειμέριος).

F. 162. Περὶ ἴριδος. Περὶ ὑετοῦ (Ἶρις διπλῆ — σημαντική).
Περὶ ἴριδος. Περὶ ἀνέμου καὶ εὐδίας (Ἶρις μέλαινα — [f. 162v] νήνεμον).

F. 162v. Περὶ παρηλίων. Περὶ ἀνέμου καὶ ὑετοῦ καὶ γνόφων (Ἀμφοτέρωθεν — ὑετόν).
Περὶ νεφῶν. Περὶ εὐδίας (Ἐρυθρὰ νέφη — εὐδίας σημεῖον).

F. 163. (Recentior manus). Βροντολόγιον (Σελήνης οὔσης ἐν καιρῷ Κριῷ — Σελήνης αὐξανούσης).
In margine manu recent. Ἄλλον (Ὡς Αἰγύπτιοι γράφουσιν — πόλεμοι ἄνευ σφαγῶν).

F. 163v. Βροντολόγιον καὶ σεισμολόγιον (Μηνὶ Σεπτεβρίῳ — σοφοὶ ἄνδρες ἀποθανοῦνται).

F. 164. Περὶ ἐκλείψεως Ἡλίου καὶ Σελήνης (Μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἐὰν σκοτισθῇ ὁ Ἥλιος — καὶ λιμός).
Τὰ ὅμοια περὶ σκοτισμοῦ τῆς Σελήνης (Μηνὶ Ἀπριλλίῳ — [f. 164v] βασιλεὺς καὶ ἄλλος ἄρχων μέγας).

F. 164v. Ἑτέρα μαρτυρία (μαραρτυρία cod.) περὶ τόξου (Μηνὶ Ἀπριλλίῳ — [f. 165] καὶ ἀκρίς).

F. 165. Ὡρολόγιον εὔτομον ἀστέρων — εὑρίσκονται ἢ οὔ).

F. 165v. Περὶ γεννέσεως (*sic*) τέκνων πότερον ζήσονται ἢ οὔ (Καὶ τίς ἡ ἀπόφασις τῶν κλημακτήρων κτλ. — [f. 167v] πράγμαν ἕξει). Agitur etiam de multis aliis καταρχαῖς.

F. 167v. Περὶ ἐνιαυτοῦ διαιρέσεως (Τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον τὸν τρόπον — ἵππος ἐπιτέλλων ἅπαξ ἡμέρας). Additum rubro eadem manu

Ἕκαστον ζῴδιον μετὰ ποίου ζῳδίου κεῖται ἐγράφη ἐν τοῖς πρώτοις φύλλοις μετὰ πόλου. — Cf. supra f. 134.

F. 168. Περὶ τοῦ κόσμου ἡγήσεως [leg. ἐξηγήσεως] λόγος (Ὁ κόσμος σφαιροειδὴς — [f. 170] παῖς γεγραμματισμένος φακοτός [i. e. φακωτός]). Agitur de horis VII dierum. — Cf. supra f. 104v et cod. 7 (Monac. 287), f. 6 (edit. in appendice).

F. 170. Περὶ μορφῶν καὶ σημείων τῶν ιβ' ζῳδίων ὅπως ἀπὸ τῆς θεωρίας ἑνὸς ἑκάστου λέγ[εται] εἰς ποῖον ζῴδιον κεῖται (Περὶ Κριὸν οἱ ἔχοντες <τοῦτο τὸ> ζῴδιόν εἰσιν ἐν προσώπῳ ὑπομήκεις — [f. 171v] πραγματευταί. Οὕτω ἐξακρυβευσάμενος ἑνὸς ἑκάστου... καὶ ἕως ἐνταῦτα ἀπεγραψάμεθα εἰς ποῖον ζῴδιόν ἐστιν ἕκαστος· ἓξ δέ σοι ἑτέρας ἐκθήσωμαι χρείας διαφόρων πραγματηρῶν κράτιστε ἀνδρῶν [sequitur lacuna fere quatuordecim litterarum] βασιλεῦ βασιλέων). — Ad opusculum Sexti ad regem Philippum f. 117 non quadrant; an ex Petosiride fluxerunt?

F. 172. Περὶ τῶν ιβ' ζῳδίων διαθέσεως (Ὅπως εἰ περί τινος ἐρωτάσαι εἰς ποῖον κεῖται ζῶδος — ἔσται λεπρός). — In hoc capitulo litterae alphabeti signis zodiaci tribuuntur, cf. supra f. 81. — In marg. sup. leguntur partim a ligatore abscissa : τὸ πᾶν ὀφέλειαν (?) καὶ μιξ ... [c. X litterae] τι κρίνωσιν οὗτος [l. οὕτως] μου [l. μοι] ταῦτα ἔγραψα.
Ἑτέρα μέθοδος περὶ τοῦ εὑρεῖν ἐν ποίῳ ζωδίῳ κεῖται. Ζηναρίας ψῆφος περιέχων τύχην καὶ πρόγνωσιν πράξεως (Ζηναρία γυνή τις καλουμένη σοφὴ ἔδοξεν εἰπεῖν — [f. 172v] πολύσπορον αὐτὸν τύκῃ [l. τέκῃ]). — Zenarium iatromathematicum iam novimus; Zenaria anus fatidica mihi adhuc ignota.

F. 172v. Computationes quaedam pro anno ,ςϡια' [= 1403 p. Chr. n.].

F. 173. Περὶ τῶν ιβ' ζῳδίων διαθέσεως (Ὅπως εἰ περί τινος ἐρωτάσαι — ἔσται λεπρός). — Idem capitulum folio antecedente.
Περὶ τοῦ εὑρεῖν ποῖον μῆναν καὶ ποίαν ἡμέραν συνέλαβεν ἡ γυνή (Ψήφησον ἀπὸ τῆς ἡμέρας — [f. 173v] αὐτῷ εἴ τι θέλεις).

F. 173v. Περὶ πῶς γνῶναι τί τέξεται ἡ γυνὴ ἄρρεν ἢ θῆλυ (Ποίει δὲ καὶ — θηλυκόν).
Ψῆφος Πυθαγορικός (Πρῶτον μὲν περὶ ἀνδρὸς — καὶ εὐήθους). α'. Περὶ πόλεως εἰ συμφέρει ἐν αὐτῇ καταμείναι. — β'. Περὶ κοινωνίας καὶ δανίου καὶ συναλλαγῆς. — γ'. Περὶ δραπέτου εἰ εὑρίσκεται. — δ'. Περὶ κρητερίου τίς ἄρα νικά. — ε'. Περὶ νοσοῦντος ἐὰν ζῇ ἐὰν ἀποθνήσκῃ. — ς'. Περὶ ζωῆς τίς πρῶτος τελευτᾷ. — ζ'. Περὶ χωλοῦ κἂν τὸν δεξιὸν κἂν τὸν ἀριστερόν. — Πυθαγορικὸς ἀριθμὸς ἄλλος διὰ τῶν ζ' φωνιέντων (α ε κτλ. τί σημαίνουσιν ἕκαστον — [f. 175] ἐπιτρεχόντων). Cum tabula. In uno capitulo de his omnibus agitur.

F. 175. Ἰδοῦ καὶ ἑτέρα μέθοδος. — [F. 175v] Περὶ Κρόνου πολεύοντος ἐάν ἐστιν ἐν φωνίεντι ζῳδίῳ et deinceps de ceteris planetis (Νικήσει ὁ παλαιός — ζ' πλανίτων).
Ἑτέρα μέθοδος (Κατάστασις καὶ περιτήρησις περὶ τῶν ὡρῶν ἑκάστης ἡμέρας πῶς δεῖ — [f. 176] πεπλήρονται).

F. 176. Χρὴ δὲ ἀποδοῦναι καὶ ὡρολόγιον — πόδες β'. — Similia f. 117 (Sextus ad Philippum).
Περὶ παλμῶν ἀρχομένου ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν (Κεφαλῆς τρίχες — [f. 177v] πραγμάτων δηλοῖ).

F. 177v. Βίβλος εὑρεθεῖσα ἐν Ἡλιουπόλει τῆς Αἰγύπτου ἐν τῷ ἱερῷ ἐν ἀδύτοις ἐγγεγραμμένη ἐν ἱεροῖς γράμμασι ἐπὶ τῆς βασιλείας Ψαμίχου (*sic*) ἐγράφη τε ὑπὸ ἱερῶν γραμματαίων πανσόφων τῶν τῆς Σελήνης ☾ ἐκπληροῦσα [leg. Σελήνης, Σελήνης ἐκπληρούσης] δρόμον καὶ ἐδόθη τῷ βασιλεῖ. καὶ ἡμεῖς δὲ ταῖς δύο ταύταις βίβλοις ἐντυχόντες εἰς ἓν συνετάξαμεν καθὼς ὑπόκειται· συνετάξαμεν δὲ κατ' ἀρχὰς καὶ τὰ σχήματα τῆς Σελήνης. — Eundem in modum libros " Cyranidum „ duos in unum redactos esse librarius in prooemio [Mély, *Les lapidaires*, II, 1, p. 3] refert. Ceterum Heliopolitanum vatem novimus Pachratem nomine ex Wessely, *Zauberpapyrus* (1888), p. 106, v. 2447.
Σεληνοδρόμη μέχρι τῶν λ' (Τῇ α' τῆς Σελήνης Ἀδὰμ ἐπλάσθη — [f. 180v] μεθ' ἡμέρας ἀποβήσεται). — Simillima edita *Catal.*, III, 32-39. Sed hic gentilium dei (Apollo, Artemis, etc.) desunt.

F. 180v. De quinque planetis horarum dominis (Κρόνου πολεύοντος — τὴν ἀρχήν).

F. 181. Περὶ ἀστρονομίας. Περὶ Ἡλίου Σελήνης καὶ μηνῶν καὶ ἀστέρων καὶ πλανιτῶν καὶ ζῳδίων (Μὴν Σεπτέμβριος κτλ. ε'. Τοῦ ἁγίου προφήτου Ζαχαρίου — [f. 182] ιε'). Calendarium festorum christianorum.

F. 182. Αἱ φωτιστικαὶ ἡμέραι τῆς Σελήνης — ἄτολμος.
Περὶ Σελήνης. Πόσας ἡμέρας κρατεῖ ἡ Σελήνη κατὰ μῆνα (Τῷ μηνὶ Σεπτεβρίῳ κρατεῖ ἡμέρας λ' — [f. 182v] ἀπειλῇ).

F. 182v. Πῶς δὴ εὑρίσκειν τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἔλαβεν τὴν ἀρχὴν ἕκαστος (Ἄρχεται ὁ κύκλος — ἀρχὴ τοῦ μηνός). Iuxta scriptum : Πόσα κύρια πασχάλια ἀπὸ κτίσεως κόσμου (Ἐν τῷ ,ϛχϛη' [1190 p. Chr.] — ,ϛϡξζ' [1459 p. Chr.]).

F. 183 in margine super. : Ὅλα ψέματα (i. e. ψεύματα) μὰ τὴν σωτηρίαν μου : ἀπὸ φράγγικον χαρτὶ εὑγίκαν (i. e. ἔβησαν).
Ταῦτα ὑπάρχουσι τὰ ἄστρα τὰ εὐγέν(η) σύνολον τὸν χρόνον καὶ ποιοῦν καιροὺς δυνατοὺς καὶ ὀφείλει ἐπιτηρεῖν (Ἰαννουάριος· εἰς τὰς γ' εὐγένη ἕνα ἄστρον τὸ λέγ[εται] ἕδρα — [f. 183v] εἰς μεγάλους ἀστρονόμους). Nomina stellarum Arabica; cf. e. g. μπελδ = el-belda (Ideler, *Sternnamen*, p. 189). Desunt fortasse nonnulla.

F. 184 incipit in medio enuntiato : καὶ ἑτέρας ἡμέρας — μοίρας ἔχει.
Περὶ ὡροσκόπου (Τὰς ἀπὸ ἀνατολῆς Ἡλίου — ζῴδιον).
Διάγνωσις ἐν πίῳ ζῳδίῳ ἐστὶν ἡ Σελήνη ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ (Ἰστέον ὅτι — [f. 184v] τοῦ ἐνιαυτοῦ).

F. 184v. Καὶ ἄλλως (Ἐὰν θέλῃς γνῶναι — β' ἥμισυ).

F. 185. Ἄλλο (Τῆς Σελήνης τὴν ποστὴν — μοίρας δ').
Περὶ ἀστέρων διαττόντων (Ὁ αἰθὴρ σφόδρα — ῥυῆναι).

F. 185v. Καθολικὴ ἐπιτήρησις τῆς Σελήνης ὡς ἀπὸ ἀρχὴν τῆς θερινῆς τροπῆς ἥτις ἐστὶν Ἰουνίου ιδ' (Ἐὰν τῇ ιδ' — ἐξομοιωθήσονται. Τέλος τῶν αὐτῶν). — Cf. cod. Ital. 4, f. 43; cod. Venet. 7, f. 218.
Εἰπὲ τῷ προσδιαλεγεμένω (*sic*) — ὁ δακτύλιος.

F. 186-198. Excerpta ex Cyranidibus et Harpocratione. — Textus ab impresso in F. de Mély libro *Les lapidaires*, II, 1 et 2 admodum discrepat.

F. 186. Περὶ ἀσπάλακος (l. c., II, 1, p. 54), περὶ αἰγός (ibid., p. 55), περὶ βατράχου (ibid., p. 56), περὶ χερσαίου βατράχου (ibid., II, 2, p. 287), περὶ βοὸς θηλείας (ibid., II, 1, p. 56) et ἄρρενος (ibid., II, 2, p. 287).

F. 187 maxima pars vacua.

F. 188. Ἐπὶ γλώσσης σηπεδῶνος — [f. 189v] στοιχεῖον (= ibid., p. 8, 11 - 11, 23).

F. 189v. Στοιχεῖον β — [f. 190] ἐνταῦθα τὸ στοιχεῖον ὁ Κοίρανος ἐτέλεσεν (= ibid., p. 12, sed multa discrepant). F. 190 maximam partem vacuum, f. 190v manus recentior adnotavit ,ϛυξα' [953 p. Chr. n. : voluit fort. ,ϛϡξα'] μηνὶ Μαΐῳ κα' ἐκοιμήθη οἱος τοῦ κηρνηκολᾶ τουστραβοδοι : ὀνοικοιτᾶς κε' ἐκοιμοίθοι ὑθοιγάτερατοῦ ὀκοιρα ἀνά, paulo infra τὸ ἀνοθένετος· ἀπέ θανάτάπεδεια τοῦ κηρκος τα τοῦ ἀνεψοιοῦπο [1].

F. 191. Ἐν τῷ κεστῷ τῆς Ἀφροδίτης — [f. 198v] ταῦτα μὲν ἀμφότερα = ibid., p. 25, 5 - 43, 19.

F. 199-204 (manus nova). Remedia varia; singula incipiunt Ἔστι βοτάνη (e. g. remedium primum περὶ πονηροῦ ἄσθματος : Ἔστι βοτάνη ὁμοία Μακεδονικῷ μάκρος ἔχουσα σπιθαμῶν τριῶν κτλ.; de plantarum nominibus scriptor tacet).

[1] I. e. : ὁ υἱὸς τοῦ κῦρ Νικολᾶ τοῦ Στραβοδῆ ὁ Νικήτας· κε' ἐκοιμήθη ἡ θυγατέρα του (= αὐτοῦ) ἡ κυρὰ Ἄννα; deinde Τὸ ἄνωθεν ἔτος ἀπέθανε τὰ παιδία τοῦ κῦρ κωστᾶ τοῦ ἀνεψιοῦ του.

27. Berolinensis 207 = Phil. 1610 = Meerm. 349 = Clar. 387 = Pel. 243. — Chartaceus, cm. 22,8 × 16,8, saec. XVI, ff. 66. — Olim Cl. Nauloti. — Cf. *Verzeichniss* etc., I, 89.

F. 51. Περὶ σκευῶν καινῶν καὶ ἱματίων χρήσεως (Σκεύεσι δὲ ἡ ἱματίοις πρώτοις ὡς χρηστέον, τῆς Σελήνης οὔσης — κοινωνίας) = cod. Venet. 7, f. 389.
Καθολικὰ παραγγέλματα (Καθολικὰ αἱ μὲν ἀπόρροιαι τῆς Σελήνης — [f. 52] γίνεται ἡ καταρχή) = cod. Ital. 4, f. 37, ιη'.

F. 52. Περὶ πράξεων καὶ τῶν ἐν ἐλπίδι τὸ μέλον θηρωμένων (Γένοιτο ἂν τὸ τέλος — φῶτα εὐχρημάτιστα) = cod. Ital. 4, f. 58, ϛθ'.
Περὶ ταξειδίου καὶ ἱματοφορεσίας (Εἴ τις ταξειδεύσει — τὰ ἱματια) = cod. Venet. 6, f. 66*a*v.
Περὶ κέρδους ([f. 52v] Ὅρα τοὺς νικοδεσπότας [*sic*] — οὐδαμῶς) = cod. Ital. 4, f. 60.

F. 52v. Περὶ ἀποδημίας (Ἔστω ὁ ὡροσκόπος — [f. 53] ὑποστρέψει ταχέως) = ibid., f. 68.

F. 53. Περὶ καταρχῆς (Ἐν πάσῃ καταρχῇ τηνητέον [*sic*] — [f. 53v] ὁ Ἄρης) = cod. Ital. 4, f. 60v.

F. 53v. Περὶ αἰτήσεως πότε ἔσται (Συμβάλλεται πρὸς τὰς αἰτήσεις — [f. 54] σκέψις γινέσθω) = ibid., f. 61v.

F. 54. Περὶ ἀποδημίας ὅτε τις βούλεται ἀποδημῆσαι (Ἔστω ἀγαθοποιὸς — λῃσταῖς περιτύχῃ) = ibid., f. 70.
Περὶ ἀποδήμων (Ταῦτα ἔσται ἀξιόλογα — [f. 55] ἀναγωγὴ τὰ κατὰ [*sic*]) = cod. Venet. 6, f. 120. Videtur non integrum.

F. 55. Περὶ πολευόντων καὶ διεπόντων (Ἰστέον ἕκαστος τῶν ζ' ἀστέρων — [f. 56] κδ' ὥραις· καὶ ἔστω τὸ κανόνιον τοιοῦτον). Sequitur Κανόνιον πολευόντων καὶ διεπόντων. — Cf. cod. Venet. 7, f. 212v.

F. 56. Τὸ μὲν οὖν κανόνιον ... οὕτως ἡμῖν ἐκτέθειται· παραγράψομεν δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ἀποτελούμενα ὡς οἱ παλαιοὶ παρετήρησαν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς α' ἡμέρας. Αὕτη τοίνυν Ἡλίου ἐστὶν — [f. 58] ἐπάνοδον μετὰ ἀσθενείας σημαίνει = supra cod. 7 [Monac. 287] f. 5, ex quo edemus in appendice.

F. 58. Ἄλλος [l. ἄλλως] περὶ τῶν αὐτῶν λεπτομερέστερον (Ἡμέρα α' — [f. 61] ἢ βαλανείου) = ibid., f. 6; edetur ibidem. Dies VI et VII omissi sunt.

F. 61. Ἐπὶ Νοεμβρίου — εἰδῶν (de calendario Romano).

F. 61v. Μῆνες Ῥωμαίων Ἑλλήνων Ἀλεξανδρέων (Tabula cum commentario : Τὴν θ' — ἐφεξῆς).
Tabula continuatur f. 62 et 63.

F. 63v. De calendario Romano (Μόναι παρὰ Ῥωμαίοις — ἀριθμόν).
Περὶ γεωργίας (Σελήνης οὔσης ἐν Κριῷ συμφέρει — [f. 64] γεωργεῖν καὶ ἀμπελουργεῖν) = cod. Venet. 7, f. 1v.

F. 64v. Σελήνη μετὰ Διὸς — ἐπαύξει = ibid., f. 3.
Περὶ φυτεύσεως δένδρων (Εἰ βούλει φυτεῦσαι — οἰκοδεσποτίας) = ibid., f. 311v, φπθ'.
Περὶ σπορᾶς γεωργική [*sic*] εἰ βούλει σπεῖραι ἄπερ ἵνα [*sic*] θερώσης καὶ φάγης ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔτει (Ἔστω ἡ Σελήνη — ἔτι κρείττων) = ibid., φϛα'.
Περὶ μηνιαίων ἀποτελεσμάτων (Ὁσάκις οὖν ἐὰν προαιρώμεθα — [f. 66v] μεταβάλειν πέφυκεν· τέλλος) = ibid., f. 311, φπη'.

28. Berolinensis 314 = Codex graec. qu. 16. — Chartaceus, cm. 22,6 × 15,7, saec. XVII, ff. 330. — F. 3v impressum Παπ Χουρμούζη 1675. Olim in Bibliotheca Knobelsdorffiana. — Cf. *Verzeichniss* etc., II, 172 sqq.

F. 277v. Σεισμολόγιων σὴν θεῷ ἁγίῳ τῶν τριῶν μεγίστον [leg. τοῦ Τρισμεγίστου] σεισμῶν τῶν ιβ' μηνῶν καὶ ζῳδίον Λέοντος τοῦ σοφωτάτου βασιλέος (Μηνὶ Σεπτέβριος Ζυγός. Ἐὰν σεισμὸς γένηται καρπῶν λήψεις ἔσται — [f. 281] καὶ καρποφορία ἔσται). — Fere idem seismologium in cod. 25 (Berol. 170), f. 15v (cf. supra, p. 44) fertur sub Hermetis Trismegisti nomine. — Editum in appendice ex cod. 25.

F. 281. De Lunae in singulis zodiaci signis statione, cum perbrevi seismologio (Μηνὶ Σεπτέβριος ἔχων ἡμέρας λ' — [f. 287] σοφοὶ ἄνθρωποι ἀπολοῦνται).

F. 287. Βροντολόγιων τῶν δώδεκα ζῳδίον (Παρθένος ἐὰν βροντήσῃ — [f. 289v] ἀκαρπία κακῶς). — Hoc brontologium proxime ad tonitruale *Catal.*, IV, 128 sqq. editum accedit.

F. 289v. Ἐνθύμισης πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους τί τοῦς κάμνη χρεία· νὰ τῶγουν καθέκαστων μήναν ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ· διὰ νὰ ἤναι πρὸς ὑγίαν καὶ ὀφέλιαν αὐτῶν καὶ πρῶτον μὲν ἀρχώμεστεν ἀπὸ τὸν Μάρτιον (Τὸν μῆναν τὸν Μάρτιον — [f. 291v] καμίαν ἀσθένειαν).

F. 291v. Περὶ ἀσθενείας καὶ ὑγίας (Εἰς τὴν α' τοῦ μηνὸς ἐὰν πλαθῇ — εἰς τὰς λ' ὁμίος).

29. Berolinensis 320. — Codex graec. q. 22. — Chartaceus, cm. 22,6 × 14,4, saec. XV, duabus manibus scriptus, ff. 276. — Codicem ex Bibliotheca Knobelsdorffiana oriri veri simile est. — Cf. *Verzeichniss* etc., II, 180.

F. 209v. Δεῖ γινώσκειν ὅτι ὁ οὐρανὸς ἀνεκενήζεται [l. ἀνακαινίζεται] εἰς ἔτη ρ', ἡ γῆ εἰς ἔτη σ', ἡ θάλασσα εἰς ἔτη ξ' κτλ. — λεπτὸν στιγμὰς σις'. — Fere eadem in cod. 7 (Monac. 287), f. 13 (cf. supra, p. 11) et f. 105v, κεφ. λ' (cf. supra, p. 18).
Σύνθεσης ἐκ χρονικοῦ (Γίνονται οὖν ἀπὸ μὲν τοῦ Ἀδὰμ — εἰσὶν ,εωιθ').

F. 210. De mensuris (Τὸ μίλιον — πόδας ς′).
Πυθαγορικῶν. Περὶ παίδων τῶν γενομένων, εἰς πᾶν πρᾶγμαν ἁρμόδιον (Λέγι γὰρ καὶ ἡ [l. εἰ] εὐτυχές ἐστιν τὸ παιδίον ἢ οὔ — ἀνεπιτήδειον). — Methodus secundum lunae dies.
F. 212. Χρὴ γινώσκειν ἐὰν θέλῃς εὑρίσιν τὼ πάσχα — τὸ πάσχα. — Sequitur tabula eiusdem argumenti f. 212ᵛ.

BIBLIOTHECAE MINORES

I. CODEX CIZENSIS

30. Cizensis (Bibliothecae Ecclesiae Cizensis) mscr. fol. 68. — Chartaceus, cm. 30 × 21, saec. XVI, ff. 151. — Ex Bibliotheca Thomae Reinesii, qui codicem a Nestero emit, cf. Reinesii epistolarum ad Nesteros farrago (Lips. 1670), p. 20, n. VII; Wegener, *Verzeichniss der auf der Zeitzer Stiftsbibliothek befindlichen Handschriften*, Zeitz, 1876 (Progr. Gymnasii Cizensis), p. 18, n. 5.

F. 1. Ἐξηγητὴς ἀνώνυμος εἰς τὴν τετράβιβλον Πτολομαίου. Figurae partim desunt. Des. f. 130; f. 130ᵛ et f. 131 figurae astrologicae. — Cf. cod. Florent. 6, f. 1 sqq.

F. 131ᵛ. Πορφυρίου φιλοσόφου εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν τοῦ Πτολεμαίου — [f. 150] καὶ ὄπισθεν ζ'. — Cf. cod. Florent. 3, f. 1 sqq.

F. 150ᵛ. Κανόνιον τοῦ ὅλου κύκλου τῶν ὀκτωκαίδεκα (*sic*) ζῳδίων καὶ πῶς μερίζεται εἰς τοὺς σχηματισμούς [figura]; item f. 151 figura astrologica, supra quam scriptum : ζήτει τὸν (*sic*) τὴν ἑαυτοῦ ἐξήγησιν ἐν ρη' κεφαλαίῳ = cod. Ital. 27, f. 15 ss.

II. CODICES DRESDENSES

31. Dresdensis (Bibliothecae regiae publicae) Da 33.— Chartaceus, cm. 14,2 × 10, saec. XVII, ff. 288. — " Andreas Erasmus a Seidel illum emit (a. 1690) Argis. Ex huius bibliotheca transiit ad Val. E. Loescherum et inde in Bruehlianam „. — Cf. Ebert, *Geschichte und Beschreibung der K. Bibliothek zu Dresden*, p. 248; Schnorr von Carolsfeld, *Katalog der Handschriften des K. Ö. Bibliothek zu Dresden*, I, p. 291.

F. [2v non numeratum]. Tabula dierum Lunae. [F. 3]. Figura astrologica de quatuor temperamentis.

F. 257. De diebus lunae. ([Ε]ἰς τήν πρώτην ἡμέραν τῆς Σελήνης ὁ Ἀδὰμ ἐπλάσθην χειρὶ θεοῦ — [f. 262] καὶ ὁποῦ ἀρρωστᾶ ὑγειαίνει). — Simile capiti a Bassio et Martinio, *Catal.*, III, 32 sqq. edito, sed abbreviatum et vulgari lingua scriptum.

32. Dresdensis (Bibliothecae regiae publicae) Da 61.— Chartaceus, cm. 19 × 13, saec. XVI, ff. 7. — A Matthaei emptus. — Cf. Ebert., l. c., p. 254; Schnorr von Carolsfeld, l. c., p. 298.

F. 1. Περὶ τῶν ζ' ζωνῶν ἤγουν τῶν ἑπτὰ πόλων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ζ' πλανήτων (Δεῖ σε γινώσκειν, ὦ φιλότης, ὅτι ἑπτά εἰσιν αἱ οὐράνιαι ζῶναι — [f. 1v] ἀλλὰ καταχρηστικῶς).

F. 1v. Ἔτι περὶ τῶν ἑπτὰ πλανήτων (Διαιτῶνται δὲ οἱ πλανῆται — ὁ λόγος δηλώσει).

F. 2. Περὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαίρας (Ἔξω καὶ ἀνωτέρω τῆς ἑβδόμης καὶ μειζοτέρας τῶν ἄλλων ζώνης — τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης).
Περὶ τῶν ποιοτήτων ἑνὸς ἑκάστου τῶν ζῳδίων (Εἰσὶ μὲν οὖν καθολικῷ καὶ ἁπλῷ τῷ λόγῳ ὁ μὲν Κριὸς — [f. 2v) αἱ κατὰ τὰς ἄκρας).

F. 2v. Περὶ τοῦ πότε εἰσέρχεται ὁ Ἥλιος εἰς τὰ ζῴδια καὶ πότε ἐξέρχεται ἐξ αὐτῶν (Εἰσέρχεται δὲ ὁ Ἥλιος — βίσεξστον ποιεῖ χρόνον).
Περὶ τῆς κατὰ ποιότητα διαίτης τῶν τε πλανήτων καὶ ζῳδίων (Ὅρα τοιγαροῦν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐπιγίνωσκε — [f. 3] φημὶ δὲ τοῦ ἔαρος).

F. 3. Περὶ τῶν τεσσάρων τροπῶν τοῦ Ἡλίου καὶ ἀνατολῶν καὶ τῶν δύσεων (Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο — ἐνώθησαν ὡς οἶδεν ἐκεῖνος).

F. 3v. Περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων (Ἐπεὶ γὰρ τὰ πρῶτα — τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνονται).
Περὶ τῆς <εἰς> τὰ ζῴδια σεληνιακῆς εἰσοδοεξόδου (Εἴσοδος μὲν οὖν — [f. 4] Σελήνης τὸν δρόμον).

F. 4. Ὅπως δεῖ εὑρίσκειν τὸ οἰκοκυρεῦον ζῴδιον (Οἰκοκυρεύει δὲ κατ' ἐνιαυτὸν — Μαρτίου). Pauca de dodecaeteride.
Πῶς δεῖ προγινώσκειν τὸν ἐσόμενον ἐνιαυτὸν ὁποῖος μέλλει εἶναι εἴτε κάθυγρος εἴτε ξηρός (Τὸ οἰκοκυρεῦον προεύρισκε ζῴδιον — μὴ τοῖς ἀναρμόστοις). — Item de dodecaeteride.
Περὶ προγνώσεως πολέμων (Τὰ τοῦ πολέμου δηλωτικά — [f. 4v] ποῦ τυγχάνει καθεκάστην).

F. 4v. Περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πλανήτων — τῶν οἴκων (Εὑρίσκεται δὲ ἡ τῶν πλανήτων μέθοδος — διαγινώσκειν ποιότητα).
Τὰ πλούσια τῶν ζῳδίων εἰσὶ ταῦτα (Κριὸς Ταῦρος — τοιούτων ζῳδίων).
Τοὺς οἴκους διάλοξα θεωρουμένους κατ' ὄνομα, ὀρθῶς δὲ τοὺς δακτύλους καταβιβάζων καὶ οὕτως ἀληθῶς εὑρίσκεις. Sequitur tabula f. 5 : Αἱ τῆς Σελήνης ἡμέραι εἰσὶν αὗται, cum commentario (Εἰ βούλει γινώσκειν καθ' ἑκάστην ἡμέραν — [f. 5v] δεῖ σε νοεῖν).

F. 5v. Περὶ νεφέλης, χιόνος, χαλάζης, βροχῆς, ὁμίχλης, πάχνης, κρυστάλλου τε καὶ δροσίας (Ἡ νεφέλη ἀτμός ἐστι — [f. 6] τῶν ἐπάνω τεσσάρων).

F. 6. Περὶ ἀστραπῆς καὶ βροντῆς ὅπως γίνονται (Ἡ βροντὴ καὶ ἡ ἀστραπὴ — κεραυνός).
Περὶ τοῦ κομήτου (Ὁ κομήτης δὲ — κομητῶν ὁ θεός).
Περὶ τοῦ ὅπως γίνεται ὁ σεισμός (Ὁ σεισμὸς γίνεται — [f. 6v] ἀναστῆναι τοὺς νεκροὺς τῷ κριτῇ συναντησομένους).

F. 6v. Πῶς γίνεται ἡ ἔκλειψις τῆς Σελήνης (Ἡ τῆς Σελήνης — ἐκλείψεως ἦν).
Περὶ τῆς τοῦ Ἡλίου ἐκλείψεως (Ἡ τοῦ Ἡλίου ἔκλειψις — [f. 7] στροβοῦνται οἱ Πέρσαι).

F. 7. Ὅτι ἑπτά εἰσι τὰ κλίματα τοῦ κόσμου (Πρῶτον τῆς γῆς κλίμα — βόριον ὠκεανόν).
Περὶ τοῦ λεγομένου ὀφιομόρφου ἀστέρος (Τινὲς τῶν φιλοσόφων — [f. 7v] συνοπτικῶς διελάβομεν). — Cf. cod. 34, f. 13v.

F. 7v. Περὶ μήκους καὶ πλάτους τῆς γῆς καὶ τοῦ ἑνὸς ἑκάστου τριακοσιοεξηκοστομορίου τοῦ πόλου τῶν ἀπλανῶν (Τὸ ἀπὸ ἀνατολῶν — δηλωθὲν ταύτης).
Οἱ μῆνες καὶ αἱ ἡμέραι αὐτῶν διά στίχων τοῦ ῥήτορος κυροῦ

Μαξίμου τοῦ Ὀλοβόλου τοῦ φιλοσόφου μακαρίου τοῦ περιβλεπτηνοῦ (Τρι λά — αὐλᾶ).
Ταῦτα εἰσὶ καὶ τὰ σχήματα καὶ ὀνόματα τῶν ιβ′ ζῳδίων (♌ Λέων — Ὑδροχόος ♒).

Totum opusculum ex hoc codice edidit R. Kunze, *Hermes*, 34 (1899), p. 345-362. Auctorem hominem Byzantinum s. XIV vel XV esse ex Maximi (= Manuel) Holoboli nomine f. 7ᵛ citato elucet. Cf. de illo Holobolo, mortuo post 1284, M. Treu, *Byzantin. Zeitschrift*, V, 538 sqq.

III. CODICES ERLANGENSES

33. Erlangensis (Universitatis) Ms. 89. — Chartaceus, cm. 22 × 15, ff. 283, saec. XV, variis manibus exaratus (f. 1-99 manus 1, altera f. 103-146, tertia (?) f. 147-208, quarta f. 209-264, quinta f. 265-283; f. 71 et 100-102 vacua). — Ante primam paginam haec adnotavit manus quaedam saec. XVIII exeuntis : *E bibliotheca LVDOVICI CAMERARII* [a. 1573-1651] *qui hunc codicem dono acceperat a patriarcha Constantinopolitano CYRILLO LVCARI* [c. a. 1620]. Addidit manus altera saec. XIX : *E bibliotheca Reinhardi, prof. Erlang. post eius mortem iure emtionis transiit in Bibliothecam publ. Erlangensem.* In margine multa adnotaverunt f. 1-99 ipse scriptor, f. 103 usque ad codicis finem nescio an Ludovicus Camerarius. — Cf. Irmischer, *Handschriftenkatalog der K. Universitäts-Bibliothek zu Erlangen* (Frankfurt a. M., 1852), p. 16; Boll, *Sitzungsberichte d. Münch. Akadem.*, 1899, p. 107 sq.

Post Aristotelem et Simplicium [1].

F. 103. Πρόκλου διαδόχου ὑποτύπωσις τῶν ἀστρονομικῶν ὑποθέσεων. Cum figuris minio diligenter pictis. Des. f. 146ᵛ τέλος Πρόκλου. — Ed. Grynaeus, Basil. 1540; cf. *Catal.*, II, p. 3; IV, p. 73.

F. 147. Διάγνωσις τῆς ἡλιακῆς σφαίρας τῶν ιβ′ εἰδώλων, ὅπως ἐν ἑκάστῳ μηνὶ ἀκριβῶς χρὴ διαιτᾶσθαι (Ἀπὸ τῆς ιδ′ τοῦ Μαρτίου — [f. 148ᵛ] μηνὸς καὶ τελειοῦται). — Edidit Ioach. Camerarius in *Astrologicis* [2], Norimbergae, 1532, p. 1-3.

F. 149. Ἐκ τῶν Ἡφαιστίωνος τοῦ Θηβαίου ἀποτελεσματικῶν καὶ ἑτέρων παλαιῶν περὶ τῆς τῶν ιβ′ μορίων ὀνομασίας καὶ δυνάμεως (Τὸν ζωδιακὸν οἱ παλαιοὶ εἰς ιβ′ — [f. 159] οὐδὲ ταφῆς ἀξιωθήσεται) = Camerarii *Astrologica*, p. 4-20.

[1] Quam partem cum Irmischer minus recte descripserit, hic iterum quam brevissime recenseo : Fol. 1-70, Aristotelis physica lib. I-VIII. Fol. 72-79, Simplicii commentarius in physicam, p. 1-15, 21, ed. Diels, verbo ὅταν textus desinit quaternione (fol. 72-79) finito. Fol. 80-82, Aristoteles de longitudine et brevitate vitae. Fol. 82ᵛ-85ᵛ, De iuventute et senectute, de vita et morte. Fol. 85-94, De respiratione. Fol. 94-99ᵛ, De animalium motione. Fol. 100-102, vacua sunt.

[2] Neque tamen ex hoc codice, v. Boll, l. c., p. 107 sq.; nam Ludovicus Camerarius et Cyrillus Lucaris patriarcha Cpolitanus saec. XVII vivebant (de Cyrillo cf. Sakkelion, Πατμιακὴ βιβλιοθήκη, p. 313; Le Quien, *Oriens christianus*, I, 332).

F. 159. Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ τῆς τῶν ιβ' τόπων ὀνομασίας καὶ δυνάμεως (Ὁ α' τόπος, ὃ καὶ ὡροσκόπος καλεῖται ὁ περὶ ζωῆς — [f. 175] ἢ δούλων χάριν ἢ καταδίκη περιτρέψει). — Idem capitulum habetur in cod. Paris. 2506, ex quo Cumont propediem edet.

F. 175v. Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ βοτανῶν τῶν ιβ' ζῳδίων (Κριοῦ ἐλελίσφακον — φυσικὴν ἀποτέλεσιν). — Ed. Pitra, *Anal. sacra*, V, 291; cf. *Catal.*, VI, p. 83.
Περὶ βοτανῶν τῶν ἑπτὰ πλανήτων (Βότανον Ἡλίου πολύγονον — [f. 177v] κόκκον σίτου ἢ κριθῆς). — Editum in appendice.

F. 177v. Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου ἰατρομαθηματικὰ πρὸς Ἄμωνα Αἰγύπτιον (Ἐν τῇ κατοβολῇ τοῦ ἀνθρωπίνου σπέρματος — [f. 183] ἀνθρώποις οὐδὲν ἐπιγίνεται. Τέλος τῶν ἰατρομαθηματικῶν Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου). — Edidit Camerarius, l. l., p. 37-46. Ideler, *Phys. et med. gr.*, I, 387-396. Cf. *Catal.*, I, 19.

F. 183. Ὅσα οἱ πλανώμενοι ἀστέρες ἐν ἑκάστῳ τῶν ζῳδίων σημαίνουσιν (Κρόνος ἐν Κριῷ γινόμενος εἰ διὰ μέσων — [f. 189] βροντὰς ποιεῖ). — Edidit Camerarius, l. l., p. 21-31.

F. 189. Ἡ Σελήνη τί δηλοῖ ἐφ' ἑνὶ ἑκάστῳ ζῳδίῳ τὴν παρόδον ποιουμένη (Τῆς Σελήνης ἀπὸ α' μοίρας — [f. 192] οὐ λυθήσεται). — Edidit Camerarius, l. l., p. 31-36.

F. 192v. Προγνωστικὸν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ παλάμῃ γραμμῶν (Διορίζειν χρή — [f. 196] εὐχερῶς ἀπατώμενοι ὑπὸ γυναικῶν) = cod. Mediol. 32, f. 56. Editum in appendice.

F. 196v. Ἀλοιφὴ σιδήρου δι' ἧς ἐλατόμουν οἱ παλαιοὶ τὰς μαρμάρους (Κέρας — σίδηρον). — Editum in appendice. — Cf. cod. Marcian. 336 [= Venet. 8], f. 321.

F. 197. Ἀστραμψύχου Αἰγυπτίου πρὸς τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον περὶ προρρήσεως διαφόρων ζητημάτων (Ὅτι μηδὲν ὤφειλέ σε λανθάνειν — [f. 208] οὐ βλέψεις τὴν πατρίδα). — Ed. Hercher, 1863; cf. *Catal.*, I, p. 25.

F. 208v vacuum. Sequuntur f. 209-264 Platonis Gorgias, Lysis, Menexenus, Clitopho; f. 265-283 Hesiodi opera et dies.

34. Erlangensis (Universitatis) Ms. 93. — Chartaceus, cm. 21 × 14,5, ff. 18, saec. XVI a quodam homine lingua vulgari et orthographia corrupta uso pulchre scriptus. Marginibus foliorum manus posteriores nonnulla illeverunt, e. g. f. 8v: Καὶ γράφω ἐν θείμησι ἐγὼ ὁ Ἀλεξανδρὴς; eadem manu f. 13: Γεόργωστρη ὁ ἰωάνη ζαφήρη ἱερέος, et f. 14: Ἀλεξάνδροὶ παπὰ ζωγλοῦς ζαφήρη ἱερέος ἀγαποιοῦ ἱερομονάχου.

F. 1. Nomina ventorum, mensium, planetarum, fluminum paradisi, signa zodiaci in figura rotunda inscripta.

F. 1v. Calendarium meteorologicum. Ἔ δὼ δίχνη πότε γύνετε βροχὴ καὶ πότε ἄνεμος ἐκ τῶν λη' ἀστέρων τὴν ἐνέργιαν (Μενιχιὸν. μὴν Μάρτιος. Εἰς τὰς ιη' εἶναι ἰσιμερία — [f. 3] ὁ ἄρκτουρος ἀφ' ἑσπέρας ἀνὰ τέλη). — Actii calendario (Lydus, *De ost.*, ed. Wachsmuth², p. 289 sqq.) simillimum, sed in linguam vulgarem versum.

F. 3. <Zanatae Persae>. Calendarium. Ἕτερι ἄστερες πιοῦν τάραξην, εἰς ἀνέμους καὶ βροχὰς καὶ εἰς κηνδύνους ἐν τῇ θαλάσσῃ (Ἰαννουάριος. Εἰς τὰς δ' κυριεύει ὁ ἀστὴρ γαμπινὸς (*sic*) — [f. 4] τάραξην ἡμέρας γ'). — Editum in *Catal.*, IV, 145 sq.

F. 4. Ἕτερον προγνοστηκὸν ἐκ τῶν ἀστέρων· ὁκίον τὸ ἄστρον, κυριεύει τὴν η' ἡμέραν τοῦ Ἰουλλίου μηνὸς καὶ κίταζεκαλᾶ ἐν ποίῳ ζωδίο περιπατὶ ἡ ☾ ἡ Σελήνη (*sic*) (Ἐὰν εὑρεθῇ τότε εἰς τὰς η' τοῦ Ἰουλλίου — [f. 4v] φανερῶν ἀστέρων).

F. 4v. Ἕτερον προγνωστικὸν εὑρεθὲν καὶ ἐρευνισθὲν παρὰ σοφῶν ἀνδρῶν· εἴπομεν ὄπισθεν εἰς τὴν σκάραν· πὸς ὁ ἥλιος περιπατὶ εἰς κάθε ζώδιον εἰς ἡμέραις (*sic*) λ' καὶ ὥρας ι' καὶ ἡ Σελήνη περιπατῆ εἷς τὸ κάθε ζώδιον εἰσπᾶσα β' ἡμέραις καὶ μισῆ· λοιπὸν στοχάζου εἰς ταῖς ιδ' τοῦ Ἰουνίου μινὸς, ὅτι ἡ θερινὶ τροποὶ γήνεται· νὰ εἰδῆς τὴν Σελήνην, εἰς πίον ζώδιον περιπατὴ καὶ ἀπ' ἐκείνης δύνεται (*sic*) ὁ ἄνθρωπος νὰ προλέγει τὰ μέλοντα (Ἐὰν λάχη καὶ περιπατὴ — [f. 6] τὸ σιτάρη πολὺ. Τέλος τῶν ἀστρῶν τὴν δήλωσιν καὶ τῆς σελήνης). — Calendarium meteorologicum (multo uberius apud Lydum, l. c., p. 48 sqq.).

F. 6. Τὸ σεληνοδρόμιον τῆς Σελήνης γύνοσκε ὅτι ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον μῆνα — σημένη ἡμέρα.
Κύκλος Σελήνης α'. Θεμέληον ιδ' — [f. 10v] ιδ' τὸ Θεμέλιων. Τέλος τῆς κύκλου Ἡλίου καὶ Σελήνης τῶν ἄνωθεν γραμμένων.

F. 11. Περὶ τοῦ εὑρίσκειν ἐν πίῳ ζῳδίῳ περιπατῆ ἡ Σελήνη καθεκάστην εἰς πᾶσαν μήναν (tabula). Infra de natura XII signorum (Τὰ δώδεκα — τὸ φυσικόντους νερόν).

F. 11v. Περὶ τῶν ἀγαθῶν ζῳδίων (Εἰσι Κριός — καὶ Αἰγόκερος).
Ψῆφος Πυθαγόρου τοῦ σοφοῦ περὶ παντὸς πράγματος, ὅπως νὰ ἰδῆ τὶς περὶ πάντων τῶν πραγμάτων· τίς νὰ κέρδηση κρίσιν· τίς νὰ νικήση τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ εἰς τὸν πόλεμον· τίς νὰ ἰαθῆ ὁποῦ κείτεται (*sic*) εἰς ἀσθένειαν· τίς νὰ ἔξη καλὸν ταξίδι· τίς νὰ ἰδῆ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου· ἢ καὶ ἄλλο ἤτο ἐνθημηθῆ (Δοκίμαζε γοῦν ὦ ἄνθρωπε — [f. 12v] τὰ νεώτερα νικοῦν). — Cf. cod. Ital. 11, f. 77 ss.

F. 13. Αὐτὸς ὁ ὀφεόμίμητος (*sic*) ἀστὴρ ἀνέμους; sequitur figura rotunda in medio anguem grandem exhibens a duobus circulis circumdatum, quorum alter continet nomina XII signo-

rum cum figuris, alter nomina mensium. In margine octo ventorum nomina leguntur.

F. 13v. Ἑρμηνεία περὶ τοῦ ὀφεομιμήτου ἀστέρος· τὶ ἐνεργείαν ἔχει· ὅστις λέγεται καὶ δράκον ἱστορισμένος (Οὗτος ὁ παρῶν ἀστήρ — [f. 14v] καὶ ἀριθμιτέων). Sequitur figura recentiore manu addita.

F. 15. Τὰ ἐνδεχόμενα ὗειν ♍ ♋ ♒ ♌ πλέον τούτων ♍ καὶ ὁ χρόνος τῆς βασιλείας αὐτοῦ (*sic*) ὑδροφορικός. Sequuntur tabulae duae.

F. 16. Γήνοσκε ὅτι ὁ Ἥλιος περιπατῖ εἰς τὸ κάθε ζῴδιον ἡμέρας λ' καὶ ὥρας ι' κτλ. (Ἡ ὄπισθεν σκάρα [= ἐσχάρα] — λεπτὰ ξ').
Ἐκ τοῦ ἀστρονομικοῦ πρόχειρον (Ἰστέων δὲ ὅτι ὁ Ἥλιος — [f. 17] λαμβάνεται).

F. 17. Signa enumerantur cum epithetis et membris corporis cui quodque praesidet (Κριὸς ζῴδιον ἀρσενικόν — οἱ πόδες).

F. 17v. Orbis stellarum fixarum atque errantium nomina exhibens.

F. 18. Incantamentum (Ὕστω ὄνομα τοῦ κ[υρίο]υ $\frac{\overline{IC}|\overline{XC}}{\overline{NI}|\overline{KA}}$ ἡμῶν Ἰ[ησο]ῦ Χ[ριστο]ῦ τοῦ ἀλλιθεινοῦ θ[εο]ῦ ἡμῶν· ἀστέρα μελανέ κτλ. ... ὡρκίζω σε ἀστέρα — φώβου θεοῦ). Sequitur figura serpentis cum figuris mysticis. — Editum in appendice.

F. 18v. Ἑρμηνήα να κάμοις μελάνειν μαύρη (Ἔπαρε δέκα δράμοια — χρησάφη).
Ἕτερην ἑρμινήα διὰ πράσυνη μελάνειν (Νὰ πάρης — θαυμαστόν). — Cf. *Catal. Flor.*, p. 108. Addidit manus recentior incantamentum magicum Εἰς ἀπόδεμα (Κ[ύρι]ε ὅπλον μαθετοῦ διαβόλου — ὁ ἄνδρας).

IV. CODEX GOTTINGENSIS

35. Gottingensis Philol. 85. — Chartaceus, cm. 18,5 × 15, pag. 138, saec. XVIII exeuntis. — Cf. *Verzeichniss der Handschriften im Preussischen Staate*, I, 1, 1, p. 20.

F. 5-9. Summarium capitum Οὐετίου Οὐάλεντος Ἀντιοχέως Ἀνθολογιῶν secundum codicem Seldenianum 35 (nunc Selden. Oxon. 22). — Cf. cod. Roman. 15, f. 89 ss.

V. CODICES HAMBURGENSES

36. Hamburgensis (Biblioth. Civit.), Cod. ms. philol. 4 fol. (olim Poetae gr. in-fol., IV). — Chartaceus, cm. 29 × 22, pagg. 162, saec. XVII. — Ex libris Lucae Holstenii. Cf. Omont, loco infra [n. 37] citato, p. 358 (n° 16); [R. Münzel], *Philologica Hamburgensia für die Mitglieder der 48. Versammlung deutscher Philologen* (Hamburg, 1905), p. 8 et 55.

P. 1. Maximus περὶ καταρχῶν. Des. p. 27. — Cf. *Catal. Florent.*, p. 4 (cod. 4).

P. 29. Manethonis Apotelesmaticorum libri VI. Des. p. 162. Cf. *Catal. Florent.*, ibid. — De hoc codice cf. editionem Axtii et Rigleri, p. IV; Koechlyi (in Bucolicis ed. Dübner, 1862), p. IV.

37. Hamburgensis (Biblioth. Civit.), Cod. ms. philol. 86 fol. (olim Mathemat. gr. in-fol.. II). — Chartaceus, cm. 28 × 21, pagg. 318, saec. XVII. — Maximam codicis partem Lucas Holstenius scripsit. Cf. Omont, *Notes sur les manuscrits grecs des villes hanséatiques* (*Centralblatt für Bibliothekwesen*, VII), 1890, p. 365 (n° 45); *Philologica Hamburgensia*, p. 4 et 54.

P. 45. « Incerti auctoris Hermippus s. de astrologia dialogus. Ex Msto. Vaticanae Bibliothecae » [graec. 175]. Des. p. 131. — Descripsit Henr. Dormalius Holstenii amanuensis. Cf. Holstenii epistulas p. 106 Boiss. et editionem dialogi a Kroll et Viereck emissam (Lips. 1895), p. VIII.

38. Hamburgensis (Bibliothec. Civit.), Cod. ms. philol. 94 in-quarto (olim Mathem. gr., in-4°, III). — Chartaceus, cm. 22 × 16, pagg. 280, saec. XVII. — Scripsit Henricus Lindenbrog. Olim Fabricii. Cf. Omont, l. c., p. 367 (n° 58); *Philologica Hamburgensia*, p. 41.

F. 1. Vettii Valentis Antiocheni Anthologiarum libri VIII. Des. f. 280. — Cf. *Catal. Venet.*, p. 83, et Kroll, *Catal.*, V², in appendice, p. 28.

VI. CODICES HEIDELBERGENSES

39. Heidelbergensis Palatinus graec. 281. — Membranaceus, cm. 27 × 23, ff. 181 (fasciculi signati α′ usque ad κδ′; ε′ ς′ ζ′ κβ′ terniones, ceteri quaterniones, sed ιζ′ ιθ′ κδ′ septem tantum foliorum), saec. XI. praeclare scriptus. — F. 181 rubro scriptum : Ἐγράφη ἡ βίβλος αὕτη διὰ χειρὸς Νικολάου καλλιγράφου μηνὶ Ἰαννουαρίωι ιδ′· ἰνδικτιῶνος ὀγδόης ἔτους ,ςφμη′ [1040 p. Chr. n.] ἐκ πολλῶν πονημάτων Ῥωμανοῦ ἀσηκρῆτις [ι in rasura, fort. fuit οι] καὶ κριτοῦ Σελευκείας συλλεγεῖσα· τοῦ καὶ αὐθέντου μου· οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτὴν εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ. Infra eodem folio notavit man. circiter saec. XIV : Ἡ βίβλος αὕτη ////////// //// \ //////// κοῦ ἐστιν : nomine eraso supra scriptum " Leonardj Iustinianj „ (saec. XV), ita ut hodie legamus : " Ἡ βίβλος αὕτη Leonardj Iustinianj κου [hae duae litterae male erasae] ἐστὶν „. F. 102 marg. inferior. verba quaedam erasa, f. 105 infra bis scriptum ιῶ [i. e. Ἰωάννου], f. 114ᵛ inscriptio brevis erasa. — Codex anno 1622 cum ceteris Palatinis a Maximiliano duce Bavariae Romam donatus anno 1816 Bibliothecae Universitatis Heidelbergensis restitutus est. — Cf. Wilken, *Geschichte der alten Heidelberger Büchersammlungen* (Heidelb., 1817), p. 282 sq.; V. Rose, *Hermes*, II (1867), p. 465 sqq.

F. 1-114ᵛ. <Gregorii Solitarii> Syntagma philosophico-mathematicum, cuius ultima pars est :

F. 97. Ἄθροισις εὐσύνοπτος ἀστρονομίας (Σφαῖρά ἐστι σχῆμα στερεόν — [f. 114ᵛ] σφαλερῶς παραιτοίμεθα. Τέλος τῆς ἀστρονομίας). — Tractatus maximam partem astronomicus in fine astrologiae iudiciariae vim negat; cf. supra, cod. 13, f. 35. Olim Psello opusculum falso attribuebant vel Nicephoro Blemmidae, cf. Rose, l. c., p. 465, qui veteres editiones enumeravit.

Quando haec composita sint, f. 101ᵛ demonstrat : ... τὰς λοιπὰς εἶναί φαμεν τοῦ ἐφεξῆς παρ' Ἀλεξανδρεῦσι μηνός, αἷς προστιθέντες τὰς τετραετηρίδας αἵτινες εἰσὶν ἀπὸ τῆς βασιλείας ψηφιζόμεναι Φιλίππου ἄχρι τοῦ δεῦρο ἤγουν τοῦ ,ςφις′ [ς in rasura : scripsisse videtur ϛ] ἔτους σνη′ κτλ. Igitur a. p. Chr. n. 1008 hoc opusculum compositum est; f. 102 infra item ,ςφις′ ἔτος.

40. Heidelbergensis Palatinus 356. — Chartaceus orientalis, cm. 26 × 18, ff. 196, saec. XIV (f. 195 et 196, cuius pars maior vacua est, saec. XVI in charta recentiore addita). F. 3*ᵛ inscriptum est : Τὸ παρὸν βιβλίον κτῆμά ἐστιν Ἀρσενίου τοῦ

Μονεμβασίας (qui alias Aristobulus Apostolius audit, natus a. 1465 Candiae, mortuus a. 1535, cf. Legrand, *Bibliogr. hellénique*, I, p. CLXV-CLXXV), deinde τὸ νῦν δ' εἶναι Γεωργίου κόμητος τοῦ Κορινθίου (de Gregorio Corinthio Apostolii sororis filio eiusque bibliotheca cf. ibid., p. CLXXII et 252; is etiam codicem Angelicum 29 possedit, cf. *Catal.*, V, p. 4). Codex initio mutilus. — Cf. Wilken, l. c., p. 289 sqq.

Praeter versus Prodromi de XII mensibus f. 139^{v} (codicem ignoravit Keil, *Wiener Studien*, XI, 95 sqq.)

F. 169 (post brevissimum S. Epiphanii tractatum Περὶ τῶν ιβ' λίθων τῶν ἐν τῷ λογείῳ τοῦ ἱερέως ἐμπεπηγμένων) pauca de septem planetarum sphaeris et XII mensibus et signis zodiaci (Ἐν τῇ πρώτῃ ζώνῃ τοῦ οὐρανοῦ Κρόνος — [f. 169^{v}] Ἰχθύες) deinde ibid. de indictione (Ἡ ἀρχὴ — τῆς ἰνδίκτου).

F. 186. Σύνοψις καὶ ἀπάνθισμα φυσικῶν τε (ε in rasura) καὶ φιλοσόφων δογμάτων τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Συμεὼν βέστου τοῦ Σήθ (Ὁ μὲν σοφὸς Πλούταρχος, ὦ μέγιστε καὶ θειότατε βασιλεῦ — [f. 196] δυνάμεων τελεῖσθαι). — Nostri libri contextus cum ab opusculo Symeoni in codice Mediolan. 12 (cf. *Catal.*, III, 10 = Ambros. C 263 inf.) attributo valde dissentiat, hic indicem saltem capitulorum describimus. Post prooemium (des. ὄντων αἰτίας) sequuntur haec capitula :
Περὶ τοῦ εἶναι τὴν γῆν σφαιροειδῆ. — [F. 186^{v}] Περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς. — [F. 187] Περὶ τῶν μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ στοιχείων καὶ τῶν περὶ ταῦτα παθῶν λόγος β'. — Περὶ ἀέρος καὶ πυρὸς καὶ νεφῶν καὶ ὑετῶν καὶ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν. — [F. 187^{v}] Περὶ σεισμῶν. — [F. 188] Περὶ κόσμων ἀπείρων (in marg. infer. ad verba Ὁ δὲ οὐρανὸς huius capitis haec adnotavit manus fere saec. XV : Ἐνταῦθα ἡ ἀρχὴ τοῦ γ' βιβλίου). — [F. 188^{v}] Εἰ ἔμψυχος ὁ κόσμος καὶ προνοίᾳ διοικούμενος. — Εἰ ἄφθαρτος ὁ κόσμος. — Εἰ τρέφεται ὁ οὐρανός (inc. Ἐδόξασάν τινες τὸν Ἥλιον τρέφεσθαι καὶ τοὺς ἀστέρας κτλ.). — Περὶ τάξεως κόσμου. — Περὶ τῆς τοῦ κόσμου ἐγκλίσεως. — Περὶ τοῦ εἰ ἔστι κενὸν ἐκτὸς τοῦ κόσμου. — [F. 189] Τίνα δεξιὰ τοῦ κόσμου καὶ τίνα ἀριστερά. — Τίς ἡ τοῦ οὐρανοῦ οὐσία. — Περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ νοουμένων. — Τίς οἱ [l. ἡ] τῶν ἀστέρων οὐσία. — [F. 189^{v}] Περὶ σχημάτων ἀστέρων. — Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς. — [F. 190] Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες. — Πῶς γίνονται οἱ τέσσαρες καιροί. — Περὶ τοῦ μεγέθους καὶ σχήματος Ἡλίου. — [F. 190^{v}] Περὶ τῆς τοῦ Ἡλίου ἐκλείψεως. — [F. 191] Περὶ οὐσίας καὶ φωτισμοῦ Σελήνης καὶ σχήματος. — [F. 191^{v}] Περὶ ἐκλείψεως Σελήνης. — Iterum Περὶ ἐκλείψεως Σελήνης. — Λογός δ'· περὶ ὕλης, περὶ εἴδους, περὶ φύσεως ἐν ᾧ περὶ τόπου καὶ χρόνου, περὶ

ψυχῆς, ἐν ᾧ καὶ περὶ αἰσθήσεων, περὶ ὕλης. — [F. 192] Περὶ εἴδους. — Περὶ φύσεως. — Περὶ τόπου. — [F. 192^{v}] Περὶ χρόνου. — [F. 193] Περὶ ψυχῆς. — [F. 193^{v}] Περὶ ὁράσεως[1]. — Περὶ ἀκοῆς. — [F. 194] Περὶ ὀσφρήσεως. — Περὶ γεύσεως καὶ ἁφῆς. — [F. 194^{v}] Περὶ νοῦ. — [F. 195] (Λ)όγος ε' περὶ τῆς πρώτης αἰτίας τῶν ὄντων καὶ τῆς ἀπ' αὐτῆς διηκούσης προνοίας (Des. f. 196 : textus lacunosus). — Huius opusculi pars prior ab initio usque ad f. 191^{v} (i. e. λόγοι α' β' γ') fere ad verbum convenit cum Michaelis Pselli solutionibus quaestionum physicarum, cf. supra, cod. 8, f. 54. Particulam libri quarti Περὶ ὀσφρήσεως et Περὶ γεύσεως καὶ ἁφῆς, quae in nostro codice f. 194 invenitur, edidit Iulius Ludovicus Ideler, *Phys. et med. gr. min.*, II, 283-285.

[1] In fine huius capituli Φησὶ δὲ ὁ Πτολεμαῖος ἐν τοῖς ὀπτικοῖς ὅτι αἰθερῶδές τί ἐστι τῆς πέμπτης οὐσίας τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα. De hoc opticorum Ptolemaei fragmento novo alio loco dicam.

VII. CODEX MAIHINGENSIS

41. Maihingensis, " I, 1, griech. fol. 2 „. — Chartaceus, in-fol., cm. 30 × 21, ff. 84, saec. XVI. — Codicem antea possedit " Conte Nicola di Maphei „, qui nomen suum f. 2 inscripsit; " auctionis lege „ codex " pervenit ad M. Io. Guil. Günthe, Esslinga Suev., Lipsiae, 1715 „ (cf. ibidem).

F. 3-83. Procli qui fertur paraphrasis in Ptolemaei tetrabiblum. — Ed. Allatius Lugd. Batav. 1635. — Praecedit f. 3^{v} vita Ptolemaei latina a. 1751 ex Loniceri *Iconibus virorum illustrium*, tom. III transcripta ab Magistro Günthe. — F. 83. Τέλος τοῦ τετάρτου βιβλίου καὶ τῆς καθόλου πραγματείας τῶν πρὸς Σύρον συμπερασματικῶν.

VIII. CODEX NORIMBERGENSIS

42. Norimbergensis, Cent. V, app. 8, in-fol. — Chartaceus, cm. 29 × 22, ff. 247, saec. XVI, variis manibus scriptus. — Codicem vel certe codicis partem (scil. f. 60-106), olim possedit Bessario Cardinalis qui f. 106^{v} inscripsit : " Τοῦ θέωνος εἰς τὴν μεγάλην σύνταξιν βιβλίων ἐμοῦ Βεσσαρίωνος Καρδινάλου τοῦ τῶν τούσκλων. Theonis in Ptolemaeum. Liber meus b. Cār. Tusculani „. Deinde inscriptum " Nunc Ioannis de Regiomonte „. Cf. Chr. Th. de Murr, *Memorab. Biblioth. public. Norimbergens. et Univers. Altdorfinae*, pars I (Norimb. 1786), p. 46 sqq., ubi inscriptionum Bessarionis et Regiomontani imago tab. II, n. 1 habetur. Camerarium ex hoc codice Ptolemaei Tetrabiblum edidisse Murr affirmat (l. c., p. 46).

F. 1. Κλαυδίου Πτολεμαίου μαθηματικῆς τετραβίβλου συντάξεως βιβλίον α'. — F. 17^{v} liber II Κλ. Πτολ. ἀποτελεσματικὸν β', f. 33 lib. III ἀρχὴ τοῦ τρίτου Πτολεμ., f. 55^{v} lib. IV ἀποτελεσματικῶν δ' (hic praecedit ind. capit.), desinit f. 59^{v} cum fine paginae in cap. Περὶ συναρμογῶν verbis τὸ διαθεῖναί τε καὶ διατεθῆναι in medio enuntiato p. 187, 6 ed. 1553.

F. 60. Incipit altera manu scriptum Θέωνος Ἀλεξανδρέως ὑπόμνημα εἰς τὸ α' τῆς Πτολεμαίου μαθηματικῆς συντάξεως. — F. 101^{v}. Τέλος τοῦ δευτέρου; infra legitur τοῦ Θέωνος τὸ τρίτον λείπει καὶ οὐδὲ εὑρίσκεται τὸ σύνολον. — F. 102 incipit manus nova (?) Λείποντα κτλ., cf. Murr, l. c., p. 47. — F. 105. Βαρλαὰμ μοναχοῦ περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἐκ τῆς μαθηματικῆς τοῦ Πτολεμαίου συντάξεως ἐπιλογίζεσθαι ἡλιακὴν ἔκλειψιν (Αἱ μὲν αἰτίαι — τῆς ἰσημερινῆς δύσεως). — F. 107 redit manus quae priores Theonis libros scripsit : continentur Theonis lib. IV, deinde Πάππου ὑπόμνημα εἰς τὸ ε' τῆς συντάξεως περὶ κατασκευῆς ἀστρολάβου ὀργάνου (Διεξελθὼν ὁ Πτολεμαῖος — τῆς ἐκκέντρου). Deinde continuatur Theo; cf. de his et de reliquis quae in codice habentur scriptis Nicolai Cabasilae et Theonis Alexandrini inter quae Λογικὴ ἔφοδος εἰς τοὺς προχείρους κανόνας τῆς ἀστρονομίας (i. e. introductio maior in tabulas manuales), Murr, l. c.

APPENDIX

Testimonium de origine astrologiae.

In codice 7 (Monacensi 287), f. 59, inter alia excerpta (cf. supra p. 15) capitulum brevissimum de origine astrologiae exstat quod, quamvis nihil prorsus novi praebeat, tamen hic typis describendum esse censemus ne quid omittamus quo artis a populis Orientis ad Graecos et Byzantinos translatae historia illustrari possit. De Seth Adam filio astrologiae inventore cf. Stephanus philosophus, *Catal.*, II, 182, 26; Manuel Comnenus, *Catal.*, V, 118, 10 et quae Cumont in adnotatione congessit; praeterea *Catal.*, V, 140 et VI, 3 (f. 175) et F. Kampers, *Histor. Jahrbuch d. Görresgesellschaft*, 1898, p. 430 sq.; de Henoch astrologiae inventore, Euseb., *Praep. ev.*, IX, 17, 8; *Catal.*, V, 140, 1; Schürer, *Gesch. d. jüd. Volkes*, I³, 749 et III, 204; de Ammone, qui hic Graecus, alias rex Aegypti nuncupatur, vide quae infra adnotavi ad exc. cod. 7, f. 126.

Λόγος ᾴδεται ἐξ ἀρχῆς, ὅτι αἱ τῶν ἀστέρων πλοκαὶ καὶ ὀνομασίαι μηνῶν τε καὶ ἐνιαυτῶν καὶ εἴ τι οὖν ἄλλο ἐν τοῖς μετεώροις λεγόμενον Σὴθ ὁ τοῦ Ἀδὰμ υἱὸς ἐν πλαξὶ πετρίναις Ἑβραικῇ διαλέκτῳ ἐνεγράψατο παρὰ θείου ἀγγέλου ἐκδιδαχθείς, εἶτα μετὰ τὴν τῶν γλωσσῶν διαίρεσιν Ἄμμων ὁ Ἕλλην ἐμήκυνε καὶ κα[f. 59ᵛ]θεξῆς ἕτεροι. λέγεται δὲ ὅτι καὶ ὁ ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ συνέγραψε τὴν μέλλουσαν τοῦ θεοῦ ὀργὴν ἐν πλαξὶ λιθίναις Ἑβραικῇ διαλέκτῳ· καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν εὑρέθησαν ἐκ τούτων ἐν ὄρει τινὶ καὶ μετὰ καιροὺς μετεκομίσθησαν ἐν Παλαιστίνῃ.

1 fort. συμπλοκαί. 3-4 διεϋνεγράψατο (litterae δι obelo expunctae ab ipso scriptore). 4 παρὰ θείου ἀγγέλου : similia Alexander Polyhistor apud Euseb., *Pr. ev.*, IX, 18, 9 de Methusalem sive potius de Henoch (cf. Schürer, III³, p. 204) et Clemens Alexandr., *Ecl. prophet.*, c. 53 (Dindorf, III, 474, cf. Schürer, p. 205). 5 ἐμήνυε ci. Kroll. 6 κάϊν εὔδομος cod. : correxi. 8 ἐκ τούτων : fort. <τινα> ἐκ τούτων vel ἐν ὄρει τινά.

EXCERPTA EX CODICE 7 (Monac. 287)

De singulis hebdomadis dierum horis.

Post tabulam [f. 4v] qua cuius planetae tutelae singulae septem hebdomadis dierum horae inde a dominica usque ad sabbatum deditae sint demonstratur[1] sequitur f. 5 caput de singulis cuiusque diei horis, quod ab homine Christiano vetustioribus fontibus uso scriptum esse discimus ex vocabulis μοναστήριον, ἐκκλησία, μάρτυρες saepe usurpatis. Ceterum confer tractatum multo breviorem Heliodori astronomi a Bassio et Martinio, *Catal.*, IV, 136 sqq. editum.

[F. 5] Τὸ μὲν οὖν κανόνιον εἰς εὐσύνοπτον δήλωσιν τῆς τῶν πολευόντων καὶ διεπόντων σκέψεως οὕτως ἡμῖν ἐκτέθειται, παραγράψομεν δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ἀποτελούμενα ὡς οἱ παλαιοὶ παρετήρησαν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς α' ἡμέρας ἤγουν τῆς κυριακῆς. αὕτη τοίνυν Ἡλίου ἐστίν, <ὃς> καὶ λέγεται πολεύειν αὐτήν, διέπει δὲ τὴν α' ὥραν αὐτήν, τὴν η', τὴν ιε' καὶ ἔτι τὴν κβ'. αὗται οὖν αἱ ὧραι τῆς α' ἡμέρας, ἃς διέπει ὁ Ἥλιος, παρατήρησιν οὐκ ἔχουσιν ἐν παντὶ πράγματι ἐπιτελουμένῳ· πάντα γὰρ εἰς καλὸν ἀποβαίνει τὰ ἐν αὐταῖς ἀρχόμενα γίνεσθαι καὶ ὁ ἐκπλεύσας ἱλαρῶς ἐπανελεύσεται. ὥρᾳ β' καὶ θ' καὶ ις' καὶ κγ' ἡ Ἀφροδίτη διέπει· αὗται χρήσιμαί εἰσιν ἐπὶ συναρμογῇ γυναικῶν. ὥρα γ' καὶ ι' καὶ ιζ' καὶ κδ' Ἑρμῆς διέπει, σημαίνουσαι δὲ αὗται ἀποβολὴν καὶ ζημίαν. ὥρᾳ δ' καὶ ια' καὶ ιη' Σελήνη διέπει· χρησιμεύουσαι δὲ αὗται αἱ ὧραι, πλὴν μετὰ καμάτου πολλοῦ. ὥρᾳ ε' καὶ ιβ' καὶ ιθ' Κρόνος διέπει· ἐπιβλαβεῖς δὲ αὗται αἱ ὧραι καὶ ὁ ἀποδημήσας κατ' αὐτὰς ἀσθενῶς ἐπανελεύσεται. ὥρᾳ ς' καὶ ιγ' καὶ κ' Ζεὺς διέπει καί εἰσιν αὗται ἀγαθαί· ὁ γὰρ ἀποδημήσας κατ' αὐτὰς ἱλαρῶς ἐπανελεύσεται. ὥρᾳ ζ' καὶ ιδ' καὶ κα' Ἄρης διέπει καί εἰσιν αὗται αἱ ὧραι ἐπιβλαβεῖς καὶ ἐπιζήμιοι μεγάλως.

Ἡμέρα β' Σελήνης. Τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν Σελήνη πολεύει· διέπει δὲ τὴν α' καὶ τὴν η' καὶ <τὴν> ιε' καὶ <τὴν> κβ' ὥραν αὐτῆς· καί εἰσιν αὗται οὐ χρήσιμοι ἐν ταῖς πράξεσιν. ὥρᾳ β' καὶ θ' καὶ ις' καὶ κγ' Κρόνος διέπει· οὐ χρησιμεύουσι, ἐπιζήμιαι γάρ. ὥρᾳ γ' καὶ ι' καὶ ιζ' καὶ κθ' Ζεὺς διέπει καί εἰσιν εὔχρηστοι· ὁ γὰρ ἀποδημήσας ἱλαρὸς ἐπανελεύσεται. ὥρᾳ δ' καὶ ια' καὶ ιη' Ἄρης διέπει· χρησιμεύουσι ἐν κοινωνίαις. ὥρᾳ ε' καὶ ιβ' καὶ ιθ' Ἥλιος διέπει· αὗται χαρᾶς εἰσιν πρόξενοι. ὥρᾳ ς' καὶ ιγ' καὶ κ' Ἀφροδίτη διέπει καί εἰσι χρήσιμοι πρὸς συναρμογὰς γυναικῶν. ὥρᾳ ζ' καὶ ιδ' καὶ κα' Ἑρμῆς διέπει· αὗται αἱ ὧραι ζημίας σημαίνουσι.

Ἡμέρα γ' Ἄρεως. [f. 5v] Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν Ἄρης πολεύει· διέπει δὲ τὴν α' ὥραν αὐτὴν <καὶ> τὴν η' καὶ <τὴν> ιε' καὶ τὴν κβ'. καὶ σημαίνουσιν αὗται αἱ ὧραι ζημίαν καὶ λύπας. ὥρᾳ β' καὶ θ' καὶ ις' καὶ κγ' Ἥλιος διέπει· χρήσιμοι πρὸς πυγμήν εἰσιν. ὥρᾳ γ' καὶ ι' καὶ ιζ' καὶ κδ' Ἀφροδίτη διέπει· <....> ὑπὸ γυναικῶν σημαίνουσαι. ὥρᾳ δ' καὶ ια' καὶ ιη' Ἑρμῆς διέπει· οἱ ὁδοιποροῦντες ὕβριν ὑπομένουσιν ἐν τῇ ὁδῷ. ὥρᾳ ε' καὶ ιβ' καὶ ιθ' Σελήνη διέπει· ἐκ δεσμῶν λύπας σημαίνουσι. ὥρᾳ ς' καὶ ιγ' καὶ κ' Κρόνος διέπει· κέρδος περιποιοῦσιν. ὥρᾳ ζ' ιδ' κα' Ζεὺς διέπει· τοῖς ὁδοιποροῦσιν ἱλαρὰν ἐπάνοδον σημαίνουσιν.

Ἡμέρα τετάρτη Ἑρμοῦ. Τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν Ἑρμῆς πολεύει· διέπει δὲ ταύτην ὥρᾳ α' η' ιε' κβ' καὶ σημαίνει ἐπάνοδον μετὰ κέρδους. ὥρᾳ β' καὶ θ' ις' κγ' Σελήνη διέπει· ἐπάνοδον ἱλαρὰν καὶ ἀμέριμνον σημαίνουσιν. ὥρᾳ γ' ι' ιζ' κδ' Κρόνος διέπει· ἀσθένειαν σωματικὴν σημαίνουσι. ὥρᾳ δ' ια' ιη' Ζεὺς διέπει· ἐπιτευκτικαί εἰσιν τῶν ἀνὰ χεῖρας. ὥρᾳ ε' ιβ' ιθ' Ἄρης διέπει· κόπον χωρὶς κέρδους σημαίνουσιν. ὥρᾳ ς' ιγ' κ' † Ἀφροδίτη διέπει· κέρδος, ἀξίαν περιποιοῦσι. ὥρᾳ ζ' ιδ' κα' † Ἥλιος διέπει· ἱλαρὰν ἐπάνοδον σημαίνουσι.

Ἡμέρα πέμπτη Διός. Τὴν δὲ πέμπτην ἡμέραν Ζεὺς <πολεύει>· διέπει τὴν α' ὥραν <καὶ> η' ιε' κβ'· αὗται αἱ ὧραι σημαίνουσιν ἐπάνοδον μετὰ κέρδους καὶ ἀξίας. ὥρᾳ β' καὶ θ' ις' κγ' Ἄρης διέπει· καί εἰσι χρήσιμοι περὶ τοὺς φίλους. ὥρᾳ γ' <καὶ> ι' καὶ ιζ' καὶ κδ' Ἥλιος διέπει· σημαίνουσι ἐπάνοδον μετὰ κέρδους. ὥρᾳ δ' ια' ιη' Ἀφροδίτη διέπει· ἐπιτευκτικαί εἰσιν ἐν πᾶσιν. ὥρᾳ ε' ιβ' ιθ' Ἑρμῆς διέπει. <.....>.

1 δήλ. τὰς cod. 4 τῇ κυριακῇ cod. ὁ Ἥλιος solito signo cod. 5 ὃς addidi. 11 σημαίνουσαί (εἰσιν) pro σημαίνουσι saepe in cod. occurrit. 11-12 ἀποβο$^{\lambda}$ καὶ ζημία cod.

[1] Huic tabulae in marg. adscripta haec leguntur : Γίνωσκε ὅτι οὐ μόνον τὰς ὥρας ἔχουσιν οἱ ἀστέρες μεμοιρασμένας, ἀλλὰ πᾶσαν ὕλην τοῦ κόσμου· — χῶμα, ζωήν, φυτά, πετόμια, συρόμια, ἰχθύας, ἀνθρώπους, τέχνας, χρώματα καὶ τὰ μέλη τοῦ ἀνθρώπου· καὶ τὰ ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτός, ἃ μέλλω σοι ἐν ἄλλῃ γραφῇ παραδοῦναι διὰ τὴν συντομίαν ἄρτι ἐδσαντες. De his planetarum tutelis, cf. infra, p. 96, 2. — Tabulam ipsam post schema a Bouché-Leclercq operi suo *L'Astrologie grecque*, p. 480 insertum hic repetere supervacaneum videtur.

3 αἱ αὗται cod. 4 αἱ αὗται αἱ ὧραι cod. 20 lacunam significavi. 24 οἱ ὁδοιποροῦντες cod. 30 ἐπιτευτικαί cod. 32 ordo ex errore immutatus : hora sexta recte Soli, septima Veneri datur ab Heliodoro. 33 σημαίνει cod., et infra saepius. 39 ἐπιτευτική cod. lacuna in cod. significatur.

ὥρᾳ ς' ιγ' κ' Σελήνη διέπει· ζημίας ἐπάγουσι. ὥρᾳ ζ' ιδ' κα' Κρόνος διέπει· ἐν πᾶσιν ἀνωφελεῖς.

Ἡμέρα ἕκτη Ἀφροδίτης. Τὴν δὲ ἕκτην ἡμέραν Ἀφροδίτη πολεύει· καὶ διέπει τὴν α' ὥραν αὐτῆς <καὶ> η' ιε' κβ'. καί εἰσι χρήσιμοι, πλὴν μετὰ μεγάλης δαπάνης. ὥρᾳ β' θ' ις' κγ' Ἑρμῆς διέπει· καὶ δηλοῦσι ἐπάνοδον χρήσιμον καὶ ἱλαράν. ὥρᾳ γ' ι' ιζ' κδ' Σελήνη διέπει· ἐπάνοδον ὁμοίως μετὰ κέρδους καὶ ἱλαρότητος δηλοῦσιν. ὥρᾳ δ' ια' ιη' [f. 6] Κρόνος διέπει· ἐπάνοδον σημαίνουσι ἀπὸ φιλίας ἱλαράν. ὥρᾳ ε' ιβ' ιθ' Ζεὺς διέπει· ταὐτὸ ὁμοίως σημαίνουσι. ὥρᾳ ς' ιγ' κ' Ἄρης διέπει· πρὸς γυναῖκα φιλιωθήσεσθαι σημαίνουσιν. ὥρᾳ ζ' ιδ' κα' Ἥλιος διέπει· περιποιητικαί εἰσιν ἀξίας.

Ἡμέρα σάββατον Κρόνου. Τὴν δὲ ἑβδόμην ἡμέραν Κρόνος πολεύει καὶ διέπει τὴν α' ὥραν <καὶ> η' ιε' κβ'· σημαίνουσι ἐπιζήμιον τὴν ἐπάνοδον. ὥρᾳ β' θ' ις' κγ' Ζεὺς διέπει· δυσχερῆ τὴν ὁδὸν σημαίνουσι. ὥρᾳ γ' ι' ιζ' κδ' Ἄρης διέπει· χρήσιμοι ὑπὲρ φίλων. ὥρᾳ δ' ια' ιη' Ἥλιος διέπει· ἱλαρὰν ἐπάνοδον σημαίνουσι. ὥρᾳ ε' ιβ' ιθ' Ἀφροδίτη διέπει· ἀπροσδόκητον κέρδος σημαίνουσι. ὥρᾳ ς' <ι>γ' κ' Ἑρμῆς διέπει· ἀπροσδόκητον κέρδος σημαίνουσι. ὥρᾳ ζ' ιδ' κα' Σελήνη διέπει· ἐπάνοδον μετὰ ἀσθενείας σημαίνουσι.

Ἄλλο περὶ τῶν αὐτῶν λεπτομερέστερον.

Ἡμέρα κυριακὴ Ἡλίου. Ἡμέρᾳ α' Ἥλιος πολεύει <καὶ διέπει> ὥρας α' η' ιε' κβ'· ἐν ταύταις ὁ φυγὼν ἐν δικαστηρίοις παρατηρεῖται· ὁ νοσῶν πυρέξας ἰσχυρῶς σωθήσεται· ἐν ταύταις τὰ ἀπολωλότα νομίσματα εἶναι λέγε χρυσᾶ ἢ κόσμια χρυσᾶ· ὁ δὲ κλέψας εὐειδής ἐστι καὶ μεγαλόφθαλμος. ὥρᾳ β' καὶ ταῖς ταύτῃ ἀναλογούσαις ὡς δεδήλωται Ἀφροδίτη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείοις ἢ νεκροταφίοις διάγει· ὁ νοσῶν πυρέξας ἀποθνήσκει· τὰ ἀπολωλότα κόσμια ἐνώτιά εἰσι· ὁ κλέψας οἰκεῖός ἐστι καὶ πεπιστευμένος καὶ ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπὶ κλοπῆς. ὥρᾳ γ' καὶ ταῖς μετὰ ταύτης Ἑρμῆς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείοις

2 ἀνωφελαῖς cod. 10-11 περιποιητικὴν cod. 13 η'] β' cod. 15 post σημαίνουσι scriptor falso inseruit ὥρα ια' ιη' deinde totam lineam vacuam reliquit. 15 ιη'] ιθ' cod. 18 ἀπροσδ. κέρδ. σημ. priore loco genuinum textum dittographia submovisse videtur. ς' γ' κα' cod. 20 Cod. 7 (Monac. 287) = A; cod. 26 (Berolin. 173), f. 168 = B. In B post prooemium hic tractatus incipitur a die Saturni. Textus B partim lingua vulgari intinctus et admodum corruptus et ordine et verbis saepe immutatis; varias lectiones raro adnotavi: cave igitur ne ex meo silentio de codicis B textu quidquam concludas. ἄλλον librarius A ex usu Byzantino. 22 κβ'] κε' A. παρατηρεῖται A : κεῖται B. 23-24 pro νομίσματα B habet ὁλοκόταινα (cf. Cangius s. v. ὁλοκοτίνιν). 24 nam Soli inter metalla aurum addici solet, cf. Roscher, *Lexikon der Mythol.*, s. v. Planetae, III, 2534. 25 ταύτην ἀναλογούσας A. 28 ἄλλο τι ἄλλα ἐπικλοπῆς A. ἐπίκλοπος coni. Kroll. 29 ἐν μοναστηρίοις ἢ ἐκκλησίαις B.

διατρίβει· ὁ νοσῶν τελευτᾷ· τὰ ἀπολωλότα λινᾶ εἰσιν ἢ παλαιά· ὁ δὲ κλέψας παραδοθεὶς δεσμοῖς ἢ ἄρχοντι φονεύεται. ὥρᾳ δ' καὶ ταῖς ὁμοίαις Σελήνη διέπει· ὁ μὲν φυγὼν ἐν προαστείοις ἢ παρὰ δυνάστῃ τινὶ κρύπτεται· ὁ δὲ νοσῶν πυρέξας ἱδρώσει· τὰ ἀπολωλότα χρυσὸς ἢ καὶ ἄργυρός ἐστιν· ὁ δὲ κλέψας φιλόγελώς ἐστιν, βαρύς, μαλακός, γλαυκός. ὥρᾳ ε' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Κρόνος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν βαλανείοις διατρίβει ἢ ἐν καθύγροις χωρίοις· ὁ νοσῶν ἱδρώσας σωθήσεται· τὰ ἀπο[f. 6v]λωλότα πεπαλαιωμένα εἰσὶν ἢ χρυσᾶ· ὁ δὲ κλέψας γλαυκίζων, μελάγχρους, ἄχρηστος. ὥρᾳ ς' καὶ ταῖς λοιπαῖς Ζεὺς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείοις ἢ ἱερῷ τόπῳ· ὁ νοσῶν ταχέως ὑγιαίνει· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτια καὶ νομίσματα μᾶλλον ἀργυρᾶ ἢ χρυσᾶ· ὁ δὲ κλέψας λάλος ἐστίν· οὗλός ἐστι καὶ ξανθός. ὥρᾳ ζ' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ἄρης διέπει· ὁ φυγὼν πρὸς μείζονα ηὐτομόλησεν ἢ στρατιώτην· ὁ νοσῶν πυρέττων παραλαλεῖ, πλὴν σώζεται· τὰ ἀπολωλότα σιδηρᾶ εἰσιν ἢ στρατιωτικά· ὁ δὲ κλέπτης δοῦλός ἐστιν, σίνος ἔχων παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ πυρρὸς τῷ χρώματι.

Ἡμέρᾳ δευτέρᾳ Σελήνη πολεύει. ὥρᾳ α' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ ἡ αὐτὴ διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείῳ διάγει· ὁ νοσήσας θνήσκει· τὰ ἀπολωλότα ἀργυρᾶ εἰσι· ὁ δὲ κλέπτης οὗλος καὶ λευκός. ὥρᾳ β' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ συναπτομέναις Κρόνος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείοις ὑδατώδεσιν εὑρίσκεται· ὁ νοσῶν καμεῖ, σώζεται δέ· τὰ ἀπολωλότα χαλκᾶ ἐστιν ἢ ἤλεκτρα· ὁ δὲ κλέπτης σιτόχρους, ἀνδρεῖος, ἐπισινής. ὥρᾳ γ' καὶ ταῖς λοιπαῖς Ζεὺς διέπει· ὁ φυγὼν πρὸς δυνάστας ηὐτομόλησεν· ὁ νοσῶν ὑγιαίνει· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτιά εἰσιν· ὁ κλέψας μαλακός, παράσιμος. ὥρᾳ δ' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ἄρης διέπει· ὁ φυγὼν ἐν δικαστηρίῳ διατρίβει ἢ παρὰ στρατιώτῃ· ὁ νοσῶν θνήσκει· τὰ ἀπολωλότα σιδηρᾶ ἢ χαλκᾶ· ὁ δὲ κλέψας πυρρὸς ἢ ξανθὸς καὶ μονόφθαλμος. ὥρᾳ ε' καὶ ταῖς συναριθμουμέναις αὐτῇ Ἥλιος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ἐρημίᾳ τόπου διάγει· ὁ νοσῶν ζήσεται· τὰ ἀπολωλότα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ εἰσιν· ὁ κλέψας οἰκόθρεπτός ἐστιν, οὗλός τε καὶ λευκός. ὥρᾳ ς' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ἀφροδίτη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν καπηλείῳ διάγει μετὰ γυναικός· ὁ

1 διατρίβειν A (sic saepius). τελευτᾷ quod Mercurius animas in Orcum prosequitur. 1-2 ὁ δὲ - φονεύεται om. A, suppl. ex B. 3 δυνάστου A. 4 ἱδρώσει : nam Lunae natura humida est. ἢ καὶ] καὶ καὶ A. 5 ἄργυρος est Lunae metallum, aurum Solis qui diem regit. σπουδόγελος B. βαθύς B. 6 αὐταῖς A, item infra. 8 χρυσὸν ἢ ἄργυρον B. 9 μελάχρους A (μελόχρους B) nasali omissa, cf. Crönert, *Mem. gr. Herc.*, p. 13 sq. Saturni color ater. 10-11 περὶ ἀπολωλότος λέγε λοκόταινα (= ὁλοκότινα) καὶ ἡμάτια B. 12 οὐλόξανθος B. 13 ηὐτόλμησεν A (deest in B). 14 σίδηρον Marti tribuebant (vel Mercurio). 15 πυρός A B, Mars πυρρός vel ἐρυθρός. 17 Haec usque ad Lunae diem quartum desunt in B. 20 αὐταῖς συναπτομένη A. 22 fort. ἠλέκτρινα. σιτόχρωος cod.; Saturnus quibusdam velut Platoni, *Rep.* 617 A. ξανθότερος est. 24-25 fort. παράσημος vel παράσιτος. 26 στρατιώτου cod. : corr. Kroll. 28 ἐν ἐρημίᾳ τόπου A] ἐν ἱερῷ λέγε ἢ ἐν ἐκκλησία B, f. 170 (sed loci ordo lacunis perturbatus, cf. infra ad p. 94, 12). τόπου] που coni. Kroll.

νοσῶν τελευτήσει· τὰ ἀπολωλότα κόσμιά εἰσιν ἐνώτια· ὁ κλέψας μαλακώδης ἐστὶ καὶ γυναικώδης ἢ γυνή. ὥρᾳ ζ' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ἑρμῆς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ναῷ ἢ ἐν μοναστηρίῳ διάγει· ὁ νοσήσας ἀποθανεῖται· [f. 7] τὰ ἀπολωλότα χημέντιά εἰσι καὶ κόσμια ἐνώτια· ὁ δὲ κλέψας παῖς ἐστι γράμματα εἰδὼς μαλακός τε, φακωτός.

Ἡμέρᾳ τρίτῃ Ἄρης πολεύει. ὥρᾳ α' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ, ἰσοδυναμούσαις αὐτῇ, ὁ αὐτὸς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν στρατιώταις διάγει· ὁ νοσήσας πάνυ πυρέξει· τὰ ἀπολωλότα σιδηρᾶ εἰσι ἢ χαλκᾶ· ὁ δὲ κλέψας κάτω βλέπει ἢ πτίλος ἐστὶν ἤτοι μαδαρὸς τὰ βλέφαρα. ὥρᾳ β' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ ἤγουν ταῖς λοιπαῖς Ἥλιος διέπει· ὁ φυγὼν τάχιστα εὑρεθήσεται· ὁ νοσῶν πάνυ πυρέξει ἔξω φρενῶν γεγονώς, <σώζεται δέ>· τὰ ἀπολωλότα ἄσημά εἰσιν· ὁ δὲ κλέπτης στραβός. ὥρᾳ γ' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ἀφροδίτη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείῳ ἢ ἐν ναῷ μαρτύρων διατρίβει· ὁ νοσήσας πάνυ πυρέξει, ἀλλ' ὑγιανεῖ· τὰ ἀπολωλότα ἐνώτια χρυσᾶ εἰσι ἢ ἄλλα τινὰ σιδηρᾶ· ὁ δὲ κλέψας ξανθός, σπουδόγελως, μοιχός. ὥρᾳ δ' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ συνοικειουμέναις Ἑρμῆς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν δικαστηρίῳ ἢ φρουραῖς διατρίβει· ὁ νοσῶν κάμνει, σώζεται δέ· τὰ ἀπολωλότα κασσιτέρινα εἶναι <λέγε> ἢ χαρτία· ὁ κλέψας δυσειδής. ὥρᾳ ε' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ ὁμοίαις Σελήνη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν βαλανείοις ἢ ἐν καπηλείοις διατρίβει· ὁ νοσῶν καμεῖ τῷ ἀριστερῷ μέρει· τὰ ἀπολωλότα ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ· ὁ δὲ κλέπτης πολύλαλος δοῦλος. ὥρᾳ ς' ἢ ταῖς σὺν αὐτῇ Κρόνος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν λίμναις ἢ τόποις παραθαλασσίοις διάγει· ὁ νοσῶν ἱδρώσει καὶ πάλιν πυρέξας ἀπαλλαγήσεται· τὰ ἀπολωλότα μόλυβδος ἢ σίδηρός εἰσιν· ὁ δὲ κλέψας δοῦλος μελάγχρους. ὥρᾳ ζ' καὶ ταῖς μετ' αὐτῆς Ζεὺς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ἐκκλησίαις ἢ πραιτωρίῳ ἐστίν· ὁ νοσῶν κάμνει, ὑγιαίνῃ δέ· τὰ ἀπολωλότα σίδηρος ἢ ἱμάτια· ὁ δὲ κλέπτης ἀπόδουλος σκυθρωπὸς τὸ εἶδος.

Ἡμέρᾳ τετάρτῃ Ἑρμῆς πολεύει. ὥρᾳ α' καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀναλογούσαις αὐτῇ ὁ αὐτὸς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ἐκκλησίαις ἢ μοναστηρίῳ διάγει· ὁ νοσῶν θνήσκει· τὰ ἀπολωλότα χαρτία εἰσὶν ἢ κασσίτερον· ὁ

3 ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ μοναστηρίοις B. 4 χημέντια A, quod ductum videtur a caementum : χημεν σήματα B ; χημευτικά ci. Cumont. 5 φακοτός A B. 6-7 αὐταῖς ἰσοδυναμοῦσα αὕτη A. 7 παρὰ στρατιώτου κακοθανάτου B. 8 λέγε πάνυ πυρέττει καὶ εἰ δώσεις (ἱδρώσας coni. Kroll) αἷμα σωθήσεται B. 9 ἤ τι A. 11-12 σώζεται δὲ addidi, cf. supra p. 91, 14. πάνυ πυρεττεῖ ὡς ἔξω φρενῶν γενέσθαι B. 12 ἄσιμα A, ἄσιμον B : ἄσημα (= argentea, cf. infra p. 95, 8) scripsi. 13 ἐν προαστείοις ἢ μαρτυρίου B. 14 πυρέξας A, πυρέτει B. 15 B post ξανθός habet ἐρωτικός. σπουδόγελος codd. : vocabulum in lexicis non habitum ad exemplum φιλόγελως, μισόγελως formatum. 19 δυσσιδὴς A, κλέπτης πανοῦργος ἄχρωμος B. 20 καμεῖ scripsi : κω$^{\mu}$ A, κάμνοι B. 23 νοσσῶν A (saepius). 24 μόλυβδος Saturni metallum. 25 μελάχρους A, δοῦλος Αἰθίωψ B forsitan recte, cf. infra p. 94, 15 et 28. σὺν αὐταῖς μετ' αὐτῆς A. 27 φουμισθὴς (i. e. φημισθεὶς) καὶ τῇ εἰδέα καὶ τῇ τρίχα (*sic*) B. 29 Mercurii dies in B omissus.

δὲ κλέψας γραμμάτων πολλῶν ἔμπειρος. ὥρᾳ β' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Σελήνη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ἐκκλησίαις ἢ παρὰ γυναικὸς κρύπτεται· ὁ νοσῶν κάμνει· τὰ [f. 7^{v}] ἀπολωλότα χάρται εἰσὶν ἢ ἱμάτια [ἢ] γυναικεῖα· ὁ δὲ κλέψας βαρύς, μαλακός, παῖς ἢ γυνή. ὥρᾳ γ' καὶ ταῖς οἰκείαις αὐτῇ Κρόνος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν δικαστηρίοις ἢ ἐν δεσμωτηρίῳ ἐστίν· ὁ νοσῶν καλῶς σχὼν σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα μόλυβδός ἐστιν ἢ χαλκός· ὁ δὲ κλέψας ἐξ ἀρχοντικῆς ὑποβολῆς τοῦτο πεποίηκεν, ἔχει δὲ σίνος. ὥρᾳ δ' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ζεὺς διέπει· ὁ φυγὼν πρὸς μεῖζον πρόσωπον ἢ τραπέζιον ηὐτομόλησεν· ὁ νοσῶν κάμνει, σώζεται δέ· τὰ ἀπολωλότα κέρμιά εἰσιν· ὁ δὲ κλέψας ψεύστης ἐστίν, λευκὸς δὲ καὶ ξανθός. ὥρᾳ ε' καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ἄρης διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ἐκκλησίαις διάγει ἢ παρὰ στρατιᾷ· ὁ νοσῶν, εἰ μὴ ῥεύσῃ αἷμα, ἀποθανεῖται· τὰ κλαπέντα χαλκᾶ ἢ σιδηρᾶ ἐστιν· ὁ δὲ κλέψας παῖς σίνος ἔχων. ὥρᾳ ς' καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἥλιος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ἱερῷ τόπῳ εὑρίσκεται· ὁ νοσῶν πυρέξας σφοδρῶς ὑγιανεῖ· τὰ ἀπολωλότα ἐνώτιά εἰσιν ἢ ἀργυρᾶ· ὁ δὲ κλέψας πυρρός, πολύβλεπτος, καθάριος, δοξαστικός. ὥρᾳ ζ' καὶ ταῖς ἄλλαις Ἀφροδίτη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν καπηλείῳ διάγει· ὁ νοσῶν θνήσκει· τὰ ἀπολωλότα ἐνώτιά εἰσιν ἢ ἀργυρᾶ· ὁ δὲ κλέψας πιθανός, πολύλαλος.

Ἡμέρᾳ πέμπτῃ Ζεὺς πολεύει. ὥρᾳ α' καὶ ταῖς ταύτῃ ἀναλογούσαις ὁ αὐτὸς διέπει· ὁ φυγὼν παρ' ἀνδρὶ δυνάστῃ εὑρεθήσεται ἢ παρὰ φίλῳ· ὁ νοσῶν ταχέως ἰᾶται· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτιά εἰσιν· ὁ κλέπτων πάνυ λευκοειδής, ὡς δοκεῖν λεπρὸς εἶναι. ὥρᾳ β' καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἄρης διέπει· ὁ φυγὼν <παρ' ἀνδρὶ δημοσίῳ>· ὁ νοσῶν ὀλίγον πυρέξας σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα χαλκᾶ εἰσιν· ὁ δὲ κλέπτης πυροειδής· καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ ἀπελθὼν ὑποστρέψει. ὥρᾳ γ' καὶ ταῖς οἰκειουμέναις αὐτῇ Ἥλιος διέπει· ὁ φυγὼν εὑρεθήσεται ἐν ὄρεσι κεκρυμμένος· ὁ νοσῶν ὑγιανεῖ· τὰ ἀπολωλότα χρήματα· ὁ δὲ κλέψας πυροειδὴς καὶ ὡραῖος. ὥρᾳ δ' καὶ ταῖς μετ' αὐτῆς Ἀφροδίτη διέπει· ὁ φυγὼν εὑρεθήσεται ἐν καπηλείῳ μετὰ γυναικός· ὁ νοσῶν πολλὰ καμὼν ὑγιαίνει· τὰ ἀπολωλότα ἐνώτιά εἰσι καὶ κόσμος ἱματίων· ὁ δὲ κλέψας παράσιτος, ἐρωτικός, μαλακίζων ὑπάρχει. ὥρᾳ ε' καὶ ταῖς <μετὰ> ταύτης Ἑρμῆς διέπει· ὁ φυγὼν παρὰ δικολόγῳ ἢ σχολαστικῷ εὑρεθήσεται· ὁ νοσῶν ἱκανῶς καμὼν ὑγιανεῖ· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτιά εἰσιν ἢ χάρται ἢ σίδηρος· ὁ δὲ κλέψας δασύς, λευκός, φακωτός. ὥρᾳ ς' καὶ ταῖς ὁμοίαις Σελήνη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ὑγροῖς τόποις διάγει· ὁ νοσῶν ὑδεριάσας θανεῖται· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτιά εἰσιν ἢ ἀργυρᾶ· ὁ κλέψας εὐειδής, γλαυκός.

4 βαρύς] δάσυς coni. Kroll. 6 leg. κακῶς? 10 κέρμια deminutivum a κέρμα : κεράμια coni. Kroll. 12 παραστρατί A. 18 θνήσκει a scriptore A correctum ex incerto vocabulo. 24 lacuna in A indicatur ; supplevi ex B (εἰ μὲν περὶ φυγῆς λέγε τοῦτον πρὸς δημόσιον ὄντα). 25 χαλκώματα B. 28 χρήματα i. e. pecunia : χρυσίον ἢ χρῆμα B. 30 πολλ.-ύγ. A] ὑγιαίνει ὑγιαίνει πλὴν δὲ χειμασθεὶς B. 32 ταύταις A, μετά addidi et ταύτης scripsi. 34 καμὼν scripsi : κάμνων A, κάμνει ὑγιαίνει δὲ B. 37 εὐειδὴς γλαυκὸς ὑποκατίζων B.

ὥρᾳ ζ′ καὶ ταῖς ὁμοίαις Κρόνος διέπει· ὁ φυγὼν πλησίον φρέατος ἢ βαλανείου εὑρίσκεται· ὁ νοσῶν ὑγιαίνει· τὰ ἀπολωλότα μόλυβδος ἢ χαλκός εἰσιν· ὁ δὲ κλέψας σιτόχρους ἢ ξανθός.

Ἡμέρᾳ ἕκτῃ Ἀφροδίτη πολεύει. ὥρᾳ α′ καὶ ταῖς συνοικειουμέναις αὐτῇ ἡ αὐτὴ διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείῳ ἢ καπηλείῳ μετὰ γυναικὸς κρύπτεται· ὁ νοσῶν καμὼν ἰσχυρῶς σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα ἐνώτιά εἰσι κόσμια· ὁ δὲ κλέψας γυναικώδης, μαλακώδης. ὥρᾳ β′ καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἑρμῆς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ναοῖς μαρτύρων διατρίβει· ὁ νοσῶν τελευτήσει· τὰ ἀπολωλότα χάρται εἰσὶν ἢ διάχρυσα σκεύη· ὁ κλέψας γραμμάτων ἔμπειρος. ὥρᾳ γ′ καὶ ταῖς οἰκείαις αὐτῇ Σελήνη διέπει· ὁ φυγὼν παρὰ συγγενεῖ ἢ γνωρίμῳ διατρίβει· ὁ νοσῶν θνήσκει· τὰ ἀπολωλότα διάχρυσα ἢ ἀργυρᾶ· ὁ κλέψας παράσιτος, οἰκόβιος, οὖλος. ὥρᾳ δ′ καὶ ταῖς ὁμοίαις Κρόνος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν βαλανείῳ ἢ ναυκληρίῳ δουλεύει· ὁ νοσῶν πυρέξας ζήσεται· τὰ ἀπολωλότα μόλυβδός εἰσιν ἔχοντα μέσον ἄργυρον· ὁ κλέψας μαλακὸς ἢ γυνὴ Αἰθιόπισσα. ὥρᾳ ε′ καὶ ταῖς ἄλλαις Ζεὺς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείοις καθύγροις διατρίβει· ὁ νοσῶν σώζεται· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτια γυναικεῖα· ὁ κλέψας εὔμορφος ἢ παρεκκλίνων ὀλίγον τοῦ ὀρθίου σώματος. ὥρᾳ ς′ καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ Ἄρης διέπει· ὁ φυγὼν ἐν προαστείῳ ἐστὶ ἢ στρατιώτης· ὁ νοσῶν κάμῃ δι' αἵματος, ζῇ δέ· τὰ ἀπολωλότα ἐνώτια χαλκᾶ· ὁ δὲ κλέπτης ἐρωτικός, ὑπόσιμος, μοιχός. ὥρᾳ ζ′ καὶ ταῖς αὐτῇ συνταττομέναις [f. 8v] Ἥλιος διέπει· ὁ φυγὼν παρὰ γυναικὸς κρύπτεται ἢ ἐν ἱερῷ· ὁ νοσῶν καμὼν πολλὰ σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα σκεύη διάχρυσα· ὁ κλέψας οὖλος, λευκός.

Ἡμέρᾳ ἑβδόμῃ Κρόνος πολεύει. ὥρᾳ α′ καὶ ταῖς ἰσοδυναμούσαις αὐτῇ ὁ αὐτὸς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν παρύγροις τόποις εὑρεθήσεται· ὁ νοσῶν ταχέως ἰδρώσας σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα ἐκ μολύβδου εἶναι <λέγε>· ὁ δὲ κλέπτων τῷ εἴδει Αἰθίοψ. ὥρᾳ β′ καὶ ταῖς οἰκείαις αὐτῇ Ζεὺς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν καθύγροις τόποις διάγει ἢ παρά τινι μεγάλῳ· ὁ νοσῶν ἰδρώσας ὑγιανεῖ· τὰ ἀπολωλότα σκεύη εἰσὶ χαλκᾶ· ὁ δὲ κλέψας πάροικός ἐστί τινος, τῇ δὲ χροιᾷ σιτόχρους. ὥρᾳ γ′ καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἄρης διέπει· ὁ φυγὼν παρὰ στρατιώταις εὑρίσκεται· ὁ νοσήσας ἰδρώσας καὶ πάλιν πυρέξας σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα σιδηρᾶ εἰσιν· ὁ δὲ κλέψας μελάγχρους. ὥρᾳ δ′ καὶ ταῖς ὁμοίαις Ἥλιος διέπει· ὁ φυγὼν ἐν καθύγροις τόποις ἢ ἐν ἱεροῖς διατρίβει· ὁ νοσῶν ἰδρώσας καὶ πυρέξας σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτιά εἰσι λαμπρά·

4 συνεικουμέναις A. 8 ἐν μαρτυρίοις B. 10 πολυγράμματος B. 12 κλέψας πυρρὸς στραβός B, in marg. λείπει δ′ : sed plura exciderunt, scil. finis diei Veneris, deinde dies Mercurii et de die Lunae pars prior usque ad horam quartam. 13-14 ναυκλήρῳ A. 15 μαλακός = eunuchus? (Kroll). 16 πρ. καθύγρ. : cf. supra p. 91, 20. 17 γυναίκια A. 29 planetarum nomina in A prorsus abhinc perturbata: librarius neglegentissime planetarum ordinem ex Veneris die repetiit. Correxi ex B. 33 νοσίσας A. πυρέξει A.

ὁ κλέπτης μαινόμενος ἢ ἐπιληπτικός. ὥρᾳ ε′ καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἀφροδίτη διέπει· ὁ φυγὼν ἐν καθύγροις τόποις εὑρίσκεται μετὰ γυναικός· τὰ ἀπολωλότα ἱμάτιά εἰσι ἢ πινόμενα· ὁ δὲ κλέπτης εὔμορφος ἐρωτικός. ὥρᾳ ς′ καὶ ταῖς οἰκείαις αὐτῇ Ἑρμῆς διέπει· ὁ φυγὼν ἐν ἱερῷ τόπῳ εὑρίσκεται· ὁ νοσῶν πολλὰ καμὼν σώζεται· τὰ ἀπολωλότα παλαιὰ βιβλία καὶ χάρται εἰσὶν ἢ κασσιτέρινα σκεύη· ὁ δὲ κλέψας δοῦλος μελάγχρους. ὥρᾳ ζ′ καὶ ταῖς συνοικειουμέναις αὐτῇ Σελήνη διέπει· ὁ φυγὼν <εὑρεθήσεται> ἐν ὑγροῖς τόποις ἢ ἐν θεάτρῳ· ὁ νοσῶν καμὼν σωθήσεται· τὰ ἀπολωλότα γυναικεῖα ἱμάτιά εἰσιν ἢ ἄσημα· ὁ δὲ κλέψας μελανὸς ἢ σίνος ἔχων ἐν τῷ ὀφθαλμῷ.

De planetarum patrociniis.

Capitulum quod edituri sumus proxime accedit ad Theophili Edesseni capitulum ab Arthuro Ludwich in editione Maximi, p. 119 sq. ex codice antiquo Laurentiano (XXVIII, 34 = Florent. nostr. 12) in lucem protractum (cf. *Catal.*, IV, 122). Cum tamen ille nihil praeter plantas fructusque, metalla, animalia respexerit, capitulum codicis Monacensis longe uberius hic edere non inutile duximus. Ceterum de tali planetarum tutela multa iam contulerunt Lobeck, *Aglaophamus*, p. 933 sqq.; Seyffarth, *Beiträge zur Kenntniss der Litteratur des alten Aegyptens*, IV, p. 58-67; Bouché-Leclercq, *L'astrologie grecque*, p. 320 sqq. etc.; Roscher, *Lexikon der Mythologie* s. v. Planetae. Antiqui etiam astrologi hic illic hanc artis partem attigerunt, inter quos praeter Ptolemaeum (*Tetrab.*, III, 12) in primis Hermes Trismegistus (cf. Pitra, *Anal. sacra et prof.*, V, 279 sqq.), Valens (*Catal.*, II, 88 sqq.), anonymus quidam qui multa ex Valente aliisque excerpsit (*Catal.*, II, 160 sqq.), deinde auctor dialogi qui inscribitur Hermippus (I, 13, p. 16 sqq., ed. Kroll et Viereck). Apud scriptores arabicos, illos scilicet qui latine versi et typis expressi sunt, similia inveniuntur, multis ut in hoc excerpto confusis, cf. e. g. Alcabitii *Isagogen*, ed. Paris. 1521, p. 12 : " De naturis planetarum et quid sit eis proprium „. — Catalogum vero Monacensem hominem aevi Byzantini scripsisse sermone docemur : quem eundem esse qui capitulum in codice nostro antecedens compilavit ex primis nostri capituli verbis elucet. Distribuit autem in septem planetas ordine saepe temere mutato loca animalia arbores plantas metalla partes corporis humani aegritudines colores gustus negotia linguas cognationes aetates regiones civitates gentes aedificia virtutes omnia denique ne religionibus quidem exceptis. Quid quod ipsam fidem Christianam Iovis planetae attribuere ausus est? Huius doctrinae, quae legem Mosaicam ad Saturnum et Mercurium, fidem Christia-

2 μετὰ γυναικὸς τερπόμενος B. 3 φορούμενα ἢ πινόμενα B. 6 κασιτ^{p} A, βιβλία χαρτία κασιτὴρ B. 8 lacuna in A indicatur : suppl. ex B. 9 εὔσιμα A, ἄσιμα B : corr. Cumont. (ἄσημα = argentea, τὸ ἀσῆμι, quod ad Lunam argentum pertinet, cf. supra p. 91, 5). 10 μελανός " lividus „ Cangius (cf. etiam Weigl, *Studien zu Kamateros*, p. 47) : μέλας B. παρ' ὀφθαλμοῖς B.

nam ad Iovem, idololatriam ad Martem, Graecorum deorum cultum ad Lunam refert, originem ex Islamicis scriptis esse repetendam optime exposuit F. de Bezold in praeclaro opusculo " Astrologische Geschichtskonstruktion im Mittelalter „ (*Deutsche Zeitschrift für Geschichtswissenschaft*, VIII, p. 29 sqq.). Nostrum autem tractatum cum p. 98, 4-5 ignis templum (πυρὸς ναός) Soli attributum sit, ex Persico quodam fonte fluxisse opinor : qua cum coniectura nomina urbium Σιζιστάν (i. e. provincia Sidjistān) et Χωρασάν bene conveniunt ; cf. etiam p. 97, 9 μέρη Περσίας καὶ τῆς δύσεως. Verum Byzantinis ipsorum Persarum scripta ante novissima saeculi XIII decennia innotuisse cum veri simile non sit (cf. Usener, *Ad histor. astron. symb.*, p. 24 sqq.), ex Arabico quodam scriptore velut Apomasare (cf. *Sphaeram* meam, p. 415 sq.) huius capituli auctorem Persicam illam doctrinam hausisse puto. Nam si pro Ζαχαρικῆς infra p. 98, 31 recte restituimus Χαζαρικῆς, eum vix post decimum p. Chr. n. saeculum scripsisse veri simile est.

[F. 8v] Ἐνταῦθα παραδιδῶ σοι τί καὶ τί αὐθεντεύει ἕκαστος τῶν ἀστέρων καθὼς ὑπεσχέθην σοι ἐν τῷ κανονίῳ ὄπισθεν.

Τοῦ Κρόνου. Ἀνήκουσιν τῷ Κρόνῳ οἱ ἐρείπιοι τόποι καὶ οἱ ζοφώδεις καὶ τὰ φρέατα καὶ οἱ κῆποι καὶ τὰ ὄρη καὶ τὰ βάλτα καὶ τὰ ξενοτάφια. ἀπὸ δὲ τῶν ζώων οἱ πίθηκες καὶ οἱ χοῖροι καὶ οἱ σκορπίοι καὶ οἱ ὄφεις καὶ τὰ λοιπὰ [f. 9] ἑρπετά, ἔτι καὶ οἱ λαγωοὶ καὶ οἱ βόες καὶ οἱ ἀετοὶ καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ οἱ βόρδωνες καὶ αἱ περιστεραὶ καὶ τὰ μεγάλα τῶν ζώων καὶ οἱ κροκόδειλοι καὶ τὰ ἀκανθώδη φυτὰ καὶ αἱ κηκίδες καὶ αἱ βάλανοι καὶ αἱ λέαι καὶ αἱ ὀξωδοσταφυλαὶ καὶ οἱ ἐρέβινθοι καὶ τὸ κύμινον καὶ τὰ σκόροδα καὶ τὸ κόνιον καὶ τὰ πικρὰ ῥέποντα ἐπὶ τὸ μελάντερον, ὡς τὸ ὄπιον καὶ τὰ λοιπά. ἔτι δὲ καὶ <κυριεύει> τῆς μελαίνης χολῆς καὶ τῶν ἐν τῷ σώματι τριχῶν καὶ τῶν σκελῶν καὶ τῶν γνάθων καὶ τῶν ὀστῶν καὶ τῶν ὄρχεων καὶ τῶν νεφρῶν καὶ τῶν ἐχόντων γεῦσιν στρυφνὴν ἢ ὀξώδη. σημαίνει δὲ καὶ τὴν ἱερὰν νόσον καὶ τὴν φθίσιν καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ τὸν ἐρημικὸν βίον καὶ τοὺς καλαμοπλέκτας καὶ παραχύτας· σημαίνει καὶ ἐκ τῶν διαλέκτων τήν τε Αἰγυπτίων καὶ τὴν Ἑβραΐδα καὶ ἐκ τῶν πίστεων τὴν τῶν Ἑβραίων θρησκείαν σημαίνει. ἐκ τῶν μεταλλικῶν τὸν σίδηρον, τὸν μόλυβδον. ἐκ δὲ τῶν πόλεων τὸ Σιζιστὰν καὶ τὸ Χωρασάν. μείζονας ἀδελφοὺς καὶ τὴν ὀρφανίαν καὶ τὰ σίνη καὶ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν ὠχρότητα.

2 Cf. supra p. 88, 1 not. 2 ὡς καθὼς cod. : del. Kroll. 3 ἀνήκει cod. χρόνῳ cod. ἑράπιοι cod. : corr. Cumont. 5 πίθηκες : de forma cf. Iannaris, *Histor. Greek Grammar*, p. 545. 8-9 οἱ κυκίδες cod. οἱ βάλ. cod. 9 quid λέαι velit sollemni sensu hic vix usurpatum nescio ; fort. αἱ ἐλαῖαι. ὀξω(-ο- cod.)δοσταφυλαί videtur vocabulum novum ; cf. ἐλαιοστάφυλον, λεπτοκάρυον in Geoponicis. 10 κόνιον pro κώνειον, cf. Suidas, s. v. 11 ὄποιον cod. κυριεύει addidi. 15 φθήσαν cod. 16 παρεχύτας cod.

Τῷ δὲ Διὶ ἀνήκει τὰ ὡραῖα πάντα καὶ οἱ ὁμαλοὶ τόποι καὶ οἱ ἥμενοι καὶ ἡ πίστις καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ οἱ εὔρυθμοι ἐν φωνῇ καὶ οἱ χθαμαλοὶ λόγοι· σημαίνει δὲ καὶ τὸν κρόκον καὶ τὸ σάνδαλον καὶ τὸ μάκερ καὶ τὴν ξυλαλόην καὶ πᾶν εὐῶδες δένδρον. σημαίνει δὲ καὶ ἐν τῷ σώματι αἷμα καὶ τὴν θερμὴν ὑγρότητα καὶ τὴν κίνησιν· ἔτι δὲ καὶ τοὺς μηροὺς καὶ τὴν γονὴν καὶ τὴν μήτραν καὶ τὸ ἧπαρ καὶ τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ σώματος. καὶ τῶν οἰκοδομημάτων τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ἀπόβλεπτα ἔχοντα· ἔτι δὲ καὶ τὰς δορκάδας καὶ τὰς ἀλώπεκας· καὶ πάντα τῶν ἐν τῇ γεύσει ἰδεῶν. καὶ ἐκ τῶν χωρῶν τὰ μέρη τῆς Περσίας καὶ τῆς δύσεως καὶ μέρος τι τῆς Ἀσίας καὶ τὰς νήσους. ἐκ δὲ τῶν ἐθνῶν τοὺς Αἰθίοπας. ἐκ δὲ τῶν πίστεων τὸν χριστιανισμόν. σημαίνει δὲ καὶ τοὺς ταῶνας καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τὰς περιστερὰς καὶ τὰ βασιλικὰ καὶ πᾶν εὐῶδες φυτόν. ἔτι δὲ καὶ τὰ σῦκα καὶ τὸ [f. 9v] σησάμι. ἔτι δὲ καὶ τὰ πίονα ζῷα καὶ τὸ κρέας καὶ τὰ ὄσπρια. κυριεύει τοῦ λευκοῦ χρώματος τοῦ ῥέποντος ἐπὶ τὸ ὠχρότερον. ἔτι δὲ καὶ τῶν μαργαριτῶν καὶ τῶν ὑακίνθων καὶ τοῦ κασσιτέρου· σημαίνει δὲ καὶ πιστότητα καὶ εὐλάβειαν καὶ τῶν ἡδονῶν ἐπικρατεῖ καὶ γνώσεως. καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν λίαν <σημαίνει>, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰ οἰκεῖα παιδία προσπάθειαν. ἔτι δὲ καὶ ἐλευθερίαν· καὶ μεγάλας δωρεὰς καὶ ἀρχόντων πράξεις· σημαίνει δὲ καὶ τὴν Ἱσπανίαν καὶ τὴν Βαρβαρίαν.

Τῷ δὲ Ἄρει ἀνήκει ἡ ἐρημώδης γῆ καὶ ἡ ληστρικὴ καὶ τραχεῖα καὶ τὰ ἄσχημα καὶ φοβερὰ εἴδη καὶ οἱ τραχεῖς λόγοι καὶ αἱ φοβεραὶ φωναί, αἳ τὴν καρδίαν ἐκφοβοῦσι, καὶ ὁσμαὶ αἱ δυσώδεις καὶ τὰ δριμέα τῶν ἐδεσμάτων καὶ τὰ πικρὰ καὶ τὰ ξηρά. ἀνήκουσι δὲ καὶ οἱ λησταὶ καὶ οἱ κλέπται. σημαίνει δὲ τοὺς λέοντας καὶ ὑαίνας καὶ παρδάλεις καὶ κύνας καὶ ἄρκτους καὶ κάτας καὶ ἐχίνους. σημαίνει δὲ καὶ τὰ τῶν μακελλαρίων καὶ σικυαστῶν. ἔτι δὲ καὶ ἡ Περσικὴ διάλεκτος καὶ ἐκ τῶν θρησκειῶν ἡ εἰδωλολατρία. δηλοῖ δὲ καὶ τὸν ξανθοχολικὸν χυμὸν καὶ τοὺς πυρετούς. σημαίνει δὲ καὶ τὰ τῆς δύσεως καὶ μέρος τι τῆς Ἀσίας καὶ πάσας τὰς νήσους τὰς μεγάλας καὶ τραχείας. κυριεύει δὲ ἐκ τῶν μορίων τοῦ σώματος τῆς ἥβης καὶ τῶν αἰδοίων. σημαίνει δὲ καὶ τὸν χαλκὸν καὶ τὴν πίσσαν καὶ τὰ δριμέα τῶν φυτῶν.

Ὁ Ἥλιος σημαίνει τὰ δυνατὰ καὶ ἔνδοξα εἴδη ὁμοίως τῷ Διί. σημαίνει δὲ καὶ ταῶνας καὶ βόας καὶ πρόβατα. κοινωνεῖ δὲ τῷ Ἄρει εἰς τὴν περὶ ζώων σημασίαν αὐτοῦ. ἔτι δὲ σημαίνει καὶ τὰς τέχνας καὶ τὸ κίτρινον χρῶμα καὶ τὸν σῖτον καὶ τὸν κριθόν. σημαίνει δὲ <σὺν> τῇ

1 post Διὶ solito signo ♃ repetitum. οἵμενοι cod. : ἥμενοι scripsi (scil. τόποι, cf. Theocr. XIII, 40). 2 χλαμαλοί cod. 8 πάντων cod. 10 νήσους scil. maris Aegaei. 11 πιστῶν cod. 12-13 cf. supra (4) πᾶν εὐῶδες δένδρον. 18 προσπάθεια cod. 20 Βαρβαρία Lybicae orae orientalis pars, cf. Ptolem., *Geogr.*, I, 17, 6 ; IV, 7, 28. 22 τραχοί cod. 24 δρύμαια cod. θνήκουσι (θ rubro) cod. 26 ἐχίνους cod. 27 συκιαστῶν cod. 29 cf. supra v. 9 sq. (Asiae pars et insulae Iovi addictae). 35 τὸ περὶ ζωδίων cod.

Ἀφροδίτῃ τὴν ὄρχησιν καὶ τὰ σκάνδαλα. κυριεύει δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν στεφάνων. σημαίνει δὲ τὰ τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τὰ τῆς γλώττης καὶ τὰ τῆς πίστεως καὶ <τὰ> τῶν μετάλλων καὶ τὰ ὄρεια. ἔτι δὲ καὶ τοὺς λίθους καὶ τὴν ἄμμον καὶ τὰ λειότερα μέρη τῆς γῆς καὶ τὸν τοῦ πυρὸς ναόν. σημαίνει δὲ καὶ ἐκ τῶν διαλέκτων τὴν Φραγγικήν· κοινωνεῖ δὲ τὴν Ἑλληνικήν. [ὁ] ἄρχων δέ <ἐστι> μάλιστα τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῶν πλευρῶν καὶ τῆς καρδίας. σημαίνει δὲ καὶ τὸ μέλι καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τοὺς [f. 10] στεφάνους.

Τῇ δὲ Ἀφροδίτῃ ἀνήκει τὰ εἴδη τὰ τίμια καὶ εὐσχημάτιστα καὶ εὔθετα καὶ αἱ ἡδοναὶ καὶ αἱ παιδιαὶ καὶ αἱ συνουσίαι καὶ τὰ ὡραῖα πρόσωπα καὶ οἱ γέλωτες καὶ οἱ εὐμετάβολοι τόποι καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ αὐλοὶ καὶ αἱ σεῖστραι καὶ τὰ θυμελικὰ πάντα ὄργανα καὶ τὰ μυρεψικὰ καὶ αἱ μεταβολαὶ καὶ οἱ ἔρωτες· ἔτι δὲ καὶ αἱ δορκάδες καὶ οἱ λαγωοὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν Δία κοινωνίαν καὶ τὰ ὄρνεα [καὶ] τὰ ὡραῖα· ἄρχει δὲ καὶ τῶν ἄρθρων τοῦ σώματος καὶ τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ ἀφεδρῶνος καὶ τοῦ φλέγματος. σημαίνει δὲ καὶ τὰς ἐπιληψίας καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ κόσμια καὶ τὸν μόλυβδον καὶ τὴν χρυσοχοικὴν καὶ τὴν ῥαπτικὴν καὶ βαφικήν. ἀνήκει δὲ αὐτῇ καὶ τὰ εὐώδη τῶν φυτῶν καὶ τὰ ῥόδα καὶ τὰ μυριστικὰ καὶ τὸ βαμβάκι καὶ τὰ ποτήρια καὶ ἡ τῶν στεφάνων κατασκευὴ καὶ τὰ μῆλα τὰ ἡδέα καὶ αἱ θαυματοποιίαι καὶ ἡ ζωγραφία καὶ αἱ ὧραι καὶ οἱ ζωροὶ καὶ αἱ βίβλοι καὶ τὸ μαργαριτάρι· καὶ <σημαίνει> τὰς μητέρας καὶ τοὺς μείζονας ἀδελφοὺς καὶ τὰς πόρνας καὶ τὰς καμήλους καὶ τοὺς ὄνους καὶ τὰ πτηνὰ τὰ ὡραῖα τὰ μὴ ἐσθιόμενα καὶ ὀπώρας τὰς μὴ ἐχούσας τὰ ὀστέα.

Ὁ δὲ Ἑρμῆς κυριεύει τῶν μεγάλων εἰδῶν καὶ τοῦ δόλου καὶ τῆς πανουργίας καὶ τῆς πολυχρονίου γῆς καὶ τῶν φαρμάκων· κοινωνεῖ δὲ τῷ Κρόνῳ κατὰ τὴν σημασίαν τῆς μοναχικῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐρήμου καὶ Ἑβραϊκῆς θρησκείας. σημαίνει καὶ τὰς ἀγγελίας καὶ τὰς διαλέξεις τὰς περὶ δογμάτων καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων καὶ τὴν ἔρευναν τῶν ἀποκρύφων <καὶ> τὴν ἀφροδισίαν <ὁμιλίαν> καὶ τοὺς ὡραίους λόγους· ἄρχει δὲ καὶ τῆς Τουρκικῆς διαλέκτου καὶ τῆς Χαζαρικῆς, κοινωνῶν δὲ τῷ Ἡλίῳ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς· ῥέπει δὲ καθ' ἕκαστον ἀστέρα τῶν αὐτοῦ φίλων. σημαίνει δὲ τοὺς ἀγρίους μῦς καὶ τὰς μυίας, ἔτι δὲ καὶ τὸ πέπερι καὶ τὸ σίνηπι καὶ τὴν ἀλόην καὶ τὸ καρυόφυλλον καὶ τὸν ὑδράργυρον· καὶ τὴν νοταρικὴν καὶ τὴν ψηφοφορικὴν καὶ

1 σκάνδαρα cod. 3 ὅρια cod. 6 ἐστι addidi. 12 αἱ σίστραι cod. (pro τὰ σεῖστρα), mutare nolui. 13 οἱ δορκ. cod. 18 ἀνῆκε cod. 21 οἱ ζωροὶ scil. οἶνοι. 22 μαργαριτάριν cod. 23 καμήλας cod. 23-24 τὰ πτηνὰ τὰ ὡραῖα cf. supra v. 14. ἔχοντας cod. ὀστέον = nucleus. 25 εἰδῶν i. e. corporum. 26 πολυχρονίου non intellego; πολυχρώμου ?. 27 κατὰ scripsi] καὶ cod. 30 καὶ et ὁμιλίαν addidi. 31 Ζαχαρικῆς cod. : corr. Cumont. 32 κοινωνεῖ cod. Cf. supra v. 6. 32-33 ἕρπη δὲ καθ' ἑκάστην ἀστέρας καὶ τῶν αὐτοῦ φίλων cod. 34-35 καρόφαλον cod. 35 ὑδάργυρον cod.

τὴν ἰα[f. 10v]τρικὴν καὶ τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὰ λοιπὰ μαθήματα· κυριεύει δὲ γλωττίδος καὶ κοιλίας καὶ ἐντέρων· ἄρχει δὲ καὶ τῆς κηδείας.

Τῇ δὲ Σελήνῃ ἀνήκουσι αἱ τραχεῖαι ὁδοὶ καὶ δύσβατοι καὶ τὰ φάρμακα καὶ αἱ πυρραὶ τρίχες καὶ αἱ μεγάλαι φωναί. σημαίνει δὲ τὰς πραγματείας καὶ τὰ εὐκίνητα ὄρνεα· ἐκ δὲ τῶν γεύσεων τὰ λιπώδη καὶ τὰ βούτυρα· κυριεύει δὲ καὶ τῶν χαμαιμήλων. σημαίνει δὲ τὰς συκοφαντίας καὶ παροικίας καὶ τὰς φήμας καὶ τὴν τῶν μυστηρίων ἀποκάλυψιν. κοινωνεῖ δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ κατὰ τὴν κοινωνίαν τοῦ φλέγματος καὶ κατὰ τὰ βορειότερα μέρη· σημαίνει δὲ τὰς ἐπιληψίας καὶ τὰ ὅμοια πάθη· καὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων θρησκείαν· καὶ τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὸν στόμαχον καὶ τοὺς μαστοὺς καὶ τὴν σπλῆνα. ἐκ δὲ τῶν χωρῶν σημαίνει τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν· ὁμοιοῦται δὲ τῇ ἐν τῷ κόσμῳ γενεᾷ καὶ φθορᾷ· σημαίνει τὸν ἄργυρον καὶ τὸν ὑάκινθον.

Excerpta ex Sacra Scriptura et Patribus de fine mundi.

Haec excerpta quae nescio an ipse codicis Monacensis librarius collegerit descripsimus primum ut quo pacto homines Christiani medii aevi, non ita longe a vero aberrantes, doctrinae astrologicae vestigia in Sacra Scriptura et Ecclesiae Patribus detexerint, manifestius fiat (cf. inprimis Imperatoris Manuelis Comneni defensionem astrologiae cum Michaelis Glycae responso, *Catal.*, V, p. 108 sqq.), deinde quod millenorum annorum hebdomades in *Catalogo Ital.*, p. 113 sqq. illustratas a sanctis quoque ecclesiae Patribus in Sacra Scriptura explicanda usurpatas esse ex his excerptis apparet. Cf. quae nuperrime de his rebus congessit E. Schürer, *Die Siebentägige Woche im Gebrauche der christlichen Kirche der ersten Jahrhunderte* (Zeitschrift für neutestam. Wissenschaft, VI), 1905, p. 1-66, inprimis p. 43-55.

[F. 11.] Ἐκ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου.

Ὁ μὲν οὖν Κύριος λέγει περὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου· « οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος ». Ὁ δὲ θεῖος ἀπόστολος πάλιν φησὶν « περὶ τῶν καιρῶν οὐ χρείαν ἔχομεν λέγειν ». « ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος <...> ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ θεός »· « οὗ ἐστιν ἡ φαντασία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους, ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας

2 γλώτητα cod. 3 ἀνήκουσαι cod. 8 φλέγματος : cf. supra p. 98, 16. 13 γενεὰς cod. Cf. e. g. Firmicus, IV, 1 etc. 28 Matth. 24, 36, cf. 24, 3. post οὐρανῶν omissum οὐδὲ ὁ υἱός. 29 I Thess., 5, 1 περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. 30 II Thess., 2, 3. 32 omissa sunt ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι. 33 ibid. v. 9 sq. : sed hic φαντασία pro παρουσία.

ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις »· « τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον τὸ κατέχον ἄρτι ἕως ἐκ μέσου † εἴρηται· καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ »· « καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ». Ἐντεῦθεν δεικνύει ὁ θεῖος ἀπόστολος ὅτι πρὸ τῆς Χριστοῦ παρουσίας μέλλει ὁ Ἀντίχριστος ἐλθεῖν ἐν σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις.

Πρὸς τούτοις οἱ θεῖοι πατέρες διισχυρίζονται καὶ λέγουσιν, ὅτι τελειουμένης τῆς ἑβδόμης χιλιάδος τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ συντέλεια ἔσεται· καὶ τοῦτο δεικνύουσιν ἐκ παραδειγμάτων πολλῶν.

Ἐξόχως δὲ ὁ πολὺς ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος ἐν τῷ τῶν Ἐγκαινίων λόγῳ φησίν· « ὥσπερ ἡ πρώτη τὴν ἀρχὴν ἀπὸ κυριακῆς λαμβάνει κτίσις, ἀπὸ γὰρ ταύτης τῇ ἑβδόμῃ τὸ σάββατον γίνεται, κατάπαυσις οὖσα τῶν ἔργων, οὕτω καὶ ἡ δευτέρα πάλιν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἄρχεται, πρώτη οὖσα τῶν μετ' αὐτήν, καὶ ὁδοὰς ἀπὸ τῶν πρὸ αὐτῆς· πρὸς γὰρ τὴν ἄνω φέρει κατάστασιν, [f. 11v] ἣν ὁ θεῖος Σολομὼν αἰνίττεταί μοι, διδόναι μερίδα τοῖς ἑπτά, τῷ βίῳ τούτῳ, νομοθετῶν· καί γε τοῖς ὀκτὼ τῷ μέλλοντι ἐκ τῆς ἐντεῦθεν εὐπραγίας καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀποκαταστάσεως. ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖος Δαυὶδ προσάδειν ἔοικεν τοὺς περὶ τῆς ὁδοῦ ψαλμούς<...>· ἑπτὰ μέν φησι τὸν παρόντα βίον, τὸν δὲ ἑπτὰ αἰώνων πεπερατωμένον, ὀκτὼ δὲ τὸν μέλλοντα αἰῶνα καὶ ἀκατάλυτον. τοῦτο πάντες οἱ θεοφόροι πατέρες συνᾴδουσιν· » ὁ μέγας Μάξιμος λέγει· « τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν ὁδοῦ ἡμέραν φανερουμένου τοῖς μὲν δικαίοις τὸ ἀεὶ εὖ εἶναι παρέχοντος, τοῖς δὲ ἁμαρτωλοῖς τὸ ἀεὶ φεῦ εἶναι ἀπονέμοντος ». Ἰωάννης δὲ ὁ Δαμασκηνὸς λέγει· « ἡ ὁδοὰς φέρουσα τύπον τοῦ μέλλοντος· καὶ ὅτι τῇ ὁδοῦ ἡμέρᾳ, φησί, περιτέμνεσθε, δῆλον ὅτι πληρουμένου τοῦ ἑπταδίκου τούτου <τοῦ> βίου καὶ ἀρχομένου τοῦ ὁδόου αἰῶνος περιτέμνεται πᾶν σάρκινον καὶ ἐμπαθὲς νόημα καὶ ἔργον. »

Τοῦ Εὐαγγελίου· « Μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ Ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ Σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς » καὶ ἑξῆς. Μαξίμου· « Ὅπερ ἐστὶν ἐν βιβλίῳ γράμματα, τοῦτο ἐν οὐρανῷ ἄστρα. δι' ἑκατέρων οὖν γνῶσιν τῶν ὄντων λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι· διὰ μὲν τῶν γραμμάτων τὴν ὑπόμνησιν τῶν λόγων, διὰ δὲ τῶν ἀστέρων τὴν τῶν καιρῶν καὶ σημείων κατὰ τὴν γραφικὴν διάγνωσιν. ὥσπερ οὖν μετὰ τὸ τέλος τῆς τοῦ βιβλίου ἀναγνώσεως εἰλίσσεται τὸ βιβλίον παρὰ τοῦ ἔχοντος αὐτό, οὕτω καὶ τῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος πληρωθείσης τὰ μὲν ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἄχρηστα πεσοῦνται· ὁ δὲ οὐρανὸς εἰλιγήσεται, οὐχὶ συστελλόμενος ἢ ἀφανιζόμενος, ἀλλ' ἄχρηστος γενόμενος, μηδενὸς ὄντος τοῦ ἀφορῶντος εἰς αὐτὸν πρὸς τὴν τῶν ὄντων διά[f. 12]γνωσιν· μετὰ γὰρ τὴν δικαίαν ἐκείνην ἀπόφασιν ἐκλάμψουσιν οἱ δίκαιοι ὡς οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ σὺν τῷ ἀνεσπέρῳ φωτὶ αἰωνίως ἀγάλλονται· καὶ τότε οὐδέν ἐστι χρεία αἰσθητῶν φώτων παρόντος ἐκείνου ἐν τῷ ὑπερουρανίῳ καὶ νοητῷ χώρῳ, ἔνθα τῶν εὐφραινομένων ἡ κατοικία· οἱ δὲ τὸ κατ' εἰκόνα ζοφώσαντες σὺν τῷ ζοφερῷ κοσμοκράτορι, τῷ ζοφερῷ τουτωὶ χάσματι ἐναπομένουσι καὶ οὐχ ὁρῶσι φῶς οὔτ' αἰσθητὸν διότι ἔληξεν, οὔτε νοητὸν διότι ἑκουσίως ἀπώσαντο διὰ τῶν πονηρῶν πράξεων· ἀλλ' ἕκαστος τὴν ἰδίαν ἔχει τιμωρίαν βασανίζουσαν αὐτὸν αἰωνίως· ἧς ῥῦσαι Κύριε πάντας τοὺς εἰς σὲ πιστεύοντας ὀρθοδόξῳ φρονήματι. » ἀμήν.

2 ibid. v. 7 : sed ὁ κατέχων et γένηται (pro εἴρηται) legendum. 5 ibid. v. 6. 10 ex ἑβδομαδ correctum in cod. 12 Gregor. Naz., *Orat.*, 44, 5 (Migne, t. XXXVI, p. 612 C). 14 τῆς ἑβδόμης cod. : ἑβδόμῃ Gregorii editores. 15 ἀρχῆς : αὐτῆς Gregorii codices. 16 τῶν (prius) ex Gregorio recepi : τὴν cod. 17 ἀνωφερῆ cod. αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ Gregorii edit. 20 θεῖος : μέγας Gregorii codd. post Δαυὶδ om. τῇ αὐτῇ. 23 Cf. Maxim. Confess. π. διαφόρ. ἀποριῶν, p. 255 b (Migne, t. XCI, p. 1391, τοῖς μέν... τὸ ἀεὶ εὖ εἶναι παρέχοντος, τοῖς δὲ... τὸ ἀεὶ φεῦ εἶναι) ; vide etiam p. 598 sq. (Migne, t. XC, p. 1330 A sq.). 26 Ioannis Damasceni, *Hom. in transfigur. dom.*, c. 8 (Migne, t. XCVI, p. 560 B) : sed inde a verbo καὶ alium quoque locum respicere videtur. 31 Matth. 24, 29. 33 In Maximi Confessoris operibus non inveni, similia docet Origenes apud Euseb., *Praep. ev.*, VI, 11, 63 sq.

F. 19v. Περὶ τῶν τῆς Σελήνης ἡμερῶν.

Ἡσιόδου· [f. 20] εὔχρηστοι τῆς Σελήνης ἡμέραι αὗται· δ' ζ' η' θ' ια' ιβ' ις' ιζ' ιη' ιθ' κ' κζ' λ'. Ὀρφέως· πεφωτισμέναι καὶ εὔχρηστοι τῆς Σελήνης αὗται· α' β' γ' ζ' θ' ια' ιγ' ιδ' ις' ιζ' ιθ' κ' κγ' κς' κη'. Ἐν ταύταις ὡς φησιν Ὀρφεὺς καὶ Ἡσίοδος ἅπασα ἀρχὴ εὐθετεῖ· καὶ χρὴ ἀφορᾶν καὶ πρὸς τὰ σχήματα τῆς Σελήνης καὶ τοὺς τύπους αὐτῆς καὶ τὰς συναφείας καὶ τὰς ἀπορροίας καὶ τοὺς καλοποιοὺς τῶν ἀστέρων καὶ τοὺς συλληπτικούς.

F. 104v. κζ'. **Definitiones quaedam astrologicae ex Heliodoro.**

Συνάντησις μέν ἐστιν, ὅταν ἐκ τῶν ἑπομένων μοιρῶν τοῦ Ἡλίου ἢ τῆς Σελήνης ἢ ἄλλου τινὸς τόπος τις ἢ ἀστὴρ κατὰ περίπατον χρονικὴν φθάσῃ τὸν ἡγούμενον κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν ζῳδίων.

7 Cf. Iesaias 34, 4. 13 ἡ δὲ cod. post εἰκόνα pauca intercidisse videntur; fort. scribendum τὸ κατ' εἰκόνα <θεοῦ φῶς>. 15-16 αἰσθητῷ et νοητῷ cod. 21 Cf. Hesiodi *Opp. et dies*, v. 765 sqq. Ceterum v. 814 τρισεινάδα non cum Idelero (*Handb. d. Chron.*, I, 257) diem XXIX esse sed XXVII existimat auctor. — Orpheus in libro cui inscribitur Ἔργα καὶ ἡμέραι (vel potius in Ephemeridibus ut propediem demonstrabit Ios. Heeg), tricesimum diem malum putavit, cf. Tzetz. ad Hes. v. 764 (Abel, *Orphica*, p. 155, fr. 28); recte igitur eum diem apud Orpheum non in faustorum dierum numero tradit codex. 26 ἀπορίας cod. 28 Has definitiones ex Heliodoro esse excerptas ex cod. Vindobon. 3, f. 65 discimus. 29 de συναντήσει v. Salmasius, *De ann. climact.*, p. 297 et 300. 30 περίπατος hic quater generis feminini.

Ἔξαλμά ἐστιν Ἡλίου, ὅταν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἑπομένου ζῳδίου τοῦ ἐν ᾧ ἐστιν ὁ Ἥλιος κατὰ περίπατον χρονικὴν φθάσῃ τὸν Ἥλιον κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν ζῳδίων.

Κόλλησις δέ ἐστιν, ὅταν ἐκ τῶν ἑπομένων μοιρῶν τοῦ Ἡλίου ἢ τῆς Σελήνης ἢ ἄλλου τινὸς τόπου τόπος τις ἢ ἀστὴρ ἀκτινοβολῶν σχήματι τριγώνῳ ἢ τετραγώνῳ ἢ ἑξαγώνῳ ἢ διαμέτρῳ κατὰ περίπατον χρονικὴν φθάσῃ [ἡ ἑπομένη ἀκτὶς τὸν ἡγούμενον τόπον] κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν ζῳδίων. δύναται δὲ καὶ ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν ἑπομένων κατὰ περίπατον χρονικὴν καὶ συναντᾶν καὶ κολλᾶν τῷ ἡγουμένῳ ἢ τῷ ἀστέρι.

Ἐπέμβασις δέ ἐστιν, ὅταν τὴν οἰκείαν ἑαυτῷ ποιήσηται ἕκαστος τῶν ζ′ ἀστέρων ἀποκατάστασιν.

Ἔκπτωσις δέ ἐστιν, ὅταν ἐν τῷ ζῳδίῳ, ἐν ᾧ γέγονεν ἡ πρὸ τῆς ἐκτροπῆς προσεχὴς συζυγία, ἐκπέσῃ ὁ ἀπὸ ὡροσκόπου ἀπολυόμενος ἀριθμὸς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τῶν ζῳδίων.

Τρίτται δέ εἰσιν αἱ τῶν κλιμακτήρων ἐπιφοραὶ αἱ μέγισται.

F. 105. κη′. Περὶ φωσφορίας <Ἡλιοδώρου>[1].

Φωσφορίαι δὲ λέγονται ἐπὰν ἀποσπάσῃ ἡ Σελήνη τοῦ Ἡλίου μοίρας ιε′ καὶ ἀνατέλλῃ τῶν μὲν ἐπαναφορῶν ὁ β′ τόπος, τῶν δὲ ἀποκλιμάτων ὁ ς′. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἀστέρων φωσφορίαι λέγονται. ὅταν <δὲ> ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Κρόνος συνοδεύουσιν ἐπὶ τοῦ Ὑδροχόου, ἔσται τις ἐαρινὴ ἐπισημασία ὀχληρὰ κατὰ τὰ βόρεια κλίματα τὰ συνεγγίζοντα τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάσσῃ.

F. 105ᵛ, λ′. Περὶ μέτρου οὐρανοῦ καὶ χρονικοῦ κινήματος καὶ συστάσεως κόσμου.

Ὁ γῦρος τοῦ οὐρανοῦ ὁ πρὸς τὴν γῆν νεύων ἔχει μίλια χιλιάδας ρκε′ καὶ χξδ′. καθὲν δὲ μίλιον ἔχει ἀγκῶνας χιλιάδας ις′ καὶ ὁ ἀγκὼν ἔχει δακτύλους κδ′. (Ἰ)στέον δὲ ὅτι κατὰ μίαν ὥραν περιπατεῖ ὁ Ἥλιος β′ ἥμισυ τακικὰ καὶ ἡ Σελήνη κατὰ β′ ὥρας ταράκιον ἕν· τὸ δὲ καθὲν τακικὸν ἔχει φαρσάγγια ἤτοι μίλια ,ςφμγ′· καὶ τὸ καθὲν ταράκιον

4 κόλυσις cod., de κολλήσει cf. Porphyrii *Isag.*, p. 187. 7 uncinas posui: videtur interpretamentum. 9 κολᾶν cod. 11 de ἐπεμβάσει cf. *Catal.*, II, 195, 15. 16 αἱ τῶν αἱ τῶν κληματήρων cod. 21 δὲ addidi. 24 Doctrinam Persicam hic latere ex verbo φαρσάγγιον (=παρασάγγης) v. 30 apparet. 26 ὁ πρὸς] τὸ πρὸς cod. 27 ἀγγῶνας cod. (sed infra ἀγκών). $\alpha^{\alpha\varsigma}$ ις′ cod.: numerus sine dubio corruptus; scribendum puto χιλιάδας ιβ′ [cf. Nissen in Iw. Müller, *Handbuch der klass. Alterthumswiss.*, I, 686]; nam μίλιον hic idem est ac φαρσάγγιον (vide infra v. 30). 30 τακικόν videtur originem ducere a τάκος (neogr. = pars); significat minutum s. sexagesimam gradus partem. ταράκιον fort. ab daraga, arab. = gradus (Dyroff).

[1] Cf. cod. Vindobon. 3 [*Catal.*, VI, p. 31], f. 66, κεφ. β′.

φαρσάγγια ἤτοι μίλια μυριάδας λθ′ καὶ ,βφπ′. διήρηται δὲ ὁ οὐρανὸς εἰς ἓξ <μοίρας> καὶ μία ἑκάστη μοῖρα ἔχει μίλια μυριάδας ,δω′.

Ὁ δὲ χρόνος ἔχει νυχθήμερα τξε′ καὶ ὥρας ,ηψξ′ καὶ λεπτὰ μυριάδας δ′ καὶ ,γωλ′· καὶ στιγμὰς μυριάδας ιζ′ καὶ ,ετκ′· καὶ ῥοπὰς μυριάδας σι′ καὶ γωμ′. ὁ δὲ χρόνος τελεῖται εἰς μῆνας ιβ′ καὶ εἰς ἑβδομάδας νβ′. περιττεύει δὲ νυχθήμερον ἓν καὶ τέταρτον· ἕκαστον δὲ τῶν νυχθημέρων ἔχει ὥρας κδ′. ἑκάστη δὲ ὥρα ἔχει λεπτὰ ε′, ἕκαστον δὲ λεπτὸν στιγμὰς δ′, ἑκάστη δὲ στιγμὴ ῥοπὰς ιβ′.

Συνέστηκεν δὲ ὁ κόσμος ἐκ τεσσάρων στοιχείων· ἐκ τούτων δύο ἀνωφερῆ, ὁ ἀὴρ καὶ τὸ πῦρ, καὶ δύο κατωφερῆ, γῆ καὶ ὕδωρ. Ἡ α′ μοῖρά <ἐστι> τοῦ πυρὸς καὶ τὰ οἰκεῖα αὐτοῦ Κριὸς Λέων Τόξοτης θερμότητα ἔχοντα. ἡ δευτέρα μοῖρα τῆς γῆς καὶ τὰ οἰκεῖα αὐτῆς Παρθένος Ταῦρος Αἰγόκερως ξηρότητα ἔχοντα. ἡ τρίτη μοῖρα τοῦ ἀέρος

1 μυριάδας scripsi: cod. $\alpha^{\alpha\varsigma}$ λθ′ καὶ βφπ′. circulus igitur caeli infimus (id verba ὁ γῦρος τοῦ οὐρανοῦ ὁ πρὸς τὴν γῆν νεύων significare puto) habet 125,664 parasangas (i. e. $12 \times 8 \times 7 \times 11 \times 17$); calculo deinde inveni circulo Lunae c. 128,000,000 parasangas datos esse, circulo Solis 143,399,845, denique circulo stellarum fixarum s. summo caelo (id ὁ οὐρανός est) 288,000,000 parasangas. 2 μοίρας add. Cumont. 3 Haec usque ad v. 8 ex Pselli opusculo supra p. 45 sq. descripto sumpta esse videntur. Ex Pselli codice Berolinensi (supra cod. 25 = Phill. 1574), f. 119, locum qui ad alterum Pselli librum pertinet, hic exscribo librarii orthographia neglecta. Ὁ ἐνιαυτὸς ἔχει μῆνας ιβ′ ἑβδομάδας νβ′ <καὶ> ἡμέραν μίαν καὶ δ′′· ἕκαστος δὲ τῶν μηνῶν ἡμέρας οἷον ὁ Μάρτης λα′ ὁ Ἀπρίλλιος λ′ κτλ., ὁ Φευρουάριος κη′ δ′′. πόσαται [l. ποσοῦται] γοῦν τὰ ὅλα νυχθήμερα εἰς τξε′ δ′′· ἕκαστον δὲ τῶν νυχθημέρων ἔχει ὥρας κδ′· ἑκάστη δὲ ὥρα λεπτὰ ε′· ἕκαστον λεπτὸν στιγμὰς σις′ καὶ ἑκάστη στιγμὴ ῥοπὰς ιβ′. τοίνυν καὶ συμβαίνει ἔχειν τὸν χρόνον νυχθήμερα τξε′ δ′′. ὥρα<ι> τῶν αὐτῶν νυχθημέρων ,ςψξ′ [l. ,ηψξ′]· λεπτὰ δ′′ ,γωλ′· στιγμὰς μυριάδας ϡμς′ καὶ χιλιάδας ζ′ σπ′· ῥοπὰς μυριάδας εἰς ἕνα τῶν στιγμῶν ιβ′. Ex cod. 23 (= Berol. Phill. 1565), f. 172 haec exscripsi: Ὁ ἐνιαυτὸς ἔχει μῆνας ιβ′ ἑβδομάδας νβ′ ἡμέρας τξε′ ὥρας ,δτπδ′ [duplices igitur horae numerantur qua de re cf. *Sphaeram* meam, p. 311 sqq.]. στιγμὰς μυριάδας ,βϡιε′ [sine dubio stigmae (hic pro λεπτά) duplices, sed legendum μυρ. β′ <,α>ϡιε′] καὶ ῥοπὰς τῶν αὐτῶν στιγμῶν μυριάδας κς′ καὶ δισχιλίας ωπ′ [leg. ϡπ′] ἑκάστη ῥοπὴ δὲ ἔχει στιγμὰς ιβ′ [leg. ἑκ. στιγμὴ δὲ ἔχει ῥοπὰς ιβ′][1]. 11 Cf. e. g. Maximus ed. Ludwich, append., p. 105 sq.

[1] Huius excerpti, in quo horae στιγμαὶ ῥοπαὶ duplices positae sunt, non simplices, auxilio adiuti Sampsucharis locum in *Catal.*, I, p. 88, nunc melius illustrabimus: οἱ χρόνοι ἐκείνων (scil. τῶν Ἀράβων) τῆς Σελήνης οἱ χρόνοι, ἡμέραι τνδ′ ὁ χρόνος καὶ κβ′ λεπτά· τὰ κ′ οὖν λεπτὰ κατὰ γ′ χρόνους μία ἡμέρα γίνεται, τὰ δὲ β′ κατὰ λ′ χρόνους ἡμέρα μία, ὥστε κατὰ λ′ χρόνους ια′ ἡμέραι γίνονται περισσαί. Horum λεπτῶν naturam nunc novimus ex Monacensi nostro: ἑκάστη ὥρα ἔχει λεπτὰ ε′; igitur 3×20, item $2 \times 30 = 60$ λεπτά sunt 12 horae, scil. horae duplices, nam duodecim faciunt diem integrum. Itaque λεπτά quoque duplicia significantur. Inde in Sampsucharis verbis nobis traditis nihil omnino mutandum esse discimus.

καὶ τὰ οἰκεῖα αὐτοῦ Ζυγὸς Ὑδροχόος Δίδυμοι ὑγρότητα ἔχοντα. ἡ τετάρτη μοῖρα τοῦ ὕδατος καὶ τὰ οἰκεῖα αὐτοῦ Καρκίνος Σκορπίος Ἰχθύες ψυχρότητα ἔχοντα. Κριὸς καὶ Ζυγὸς λέγονται μέσα διότι, ὅταν ἔλθῃ ὁ Ἥλιος ἐν τούτοις, γίνεται ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νὺξ ἴσα ἐν ὅλῳ τῷ ὑπουρανίῳ σχήματι· Καρκίνος καὶ Αἰγόκερως τοῦ γυρίσματος <τροπικὰ>, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ Ἥλιος ἐν τούτοις, στρέφεται ἢ δεξιὸν ἢ ἀριστερόν. εἰς δὲ τὸν Κριὸν λέγεται τοῦ θέρους τὸ γύρισμα καὶ εἰς τὸν Αἰγόκερων τοῦ χειμῶνος.

Διῄρηνται δὲ τὰ ιβ' ζῴδια εἰς δ'· ἔαρ Κριὸς Ταῦρος Δίδυμοι ἦγουν Μάρτιος Ἀπρίλλιος Μάϊος· θέρος Καρκίνος Λέων Παρθένος ἦγουν Ἰούνιος Ἰούλιος Αὔγουστος· φθινόπωρον Ζυγὸς Σκορπίος Τοξότης ἦγουν Σεπτέμβριος Ὀκτώβριος Νοέμβριος· χειμὼν Αἰγόκερως [f. 106] Ὑδροχόος Ἰχθύες ἦγουν Δεκέμβριος Ἰαννουάριος Φεβρουάριος. ταῦτα διῄρηνται εἰς τόπους δ'· ἀνατολὴ δύσις ἄρκτος μεσημβρία. Τὸ ἔαρ θερμόν ἐστι καὶ ὑγρόν· ἔοικε τῷ νότῳ, οὗτος <γὰρ> θερμός ἐστιν καὶ ὑγρός· <καὶ ἔοικε τῷ ἀέρι>, ἐξ αὐτοῦ γὰρ τίκτεται τὸ αἷμα. τὸ θέρος θερμὸν καὶ ξηρὸν ἔοικε τῇ ἀνατολῇ· ἡ γὰρ ἀνατολή ἐστι θερμὴ καὶ ξηρά· ἔοικε δὲ τῷ πυρί· ἐξ αὐτοῦ γὰρ τίκτεται ἡ χολή. τὸ δὲ φθινόπωρον ψυχρόν ἐστι καὶ ξηρόν· ἔοικε δὲ τῷ βορρᾷ· ὁ γὰρ ἀρκτικὸς τόπος ψυχρός ἐστι καὶ ξηρός· ἔοικε <δὲ> τῇ γῇ· ἐξ αὐτοῦ γὰρ τίκτεται χυμὸς μελαγχολικός. ὁ δὲ χειμὼν ψυχρὸς καὶ ὑγρός· ἔοικε δὲ <τῇ δύσει· ἡ γὰρ δύσις ψυχρά ἐστι καὶ ὑγρά· ἔοικε δὲ τῷ ὕδατι· ἐξ αὐτοῦ γὰρ τίκτεται> τὸ φλέγμα. τοίνυν καὶ ἡ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος σύστασις ἐκ τῶν τοιούτων στοιχείων συνέστηκεν, ἐξ αἵματος καὶ φλέγματος καὶ χυμοῦ καὶ χολῆς. Τὸ μὲν αἷμα ἔοικε τῷ ἀέρι θερμὸν καὶ ὑγρόν, ὁ δὲ χυμὸς τῇ γῇ ἥ ἐστι ψυχρὰ καὶ ξηρά, ἡ δὲ χολὴ τῷ πυρὶ θερμὴ καὶ ξηρά, τὸ δὲ φλέγμα τῷ ὕδατι ψυχρὸν καὶ ὑγρόν. ταῦτα δὲ τὰ στοιχεῖα ποιοῦσι χρώματα δ'· τὸ φλέγμα λευκόν, ἡ χολὴ ξανθόν, τὸ αἷμα ἐρυθρόν, ὁ χυμὸς μέλαν. ποιοῦσιν δὲ καὶ ποιότητας δ'· γλυκὺ πικρὸν ἁλμυρὸν ὀξῶδες. ποιοῦσι δὲ καὶ συστάσεις δ'· λεπτὸν παχὺ ὑγρὸν γλίσχρον[1]. εἰσὶ δὲ τὰ ἀναγκαῖα μόρια τοῦ ἀνθρώπου τρία· καρδία ἐγκέφαλος πνεύμων. καὶ ἐκ μὲν τῆς καρδίας ἔχει τὴν ζωτικὴν τοῦ αἵματος κίνησιν· καὶ διὰ τοῦ ἐγκεφάλου τὸ ἡγεμονικὸν καὶ διὰ τοῦ πνεύμονος τὴν ἀεικίνητον πνεῦσιν.

4 ἔν : debuit ἴσα. 7 θέρους scripsi : ἀέρος cod. 14 Elementa pathologiae humoralis quam dicunt pervetustae hic cum astrologia esse coniuncta vix est quod moneam; cf. e. g. Hippocrat. π. φύσιος ἀνθρώπου cap. 7. 15 γὰρ addidi, item κ. ἔ. τ. ἀ. 16 γὰρ] δὲ cod. 20 δὲ addidi. 21 μελαχολικός cod., cf. supra ad p. 91, 9. 21-22 τῇ - τίκτεται in cod. omissa addidi. 26 καί ἐστι cod. 29 γλυκήν cod.

F. 136ᵛ. **Formula magica christiana.**

Γράψον τὴν παροῦσαν ὑφὴν μετὰ κινναβάρεως εἰς χαρτὶν παρθένον βέμβρινον· καὶ ἔχε ὡς φυλακτήριν· καὶ οὐ μή σε καταλάβῃ κακὸν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων πειρασμός.

Ἡσουρὸν εἴτε Ἀσηρὸν ὅλον οὖ ἅγιον καὶ Ῥησεφὶ Φιαμνὲ Ἐλαδωναέ Σαβαὼθ τίκτων φόβον καὶ Ὄππαν Λειάνων Ἔλαλε Νιψηκοῦ, Νεφώδει ἄγγελε· τοὺς κατ' ἐμοῦ ἐγειρομένους ἐπαναστῆναι εἰς μέρος ἐκείνους ποίησον πρόβατα, ἐμὲ δὲ ποιμένα· ἐκείνους ὀνάγρους, ἐμὲ δὲ λέοντα ὀρνύμενον κατ' αὐτῶν· ἵνα εἰσὶν ἔμπροσθέν μου ἄλαλοι καὶ κωφοὶ καὶ πηροὶ καὶ μὴ δύνανται λαλεῖν ἢ ποιεῖν κατ' ἐμοῦ κακόν· εἰς σὲ πιστεύω Κύριε καὶ ὁμολογῶ· σῶσόν με ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατ' ἐμοῦ. προστάτα μου ἄγγελε Σαβαὼθ εἰς κεφαλήν μου, Ἐμμανουὴλ εἰς τὴν δεξιάν μου, [f. 137] Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ σκέπη μου, Οὐριὴλ ἐξ ἀριστερῶν μου, Ῥαφαὴλ ἐκ πλαγίων μου, δήσατε χαλινώσατε τὰς κατ' ἐμοῦ ἐγειρομένας γλώσσας· ἵνα εἰσὶν ἔμπροσθέν μου ἄλαλοι καὶ κωφοὶ καὶ πηροὶ καὶ παρειμένοι τῷ λόγῳ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ· καὶ ἵνα ὦσιν πρὸς βοήθειάν μου, τοὺς ἐξ οὐρανοῦ ἐνδέδυμαι, τὸν τίμιον σταυρὸν περιπλεκόμενος, καὶ οὐ δέδοικα τοὺς κατ' ἐμοῦ ὄντας·

1 ἐξόδες cod. παχύν cod. 3 τὴν κίνησιν cod. 7 ὑφὴν] εὐχὴν con. Kroll. 8 δέμπρινον cod. : correxi (βέμβρινον = membranum). 11 φόβων cod. Ὄππαν = ὁ Πάν? 12 ἄγγελε : in cod. fort. ἄλλελε. 13 ποιμήν cod. Cf. *Catal.*, VI, p. 85 (Incantamenta v. 12 sq.). 14 λέων ὀρυόμενον cod. Cf. Sirach, 13, 19 κυνήγια λεόντων ὀναγροι ἐν ἐρήμῳ. 15 ἄλλαλοι cod. Cf. e. g. Audollent, *Defix. tab.*, p. 40, 8 (ἄφωνον); 50, 19; 138, 4 etc. πηροί] πολλοί cod., sed correctum man. 1. 18 Ἐμμανουήλ : cf. Heim, *Incantamenta*, p. 481, 63. 20 χαλινώσατε : idem vocabulum Audollent, nº 163, v. 72. 23 ἐξ ὁ Ωου cod.

[1] Tabulam adicio ut hae similitudines magis perspicuae fiant (gustus inserere non audeo) :

Elementa	Anni tempora	Zodiaci signa	Caeli regiones
ἀήρ	ἔαρ	Κριός Ταῦρος Δίδυμοι	νότος
πῦρ	θέρος	Καρκίνος Λέων Παρθένος	ἀνατολή
γῆ	φθινόπωρον	Ζυγός Σκορπίον Τοξότης	βορρᾶς
ὕδωρ	χειμών	Αἰγόκερως Ὑδροχόος Ἰχθύες	δύσις

Humores	Temperamenta	Colores	Status
αἷμα	θερμὸν καὶ ὑγρόν	ἐρυθρόν	ὑγρόν
χολή	θερμὸν καὶ ξηρόν	ξανθόν	λεπτόν
χυμὸς μελαγχολικός	ψυχρὸν καὶ ξηρόν	μέλαν	παχύ
φλέγμα	ψυχρὸν καὶ ὑγρόν	λευκόν	γλίσχρον

Cf. etiam Cumont, *Mon. Mithra*, I, 94.

ἅγιοι μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ Γεώργιε Δημήτριε Θεόδωρε ὡς ἐχαλινώσατε τοὺς τῶν Ἑλλήνων θεοὺς καὶ τοὺς εἰδωλικοὺς ναοὺς ἠφανίσατε, οὕτως δήσατε καὶ χαλινώσατε τὰ στόματα τῶν καταλαλούντων με· ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με, εἰς σὲ Κύριε ἤλπισα, σῶσόν με καὶ ἐλέησόν με κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος· ἐμὲ τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου· ὅτι εὐλόγιστος εἶ εἰς αἰῶνας ἀμήν.

F. 146. Ἡρακλείτου φιλοσόφου[1].

Ἐπειδὴ φασί τινες εἰς ἀρχὰς κεῖσθαι τὰ ἄστρα, τίνων ἄρχειν αὐτὰ οἴονται καὶ κρατεῖν ἴδωμεν· ἔσθ' ὅτε γὰρ τὰ λεγόμενα ἔχει τινὰ πιθανότητα. πάντων περιεκτικός ἐστιν ὁ οὐρανός, ἀφ' οὗ ἤρτηται καὶ συνέστηκε τὰ πάντα· συνεκτικὸς δὲ τῶν πάντων ὁ δημιουργός. ἐν δὲ τῷ οὐρανῷ ἕκαστον τῶν πεποιημένων οὐ κυρίαν ἔχει ἀρχὴν οὔτε αὐτοτελῆ φύσιν κέκτηται· ἀλλ' ὅρῳ περιεχόμενον οὐχ ὑπερβαίνει τὸ πρόσταγμα τοῦ πεποιηκότος. διὸ οὔτε Ἥλιος πάρεισι τὴν ἡμερινὴν φαῦσιν, οὔτε μὴν ἡ Σελήνη καὶ οἱ τῶν ἀστέρων χοροὶ τὸν νυκτερινὸν δρόμον. ἕκαστον δὲ αὐτῶν τὸν ἴδιον ἐκτελεῖ δρόμον. δι' ἃ παραχωροῦσι ἕτερον τῷ ἑτέρῳ· καὶ οὐδ' ὁπότερον αὐτῶν ἐμποδὼν ἵσταται τῷ πέλας. ἆρά γε τοὺς τὰ στοιχεῖα τιμῶντας, γῆν ὕδωρ ἀέρα πῦρ, οὐ σκορακιστέον, οἷς καὶ ἐπωνυμίαν ἔθεντο ἑτέραν ἕτεροι, τὸ μὲν πῦρ Ἥφαιστον παρὰ τὴν ἕξαψιν οἶμαι καλοῦντες, Ἥραν δὲ τὸν ἀέρα παρὰ τὸ αἴρεσθαι καὶ πρὸς ὕψος μετεωρίζεσθαι, τὸ δὲ ὕδωρ Ποσειδῶνα τάχα που διὰ τὸν ποτόν, τὴν δὲ γῆν Δήμητραν, παρόσον πάντων μήτηρ εἶναι δοκεῖ φυτῶν τε καὶ ζῴων· ἀλλὰ τὰ μὲν ὀνόματα σοφιστῶν ἐστιν εὑρήματα, τὰ δὲ στοιχεῖα ἄψυχος ὕλη καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκίνητος ὑποβεβλημένη τῷ τεχνίτῃ πρὸς ἁπάσας σχημάτων καὶ ποιοτήτων ἰδέας. ἀλλὰ τοὺς ἡμιθέους; τοῦτό γε καὶ χλεύης ἄξιον· πῶς γὰρ ὁ αὐτὸς ἀθάνατός τε καὶ θνητὸς εἴη; δίχα τοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τούτων γενέσεως ἐπίληπτον εἶναι· ὁ δ' οὐρανὸς ἀκατάληπτον ἔχει φύσιν, οὐδὲν ἑαυτοῦ γνώρισμα σαφὲς πρὸς ἡμᾶς ἀποστείλας. οὐδ' εἰς τοῦτο αὐτὸν

7 Ἡρακλεῖ τοῦ cod. Haec Ps.-Heraclitea a Byzantino quodam maximam partem ex locis e Philone Iudaeo exscriptis consarcinata esse vidit Cumont; Ephesio tamen philosopho consulto supposita esse suspicor, nam v. 7 sqq. haud scio an ad exemplum fragmenti a Plutarcho, *Mor.*, p. 604 A (= Diels, *Vorsokratiker*, nº 94) aliisque usurpato (cf. Bywater ad fr. XXIX), ficti sint (Ἥλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται <τὰ> μέτρα· εἰ δὲ μή, Ἐρινύες μιν Δίκης ἐπίκουροι ἐξευρήσουσιν). A Philone haec non citantur. 8 ἐπειδὲ cod. 9 εἴδομεν cod. Similia apud Philonem. *De dec. orac.*, II, p. 189, Mangey; *De monarchia*, ibid., p. 213 sq. ἔχειν cod. 9-10 ποιότητα cod.: corr. Kroll. 14 παρίεισι cod. 16 παραχωροῦν cod. 17 τῷ πέλας] τὸ π. cod. 18-28 (ἆρά γε - εἶναι) = Philon. *De vita contempl.*, 1 (II, 472 M). 19 ἐπωνυμίας ... ἑτέρας Philo. 20 ὕφεστον cod. ἦραν cod. 24 εὕρημα cod., εὑρήματα ex Philone recepi; item eodem versu αὐτῆς pro αὐτοῦ. 26 ἢ τοῦτο Philo. 27 τε scripsi: γε cod. 28-29 (ἀποστείλας) = Philon. *De somn.*, I, 21 (p. 209, 8, Wendl.-Cohn).

ἐποίησεν ὁ θεός, ἵνα διὰ τῶν ἀστέρων τὰς τύχας καὶ εἱμαρμένας ἐπιχορηγῇ τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ περιοχήν τινα τῆς ὁρατῆς κτίσεως τοῦ συνέχειν καὶ συγκρατεῖν αὐτὴν διὰ τῶν κτιστῶν ποιοτήτων, μέχρις οὗ ἐθέλει ὁ ποιήσας αὐτόν.

Excerpta ex Antiochi thesauro et ex Heliodoro.

Antiochi Atheniensis nomen versibus heroicis ex cod. Angel. in *Catal.* I, p. 108-113 editis Palchus inscripsit. Sed poetae in aliis codicibus varii tractatus pedestri oratione scripti attribuuntur. Deinde altera quaestio difficillima inde exoritur quod illa a Rhetorio excerpta esse codices multis locis testantur: dubium igitur quid Antiocho ipsi debeatur, quid excerptor addiderit. Olim totam quaestionem in hac Catalogi parte explicare nobis proposuimus; nunc tot codicibus inspectis neque tamen re ad liquidum perducta exspectare liceat num Vaticani et Parisini nondum descripti aliquid luminis in tantis tenebris afferant. Interim adeas velim quae in *Sphaera* mea p. 52 sqq. exposui. Hoc loco capita codice 7 servata typis mandare nobis sufficit; quo codice iam in priore Antiochi particula edenda (*Catal.*, I, p. 142-164) praeter alios usi sumus. Recepimus autem quae Vindobonensis quoque testimonio (cf. infra) aperte Antiochi esse confirmatur paucis praetermissis, velut calendario, quod una cum aliis huius modi monumentis alibi edemus. Capitibus in Monacensi servatis pauca addidi ex illo Vindobonensi 3 = phil. 179, ubi fol. 41 usque ad fol. 65 capita μδ' numeris signata habentur, quorum primo inscribitur Ἐκ τῶν Ἀντιόχου θησαυρῶν ἐπίλυσις καὶ διήγησις πάσης ἀστρονομικῆς τέχνης, ultimo Περὶ τῶν ζ' πλανωμένων ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν Ἀντιόχου. Non ex uno fonte totam molem oriri testimonio sunt e. g. quae infra ad capitis κγ' initium adnotavi: excerptis enim ex Antiocho factis admixta sunt in utroque codice quaedam ex Heliodoro item a me infra edita; neque certe utri auctori singula tribuenda sint ubique diiudicare licet.

[F. 100], κδ'. <Ἐκ τῶν Ἀντιόχου> περὶ τῶν συναφῶν τῆς Σελήνης πρὸς τοὺς ζ' ἀστέρας τοὺς πλάνητας[1].

Σελήνη συνοδεύουσα τῷ Κρόνῳ ἐναντία εὑρίσκεται εἰς πᾶν πρᾶγμα· καλὴ δὲ σύνοδος Σελήνης καὶ Κρόνου εἴς τε φυτεύειν καὶ

30 δὲ σούσης [*sic*] M.

[1] Hoc capitulum edo ex Monacensi = M, f. 100ᵛ; olim descripseram Vindobon. 3 (= Phil. gr. 179) = V, f. 61ᵛ [cf. *Catal.*, VI, p. 30], ubi inscribitur μγ' [numerantur Antiochi capitula] Π. τῶν πρὸς τοὺς ζ' πλανήτας ἀστέρας συναφῶν τῆς Σελήνης. Deinde inspexi cod. Cantabrig. Trin. O. 7. 39 s. XVII ex biblioth. Th. Galei = C (partis III, f. 2) ubi pleraque desiderantur. Huius codicis lacunas fere nunquam,

φλεβοτομεῖν· δηλοῖ δὲ ἐμποδισμὸν ἐν ταῖς πράξεσι· ὁ πίνων [f. 100v] καθάρσιον οὐκ ἐνεργήσει, καὶ ὁ ἀποδημῶν οὐκ ἀποστρέψει· ἐμπόδιος δὲ καὶ τοῖς ναυτιλλομένοις εὑρίσκεται. Ἐξαγωνίζουσα δὲ τούτῳ καλὴ πρὸς κτίσματα καὶ φυτείας δένδρων καὶ σπόρον ὀσπρίων· μάλιστα δὲ πρὸς οἰκοδομὰς εὐθετεῖ. Τετραγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἐναντία εὑρίσκεται· ὁ ἀποδημῶν αἰχμαλωτισθήσεται καὶ ὁ κτίζων οὐ τελειώσει, ἀλλὰ τὸ κτίσμα πεσεῖται, καὶ ὁ πραγματευόμενος ζημιωθήσεται. Τριγωνίζουσα δὲ τούτῳ καλὴ πρὸς κτίσεις καὶ φυτείας δένδρων καὶ συνουσίας καὶ ὠνησίας πραγμάτων παντοίων. Διαμετροῦσα δὲ τούτῳ δηλοῖ συνοχάς, ἀκατασταsίας, καὶ ὁ κτίζων οὐ τελειώσει τὸ κτίσμα, καὶ ὁ ἀρξάμενος μάχης ἡττηθήσεται καὶ ὁ γυναῖκα γήμας ταχέως διαζευχθήσεται.

Σελήνη συνοδεύουσα τῷ Διὶ ἀγαθὴ πρὸς πᾶν πρᾶγμα, πρὸς ἀπαιτήσεις καὶ συνουσίας καὶ κοινωνίας φίλων, κτίσματα, ὁμιλίας κριτῶν, ἀποδημίας, εὐποιίας· ὁ ἀρξάμενος πράγματος ἐπιτύχῃ ταχέως τῶν θελημάτων αὐτοῦ· πιπράσκειν, ἐξωνεῖσθαι, γάμους ποιεῖν, κοινωνεῖν· καὶ ἁπλῶς εἰς πᾶν εὐθετεῖ. Ἐξαγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς πάντα, ἐπισκέπτεσθαι, ἀποτελεῖν, ὁμιλεῖν μεγιστᾶσιν, προσέρχεσθαι ἄρχουσι, δικασταῖς, φιλοσόφοις, ἔργων ἀπάρχεσθαι γαμικῶν, μαθημάτων, τεχνῶν, πράξεων, ἐκμισθοῦσθαι καὶ φίλους κτᾶσθαι. Τετραγωνίζουσα δὲ τούτῳ καλὴ πρὸς πάντα, πρὸς δόσεις, πρὸς λήψεις, πρὸς ἀγοράς, πρὸς πράσεις, πρὸς ἀποδημίας, πρὸς ὁμιλίας, προσέρχεσθαι δικασταῖς· καὶ εὐθετεῖ εἰς τὸ ποιεῖν βιωτικὰ πράγματα. Τριγωνίζουσα δὲ τούτῳ καλὴ πρὸς πάντα· δόσεις, ἀγοράς, λήψεις, ἀποδημίας, ὁμιλίας, γάμους ποιεῖν, χάριτας αἰτεῖν, ἐξωνεῖσθαι, πιπρά-

1 φλεβοτομήν M. 2 ἐμήσει coni. Kroll, ἀναστρέψει M; ἀποστρέψει V C. 4 τούτου M (sic fere ubique). De ratione quae intercedit inter schema hexagonum et trigonum cf. *Catal.*, II, 180. σπόρων M. 6 εὐρ. om. V. 6-7 οὐ - ἀλλά om. V. 9 formam ὠνησίας in omnibus codd. traditam corrigere nolui. 10 ἀκατ. om. V. 11 μάχης M] πολεμεῖν V. 14 ἀπαντήσεις V, fort. recte. κτισμάτων M V C, correxi. 16 αὐτοῦ codd. 16-17 κοιν. - εὐθ. om. V C. 18 ἀποστέλλειν V. μεγ. om. V. 19 ἀπέρχεσθαι M; ἐπέρχεσθαι V : corr. 20 πράξεις V. ἐκμισοῦσθαι M. 21 πρὸς πάντα om. M. 23 εὐθετεῖ τοῦ ποιεῖν βιωτικὴν πραγμάτων M, ποιεῖν βιωτικὰ πράγματα εὐθέτως V. 24 πρ. πάντα καλὴ πρὸς πράγματα, πρὸς λήψ. δόσ. ἀγ. πράσεις, πρὸς παρακαταθήκας (-κεις C) κ. ἀποδημ. κ. ὁμιλ., ποιεῖν γάμους, φλεβοτομεῖν ἀποδημῆσαι χαρ. αἰτ. ἐξων. πιπρ. V C.

errores raro adnotavi, ne Vindobonensis quidem lectionibus omnibus exscriptis. — Similes res tractaverunt Valens (edit. in *Catal.*, t. II, p. 162 sqq.) et Anubio (ibid., p. 204) plane dissentientes ab nostro auctore, quem ipsum Antiochum Porphyrio vetustiorem non esse formae vulgares (ὁ ἄνδρας pro ἀνήρ, ὠνησία, ὠνέω) et syntaxis satis demonstrant. Igitur capituli formam qualem exhibent codices nostri neque Antiocho ipsi neque Rhetorio sed posterioris aevi excerptori cuidam attribuerim, quem tamen integro Antiocho sive Rhetorio usum esse haud infitias eam.

σκειν. Διαμετροῦσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς ἀπαιτήσεις καὶ σύστασιν φιλίας καὶ κοινωνίας, συνοδεύσεις ὁδοιπόρων, κριταῖς προσέρχεσθαι, θεμέλια οἰκοδομεῖν, ἀναγνῶναι γραφάς, εἰς μαθήματα δοῦναι παῖδας· εὐθετεῖ φιλοσόφοις καὶ μεγιστᾶσι προσέρχεσθαι.

Σελήνη συνοδεύουσα τῷ Ἄρει ἐναντία πρὸς πάντα εὑρίσκεται καὶ ὁ μνηστευθεὶς ἢ γήμας τότε γυναῖκα, ἑταιρὶς καὶ μοιχαλὶς γενήσεται ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἄνδρας βιαιοθάνατος· καὶ ὁ ἀποδημήσας πολλὰ βλαβήσεται καὶ οὐκ ἀποστρέψει, καὶ ὁ κοινωνήσας τινὶ παραδοθήσεται. Ἐξαγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ εἰς πόλεμον, ἀποδημίας, φυτεύειν, πρὸς κυνηγέσια, πρὸς πᾶν πρᾶγμα κατασκευαζόμενον διὰ πυρός, φλεβοτομεῖν, μετοικεῖν, στρατεύεσθαι καὶ πολεμῆσαι. Τετραγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἐναντία εὑρίσκεται· ὁ ἀποδημῶν ὀλισθήσεται καὶ τὸ κτιζόμενον πεσεῖται ἢ κατακαυθήσεται· εὐθετεῖ δὲ τοῖς ὠνοῦσι τετράποδα καὶ <πρὸς τὸ> πίνειν καθάρσιον. Τριγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς στρατιωτικὰ καὶ κατασκευὴν πολεμικῶν ὅπλων· καὶ ὁ βαστάζων αὐτὰ ἄρρωτος ἐν πολέμῳ μένει· καὶ κινήσεις στρατευμάτων, ὁπλοφορεῖν, ἀποδημεῖν, οἰκοδομὰς καθαίρειν καὶ ἀνοικοδομεῖν. Διαμετροῦσα δὲ τούτῳ ἐναντία ἐστὶ πρὸς τεκνογονίαν· καὶ εἰ συλληφθῇ γυνή, ἐκτρώσει· εἰ δὲ γεννήσει, ταχέως θανεῖται· καὶ ὁ προσελθὼν δικαστῇ βλαβήσεται, ὁ δὲ γήμας γυναῖκα, μοιχαλὶς γενήσεται· εὐθετεῖ δὲ μόνον τοῦ ὠνεῖσθαι πολεμικὰ ὅπλα.

Σελήνη συνοδεύουσα τῷ Ἡλίῳ ἐναντία πρὸς πάντα εὑρίσκεται· εὐθετεῖ δὲ πρὸς δικαστήρια καὶ μάχας καὶ πρὸς τὸ φυλάξαι πράγματα ὑπὸ γῆν· ἐναντία δέ ἐστι καὶ πρὸς τὸ γάμους ποιεῖν καὶ συναλλάγματα. Ἐξαγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς ὁμιλίας καὶ ὑπουργίας καὶ καταρχὰς πραγμάτων, καὶ τοῖς αἰτοῦσιν ἀρχήν τινα καὶ τοῖς ναυτιλλόμενοις, καὶ τοῖς ὠνοῦσι πολεμικὰ ὅπλα. Τετραγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἐναντία πρὸς πάντα καὶ κατάλυσιν κτισμάτων καὶ μετοικήσεις. Τριγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς ἀρχάς, καὶ συνθήκας ποιεῖν καὶ συνομιλεῖν βασιλεῦσι καὶ μεγιστᾶσιν καὶ αἰτεῖν [f. 101v] ὅπερ βούλει καὶ συναλλάγματα ποιεῖν καὶ παντοίων ἔργων

1 ἀπαιτήσεις δικαίων καὶ χριῶν καὶ σιστοῦ κοινωνίας V. 2 συνόδευσις M : correxi. 3 καὶ ναοῦ θεμέλια οἰκοδ., ἀναγνῶναι γραφὰς θείας V. 6 ἢ γήμας om. V C. αἰτορὶς (αἰτερὶς C) γενήσεται καὶ ὁ ἀποδημ. V C. 8 προδοθήσεται coni. Kroll. 9-11 ἐξαγωνίζουσα - πολεμῆσαι om. M (C etiam plura ut solet omisit): dedi ex V. 12 ἀποδημῶν, cf. *Catal.*, V, 144 (Apomasaris exemplo doctrina confirmatur). 13 μόνος εὐθετεῖ τ. ὠ. ἵππους κ. κτήματα V. 15-16 καὶ ὁ βαστ. - μένει om. V C. 16 post στρατ. in V addit. καὶ ἱππάζεσθαι καὶ ὁπλοφορεῖν ἵππους ὠνεῖσθαι ἀποδημεῖν φλεβοτομεῖν οἰκοδομεῖν καθαίρειν κ. ἀνοικοδομεῖν V; sim. C. 18 συλληφθήσεται V. 19 ἐκτρώσει τὸ βρέφος V. 20-21 εὐθετεῖ - ὅπλα om. M. 23 πλὴν δὲ ὠφελεῖ εἰς δικαστήρ. κ. μάχ. V C. πρὸς τὸ om. M. 27 ναυπηγοῖς V. 28 πρὸς πάντα M] πρὸς σπουδαῖα πράγματα V C. 29 μετοικίαν V C. 30 συνομιλεῖν M] ἐλθεῖν πρὸς V. μεγιστ. M] ἄρχουσι V C. 31 ὅπερ βούλει M] παρ' αὐτῶν V C.

ἀπάρχεσθαι. Διαμετροῦσα δὲ τούτῳ ἐναντία πρὸς τὰς αἰτήσεις καὶ λήψεις· ὁ δὲ γήμας, τὸ συνοικέσιον φιλόνεικον ἔσται <καὶ> ἡ γυνὴ ἀπειθής, πλὴν πολύπαις· οἱ δὲ ναυτιλλόμενοι κινδυνεύουσιν.

Σελήνη συνοδεύουσα τῇ Ἀφροδίτῃ ἀγαθὴ πρὸς πάντα, πρὸς γάμους καὶ αἰτήσεις ἐρωτικὰς γυναικῶν καὶ πρὸς συμπόσια καὶ μεγάλως εὐθετεῖ πρὸς συναλλάγματα τὰ ἐξ ἀμφοτέρων. Ἐξαγωνίζουσα δὲ ταύτῃ ἀγαθὴ πρὸς ὠνήσεις παντοίας καὶ ἀκροάσεις καὶ κτίσεις καὶ φυτεύσεις δένδρων καὶ σπείρειν· <καὶ> μεγάλως εὐεργετοῦνται. Τετραγωνίζουσα δὲ ταύτῃ ἀγαθὴ πρὸς οἰκοδομάς, πρὸς κυνηγέσια, πρὸς εὐωχίας καὶ ὁμιλίας φίλων καὶ μαθήσεις παντοίας, ἐξόχως μουσικῶν μελῶν καὶ ὀργάνων. Τριγωνίζουσα δὲ ταύτῃ ἀγαθὴ πρὸς καταρχὰς παντοίων πραγμάτων καὶ μάλιστα πρὸς γαμικὰ συναλλάγματα καὶ πρὸς ἀγορὰς καὶ μετοικήσεις καὶ φυτεύσεις καὶ σπείρειν καὶ συναυλίζεσθαι φίλοις καὶ ὠνεῖσθαι τετράποδα. Διαμετροῦσα δὲ ταύτῃ ἀγαθὴ πρὸς τὸ καλλωπίζεσθαι καὶ ποιεῖν καταρχὰς καὶ συναλλάγματα καθαίρειν καὶ οἴκους ἀνοικοδομεῖν καὶ κοσμεῖν· εὐθετεῖ πάντας τοὺς ἐν αὐτοῖς οἰκοῦντας ἀεί.

Σελήνη συνοδεύουσα τῷ Ἑρμῇ ἀγαθὴ πρὸς γραφὰς καὶ λόγων συνθήκας καὶ γραμμάτων καταρχὰς καὶ διδόναι παῖδας εἰς μαθήματα καὶ ἄρχειν λογικὰς τέχνας, καὶ ἁπλῶς εἰς πάντα εὐθετεῖ. Ἐξαγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ εἰς τὸ μετοικίζειν καὶ οἰκοδομεῖν, ἀποδημεῖν, συναυλίζεσθαι λογοθέταις, πωλεῖν, ἀγοράζειν, συναλλάγματα ποιεῖν, ὑποθέσεις συμβιβάζειν. Τετραγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς ἱππασίας, ἱπποδρόμια, πέμπειν ἀγγελίας, λαμβάνειν ἐν δήμῳ πολύ, ἐγκρατεῖς γίνεσθαι, ἐπιτηρεῖν δημοσίας διοικήσεις, ὁδοιπορεῖν ἀφόβως. Τριγωνίζουσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς [f. 102] ὑπαντήσεις ἐνδόξων ἀνθρώπων καὶ γνωστικῶν καὶ παῖδας διδόναι εἰς μάθησιν· εὐθετεῖ τοῖς ναυτιλλομένοις, συναυλίζεσθαι μεγιστᾶσιν, κριταῖς, γραμματικοῖς, στέλλειν πρέσβεις, πωλεῖν, ἀγοράζειν, λογοθετεῖν. Διαμε-

1 κατάρχεσθαι V. 1-2 αἰτήσεις καὶ δόσεις καὶ λήψεις V. 2 ἤψεις M. ὁ δὲ γήμας ἡ γυνὴ φιλόνεικος ἔσται πλὴν πολύπαις V C, φιλόνικον M. 3 κινδύνους ὑποστήσουσιν V C. 5 ἐρωτικάς om. V C. 5-6 συμπόσ. κ. συναλλάγματα εὐθετεῖ τὰ ἐξ ἀμφοτέρων V C : συμπόσ. καὶ μεγάλως εὐθετεῖ ἐξ ἀμφοτέρων τὰ πράγματα ἢ συναλλάγματα M (τὰ πράγματα supra lineam expuncta). 7 κ. κτίσεις om. V. 8 μεγάλως M] ἐν γῇ V. 12 πάντων V C. κάλλιστα C. 13 μετοικεῖν κ. φυτεύειν κ. σπείρειν σπέρματα ἐν τῇ γῇ V C. 14 ἐξωνεῖσθαι θρέμματα V C. 15-16 καλλωπίζεσθαι κ. κατάρξασθαι πᾶν πρᾶγμα κ. ποιεῖν συναλλ., φλεβοτομεῖν κ. οἴκους ἀνεγείρειν κ. καλλωπίζειν V. 16 πάντοι M. 19 παραδοῦναι πρὸς μάθησιν γραμμάτων παιδίον [om. C] καὶ ἄρχειν ἀστρονομίας καὶ [om. C] τέχνας [-ην C] καὶ ἁπλῶς πᾶν ἔργον κατάρχειν [ἄρχειν C] ἀγαθόν V C. 21 post ἀγαθὴ insertum in V πρὸς πᾶν πρᾶγμα. οἰκοδ. om. V. 22 συναλίζεσθαι λογ. κριταῖς V. λογοθέτοις M. ποιεῖν M] συνιστᾶν V. 23 ἐκβιβάζειν V. 24-25 ἐν-γίνεσθαι in M exciderunt. 26 post ἀφόβως in M εὐθέτως add. 27 ἀνθρώπων M] προσώπων V. κ. εἰς τὸ παραδοῦναι παιδία εἰς διδασκαλίαν καὶ εἰς τὸ ναυτηλεῖν, εἰς τὸ συναυλίζεσθαι V. 32-33 γραμματικοῖς om. M.

τροῦσα δὲ τούτῳ ἀγαθὴ πρὸς διαλέξεις· καὶ ἐν πάσῃ ἐπιστήμῃ καταρχὴν ποιεῖν καὶ μεταγράφειν βιβλία καὶ ὠνεῖν καὶ πιπράσκειν καὶ δημοσίοις παρεῖναι καὶ δικάζεσθαι καὶ πράγματα ἀποστέλλειν εἰς ἄλλον τόπον εὐθετοῦσιν.

Ἡ Σελήνη ὅταν ἐστὶν ἐν τῇ κεκαυμένῃ ζώνῃ, ἀπὸ <τῆς> κ′ μοίρας τοῦ Ζυγοῦ μέχρι τῆς ιε′ μοίρας τοῦ Σκορπίου, οὐχ ἁρμόττει ἐπιχειρῆσαί τινι πράγματι· οὐκ εὐθετεῖ γάρ, ἀλλ′ ἐναντίον ἀεὶ εὑρίσκεται [ἦγουν ἀπὸ τῆς ιδ′ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς θ′ τοῦ Δεκεμβρίου]. ἢ ὅταν ἐστὶν ἡ Σελήνη ἐν στερεῷ ζῳδίῳ τουτέστιν ἐν Ταύρῳ καὶ Λέοντι καὶ Σκορπίῳ καὶ Ὑδροχόῳ, καὶ μᾶλλον ἐν Λέοντι, οὐχ ἁρμόττει ἐνδύεσθαι νέα ἱμάτια, νοσοποιὰ γὰρ τὰ ἱμάτια γενήσονται τοῖς ἐνδυομένοις αὐτά. Χρὴ δὲ καὶ τοῦτο παρατηρεῖν, ὡς ἐπὶ πάσης καταρχῆς παντὸς πράγματος, τήν τε πρώτην καὶ ὀγδόην ὥραν τῆς τρίτης τῶν ἡμερῶν καὶ τῆς ἑβδόμης διὰ τὸ πολεύειν καὶ διέπειν ἐν ταύταις ταῖς ὥραις τοὺς κακοποιοὺς ἀστέρας, τὸν Ἄρεά φημι καὶ τὸν Κρόνον, ἦγουν τὸν μὲν Ἄρεα κατὰ τὴν α′ τῆς τρίτης, τὸν δὲ Κρόνον κατὰ τὴν η′ τῆς ἑβδόμης [1].

F. 113v. <ιθ′>. <Ἀντιόχου.> Περὶ σινωτικῶν μοιρῶν τῶν ζῳδίων [2].

Τῶν ζῳδίων σινωτικαὶ μοῖραί εἰσιν αὗται· Λέοντος μοῖρα ιη′ κζ′ κη′· Σκορπίου θ′ κε′· Τοξότου α′ ζ′ η′ ιη′· Ταύρου ς′ ζ′ η′ ι′· Καρκίνου ἀπὸ θ′ ἕως ιε′· Ὑδροχόου ιη′ ιθ′· Αἰγοκέρωτος ἀπὸ κς′ ἕως κθ′· ἐν ταύταις ταῖς μοίραις ἡ Σελήνη λήγουσα [f. 114] σίνη καὶ πάθη ποιεῖ τοὺς οὕτω γεννηθέντας, γλαυκώσεις, ῥεύματα, ἀμβλυωπίας, λέπρας, χοιράδας, ἐπιληψίας καὶ παρέσεις. ἔτι πρὸς τούτοις· Λέοντος χαίτη κζ′ κη′· κέντρον Σκορπίου ἀπὸ ς′ ἕως ι′, κράσεως Ἄρεως καὶ Κρόνου· καὶ <ἡ>

1 πάσαις ταῖς ἐπιστήμαις V C. 2 κατάρχειν V C. 3 παρῆν M V C. 3-4 εἰς ἄλλον τόπον in M omissa. 5 ἤγουν ἀπὸ τὴν V, ἢ ἀπὸ τὴν C. 7 ιε′ μοιρῶν M. 7-8 οὐκ - Δεκεμβρίου desunt in V C (verba inde ab ἤγουν in M ineptissime interpolata). 9-10 τουτέστιν - Ὑδροχόῳ post αὐτά (l. 11) in codd.; transposui. 10 ἱμάτια post νέα om. V C. ἐνδύουσι V C. 13 ὀγδόην M] β′ V. 23 γλαυκώσεως ῥευμάτων cod. 24 τούτου cod. χετή cod. Idem numerus graduum (κζ′) apud Anonymum anni 379 editum in *Catal. Rom.* (V), p. 208, 28. 25 numeri non concordant cum Anonymo (Σκορπίου λ′) : excidisse videtur μέτωπον Σκορπίου quod κράσεως Ἄρεως καὶ Κρόνου dicitur in Excerptis Paris. l. c. (ἀπὸ μοίρας θ′ ς′ ἕως μοίρας ι′).

[1] Quae sequuntur de dierum hebdomadis nominibus et dominis, edita *Catal.*, IV, p. 99, ab Antiocho aliena esse iam codicis V scriptor in margine affirmat (ἐκ τῶν ἡμετέρων).

[2] Quae in codice Monacensi antecedunt [f. 107-113v] edidi in *Catal.*, I, p. 142 sq.; cf. quae ibidem dixi de hoc codice quem tum littera minuscula (r) signavi. Rem tractant Anonymus a. 379 (*Catal.*, V, 208, cf. Excerpta Paris., p. 226) et Apomasar (ibid., p. 169).

πρώτη μοῖρα κράσεως Ἑρμοῦ· ἡ ἀκὶς τοῦ Τοξότου ς′ ζ′· ἡ Πλειὰς Ταύρου ε′ ς′ ζ′· τὸ νεφέλιον τοῦ Καρκίνου ἀπὸ ι′ ἕως ιε′· ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Τοξότου μοίρας ιε′· ἡ κάλπη τοῦ Ὑδροχόου ἀπὸ ις′ ἕως ιθ′· ἡ ἄκανθα τοῦ Αἰγοκέρωτος ἀπὸ μοίρας κς′ ἕως κθ′.

κ′. <Ἀντιόχου> περὶ σινῶν, φαλακρῶν, ποδαλγῶν, μαινομένων, ἀσελγῶν καὶ τῶν λοιπῶν παθῶν[1].

Οἱ Λεοντιανοὶ καὶ Παρθενιανοὶ καὶ Σκορπιανοὶ καὶ Τοξιανοὶ φαλακροὶ γίνονται ἢ ἀναφαλαντιαῖοι· ὅσοι <δὲ> ἔχουσι τὸν κλῆρον τῆς τύχης ἐν Τοξότῃ ἢ Αἰγοκέρωτι ἢ Ὑδροχόῳ ἢ Ἰχθύσιν, ποδαλγοὶ ἢ ῥευματικοὶ γίνονται· ἐὰν δὲ ἐν † Κρόνῳ ἢ ἐν Λέοντι πέσῃ, ὑπὸ ποδαλγίας ἢ ὑγρῶν ὀχλήσεων τελευτᾷ. εἰ δὲ Σελήνη καὶ Κρόνος ὡροσκοποῦσιν, ὁ δὲ Ἑρμῆς κατὰ κέντρον <ἐστίν>, μαινομένους καὶ φρενοβλαβεῖς ποιεῖ. ἐὰν δὲ Κρόνος καὶ Ἑρμῆς ὡροσκοπῶσι καὶ Κρόνος μεσημβρινὸς <ἢ> καὶ Ἑρμῆς δύνων, παραπληκτικοὺς καὶ φρενοβλαβεῖς ποιοῦσιν· Ἄρης καὶ Ἑρμῆς ἐπὶ κέντρῳ τυχόντες ψευδοκατηγόρους ποιοῦσιν, ἐπιόρκους. Σελήνη καὶ Κρόνος <ἐὰν> ἐπιθεωρήσωσιν ἀλλήλοις, ῥυπαροὺς καὶ γοήτας ποιοῦσιν. ὁ Ἑρμῆς ἀπόστροφος ὢν τοῦ ὡροσκόπου καὶ Σελήνης ἐπιληψίας ποιεῖ· εἰ δὲ κακὸς ἐπιθεωρήσῃ, δαιμονιοπλήκτους ποιεῖ. Σελήνη σύνδεσμον πανσεληνιακὸν ἔχουσα ποιεῖ θεολήπτους καὶ φοιβαζομένους. Κρόνος ἢ Ἄρης ἐπικείμενοι τῷ δαίμονι ἢ διάμετροι μανιώδεις καὶ ἐκστατικοὺς ποιοῦσιν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν

1 cuiusnam πρώτη μοῖρα, nescio : τοῦ κέντρου? ἀκὶς ... περὶ μοίραν ζ′ Anonymus. 1-2 Πλειὰς ἀπὸ μοίρας δ′ ἕως ς′ Anonymus, ἀπὸ μοίρας ε′ λς′ ἕως ζ′ ς′ Excerpta Paris. 2 ἀπὸ ιε′ cod., correxi, cf. Exc. Paris. (ἀπὸ μοίρας ι′ ἕως ιε′). 3 μοίρας ιε′ : Anonymus ιη′, Exc. Paris. ις′ λς′. ἀπὸ ις′ ἕως ιθ′ : Anonymus ιζ′ ἕως ιη′, Exc. Paris. ιη′ ις′ (?) ἕως ιθ′. 4 κς′ ἕως κθ′ : Anonymus κ<ε′> καὶ κη′, Exc. Paris. ἀπὸ μοίρας κς′ μς′ ἕως κθ′. His longitudinis numeris auctoris tempus accuratius definiri non potest, alii enim concordant cum Anonymo a. 379, alii cum excerptis circa a. 480 fortasse a Iuliano Laodicensi factis, alii ad tempora paulo priora vel posteriora quadrant. 7 Σκορπινιανοὶ et Τοξινιανοί cod.; cf. H. Stephanus in Thesauro s. v. Σκορπιανός. 8 malim ἀναφαλαντίαι. 10 ὁ δὲ ἐν ♄ cod.; sed signum, non planeta significari debuit : fort. ἐν κυρτῷ (vel κυρτοειδεῖ) ζῳδίῳ ut in Paris. 13 μεσημβρινόν cod. 16 ἀλλήλων cod. 18 κακῶς cod. δαιμονιοπλήκτους etiam in Parisino. 20-21 διάμετρα cod.

[1] Caput inscribitur in Vindobonensi (f. 53) λγ′ : Π. φαλακρῶν ποδαλγῶν καὶ μαινομένων καὶ ἀσελγῶν καὶ ἐμπαθῶν καὶ μεθύσων. Edidi ex Monacensi. Similem materiem praebent capita tria in Paris. 2506, s. XIII, f. 14 et Venet. 7, f. 103ᵛ (Κεφάλαια ποδαγρῶν, κεφάλαια μαινομένων ἐπιλήπτων καὶ παρέτων, κεφάλαια ἀσελγῶν ἐμπαθῶν μεθυστῶν μοιχῶν), quae ex eodem fonte fluxisse videntur atque excerpta Monacensia. Multa tamen in Paris. et Venet. accedunt, nonnulla dissentiunt a Monacensi. Ceterum initio primi capituli in cod. Paris. Valentis liber primus citatur.

πανσελήνων <ἢ> συνόδων, ἡνίκα ὁ κύριος τοῦ κλήρου τοῦ δαίμονος ἐναντιούμενος <ᾖ> αὐτῷ, ποιεῖ ἀλαζόνας καὶ ὑβριστάς. Ἀφροδίτη Αἰγοκέρωτι ἢ Ἰχθύσιν ἢ Σκορπίῳ ἢ Ταύρῳ ὑπὸ Κρόνου καὶ Ἄρεως θεωρουμένη ἀσελγεῖς ποιεῖ, μαινομένους ἐν γυναιξίν, μαλακούς, καὶ τὰς γυναῖκας ὁμοίως. Σελήνη ὡροσκοποῦσα <καὶ> Ἀφροδίτη ἐν τετραπόδοις ζῳδίοις ἤγουν Κριῷ Ταύρῳ Λέοντι Αἰγοκέρωτι τὰς γυναῖκας ἀσελγεῖς ποιοῦσιν, τοὺς δὲ ἄνδρας κλέπτας καὶ αἰσχροποιούς· ὁ Ἄρης καὶ <ἡ> Ἀφροδίτη ἰσομοιροῦντες <ἢ> θεωροῦντες ἢ διαμετροῦντες ἐν τροπικοῖς ζῳδίοις καὶ ἀλλήλων τὰ [f. 114ᵛ] δωδεκατημόρια ἐπιδεξάμενοι ποιοῦσι μεθύσους, μοιχούς, ἀνουστάτους. τὸ ὡροσκοποῦν ἕως μοίρας ιγ′, ιδ′, κβ′, κδ′, κζ′, κη′, λ′ ἐμπαθεῖς καὶ ἀσελγεῖς ποιεῖ· καὶ <...> μοῖραι ἀπὸ ιβ′ ἕως ιζ′, Λέοντος ἀπὸ μοίρας κε′ ἕως λ′, Αἰγοκέρωτος ια′ ιβ′, ἐπὶ τούτων τῶν μοιρῶν δέον παρατηρεῖν τὸν ὡροσκόπον καὶ τὸν δύνοντα καὶ τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν Σελήνην, τὸν κλῆρον τῆς τύχης καὶ τοῦ ἔρωτος. καὶ τόποι δὲ μαλακοί εἰσιν αἱ τελευταῖαι μοῖραι Κριοῦ, Λέοντος, Τοξότου· οἱ ὡροσκοπηθέντες ταύταις μοίραις μαλακόσωμοι γίνονται καὶ κιναιδίζοντες τοῖς τρόποις.

κα′. <Ἐκ τῶν Ἡλιοδώρου καὶ Ἀντιόχου> περὶ τοῦ πολεύοντος καὶ διέποντος.

<Ἐκ τῶν Ἡλιοδώρου.> Ὅτι τὸν πολεύοντα καὶ διέποντα ἐφ' ἑκάστης γενέσεως καὶ ἐπὶ πάσης ἡμέρας σκοπεῖν δεῖ διὰ τῆς τῶν ἀστέρων σφαιρικῆς θέσεως ἀκολούθως τῷ τῆς ἑπταζώνου στοιχικῷ λόγῳ· δι' αὐτῶν γὰρ τὰς γινομένας ἀθρόως συντυχίας [ἐπί τε συντυχίας] ἐπί τε συνθηκῶν καὶ ὑποσχέσεων καὶ χάριτος καὶ δωρεῶν ἔστι συλλαβεῖν καὶ πάσας τὰς γινομένας πράξεις τὰς τούτων παραπλησίας. ἔστι δὲ ἡ τάξις τῆς ἑπταζώνου ἔχουσα οὕτως.

Ὁ μὲν τοῦ Κρόνου ἀστὴρ ἐκληρώθη τὴν πρώτην καὶ ἀνωτάτω ζώνην ψυχρὰν οὖσαν ὡς ἐν τῷ πάγῳ κειμένην· ὁ δὲ τοῦ Διὸς τὴν β′ εὔκρατον οὖσαν καὶ ζωογόνον· ὁ δὲ τοῦ Ἄρεως τὴν γ′ καὶ διάπυρον φθαρτικὴν καὶ ἐπισινῆ οὖσαν· ὁ δὲ τοῦ Ἡλίου τὴν δ′ καὶ μεσαιτάτην

1 ᾖ add. κλήρου scripsi : κέντρου cod. 2 ᾖ addidi. αὐτό cod. 6 τετραπόδων cod. 8 ἰσομοιρῶν θεωρῶν ᾖ διαμετρῶν ο—ο ἐν cod. 10 ἐπιδεξαμένων cod. μεθύσκους cod. τὸ vix sanum, fort. Ταῦρος ὡροσκοπῶν vel sim. 12 lacunam statui : <ταὐτὸ ποιοῦσι Κριοῦ> vel sim. suppl., cf. Maximus ed. Ludwich, p. 108, 25, et infra, p. 116, 7. 13 δέονται cod. 18 Huius capituli, quod edo ex uno codice Monacensi, Heliodori esse pars prima videtur, cf. cod. Vindob. 3, f. 68ᵛ, κεφ. η′. — Heliodorum Pauli Alexandrini commentatorem ex multis aliis codicibus nobis notum (cf. *Catal.*, VI, 41, 1; IV, 81) accurate interdum ad Paulum se applicasse [cf. Paul. ed. 1588, p. H3ᵛ] non est quod mireris. Altera pars (p. 114, 18) in Vindobon. quoque inter Antiochi capitula (κεφ. λ′, cf. *Catal.*, VI, 30) invenitur. Tertia (p. 114, 33) item (Vindobon., κεφ. λα′). 22 ἑπταζώου cod. στοιχικῷ cod. (στοῖχος = series) : στοιχειωτικῷ Paulus l. c. 24 συντεθικῶν (*sic*) cod. 25 πράξεις singulas enumerat Paulus l. c. 26 ἑπταζώου cod. 27-p. 114, 17 fere ad verbum conspirant cum Paulo. 30 ἐπισινὴν cod.

διάπυρον καὶ θερμὴν ἅμα καὶ ζωογόνον· ὁ δὲ Ἀφροδίτης τὴν ε′ καὶ εὔδιον σπορᾶς οὖσαν καὶ γονῆς κυρίαν· ὁ δὲ Ἑρμοῦ τὴν ς′ καὶ ἐπίκοινον ὑγρὰν οὖσαν καὶ ξηράν· ὁ δὲ Σελήνης τὴν ζ′ ὑγρὰν οὖσαν καὶ περιγειοτέραν, ἥτις δέχεται καὶ τὰς τῶν ἀστέρων ἀπορροίας. ἡ δὲ μέθοδος τοῦ διέποντος καὶ πολεύοντός ἐστιν αὕτη· ὅταν ὁ τοῦ Κρόνου κύριος γίνηται τῆς ἡμέρας, λέγομεν· πολεύει ὅλην ἡμέραν καὶ διέπει τὴν α′ ὥραν καὶ αὐτὸς πολεύων καὶ διέπων· τὴν β′ ὥραν παραδίδωσι τῷ Διὶ καὶ λέγομεν τὴν β′ ὥραν Κρόνου πολεύοντος καὶ Διὸς διέποντος· εἶτα τὴν γ′ ὥραν παραδίδωσι τῷ Ἄρεως καὶ λέγομεν Κρόνου πολεύοντος καὶ Ἄρεως διέποντος· ὁμοίως τὴν δ′ ὥραν τοῦ Ἡλίου, τὴν ε′ τῆς Ἀφροδίτης, τὴν ς′ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τὴν ζ′ [f. 115] τῆς Σελήνης λέγομεν καὶ Κρόνον πολεύοντα, ἐπεὶ κύριος τῆς ἡμέρας ἐστὶν καὶ τοῦ διέποντος. πάλιν οὖν τὴν η′ ὥραν πολεύει καὶ διέπει· καὶ καθεξῆς τῶν λοιπῶν οὕτως ἔχει ἡ ἀκολουθία· τὴν μὲν α′ ἡμέραν πολεύει ὁ Ἥλιος καὶ διέπει τὴν α′ ὥραν, τὴν δὲ β′ ἡ Σελήνη ὁμοίως, τὴν δὲ γ′ ὁ Ἄρης ὁμοίως, τὴν δὲ δ′ ὁ Ἑρμῆς, τὴν δὲ ε′ ὁ Ζεύς, τὴν δὲ ς′ ἡ Ἀφροδίτη, τὴν δὲ ζ′ ὁ Κρόνος.

<Ἐκ τῶν Ἀντιόχου.> Ἔστιν δὲ ἡ ἐπίσκεψις τῶν εἰρημένων οὕτως· πολεύοντος δὲ τοῦ Κρόνου ὥρας α′ γ′ η′ ι′ οἱ γενόμενοι ἀγενεῖς, ἐπισινεῖς καὶ βιοθάνατοι. τοῦ Διὸς πολεύοντος ὥρας α′ δ′ ι′ ια′ οἱ γενόμενοι ἄρχοντες, ἔνδοξοι, ὡραῖοι, ἐπιχαρεῖς. τοῦ Ἄρεως πολεύοντος ὥρας α′ β′ γ′ ς′ η′ οἱ γενόμενοι χολώδεις, θυμοειδεῖς, αἱματικοί, ἔμπειροι. τοῦ Ἡλίου πολεύοντος ὥρας α′ β′ γ′ ς′ η′ οἱ γενόμενοι λαμπροί, ἔνδοξοι, μεγιστάνων φίλοι, θεοφιλεῖς. τῆς Ἀφροδίτης πολευούσης ὥρας α′ β′ ε′ η′ θ′ ι′ οἱ γενόμενοι πρακτικοί, ἐπαφρόδιτοι, ἐπιχαρεῖς. τοῦ Ἑρμοῦ πολεύοντος ὥρας α′ δ′ ς′ ζ′ η′ οἱ γενόμενοι δραστικοί, πολυίστορες, διανοητικοί, ἔμπρακτοι. τῆς Σελήνης πολευούσης ὥρας α′ γ′ ς′ ζ′ η′ οἱ γενόμενοι ἔξαρχοι μεγάλων πραγμάτων τασσόμενοι, ἡγούμενοι, καταστάται λαοῦ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν νυκτερινῶν ὡρῶν, ἐὰν ὁ κύριος τῶν ὡρῶν τοῦ διέποντος κακοδαιμονήσῃ, θηριοβρώτους ποιεῖ· ἐὰν δὲ ὁ Κρόνος διέπῃ Σελήνης διαμετρούσης, ἐπιληπτικοὺς καὶ θεοφορουμένους ποιεῖ.

<Ἐκ τῶν Ἀντιόχου.> Ἰδίως περὶ Σελήνης.

Σελήνη ἰσομοιροῦσα Σκορπίῳ ἢ Ἰχθύσιν ἢ Καρκίνῳ ἢ Κρόνῳ ἢ Ἄρει λέπρας ποιεῖ· Σελήνη σὺν Κρόνῳ καὶ Ἄρει ἐν ὑστέραις μοίραις τῶν ζῳδίων χωλοὺς ποιεῖ· Σελήνη ἀπόστροφος τοῦ ὡροσκόπου ποιεῖ τοὺς γεννηθέντας ἀνοήτους καὶ παράφρονας· Σελήνη διάμετρος καὶ πανσέληνος κακοδαιμονοῦντας καὶ ἐκπτώτους ποιεῖ· Σελήνη καὶ Ἥλιος

4 ἀπορροίας scripsi ex Paulo : πορείας cod. 12 καὶ λέγομεν cod., inverti. πολιτεύοντα cod. 17 τὸν ♄ cod. 19 ὡροσκόπου cod. sed ♄ supra scriptum. 29 καθιστάται cod. 31 διέποντος cod. 33 sqq. = Vindobonensis 3, f. 52ᵛ (κεφ. λα′). 35 ἡ ☾ cod. 38 Ἥλιος (☉) corr. ex ♂ in cod.

ἐν τῷ ς′ ἢ ιβ′, Κρόνου καὶ Ἄρεως καὶ Ἑρμοῦ ἐπὶ κέντρῳ ὄντων δίχα Διὸς καὶ Ἀφροδίτης, κυνανθρώπους ποιοῦσιν ἢ κυνοβρώτους· Σελήνη καὶ Ἀφροδίτη ὁμοῦ ποιοῦσι ῥευματιζομένους, μαλακοὺς καὶ τὰς μίξεις ἐπὶ κακῷ ἔχοντας. Σελήνη καὶ Ἑρμῆς [f. 115ᵛ] κατὰ διάμετρον ποιοῦσι σίντας, ψεύστας, ἁρπαγας· Σελήνη διαμετροῦσα [ἢ διαμετροῦσα] τὸν ἴδιον οἰκοδεσπότην φυγάδας ποιεῖ, μετανάστας, μετοικιζομένους· Σελήνη ὑποτριταία καὶ ὑπὸ κακοποιῶν ἀστέρων ἀκτινοβολουμένη βιοθανάτους ποιεῖ καὶ ἐπισυναπτική <ἐστι> κακῶν.

κβ′. <Ἀντιόχου> περὶ δεκανῶν ἀσελγοποιῶν.

Ἡ Ἀφροδίτη ἐπιτυχοῦσα δεκανῷ α′ Κριοῦ ἀσελγεῖς ποιεῖ καὶ ἐμπαθεῖς καὶ <εἰς> ἄρσενας ἐπιμαινομένους. Ἀφροδίτη Διδύμων δεκανῷ β′ λάγνους ποιεῖ, αἰσχρούς, κατωφερεῖς πρὸς ἀφροδίσια. ἐν δὲ Λέοντος δεκανῷ α′ ποιεῖ ἐρωτικούς, κακογάμους. ἐν δὲ γ′ δεκανῷ ποιεῖ μοιχούς, ἁρπαγας γυναικῶν, καὶ ὑπὸ γυναικῶν ἀτυχῆσαι. ἐν δὲ Ζυγοῦ δεκανῷ [δὲ] πρώτῳ ἀσελγεῖς ποιεῖ καὶ ἐπὶ τὰς ὀρέξεις ἐπιμανεῖς. ἐν δὲ Σκορπίου δεκανῷ α′ ποιεῖ αἰσχροποιῶν βλάβην γυναικῶν. ἐν δὲ Τοξότῃ δεκανῷ γ′ ποιεῖ ἀτυχῆσαι διὰ γυναῖκα, καὶ ἔπαισχρος ἔσται. ἐν δὲ Αἰγοκέρωτι δεκανῷ α′ ποιεῖ ἀσελγεῖς, αἰσχροποιοὺς καὶ ταῦτα παρὰ φύσιν πράττοντας. ἐν δὲ τῷ β′ δεκανῷ ποιεῖ μοιχούς, πόρνους. ἐν δὲ τῷ Ὑδροχόῳ δεκανῷ γ′ ποιεῖ ῥυπαρούς. ἐν δὲ Ἰχθύσι δεκανῷ γ′ ποιεῖ μοιχοὺς καὶ ἐπιμανεῖς ταῖς μίξεσιν.

Ὁ Ἥλιος Κριοῦ δεκανῷ γ′ ποιεῖ μαλακοὺς καὶ ἀσελγεῖς καὶ ἐν Ζυγῷ δεκανῷ α′ καὶ β′ καὶ γ′ καὶ Σκορπίῳ δεκανῷ α′ καὶ Ἰχθύσιν δεκανῷ α′ καὶ γ′.

Ἡ Σελήνη Κριοῦ δεκανῷ γ′ μαλακοὺς καὶ ἀσελγεῖς καὶ ἐμπαθεῖς ποιεῖ καὶ Λέοντος δεκανῷ γ′ καὶ Ἰχθύων δεκανῷ α′ καὶ Αἰγοκέρωτος δεκανῷ γ′ καὶ Ζυγοῦ δεκανῷ γ′ καὶ Ὑδροχόου δεκανῷ γ′. εἰ δὲ καὶ ὁ κύριος τῆς κατὰ πῆξιν Σελήνης τύχῃ ἀπόστροφος καὶ ὁ κύριος τοῦ ὡροσκόπου ἀπόστροφος αὐτοῦ, οὔτε ἄνθρωπός ἐστιν ὁ γεννηθεὶς οὔτε κτῆνος, ἀλλὰ τέρας τι ἄσημον. οἱ δὲ κα[f. 116]κοποιοὶ <εἰ> ἐπιθεωρήσουσιν τὰ κέντρα, τῶν ἐκθειαζομένων ἔσται τὸ γεννηθὲν οἷον κύων ἢ αἴλουρος· οἱ δὲ ἀγαθοποιοὶ <εἰ> ἐπιθεωρήσουσιν τὰ κέντρα τῶν ἀγαθοποιῶν ἀποστρόφων, ἄγριόν τι ζῷον ἔσται τὸ γεννηθέν.

Κρόνος Κριοῦ δεκανῷ γ′ καὶ Ζυγοῦ δεκανῷ γ′ καὶ Αἰγοκέρωτος δεκανῷ α′ καὶ γ′ ἀσελγεῖς ποιεῖ. Ζεὺς Κριοῦ δεκανῷ γ′ καὶ Ζυγοῦ

5 σίνιας cod. 5-6 ἢ διάμετρ. in cod. aut corruptum aut mera dittographia bis scriptum. 9 Antiochi inter capitula numero λδ′ signatum in Vindobonensi 3, f. 53ᵛ; item in Cantabrigiensi supra p. 107, not. 1, citato invenitur (part. III, f. 9) ubi inscribitur Π. δεκανῶν ἀσελγοποιῶν ἐν οἷς ἡ Ἀφροδίτη καὶ οἱ λοιποί. Ἀντιόχου. 11 εἰς addidi; sed fort. scrib. ἄρρεσι. 14 ἀτυχήσει cod. 15 δὲ unc. incl. 19 αἰσχρούς cod., corr. Cumont, cf. *Catal.*, V, 206, 23. Cf. tamen v. 12. 30 εἰ addidi, item infra 32. 31 τὰ κ. τ. ἐκθιαζομένων, ἔσται cod. Auctor Aegyptiorum superstitionem significare videtur.

δεκανῷ α' καὶ γ' καὶ Αἰγοκέρωτος δεκανῷ α' καὶ γ'. Ἄρης Κριοῦ δεκανῷ α' καὶ Αἰγοκέρωτος δεκανῷ α'. ὡροσκόπος Κριοῦ δεκανῷ γ' καὶ Ζυγοῦ δεκανῷ α' καὶ γ' καὶ Αἰγοκέρωτος δεκανῷ α' ἀσελγεῖς καὶ ἡδυπαθοῦντας ποιεῖ.

Ὁ κλῆρος τῆς τύχης καὶ τοῦ δαίμονος καὶ οἱ κύριοι αὐτῶν ἐν ἀσελγεῖ ζῳδίῳ ἐμπεπτωκότες μαλακοὺς καὶ ἀσελγεῖς ποιοῦσιν. ἀσελγῆ δὲ ζῴδιά εἰσιν Κριός, Ταῦρος, Λέων, Αἰγόκερως, ἀπὸ μέρους δὲ Ἰχθύες καὶ Ζυγός. Ἀφροδίτη ἐν ἀρσενικῷ ζῳδίῳ καὶ οἴκῳ ἢ ὁρίοις Ἑρμοῦ ἀσελγεῖς ποιεῖ. Ἀφροδίτη ἐπὶ κέντρῳ καὶ ἐν θηλυκῷ ζῳδίῳ ὑπὸ Ἄρεως θεωρουμένη πρὸς φίλτρον ἐγείρει τοὺς ἔρωτας καὶ ἐπιχαρεῖς <ποιεῖ>, μάλιστα δὲ ἐσπέριος.

κγ'. Περὶ φάσεων τῶν τῆς Σελήνης[1].

Εἰσὶ τῆς Σελήνης φάσεις ια'· * διάμετρος· εἶτα ἀπόστημα τοῦ Ἡλίου μοίρας ιε'· Ἡλίου μοίρας ϛ' διχότομος ε'· ἀπόστημα τοῦ Ἡλίου ἀπὸ μοίρας ϛα' ἕως ρλε'· καὶ καλεῖται ἀμφίκυρτος· ς' ἀποστάσασα τοῦ Ἡλίου μοίρας ρπ' πανσελήνου μοίρας ρξε'· μηνοειδὴς ἑνδεκάτη

6 ἐν ἀσελγὲς ζώδια cod. 10 θεωρουμένους cod. 11 ποιεῖ addidi. 13 sqq.: cf. infra in adnot.

[1] Hoc capitulum in Vindobonensi deest. Fortasse ex Heliodoro; cf. Paul. Alexandr. p. F3ᵛ : τὰ δὲ τῆς Σελήνης σχήματα ἅπερ καλεῖται φάσεις ἐστὶ τάδε. σύνοδος, γέννα, ἀνατολή, μηνοειδὴς α', μηνοειδὴς β', διχότομοι β', ἀμφίκυρτοι β', πανσέληνος· τινὲς δὲ βούλονται καὶ ια' προστιθέναι τὸ πλησισέληνον. In nostro codice (Monac.) totus locus quem asteriscis inclusi corruptissimus lacunisque scatens. Lectio genuina ita fere restituenda : Εἰσὶ τῆς Σελήνης φάσεις ια'. <α' γέννα εἰ τὸ ἀπόστημα ἀπὸ Ἡλίου μοίρας α'· β' ἀνατολή>, εἰ τὸ ἀπόστημα τοῦ Ἡλίου μοιρῶν ιε'· <γ' μηνοειδὴς α', εἰ ξ'· δ' ἀπὸ> Ἡλίου μοίρας ϛ' διχότομος <α'>· ε' ἀπόστημα <ἀπὸ> τοῦ Ἡλίου ἀπὸ μοίρας ϛα' ἕως ρλε'· καλεῖται ἀμφίκυρτος· ς' ἀποστάσασα τοῦ Ἡλίου μοίρας <ρν' πλησισέληνος· ζ' μοίρας> ρπ' πανσέληνος· <η'> μοίρας ρξε' <ἀμφίκυρτος β'· θ' μοίρας ϛ' διχότομος β'· ι' μοίρας ξ'> μηνοειδὴς <β'>· ια' πληρώσασα ἀπὸ Ἡλίου μοίρας τξ' <σύνοδος ἢ> δύσις ἢ καὶ ἀφώτιστος. Ceterum infra in nostro cod. f. 121 (κεφ. λ') simillima eis quae Paulus docet leguntur : Ὅτι τῆς Σελήνης σχήματα ἃ καὶ προφάσεις [*sic*] λέγονται ι' εἰσίν· σύνοδος· γέννα· ἀνατολή· μηνοειδὴς· διχότομος· ἀμφίκυρτος· πανσέληνος· ἀμφίκυρτος πάλιν καὶ διχότομος καὶ μηνοειδής· τινὲς δὲ καὶ ἑνδεκάτην ἣν λέγουσι πλησιφαῆ ἢ πλησισέληνον (πλεισιοσέλ. cod.). σύνοδος μέν ἐστιν ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ οὖσα ζῳδίῳ καὶ ἰσομοιρεῖ τῷ Ἡλίῳ· γέννα ὅταν εἰς τὰ ἑπόμενα τοῦ Ἡλίου ἡ Σελήνη ἀποδιαστῇ μοίρας ξ', ἐπὶ δὲ ἑξαγώνῳ δηλονότι σχήματι οὖσα· διχότομος δὲ α' ὅταν εἰς τὰ ἑπόμενα τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ϛ', κατὰ τετράγωνον οὖσα σχῆμα· ἀμφίκυρτος δὲ α' ὅταν εἰς τὰ ἑπόμενα τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ρκ', τρίγωνον ἔχουσα [f. 121ᵛ] πλευράν· πλησισέληνος (-σιο· cod.) δὲ ὅταν ἀπὸ <Ἡλίου> ς' ζῴδια ἢ μοίρας δ' [fort. διαστῇ] ἐν τοῖς ἑπομένοις τοῦ Ἡλίου ρν', μήπω τῇ διαμέτρῳ [l. τὴν διάμετρον] ποιησαμένη· πανσέληνος δὲ ὅταν εἰς τὰ ἑπόμενα τοῦ Ἡλίου ἀπὸ διαστήματος [l. ἀποδιαστῇ] μοίρας ρπε' ἐκ διαμέτρου στάσεως ὃ καλεῖται πανσεληνιακὸς σύνδεσμος κτλ.

πληρωθεῖσα ἀπὸ Ἡλίου μοίρας τξ', δύσις ἢ καὶ ἀφώτιστος *. τούτων τῶν φάσεων τοὺς κυρίους καὶ τῶν τόπων ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου τοὺς οἰκοδεσπότας χρὴ ζητεῖν. ἐὰν οὖν ὁ ἀναβιβάζων μετὰ Διὸς καὶ Σελήνης ἢ Ἀφροδίτης ἢ Ἡλίου <ἢ>, ἐκπτώσεις ποιεῖ, ἐξόχως δὲ εἰ ἐπὶ κέντρῳ εἶεν· ἐπὶ δὲ τῶν ἀγαθοποιῶν ὁ καταβιβάζων καλῶς, ἐπὶ δὲ τῶν κακοποιῶν ὁ ἀναβιβάζων κακῶς. οἱ τριγωνικοὶ δεσπόται τῶν φώτων, ὁ α' καὶ ὁ β', ἀσύμφωνοι πρὸς ἀλλήλους τυχόντες ἢ ἐναντιούμενοι ἑαυτοῖς καὶ μὴ θεωρούμενοι ἡμέρας μὲν ὑπὸ Ἡλίου, [f. 116ᵛ] νυκτὸς δὲ ὑπὸ Σελήνης, αἰχμαλωσίας ποιοῦσιν ἢ δουλεύοντας ἢ φυγάδας. ἡ Σελήνη καὶ ὁ Κρόνος ἐν ἑνὶ ζῳδίῳ τυχόντες ἐκπτώτους ποιοῦσιν. ἐὰν ὁ κύριος τῆς τύχης εὑρεθῇ ἐν τῷ ζ' ἢ τῷ ἀντιμεσουρανήματι, ἔκπτωσιν ποιοῦσιν. εἰ δὲ ἐν τῷ η', δι' ὀνείρων τὰς κτήσεις δίδωσιν, εἶτα καὶ βιοθανάσιαν.

<κδ'.> Περὶ ῥητόρων καὶ παιδευτῶν καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων.

Ἂν ὁ τοῦ Ἑρμοῦ ἐπιθεωρήσῃ τὸν Δία ἐν καλῷ τόπῳ ἑστῶτα καὶ ἀλλήλων ὑποδέξωνται τὰ ὅρια, ἔξαυγοι ὄντες καὶ ἐπίκεντροι καὶ ἐπαναφερόμενοι, ποιοῦσι σοφιστάς, γραμματικούς, παιδευτάς. ἐὰν ὁ Ἑρμοῦ ἐν καλῷ τόπῳ τύχῃ, μάλιστα καὶ Κρόνου οἴκῳ, ἔξαυγος, καὶ θεωρῆται ὑπὸ Διὸς καὶ Κρόνου καὶ Ἄρεως, ποιεῖ ἀστρολόγους, μάντεις· εἰ δὲ Κρόνος ὡροσκοπ<ῶν>τύχῃ οἴκῳ Ἑρμοῦ, † ἀπαραβάτους καὶ μαθηματικούς. ἐὰν ὁ Κρόνος ἐπιθεωρήσῃ τὴν Σελήνην καὶ τὸ δωδεκατημόριον αὐτῆς καὶ ἡ Σελήνη ᾖ ἐν τοῖς ὁρίοις Κρόνου, βαλανεῖς καὶ λιθοξύστας ποιεῖ. ἐὰν ὁ Κρόνος ἰσόμοιρος Ἄρει καὶ Ἑρμῇ <ᾖ καὶ> θεωρῶνται τὰ δωδεκατημόρια ἀλλήλων δίχα<τῆς>τῶν ἀγαθοποιῶν θεωρίας, νεκροτάφους ἢ νεκροθάπτας ἢ † νεκροπάρτους ποιεῖ. ἐὰν ὁ Ἄρης τῇ Ἀφροδίτῃ ἰσόμοιρος κατὰ τετράγωνον ἢ διάμετρον <ᾖ καὶ> ἐπιθεωρῶνται ἀλλήλων τὰ δωδεκατημόρια ἐκτὸς τῆς τῶν ἄλλων ἐπιθεωρίας, ποιοῦσι μεθύσους, λῃστάς, μοιχούς· εἰ δὲ Κρόνος ἐπιθεωρήσῃ, ποιεῖ κιναίδους, ἀσελγεῖς. ἐὰν ὁ Κρόνος καὶ ἡ Ἀφροδίτη καὶ <ὁ> Ἄρης ἀλλήλους θεωρήσωσιν ἐν Κριῷ καὶ Λέοντι καὶ Τοξότῃ, ποιοῦσι τεκτονικούς, βυρσεῖς. ἂν ὁ Ἑρμῆς ἔξαυγος ὢν ἰσόμοιρος γένηται τῇ Σελήνῃ καὶ ἐπιθεωρήσωσι τὰ δωδεκατημόρια ἀλλήλων <καὶ> Ἄρης καὶ Κρόνος διαμετροῦντες ἑαυτοῖς ἐπιτύχωσί <τινι> τῶν κέντρων, κυνηγοὺς

2 τοὺς τόπους cod. 4 εἰ] οἱ cod. 6 δεσπότες cod. 7 ἀσύμφωνος cod. 11-12 ἢ τὸ ἀντιμεσουράνημα cod. 12 κτίσεις cod, 14 Hoc capitulum in Vindobonensi non legitur; in Mutinensi 11 (*Catal.*, IV, p. 30), κεφ. κδ' inter excerpta ex Antiocho. 19 μάντας cod. 20 οἶκος cod. ἀπαραβάτους corruptum : ἀβροβάτας? vel παραβάτας? 22 ᾖ] ἦν cod. 23 θεωροῦνται cod. (et infra). 25 νεκροθάπτους cod. νεκροπάρτους non intellego; fort. νεκροπράτας (νεκρορράπτας coni. Cumont). 27 τῆς τῶν ἀλλήλων cod. 30 θεωρήσουσιν cod. τεκτογονικὰς corr. man. 1 ex τεκνογονίαν. 31 τῆς ☾ cod. 32 et 33 καὶ et τινί addidi.

ἢ ἱερακοτρόφους ποιοῦσι ἢ ὀρνιθοτρόφους. ἐὰν ὁ Ἑρμῆς καὶ Ἀφροδίτη ταπεινούμενοι ἐν ὁρίοις ἰδίοις, πολιτικούς, μίμους ποιοῦσιν. Ἑρμῆς καὶ Ἄρης καὶ Ἀφροδίτη καὶ Σελήνη ἐπίκεντροι ἐὰν ἐπιθεωρῶνται ἀλλήλους κατὰ κέντρα, μηχανικοὺς ποιοῦσι καὶ ψηφάδας. ἐὰν ἡ Ἀφροδίτη οἴκῳ Ἑρμοῦ ἐπὶ κέντρῳ <καὶ ...> ἔξαυγοι ἐπαναφερόμενοι, ζωγράφους ποιοῦσι· [f. 117] ἂν ὁ ὡροσκόπος τύχῃ ἐν Καρκίνῳ ἢ Σκορπίῳ ἢ Ἰχθύσιν Διὸς καὶ Κρόνου ὑπογείων <ὄντων>, βοτανικοὺς καὶ θηριοδείκτας ποιεῖ. ἐὰν ὁ Ἄρης καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐπὶ κέντρῳ ἐν Λέοντι δίχα Διὸς καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἡλίου, ποιοῦσι τολμηρούς, <οἳ> τὸ ἴδιον αἷμα ἐκχέειν εἰς οὐδὲν λογίζονται, ἐπιόρκους, ἀσεβεῖς, δολίους. ἐὰν ὁ Κρόνος καὶ ἡ Ἀφροδίτη καὶ Σελήνη τύχωσιν ἐν Ταύρῳ, ποιοῦσι σοφόν, ῥήτορα, μαθηματικόν, χαριέστατον καὶ φιλόμουσον. ἐὰν ἡ Ἀφροδίτη <καὶ ὁ> Κρόνος <ἢ> ὁ Ἄρης ἐν διαμέτρῳ, τραυλὸν ποιεῖ καὶ ῥευματιζόμενον, μάλιστα ἐπὶ τοῖς <βορείοις> κλίμασι τοῦ Κρόνου βορείου ὄντος.

κε'. Περὶ ἧς κινήσεως ποιεῖ ὁ Ἥλιος ἀπὸ ζῳδίου εἰς ζῴδιον.

Ποιεῖται μὲν ὁ Ἥλιος τὴν ἀπὸ ζῳδίου εἰς ζῴδιον κίνησιν ὁτὲ μὲν δι' ἡμερῶν λ', ὁτὲ δὲ δι' ἡμερῶν λα', ἔσθ' ὅτε καὶ κθ'. πορεύεται δὲ ἐφ' ἑκάστου νυχθημέρου πλέον ἢ ἔλαττον μοίρας α', ὁτὲ δὲ μοῖραν μίαν καὶ λεπτὰ β', ἔσθ' ὅτε λεπτὰ να', ὅτε καὶ νη' καὶ νζ'. Ὁ δὲ πρόχειρος κανὼν Κλαυδίου Πτολεμαίου παρίστησι τὴν ἀκριβῆ μοῖραν τοῦ Ἡλίου. ἐπέχει δὲ τὴν δ' ζώνην, τὸ ποιητικὸν ἔχων τῆς οὐσίας ἐν τῷ θερμαίνειν καὶ ἠρέμα ξηραίνειν· <ταῦτα δέ εὐαισθητότερα γίνεται> διά τε τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ τὸ τῶν κατὰ τὰς ὥρας μεταβολῶν <ἐναργές>, ἐπειδήπερ ἐγγίζει τοῦ κατὰ κορυφὴν ἡμῶν τόπου.

κς'. Περὶ ὧν ποιοῦνται φάσεων πρὸς τὸν Ἥλιον οἱ πέντε ἀστέρες.

Ποιοῦνται δὲ φάσεις πρὸς τὸν Ἥλιον οἱ περιπολεύοντες ἀστέρες ὁτὲ μὲν ἑῴας ἀνατολὰς συνόδους τε καὶ ἑῴας δύσεις, ὁτὲ δὲ ἑσπερίας ἀνατολὰς καὶ ἑσπερίας δύσεις, τῆς αὐτῶν κινητικῆς πορείας ἐπὶ πρῶτον καὶ δεύτερον στηριγμὸν φερομένης, ἀφ' ὧν καὶ τοῖς ἀριθμοῖς ὁτὲ μὲν ἀφαιρετικοὶ καὶ ἀκρόνυκτοι γίνονται <ὁτὲ δὲ προσθετικοί>. τέσσαρας οὖν ποιοῦνται φάσεις οἱ ἀστέρες πρὸς τὸν Ἥλιον τῆς τε ἑῴας καὶ τῆς ἑσπερίας ἀνατολῆς, τῆς τε ἑσπερίας δύσεως καὶ τῆς ἑῴας· καὶ αἱ μὲν δύο φάσεις ἑῷαι εἰς τὰ προηγούμενα τοῦ Ἡλίου γίνονται, αἱ δὲ δύο <ἑσπέριαι> εἰς τὰ ἑπόμενα. [f. 117v] ἡ μὲν οὖν Ἀφροδίτη καὶ Ἑρμῆς τὰς τέσσαρας φάσεις ποιοῦνται, ὁ δὲ Κρόνος καὶ Ζεὺς καὶ Ἄρης δύο μόνον ἐκ τεσσάρων ποιοῦνται, τήν τε ἑῴαν ἀνατολὴν καὶ ἑσπερίαν δύσιν· καὶ ἡ μὲν Ἀφροδίτη καὶ Ἑρμῆς ποτὲ μὲν ταχύτερον, ποτὲ δὲ βραδύτερον τοῦ Ἡλίου κινοῦνται· ὁ δὲ Κρόνος καὶ Ζεὺς καὶ Ἄρης βραδύτερον τοῦ Ἡλίου ποιοῦνται τὴν κίνησιν. ὅθεν τοῖς μὲν τρισὶ τούτοις ὁ Ἥλιος μόνον ποιεῖται τὰς φάσεις ἢ καταλαμβάνων αὐτοὺς καὶ μὴ καταλαμβανόμενος ἢ καταλιμπάνων αὐτοὺς καὶ μὴ φθανόμενος ὑπ' αὐτῶν· καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἑῴαν δύσιν οὔτε ἑσπερίαν <ἀνατολὴν> οἱ τρεῖς ἀστέρες ποιοῦνται. ἡ δὲ Ἀφροδίτη καὶ Ἑρμῆς ποτὲ μὲν βραδύτερον κινηθέντες καταλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου, ποτὲ δὲ ὀξύτερον κινηθέντες καταλαμβάνουσιν τὸν Ἥλιον καὶ καταλιμπάνουσιν αὐτόν· εἶτα ποιησάμενοι βραδύτερον τὴν κίνησιν ἀντικαταλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Ἡλίου καὶ διὰ τοῦτο τὰς δ' φάσεις ποιοῦνται οὗτοι. οἱ δὲ β' ἀστέρες καθόλου ἀνατολικὴν ποιοῦνται φάσιν, εἴτε ἐν τοῖς ἡγουμένοις, εἴτε ἐν τοῖς ἑπομένοις φαινόμενοι, ὅταν ἐκφύγωσιν τὰς τοῦ Ἡλίου αὐγάς· ἑῴαν <ἢ> ἑσπερίαν δὲ <δύσιν>, ὅταν ὑπὸ τὰς αὐγὰς τοῦ Ἡλίου γίνωνται. δεῖ οὖν ἐπὶ μὲν Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ πάντοτε ζητεῖν τὰς φάσεις, ἐπὶ δὲ Κρόνου καὶ Διὸς καὶ Ἄρεως, ὅταν σύνεγγυς ὦσι τοῦ Ἡλίου· πόρρω γὰρ ὄντες δηλονότι φανεροί εἰσιν.

<κζ'.> Περὶ φάσεων καὶ μοιρῶν καὶ λεπτῶν καὶ στηριγμῶν τῶν πέντε ἀστέρων.

Περὶ Κρόνου. Ὁ μὲν τοῦ Κρόνου ἀστὴρ ποιῶν φάσεις ἀπὸ μὲν α' μοίρας ἕως ιζ' ὕπαυγος συνοδικός ἐστιν. ἀπὸ δὲ ιη' μοίρας ἕως ριβ' καὶ λεπτῶν μγ' ἑῷος ἀνατολικός ἐστι καὶ προσθέτης. ἀπὸ δὲ μοιρῶν ριγ' καὶ λεπτῶν μδ' ἕως μοιρῶν ριε' καὶ λεπτῶν κθ' ποιεῖται τὸν

3-4 ἢ ἐπιθεωροῦνται cod. 4 ἀλλήλοις cod. ψηφάδας a ψηφᾶς = ψηφοπαίκτας. 5 lacunam significavi : planetae nomen et τύχωσιν omissa. 8 θηριοδείκτους cod. 9 οἳ addidi ; item 13 καὶ ὁ et ἤ. 11 τύχῃ et ποιεῖ cod. 12 σοφόν : fortasse σοφὸν ῥήτορα coniungendum ; vel scrib. <φιλό>σοφον (Cumont). 14 βορείοις dubitans addidi. 16 Simile capitulum apud Heliodorum in Vindob. 3, f. 68 (κεφ. ζ') : sed verba non concordant. 17 ὅτε cod. (et infra). 19 ἀπὸ μοίρας μιᾶς cod. 22 τὸ ποιητ. usque ad τόπου ex Ptolemaei *Tetrab.*, I, 4 init. (p. 17, 7-12) compilata. τὴν οὐσίαν cod. 23 et 24 suppl. ex Ptolem. 26 Huius capituli initium usque ad γίνονται (p. 119, 3) ad verbum concordat cum Paulo Alexandrino, f. E2v, cetera secus ; fortasse igitur ex Heliodori in Paulum commentario sumpta sunt. Cf. tamen cod. Vindobon. 2, f. 165 (Heliodori). 29 συνόδους abest apud Paulum, errore, nam paulo post de synodo loquitur.

3 ἀκρόνυκτοι pro ἀκρόνυχοι etiam in proximo capitulo et apud Paulum. verba necessaria supplevi ex Paulo. 6 ἑῴας scripsi : ἑσπερίας ἀνατολῆς dittographia cod. 7 οὖν scripsi : γὰρ cod. 10 ταχύτερα cod. 13 μόνον scripsi : μόνος cod. 15 ἀνατολήν suppl. 23 ἢ et δύσιν supplevi, cf. Paulus, l. c. 27 Fortasse hoc quoque capitulum, quod artissime cum duobus antecedentibus coniunctum esse apparet, de Heliodoro pendet. Inscriptio videtur corrupta (corr. π. φάσεων καὶ στηριγμῶν τ. π. ἀ. κατὰ μοίρας καὶ λεπτά). 30 μοίρας scripsi : ἡμέρας cod. ιη' scripsi : ια' cod.

α′ στηριγμόν. ἀπό δὲ ρις′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν λ′ ἕως μοιρῶν ρπ′ ἐστὶν ἀκρόνυκτος. ἀπὸ δὲ ρπα′ μοιρῶν ἕως σμδ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν ις′ [f. 118] ποιεῖται τὸν β′ στηριγμόν. ἀπὸ δὲ σμε′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν ιζ′ ἕως τμγ′ μοιρῶν ἐστιν ἑσπέριος δυτικός. ἀπὸ δὲ τμδ′ μοιρῶν ἕως τξ′ μοιρῶν δύνει ἐπὶ συνόδου. προστίθησι δὲ μῆνας η′ μοίρας τέσσαρας· ἀφαιρεῖ δὲ μοίρας τέταρτον <καὶ> μοίρας ἑκατοστόν· καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἀφαιρεῖ ὁ μέγας δρόμος αὐτοῦ λεπτὰ ζ′. διέρχεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον δι' ἐτῶν λ′. ἀνακυκλοῦται δὲ διὰ τὴν τελείαν αὐτοῦ ἀποκατάστασιν δι' ἐτῶν νθ′. ἐπέχει δὲ τὴν ἀνωτάτω ζώνην καὶ τὸ πλέον ἔχει τῆς ποιότητος ἔν τε τῷ ψύχειν καὶ ἠρέμα ξηραίνειν, διὰ τὸ πλεῖστον ὡς ἔοικεν ἀπέχειν ἀπὸ τῆς τοῦ Ἡλίου θερμασίας καὶ τῆς τῶν περὶ τὴν γῆν ὑγρῶν ἀναθυμιάσεως.

Περὶ τοῦ Διὸς ἀστέρος. Ὁ δὲ τοῦ Διὸς ἀστὴρ ποιῶν φάσεις ἀπὸ μὲν ιζ′ μοιρῶν ἕως ρκδ′ καὶ λεπτῶν δ′ ἑῷός ἐστιν ἀνατολικός. ἀπὸ δὲ ρκε′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν ε′ ἕως ρκζ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν ια′ ποιεῖται στηριγμὸν πρῶτον. ἀπὸ δὲ ρκζ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν ιβ′ ἕως μοιρῶν ρπ′ ἀκρόνυκτός ἐστιν. ἀπὸ δὲ ρπα′ μοιρῶν ἕως σλβ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν μη′ ἀφαιρετικός ἐστιν. ἀπὸ δὲ σλγ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν μθ′ ἕως σλε′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν νε′ ποιεῖ τὸν β′ στηριγμόν. ἀπὸ δὲ σλε′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν νς′ ἕως τμδ′ μοιρῶν ἑσπέριός ἐστι δυτικός. ἀπὸ δὲ τμε′ μοιρῶν ἕως τξ′ δύνει ἐπὶ συνόδου. προστίθησι δὲ καὶ μῆνας θ′ μοίρας μγ′, ἐγγὺς οἴκου α′, υ″, ἀφαιρεῖ δὲ μῆνας δ′ μοίρας θ′ ἡμίσειαν. ἀπὸ δὲ συνόδου ἕως στηρίξεως γίνεται τὸ ἡμερήσιον αὐτοῦ μέγιστον δρόμημα λεπτῶν δ′. διέρχεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον δι' ἐτῶν ιβ′. ἀνακυκλοῦται δὲ διὰ τὴν αὐτοῦ ἀποκατάστασιν δι' ἐτῶν πγ′. ἐπέχει δὲ τὴν ς′ ζωνην, ἔχων τὸ ποιητικὸν τῆς δυνάμεως εὔκρατον διὰ τὸ μέσον αὐτὸν εἶναι τοῦ τε ψυκτικοῦ Κρόνου καὶ τοῦ καυστικοῦ Ἄρεως. θερμαίνει γὰρ ἅμα [f. 118ᵛ] καὶ ὑγραίνει· καὶ διὰ τὸ μᾶλλον εἶναι θερμαντικὸν ὑπὸ τῶν ὑποκειμένων σφαιρῶν γονίμων πνευμάτων γίνεται ποιητικός.

Περὶ Ἄρεως. Καὶ ὁ Ἄρης δὲ ποιῶν φάσεις ἀπὸ μοῖρας α′ ἕως μοιρῶν μβ′, ὕπαυγός ἐστι συνοδικός. ἀπὸ δὲ μοιρῶν μγ′ ἕως μοιρῶν ρνζ′ λεπτῶν κθ′ ἑῷός ἐστιν ἀνατολικός, προσθέτης. ἀπὸ δὲ μοιρῶν ρνη′ λεπτῶν λ′ ἕως ρξθ′ μοιρῶν <καὶ> λεπτῶν ιδ′ ποιεῖται τὸν πρῶτον στηριγμόν. ἀπὸ δὲ μοιρῶν ρο′ λεπτῶν ιε′ ἕως μοιρῶν ρπ′ ἀκρόνυκτός

1 ρις′ : aut hic ριε′ scribendum videtur aut supra ρις′; sed iam supra (p. 119, 32) et infra saepissime eodem modo numeratur; nihil igitur correxi. Nescio an errores inde irrepserint, quod primo μοίραις tantum adhibitis deinde λεπτά quoque inserta sunt. — De re cf. inprimis Bouché-Leclercq, *L'astrol. gr.*, p. 111-123, cum figuris. 5 προστίθει cod. (saepius). μοίραν cod. item paulo post. 6 καὶ addidi. καθέκαστον cod. 9-12 ex Ptolemaei *Tetrab.*, I, 4, p. 17, 20. 10 πλεῖον cod. 11 ἐπέχειν cod. 12 ἀναθυμιάσεων cod. 21 σύνοδον cod. 22 ῠ cod.; numerum non intellego : fort. <καὶ> ἡμίσεως. 26-30 = Ptolem. *Tetrab.*, p. 18, 4 sqq. 26 ἔχων δὲ cod.

ἐστιν. ἀπὸ δὲ μοιρῶν ρπα′ ἕως ρϛ′ καὶ λεπτῶν με′ ἀφαιρετικός. ἀπὸ δὲ μοιρῶν ρϛα′ λεπτῶν μς′ ἕως σβ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν λ′ ποιεῖται τὸν β′ στηριγμόν. ἀπὸ δὲ μοιρῶν σγ′ καὶ λεπτῶν λα′ ἕως μοιρῶν τιη′ ἑσπέριος δυτικός. ἀπὸ δὲ μοιρῶν τιθ′ ἕως τξ′ δύνει ἐπὶ συνόδου ὕπαυγος γενόμενος. προστίθησι δὲ μῆνας η′, ἀφαιρεῖ δὲ μῆνας β′ ἥμισυν, μοίρας ιη′. Τὸ δὲ μέγιστον ἡμερήσιον δρόμημα αὐτοῦ ἐστι μοῖραι β′. ἀνακυκλοῦται δὲ διὰ τὴν αὐτοῦ ἀποκατάστασιν δι' ἐτῶν οθ′. ἐπέχει δὲ τὴν ε ζώνην. καὶ ἔχει φύσει τὸ ξηραίνειν μάλιστα καὶ καυσοῦν ἐν τῇ δυνάμει, τῷ τε πυρώδει τοῦ χρώματος οἰκείως καὶ τῇ πρὸς Ἥλιον ἐγγύτητι, ὑποκειμένης αὐτῷ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας.

<Περὶ Ἀφροδίτης.> Ὁ δὲ Ἀφροδίτης κινεῖται ἐν τῷ ἐνιαυσιαίῳ χρόνῳ, ὡς ἔγγιστα ἴσος τῷ Ἡλίῳ κατὰ τὸν γεγραμμένον τρόπον. ποιεῖ δὲ φάσιν οὕτως· ἀπὸ μὲν μοίρας α′ ἕως μοιρῶν ιβ′ καὶ λεπτῶν κβ′ ἐστὶ συνοδική. ἀπὸ δὲ μοιρῶν ιγ′ καὶ λεπτῶν κε′ ἕως μοιρῶν ρξε′ λεπτῶν να′ ἀνατολικὴ ἑσπερία προσθετικὴ οὖσα. ἀπὸ δὲ ρξ′ μοιρῶν λεπτῶν νβ′ ἕως ρξη′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν κα′ στηριγμὸν ποιεῖται πρῶτον. ἀπὸ δὲ μοιρῶν ρξθ′ καὶ λεπτῶν κβ′ ἕως μοιρῶν ρπ′ ἐστὶ συνοδικὴ μέση. ἀπὸ δὲ ρπα′ ἕως ρϛ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν λη′ ἑῴα ἐστὶν ἀνατολικὴ εἰς ἀφαίρεσιν. ἀπὸ δὲ ρϛα′ μοιρῶν [f. 119] καὶ λεπτῶν λβ′ ἕως μοιρῶν ρϛδ′ καὶ λεπτῶν η′ ποιεῖται στηριγμὸν β′. ἀπὸ δὲ ρϛε′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν θ′ ἕως τλς′ μοιρῶν ἑῴα ἐστὶν ἀνατολική. ἀπὸ δὲ τλς′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν λζ′ ἕως μοιρῶν ιβ′ ὕπαυγός ἐστιν προσθετική καὶ δύνει ἐπὶ συνόδου. τὸ δὲ μέγιστον αὐτῆς ἡμερήσιον <δρόμημά> ἐστι μοῖρα α′ λεπτὰ ιε′· τὸ δὲ ἐνιαυσιαῖον αὐτῆς δρόμημά ἐστι μοῖραι τνθ′ λεπτὰ με′. διέρχεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον ἰσοταχῶς τῷ Ἡλίῳ, ἀνακυκλοῦται δὲ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν δι' ἐτῶν η′. ἐπέχει δὲ τὴν τρίτην ζώνην καὶ ἔχει τὴν δύναμιν εὔκρατον καὶ θερμαίνει ἠρέμα διὰ τὴν ἐγγύτητα τὴν πρὸς τὸν Ἥλιον, μάλιστα δὲ ὑγραίνει, καθάπερ ἡ Σελήνη καὶ αὐτὴ διὰ τὸ μέγεθος τῶν φώτων νοσφιζομένη τὴν ἀπὸ τῶν περιεχόντων τὴν γῆν ὑγρῶν ἀναθυμίασιν.

Περὶ Ἑρμοῦ. Ὁ δὲ Ἑρμῆς κινεῖται καὶ αὐτὸς ἰσοταχῶς τῷ Ἡλίῳ, ποιεῖται δὲ φάσεις· ἀπὸ α′ μοίρας ἕως λη′ μοίρας συνοδικός ἐστιν ἑσπέριος. ἀπὸ δὲ λθ′ μοίρας ἕως ϛ′ μοίρας ἐστὶν ἑσπέριος ἀνατολικός. ἀπὸ δὲ ϛα′ μοίρας ἕως ρμδ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν λθ′ προσθετικός. ἀπὸ δὲ ρμε′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν μ′ ἕως ρμζ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν ιδ′ ποιεῖται στηριγμὸν α′. ἀπὸ δὲ ρμη′ μοίρας καὶ λεπτῶν ιγ′ ἕως ρπ′ σύνοδος μέση. ἀπὸ δὲ ρπα′ ἕως σιβ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν με′ ἑῷος ἀνατολικὸς εἰς

6 ἡμερούσιον cod. (saepius). 8 φύσιν cod. τῇ scripsi : τε cod. 8-10 = Ptolem., p. 18, 10 sqq. 9 πυρώδες cod. 10 αὐτῆς cod. 12 ἴσῳ cod. 14 κε′ : fort. κγ′. 15 ἀνατέλλει cod. ρξ′ : fort. ρξε′. 18 ἀνατολή cod. 19 scribendum videtur λθ′. 21 ante ἑῴα excidit λεπτῶν numerus (καὶ λεπτῶν λϛ′). 22 σύνοδον cod. (saepius). 23 δρόμημα addidi. 25 ἰσόταχος cod. τοῦ Ἡλίου cod. 26-30 = Ptolem., p. 18, 14 sqq. 30 ἀναθυμιάσεως cod. 33 ϛ′ scripsi : θ′ cod. 36 μέσα cod.

ἀφαίρεσιν ἐρχόμενος. ἀπὸ δὲ σιγ′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν μς′ ἕως σνε′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν κ′ ποιεῖται στηριγμὸν β′. ἀπὸ δὲ σις′ μοιρῶν καὶ λεπτῶν κα′ ἕως μοιρῶν τκβ′ ἐν τῇ ἑῴᾳ ἐστὶν πρὸς τὸν Ἥλιον πορευόμενος. ἀπὸ δὲ τκγ′ μοιρῶν ἕως τλη′ μοιρῶν ὕπαυγός ἐστιν. τὸ δὲ μέγιστον ἡμερήσιον δρόμημα αὐτοῦ μοίρας α′ λεπτῶν νβ′. τὸ δὲ ἐνιαύσιον αὐτοῦ δρόμημα μοῖραί εἰσι τνθ′ λεπτὰ με′. διέρχεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον ἰσοταχῶς τῷ Ἡλίῳ. [f. 119v] ἀνακυκλοῦται δὲ κατὰ τὴν μεγίστην ἀποκατάστασιν δι′ ἐτῶν μς′· ἐπέχει δὲ τὴν δευτέραν ζώνην.

Ἰστέον δὲ ὅτι πάντες οἱ πλανῆται ἅμα ἀφιστάμενοι τοῦ Ἡλίου μοίρας ιε′ φαίνονται, ἔλαττον δὲ τῶν ιε′ μοιρῶν οὐ φαίνονται· μόνη δὲ ἡ Σελήνη ἀφισταμένη τοῦ Ἡλίου ἡμέραν τελείαν φαίνεται κατὰ προκοπὴν αὔξουσα. φασὶν γὰρ ὅτι κατὰ ροζ′ ἡμέρας ἀμαυροῦται, ὡς μὴ δεχομένη τὸ ἡλιακὸν φῶς, ἀλλ′ ὑπὸ τοῦ τῆς γῆς κώνου κρυπτομένη οὐχ ὁρᾶται μὲν παρ′ ἡμῖν, ἀλλ′ ἐκ ψήφου γινώσκεται.

κη′. Σχόλια διάφορα ἀστρολογουμένων.

Ὅτι ὁ ζῳδιακὸς κύκλος μέγιστός ἐστι τῶν ἔσωθεν τῆς ἀπλανοῦς σφαίρας συνισταμένων κύκλων, διότι ὁμόκεντρός ἐστιν τῆς σφαίρας· πᾶς γὰρ ὁμόκεντρος μέγιστος. — Ὅτι οἱ ἀστρονόμοι τὰς μοίρας διαιροῦσιν εἰς λεπτὰ ξ′. εὐλόγως· ὁ γὰρ ξ′ ἀριθμὸς παντὸς ἄλλου ἀριθμοῦ πλείονα μόρια ἔχει ἀπαρτίζοντα τὸν τέλειον ἀριθμόν. — Ὅτι ἰσημερινὴ ὥρα ἐστὶν ἡ ἔχουσα τὸ μέγεθος ιε′ μοίρας· ἡ γὰρ ἁπλανὴς κινουμένη ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς διὰ κδ′ ὡρῶν πληροῖ τὰς τξ′ μοίρας τοῦ κύκλου καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου εἰς τὸν αὐτὸν ἀποκαθίσταται διὰ ὡρῶν κδ′. ἐὰν οὖν τὰς τξ′ μερίσῃς εἰς τὰς κδ′, γίνεται ἡ ὥρα μοιρῶν ἤγουν χρόνων ιε′· καὶ αὕτη ἐστὶν ἰσημερινή. — Ὅτι τοῦ κύκλου τῆς γῆς ὑπὸ ἰσημερινοῦ δίχα τεμνομένου καὶ τοῦ μὲν γιγνομένου πρὸς βορρᾶν ἡμισφαιρίου, τοῦ δὲ πρὸς νότον, ἡ καθ′ ἡμᾶς οἰκουμένη ἐν ἡμισφαιρίῳ ἐστὶ τὸ πρὸς βορρᾶν· τούτου δὲ <τοῦ> ἡμισφαιρίου ἀπὸ μὲν δύσεως πρὸς ἀνατολὰς οἰκοῦμεν μοίρας ρπ′, ἀπὸ δὲ νότου πρὸς βορρᾶν μοίρας ξγ′· ταύτας δὲ τὰς ξγ′ ἕτεμον εἰς ζ′ διαστήματα, ἃ καλοῦσι κλίματα, ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ βορρᾶν προκόπτοντα. καλοῦσιν οὖν τὸ ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς μῆκος, τὸ δὲ ἀπὸ νότου ἐπὶ βορρᾶν πλάτος.

2 aut hic σνς′ aut supra v. 1 σιε′ scribendum. 11 τῷ Ἡλίῳ cod. 12 ὅτι] ὁ cod. 14 ψήφους ex corr. cod. γινωσκομένη cod. 15 Σχόλεα cod. Cf. Heliodorum, Vindobon. 3, f. 66, κεφ. δ′ : Σχόλια διάφορα (sed initium et finis dissentiunt) et Mutinensem 11, f. 58 (*Catal.*, IV, p. 31), κεφ. κη′ : Σχόλεα (*sic*) διάφορα ἀστρολογουμένων eiusdem initii ac finis ac nostrum quod ex Heliodoro potius quam ex Antiocho excerptum esse crediderim. 21 ἁπλανῶς cod. 24 γίνονται cod. 25 μοίρας cod. ἡμερινή cod. 26 τεμνόμενον cod. 31 προσκόπτοντα cod.

[F. 126.] Περὶ πάθους ἡλιακῆς ἐκλείψεως.

Φασὶν οὖν οἱ περὶ τὴν τέχνην τῆς ἀστρολογίας ἠσχολημένοι, ὅτι τὸ τῆς Σελήνης σῶμα φύσει μέλαν καὶ ἀλαμπὲς πέφυκε καὶ ὡς οἷα φωτὸς δοχεῖον δεδημιουργημένη φωτίζεται ἀπὸ τῶν Ἡλίου ἀκτίνων, ὅθεν ἰσοροῦσα τῷ Ἡλίῳ οὐ δύναται δέξασθαι διαπερῶντα πρὸς τὸν περίγειον τόπον τὸν φωτισμὸν ἀλλ′ ὑποσκιάζει αὐτὸν καὶ ἀφ′ ἡμῶν ἀποκρύπτει τὰς ἡλιακὰς λαμπηδόνας αὐτῷ συνοδοιπορουῦσα, ἔνθεν τὸ πᾶν σκοτεία καταλαμβάνεται· τοῦτο δὲ γίνεται, ἡνίκα συνόδου καιρὸς τῶν δύο φωστήρων εὑρεθῇ. Ὁ δὲ μέγας ἐν τῇ ἀστρολογίᾳ Ἄμμων [1] ἔν τισι τῶν αὐτοῦ· σχολαίαν, φησί, ἐν γ′ τῶν ζωνῶν πορείαν <ποιῶν> ἀναμεταξὺ Ἡλίου τε καὶ Σελήνης ἐστὶν ἀστὴρ Ἀρκτοῦρος ὀνομαζόμενος, παρά τισι δὲ Ὕδρα, παρὰ δὲ ἑτέροις Καρόκερκος, ὅ ἐστιν κεφαλὴ καὶ οὐρά. ὁ γὰρ τοιοῦτος φύσει πέλει ἐκτάδιος καὶ λίαν ἠμαυρωμένος ἐστίν· καὶ ἀνακυκλουμένων ἐτῶν οζ′ συνοδοιπορεῖ τῷ Ἡλίῳ, κἂν ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ

1 Idem capitulum in Mutin. 11, f. 67 (*Catal.*, IV, p. 31). 3 οἱ ἄφωτος cod. 4 δημιουργημένη cod. 8 καταλαμβάνει cod. 10 αὐτοῦ σχολέων φησὶ· ἐν γ′ τ. ζ. πορείᾳ cod. : σχολαίων latere coni. Kroll, cetera correxi. 13 ἐκ τ̄ο δικὸς cod.; ἐκτάδιος scripsi, cf. Oppiani *Cyneget.*, 3, 276 (στεινὴ τ′ ἐκτάδιός τε πέλει).

---

[1] Ammonem poetam novimus cuius versus de Lunae itinere per zodiacum male compositos edidit Arth. Ludwich, *Maximi et Ammonis rell.*, p. 51-54; quem longe diversum esse ab Ammone Aegyptio cui Hermes Trismegistus iatromathematica sua dedicavit equidem mihi persuasi. De hoc Ammone cf. praeter ceteros R. Reitzenstein, *Hellenistische Theologie in Aegypten* (*Neue Jahrbücher f. d. class. Altert.*, XIII, 1904), p. 178, 1, et *Poimandres*, p. 123 sqq.; v. etiam supra p. 87, 5. Sed poetae vestigia detexisse mihi videor v. 13 qui nescio an Oppianum imitatus sit. Doctrina autem quam de Lunae nodis — nihil aliud enim significat illa stella variis nominibus ornata — astrologus hic pronuntiat, haud prorsus nova : similia edidit Bidez in *Catal.*, V, part. 2, p. 130 = Pitra, *Anal. sacr.*, V, 300 (Διήγησις σοφωτάτου ἀνδρὸς ... κατὰ τὴν ... Χαλδαίων δόξαν. Φησὶν· ἔπλασεν ὁ πάνσοφος θεὸς δράκοντα (idem quod nostro loco ὕδρα) πάνυ μέγαν κατὰ μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, ζοφοειδῆ ἔχοντα κεφαλήν, τὸν λεγόμενον Ἀναβιβάζοντα, εἰς ἀνατολὴν καὶ τὴν οὐρὰν αὐτοῦ, τὸν λεγόμενον Καταβιβάζοντα, εἰς δύσιν κτλ.). Hydram cum hoc serpente confundi nihil est quod mireris quippe quae ne a monumentis Mithriacis aliena sit (Cumont, *Monum.*, I, p. 202), sine dubio maximi illius draconis vice functa; cf. Cumont, l. c., p. 80, et *Festschrift für Benndorf*, p. 291 sqq. (δράκων οὐροβόρος). Ab Arabibus deinde caput et cauda draconis quae hic καρόκερκος nominantur in planetarum ordinem recepta sunt (cf. Bouché-Leclercq, *L'astrol. gr.*, p. 122 sq.). Denique illum serpentem qui Lunae nodos coniungit, etiam serpenti boreali inter arctos posito aequatum esse hic ipse locus significat, nam nulla alia ratione nomen Ἀρκτοῦρος illi indere poterant, scil. custodis et arctorum et totius mundi ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου πόλου πάντα ἐπιβλέποντος καὶ πάντα ἐφορῶντος ἵνα μηδὲν τῶν πραττομένων αὐτὸν λάθῃ (Hippolyt. *Ref.*, IV, 47, p. 116 D.-Schn.). De nomine δράκων varium in modum usurpato cf. *Sphaeram* meam, p. 96, 1. — Imaginem draconis huius οὐροβόρου inveni in cod. Erlangensi 93, supra p. 74 sqq. descripto et in cod. lat. Monacensi 14456 (saec. IX), f. 73.

ᾗ, ἔνθεν ἀποσβέννυσι τὰς αὐγάς, καὶ ἡ μελανότης τοῦ σκοτεινωτάτου ἀστέρος ὡς οἷα φραγμὸς κωλύει τὰς ἡλιακὰς λαμπηδόνας ἀφ' ἡμῶν ἐνορᾶσθαι. τὸ δ' αὐτὸ πάθος ἀπὸ τοῦ εἰρημένου ἀστέρος πάσχει πολλάκις ἡ Σελήνη πανσεληνιακὴ οὖσα μὴ δυναμένη δέξασθαι τὰς ἡλιακὰς αὐγὰς τοῦ ἀστέρος διείργοντος. δῆλον μὲν οὖν ὡς αἱ δόξαι τῶν ἀστρολογουμένων περὶ τῶν παθῶν τῆς ἐκλείψεως ἐκ τοΐν δυοῖν τούτοιν <ἃ> ἐπισυμβαίνειν εἴωθεν γίγνονται. φασὶν οὖν ὅτι ἴσος μέν ἐστι τῷ Ἡλίῳ, τριπλάσιος δὲ τῆς Σελήνης· ἐὰν μὲν οὖν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν συνοδεύσῃ, τρεῖς ὥρας τὸ τῆς ἐκλείψεως πάθος ἐστίν· εἰ δὲ κυρτός, ὥρας β', εἰ δὲ λοξός, ὥραν α'. ἔστι δὲ καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ εἴδους αὐτοῦ τοιοῦτος εἰς μοίρας γ' διαιρούμενος. ἄλλοι δὲ πάλιν φασὶν ἡνίκα συνόδου καιρὸς γένηται Ἡλίου φημὶ καὶ Σελήνης, τότε καὶ ἡλιακὴ γίνεται ἔκλειψις· ὃ καὶ παρὰ τοῖς [f. 126v] πλείοσι λέγεται.

Addo capitula duo eiusdem argumenti et ipsa incertorum auctorum. Alterum in Vindobon. 3 [phil. gr. 179], f. 65 post Antiochi capitulum ultimum (κεφ. μδ') legitur. In fine figura fere eadem quae in Monacensi f. 126v supra et iterum f. 127v habetur, ubi adscriptum est: Οὗτός ἐστιν ἀστὴρ ὁ ἐμποδίζων τὴν Σελήνην ἀπὸ τὸν Ἥλιον καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἔκλειψις γίνεται καὶ ἀργεῖ (-ῆ cod.) ἡ Σελήνη.

[Vindob. 3, f. 65.] Ἕτερον πάθος ἐκλείψεως Σελήνης.

Γίνωσκε οὖν, ὅτι ἐπάνωθεν τῆς Σελήνης ἐστὶν ὁ Ἥλιος ὁ φωτίζων αὐτὴν καὶ δανείζων καὶ μεταδιδοὺς αὐτῇ τὸ φῶς ἀεί ποτε· μέσον δὲ πάλιν τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἡλίου ἐστὶν ἀστὴρ μέλας καὶ σκοτεινός, ἴσος κατὰ τὸ μῆκος τῆς Σελήνης, κεφαλὴ καὶ οὐρὰ ἐπονομαζόμενος· ὅστις ἀστὴρ οὐδέποτε φῶς ὡς οἱ λοιποὶ ἀστέρες ἐπιδέχεται· καὶ ὁπότε συμβῇ πλησιάσαι τὴν Σελήνην κατάντικρυς τοῦ Ἡλίου τοῦ φωτίζοντος αὐτήν, τότε παραυτίκα τὰς λαμπηδόνας τοῦ Ἡλίου τὰς ἐπὶ τὴν Σελήνην κατερχομένας ἀποσκιάζων καὶ περικαλύπτων καὶ μὴ ἐῶν τὴν Σελήνην καταλαμπρύνεσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἀλλ' ὥσπερ φραγμὸς ἢ ἀποσκίασμα ἐμπίπτων εἰς αὐτήν, ποιεῖ σκοτάζεσθαι καὶ πεπονθέναι τὴν ἔκλειψιν. συμβαίνει δὲ τοῦτο ὅτε τεσσαρεσκαιδεκαταία ἡ Σελήνη εὑρίσκεται ἢ πεντεκαιδεκαταία, τὸ δὲ πλεῖστον ἑκκαιδεκαταία. ἐν ταύταις ταῖς τρισὶν ἡμέραις τὴν ἔκλειψιν ἡ Σελήνη ὑφίσταται παρὰ τοῦ μέλανος καὶ σκοτεινοτάτου ἀστέρος. ἐὰν οὖν ἡ οὐρὰ τοῦ ἀστέρος συναντήσῃ τῇ Σελήνῃ, τὸ δίμοιρον αὐτῆς ἐκλείπει ἢ καὶ τὸ παρὰ δ' αὐτῆς. ἐὰν δὲ ἡ κεφαλή, ὅλην ποιεῖ σκοτοῦσθαι, μέχρις ἂν παρέλθῃ τὸν δρόμον τῆς Σελήνης· καὶ πάλιν μετὰ μιᾶς ὥρας διάστημα τὰς τοῦ Ἡλίου ἀκτῖνας εἰσδεχομένη φωτίζεται ὡς τὸ ἀπαρχῆς καὶ τὸν ἴδιον δρόμον πορεύεται.

1 εἴη cod.: ᾗ scripsi. καὶ ἠμελάνωται cod. 7 ἃ addidi. γίγνεσθαι cod.; fort. quaedam ante γίγνεσθαι exciderunt. 24 τοὺς λοιποὺς ἀστέρας cod. 26 ὑπὸ cod., ἐπὶ corr. Cumont. 35 σκοθᾶσθαι cod.

Alterum capitulum secundum imaginem photographicam, quam Fr. Cumont benigne mihi misit, edo ex cod. Paris. 2506, s. XIII.

[Paris. 2506, f. 175v]. υλς'. Ἰνδικὴ λύσις καὶ σαφήνεια περὶ τῶν ἐκλειπτικῶν συνδέσμων τοῦ Ἀναβιβάζοντος καὶ Καταβιβάζοντος, τί ἐστιν Ἀναβιβάζων καὶ Καταβιβάζων καὶ πόθεν τὴν σύστασιν ἔχουσι, πῶς δὲ καὶ κινοῦνται καὶ πῶς ἐναντίαν τὴν κίνησιν πρὸς τὴν κίνησιν τῶν πλανωμένων ἔχουσιν.

Τὴν μὲν σύστασιν ἔχουσιν ἐκ τῆς συμβλήσεως τῶν δύο παραλλήλων ἐκκέντρων κύκλων Ἡλίου τε καὶ Σελήνης· αἱ δὴ κατὰ διάμετρον δύο συμβλήσεις Ἀναβιβάζων καὶ Καταβιβάζων. τούτων τῶν <δύο> κύκλων ἡ περιφέρεια παρὰ τῶν Χαλδαίων Δράκων ὠνομάσθη καὶ αἱ τούτων συμβλήσεις ἡ μὲν κεφαλὴ τούτου ἡ δὲ οὐρά. [f. 176] <ἡ δὲ> Σελήνη μοιρικῶς ἐν τοῖς τόποις τούτοις φθάνουσα ἅπλατος γίνεται μήτε πρὸς βορρᾶν μήτε <πρὸς> νότον νεύουσα. διὸ καὶ ὅτε ὁμοῦ οἱ δύο φωστῆρες ἐν ἑνὶ τούτῳ ἐγγίσουσιν, αἱ ἡλιακαὶ <γί>νονται ἐκλείψεις· ὅτε δὲ πλησίον τούτων τῶν τόπων οἱ φωστῆρες ἀλλήλων διαμετρήσουσιν, <α>ἱ σεληνιακαὶ γίνονται ἐκλείψεις διὰ τὴν ἅπλατον πάντως ἐξίσης <ἔξιν> τούτων τῶν φωστήρων πρὸς τὸ κλίμα ἀφ' οὗ ἡ ζήτησις γίνεται περὶ τῆς τούτων ἐπισκοτήσεως. ἡ μέντοι κίνησις τῶν τόπων γίνεται ἐκ τοῦ μὴ ἴσον τὸν τοῦ σεληνιακοῦ ἐκκέντρου εἶναι περίπατον τῷ ἡλιακῷ ἐκκέντρῳ διὰ τὸ τὸν μὲν ἡλιακὸν ἰσοπλατῶς τῷ ζῳδιακῷ κινεῖσθαι, <τὸν> δὲ σεληνιακὸν πρὸς τοῦτον παραλλάττειν καὶ ἐκ τούτου μὴ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ φθάνειν σημεῖον. καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει προποδισμόν τινα γίνεσθαι πρὸς τὰ <ἡ>γούμενα, ὃς δὴ προποδισμὸς τοῖς τὸ ψηφηφορικὸν τῆς ἀστρονομίας μετερχομένοις κίνησις τοῦ Ἀναβιβάζοντος γνωρίζεταί τε καὶ λέγεται. Ἀναβιβάζων δὲ ὀνομάζεται ὅτι ὁπόταν φθάσῃ ἡ Σελήνη μοιρικῶς πρὸς αὐτὸν ἅπλατος γίνεται καὶ τὴν βορείαν ἄρχεται ποιεῖσθαι διάβασιν καὶ πρὸς τὸ ἡμέτερον κλίμα πλησιάζει. καὶ ἀναβιβάσεως καὶ αὐξήσεως καὶ προποδισμοῦ καὶ πλατυσμοῦ ἡ τούτου σημασία πρὸς τὸ ὑπο<κ>είμενον ἀποδείκνυται. ὁμοίως καὶ ὁ Καταβιβάζων οὕτως [Καταβιβάζων] ὀνομάζεται ἐκ τοῦ τὴν Σελήνην ἐκ τῆς διαμέτρου αὐτοῦ τὸ νότιον ἄρχεσθαι πλάτος καταβαίνειν καὶ πολλὴν ποιεῖσθαι τὴν ἐκ τοῦ ἡμετέρου κλίματος ἀπόστασιν. διὸ πάλιν ἡ τούτου σημασία περικοπτικὴ ἐστιν καὶ ἐμποδιστικὴ καὶ ὑποπτωτικὴ καὶ κακωτικὴ πρὸς πᾶν τὸ ὑποκείμενον.

11 post τῶν quinque fere litterae evanidae, quarum ultima videtur υ: fort. fuit δύο κυκύκλων (*sic*). 12 Χαλδαίων cf. supra p. 123, n. 1. 13 ἡ δὲ initio versus in cod. evanuit, item aliae litterae quas infra supplevi. 15 πρὸς evan. 18-19 ἐξίσησι cod.: ἔξιν addidi. 21 ἴσων τῶν σεληνιακῶν εἶναι τοῦ ἐκκέντρου cod. 22 τῶν μὲν ἡλιακῶν cod. ἰσοταγῶς cod.: ἰσοπλατῶς scripsi (ἰσοταχῶς non expedit). 32 priore loco καταβιβάζων solito signo scriptum; inde error. 36 κακωτερική cod. πρὸ cod.

[F. 132ᵛ.] Ἀντιόχου. Περὶ καλανδῶν [1].

Ἐὰν γένηται κάλανδα τῇ α′ ἡμέρᾳ, ἔσται χειμὼν χρήσιμος, ἔαρ ὑγρὸν εὔκαρπον, θέρος ξηρόν, μετόπωρον μέσον· τετραπόδων πτώσεις, νεωτέρων ἀπώλεια, πνοαὶ ἀνέμων ἐλάχισται.

Ἐὰν γένηται κάλανδα τῇ β′ ἡμέρᾳ, χειμὼν χρήσιμος, ὑετοὶ μεγάλοι καὶ χαλαζώδεις, θέρος ἀνεμῶδες, μετόπωρον ὑγρόν, σπόρος πρώιμος εὔθετος, πυρετοὶ συχνοί, θρεμμάτων πλῆθος, μελιττῶν καὶ πτηνῶν δαψίλεια.

Ἐὰν γ′, χειμὼν μέσος χιονώδης, ἀέρες καλοί, πλεόντων ναυάγιον, νόσοι πολλαί, θάνατοι βίαιοι, ἔαρ ὑγρόν, θέρος καλόν, μετόπωρον ξηρόν, θηλειῶν ἀπώλεια.

Ἐὰν δ′, χειμὼν κεκερασμένος, ξυλοκαρπίαι συγκεκερασμέναι, ἔαρ ὑγρόν, θέρος ξηρόν, νεωτέρων ἀπώλεια.

Ἐὰν ε′, καιρὸς ἐπαχθής, θέρος καλόν, μετόπωρον ὑγρόν, τρύγος πολὺ καὶ δυναστῶν ἀπώλεια.

Ἐὰν ς′, χειμὼν πολύς, βρονταὶ ὀλίγαι ταραχώδεις, ἔαρ ὑγρόν, χιονῶδες καὶ χαλαζῶδες, τρύγος πολύ, ὀφθαλμῶν πόνοι, νηπίων θνῆσις.

Ἐὰν ἐν σαββάτῳ, καιρὸς ἐμπαθής, ἔαρ ψυχρόν, θέρος ὑγρόν, ἄνεμοι ὀλίγοι, καρποὶ δένδρων χρήσιμοι, φθινόπωρον ξηρόν, θρεμμάτων ἀπώλεια, πηγῶν καὶ ποταμῶν κίνησις ἐκ πολυομβρίας.

1 Inscribitur in M(onacensi) Περὶ καλανδῶν, in V(indobonensi 3, f. 123 quem contuli) Περὶ καλανδῶν πρόγνωσις Ἀντιόχου. 3 ἔγκαρπον V. τετραπ. M : προβάτων V. 4 ἐλάχιστοι codd. 5 ἔσται χειμὼν V. 7 καὶ εὔθετος V. προβάτων πληνθισμός V. 10 πολλοί codd. 12 συγκερασμέναι codd. 15 πολύς V. 16 ὀλίγαι om. M. 17 πολύς V πολὺν M. 18 θνῆσις M : ἀπώλεια V. 19 Ἐὰν γένηται ἐν σαββάτῳ κάλ. V. 20-21 θρεμμ. M : προβάτων V. 21 ἐκ πολυομβρίας om. V.

[1] Simillima calandologia ediderunt Boissonade, *Notices et Extraits*, XI, 2, p. 186 sq. (Τοῦ προφήτου Ἔσδρα διάγνωσις π. τῶν ζ′ ἡμερῶν), Du Cange, *Gloss. gr.*, p. 548; Anonymi auctoris R. Wuensch, secundum Vaticanum gr. 1823, f. 103ᵛ, *Byzantin. Zeitschr.*, V, 419 sq., cf. etiam Wachsmuth in edit. Lydi, *De ostentis* ², p. XLI. De hac superstitione sermonem habuit Ioannes Chrysostomus, cf. eius orationem de calendis. Migne, XLVIII, p. 953-962 (citat inter alia S. Pauli verba Ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς, de quibus vide quae R. Reitzenstein in *Poemandro*, p. 79 sqq., docte exposuit); pergit deinde : Τῆς ἐσχάτης ἀνοίας ἂν εἴη ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰ δεξιὰ γένοιτο καὶ τοῦ παντὸς τοῦτο προσδοκᾶν ἐνιαυτοῦ.... Τὸ παρατηρεῖν ἡμέρας οὐ Χριστιανικῆς φιλοσοφίας ἀλλ' Ἑλληνικῆς πλάνης ἐστίν... Οὐδεν ἔχεις κοινὸν πρὸς τὴν γῆν, ἔνθα Ἡλίου δρόμοι καὶ περίοδοι καὶ ἡμέραι· ἀλλ' ἐὰν ὀρθῶς ζῇς, ἡ νὺξ ἡμέρα σοί γίνεται κτλ.).

Adicio ultimum quot habentur in Vindobonensi 3 capitulorum Antiochi, quod Monacensis codicis librarius omisit. Planetarum natura accuratius describitur in excerpto Rhetorii quod infra ex Berolinensi 26 edam. Vindobonensis autem capitulum ex duobus inter se male cohaerentibus quorum alterum Lunae et planetarum σχήματα enumerat, constare manifestum est.

[Vindobon. 3, f. 64, μδ′.] Περὶ τῶν ζ′ πλανωμένων ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν Ἀντιόχου.

Ὁ Κρόνος ἄρχειν λέγεται τῶν χρονίων πραγμάτων, ὑγρότητός τε καὶ ψύξεως· καλῶς δὲ σχηματισθεὶς ὠφελεῖ τοῖς γινομένοις, καὶ αὔξησιν αὐτοῖς ἀπονέμων· κακῶς δὲ σχηματισθεὶς ἐπάγει συμφοράς· καλεῖται δὲ Φαίνων.

Ὁ δὲ Ζεὺς ἄρχειν λέγεται μεγαλοπρεπείας καὶ δόξης καὶ σεμνότητος· καλεῖται δὲ Φαέθων.

Ὁ δὲ Ἄρης πυρρός τέ ἐστι τὸ χρῶμα, ἄρχει δὲ τοῦ ἐν ἡμῖν αἵματος καὶ τῆς σπερματικῆς ὁρμῆς, θυμοῦ τε καὶ ὀργῆς καὶ θάρσους αἴτιος· καλεῖται δὲ Πυρόεις.

Ὁ δὲ Ἥλιος ἄρχει μὲν πνεύματος καὶ ψυχῆς καὶ κινήσεως.

Ὁ δὲ Ἑρμῆς ἅτε δὴ συναπτόμενος τῷ Ἡλίῳ σπανιωτέρως μὲν ὁρᾶται, ἄρχει δὲ φρονήσεως καὶ λόγου καὶ ἐπιστήμης καὶ τῶν παρα- πλησίων· καλεῖται δὲ Στίλβων.

Ἡ δὲ Ἀφροδίτη καὶ αὐτὴ παρακειμένη τῷ Ἡλίῳ, μέγεθος ἔχουσα, ἄρχει μὲν εὐπρεπείας καὶ καθαρότητος καὶ φιλοστοργίας καὶ ἔρωτος· καλεῖται δὲ Φωσφόρος.

Ἡ δὲ Σελήνη προσγειοτέρα οὖσα τὰς ἀπορροίας τῶν ἄνωθεν αὐτῆς δεχομένη ἀστέρων καὶ διακονοῦσα πρὸς τὰ περίγεια, ἄρχει τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος παντός. φάσεις δὲ ποιεῖται πρὸς τὸν Ἥλιον ζ′.

Ὅτι μὲν οἱ πλάνητες ὡς ἐν τῷ βαλτέῳ τῶν ζῳδίων οἱ ἀστέρες φερόμενοι ἑλικοειδῶς φέρονται καὶ ποιοῦνται σχήματα δ′. α′ ἀπὸ μὲν τῆς ἀνωτάτης ἀψίδος καταβαίνοντες <ὑψηλὸν> ταπεινοῦσθαι λέγονται. β′ πρὸς τῷ κατωτάτῳ, ὅτε καὶ ταπεινὸν ταπεινοῦσθαι λέγονται. γ′ ἐκ τοῦ κατωτάτω ταπεινοῦ ἐπὶ τὸ μέσον ἀναβαίνοντες, ὅτε καὶ ταπεινὸν ὑψοῦσθαι λέγονται. δ′ ἀπὸ τοῦ μέσου πρὸς τὸ ἀνωτάτω ὅτε καὶ ὑψηλὸν ὑψοῦσθαι λέγονται. — Ἰστέον ὅτι ἡ Σελήνη τὴν μὲν ἄνω ἕλικα τρέχουσα διὰ νυχθημέρου ια′ διέρχεται μοίρας, τὴν δὲ κάτω διὰ τοῦ αὐτοῦ διαστήματος μοίρας ιδ′, ὅθεν δύο λύσεις συνδέσμων λέγεται ποιεῖσθαι, μίαν μέν, ὅταν ἐκ τοῦ ὑψηλοτάτου ἄρχεται ταπεινοῦσθαι, ἃ καὶ χαλεπὰ καὶ ἄκριτα

17 Quaedam excidisse ex μὲν concludas. 18 In marg. hic β′, infra ad Veneris planetam α′ : i. e. ordinem mutari iubet scriptor, falso quidem (cf. infra v. 21 καὶ αὐτή). 21 ἔχων cod. 24 ἀπορίας cod. 25 ἐχομένων cod. 27 βαλτέῳ scripsi (cf. Manilius, I, 679) : βάλη cod. 29 ὑψελὸν add., cf. 128, 18. 33 τὴν] τῇ cod.

ἐπὶ γενέσεως ὁρᾶται σχήματα, ἑτέραν διὰ τῶν μέσων ἀνιοῦσα, καὶ τότε οὖσα χαλεπή. ἐκλειπτικὸς ὁ τόπος οὗτος· ἐν τούτῳ γὰρ γινομένη καὶ πανσεληνιάζουσα πρὸς τὴν ὄψιν ἡμῶν τὸ τῆς ἐκλείψεως ὑπομένειν φαίνεται πάθος.

Hic desinunt fragmenta Antiochi. Ne alteram quidem huius excerpti partem (inde ab Ὅτι μὲν οἱ πλάνητες) quamvis novi sit argumenti ab Antiocho alienam esse elucet ex capitulo λθ′ codicis V(indobonensis), f. 60ᵛ, quod in Monacensi aliis excerptis f. 123ᵛ inscriptione omissa immixtum legitur. Eius capituli partem alteram teste Krollio (*Catal.*, VI, p. 30) codicis Vindobonensis lacuna haustam addidi ex Monacensi nostro. Praecedit in utroque codice figura Solis altitudinem et deiectionem illustrans.

[Vindobon. 3, f. 60ᵛ.] Ἐκ τῶν Ἀντιόχου κεφ. λθ′. Κανόνιον τῶν δ′ ἀνέμων καὶ τῶν κδ′ βαθμῶν.

Ἐπὶ γὰρ ἑκάστου ἀνέμου ἐστὶ τέταρτον μόριον, ζῳδια δὲ γ′, ὡς γίνεσθαι κατὰ ζῴδιον βαθμοὺς δύο. ὁ δὲ βαθμὸς ἔχει μοίρας ιε′. δὶς ιε′ λ′, ἰδοὺ τοῦ καθ' ἕκαστον ζῳδίου λ′ μοῖραι εὑρίσκονται. τοίνυν ὁ Ἥλιος ἀπὸ Κριοῦ ἄνεισι τὸν βορρᾶν ἕως ἀρχῆς Καρκίνου· διὰ τοῦτο λέγεται ὕψος ὑψοῦται· ἀπὸ δὲ τοῦ Καρκίνου κάτεισι τὸν βορρᾶν ἕως ἀρχῆς Ζυγοῦ· δι' αὐτὸ λέγεται ὕψος ταπεινοῦται, ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου ἄρχεται ταπεινοῦσθαι· ἀπὸ δὲ Ζυγοῦ ἕως Αἰγόκερω τὸν νότον κάτεισι· δι' αὐτὸ <λέγεται> ταπεινὸν ταπεινοῦται· ἀπὸ δὲ Αἰγόκερω ἕως τοῦ Κριοῦ τὸν νότον ἄνεισι· δι' αὐτὸ <λέγεται> ταπεινὸν ὑψοῦται, ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ταπεινοτάτου ἄρχεται ὑψοῦσθαι, δηλονότι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ. ἐν δὲ τῇ ἀντοικουμένῃ τὸ ἀνάπαλιν συννοείσθω.

1 ἑτέρα cod. 1-2 καὶ κατιοῦσα cod. 12 Inscriptio deest in M. De Lunae βαθμοῖς et ventis, cf. Valens, I, 13 Περὶ εὑρέσεως βαθμῶν καὶ ἀνέμων τῆς Σελήνης. 14 ἑκάστου V : τὸ καθέκαστον ζῴδιον λ′ μοίρας ἔχει εὑρίσκονται M. 19 verbo Ζυγοῦ des. V. 21 et 22 λέγεται addidi.

EXCERPTA EX CODICE 8 (MONAC. 384)

F. 30-31ᵛ. Excerpta ex Nechepsone et Petosiride de Solis et Lunae defectionibus.

Hephaestionis Thebani libri I caput 21, ex " antiquis Aegyptiis „ i. e. ex celeberrimo Nechepsonis et Petosiridis libro excerptum esse et ipsius auctoris verba indicant (Ἀνέγραψαν δὲ οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι τὰ ἀποτελέσματα τὰ ἐκ τῶν ἐκλείψεων γινόμενα, ὧν παρατιθέμεθα καὶ τούτων τὰ πλεῖστα συντόμως οὕτως, cf. p. 83, 7 et 23 Eng., infra p. 132, 8 et 22) et harum rerum periti consentiunt (cf. Riess, *Nech. et Petos. fragm.*, p. 334 sqq.; Guil. Kroll, *Aus der Geschichte der Astrologie* (Neue Iahrb. f. d. class. Altert., VII), 573; Reitzenstein, *Poimandres*, p. 4). Cui capitulo Hephaestio hunc finem imposuit : Καθολικῶς δὲ ἐσημειώσαντο Αἰγόκερῳ Ὑδροχόῳ Ἰχθύσι Κριῷ ἐκλείψεως γενομένης βλάβην βασιλεῦσι σημαίνειν κτλ. ... τὰς δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἡλίου γενομένας ἐκλείψεις ἐκ διαμέτρου ἀποτελεῖν παρετηρήσαντο ἐκ τῆς συγκράσεως ἑκατέρας ἐκλείψεως τῶν προεκτεθειμένων ἀποτελεσμάτων. ἵνα δὲ μὴ μακρὸν τὸν ὑπομνηματισμὸν ποιήσωμεν, ἀφείσθω τοῦτο τοῖς εὐεπιβόλοις ἀφ' ἑαυτῶν ἐπιγνῶναι.

Hanc ipsam doctrinae partem quam Hephaestio ne longus fieret consulto omisit, mihi contigit ut in codice Monacensi 384 invenirem, ex quo codice I. L. Heiberg abhinc sexennium iam Anatolii librum de decem numeris primis et ipsum hoc uno codice servatum in lucem protraxit (cf. supra, p. 24). Sed cur id capitulum codicis Monacensis librarius alteri quod Hephaestio et ipse excerpsit inseruerit, primo obtutu mirum sane videtur. Ordo enim excerptorum Monacensium hic est: fol. 30 post ultima Hippocratis aphorismorum verba et signum quoddam quod ad aliud folium nunc quidem deperditum lectorem delegat, in superiore folii parte incipitur in medio enuntiato : αὐτῶν ἄλλοι τρυγήσουσι κτλ. (infra p. 146, 11). Deinde sequuntur Μηνὶ Μαρτίῳ κτλ. (ibid.) usque ad πόλεμος ἔσται in fine Piscium. Atque hoc loco excerpta de diametrorum siderum deficientium significatione ab Hephaestione praetermissa inserta sunt (Ἐὰν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ — τὸ ἀποτελούμενον γενήσεται, infra p. 147, 22 - 149, 32). Deinde librarius pergit in priore capite describendo (Μηνὶ Ἀπριλλίῳ — κατέδεται τὰ θηρία, infra p. 132, 22 - 142, 21); denique sequuntur quaedam Ἄλλα. Ἐὰν — κατὰ μῆνας ιβ′ quae fortasse aliunde sumpta sunt (infra p. 150). Hunc ordinem minime genuinum esse ipsis illis excerptis inter Pisces et Arietem inepte positis satis demonstratur; nam rerum progressum et ordinem ab ipso Petosiride sic temere non esse perturbatum ultro

concedas. Hephaestione autem inspecto cur in hunc potissimum inter Pisces et Arietem locum alterum capitulum irrepserit statim apparet: nam Pisces signorum agmen claudunt apud Hephaestionem olimque clauserant apud Petosiridem ipsum (cf. *Schol. Arat.*, v. 545, p. 446 M. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι εἰκότως ἀπὸ τοῦ Κριοῦ ποιοῦνται τὴν ἀρχήν, quos Diels, *Doxogr.*, p. 196, 3 Petosiridem et Nechepsonem, non veteres Aegyptios esse recte statuit). Signorum igitur serie ab Ariete usque ad Pisces prorsus absoluta Petosiris statim diametrorum siderum defectiones tractavit: omisit haec consulto Hephaestio, excerptor Monacensis servavit. Ac ne hoc quidem incertum restat qua ratione commotus excerptor ordinem mutaverit; anni scilicet Romani menses secutus ab signo Ianuarii i. e. Capricorno incepit. Itaque cum de genuino capituli ordine ambigi non possit, ex Hephaestione eum restituere non dubitavi.

Anonymus Monacensis et Hephaestio ne in ea quidem parte, quae ab utroque servata est, ubique ad verbum inter se consentiunt. Excerpta Monacensia archetypi imaginem aliquanto accuratiorem reddere vix infitieris; uberiora quoque sunt multis locis (inprimis in Virginis et Librae signis tractandis), paucis Hephaestio. Sed ne haec quidem excerpta integram textus formam passim servasse sermo hic illic monet (excerptori vel potius interpolatori sine dubio tribuendum vocabulum πραΐδα e lingua latina petitum p. 135, 32). Horas defectionis excerptor Monacensis diligentius ex vetusto exemplari adnotavit, Hephaestio pristina divisione interdum mutata (e. g. p. 140, 26 etc.) " trihoros „ tantum, ternis horis coniunctis, non singulas horas discrevit.

Nechepsoni et Petosiridi quo tempore famosissimum illud opus astrologicum supponeretur, Krollius l. s. c. hoc ipso Hephaestionis capite praecipue usus ex bellis rebusque publicis nationum Asiae Libyae Europae auctoris animo obversantibus sagacissime conclusit. Altero igitur a. Chr. n. saeculo haec scripta esse exploratum videtur. Iam quaeres utrum novis excerptis inventis confirmentur Krollii argumenta an infringantur. Atqui p. 194, 4 legimus Ἕλληνες πρὸς ἀλλήλους πολεμήσουσι: quod nullo modo post bellum Mithridaticum, vix ac ne vix quidem post a. 146 a. Chr. n. vaticinari quis poterat. Itaque illud opus quo nullum magis posteriorum astrologorum ingeniis imposuit, vix post a. 150 a. Chr. n. fictum esse rectissime Krollium coniecisse evincitur (cf. notam p. 146, 16 ad mensem Martium). Idem uno loco apud Hephaestionem Romam nominari animadvertit (infra p. 134, 11 ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ τριώρῳ μέρη τινὰ Αἰγύπτου καὶ Λιβύης καὶ Κιλικίας καὶ Ῥώμης θλιβῆναι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων μάλιστα βλαβήσεσθαι). Multa hic suspicionem movent; quid enim ut de ceteris taceam μέρη τινὰ Ῥώμης? At nunc excerptis Monacensibus Romae nomen ne hoc uno quidem loco memoratum esse discimus; haec enim in codice Monacensi tradita sunt: ἐὰν δὲ ὥρᾳ ια′ ἢ ιβ′, μέρη τινὰ Αἰγύπτου ἢ Λιβύης καὶ Κιλικίας ῥώμῃ θλιβῆναι καὶ πολλὰ καὶ βαρέα ἐκ τῶν ὑπεράνω τοῖς ὑποτεταγμένοις ἐπιρριφήσεται καὶ ἐπιθέσεις ἔσονται. Vocabulum ῥώμη (= exercitus) nihil habet quod offendat (similiter apud Hephaestionem p. 92, 20 κρατηθῆναι τὰ Αἰθιόπων δι' ἀλκῆς); Ῥώμη minus apte scripseris, nam neque Cilices ante annum 102 a. Chr. n. a

Romanis subacti sunt (Mommsen, *R. G.*, II^8, 133) neque in Aegyptum ante a. 55 a. Chr. n. exercitus Romanus invasit (ibid., III, 164, cf. II, 56). Igitur meo iure opinor ῥώμῃ praetuli. — Quod Indorum nomen apud excerptorem anonymum excidit (cf. Hephaest., infra, p. 134, 30), id mero casu factum esse puto.

Editionem meam ita me instituisse praemoneo, ut non solum excerptis Monacensibus sed Hephaestioneis quoque typis mandatis quae fuerit Aegyptiorum operis indoles clarius animo fingere possis. Litteris minoribus impressa sunt excerpta Hephaestionea, Monacensia maioribus. Pristinum ordinem Hephaestionem secutum me restituisse iam supra exposui. — De excerptis Marcianis nuperrime a me inventis quibus codicis Monacensis lacuna commode expletur, vide notam ad p. 142, 22 et epilegomena.

Anonymi et Hephaestionis excerpta ex Nechepsonis et Petosiridis libro de Solis et Lunae defectionibus.

[Hephaest. I, 21] Ἀνέγραψαν δὲ οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι τὰ ἀποτελέσματα τὰ ἐκ τῶν ἐκλείψεων γινόμενα, ὧν παρατιθέμεθα καὶ τούτων τὰ πλεῖστα συντόμως οὕτως.

Ἐπὶ τῶν τελείων ἐκλείψεων τὸ μὲν χρῶμα τό μέλαν θάνατον τοῦ ἄρχοντος καὶ ταπείνωσιν καὶ λιμὸν καὶ μεταβολὴν σημαίνει, τὸ δὲ ἐρυθρὸν τῆς χώρας κάκωσιν, τὸ δὲ ὑπόλευκον λιμὸν καὶ θάνατον τοῖς κτήνεσι καὶ ἐμπόροις, τὸ δὲ ἰῶδες πόλεμον, λιμόν, τὸ δὲ χρυσοειδὲς λοιμόν, θάνατον.

Τῶν δὲ ἀνέμων οἱ μὲν ἀπ' ἄρκτου πνέοντες ἢ ἑτέρου μέρους τοῦ ὁρίζοντος ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐμπτώσεως καὶ μονῆς ἐκείναις ταῖς χώραις ταπείνωσιν σημαίνουσιν, καθ' ὧν ἐγγὺς οὐσῶν πνεύσειαν. ἐν δὲ τῇ καθάρσει τῆς ἐκλείψεως ἄνεμοι πνεύσαντες τὰς ὑφ' ἑαυτοὺς χώρας αὐξάνουσι, οἷον ὁ μὲν βορρᾶς τὰς πρὸς βορρᾶν χώρας, ὁ δὲ νότος τὰς πρὸς νότον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀνέμων ὁμοίως. ἡ δὲ χώρα, ἣ πρόσκειται ὁ καθήρας ἄνεμος, ἐπιστρατεύσασα καὶ τῆς † ταύτης ἐμπτώσεως ἐπικρατήσασα νικήσει. ἐπὰν δὲ δύο ἀνέμων <πνεόντων> ἡ ἔκλειψις γένηται, καθαρθῇ δὲ ὑφ' ἑνὸς ἢ δυοῖν, τὸν αὐτὸν τρόπον διαληπτέον. αἴσια γὰρ μηνύουσιν οἱ τῆς ἀνακαθάρσεως, τὰ ἐναντία δὲ οἱ τῆς ἐμπτώσεως ταῖς ὑποκειμέναις αὐτοῖς χώραις. ἐὰν δὲ ἢ ὁ αὐτὸς ἄνεμος τῆς τε ἐμπτώσεως καὶ ἀνακαθάρσεως, ταπεινώσει μὲν τὴν χώραν, οὐδεὶς δὲ αὐτῶν ἐπικρατήσει.

Σελήνης δὲ οὔσης ἐν τῇ ἐκλείψει, ὅταν διάττων ἀστὴρ διαδραμὼν ἔλθῃ εἰς αὐτήν, μηνύσει τύραννον μέγαν ταπεινωθήσεσθαι καὶ ταραχὴν ἔξειν τὸν οἶκον αὐτοῦ. εἰ δὲ ἄλως περὶ τὴν Σελήνην γένοιτο ἐκλελοιπυίας, ἔσται τειχήρης ὁ τύραννος πολιορκούμενος ὑπὸ πολεμίων. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ἀστήρ, ὑπ' αὐτῶν αἰχμά-

8 ἐμπόροις : fors. ἐμβρύοις. 12 ἄνεμοι scripsi : ἄλλοι cod. 15-16 ἐπιστρατεύσασα usque ad ἐπικρατήσασα (*sic* P : κρατήσασα A, Eng., Riess) partim corrupta : fors. ἐπιστρατεύσαὰα καὶ τῆς <ἐκ> ταύτης <τῆς> ἐμπτώσεως ἐπι<δρομῆς> κρατήσασα (τοιαύτης pro ταύτης Kroll). 16 πνεόντων addidi. 23 ἄλλως codd. : corr. Riess.

λωτος ἔσται. ἐκλελοιπυίας <δὲ> αὐτῆς βροντὴ γενομένη καθαίρεσιν τυράννου καὶ ταπείνωσιν τῆς χώρας σημαίνει. ἐκλείποντος δὲ Ἡλίου ἢ Σελήνης ὑετὸς ἐπιγινόμενος θάνατον σημαίνει. ἐὰν δὲ ἅμα τῇ ἀνατολῇ γένηται ἔκλειψις καὶ διακρατήσῃ εἰς τρεῖς ὥρας ἄχρι τῆς ἀνακαθάρσεως, τὰ σημαινόμενα ἔσται μετὰ τὴν ἔκλειψιν τριμήνου παρελθούσης. ἐὰν δὲ ἀπὸ τετάρτης ὥρας γένηται ἡ ἔκλειψις καὶ μείνῃ ὥρας δύο ἕως ἂν καθαρθῇ, ἑξαμήνου παρελθούσης ἔσται τὰ σημαινόμενα. καὶ ἕως δωδεκάτης ὥρας ὁμοίως συγκρίνεται ὁ χρόνος.

Ὁλοσχερῶς δέ φασι τὴν Σελήνην ἐκλείπουσαν ἐν μὲν τῷ Κριῷ ἀφορίαν πάντων ἔσεσθαι σημαίνειν, ἐν δὲ Ταύρῳ σίτου φθοράν, ἐν δὲ Διδύμοις καὶ Καρκίνῳ σίτου δαψίλειαν καὶ οἴνου, ἐν δὲ Λέοντι σίτου πλῆθος κατὰ τὰ πεδία, ἐν δὲ Παρθένῳ προβάτων φθορὰν καὶ δένδρων, ἐν δὲ Ζυγῷ σίτου φθορὰν ὑπὸ ἀκρίδος καὶ νόσου, ἐν δὲ Σκορπίῳ λοιμόν, ἐν Τοξότῃ ὕδωρ καὶ χάλαζαν, ἐν Αἰγόκερῳ σῖτον ἐν τοῖς πεδίοις ἔσεσθαι καὶ ἀνέμους μείζονας, ἐν δὲ Ὑδροχόῳ εὐθηνίαν καὶ σίτου φθορὰν ἐν τοῖς πεδίοις, ἐν δὲ τοῖς Ἰχθύσι πρωίμους τοὺς σιτικοὺς καρπούς.

Τὸν δὲ Ἥλιον ἐν μὲν Κριῷ σίτου δαψίλειαν καὶ τὸ ἔτος ὑγιεινὸν ἀποδεικνύναι, ἐν δὲ Ταύρῳ σίτου φθορὰν ὑπὸ ἀκρίδος, ἐν δὲ τοῖς Διδύμοις λιμὸν ἰσχυρόν, ἐν δὲ Καρκίνῳ ὕδωρ πολὺ καὶ σίτου σπάνιν, ἐν δὲ Λέοντι σίτου σπάνιν, ἐν δὲ Παρθένῳ ἐπὶ τρίμηνον ἀπηλιώτην πνεύσεσθαι, ἐν Ζυγῷ βροντὰς καὶ λιμόν, ... ἐν Αἰγόκερῳ σίτου σπάνιν, ἐν Ὑδροχόῳ σίτου δαψίλειαν, ἐν δὲ τοῖς Ἰχθύσιν ὕδωρ ὀλίγον.

Excerpta Monacensia.

Μηνὶ Ἀπριλλίῳ. Ἐὰν ἐν Κριῷ ὁ Ἥλιος ἢ ἡ Σελήνη ἐκλείπῃ, τοῖς κατ' Αἴγυπτον καὶ Συρίαν τόποις πολλὰ κακὰ ἔσται καὶ τοῖς δυνάσταις τῶν τόπων θάνατος καὶ ἐπιβουλαὶ ἔσονται καὶ ἐπαναστάσεις καὶ οἱ πρωτεύοντες ἀποπεσοῦνται καὶ στρατοπέδων συγκρούσεις καὶ ἐμπρησμοὶ ἔσονται· ἔσονται δὲ καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ ὄχλων ἐπελεύσεις καὶ περὶ τὸν ἡγούμενον κίνδυνος ἔσται ἐκ φίλων βιαίων· καὶ πτώσεις ἄγριαι.

23 ἢ scripsi : καὶ cod. 32 ἐπανελεύσεις cod. 32-33 ἡγούμενος quod et in Hephaestionis et in Anonymi excerptis saepe occurrit non ab excerptore quodam intrusum esse nunc satis elucet (aliter iudicaverat Krollius l. c. 575, 1).

Hephaestio.

Μερικῶς δὲ διωρίσαντο· ἐν μὲν Κριῷ ἐκλείψεως γενομένης ἔσεσθαι Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς κατὰ Συρίαν τόποις μέγιστα κακὰ καὶ τοῖς δυνάσταις τῶν τόπων θανάτους καὶ ἐπιβουλὰς καὶ ἀναιρέσεις καὶ τῶν δοκούντων ἐκπτώσεις καὶ στρατοπέδων συγκρούσεις καὶ ἁρπαγὰς καὶ ἐμπρησμούς. ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ ὄχλων ἐπαναστάσεις καὶ τῷ ἡγουμένῳ κίνδυνον καὶ τοῖς πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἑσπέραν.

1 δὲ addidi. 15 μὲν ἐν codd. et edd. 18 " in Aa unius versus spatium intermissum est „ Engelbrecht. 22 διορίσαντα P : ὡρίσαντο Aa. 27 τῶν δοκούντων om. Aa. 32 An post ἑσπέραν supplendum πτώσεις?

Μηνὶ Μαΐῳ. Ἐὰν ἐν Ταύρῳ ὁ Ἥλιος ἢ ἡ Σελήνη ἐκλείπῃ, ἐν Λιβύῃ λαοῦ πτῶσις ἔσται· ἐν Αἰγύπτῳ δὲ λιμὸς πολύς· οἱ δὲ ὄχλοι ἀκαταστατήσουσι· ταῦτα δὲ σημαίνει ἀπὸ ὥρας πρώτης ἕως ὥρας τρίτης. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ, Μηδίᾳ, Ἐλυμαΐδι πόλεμοι καὶ σφαγαὶ ἔσονται· ἐν δὲ Κύπρῳ ἐρυσίβη τὸν καρπὸν βλάψει· ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ πομπαί, πανηγύρεις, παιᾶνες, ὄχλων πανεπιδημίαι ἔσονται παντοδαπῶν. ἐὰν δὲ ἀπὸ ἀνατολῶν ἔκλειψις γένηται Ἡλίου ἢ Σελήνης, φόνοι ἔσονται ἐν Συρίᾳ· καὶ ὁ δυναστεύων Αἰγύπτου καὶ Συρίας διενεχθέντες πρὸς ἑαυτοὺς μετ' ἐνιαυτὸν καὶ ἑξάμηνον ἀμφότεροι κακῶς ἀπολοῦνται, ἐξουσίας <....>· ἐὰν δὲ ἀπὸ δύσεως ἡ ἔκλειψις γένηται, τοῖς πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν ταπείνωσις ἔσται.

Μηνὶ Ἰουνίῳ. Ἐὰν ἐν Διδύμοις ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ ὥρᾳ πρώτῃ ἢ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ, ὁ δυναστεύων τῆς Ἀσίας μετ' ἐνιαυτὸν ἀποθανεῖται· οἱ δὲ πρωτεύοντες ὑπὸ τῶν ὄχλων κατακοπήσονται, ἄλλοι δὲ διαδέξονται τὰ πράγματα. ἐὰν δὲ περὶ ὥραν ἑνδεκάτην ἢ δωδεκάτην, Ἰταλίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Λιβύῃ καὶ πᾶσι τοῖς πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσι καταφθοραὶ <καὶ> ἀπώλειαι πέμπονται.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ὥραν πρώτην ἢ δευτέραν ἢ τρίτην ἐν Διδύμοις

Ἐν δὲ Ταύρῳ ἀφορίαν σίτου ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὄχλων ἀκαταστασίαν. τῆς ἐκλείψεως γινομένης ἀπὸ τετάρτης ὥρας ἕως ἑνάτης ἐν Μηδίᾳ καὶ τῇ Ἐλυμαΐδι πολέμους, ἐν δὲ Κύπρῳ ἐρυσίβην, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ πανηγύρεις, ἑορτάς, πολυπλήθειαν. ἀπ' ἀνατολῶν δὲ τῆς ἐκλείψεως γινομένης φόνους ἐν Συρίᾳ ἔσεσθαι, τὸν δὲ δυνάστην Συρίας καὶ Αἰγύπτου διενεχθέντας πρὸς ἀλλήλους μετ' ἐνιαυτὸν καὶ ἓξ μῆνας κακῶς ἀπολεῖσθαι καὶ ὑφ' ἑτέρων διαδεχθῆναι. ἀπὸ δυσμῶν δὲ γενομένης τοῖς πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν ἧτταν καὶ ταπείνωσιν ἔσεσθαι.

Κατὰ δὲ τοὺς Διδύμους Ἡλίου ἐκλείποντος ἐν τῇ πρώτῃ τριωρῳ τὸν δυναστεύοντα Ἀσίας μετ' ἐνιαυτὸν τελευτήσειν. περὶ δὲ τὸ τελευταῖον τρίωρον γενομένης Ἰταλίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Λιβύῃ καὶ τοῖς πρὸς ἑσπέραν κατοικοῦσι φθορὰν καὶ ἀπώλειαν ἔσεσθαι.

Τῆς δὲ Σελήνης ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ ἐκλειπούσης τῷ τῆς Ἀσίας βασιλεῖ βλά-

20 post ἐξουσίας lacuna unius fere litterae, supplendum videtur τῆς ἐξ. διαδεχθείσης ὑφ' ἑτέρων vel ἐξ. στερηθέντες. 24-25 διδύμῳ cod. 34 καταφθοραὶ ἀπωλείας cod.; φθορὰν καὶ ἀπώλειαν Heph.

1 ἐμφορίαν P; εὐφορίαν Aa; correxi ἀφορίαν. 4 ἐν δὲ Μηδίᾳ codd.; δὲ delendum et aliter interpungendum esse atque in codicibus et editionibus excerpta Monac. docent.

ἐκλείπῃ, τῷ τῆς Ἀσίας βασιλεῖ βλάβος ἔσται καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τετράποδα θάνατος ἐμπεσεῖται, μάλιστα δὲ περὶ τὰ πρόβατα. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ ἐκλείπῃ, πόλεμοι καὶ σφαγαὶ ἐν Συρίᾳ καὶ Βαβυλῶνι καὶ Λιβύῃ ἔσονται. ἐὰν δὲ ὥρᾳ ἑνδεκάτῃ ἢ δωδεκάτῃ, μέρη τινὰ Αἰγύπτου ἢ Λιβύης καὶ Κιλικίας ῥώμῃ θλιβήσεται· καὶ πολλὰ καὶ βαρέα ἐκ τῶν ὑπεράνω τοῖς ὑποτεταγμένοις ἐπιρριφήσονται καὶ ἐπιθέσεις ἔσονται.

Μηνὶ Ἰουλίῳ. Ἐὰν ἐν Καρκίνῳ ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ οἱαδήποτε ὥρᾳ, ἐν πάσῃ τῇ γῇ κακὰ ἔσται· καὶ ἀκαταστατήσουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως δύσεως.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ὥραν πρώτην ἢ δευτέραν ἢ τρίτην ἐκλείπῃ, ὁ δυναστεύων Συρίας πρὸς ἄλλον δυνάστην συγκρούσει καὶ ἀνὴρ μέγας ἀπολεῖται καὶ ὁ λαὸς προδώσει τὸν ἑαυτοῦ ἡγούμενον καὶ πολλὰ παράνομα ἔσται καὶ κατασπασμοὶ τόπων ἐπιφανῶν καὶ ἀνθρώπων ἐνδόξων ἀναίρεσις. ἐὰν δὲ τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ, ἐν Συρίᾳ τὰ αὐτὰ γενήσεται. ἐὰν δὲ ἑβδόμῃ ἢ ὀγδόῃ ἢ ἐνάτῃ, ἐν Πέρσαις φθορὰ πλείστη γενήσεται. ἐὰν δὲ δεκάτῃ ἢ ἑνδεκάτῃ ἢ δωδεκάτῃ γένηται, ἐν Βαβυλῶνι καὶ Αἰθιοπίᾳ φθορὰ ἔσται· καὶ τετράποδα πολλὰ διαφθαρήσονται.

βην ἰσχυρὰν καὶ τοῖς οἰκοῦσι καὶ τετραπόδοις φθοράν, μάλιστα προβάτοις. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τριώρῳ κατασφαγὰς ἐν Λιβύῃ καὶ Συρίᾳ καὶ Βαβυλῶνι. ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ τριώρῳ μέρη τινὰ Αἰγύπτου καὶ Λιβύης καὶ Κιλικίας καὶ Ῥώμης θλιβῆναι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων μάλιστα βλαβήσεσθαι.

Ἐν δὲ Καρκίνῳ Ἥλιον ἐκλείποντα ἐν οἱῳδήποτε τριώρῳ πάσῃ γῇ κάκωσιν σημαίνειν καὶ ἀκαταστασίαν ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως δύσεως τοῖς οἰκοῦσιν.

Τὴν δὲ Σελήνην <ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ τριώρῳ> τὸν δυναστεύοντα Συρίας πρὸς ἄλλον δυνάστην συγκρούσειν καί τινα μέγαν ἄνδρα ἀπολέσθαι, ὑπὸ δὲ τῶν ὄχλων προδοθήσεσθαι τὸν ἡγούμενον καὶ τόπους ἐπιφανεῖς ἀφανισθήσεσθαι ὑπὸ σεισμῶν καὶ ἀνθρώπους ἐνδόξους ἀναιρεθήσεσθαι. ἐν δὲ ταῖς β′ τριώροις ταῖς τελευταίαις Βαβυλῶνι καὶ Αἰθιοπίᾳ φθορὰν ἔσεσθαι, Ἰνδοῖς δὲ εὐστάθειαν, ἀφανισμὸν δὲ τοῖς ἁπανταχοῦ ζῴοις.

2 ἐστὶ cod. 9 sq. de hoc loco cf. supra in praefatione p. 130. 16-17 ἤν ποτε ὥρα cod. 26-27 κατασπασμός hoc sensu (= eversio) lexicis addendum. 29 πέπτη cod. (saepius).

5 τετάρτῃ recte Aa; τρίτῃ P quod Engelbrecht recepit (κατασφαγὰς (3) - τριώρῳ Riessius praetermisit) : tertia trihorus omissa ut in Exc. Monac. 20 ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτ. τριώρῳ inserui : ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ iam Riessius coniecerat. 28 ταῖς δευτέραις τριώροις ταῖς τελευταίαις codd., Eng., Riess.

Μηνὶ Αὐγούστῳ. Ἐὰν ἐν Λέοντι ὁ Ἥλιος ὥρᾳ πρώτῃ ἢ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ ἐκλείπῃ, βαρβάρων στράτευμα τοὺς Ἕλληνας πολιορκήσει καὶ κρατήσουσιν οἱ βάρβαροι. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ, ἐν Αἰγύπτῳ ἀνὴρ μέγας ἀπολεῖται καὶ στρατόπεδα ταραχθήσονται καὶ χειροκρατησίαι καὶ φόνοι ἔσονται μεγάλων ἀνθρώπων καὶ πτώσεις· καὶ ἄλλοθεν βοηθημάτων δεηθήσονται. ἐὰν δὲ ὥρᾳ δεκάτῃ ἢ ἑνδεκάτῃ ἢ δωδεκάτῃ ὁ Ἥλιος δύνων ἐκλείπῃ, βαρβάρων ἐπιθέσεις καὶ πτώσεις ἔσονται.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη <ἐν> Λέοντι ἐκλείπῃ ὥρᾳ πρώτῃ ἢ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ ὅλῃ, μετ' ἐνιαυτὸν ἀνὴρ μέγας ὄχλους πολλοὺς <ἔχων> Κύπρῳ ἐπιστρατεύσει καὶ ἀποβήσεται κακῶς· καὶ πολὺς λαὸς συναθροισθήσεται ἐξ Αἰγύπτου ἐπ' αὐτὸν καὶ φόβοι πολλοὶ γένωνται καὶ ἀνδρῶν <ἀναίρεσις>. ἔσται δὲ καὶ ἐν Βαβυλῶνι ἀποστασία ἡγουμένου ἀνδρὸς καὶ οἱ ἐν Λιβύῃ τὸν ἑαυτῶν ἡγούμενον ἀποκλείσουσι καὶ ἑλκύσαντες ἀποποιήσονται καὶ ἡ χώρα καταφθαρήσεται καὶ οἱ μὲν αὐτὴν καταλείψονται καὶ αἰχμαλωσίας [πραῖδαν] λήψον-

Ἐν δὲ τῷ Λέοντι ἐκλείποντα τὸν Ἥλιον κατὰ τὴν πρώτην τρίωρον βαρβάρων στρατιὰν πολεμῆσαι τοῖς Ἕλλησι καὶ ἐλεῖν αὐτοὺς μηνύειν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τρίωρον κατ' Αἴγυπτον ἄνδρα μέγιστον ἀπολέσθαι καὶ φόνους καί διαρπαγὰς καὶ χειροκρατησίας ἔσεσθαι. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τριώρῳ Φρυγίαν καὶ Κιλικίαν πολλὰ ἄτοπα καὶ Θράκην ἐπισχήσειν. ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ τριώρῳ, τουτέστι δύνοντα, βαρβάρων ἐπίθεσιν καὶ πτῶσιν σημαίνειν.

Κατὰ δὲ τὴν πρώτην τρίωρον τὴν Σελήνην ἐκλείπουσαν ἐν Λέοντι μετ' ἐνιαυτὸν ἄνδρα δυνάστην μετ' ὄχλου πολλοῦ Κύπρῳ ἐπιστρατεῦσαι καὶ μὴ καλῶς ἀπαλλάξαι πολλοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντος καὶ πολλῶν ἀνδρῶν ἀναιρεθέντων. ἐν δὲ Βαβυλῶνι ἡγούμενον ἄνδρα ἀποστατῆσαι καὶ Λίβυας τὸν ἑαυτῶν ἡγούμενον ἀνελεῖν καὶ ἀπὸ τῆς τοιαύτης νεωτερίσεως τὴν χώραν διαφθαρῆναι. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τριώρῳ μοχθηρὰν τὴν θάλασσαν μηνύειν καὶ ὄχλων συστροφάς. ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ Συρίας καὶ Αἰγύπτου ὄχλοις συγκρούσεις καὶ τοῖς πρὸς δυσμὰς οἰκοῦσιν.

3 Galatarum incursionis in Graeciam a. 278 a. Chr. n. factae meminisse videtur, cf. infra p. 139, 28 (Cumont). 9 χειροκρατήσειεν cod. 12 βοηθὸν αὐτῶν cod.; corr. Kroll. 13-14 horae VII VIII IX exciderunt, item infra in capitulo de Luna, p. 136, 4 et saepius. 19 ὅλη ἃ μετ' cod. 20 ἔχων suppl. 25 ἀναίρεσις addidi. 29 ἐλπίσαντες cod. (vix = φοβηθέντες); ἑλκύσαντες scripsi; ἐλάσαντες ci. Cumont. 32 πραῖδαν = praedam glossam esse recte puto conie-

11 δύνων codd. 20 Κύπρου codd. et editt.

ται. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ μεσουρανήσασα ἐκλείπῃ, θάλασσαι μοχθηραὶ ἔσονται καὶ ὄχλων συστροφαί. ἐὰν δὲ ὥρᾳ δεκάτῃ ἢ ἑνδεκάτῃ ἢ δωδεκάτῃ ἐν τῷ περὶ δύσιν ὁρίζοντι, Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ ὄχλων πρὸς ἀλλήλους συγκρούσεις σημαίνει.

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ. Ἐὰν ἐν Παρθένῳ ὁ Ἥλιος ἢ ἡ Σελήνη ἐκλείπῃ ὥρᾳ πρώτῃ ἢ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ, κακὰ εἰς πολλοὺς τόπους ἔσται. ἐὰν δὲ ὥρᾳ πρώτῃ ἐν ἀρχαῖς Παρθένου τῆς Σελήνης ἐκλείπῃ τοῦ πεφωτισμένου τέταρτον μέρος μέγεθος δακτύλων δύο πρὸς νότον, μεθ' ἡμέρας ρκ' ἢ μικρῷ πλεῖον ἐν Αἰγύπτῳ πόλις μεγάλη ἀνάστατος ἔσται· καὶ οἱ πρότερον πρωτεύοντες ὀλίγοι ἀπολειφθήσονται <καὶ> ταπεινοὶ περιπατήσουσι καὶ <ὄχλος> ἐπισχύσει καὶ τὰς αἰχμὰς αὐτῶν παρελοῦνται· καὶ πολλοὶ φόνοι βίαιοι καὶ ἐμβολαὶ παράνομοι ἔσονται· καὶ τόπων ἐνδόξων ἐρημώσεις καὶ κατασπασμοί· καὶ οἱ μὲν ἔνδοξοι οὔτε ἱκεσιῶν οὔτε δεήσεων <τεύξονται> οὔτε εἰς λόγους ἔσονται, ἀλλὰ ἐπισχύσει ὠμότης καὶ ἀναίδεια· μετὰ δὲ τὴν περίστασιν ὑπόψονται αὐτούς. ἔσονται δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πολ-

Ἐν δὲ Παρθένῳ τῆς Σελήνης ἐκλειπούσης δακτύλους δύο πρὸς νότον ἐν Αἰγύπτ : μεγίστην πόλιν ἀνάστατον σημαίνειν καὶ τοὺς ἐπισήμους ταπεινοὺς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀφαιρεθήσεσθαι καὶ ὠμότητα πολλὴν γενέσθαι ὑπὸ ὀχλοκρατίας καὶ φόνους, καταφεύξεσθαι δὲ πρὸς τὸν τῆς Αἰγύπτου ἡγούμενον βοηθείας χρῄζοντας. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τριώρῳ ἐκλειπούσης τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου ἢ τὸ τρίτον τοῖς πρὸς βορρᾶν Αἰγυπτίοις λύπας καὶ στρατιὰν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν σημαίνειν καὶ ἔξωθεν ἐπιστρατεῦσαι δυνάστην καὶ δόλους καὶ προδοσίαν γενέσθαι, ἀποστατήσειν δὲ πολλοὺς τοῦ πρότερον ἡγεμόνος. ἐὰν δὲ ἐν τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ ἐκλείπῃ, τοῖς πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσι πολλὰ κακὰ ἀπεργάζεται.

cit Cumont (πρέδαν ποιεῖται ex epistola c. a. 346 p. Chr. n. scripta affert C. Wessely, *Die latein. Elemente in der Gräcität der Aegypt. Papyrusurkunden* (Wiener Studien, XXIV, 144). — Post λήψονται quaedam intercidisse videntur, cf. οἱ μέν. 7 ἀλλήλων cod. 11 post ἐκλείπῃ in cod. τις αὐτῶν. 14 ἡ Σελήνη cod. 22 ὄχλος addidi, cf. Heph. 28 τεύξονται suppl. 31 ἐπόψονται αὐτοῦ cod.; ἐκκόψονται (ἐκκόψουσιν ?) ci. Cumont; ὑπόψονται Kroll.

λῶν τόπων καταφθοραὶ καὶ ἀπώλεια καὶ σφαγαὶ καὶ αἰχμαλωσίαι καὶ λιμός, οἵ τε ἡγούμενοι τῶν κατ' Αἴγυπτον τόπων χρείαν ἕξουσι βοηθείας. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τετάρτῃ <ἢ> πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ μεσουρανήσασα τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου ἢ τὸ τρίτον, Αἰγυπτίοις λύπαι ἔσονται. ἐὰν δὲ <ζ' ἢ η'>, Συρίᾳ στρατεύματα ἔξωθεν ἐπιστρατεύσει καὶ δυνάστης ἄλλος· οἱ δὲ λαοὶ ἀποστήσονται ἀπὸ τοῦ πρότερον ἡγουμένου αὐτῶν καὶ δόλοι πολλοὶ καὶ προδοσίαι ἔσονται. ἐὰν δὲ ἐνάτῃ ἢ δεκάτῃ ὥρᾳ περὶ δύσιν ἐκλείπῃ, τοῖς πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσι πολλὰ κακὰ ἔσται.

Τὰ δ' αὐτὰ ἔσται σημεῖα καὶ ἐπὶ τῶν τοῦ Ἡλίου ἐκλείψεων.

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ. Ἐὰν ἐν Ζυγῷ ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ ἢ Χηλαῖς Σκορπίου πρώτῃ ἢ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ ὥρᾳ, ὕδωρ πολὺ ἔσται ἐν τοῖς παραθαλασσίοις τόποις καὶ τοῖς πρὸς βορρᾶν καὶ τὸν καρπὸν οὐ δυνήσονται συλλέξαι οἱ ἄνθρωποι· τὰ δὲ σημεῖα τῶν συμπτωμάτων ἔσται † Αἰκαρδίᾳ ἢ Σουσίᾳ ἢ

Τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἡλιακῶν ἐκλείψεων ἐσημειώσαντο.

Ἐν Ζυγῷ δὲ ἤτοι Χηλαῖς τοῦ Σκορπίου Ἡλίου ἐκλείποντος πρώτῃ [ἢ δευτέρᾳ] τριώρῳ ὕδωρ πολὺ γίνεσθαι ἐν τοῖς θαλασσίοις τόποις πρὸς βορρᾶν, ὡς τὸν καρπὸν μὴ δύνασθαι συνελεῖν. τὸ δὲ σύμπτωμα † Ἀρκαδίᾳ, Σουσιανῇ, Βακτριανῇ, Αἰθιοπίᾳ ἔσεσθαι καὶ τῇ περὶ τὸν Εὐφράτην χώρᾳ. ἀπὸ δὲ τετάρτης ἕως ἕκτης, ἐπὰν ἐκλείπῃ καὶ

5 ἢ add. 6 τὸ κατὰ τοῦ κύκλου ἢ τότε καὶ πῇ ἐπὶ λύπαις ἔσονται cod.; cf. Heph., supra p. 136, 19 sq. 9 ζ' ἢ η' addidi. Συρίας cod. 14-15 ἐννάτην ι' ὥραν cod. 27 αἰκαρδίας cod.: Ἀρκαδίᾳ Heph., quod huc minime quadrat quamvis a geographia astrologica non prorsus absit (cf. Heph., p. 55, 18 et 24). Vetustam corruptelam subesse excerptoris Monacensis et Hephaestionis consensus demonstrat; restituendum vel Ἀραβίᾳ quam signo Librae cum Βακτριανῇ et Αἰθιοπίᾳ attribuebant (cf. Heph., p. 57, 10 et 13) vel Καρίᾳ (scil. ἔσται [αἱ] καρίᾳ), cf. ibid., p. 63, 7 et 87, 12 = infra p. 141, 23; vel Ὑρκανίᾳ quod proposuit Cumont (cf. Heph., p. 50, 29). σουσίαν cod.

19 ἤτοι χηλαῖς τοῦ Σκορπίου et 26-138, 13 Riessium iniuria damnavisse excerpta Monacensia demonstrant. 21 ἢ δευτέρᾳ uncinis inclusi, cf. infra v. 26-27. 24 Ἀρκαδίᾳ: cf. quae ad Exc. Monac. adnotavi.

Βακτρίᾳ ἢ Αἰθιοπίᾳ ἢ τῇ παρὰ τὸν Εὐφράτην χώρᾳ. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ περιστῇ τὸ τελείωμα αὐτοῦ πρὸς βορρᾶν, ἀποκαθαρθῇ δὲ ὑπὸ ἄρκτου ἢ † κυρίου, ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς μετὰ μῆνας η' ἢ θ' τοὺς ἐπιβουλεύσαντας αὐτῷ δολοφονήσει· καὶ οἱ ἐπιτήδειοι ὁμοίως καὶ οἱ ἀνεπιτήδειοι ἀπολοῦνται· ἔσονται δὲ ἐν Κιλικίᾳ φόνοι πολλοὶ καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν Λιβύῃ καὶ Ἰταλίᾳ. ἀπὸ δὲ <τοῦ> ταύτης τῆς ἐκλείψεως χρόνου μετὰ ἔτη γ' ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων πόλεμον ἐξοίσεται πρὸς τὸν ἐν τῇ Συρίᾳ καὶ πόλεμοι αὐτῶν ἔσονται ἰσχυροὶ καὶ ἀπώλειαι πολλῶν ἐθνῶν· καὶ κρατήσουσι τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον τόπων κυριεύσουσι σὺν τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἀναστατώσαντες τὸν λαὸν ἀπελεύσονται· μετὰ δὲ τὴν τούτων ἀπαλλαγὴν ἐν Αἰγύπτῳ πάλιν στρατόπεδον συναχθήσεται καὶ στάσις ἔσται <....> ὑπὸ τῶν ὄχλων· ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ἀποστασία ἔσται καὶ ὁ λαὸς ἀκαταστατήσει καὶ πολλὴν ἀηδίαν παρέξει τῷ ἡγουμένῳ. ἐὰν δὲ ὥρᾳ ἑβδόμῃ ἢ <ὀγδόῃ ἢ> ἑνάτῃ ὁ Ἥλιος ἐν ταῖς περιστῇ τοῦ Σκορπίου τὸ στόμα καὶ ἀποκαθαρθῇ ἀπ' ἄρκτου, τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα μετὰ ἐννέα μῆνας τοὺς προεπιβουλεύσαντας αὐτῷ δολοφονῆσαι δηλοῖ καὶ ἐν Κιλικίᾳ φόνους πολλοὺς καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Λιβύῃ καὶ Ἰταλίᾳ. ἀπὸ δὲ τοῦ τῆς ἐκλείψεως χρόνου μετὰ τρία ἔτη τὸν τῆς Αἰγύπτου βασιλέα πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς τὸν τῆς Συρίας βασιλέα καὶ ἡττηθήσεσθαι καὶ ἐν Αἰγύπτῳ στρατόπεδα συναχθήσεσθαι καὶ στάσεως γενομένης τοὺς πρώτους ἀναιρεθήσεσθαι ὑπὸ τῶν ὄχλων. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τριώρῳ ἐκλείποντος Ἡλίου τοῖς ἐν Φοινίκῃ καὶ Καππαδοκίᾳ νόσον ἔσεσθαι. ἐν δὲ Συρίᾳ κυνῶν θάνατον καὶ μετὰ ταῦτα ἀνθρώπων. τῇ δὲ δεκάτῃ ἢ ἑνδεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἐκλείψεως γενομένης θάνατον θηρίοις καὶ τοῖς ὑποζυγίοις σημαίνεσθαι.

1 βακτρίαν cod. αἰθιοπίαν cod. ἢ τῇ scripsi : ἐν τῇ cod. 2-3 ὥραν τετάρτην ἢ πέμπτην ἢ ἕκτην cod. 4 τὸ τελείωμα αὐτοῦ videtur finis Scorpionis : τοῦ Σκορπίου τὸ στόμα Heph. 5 ἀποκαρθῇ cod. 6 κυρίου in cod. correctum ex βυρίου. Scribendum Κιρκίου vel Εὔρου, nisi glossema potius (ἢ βορείου) latet. 13 τοῦ addidi ; ἐκλείψεως μετὰ χρόνων ἔτη γ' cod. 20 τὸν ... τόπον cod. 26 τὸν ὄχλον cod. ; lacunam ante statui : intercidisse videntur <καὶ οἱ πρῶτοι ἀναιρεθήσονται> ὑπὸ τ. ὄχλ. (cf. Heph.). 31 η' ἢ addidi.

Χηλαῖς τοῦ Σκορπίου ἐκλείπῃ, τοῖς ἐν Φοινίκῃ καὶ τοῖς ἐν Καππαδοκίᾳ νόσος ἔσται, ἐν τῇ Συρίᾳ κυνῶν θάνατος, μετὰ δὲ τούτους καὶ ἀνθρώπων. ἐὰν δὲ δεκάτῃ <ἢ> ἑνδεκάτῃ <ἢ> δωδεκάτῃ ὥρᾳ, τοῖς θηρίοις ἢ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις πᾶσι <θάνατον> σημαίνει.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν Χηλαῖς ὥρᾳ πρώτῃ <ἢ> δευτέρᾳ ἐκλείπῃ, ἐν πάσῃ χώρᾳ γογγυσμὸς ἔσται καὶ δυσαρεστία· καὶ πολλὰ βαρέα ἐκ τῶν ὑπεράνω τοῖς ὑποτεταγμένοις ἔσται καὶ τὰ κοινὰ παραθλιβήσεται καὶ τοὺς δυναστεύοντας εὔξονται ἀποφυγεῖν· κακαὶ γὰρ αὐτοῖς ἔσονται καὶ <....> ἐπιγραφαί. ἐὰν δὲ τετάρτῃ πέμπτῃ ἕκτῃ ἑβδόμῃ ὀγδόῃ, Κοίλῃ Συρίᾳ, Λιβύῃ, Φοινίκῃ, Αἰγύπτῳ <ἄνεσις> πολλῶν κακῶν. ἐὰν δὲ ἑνάτῃ δεκάτῃ ἑνδεκάτῃ δωδεκάτῃ ὥρᾳ, ταῖς ἐπιθαλασσίαις πόλεσι θόρυβος τῇ τε Λυδίᾳ Μυσίᾳ Ἰωνίᾳ πόλεμοι ἢ καρπῶν ἀφορίαι.

Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Ἐὰν ἐν Σκορπίῳ ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ, ὥρᾳ πρώτῃ δευτέρᾳ τρίτῃ Γαλάταις πρὸς Ἕλληνας <πόλεμον σημαίνει>· ἐν δὲ Λιβύῃ μέσῃ <ἡ γῇ> πολλὰ τέξεται θηρία. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τετάρτῃ πέμπτῃ ἕκτῃ, ἄτοπα ἔσται Ἀρμενίᾳ, Καππαδοκίᾳ, Φρυγίᾳ, Λυδίᾳ, Ἑλλησπόντῳ· ἐὰν δὲ ὥρᾳ

3 κοινὸς cod. : κυνῶν scripsi ex Heph. 8 θανάτον add. ex Heph. 11 Hephaestionem vocabulum γογγυσμός (= murmuratio) vitavisse memorabile (praetulit ἀηδία). 17 post καὶ lacunam statui : fort. suppl. παράνομοι ; cf. p. 142, 8. 20 ἄνεσις supplevi ex Heph. 23 ἥ τε cod. 29-30 πόλεμον σημαίνει et ἡ γῇ supplevi ; μέση ex ἡ γῇ corruptum esse mavult Cumont.

Καὶ τὴν Σελήνην δὲ ἐκλείπουσαν περὶ τὰς πρώτας τρεῖς ὥρας πᾶσαν δυσαρεστίαν καὶ ἀηδίαν ἐγγενᾶν πάσῃ χώρᾳ καὶ βάρη τοῖς ὑποτεταγμένοις ἐπιβληθήσεσθαι, ὡς τὰ κοινὰ θλιβῆναι καὶ τοὺς δυνάστας ἀποφυγεῖν εὔξασθαι. ἀπὸ δὲ τετάρτης ὥρας ἕως ἑβδόμης ἐκλείπουσαν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ καὶ Λιβύῃ καὶ Αἰγύπτῳ ἄνεσιν ποιῆσαι. δεκάτῃ δὲ ὥρᾳ καὶ ἑνδεκάτῃ ἐκλείπουσαν τοῖς παραθαλασσίοις τόποις θόρυβον καὶ Ἰωνίᾳ πόλεμον καὶ καρπῶν ἀφορίας σημαίνειν.

Ἐν δὲ τῷ Σκορπίῳ περὶ πρώτην καὶ δευτέραν Ἥλιος ἐκλείψας Γαλάταις <σημαίνει> πρὸς Ἕλληνας πόλεμον ποιήσειν, ἐν δὲ Λιβύῃ πολλὰ θηρία τὴν γῆν τέξεσθαι. ὥρᾳ δὲ τρίτῃ ἕως πέμπτης ἐκλείψας σημαίνει Ἀρμενίᾳ, Καππαδοκίᾳ, Λυδίᾳ, Φρυγίᾳ, Ἰωνίᾳ, Ἑλλησπόντῳ ἀηδῆ τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν. τῇ δὲ τρίτῃ τριώρῳ ἐκλείψας τῇ χώρᾳ τῇ

15 τρίτης codd. : correxi, cf. v. 10 et Exc. Monac. 27-28 Γαλάταις ex codd. recepi (Γαλάτας edd.) et σημαίνει addidi.

ἑβδόμῃ ὀγδόῃ ἑνάτῃ <.....> καὶ πρὶν αὖθις ἀποκαθαρθῆναι τὸ ἔλλειμμα ἔχον καταδύηται, πένθει αὐτῶν ἡ χώρα παραπολεῖται· καὶ ὁ δυναστεύων αὐτῆς κακῶς ἀπολεῖται, ἐὰν ὥρᾳ <ι'> δειχθῇ αὕτη ἡ ἔκλειψις.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ὥρᾳ πρώτῃ δευτέρᾳ ἐν Σκορπίῳ ἐκλείπῃ ὅλη, ἐν Αἰθιοπίᾳ καὶ τοῖς προσσκηνοῦσιν αὐτὴν τόποις ἀποτυμπανισμὸς ἔσται. ἐὰν δὲ ὥρᾳ τρίτῃ τετάρτῃ πέμπτῃ ἕκτῃ μεσουρανήσασα <ἐν> τῷ Σκορπίῳ ὅλη ἐκλείπῃ, ἐν Συρίᾳ Κιλικίᾳ Φοινίκῃ Λιβύῃ πολλοὶ φόνοι ἔσονται καὶ ἀκρὶς πολλὴ ἔσται. ἐὰν δὲ ὀγδόῃ ἑνάτῃ δεκάτῃ, ἐν τῇ Περσῶν χώρᾳ καὶ Εὐβοίᾳ πένθος ἔσται· ἐν Αἰγύπτῳ δὲ μεγάλων ἀνθρώπων ἐπαναίρεσις καὶ τοῖς ἡγουμένοις ὄχλοι ἀπειθήσουσι.

Μηνὶ Δεκεμβρίῳ. Ἐὰν ἐν Τοξότῃ ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ ὥρᾳ πρώτῃ δευτέρᾳ τρίτῃ, Κρῆτες πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐξοίσονται· στάσις δὲ πολλαχοῦ στρατοπέδων συναγωγὴν ἕξει. ἐὰν δὲ ὥρᾳ πέμπτῃ ἕκτῃ ἑβδόμῃ ὀγδόῃ, πρὸς ἑσπέραν ἐρήμωσιν δηλοῖ, ὡς πόλεις εἰς πόλεις καταφυγεῖν. τῇ δὲ τελευταίᾳ τριώρῳ ἐκλείψας καὶ δὺς πρὸ τοῦ καθαρθῆναι τὴν πρὸς ἑσπέραν χώραν μετ' ἐνιαυτὸν ἀφανισθῆναι καὶ τὸν δυνάστην αὐτῶν ἀπολέσθαι μηνύει.

Ἡ δὲ Σελήνη πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ ὥρᾳ ἐκλείπουσα Αἰθιοπίᾳ καὶ τοῖς ἐνοικοῦσι σπάνιν ἔσεσθαι δηλοῖ. τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ καὶ πέμπτῃ Συρίᾳ, Κιλικίᾳ καὶ Φοινίκῃ καὶ Αἰγύπτῳ πόλεμον ἔσεσθαι καὶ ἀκρίδα πολλὴν καὶ τὰ θηρία κατέδεσθαι τοὺς καρποὺς καὶ πολλὰ παράδοξα σημεῖα ἐπιγενήσεσθαι. ἐὰν δὲ ὀγδόῃ ἢ ἑνάτῃ ἕως δυσμῶν ἐκλείψῃ, τῆς μὲν Αἰγύπτου τοὺς ὄχλους ἀπειθῆσαι τῷ ἡγουμένῳ καὶ μεγάλους ἄνδρας ἀναιρεθῆναι, Εὐβοίᾳ δὲ καὶ τῇ Περσῶν χώρᾳ συμφορὰς σημαίνει.

Ἐν δὲ Τοξότῃ Ἥλιος ἐκλείψας ἐν ταῖς πρώταις τέσσαρσιν ὥραις Κρήτην ἐμφύλιον πόλεμον ἕξειν, στάσεις δὲ καὶ πόλεμον πανταχῆ. πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ ἢ ἑβδόμῃ ὥρᾳ Ἰβηρίᾳ, Σκυθίᾳ, τοῖς Ἕλλησι πόλεμον, ἐν δὲ Συρίᾳ ἐπήλυσιν βαρβάρων καὶ πόλεμον, Βαβυλῶνι δὲ

1 lacunam statui; suppl. haec fere : <τοῖς πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν ἐρήμωσιν δηλοῖ· ἐὰν δὲ ὥρᾳ ι' ια' ιβ' ἐκλείψῃ>. 2 αὐτῶν cod. : αὖθις coni. 3 ἀποδοίη καὶ cod. : καταδύηται scr. πενθήσει cod. 5 αὐτοῖς cod. 6 ὥρα δ. αὐτῇ cod. 10 προσκυνοῦσιν cod. (ἐνοικοῦσι Heph.) : προσσκηνοῦσι scripsi, cf. infra p. 143,6. 11 pro ἀποτυμπανισμός Heph. maluit σπάνις. 13 ἐν addidi. 18 Εὐβοίᾳ quamvis apud Heph. quoque scriptum sit, suspectum. 25 post τρίτῃ τετάρτῃ intercidisse videtur. Κρῆται cod. 27 πάσης cod.; στάσις corr. Cumont.

13-14 καταδέσασθαι Aa, καταδύσεσθαι P : κατεδέσεσθαι editt. 27 Ἰβηρίᾳ P (om. Aa), quod iniuria ab Engelbrechtio et Riessio repudiatum esse nunc elucet; καὶ add.

Ἰβηρσι, Σκύθαις, τοῖς Ἕλλησι πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμος ἔσται· ἐν δὲ Συρίᾳ ἐπήλυσις πολεμίων ἔσται· † βίβλος δέ καταφθαρήσεται. ἐὰν δὲ ὥρᾳ ἑνάτῃ δεκάτῃ ἑνδεκάτῃ, πόλεις ἐπὶ θαλάσσῃ ἀνάστατοι ἔσονται καὶ τὰ κοινὰ αὐτῶν διαρπαγήσονται. τῷ δὲ τῆς Αἰγύπτου <καὶ τῆς Ἀσίας> δυναστεύοντι λόγοι ἔσονται πρὸς ἀλλήλους· ἡ δὲ Σουσιανὴ ὑπὸ τῆς ἀντικειμένης αὐτῇ χώρας κατατροχασθήσεται.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν Τοξότῃ ὥρᾳ πρώτῃ δευτέρᾳ τρίτῃ, στρατιωτικαὶ κινήσεις κατέχουσι. <τοῖς δὲ> τὰ κοινὰ πρότερον ἐσχηκόσι ταραχαί, θόρυβοι προσπεσοῦνται. κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον πολλαχοῦ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων νόσοι ἐμπεσοῦνται, αἳ καὶ διατείνουσι εἰς πολλούς, οἷοις δὴ τόποις τὰ σημεῖα, Καρίᾳ Ἰωνίᾳ Αἰγύπτῳ Ἀραβίᾳ Βαβυλωνίᾳ Μεσοποταμίᾳ καὶ τῷ παρὰ τὸν Νεῖλον <καὶ> Εὐφράτην μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἔτι καὶ τοῖς ἐπὶ τὰ ἕσχατα Ἐλυμαΐδος. ἔσται δὲ καὶ ἔτος ἀπατηλὸν <καὶ> ἐπίψυχρον φθορὰν δηλοῖ. ἀπὸ δὲ ὀγδόης ὥρας ἕως δωδεκάτης πόλεις ἐπιθαλασσίας ἀνάστατους ἔσεσθαι καὶ τὰ κοινὰ αὐτῶν διαφθαρῆναι καὶ τοῖς τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου δυνάσταις ἀντιλογίαν ἔσεσθαι τήν τε Σουσιανὴν χώραν ὑπὸ τῆς παρακειμένης καταδραμηθῆναι σημαίνει.

Τῆς δὲ Σελήνης ἐκλειπούσης ἐν ταῖς τέσσαρσι πρώταις ὥραις κίνησιν στρατιωτικὴν καὶ τοῖς ἔχουσι τὰ κοινὰ ταραχὰς καὶ φόβους ἔσεσθαι καὶ νόσους περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ πολλοῖς τόποις ἔσεσθαι τὰ σημεῖα, Καρίᾳ, Ἰωνίᾳ, Αἰγύπτῳ, Ἀραβίᾳ, Βαβυλωνίᾳ, Μεσοποταμίᾳ καὶ τῇ παρὰ τὸν Νεῖλον καὶ Εὐφράτην μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ μέχρι Ἐλυμαίδος. καὶ τὸ ἔτος ἀπατηλὸν καὶ ὑπόψυχρον καὶ λυπηρόν, ὡς καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὑποψίας μοχθηρὰς ἐγγενέσθαι καὶ ἄλλον ἄλλῳ δόλους τεκτήνασθαι, ὡς καὶ τοὺς κακούργους τὰ τῶν πλησίον ἀφελέσθαι καὶ χρημάτων ἐπι-

3 ἐπίλυσις cod. πολέμων cod. 4 βίβλος corruptum ex Βαβυλών? (Βύβλος ci. Cumont, sed regiones non urbes nominari solent). 9 καὶ τῆς Ἀσίας suppl. ex Heph. 11 οἱ δὲ Σουσιανοὶ cod. 12 αὐτῷ cod. χώρας : Elymaeos ληστρικούς (Strabo, XI, 524) dicere videtur. 12-13 κατα τροχασαι ἥσεται cod. 16 τοῖς δὲ addidi. 20 εἰς τοὺς ὀφθαλμούς : nam ἡ ἀκὶς τοῦ Τοξότου σινωτικὴ ὀφθαλμῶν, item ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Τοξότου, cf. *Catal.*, V, 226 et supra, p. 112, 1 et 2. 22 δὲ cod., corr. Cumont. 26 καὶ addidi. 27 ἔστι καὶ τῆς cod. 28 Ἐλλημαίδος cod. 29 ἐπίδηλον cod. : ἀπατηλὸν <καὶ> scripsi ex Heph.

καὶ λυπηρόν οἵ τε ἄνθρωποι εἰς ὑποψίας ἐμπεσοῦνται μοχθηρὰς καὶ ἄλλος ἄλλῳ δόλους ἐπάξει· οἵ τε ἐπιθετικοὶ καὶ καχέκται τὰ τῶν πλουσίων ἀφελοῦνται καὶ τόπων ἔσονται ἰσχυρῶν κατασπασμοὶ καὶ ἀδικήματα καὶ πολλαὶ καὶ παράνομοι συντελεσθήσονται τοῖς πλουτοῦσιν ἐπιγραφαί. ἐὰν δὲ ὥρᾳ ἕκτῃ ἑβδόμῃ ἐνάτῃ δεκάτῃ, βαρβάρων στράτευμα ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἐλεύσεται· καὶ ἐν Συρίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ θόρυβος ἔσται· οἱ δὲ πρωτεύοντες ἀπολοῦνται μεταναστάντες· καὶ Γαλάταις καὶ Κρησὶ καὶ Πέρσαις ἀφορία καρπῶν. ἐὰν δὲ ἑνδεκάτῃ ὥρᾳ ἢ ἐσχάτῃ ἕωθινή, οἱ πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦντες πολιορκήσουσιν ἀλλήλους καὶ τοὺς νεκροὺς αὐτῶν κατέδεται τὰ θηρία.

<Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ. Ἐὰν ἐν Αἰγοκέρωτι ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ ὥρᾳ πρώτῃ ἢ δευτέρᾳ ἢ τρίτῃ, Περσικὸς ἔσται πόλεμος καὶ τοῖς οἰκοῦσι πρὸς νότον ἐπέλευσις πολλῶν κακῶν ἔσται. ὥρᾳ δὲ τετάρτῃ, πέμπτῃ, ἕκτῃ σημαίνει γραφὰς γενέσθαι τοῖς πλουσίοις. ἀπὸ δὲ τετάρτης ἀρχομένης ἕως δεκάτης βαρβάρων στρατεύματα ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας καὶ περὶ Μακεδονίαν θόρυβον σημαίνει καὶ τοὺς πρωτεύοντας πεσεῖν. ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ὥραις τοὺς πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦντας ἑαυτοὺς πολιορκῆσαι δηλοῖ, ὡς τοὺς νεκροὺς αὐτῶν κατέδεσθαι τὰ θηρία.

Ἡλίου δὲ ἐν Αἰγόκερῳ περὶ τὴν πρώτην τρίωρον ἐκλείποντος τοῖς πρὸς νότον οἰκοῦσι κακὰ σημαίνει. περὶ δὲ δευτέραν τρίωρον κακὰ Ἐλυμαίᾳ, Περσίδι, Μηδίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἰνδίᾳ δηλοῖ καὶ τοῖς πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἀπηλιώτην οἰκοῦσιν. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τριώρῳ τοῖς ἐν

3 ἐπάξει scripsi : ἐκτάξει cod. 4 τὰ scripsi : καὶ cod. 14-15 ἀπολοῦνται μεταναστάντες (vel μετανάσται) scripsi : ἐπεὶ οὖν τάγματι ἀνῦσται cod. 17-18 ἕωθεν νῆσοι cod.; ἑωθινή (scil. ἐκλείπῃ) scripsi; ἑωθινή = ἀνατέλλουσα (οἱ ἕωθεν καὶ οἱ Kroll, sed cf. Heph.). 22 Excerpta de Capricorno tota, de Aquario maximam partem in cod. Monac. perierunt; succurrunt excerpta codicis V(eneti) 9 (= Marciani 366), de quibus plura in calce editionis p. 150. 22 post Ἰαννουαρίῳ in cod. V(eneto) περὶ ἐκλείψεως ἡλίου καὶ σελήνης, quod omisi : vides revera ut supra p. 130 conieci excerptorem olim a signo Ianuarii i. e. Capricorno incepisse.

22 Γερμανία codd. Ἀρμενίᾳ recte opinor Kroll, *Neue Jahrbücher*, VII, 574; possis etiam Καρμανίᾳ. Sed corruptelam sive correctionem pervetustam esse excerpta Veneta demonstrant (ut supra p. 137, 27).

Ἐλυμαΐδι, Περσίδι, Γερμανίᾳ, Ἰνδίᾳ τῇ πρὸς ἀνατολὴν καὶ ἀπηλιώτην πτῶσιν. ἐὰν ὥρᾳ ἑβδόμῃ, ὀγδόῃ καὶ ἐνάτῃ, τοῖς ἐν Πόντῳ πόλεμον καὶ Ἀσίᾳ καὶ Κύπρῳ καὶ τοῖς πρὸς νότον σκηνοῦσι ταῦτα δηλοῖ· ἔτι δὲ καὶ νόσοι καὶ φθοραὶ καὶ ἀπώλειαι καρπῶν καὶ τῆς γῆς. ἐὰν δὲ ὥρᾳ δεκάτῃ, ἑνδεκάτῃ, δωδεκάτῃ, τετραπόδων ἔσονται διαφθοραὶ ἐν τοῖς περὶ δύσιν.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν τῷ αὐτῷ Αἰγοκέρωτι ὥρᾳ πρώτῃ, δευτέρᾳ, τρίτῃ ὅλῃ ἐκλείπῃ, ἀνὴρ μέγας ἐπιστρατεύσει ἀπὸ τῆς Ἀσίας τῇ Αἰγυπτίων χώρᾳ καὶ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν λήψεται, τὸν πολὺν δὲ λαὸν τὸν μὲν ὑποχείριον λαβὼν <προσδέξεται, τὸν δὲ> φονεύσει. μετὰ δὲ τὴν τούτου ἀπαλλαγὴν ἐμφύλιος πόλεμος ἔσται καὶ ὀχλοκρατία καὶ ἄνθρωποι μεγάλοι οἱ μὲν εἰς ἀνάγκας ἀφίξονται, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀγρίῳ μόρῳ κατακοπήσονται, ἡ δὲ χώρα ἀκαταστατήσει καὶ ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου ἀποστήσεται καὶ κατασφαγαὶ ἀνθρώπων ἔσονται καὶ ἄλλος τὰ ἄλλου ἀφελεῖται καὶ τὸν ἀλλότριον καρπὸν ἀροῦνται, ἅτε δή ποτε τῶν <δεσποτῶν> αὐτῶν ἐνδεία καὶ ἀπορίᾳ πιεζομένων, καὶ τοῖς ἀθίκτοις τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦσιν. ἐὰν δὲ πέμπτῃ, ἕκτῃ, ἑβδόμῃ καὶ ὀγδόῃ, τῷ Πόντῳ πόλεμον καὶ τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Κύπρῳ καὶ τοῖς πρὸς νότον οἰκοῦσι σημαίνει καὶ νόσους καὶ φθορὰς καρπῶν καὶ φυτῶν καὶ γῆς. ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ τετραπόδων διαφθορὰν τῶν ἐν τῇ δύσει.

Σελήνη δὲ ἐν Αἰγόκερῳ ἐκλείψασα ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ ἄνδρα μέγαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἀσίας στρατεύσασθαι καὶ τὸν ἡγούμενον αἰχμαλωτίσαι καὶ τοὺς ὄχλους τοὺς μὲν διαφθεῖραι, τοὺς δὲ ὑποχειρίους ἔχειν σημαίνει. μετὰ δὲ τὴν τούτων ἀπαλλαγὴν ἔσεσθαι ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ὀχλοκρατίαν καὶ τοὺς πρώτους κατακοπῆναι καὶ ἀποστατῆσαι δούλους τοῦ ἡγουμένου καὶ ἄλλον ἄλλου ἀφελέσθαι τὰ κτήματα, τοὺς δὲ δεσπότας αὐτῶν δι' ἔνδειαν ἐπαιτῆσαι τροφήν. ἐν ταῖς ἑξῆς ἄχρι τῆς ὀγδόης ὥρας ἐκλειπούσης νοσήματα περιοδικὰ ἐπελεύσεται ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι δύσεως καὶ Φοινίκη ὑπὸ τῶν ἔξω πολιορκηθήσεται, ὁ δὲ πολιορκῶν οὐδὲν ἀνύσει διὰ τὸ ἐπικοινωνεῖν τῷ Αἰγόκερῳ τὸ τῆς Εἰλειθυίας ζῴδιον ἀκέφαλον ὄν. ἐν δὲ ταῖς τελευταίαις ὥραις ἐκλείπουσα ἢ καὶ ἔχουσά τι μέρος τῆς ἐκλείψεως, πρὶν δῦναι, σημαίνει στράτευμα ἔξωθεν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐλεύσεσθαι καὶ ὁ

1 Γερμανίᾳ ex Ἀρμενίᾳ olim immutatum videtur; cf. quae ad Hephaestionem adnotavi. 12 ante ἐὰν in V Περὶ Σελήνης quod omisi. 15 ἐν τῇ V. 19 προσδέξεται τὸν δὲ suppl. 30 ἀροῦνται V, corr. Hertlein. 30-31 δεσποτῶν add., cf. Heph. 34 ante πέμπτῃ supplendum videtur τετάρτῃ.

21 δούλους] δὲ ἄλλους codd., corr. Riess. 30 Εἰλειθυίας ζῴδιον (cf. *Sphaeram* meam p. 212 sqq. et Rehm, *Berl. Philol. Woch.* 1904, p. 1042, 3) : i. e. Virginis signum (ἀκέφαλον secundum Eratosthenis catasterismos p. 84 Robert), quod triangulum cum Capricorno facit (ἐπικοινωνεῖ). 33 πρὶν addidi, ἕως ἂν Riess. δύνῃ codd.

νοσήματα ἔσται περιοδικὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως δύσεως καὶ Φοινίκη ὑπὸ τῶν ἔξω πολεμίων πολιορκηθήσεται, ἡ δὲ νῆσος ἡ καλουμένη Κύπρος ὑπὸ δυνάστου τινὸς ἐπιβουλευθήσεται, ἀλλ' οὐδὲν μὴ πράξει ὁ ἐπιβουλεύων διὰ τὸ ἐπικοινωνεῖν τῷ Αἰγοκέρωτι τὸ τῆς Ἀμαλθείας ζῴδιον, ὃ οὐδ' ἐστὶν ἀκέφαλον. ἐὰν ἐνάτης, δεκάτης καὶ ἑνδεκάτης ἑωθινῆς ὥρας <ἢ> καὶ μέρος τι τοῦ ἐλλείμματος πρὶν ἢ κρυβῆναι <ἢ> ἀποκαθαρθῆναι ἔχουσα κατὰ δύσιν, στράτευμα ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐπελεύσεται καὶ ὁ δυναστεύων ὑπὸ τῶν ἰδίων καταληφθήσεται καὶ οἱ πεπιστευμένοι φίλοι ἐξ αὐτοῦ προδώσουσιν αὐτόν· καὶ φόνοι πολλοὶ καὶ προσβολαὶ ἔσονται ὑπὸ τῶν ἀστῶν πολιορκούντων καὶ ὁ δυναστεύων ἀπολεῖται, καὶ ἕτερος διαδέξεται τὴν ἐξουσίαν. μετὰ δὲ τὴν ἄκαιρον περίστασιν προεπιβουλεύσαντες τούτῳ δυνάσται ἐν τῇ τούτου οἰκίᾳ πρότερον δυναστεύων ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐγκαταλειφθεὶς ἁλώσεται. μετὰ χρόνον δέ τινα οἱ προεπιβουλεύσαντες τῷ δυνάστῃ τίσουσι δίκας.

5 νῆσος corr. Hertlein : δῆλος V. 7 οὐδὲν οὐ μὴ V. 9 Ἀμαλθείας consulto correctum potius quam corruptum videtur ex Εἰλειθυίας (cf. Heph. et quae ibi adnotavi) quae quam stellam significaret, posterioris temporis astrologis ignotum erat. Secundum Eratosthenis *Catast.* ed. Robert, p. 100 sqq. et Hygin. II, 13, Amaltheae capra inter caeli stellas recepta est quae cum Capricorno optime conspirare interpolatori videbatur. Neque tamen ἀκέφαλος dici poterat : inde eundem interpolatorem ὃ οὐδ' ἐστὶν ἀκέφαλον scripsisse consentaneum est (cf. Arat. v. 164 ἀλλ' ἡ μὲν πολλή τε καὶ ἀγλαή). 12 et 14 ἢ addidi. 14 ἔχωσι V : ἔχουσα scripsi (nempe ἐκλείπῃ). 25 προσεπιβουλεύσαντες V. 26 τούτων V.

1 ὁ πρότερον (τῆς Ἀσίας) δυναστεύων ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐγκαταλειφθεὶς κτλ. : simultatum quae Attalo Pergameno cum Eumene II fratre ad tempus intercesserunt (a. 172 et 168, cf. Wilcken apud Wissowa, II, 2159 sq.) exemplum auctorem recoxisse et immutasse suspicatus eram, sed excerpta nova huic coniecturae minus favent.

παθόντες ἀντίποινα τὴν ὁμοίαν <ἐν> τούτῳ τῷ τόπῳ λήψονται καταστροφήν. ἕτεροι δὲ πάλιν διαδέξονται τὴν τούτων ἐξουσίαν, οἵτινες τὰ ὑπὸ τούτων θεμελιωθέντα μεταθήσουσι, καὶ οἱ κάκιστοι τῶν κρεισσόνων ἔμπροσθεν ἔσονται, οἱ δὲ κρείσσονες καὶ οἱ ἔνδοξοι ἀπαρρησίαστοι περιπατήσουσιν. ἀλλὰ κατὰ φορὰν ἄντικρυς τὸ θεῖον τὴν πρόνοιαν τῶν ἐπταικότων ποιήσεται, καὶ ἀπολήψονται τὴν ἀρχαίαν στάσιν παρ' ἐλπίδα.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ. Ἐὰν ἐν τῷ Ὑδροχόῳ ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ ὥρᾳ πρώτῃ, δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ, τῷ Πέρσῃ σημαίνει στάσιν, Ἀραβίᾳ καὶ Συρίᾳ, Αἰγύπτῳ, Αἰθιοπίᾳ, Λιβύῃ καὶ τῇ πρὸς ἑσπέραν καὶ ζέφυρον ὅλῃ ἐπαλλήλων συστροφήν. ὥρᾳ δὲ τετάρτῃ, πέμπτῃ καὶ ἕκτῃ ἐνέδραι πολλαὶ ἔσονται, πάντα δὲ ἀπολεῖται μετ' ὀλίγον, καὶ οἱ καρποὶ βλαστήσαντες καλῶς ἐπὶ σῆψιν ἔσονται. ἐὰν δὲ ὥρᾳ ἑβδόμῃ, ὀγδόῃ, ἐνάτῃ καὶ δεκάτῃ, Ἰταλίᾳ, Κιλικίᾳ, Λιβύῃ καὶ τῇ Λακωνικῇ ἔρις ταῖς πόλεσιν ἔσται πρὸς ἀλλήλας. τὰ δὲ αὐτὰ συμβήσεται καὶ ἑνδεκάτῃ καὶ δωδεκάτῃ ὥρᾳ.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐκλείψῃ οὖσα ἐν Ὑδροχόῳ ὥρᾳ πρώτῃ, δευτέρᾳ, τρίτῃ καὶ τετάρτῃ ὅλη ἢ τὰ δύο μέρη, τοῖς ἐν Κιλικίᾳ ἐκ τῶν

Ἐν δὲ Ὑδροχόῳ Ἥλιος ἐκλείψας τῇ πρώτῃ τριώρῳ τῷ πρὸς εὖρον μέρει, Μεσοποταμίᾳ, Ἀραβίᾳ, Συρίᾳ Κοίλῃ, Αἰγύπτῳ, Αἰθιοπίᾳ, Λιβύῃ καὶ τοῖς πρὸς ἑσπέραν πᾶσι σημαίνει ὄχλων ἔσεσθαι συστροφάς. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τριώρῳ ἐκλείπων τοὺς καρποὺς βλαστήσαντας ἐπισινεῖς ποιήσει καὶ ἔνυδρα πολλὰ γενόμενα ἀπολεῖται. τῇ δὲ τρίτῃ τριώρῳ ἔριν καὶ στάσιν προμηνύει ἔσεσθαι Ἰταλίᾳ Κιλικίᾳ Λιβύῃ Λακωνικῇ καὶ ταῖς ἐν αὐταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ ὁμοίως τὰ αὐτὰ σημαίνει.

Ἡ δὲ Σελήνη ἐκλείπουσα ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ ὅλη ἢ τὸ δίμοιρον μέρος παρὰ τῶν δυναστῶν τοῖς ἐν Κιλικίᾳ πολλὰ ὀχληρὰ ἐπιταχθήσεσθαι καὶ βαρέα

1 ἀντάποινα V. 2 ἐν add. Hertlein. 2-3 καὶ καταστροφήν V. 5 θεμελιωθέντες V. 7 ἐπίπροσθεν coni. Hertlein. 10 καταφορὰν V. 14 ἐὰν τῷ Υ. V. 20 ὅλων V. 22 ἔνεδραι V : fort. scrib. ἔνυδροι πολλαὶ <χῶραι> ἔσονται. 28 ἀρίσταις V : ἔρις ταῖς scr., cf. Heph. 32 ἐκλείψει V.

33 δίμοιρον P quod iure praetulit Riess : δεύτερον μέρος A.

ὑπεράνω πολλὰ σκληρὰ καὶ βαρέα ἐπιρριφήσεται. πέμπτῃ, ἕκτῃ ὥρᾳ <ὁμοίως. ἑβδόμῃ, ὀγδόῃ, ἐνάτῃ> περὶ Κύπρον ἔσται ὅ τι ἀπὸ τῶν καινῶν λυπηρόν, Τυρρηνοὶ δὲ καὶ Ἰταλοὶ νόσοις χαλεπαῖς περιπεσοῦνται. δεκάτῃ, ἑνδεκάτῃ, δωδεκάτῃ ὥρᾳ οἱ ἐν τῇ Λιβύῃ γενόμενοι πολεμήσουσι τοὺς τὰς πόλεις οἰκοῦντας, καὶ πολὺς λαὸς ἀπολεῖται, τούς τε καρποὺς> αὐτῶν ἄλλοι τρυγήσουσι καὶ αὐτοὶ ἀποκλεισθήσονται.

Μηνὶ Μαρτίῳ. Ἐὰν ἐν Ἰχθύσιν ὁ Ἥλιος ἐκλείπῃ ὥρᾳ α′ β′ γ′ ὅλος ἢ τὰ β′ μέρη, ὁ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος ὑπὸ βαρβάρου ἔθνους ταπεινωθήσεται καὶ πολλὰς ὑπάρξεις ἀποβαλεῖ. μετὰ δὲ ἔτη τέσσαρα ἢ ἔτι μικρῷ πλεῖον ἄλλος τὴν ἐξουσίαν παραλήψεται. ἐὰν δὲ δ′ ε′ ς′, ἐν Αἰγύπτῳ πένθος· ἐὰν δὲ περὶ μέσον ἡμέρας ἐκλείπῃ, ἄτοπα πολλὰ καὶ χαλεπὰ ἐξ ὄχλων ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ ἔσται. ἐὰν δὲ ἑβδόμῃ, ὀγδόῃ ὥρᾳ, σημαίνει Ἀρμενίᾳ, Καππαδοκίᾳ, Ἰωνίᾳ, Λυδίᾳ, Ἑλλησπόντῳ τὰ ἐμφανέστερα τῶν κακῶν ἔσεσθαι.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν Ἰχθύσιν ἐκλείπῃ ὥρᾳ α′ β′ γ′ ὅλη, Αἰγυπτίοις νόσοι φόνοι ἀναλώσεις πρᾶσεις ἔσονται· ὥρᾳ ε′ ς′ ζ′, Αἰγύπτῳ δυνάστου πένθος ἔσται ἢ καὶ τὸ σῶμα εἰς νόσον χαλεπὴν καὶ ἐπισφαλῆ ἐμπεσεῖται· τέκνων αὐτοῦ θάνατος ἔσται. ἐὰν η′ θ′ ι′ ια′, ληστεῖαι κατὰ θάλασσαν πολλαὶ ἔσονται· ἐὰν δὲ ιβ′, <ἰχθύων> ἁλώσεις πανταχοῦ ἔσονται· Μήδοις δὲ πρὸς ἀλλήλους πόλεμος ἔσται.

Ἐὰν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ ὁ Ἥλιος μὲν Ἰχθύσιν ἐκλείπῃ, ἡ δὲ Σελήνη ἐν Παρθένῳ προτέρα αὐτοῦ ἐκλείπῃ ἀπὸ δυσμῶν, ὁ δὲ Ἥλιος ἀπὸ ἀνατολῶν, ὁ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος ὑπὸ βαρβάρου ἔθνους ταπεινωθήσεται· φόρους οἴσει πολλῶν χρημάτων καὶ αἰχμάλωτοι αὖθις πολλοὶ ἐκ τῶν πόλεων ἔσονται.

Ἐὰν <δὲ> ἡ Σελήνη ἐν Χηλαῖς, Ἥλιος δὲ ἐν Κριῷ τῷ αὐτῷ μηνὶ ἐκλείπῃ, πένθος ἔσται ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἀλληλοφονία καὶ ὁ ἰσχύων τὸν ἀσθενέστερον ἀδικήσει, ὁ στρατὸς ταραχθήσεται καὶ αἷμα ἔσται πολύ.

3 ὁμοίως - ἐνάτῃ add., cf. Heph. 5 Τυρρήνιοι V. 12 αὐτοὶ Monac. et V : ὁδοὶ Heph. 16 Eumenem II regem Pergamenorum significari Cumont putat quamquam cladis a Gallis a. 168 a. Chr. n. acceptae per octo annos superstes erat. Cf. supra ad p. 144, 1 (col. 1) et infra p. 147, 26. 19 ἀποβαλεῖ recte Hertlein (cf. Heph.) : μεταβαλεῖ codd. 20 ἐπὶ codd., corr. Hertl. 22 ε′ καὶ ς′ V. 26 σημαίνει om. V. 28-29 ἐμφανέστατα Monac. 29 ἔσται codd. Hic desinit V.

Ἐν δὲ τοῖς Ἰχθύσιν ὁ Ἥλιος ἐκλείπων ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ ὅλος ἢ τὸ δίμοιρον τοῦ κύκλου, τὸν τῆς Ἀσίας δυνάστην ὑπὸ βαρβάρων μηνύει ταπεινωθήσεσθαι καὶ πολλὰ ἀποβαλεῖν καὶ μετὰ τριετίαν <ἢ> μικρῷ πλέον ἄλλον τὴν ἐξουσίαν ἀπολαβεῖν. τετάρτῃ δὲ καὶ πέμπτῃ ἐκλείπων ἀπὸ πολλῶν τὴν Αἴγυπτον καὶ Συρίαν ὀχληθήσεσθαι. ἑβδόμῃ δὲ καὶ ὀγδόῃ χαλεπὰ πείσεσθαι Ἀρμενίαν, Καππαδοκίαν, Φρυγίαν, Ἰωνίαν, Λυδίαν, Ἑλλήσποντον. δεκάτῃ δὲ καὶ ἑνδεκάτῃ ὥρᾳ ἐκλείψας θάνατον ἀνθρώποις ἔσεσθαι ἀπὸ τῆς βαρβάρων χώρας εἰς Ἕλληνας καὶ τοῖς παραθαλασσίοις τόποις λοιμὸν σημαίνει.

Καὶ Σελήνη δὲ ἐκλείπουσα ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ Αἰγυπτίοις νόσους, φόνους, πράσεις, ἁλώσεις δηλοῖ. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τριώρῳ ὁμοίως. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περὶ Κύπρον ἄτοπόν τι ἔσεσθαι καὶ λυπηρόν, Τυρρηνούς τε καὶ Ἰταλοὺς νόσοις περιπεσεῖσθαι χαλεπαῖς. ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ τοὺς ἐν τῇ περιχώρῳ Λιβύης τοῖς τὰς πόλεις οἰκοῦσι πολεμήσειν σημαίνει καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῶν ὑπ' ἄλλων τρυγηθῆναι καὶ τὰς ὁδοὺς ἀποκλεισθῆναι.

19 ἢ addidi. 23 πάθη ἔσεσθαι P.

3-4 ἐπισφαλῆ scripsi : ἡ κεφαλή cod. 7 ἰχθύων suppl. ex Heph. 26-27 cf. supra m. Mart. v. 3. 29 cf. supra p. 136, 32 sq.

δευτέρᾳ τριώρῳ Αἰγυπτίοις ἐπὶ τέκνου δυνάστου πένθος καὶ φθορὰν αὐτῷ τῷ δυνάστῃ καὶ νόσον χαλεπὴν καὶ ἐπισφαλῆ, Κύπρον δὲ ἀκρίδα πολλὴν λυμανεῖσθαι προμηνύει. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τριώρῳ ληστείας κατὰ θάλασσαν πανταχοῦ γενέσθαι. ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ μερίδι τῶν ὡρῶν ἐκλείπουσα ἰχθύων ἅλωσιν πανταχοῦ σημαίνει, Μήδοις δὲ πρὸς ἀλλήλους πόλεμον.

Σελήνης δὲ ὁμοχρόου γενομένης τῷ ἀέρι ἤτοι τῆς ἐκλείψεως αὐτῆς θάνατον ἀνθρώπων ἁπανταχοῦ σημαίνει.

Καθολικῶς δὲ ἐσημειώσαντο Αἰγόκερῳ, Ὑδροχόῳ, Ἰχθύσι, Κριῷ ἐκλείψεως γενομένης βλάβην βασιλεῦσι σημαίνειν, Ταύρῳ δὲ καὶ Διδύμοις καὶ Καρκίνῳ καὶ Λέοντι ὄχλων ἀκαταστασίας καὶ ταραχὰς καὶ ἔριν, Παρθένῳ δὲ καὶ Ζυγῷ καὶ Σκορπίῳ καὶ Τοξότῃ ἱεροῖς τόποις καὶ χώραις ἑλώδεσιν <...>.

Τὰς δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἡλίου γενομένας ἐκλείψεις ἐκ διαμέτρου ἀποτελεῖν παρετηρήσαντο ἐκ τῆς συγκράσεως ἑκατέρας ἐκλείψεως τῶν προεκτεθειμένων ἀποτελεσμάτων. ἵνα δὲ μὴ μακρὸν τὸν ὑπομνηματισμὸν ποιήσωμεν, ἀφείσθω τοῦτο τοῖς εὐεπιβόλοις ἀφ' ἑαυτῶν ἐπιγνῶναι.

11-21 om. Exc. Monac. 21 lacunam statui : βλάβην vel διαπαγὰς vel sim. addendum. 28-29 εὐεπηβόλοις P fors. recte, cf. Kroll, *Catal.*, V, 2, p. 147.

Ἐὰν δὲ ἐν Σκορπίῳ ἡ Σελήνη, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Ταύρῳ, ὄχλοι ταραχὴν ποιήσουσι καὶ τὰ κοινὰ διαρπάσονται καὶ ἱεροῖς τόποις τὰς χεῖρας προσοίσουσι.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν Τοξότῃ, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Διδύμοις, τοῖς ἐν Κιλικίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ καὶ Λιβύῃ ἀπὸ τῶν δυναστῶν πολλὰ καὶ βαρέα ἐπιταγήσεται.

Ἐὰν δὲ ἐν Αἰγοκέρωτι ἡ Σελήνη, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Καρκίνῳ, τοῖς ἐν Μηδίᾳ καὶ τοῖς πρὸς βορρᾶν οἰκοῦσι καὶ νότον πόλεμος ἔσται καὶ συγκρουσμοὶ καὶ διὰ τοῦ ἀλλήλων αἵματος πορευθήσονται.

Ἐὰν δὲ ἐν Ὑδροχόῳ ἡ Σελήνη, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Λέοντι, Καππαδοκίᾳ Φρυγίᾳ Μακεδονίᾳ βαρβάρων ἔφοδοι ἔσονται· ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ἐπίσημος ἀνὴρ ἀπολεῖται, καὶ ὄχλοι ἐπ' ἀλλήλους ἵξουσι καὶ πτώματα οὐκ ὀλίγα ἔσται.

Ἐὰν ἐν Ἰχθύσι μόνον ἡ Σελήνη, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Παρθένῳ ἐκλείπῃ τῷ αὐτῷ μηνί, τοὺς ἐν Βιθυνίᾳ καὶ Ἐλυμαΐδι μεγάλοι φόβοι ἐπελεύσονται· καὶ πολὺς λαὸς ἄλλῃ μεταρριφήσεται· οἱ δὲ εἰς ἀλλοδημίας φεύξονται.

Ἐὰν δὲ ἐν Κριῷ μὲν ἡ Σελήνη, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Χηλαῖς, <ἐν> τῇ Αἰγυπτίων χώρᾳ πολὺς ὄχλος ἀθροισθήσεται· Λιβύη δὲ καταφθαρήσεται, Κιλικίᾳ δὲ πολλὰ ἄτοπα ἐκ λῃστῶν καὶ φίλων πάθη ἔσται ἀνθρώπων τε ἐπισήμων θάνατος ἔσται.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν τῷ Ταύρῳ, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Σκορπίῳ, θηριώδης ἡ κατάστασις ἐν τῇ Λιβύῃ.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν Διδύμοις, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Τοξότῃ, Ἕλληνες πρὸς ἀλλήλους πολεμήσουσι πολύς τε χειμὼν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἔσται.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν Καρκίνῳ, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Αἰγόκερῳ, <οἱ> ἀπὸ δυσμῶν περιδέξιοι ἔσονται καὶ τῶν ὑπὲρ ἀνατολὰς οἰκούντων <κρατήσουσιν> καὶ ἐν Συρίᾳ λαοῦ ἔσται ἐπέγερσις.

Ἐὰν δὲ ἡ Σελήνη ἐν Λέοντι, ὁ δὲ Ἥλιος ἐν Ὑδροχόῳ, ἐν Αἰγύπτῳ οἱ χείρονες τὰ τῶν κρεισσόνων περιελοῦνται· καὶ τόποι ἐπίσημοι ἐρημωθέντες μετασχηματισθήσονται.

Ἐὰν δὲ γένηται ἔκλειψις Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης ὥρᾳ νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας ἐν ὁποιῳδηποτοῦν ζῳδίῳ ἀπὸ ὥρας πρώτης ἕως τρίτης, ἔσται τὰ ἀποτελούμενα Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ· ἀπὸ δὲ τετάρτης ὥρας ἕως ἕκτης, ἐν Μηδίᾳ καὶ Ἐλυμαΐδι καὶ Κύπρῳ καὶ Ἀσίᾳ· ἀπὸ δὲ ὥρας ἕκτης ἕως ὀγδόης Ῥόδῳ καὶ Σικελίᾳ καὶ τοῖς ἰσομέτροις· ἀπὸ ἑνάτης ἕως δεκάτης τοῖς ἑσπερίοις κλίμασιν, ἐν ᾧ χρόνῳ δέον ἐστί, τὸ ἀποτελούμενον γενήσεται [1].

7 cf. supra p. 133, 32 et 134, 10 sq. 15-16 cf. Psalm. 67, 24 ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν αἵματι. 19-23 cf. supra, p. 135, 3 sqq. 32 ἐν add. 36 παθήσεται cod.

1-2 θηριωδῶς cod. Cf. supra, p. 139, 30. 4 Ἕλληνες : supra p. 140, 25 Κρῆτες. 9 οἱ et infra 12 κρατήσ. addidi. 13 ἐπέργερσις cod. Cf. p. 134, 24. 20 Haec quoque usque ad finem omisit Hephaestio. 28 ἕκτης : corrigendum videtur ἑβδόμης ; sed ceteri quoque numeri corrupti. Cf. adnotationem.

[1] Hanc terrarum cum horis ipsis comparationem misere corruptam et decurtatam esse iam quod horae XI et XII desunt, VI bis ponitur, satis apparet.

Ἄλλα. Ἐὰν γένηται ἔκλειψις Ἡλίου ἢ Σελήνης ἡμέρας ἢ νυκτὸς ἀπὸ πρώτης ἕως <τρίτης>, προσδέξασθαι δεήσει τὰ ἀποτελούμενα μετὰ μῆνας τέσσαρας· ἐὰν <δὲ> ὥρᾳ τετάρτῃ, πέμπτῃ, ἕκτῃ, τὰ σημεῖα ἔσται μετὰ μῆνας η′· ὥρᾳ δὲ ζ′ ἕως θ′ μετὰ μῆνας θ′· ἀπὸ δὲ ὥρας ι′ ἕως ιβ′ μετὰ μῆνας ιβ′.

Haec excerpta Petosiridea iam paene typothetis tradita erant, cum casu incidi in nova eiusdem capituli fragmenta olim impressa, sed alio nomine inscripta, quae supra p. 142, 22 usque ad p. 146, 11 uncinis inclusa suo loco inserui. F. C. Hertlein enim in Hermetis vol. VIII (1874), p. 173-176, ex codice V(eneto) Marciano 366, f. 263 (cf. *Catal.*, II, p. 73, cod. 9) una cum imperatoris Iuliani edicto de exequiis noctu celebrandis fragmentum quoddam astrologicum edidit, cuius priorem partem fere totam ex Lydo de ost., p. 19, 13 compilatam hic repetimus:

Περὶ ἡλιακῆς ἐκλείψεως τῆς ἐν τῷ βασιλικῷ τριγώνῳ τοῦ σοφωτάτου Λέοντος.

Ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ τριγώνου, Κριοῦ φημι Λέοντος καὶ Τοξότου, γινομένης ἡλιακῆς ἐκλείψεως ἀνάγκη τινὰ τῶν περὶ τὴν βασιλείαν αὐτὴν παθεῖν τοιοῦτον, ὁποῖον συμβαίνει τῷ <Ἡλίῳ> περὶ τὸ τρίγωνον. εἰ δὲ περὶ τὴν ἑῴαν ἢ περὶ τὴν ἑσπέραν μέλλει τοῦτο συμβαίνειν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος τοῦτο φωστῆρος γενήσεται δῆλον τῷ τὸν μὲν Ἥλιον ἐκ τῆς Ἀσίας διὰ παντὸς ἀνίσχειν, τὴν δὲ Σελήνην ἐκ τῆς Εὐρώπης. ἐκεῖνο προσεπιθεωρούμενον, ὡς ὅταν ἔκλειψις Λέοντι γένηται, τοῖς μὲν βασιλεῦσι κάκωσιν μηνύει τινά, τὸν δὲ Νεῖλον ἀποστρέφει· ὥστε καὶ θαυμάζειν εἰκότως τὴν θεοῦ πρόνοιάν ἐστι, παρ' ὅλον τὸν τῆς εὐτυχεστάτης ταύτης βασιλείας (βασιλεῖ cod.) [1] καιρὸν ἐκλείψεως ἐπὶ τούτου τοῦ ζῳδίου μὴ γενομένης.

1 Num haec ex eodem fonte fluxerint, incertum. ἢ ℂ ἡμέρ in codice madore evanida. 2 τρίτης in cod. omissum. 15-17 = Lydus, l. c. 17-20 = ibid., 21, 6. 20-24 = Lyd., 19, 16.

Quamquam ne has quidem reliquias genuinum ordinem prorsus dissimulare tabula quam edidi in *Sphaera*, p. 296 (Πρόσωπα ὡρῶν κλίματος ἑκάστου) collata patet. Ibi quoque Syriam sequitur Aegyptus, deinde post Indiam hic ut supra p. 134, 30 vix consulto omissam Persis (hic Media), Babylon (hic Elymais), Cappadocia, Armenia, pro quibus hic Cyprus insula inserta est, deinde Asia ut hic, Ionia (hic Rhodus); postremo Libya Italia Creta, quarum in locum Sicilia cum regionibus ἰσομέτροις (i. e. sub eodem parallelo positis) et terrae occidentales (ἑσπέρια κλίματα) successerunt. Itaque tabulae illius fontes me iure inter Petosiridea quaesivisse (l. c., p. 297) novis fragmentis confirmatur.

[1] Regnum Leonis Sapientis (886-912) dicit quo regnante Leo Philosophus s. Sapiens vixit, cf. Krumbacher², p. 722; *Catal.*, I. p. 139, II, p. 22 et 52 (ubi cum imperatore confunditur philosophus), III, p. 4. Leonis tempora sane infelicissima fuisse testatur Gelzer apud Krumbacher, p. 977; nihilo minus haec quoque ex Lydo homo Byzantinus descripsit.

Ταῦτα περὶ ἡλιακῶν ἐκλείψεων εἴρηται ἐν τῷ πρώτῳ καὶ βασιλικῷ τριγώνῳ (τετραγώνῳ cod.).

Deinde in codice statim nullo ut videtur spatio intermisso sequuntur Μηνὶ Ἰανουαρίῳ περὶ ἐκλείψεως Ἡλίου καὶ Σελήνης Ἐὰν ἐν Αἰγοκέρωτι κτλ. quae supra p. 142, 22-146, 29 edidimus. Desinunt igitur haec fragmenta (una cum fine folii) verbis τῶν κακῶν ἔσται, i. e. in medio de Piscibus capitulo. Miro igitur casu quae in codice Monacensi perierunt capitula de Capricorno et Aquario in Veneto servata sunt; exigua autem capituli de Piscibus particula quae in utroque codice habetur, haec excerpta Veneta ad idem pertinere opusculum ac Monacensia luculentissime demonstrat.

Leonis Sapientis s. Philosophi nomen priori capitulo π. ἡλιακῆς ἐκλείψεως τῆς ἐν τῷ βασιλικῷ τριγώνῳ recte inscriptum esse nemo negaverit: quippe quem de regibus et principibus apotelesmatica confecisse sciamus (cf. frustulum editum in *Catal.*, IV, p. 72). Sed alteram fragmenti partem, excerpta dico Petosiridea de Solis et Lunae defectionibus secundum duodecim signorum ordinem ab eodem auctore Byzantino nobis tradita esse nihil est quod probet. Nam variorum scriptorum tractatus et capitula permixta in codicibus astrologicis sese excipere tot exemplis nunc demonstratum est, ut prioris capituli inscriptionem, dum firmiora desunt argumenta, ad sequens trahere non liceat. Igitur Anonymi excerpta, non Leonis haec dicere praestabit, praesertim cum Hephaestionis excerpta p. 147, 14 sqq. longe aliam rationem sequantur quam Leonis de triangulo regali.

EXCERPTA EX COD. 12 (MONAC. 525)

Andreae Libadeni Trapezuntii praedictiones pro anno mundi 6844 = 1336 p. Chr. n.

Codicem 12 (= Monac. 525) Andreas Libadenus protobullarius et chartophylax Trapezuntius propria manu se scripsisse testatur in fine libri (cf. supra p. 27). Praedictiones igitur quae in hoc libro f. 155-172 leguntur cum ad annum 1336 p. Chr. n. spectent, quo tempore Andreas Trapezunti vixit historiamque peregrinationis suae aliaque edidit, sine dubio ab ipso codicis auctore et compositae et scriptae sunt. Martii autem eius anni die secundo Sol defecerat, unde vulgus commotum et ad seditionem stimulatum esse scimus (cf. Michaelis Panareti Chronicon ed. Fallmerayer, *Abh. d. histor. Cl. d. Bayr. Akad.*, vol. IV, 1846, p. 17 : Μηνὶ Μαρτίῳ ἡμέρᾳ β' τῆς ἀρχινηστίμου τῆς ἁγίας μ' ἐγένετο ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου ἀπὸ ὥρας δ' ἕως ὥρας ζ' καὶ ἐταράχθη τὸ κοινὸν κατὰ τοῦ βασιλέως, ὥστε καὶ ἔξωθεν τοῦ κουλᾶ [castelli] συναχθέντες λίθους ἔσυραν εἰς αὐτόν). Itaque has praedictiones optatissimum fere cuique promittentes ut multitudinis animos placarent, a Libadeno inter diem secundum et duodecimum mensis Martii anni 1336 conscriptas esse suspicor; quas Constantino Lucitae protonotario et protovestiario [1] eum dedidisse ex p. 153, 12 apparet. Ceterum ex Turcica vel Arabica lingua haec partim versa esse non negaverim (cf. p. 154, 10 τήν γε ἀλήθειαν ὁ θεὸς μόνος οἶδε καὶ οὐκ ἄλλος, quem finem scriptores Arabum opusculis imponere consuevisse notum est); universi quoque anni proprietates secundum dodecaeterida Turcicam auctorem definivisse infra apparebit (cf. p. 157, 6).

De Andrea Libadeno auctore libelli primus scripsit M. C. Paranicas in libro *Beiträge zur Byzantinischen Litteratur*, Monaci, 1870, p. 23-42, qui postea Libadeni Περιήγησιν edidit (Constantinopoli, 1874) cum praefatione maximam partem ex illo opusculo repetita; qui de his praedictionibus nihil dixisse videtur. De Libadeno cf. etiam C. Krumbacher, *Gesch. der Byzant. Litteratur*[2], p. 105 et 422. Ceterum Andream Libadenum non diversum esse ab Andrea Libadinario chartophylace iam supra (p. 28, 1) adnotavi.

Verborum scripturam ad leges orthographicas accommodavi; sermonem vulgarem nusquam mutavi. De eius ratione non hic est locus ut amplius exponam; nisi quod mirum in modum auctorem casuum inprimis accusativi et nominativi usum confudisse moneo.

[1] Hunc Lucitem panegyricum in S. Eugenium et alia scripsisse adnotat F. Cumont cf. Papadopulos-Kerameus, *Fontes historiae Trapezunticae*, I (Petrop. 1897), p. 1 sqq. : Κωνσταντίνου πρωτονοταρίου καὶ πρωτοβεστιαρίου τοῦ Λουκίτου ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Εὐγένιον κτλ., cf. etiam C. Krumbacher, *Byzant. Zeitschr.*, VI (1897), p. 631. Nomen gentile Λουκίτης (quod falso B. Docen bibliothecarius Monacensis in ipso codice in Δουκίτης correxit) occurrit etiam apud Fallmerayer, *Abh. der histor. Classe d. Bayr. Akad.*, III, 3, p. 12.

Andreae Libadeni praedictiones pro anno 1336 p. Chr. n.

Ἦρξε σὺν θεῷ ὁ ,ϛωμὸ' χρόνος, καὶ τοῦ Ἡλίου μεταβάντος ἀπὸ τοὺς Ἰχθύας ἐπὶ τὸν Κριὸν κατὰ τὴν ιβ' τοῦ παρόντος Μαρτίου μηνὸς ὥρᾳ δ' τῆς ἡμέρας, ὡροσκοποῦντος Καρκίνου καὶ οἰκοδεσποτοῦντος Σελήνης καὶ Ἀφροδίτης. θαρροῦντες γοῦν εἰς τὴν ἄφατον τοῦ θεοῦ μακροθυμίαν καὶ πολὺ ἔλεος προγράφομεν τὰ ἐσόμενα ἐν τῷ παρόντι ἐνιαυτῷ. καλῶς τοίνυν καὶ θεαρέστως ἔσεται ἐν πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς, μάλιστα τῷ κραταιῷ καὶ ἁγίῳ ἡμῶν αὐθέντῃ καὶ βασιλεῖ σὺν τῇ εὐσεβεστάτῃ δεσποίνῃ καὶ παντὶ τῷ θεοφρουρήτῳ παλατίῳ καὶ τῷ στρατῷ· ἅμα τῷ μεγαλοϋπερόχῳ ἄρχοντι τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ καὶ πρωτονοταρίῳ καὶ πρωτοβεστιαρίῳ κυρῷ Κωνσταντίνῳ τῷ Λουκίτῃ, ὃν καὶ οὓς διαφυλάξει Κύριος ὁ θεὸς καὶ περιφρουρήσει ὁ ποιητὴς χρόνων καὶ βασιλεύων εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ξύμπαντος ὧδε κρίσις ὑπάρχει χρόνου.

Δηλοῖ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ πολλὰς συναρμογὰς ἀνδρογύνων καὶ ἀνθρώπων μεταβάσεις ἐκ τόπων εἰς τόπους καὶ μετατροπὰς ἐκ πράξεων εἰς πράξεις μετὰ συντομίας· κατὰ τόπους δὲ λιμὸς καὶ στενοχωρία· καὶ φανερωθήσονται αἱ πτωχεῖαι τῶν ἀνθρώπων· καὶ πρός τινας χώρας οὐκ ἔστιν πρὸς ἀγαθόν, ἀλλὰ κατὰ τόπους πόλεμοι καὶ αἱματεκχυσίαι

2 καὶ cave deleas; anni init. Sept. 3 μηνὸς γ' cod.; videtur ab scriptore deletum. 4 οἰκοδεσποτοῦντος, cf. infra ad 154, 4. 8 βασιλεῖ : Basilio I, qui a. 1333 regnum Trapezuntium usurpavit. Cf. Fallmerayer, *Gesch. der Kaisertums von Trapezunt* (Monaci, 1827), p. 174; id., *Abh. der histor. Classe der Bayr. Akad.*, IV, 1 (Mon. 1846), p. 16; Gelzer in Krumbacheri *Gesch. d. Byz. Litt.*[2], p. 1050. 9 δεσποίνῃ : reginae Irene. παλατίῳ : cf. quae de Scholariorum factione aulam regiam gubernante Fallmerayer, l. c., p. 169 sqq. collegit. 10 μεγαλο ὑπερόχ(ω) cod. : " excellentissimo „. cf. ὑπεροχή = excellentia. 12 πρωτοβεστιαρίῳ " vestiario primo „ de hac dignitate cf. Cangius s. v. Βεστιάριος. κυροῦ Κωνσταντ(ίν)ου cod. : correxi. οὓς cod. Accentus gravem acutum circumflexum mirum in modum perturbavit Libadenus. 16 cf. dodecaeteridas Chaldaicas de anno Aquarii s. muris (v. infra notam ad p. 157, 6).

καὶ θηρίων ἐπιδρομαὶ καὶ ἐξ αὐτῶν βλαβήσονται καὶ ἄνθρωποι. τὸ μὲν ἔαρ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν, τὸ θέρος μέσον, τὸ δὲ μετόπωρον ἀνεμῶδες καὶ ὁ χειμὼν κάθυγρον. οἱ δὲ ἐν ταῖς χώραις τῶν Ῥωμαίων ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐθηνίᾳ ἔσονται. γυναικῶν τῶν θηλαζόντων καλοσύνη, ἀνθρώπων δὲ πυρωνία. βροχὴ πολλὴ καὶ ὠφέλιμον, ἄνεμοι δὲ καλοί· καὶ τοῦ λαοῦ ἀγαθοσύνην καὶ εἴσοδος τῶν εἰδῶν· μεγιστάνων χαρὰ καὶ γραμματικῶν. εὐτοκία γυναικῶν καὶ ὀρθότητα τῷ κόσμῳ· φῆμαι δέ, τινὰ ἀληθῆ τὰ εἰς τοὺς βασιλεῖς, τὰ δὲ εἰς τῷ κοινῷ λαῷ τὰ πλείων ψευδεῖς· εὐόδωσις ὁδοιπόρων καὶ ἐπίβλεψις βασιλέων εἰς τὰς πράξεις τοῦ λαοῦ. εὐθηνία μυρεψικῶν καὶ λιθομαργάρων καὶ τῶν ἰχθυωδῶν· τὴν δέ γε ἀλήθειαν ὁ θεὸς μόνος οἶδε καὶ οὐκ ἄλλος.

Τὰ βασιλέων ἐνθάδε σκοπητέον·

Δηλοῖ τοῖς βασιλεῦσιν ὑγείαν καὶ εὐθυμίαν καὶ νῖκος καὶ εὐφροσύνην καὶ χαρὰν ἐντὸς τῶν παλατίων καὶ ἐπαύξησιν τῆς τιμῆς αὐτῶν. καί τινες τῶν βασιλέων εὑρήσωσιν ἐπιβουλήν· ἐνίοτε διαδεχθήσονται, μάλιστα τῆς Βαβυλῶνος καὶ τοῦ Ταυρὲζ καὶ τῆς Παλαιστίνης· φῆμαι δὲ πολλαὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ τὰ πλείων διστάσουσιν.

Τοῖς μεγιστᾶσιν τάδε λαμβάνειν ἔχει·

Τοῖς μεγιστᾶσιν καὶ ἄρχουσιν χαρὰν καὶ κέρδος· καὶ πρὸς βασιλεῖς οἰκειότητες καὶ στερέωσις τῆς ἀξίας αὐτῶν· πρός τινας ἔξωσιν ἔχθρας καὶ ἀντιδικίας, ἀλλὰ νικήσουσιν αὐτούς.

Τοῖς γραμματικοῖς καὶ νοταρίοις τάδε·

Τοῖς νοταρίοις καὶ γραμματικοῖς καλοκαρδίαν καὶ καλοσύνην καὶ χαρὰν ἐντὸς τοῦ παλατίου· ἔξωσιν καὶ ἐξουσίας τινῶν χωρῶν καὶ πόλεων· οἱ λόγοι καὶ αἱ γραφαὶ αὐτῶν ἔσονται ἀληθεῖς καὶ αἱρεταὶ μέσον τῶν μεγιστάνων.

2 μεθοπώρω cod. : passim Libadenus μεθόπωρον pro μετόπωρον scripsit. 3 κάθυγρον, cf. infra p. 157, 2. ἐν εἰρήνῃ : cf. *Catal.*, III, p. 29, 9 ; 31, 14. 4 Libadenus semper scribit εὐθυνία. γυναικῶν τῶν θηλαζόντων, cf. e. g. Preger, *Script. orig. Constantinopol.*, I, p. 132 : πάντων τῶν στηλῶν. καλοσύνη semper cod., quod mutare nolui. 5 πυρωνία (= emptio frumenti) vix sanum : fortasse voluit πηρώματα vel πυρώματα. ὀφέλημον : cf. supra ad v. 3. 6 ἀγαθοσύνην : cf. infra v. 7 ὀρθότητα etc. εἴδη " res quaevis aromaticae „ Cangius (" Spezereien „ germanice). 7 ἀληθεῖ cod. 8 τὰς εἰς cod. πλεῖων cod. 11 εἶδε cod. 14 χαρὰν ἐντὸς τῶν παλατίων : cf. e. g. *Catal.*, IV, 190, 4 (χαρὰ ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ), *Geopon.*, p. 19, 13 etc. ἐπαύξησις cod. 16 μάλιστα : suppl. οἱ βασιλεῖς. Ταυρέζ i. e. Tabriz, caput provinciae Persicae Aserbeidjan (Dyroff). 17 δηστάσουσιν hic et infra codex.

Τὰ συμβαίνοντα ἀρχιερεῖς καὶ κλήρους.

Τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πᾶσιν τοῖς τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου ὀρθοτομία καὶ εὐσέβεια καὶ ἐλπὶς ἀγαθὴ καὶ πολλαὶ διαλέξεις περὶ πίστεως καὶ νῖκος κατὰ τῶν ἀντερώντων αὐτοῖς· καί τινες τελευτήσουσιν τῶν ἀξιοπίστων ἀνδρῶν.

Τοῖς δὲ ἄρχουσιν καὶ στρατιώταις τάδε.

Δηλοῖ ταπείνωσιν καὶ ὑποταγὴν πρὸς τοὺς βασιλεῖς καί τινες ἐξ αὐτῶν βαρυγνωμήσουσιν καὶ θλιβήσονται μεγάλως διὰ τὰς συνεχεῖς δουλοσύνας.

Τοῖς δὲ γέρουσιν καὶ τοῖς εὐνούχοις τάδε.

Τοῖς ὀνοματικοῖς καὶ εὐγενέσι γέρουσι στενότητες καὶ ἀντιδικίαι καὶ ἀποτροπὴ καὶ αὐτῆς τῆς πίστεως καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξέλθωσιν ψευδολογίαι καὶ φῆμαι κακαί· τοῖς δὲ εὐνούχοις κατὰ τὸ παρὸν ἐναντίωσις καὶ μετ' ὀλίγα διόρθωσις καὶ καλοσύνη καὶ οἰκείωσις καὶ ἐνέργειαι ἐντὸς τῶν βασιλικῶν αὐλῶν.

Τῶν ἐνδόξων γυναικῶν μερικὴ θλῖψις, ἀλλὰ διορθωθήσεται ἡ γνώμη αὐτῶν παρὰ τοῦ κοινοῦ λαοῦ καὶ παρὰ ἐπιστολῶν τινῶν καὶ δυναμωθήσονται καὶ ὑγιάνωσιν.

Τοῖς πραγματευταῖς καὶ τοῖς ἐμπόροις τάδε.

Τοῖς ἐμπόροις ταξίδια συχνὰ μετὰ κέρδους· ἀλλὰ ἐκ τινῶν μανδάτων διστάσουσιν· καὶ οὐ μὴ λείψει ἀπ' αὐτῶν τὰ μανδᾶτα δι' ὅλου τοῦ ἔαρος.

Ἀποκρισιαρίων πληθυσμὸς εἰς τοὺς βασιλεῖς μετὰ ἐπιστολῶν καλῶν καὶ ἀληθινῶν· ἀλλ' οὐ πιστεύσουσιν οἱ βασιλεῖς πάντα.

Τοῖς παιγνιώταις χαρὰν καὶ κέρδος· καὶ ἐκβάλωσιν νέας στιχοπλοκίας, ἵνα φέρωσιν καὶ οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀκοὴν αὐτῶν πρὸς αὐτούς.

Τῷ κοινῷ λαῷ καὶ τοῖς παζαριώταις ταχύτητα εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ κέρδος, μάλιστα τοῖς μεταπράττουσιν τὰ ἐκ τῆς θαλάσσης ἐξερχόμενα.

Πόλεμοι δὲ ἔσονται κατὰ τόπους πολλοὶ καὶ ἀνδροκτασίαι, μάλιστα εἰς τὸ Ἀμήτην καὶ εἰς τὸ Μήστριν καὶ εἰς τὸ Κουρτιστὰν καὶ εἰς τὸ Κοιλάνην καὶ εἰς τὸ Μουγάν, ἐξαιρέτως παρ' ὅλον τὸν Ἀπρίλλιον μῆνα.

1 fort. κληρικούς (Cumont). 4 ἀντερώντων : de forma cf. Iannaris, *An Histor. Greek Grammar*, § 996, 72. 4-5 an ex eorum mortibus funerum sumptus expectant clerici (Cumont)? 16 Titulum (e. g. Ταῖς ἐνδόξοις γυναιξὶν τάδε) hic ut saepius scriptor praetermisit. 24 παιγνιώταις musicis. 26 παζαριώταις a vocabulo Persico " bazar „. 30 Ἀμήτην = Amida s. Dijarbekr urbs supra Tigrim sita ; Μήστριν quid sit incertum ; neque Mistra (Sparta) hoc loco inter Amidam et Kurdistan

Τῆς δὲ πολυποθήτου ὠνῆς τοῦ σίτου καὶ κριθῆς καὶ τῶν ὁμοίων πληθυσμὸς ἔσται μετὰ ἀκριβείας καὶ μετὰ προσοχῆς καὶ μειζοτέρα στενότης ἔσεται εἰς τοὺς Τούρκους καὶ Ἀράβους καὶ τὰ πέριξ τοῦ Χάτζη.

Τῆς δὲ ἀσθενείας καὶ μαλακίας πληθυσμὸς [καὶ] συχνός, ἀλλὰ δι' ἐπικλήσεως ἁγίων καὶ φαρμάκων βοηθημάτων εὐίατα ἔσονται. τὰ δὲ ποιὰ τῶν νοσημάτων εἰσὶν ταῦτα· συνάγχαι καὶ περιπνευμονίαι, ἀποπληξίαι, σπασμοὶ καὶ κεφαλαλγίαι καὶ τῶν καρδιακῶν διαθέσεών· <τινες>· θανατωδέστερα τούτων τὰ τῶν κοιλιακῶν καὶ ὑστερικῶν διαθέσεων ἔσονται.

Ἰδίως περὶ τοῦ ἔαρος· τὸ κατάστημα <τόδε>.

Τὸ μὲν ἔαρ κατὰ τὴν ἀρχὴν [ὀλίγον] ἐπ' ὀλίγον ἔπομβρον καὶ ἡ μέση. ὁ δὲ Μάϊος ξηρὸς καὶ μέσος ψυχρός· σημεῖα δὲ πολλὰ φανήσονται ἐν τῷ ἀέρι καὶ θαυμαστά· ζόφωσις ἀέρος καὶ ὑγρότης, μεσότης τῆς ὠνῆς καὶ μεταβολὴ πρὸς ἀκρίβειαν· καὶ τὰ πλείων τὰ προγραφέντα πάντως καί τινων γνωστικῶν βλάβη ἔσεται· ὄχλησις τῶν ἐλαττοτέρων ἀνθρώπων κατὰ τοὺς μείζονας.

<Ἰδίως περὶ τοῦ θέρους· τὸ κατάστημα τόδε>.

(Τ)ὸ δὲ θέρος εὔκρατον εἰς τὴν θέρμην καὶ ὑπόξηρον· δύναμις βασιλέων καὶ μεγιστάνων· καὶ κατὰ τόπους πόλεμοι καὶ σύναξις πραγμάτων καὶ ἀσθένειαι καὶ πόνοι καὶ τῶν εἰδῶν εὐθηνία καὶ κατὰ τὰς χώρας τῆς Χαζαρίας φανήσεται ἀκρίς· καὶ τῆς ὠνῆς μεσότηταν.

<Ἰδίως περὶ τοῦ μετοπώρου· τὸ κατάστημα τόδε>.

(Τ)ὸ μετόπωρον ἀνεμῶδες καὶ οἱ ἄνεμοι ὀξεῖς καὶ ἄτακτοι καὶ κατὰ τόπους σεισμός· ἐμφάνεια βασιλέων καὶ δύναμις ἀνδρείων καὶ φοβερῶν ἀνδρῶν· μηχανίαι καὶ κάκη καὶ δόλος χαραγμάτων καὶ ζήτησις ἀργυρίου καὶ χρυσίου· πόνοι στομαχικοί· καὶ ἐκ τῶν θηρίων ζημία εἰς τὰ κλίματα καὶ ζόφωσις ἀέρος καὶ τῆς ὠνῆς ἀκρίβειαν.

admittendum videtur neque Mesere (Charput) aptum : Cumont scribendum putat Μήτσριν, i. e. Medzpin, armen. = Nisibis. Sed fort. = Amastris, cum nomen proprium feminarum vel Amestris vel Amastris occurrat (Dyroff). Deinde sequuntur Kurdistan, Gilan regio Persica, Mugan, campus prope mare Caspium (Dyroff). 4 Χάτζη = ? 5 Cf. *Catal.*, V, 1, p. 209, 27 τὰ δὲ πάθη διὰ προφάσεως θεῶν ἢ εὐχῶν τινων θεραπεύει (Ἑρμῆς). Sanctos in deorum veterum locum successisse vides. 9 τινές addidi. 14 ὠνῆς : cf. supra, v. 1. 15 πάντων cod. 18 Titulos quibus spatium scriptor reliquit, hic et infra supplevi. 20 σύναξις = συναγωγή. 22 Χαζαρία i. e. Chersonnesus Taurica. μεσότιταν cod. 26 δόλοστ cod.

<Ἰδίως περὶ τοῦ χειμῶνος· τὸ κατάστημα τόδε>.

Ὁ δὲ χειμὼν μέσον καὶ χιόναι ὀλίγαι· παγετοὶ δὲ πολλοί· καὶ στενότητες τῶν εἰδῶν· καὶ λιμὸς καὶ στενοχωρία κατὰ τόπους, μάλιστα τὰ πάρυγρα· καὶ δύναμις Ῥωμαίων κατὰ τῶν ἐχθρῶν· καὶ τῆς ὠνῆς ἀκρίβειαν.

Περὶ τοῦ α' στοίχου τῶν Τατάρων τοῦ ποντικοῦ.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐστὶ χρονοκράτωρ τῆς αὐθεντίας τῶν Τατάρων ὁ ποντικός· καὶ δηλοῖ εἶναι εἰρηνικὸν καὶ καλόν. καὶ ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ χρόνου ἄχρι τοῦ ἐννάτου μηνὸς ἔσται ὑγρὸν καὶ χαροποιὸν καιρός· ὀπώραι δὲ γενήσονται πολλαί· ὁσάκις δὲ ξηραίνεται ὁ ἀὴρ καὶ ζοφοῦται, δηλοῖ αἱματεκχυσίας· αὐθέντων καὶ βασιλέων ἔννοιαι· καὶ ἐπίτασις τοῦ χειμερίου καιροῦ. πληθυσμὸς ποντικῶν, καὶ ποιήσουσιν ζημίας πολλάς· φανέρωσις κληπτῶν καὶ ληστῶν, οἵτινες κατασχεθήσονται παρὰ τῶν βασιλέων. τὸ δὲ γενόμενον παιδίον ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὀφθαλμοὺς ἕξει μεγάλους καὶ ἵνα φθάσουσιν εἰς τιμὴν καὶ μεγαλεῖον, τὰ μὲν γεννώμενα κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ χρόνου τὰ πλείων εἰσὶν ἀρσενικά· τὰ δὲ κατὰ τὴν μέσην γεννώμενα βαρύψυχα, τὰ δὲ πρὸς τὸ τέλος τοῦ χρόνου ἔσονται ψεῦσται.

F. 159-172 sequuntur tabulae astronomicae pro singulis totius anni diebus. Foliorum series perturbata; verus ordo hic est : f. 160 (incipiunt igitur tabulae ab die XII mensis Martii), 161-169, 159, 170-172. His tabulis Libadenus adscripsit praedictiones pro singulis anni 1336 decadibus quas hic edo. In margine adscripta sunt mensium nomina Romana et Arabica. Scripturam passim a tineis arrosam esse praemoneo.

Μαρτίου ιβ'-κα'. Δηλοῖ ὁμίχλην καὶ ζόφωσιν ἀέρος· εὐσέβεια ἀνθρώπων, διαλέξεις σοφῶν, πληθυσμὸς ὑδάτων, εὐγλωττία καλοφώνων καὶ βροχαὶ ὠφέλιμοι.

Μαρτίου κβ'-λα'. Δηλοῖ χαρὰν εὐνούχων· ἔχθραι καὶ ἀντιδικίαι πολλαί· ἱερέων καλοσύνη· θλίψις στρατιωτῶν· ἐπαύξησις τῆς ἀξίας τῶν νοταρίων καὶ ἐνδοξότητες βασιλέων.

2 μέσον : cf. supra p. 154, 3 et infra v. 9. 6 ποντικός " = mus Ponticus, mus quivis „ (Cangius). Annus (χρόνος) muris est primus secundum dodecaeteridem Turcicam, cf. *Sphaera*, p. 326 sq. Igitur hic στοῖχος = στοιχεῖον s. ζῴδιον (cf. Diels, *Elementum*, p. 49, 1) esse videtur. 10 ὀπώρα δὲ γενήσον cod. 15 φθάσουσιν : παῖδες subintellegendum. 16 γεννόμενα cod. τὰ πλεῖον cod. : sed cf. supra p. 154, 8. 17 τὰ γενόμενα cod. 25 ad dies 30 et 31 mensis Martii in marg. adnotatum νομικὸν φάσκα | Χριστοῦ πάσχα. De φάσχα cf. Gardthausen, *Griech. Palaeogr.*, p. 399, 1.

Ἀπριλλίου α′-ι′. Δηλοῖ ἀνδροκτασίας εἰς τὴν δύσιν καὶ θνῆσις τετραπόδων καὶ <πτ>ηνῶν θάνατος· ὀλιγότητες τῶν εἰδῶν. καὶ εἰς τὸ Σιάμην μέγας θνῆσις· πόνος τῆς γούλας· πόλεμοι κατὰ τόπους καὶ ὑγρότης.

Ἀπριλλίου ια′-κ′. Δηλοῖ κίνησιν πνευμάτων καὶ βροχῆς· γυναικῶν νόσοι· καὶ ἀργίαι τοῦ νόμου· βαρυγ<νωμία> βασιλέων· καὶ νοταρίων καὶ ἀνθρώπων μεγάλων θλίψις καὶ πολλαὶ ἔρεις καὶ φιλονικίαι· καὶ ταραχαὶ καὶ ψυχρότης τοῦ καιροῦ.

Ἀπριλλίου κα′-λ′. Δηλοῖ· μάχη μεγιστάνων μετὰ γραμματικῶν· εὐνούχων τιμή· καὶ ὄμβρος καὶ ὁμίχλη πολλή· καὶ ἐμφάνεια ἐχθρῶν.

Μαΐου α′-ι′. Δηλοῖ βροχὴν ὠφέλιμον καὶ χαρὰν γραμματικῶν· φῆμαι καὶ ἀγ<γελ>ία πολλή· καὶ τοῦ καιροῦ ψυχρότης καὶ εὐκρασία.

Μαΐου ια′-κ′. Δηλοῖ ταραχὰς πολλὰς εἰς τὰ ἀρκτικὰ μέρη· καὶ ἐμφάνεια ἐχθρῶν καὶ ἀσθ<ένε>ια ἐκ βράσεως· ἄνεμοι σφοδροί· ἀνδρ<ός> τινος θάνατος· καὶ βροχή.

Μαΐου κα′-λ′. Δηλοῖ· ἀνθρώπων πρόκυψις εἰς τὰς δίας θρησκεί<ας>· χαρὰ ἀρχιερέων· ὑγεία σωμάτων εὐνούχων· καὶ τοῦ καιροῦ ὑγρότητα.

Μαΐου λα′-Ἰουνίου θ′. Δηλοῖ· βροχὴ πολλὴ καὶ φῆμαι πολλαὶ καὶ γραμματικῶν ἔννοια· καὶ ἀπραγία τῶν εἰδῶν· καὶ προθυμία τινῶν πρὸς μαγικὰς ἐργασίας.

Ἰουνίου ι′-ιθ′. Δηλοῖ· γερόντων καχεκτῶν βλάβη· σάλευμαν τῆς ὠνῆς καὶ πολλὴ βροχὴ καὶ ἄνεμ<ος σφοδρὸς> καὶ παίδων θά<νατος> καὶ φόβος καὶ ἀσθένειαι νεανιῶν οἷον φλεβοτόμων καὶ μακελλαρίων.

Ἰουνίου κ′-κθ′. Δηλοῖ ἀκρίβειαν ὠνῆς, ὀχλήσεις ἀνατολῆς· καὶ δύναμις γνωστικῶν· καλοσύνη ἀνθρώπων καὶ ὀρθότητα· καὶ πολλὴ προσοχὴ καὶ εὐτυχία καὶ μεσότητα τοῦ καιροῦ.

Ἰουνίου λ′-Ἰουλίου θ′. Δηλοῖ ἀντιλογίαν καὶ θρύλλον τοῦ δήμου μετὰ θυμοῦ καὶ ὀξύτητος· μ<έγαν> ἄνεμον· καὶ βροχή· χαρὰ καὶ καλοκαρδία στρατοῦ.

Ἰουλίου ι′-ιθ′. Δηλοῖ καλοκ<αρ>δ<ίαν> βασιλέων καὶ μεγιστάνων καὶ μοναζόντων καὶ εὐθηνία τῶν σπορί<μων· καὶ> θλίψις ἐμπ<όρων>· Ἀγαρηνῶν ἐπίδοσιν· θυμὸς βασιλέων· βροχὴ πολλή.

Ἰουλίου κ′-κθ′. Δηλοῖ· δικαιοσύνη βασιλέων· καὶ γερ<όντω>ν καλοσύνη. καὶ ὁ καιρὸς χειμ<έριος>. καὶ διαλέξεις σοφῶν.

Ἰουλίου λ′-Αὐγούστου η′. Δηλοῖ πλῆθος κρυφίων καὶ μυστικῶν ἔργων καὶ λόγων· καί τιν<ες> τῶν βασιλέων εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν ἐμποδίζονται· βροντὴ καὶ ἀστραπὴ καὶ κονιορτός.

3 Σιάμην = Śa'm, i. e. Syria (Dyroff). θνῆσις : litterae vix legi possunt; μέγας (mascul.) : cf. supra p. 154, 4 γυναικῶν τῶν θηλαζόντων. γούλας i. e. gulae. 12 ἀγία cod. 22 καχεκτῶν scripsi : καὶ χετῶν cod. σάλευμαν pro σάλευμα. 26-27 ὀρθότητα et μεσότητα nominativi sunt.

Αὐγούστου θ′-ιη′. Δηλοῖ θέρμην καὶ καύσωνα τοῦ καιροῦ· ταραχὴ ἀέρος <καὶ> νέφη· μάχη μεγιστάνων καὶ πόλ<ε>μοι εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ Ταταρίαν· γυναικῶν βλάβη· χαρὰ γραμματικῶν.

Αὐγούστου ιθ′-κη′. Δηλοῖ· γυναικῶν μερικὴ βλάβη καὶ εἰς τὰς χώρας τῶν Τού<ρκων> θρῆνος γυναικῶν καὶ <κο>πετός· ἀδ<ι>κία βασιλέων· χαρὰ γνωστικῶν· εὐκρασία τοῦ καιροῦ καὶ θέρμη πολλή.

Αὐγούστου κθ′-Σεπτεμβρίου ζ′. Δηλοῖ εὐκρασίαν τοῦ καιροῦ· καλοσύνη γραμματικῶν· Χριστιανῶν ὑγεία· ἄνεμος καὶ βροχή.

Σεπτεμβρίου η′-ιζ′. Δηλοῖ θέρμην πολλήν· βασιλέων ἐμπόδιον· γερόντων καλοσύνη· κίνημα στρατοῦ· καὶ γυναικῶν σωφροσύνη.

Σεπτεμβρίου ιη′-κζ′. Δηλοῖ ἄνεμον σφοδρόν· καὶ βασιλέων δικαιοσύνη· καὶ εὐνούχων ἐμπόδιον καὶ ταπείνωσις· καὶ βροχὴ πολλή· καὶ εἰς τὸν Μουσοὺλ μέγαν πτῶσις.

Σεπτεμβρίου κη′-Ὀκτωβρίου ζ′. Δηλοῖ· γυναικῶν εὐτέλεια καὶ δικαιοσύνη· ἄνεμος καὶ βροχή· γερόντων φθορὰ καὶ καματηρῶν ἐγχωρίων καὶ τῶν εἰς τοὺς βουνούς· καὶ τοῦ ἀέρος ἀλλαγή.

Ὀκτωβρίου η′-ιζ′. Δηλοῖ· γυναικῶν σωφροσύνη καὶ καλοσύνη· ἐπιφάνεια πολεμίων· ἄνεμος σφοδρός· καὶ ὑγρότητα τοῦ καιροῦ· καὶ χαρὰ γνωστικῶν.

Ὀκτωβρίου ιη′-κζ′. Δηλοῖ λοιμὸν καὶ στενοχωρίαν εἰς τὰς χώρας τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Τούρκων καὶ ἐν αὐτῷ ἀπώλεια γερόντων· καὶ βροχὴ πολλή.

Ὀκτωβρίου κη′-Νοεμβρίου ς′. Δηλοῖ ἐμπόδιον στρατιωτῶν· πλῆθος κλεπτῶν· καὶ ἐγκλητεύσεις πολλάς· καὶ βροχὴ καὶ ὑγρότητα καὶ βλάβη γυναικῶν.

Νοεμβρίου ζ′-ις′. Δηλοῖ βροχὴν καὶ ἄνεμον· καὶ ἐπιφάνεια βασιλέων· γραμματικῶν ἔννοιαι· καὶ ὑγρότητα τοῦ καιροῦ· θλίψις γυναικῶν καὶ εὐνούχων.

Νοεμβρίου ιζ′-κς′. Δηλοῖ ἐχθρῶν ἐπιδρομὴν κατὰ τόπους· ἔχθρα μέσον βασιλέων καὶ ἀρχιερέων· πορνεία γυναικῶν· καὶ στρατοῦ καλοσύνην καὶ κίνημα.

Νοεμβρίου κζ′-Δεκεμβρίου ς′. Δηλοῖ βροχὴν ὠφέλιμον· καὶ παιγνιωτῶν εὐγλωττία· καὶ βλάβη μεγιστάνων.

Δεκεμβρίου ζ′-ις′. Δηλοῖ χαρὰν καὶ ἀγαθὰ πολλὰ καὶ βροχὴν καὶ γυναικῶν βλάβην· καὶ εὐθηνία τῆς ὠνῆς.

Δεκεμβρίου ιζ′-κς′. Δηλοῖ ἀέρος ταραχήν· καὶ μοναχῶν ὠφέλεια· ἐμπόδιον γραμματικῶν· ληστῶν ἔφοδος· ἐμφάνεια ἁρμάτων· καὶ διαλέξεις σοφῶν.

Δεκεμβρίου κζ′-Ἰαννουαρίου ε′. Δηλοῖ προθυμίαν βασιλέων εἰς τὰ πράγματα τοῦ λαοῦ· ἀνδρογύνων μά<χη>· νέου μεγιστάνου βλάβη· καὶ ἀγαθὰ πολλά.

13 τὸν Μουσούλ = Ninive, arab. Mansil (Dyroff). 16 ἀλαγωγή cod. 29 ἔχθα cod.

Ἰαννουαρίου ς'-ιε'. Δηλοῖ ἀνέμους καὶ βροχὴν καὶ κονιορτόν· καὶ στρατοπέδων δολιότητα καὶ παρακοή· δικαιοσύνη βασιλέων. καὶ εἰς τὴν δύσιν μέγας θάνατος καὶ κατὰ τόπους σεισμός.

Ἰαννουαρίου ις'-κε'. Δηλοῖ· βροχὴ καὶ χιὼν καὶ ἄνεμος σφοδρός· καὶ πολὺς χειμὼς ἐπικρατήσ<ει> καὶ ὁ καιρὸς ἀσθενικός.

Ἰαννουαρίου κς'-Φευρουαρίου δ'. Δηλοῖ· βροχὴ καὶ γυναικῶν σωφροσύνη· δύναμις βασιλέων καὶ βαρυγνωμία· καὶ παγετὸς δυνατόν.

Φευρουαρίου ε'-ιδ'. Δηλοῖ· γυναικῶν πορνεία· καὶ δύναμις τοῦ χειμερίου καιροῦ· πλῆθος ὑδάτων· εὐνούχων ἐνδοξότητα· χαρὰ γραμματικῶν· δικαιοσύνη βασιλέων· καὶ γερόντων καλοσύνη.

Φευρουαρίου ιε'-κδ'. Δηλοῖ παγετὸν καὶ λῃστῶν ἔφοδον καὶ ἐμφάνειαν ἁρμάτων· καὶ παίδων ἀσθένειαι· ἄνεμος σφοδρός· καὶ συναρμογαὶ ἀνδρογύνων.

Φευρουαρίου κε'-Μαρτίου ς'. Δηλοῖ· βασιλέων ἐνδοξότητα καὶ ἐμφάνειαν μέσον τοῦ λαοῦ καὶ ἀπαιτήσεις· βροχὴ καὶ ἄνεμος καὶ σοφῶν δύναμις καὶ εὐ<....>.

Μαρτίου ζ'-ιβ'. Δηλοῖ· γνωστικῶν καλοσύνη καὶ ἐνδοξότης· καὶ βροχή.

3 μέγα θάνς (?) cod. 5 χειμὸς pro χειμών nusquam inveni: fortasse voluit λιμός. 5 ἐπικρατεῖσ<.> cod. 7 δυνατὸν pro δυνατός cf. supra p.. 154, 3. 16 εὐστοχία vel tale quid (in cod. litterae evanuerunt).

EXCERPTA EX CODICE 25 (BEROLIN. PHILL. 1574)

[F. 10.] Epistula Petosiridi supposita [1].

Ἑρμηνεία. Οὕτως ἐξακριβευσάμενος ἑκάστου ἀστέρος τά τε σημεῖα καὶ τὰς πράξεις εὕρῃς καὶ διαγνώσῃ, ὁποῖον ἕκαστος ἔχει ἀστέρα, καθὰ καὶ ἐν τῷ περὶ πλανήτων ἀστέρων ὑπεδείξαμεν λόγῳ, καί, ὡς ἐνταῦθα ἀπεγραψάμεθα, εἰς ποῖον ἔστηκε ζῴδιον ἕκαστος. ἐξῆς δέ σοι ἑτέρας ἐκθήσομαι χρείας διαφόρων πραγματειῶν, κράτιστε ἀνδρῶν Νεχεψώ, βασιλέων βασιλεῦ, περὶ διαθέσεως τῶν ιβ' ζῳδίων, ὅπως περί τινος ἐρωτώμενος, εἰς ποῖον ζῴδιον κεῖται, εἰ καὶ οὐ πάρεστιν ὅπερ βούλει [λέγε τὸ ζῴδιον, ἵνα, ὡς ἀνωτέρω κεῖται] ἀπὸ τῆς θεωρίας εἴπῃς τὸ ζῴδιον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος διὰ τῶν στοιχείων. ὁ γὰρ Κριὸς ἀπέχει τὸ α' καὶ τὸ πεντηκοστὸν καὶ καθεξῆς ὡς κεῖται.

α' Κριὸς ν'	ζ' Ζυγὸς σ'
β' Ταῦρος ξ'	η' Σκορπίος τ'
γ' Δίδυμοι ο'	θ' Τοξότης υ'
δ' Καρκίνος π'	ι' Αἰγόκερως φ'
ε' Λέων ϟ'	ια' Ὑδροχόος χ'
ς' Παρθένος ρ'	ιβ' Ἰχθύες ψ' ω'

2 ἐξακριβευσάμενος: idem vocabulum in epistula n. 39, v. 5. 3 διαγνώσεις cod. ἕκαστον cod. 4 ἐν τῷ περὶ πλανήτων ἀστέρων λόγῳ, cf. fragm. ed. Riess n. 22 etc. 6 ἐκθήσωμαι cod. 9 λέγε usque ad κεῖται a librario interpolata uncinis inclusi; ἵνα repetit illud ὅπως supra v. 8 (ἀνωτέρω). 11 τὸν πεντικόστον cod. 17 ω in cod. infra ψ scriptum ad Pisces pertinere videtur. Sed ipsa methodi ratio perversa: e. g. nominis Ἀχιλλεύς numeri faciunt (α' + χ' + ι' etc.) 1276 sive ,ασος': Arieti igitur an Librae an Geminis an Virgini Achilles addictus est? Itaque omne divinationis fundamentum sive ab excerptore sive a librario quodam stupide eversum esse suspicor; litteris nempe auctor usus erat, non numeris. Igitur litterae α et ν solito more (cf. supra p. 61, f. 172 et 173) Arieti attributae erant, β et ξ Tauro, et sic deinceps.

[1] Quae in codice Berolinensi hanc epistulam antecedunt cum ea minime cohaerent; immo cum aliis epistulis Petosirideis quibus planetarum signa et vires exposita erant, haec olim coniuncta esse videtur. Similis argumenti et formae sunt epistulae Petosiridi suppositae quas Riessius in Nechepsonis et Petosiridis fragmentis n. 38 et 39 edidit: sed nostra nimis abbreviata esse videtur.

Μέθοδος ἑτέρα. <....> Τῶν τοίνυν ζῳδίων <ὡς> ὑφ' ἕνα μὲν τὸν ὅλον <τῶν> πλανωμένων οὐρανὸν διειληφότων, οὐκ ἐξ ὅλου <δὲ> καὶ τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις ἐπὶ γῆς ἐνεργούντων τηρεῖν δεῖ.

[F. 11.] De divisione anni [1].

Τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον τὸν τρόπον διαιροῦμεν· ἀπὸ Πλειάδων εἰς Ἡλίου τροπὰς ἡμέραι μβ'· ἀπὸ Ἡλίου τροπῶν εἰς Ὡρίωνα ἡμέραι κ'· ἀπὸ δὲ Ὡρίωνος εἰς Κύνα ἡμέραι ια'· ἀπὸ δὲ Κυνὸς εἰς Ἀρκτοῦρον ἡμέραι να'· ἀπὸ δὲ Ἀρκτούρου εἰς ἰσημερίαν ἡμέραι ι'· ἀπὸ δὲ ἰσημερίας εἰς Πλειάδος δύσιν ἡμέραι με'· ἀπὸ δὲ Πλειάδος δύσεως εἰς Ὡρίωνα ἡμέραι κ'· ἀπὸ δὲ Ὡρίωνος εἰς Κύνα ἡμέραι ζ'· ἀπὸ δὲ Κυνὸς εἰς Ἡλίου τροπὰς ἡμέραι κβ'· ἀπὸ δὲ Ἡλίου τροπῆς εἰς Ζέφυρον ἡμέραι με', ἀπὸ δὲ Ζεφύρου εἰς Ἀρκτοῦρον ἡμέραι ιε'· ἀπὸ δὲ Ἀρκτούρου εἰς ἰσημερίαν ἡμέραι λβ'· ἀπὸ δὲ ἰσημερίας εἰς Πλειάδος ἐπιτολὴν ἡμέραι με'· ὁμοῦ ἡμέραι τξε'.

Καὶ αὖθις· διαιροῦμεν ἀπὸ Πλειάδος εἰς Λύρας δύσιν, θέρους ἡμέραι ϛδ'· ἀπὸ δὲ Λύρας δύσεως ἕως Ξίφους ἀρχομένου <δύεσθαι> φθινοπώρου ἡμέραι ϛ'· ἀπὸ δὲ Πλειάδος δύσεως ἕως Ζεφύρου

1 Methodum ipsam librarius omisisse videtur : lacunam statui. 1 et 2 ὡς et δὲ addidi. 2 τῶν ὅλων cod. 5 Τὸν om. P. Πλειάδων scil. ἐπιτολῆς. 6 τροπῶν P : τροπῆς B. ὥργανα B. 7 δὲ bis om. B. ια' B, recte ut computus demonstrat; ζα' vel ξ' ut vid. P. εἰς Ἀρκτοῦρον (Ἄρτοῦρον B) scil. Arcturi ἐπιτολήν. Sι' B : ια' P. ἰσημερίαν B. 9 δύσεως B : δῦσιν P. 11 τροπὴν (bis) B. με' : totidem dies in papyro Eudoxea et apud Varronem, I, 28 (cf. Wachsmuth, l. c., p. 302, 20 : inde — scil. a bruma — ad favonium dies XLV). 12-14 ἀπὸ δὲ Ζεφύρου ... με' om. P. 15 Haec ex alio fonte hausta esse apparet, qui ad Plinium proxime accedit. καὶ αὖθις διαιροῦμεν om. P. ἀπὸ δὲ Πλ. P. Πλειάδος scil. ἐπιτολῆς : Euctemoni 5 Maii Πλειὰς ἐπιτέλλει, θέρους ἀρχή; Plinio 10 Maii Vergiliarum exortus, 9 Maii aestatis initium. Λύρας εἰς δύσ. P. Λύρας δύσις Euctemoni 12 Augusti, Plinio 11 Augusti : fidicula occasu suo autumnum indicat ut is (Caesar) adnotavit. θέρους om. B. 16 ἕως scripsi] καὶ codd. Ξίφους : Plinio 9 Nov. Gladius Orionis occidere incipit. δύεσθαι add. 17 Πλειάδος δύσεως : Plinio 11 Nov. Vergiliae occidunt (Euctem. 9, Callippo 10, Eudoxo 13). εἰς Ζέφυρον P. Plinio 8 Febr. flatus Favonii vernum tempus inchoat (Euctem., Callippo 7 Febr.).

[1] Hoc calendarium aevi Byzantini v. 1-9, quamquam dierum numeri passim differunt, easdem fere stellarum apparitiones elegit quas Papyrus quam dicunt Eudoxi (col. XXI sq., ed. Wachsmuth, Lyd. *De ost.*[2], p. 300 sq.). De quo calendariorum genere ἄστρων διαστήμασι nixo, cuius exemplar melius in *Vindobon. philos. gr.* 108, f. 282[v] inveni, alio loco dicendum erit; cf. interim Petavius, *Var. Diss.*, p. 244; Tannery, *Recherches*, p. 283 et 293; Rehm, *Sitzungsberichte Berl. Akad.*, 1904, p. 99. — B(erolinensem) ipse contuli, P(arisinum) 2423 saec. XIII (f. 8[v]) Cumont.

χειμῶνος ἡμέραι ϛα'· ἀπὸ δὲ Ζεφύρου εἰς Αἰγὸς ἐπιτολὴν <ἔαρος> ἡμέραι ϛ'· ὁμοῦ γίνονται ἡμέραι τξε'.

Τὰ ἄστρα ποσάκις δύνει καὶ ποσάκις ἀνατέλλει· Πλειάδες ἀνατέλλουσι δὶς πρωΐ καὶ ἑσπέρας, δύνουσι δὲ <δίς>· Ἀρκτοῦρος ὁμοίως, Στέφανος ὁμοίως, Δελφὶς ὁμοίως. Λύρα Ὑάδες Ἀετὸς Κύων Ὡρίων ἀνατέλλει ἑῷος καὶ ἑσπέριος, Κύων δὲ ὁμοίως. Σκορπίος, Ἵππος ἐπιτέλλει ἅπαξ ἑσπέρας· Προτρυγητὴρ ἐπιτέλλει ἅπαξ ἡμέρας.

F. 12. Tonitruale ignoti auctoris.

Tonitruale quod edituri sumus, ex duabus partibus, lunari scilicet et solari, compositum est. Praecedit in singulis mensibus describendis calendarium lunare, quod eundem fontem sapit ac *Geoponicorum* I, 10 : Σημείωσις τῶν ἀποτελουμένων ἐκ τῆς πρώτης βροντῆς καθ' ἕκαστον ἔτος μετὰ τὴν τοῦ Κυνὸς ἐπιτολήν. Ζωροάστρου, et praeterea tonitruale quoddam anonymum ex codice Neapolitano a Bassio et Martinio in *Catal.*, IV, p. 170 sq. editum : cum quibus haud ita paucis locis tonitruale Berolinense concinit, aliis plane differt. Novum tamen auctoris nomen exsurgit hac memoria; excerptorum enim de Tauro, Geminis, Leone, Libra partem posteriorem ex Eudoxo quodam haustam esse legimus. Idem nomen in codicis quoque Neapolitani fonte olim exstitisse, sed ubique mutatum esse nunc sane discimus (cf. l. c., p. 170, 17 in capitulo de Cancro χειμὼν ἔνδοξος, mira et inusitata verborum compositione; item de Libra, p. 171, 14 περίδοξοι χειμῶνες, 20 de Scorpio ἔνδοξοι χειμῶνες, 35 de Aquario χειμῶνες ἔνδοξοι; p. 171, 1 de Leone κατὰ τῶν ἐνδόξων i. e. κατὰ τὸν Εὔδοξον). Nullus igitur dubito quin Eudoxi doctrinam non solum de septem illis signis, sed de omnibus archetypus exhibuerit. Haec celeberrimo illi saeculi IV astronomo supposita esse verisimile videtur, quem ex Ps.-Gemini, Ptolemaei, aliorum libris calendarium scripsisse posteris notum erat. — Cf. etiam quae de Ps.-Eudoxio vel potius Eudoxo similis calendarii auctore infra in excerptis ex codice 26 disputavimus.

Alteram tonitrualis Berolinensis partem aut ex Lydo aut ex Lydi fonte sumptam esse apparet. Congruit enim paene ad verbum cum tonitruali quod recte Wachsmuthius in editione libri *De ostentis* Vicellio addixit (cf. Prolegomena, p. XXVIII et editionem ipsam p. 57 sqq.). Sed textum novum multis locis ad libidinem scriptoris decurtatum raro oblitteratae Lydi memoriae succurrere dolendum est. Adhibui passim tonitruale a Bassio et Martinio ex cod. Neapolitano editum = N; Vicellii apud Lydum = L; Geoponica = G.

1 χειμῶνα P. Αἰγὸς ἐπιτολήν : Capella Plinio, secundum Caesarem, 8 Maii matutino exoritur (Euctemoni 30 Apr., Eudoxo 1 Maii). ἔαρος add. 2 γίνονται om. B. 4 δὶς scr.] δύο codd. δὶς add. Ἀρκτοῦροι codd. 5 Στέφανοι P. Ante Δελφὶς in P verbum obscurum in extremo versu : ἑξη (= ἐξ ὁμοίου?). Ὑάδες om. B. 6 ἑῷας καὶ ἑσπέρας codd. Κ. δ. ὁ. om. P. 7 ἅπαξ καὶ P. προτρυγητὴς P. ἡμέρας videtur = ἑῷος.

Ἀπρίλιος. Σελήνης οὔσης ἐν τῷ Κριῷ ἐὰν βροντήσῃ, θόρυβόν τινα σημαίνει κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἄνθρωπος δόκιμος τελευτήσει καὶ πόλις ἐρημωθήσεται καί τινες ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς φθαρήσονται καὶ λιμὸς ἔσται, ὅπου βρονταί, καὶ φθορὰ καὶ θρεμμάτων ἀπώλεια.

Εἰ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Κριῷ βροντήσει καὶ οὐ βρέξει, ἐπὶ Βρετανίαν, Γαλατίαν, Γερμανίαν, Κοίλην Συρίαν, Ἰουδαίαν, Ἰδουμαίαν πτῶσις ἀνθρώπων ἔσται· θόρυβοί τε κατὰ πόλεις καὶ πάγοι καὶ αὐχμοὶ καὶ τῶν φυτῶν ἀκαρπία καὶ διαφερόντως τῶν ἀρρένων, ὅτι ἄρρεν ζῴδιον ὁ Κριός.

Μάϊος. Σελήνης οὔσης ἐν Ταύρῳ ἐὰν βροντήσῃ, ἔσται φθορὰ σίτου καὶ κόπος τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ· δῶρα δὲ ἐν βασιλικῇ αὐλῇ καὶ εὐθηνία καὶ εὐφροσύνη ἔσται καὶ εἰς τοὺς πέριξ τόπους καὶ εἰς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἀνθρώπους. αἱ δὲ κατὰ γαστρὸς ἔχουσαι γυναῖκες κινδυνεύσωσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Εὔδοξος δέ φησιν ὅτι βασιλέων ἢ ἀπώλειαν ἢ θλῖψιν σημαίνει καὶ ὅτι μαλακίαι καὶ νόσοι καὶ ὀσπρίων ἀπώλεια ἔσται, τετραπόδων δὲ ἐπιγονή· καὶ πρὸς δυσμὰς νόσοι καὶ ἐν βασιλικῇ αὐλῇ χαρὰ γενήσεται· ὕστερον δὲ βροχὴ μεγάλη.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Ταύρῳ εἰ βροντήσει, ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων προσδοκητέον καιροί τε ἐνδεεῖς· καὶ πολὺς ἐκ τῆς στενώσεως καὶ πρὸς θάλασσαν πόλεμος παραστήσεται ἐπί τε τῶν Κυκλάδων καὶ παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Κύπρου δὲ καὶ Μηδίας καὶ Περσίδος αὐτῆς μάλιστα· καὶ γὰρ Ἀφροδίτης ταῦτα, ἐπεὶ καὶ μαλακώτερα τὰ τοιαῦτα ἔθνη.

Ἰούνιος. Σελήνης οὔσης ἐν Διδύμοις εἰ βροντήσῃ, ἔσονται ἀγῶνες καὶ νόσοι περὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ θάνατος εἰς ἐνίους αὐτῶν· φθορὰ δὲ τοῖς ὀρεινοῖς καὶ πεδινοῖς καὶ ἡ χώρα εὐφορήσει τῆς μεσογείας· Ἀράβων δὲ ἀπώλεια. κατὰ δὲ Εὔδοξον χειμῶνες πολλοὶ καὶ εὐφορίαι, ἀφάνεια δέ τινος ἡγεμόνος· καὶ περὶ τὴν οἰκουμένην φθορὰ καὶ ἑρπετῶν ἀπώλεια.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Διδύμοις <εἰ> βροντήσῃ, ὑγρῶν μὲν καὶ ξηρῶν καρπῶν ἀφθονίαν ἐλπιστέον· ἀνδρὸς δὲ δυνατοῦ ἀθρόαν ἀπόπτωσιν· Ὑρκανία δὲ καὶ Ἀρμενία καὶ Αἴγυπτος ἡ κάτω παρὰ τὰς ἄλλας χώρας ἀτυχήσωσι, διαφερόντως δὲ ἄνδρες· ἀρρενικὸν γὰρ ζῴδιον οἱ Δίδυμοι καὶ ἀνθρωποειδὲς καὶ φίλιον.

Ἰούλιος. Σελήνης οὔσης ἐν Καρκίνῳ εἰ βροντήσῃ, εὐφορία

2 ἐκείνην : scil. ὅπου βρονταί. 5 ante Εἰ rubro in cod. : Ⓒ ἐὰν. 7 θόρυβόνται cod. ἀχμοὶ cod. 10 σιτοφορία N. 13 longe aliter N. 14 εὔδοξον cod. 19 πολεῖς cod.; fort. post στενώσεως καὶ transponendum et scrib.: καιροί τε ἐνδεεῖς ἐκ τ. στεν.· καὶ πόλεσι πρὸς θάλασσαν κτλ. : sic fere Lydus. στενώσεως scil. σίτου. 21 Μικρᾶς Ἀσίας L : μίας κασίας cod. 22 Ἀφροδίτη ταυ cod. 27 Ἄραψι λιμός N sub Tauro, sed G quoque sub Geminis. 28 ἀφανία cod. 29 ἑρπετῶν ἀπώλεια etiam N. 32 plures terrae in L. 34 τὸ ζῴδιον cod.

ἔσται σίτου καὶ τὰ γεννήματα εὐφορήσει· ἀνομβρία δὲ ἔσται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος. ὕστερον δὲ πνεύσουσιν ἄνεμοι καὶ ὄμβριοι γενήσονται καὶ τὰ γεννήματα μεθήσονται. ἀκρὶς δὲ φανήσεται καὶ οὐδὲν βλάψει καὶ θάνατος ἔσται βοῶν καὶ μάλιστα περὶ τὸν Μάρτιον μῆνα καὶ Ἀπρίλιον· καὶ χειμῶνες ὀλίγοι καὶ καρύων εὐφορία· καὶ ἐθνῶν μεγάλων τῶν ἀπὸ τοῦ νότου ἀπώλειαν καὶ ἡγεμόνος τινὸς ἐπιφάνειαν.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Καρκίνῳ εἰ βροντήσῃ, ὁμοῦ μὲν τῶν πάντων δαψίλειαν· τοῦ δὲ ἀέρος ξηρότης ἔσται· νόσοι τε φρικώδεις <καὶ> πυρεκτικαὶ κινδύνου ἐγγὺς <ἐπὶ> Βιθυνίας καὶ Φρυγίας ὅλης, Κολχικῆς, Νικομηδείας, φρῖκαι δὲ τῷ θήλει διαφερόντως. φθαρήσονται δὲ καὶ τὰ ἐνάλια καὶ μάλιστα τὰ ὀστρακώδη· καὶ γὰρ θῆλυ τὸ ζῴδιον καὶ τῆς Σελήνης κυρίως οἰκός ἐστιν ὁ Καρκίνος.

Αὔγουστος. Σελήνης οὔσης ἐν Λέοντι εἰ βροντήσῃ, ἔσται σίτου καὶ τῶν λοιπῶν καρπῶν εὐφορία εἰς <τοὺς> πλείστους τόπους καὶ σύρρευσις ὕλης. καὶ κνησμοί, λειχῆνες καὶ ὅλεθρος τοῖς ἀνθρώποις, ἔκφευξις δὲ σφαγῶν καὶ κινδύνων. κατὰ δὲ Εὔδοξον οὐ πολλοὶ ὄμβροι, ἀλλὰ καὶ ὀσπρίων ἀπώλεια· ἡγεμών δέ τις καταστα θήσεται.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι <εἰ> βροντήσῃ, θόρυβον ἐξαίσιον τοῖς πράγμασι καὶ φθορὰν ἐκ τῶν θηρίων τοῖς καρποῖς ἀπειλεῖ ἐπί τε Ἰταλίας καὶ Φρυγίας· οὐχ ἥκιστα ταραχθήσονται οἱ ἄνδρες, ὅτι ἄρρεν ζῴδιον ὁ Λέων.

Σεπτέμβριος. Σελήνης οὔσης ἐν Παρθένῳ εἰ βροντήσῃ, βασιλέων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπώλειαν σημαίνει καὶ οἱ παρὰ ῥόγαν ἀπολοῦνται· καὶ ὄμβροι πολλοὶ κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ εἰς πόλεις τινὰς λιμὸς καὶ νόσος καὶ κατὰ θάλασσαν κίνδυνοι· τοῖς δὲ δυτικοῖς τόποις εὐφορία κριθῆς. ἡ δὲ πρώτη σπορὰ ὑπὸ ἐρυσίβης βρωθήσεται· καὶ ἄνεμοι πολλοὶ καὶ νόσοι καὶ λιμοί.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Παρθένῳ <εἰ> βροντήσῃ, φθορὰ ζῴων ἔσται, ἁρπαγαί τε ὑπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ μάλιστα παρθένων, ἐπεὶ καὶ θῆλυ τὸ ζῴδιον· ταῦτα δὲ οὐ πανταχοῦ γενήσονται, ἀλλ' ἐπὶ Ἑλλάδος καὶ Κρήτης, Μεσοποταμίας καὶ Συρίας.

2 πεύσουσιν cod. 4-5 Μάρτ. κ.'Απρ. : sic etiam G. 5 χειμῶνες ὀλίγοι : χειμὼν δὲ ἔνδοξος (*sic*) N. καρίων cod. 8 καὶ add. 9 κινδύνους cod. ἐπὶ add. ex Lydo. 10 Νικομηδείας - διαφερόντως : Νουμιδίας Καρτάπων (*sic*) καὶ Ἀφρικῆς ταῖς θηλείαις διαφερόντως προσπεσοῦνται L. 11 ὀστρακώδη : nam conchae cum Luna crescunt. 14 πλήτους cod. (ἐν τῇ ὀρεινῇ G). σύρρευσις καὶ cod. 15 λιχῶνες cod. 16 ὄμροι cod. 17 ἀπάλια cod. 20 aliae regiones pro Φρυγίας L. 22 Σεπτέβριος cod. 23 ἀπώλεια cod. οἱ παρὰ ῥόγαν = stipendiarii; cf. praeter Cangium etiam Wessely, *Wiener Stud.*, 24, 146 (ῥώγας in papyro s. VII) et Preger, *Script. Orig. Constantinop.*, II, p. 325. 29 ἐθνῶν : πολεμίων L. 30 ταῦτα δὲ οὐ πανταχοῦ γενήσονται, ἀλλ' : vides scripturam codicis C a Wachsmuthio in Lydo perperam repudiatam esse (ubi legas οὐχ ἁπανταχοῦ δὲ ταῦτα συμβήσεται, ἀλλ' ἐπὶ Ἑλλάδος).

Ὀκτώβριος. Σελήνης οὔσης ἐν Ζυγῷ εἰ βροντήσῃ, πόλεμος ἔσται μέγας καὶ λιμοὶ καὶ σφαγαὶ καὶ νόσοι καὶ πλήμμυρα πηγῶν καὶ ὄμβροι ὡς ποταμοὶ καὶ καρπῶν εὐφορία· θάνατος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· καὶ τὰ ζῷα πολύγονα ἔσονται· ἐπὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ χρόνου ἀπολοῦνται. κατὰ δὲ Εὔδοξον χειμῶνας γενέσθαι καὶ ποταμοὺς ῥυῆναι καὶ τοῖς δυτικοῖς λιμὸν καὶ περίστασιν τῆς οἰκουμένης καὶ αἰγῶν καὶ ὑῶν ἀπώλειαν καὶ ἑρπετῶν καὶ κυνῶν λύσσαν καὶ μετάθεσιν ἀνθρώπων.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Ζυγῷ <εἰ> βροντήσῃ, θορύβους καὶ στάσεις βλαβερὰς τῷ δήμῳ δηλοῖ. καὶ ἄμπελοι βλαβήσονται· καὶ γυναικῶν βλάβη καὶ ἀνδρῶν πλέον καθάψεται, ἐπεὶ καὶ ἄρρεν ζῴδιον ὁ Ζυγός.

Νοέμβριος. Σελήνης οὔσης ἐν Σκορπίῳ εἰ βροντήσῃ, ἔσται λιμὸς καὶ λοιμὸς ἐν τῇ χώρᾳ· τὰ δὲ ἄγρια πληθυνθήσονται· χειμὼν δὲ ἔσται καὶ ἄνεμοι πολλοὶ καὶ σφοδροὶ νυκτὸς ἔσονται καὶ κακὸν ταῖς παραλίαις πόλεσιν· ἐὰν δὲ ἄνεμοι καὶ συστροφαὶ ἀνέμων εἰς ὅλον τὸν μῆνα γένωνται, βιασμοὶ καὶ νόσοι ἔσονται τοῖς ἀνθρώποις.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Σκορπίῳ εἰ βροντήσῃ, ἀνὴρ δυνάστης ἀστοχήσει ἐκ τοῦ τόπου· ἀφθονία δὲ ἔσται σίτου ἐπί τε Συρίας καὶ Κασπίας καὶ Μαυρητανίας, τὸ δὲ θῆλυ γένος τῶν ζῴων κακωθήσεται καὶ διαφερόντως ἐπὶ τῶν εἰρημένων τόπων· θῆλυ γάρ ἐστι <τὸ> ζῴδιον.

Δεκέμβριος. Σελήνης οὔσης ἐν Τοξότῃ εἰ βροντήσῃ, εὐετηρία ἔσται καὶ πολυομβρία ἐπωφελὴς καὶ γέννημα πολὺ καὶ τῶν μετεώρων εὐφορία καὶ αὔξησις θρεμμάτων καὶ νόσων † μετεωρία καὶ τὰ φαῦλα διαλυθήσονται.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Τοξότῃ <εἰ> βροντήσῃ, τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι κίνδυνον καὶ τῷ ἔθνει αὐτῶν· ἡ δὲ Κελτικὴ καὶ ἡ Σπανία ταραχθήσονται καὶ διαφερόντως τοῖς ὅπλοις, ἐπεὶ καὶ ἄρρεν ζῴδιον ὁ Τοξότης.

Ἰανουάριος. Σελήνης οὔσης ἐν Αἰγόκερῳ εἰ βροντήσῃ, ἔσονται ὄμβροι πολλοὶ καὶ ὠφέλιμοι καὶ πολλὴ νόσος ἔσται ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τὰ ὄσπρια ὀλίγον βλαβήσονται καὶ ἀκρὶς βλάψει· εὐφορία δὲ ἔσται σίτου· καὶ βασιλέως καὶ στρατοπέδων κίνησις. ὕστερον δὲ σίτου <καὶ> ἐλαίου φθορά.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Αἰγόκερῳ εἰ βροντήσῃ, ἀχλὺς ἔσται παχεῖα ὡς ἀώρους τοὺς καρποὺς ἐναπομαρανθῆναι τοῖς φυτοῖς, καὶ ἄποιος ὁ

1 Ὀκτόμβριος cod. 2 πηγῶν : πληγῶν G et N. 3 fort. ἀφορία (φθορά N et G). 7 ἀπώλεια cod. 11 βαρύ cod. : ἄρρεν recepi ex L. 13 ἄγρια] πετεινά G. 20 διαφερόντων cod. τὸν εἰρημένον τόπον cod. τὸ add. 23 καὶ ἐπωφελεῖς cod. τῶν μετεώρων i. e. τῶν ὀρεινῶν τόπων (ἐν τῇ ὀρεινῇ σίτου εὐφορίαν Geop.). 24 μετεωρία corruptum propter μετεώρων quod antecedit (v. 2); fuit ἀπαλλαγή vel sim. 27 οἱ δὲ Κελτικοὶ cod. 28 τὸ ζῴδιον cod. 30 Capricornum om. N. 31 πολὺ cod. 34 καὶ add. 36 ἄποιος cod.

οἶνος ἔσται· διαφερόντως δὲ ταῦτα συμβήσεται ἐπί τε Μακεδονίας, Θράκης, Ἰλλυρίδος καὶ τῆς ἄνω Ἰνδικῆς· καὶ γὰρ αὗται ὑπὸ τὸν Αἰγόκερων εἰσι. ταραχαὶ δὲ καὶ φόβοι ταῖς θηλείαις τῶν ζῴων λογικῶν τε καὶ ἀλόγων γενήσεται, ὅτι θῆλυ τὸ ζῴδιον.

Φεβρουάριος. Σελήνης οὔσης ἐν Ὑδροχόῳ εἰ βροντήσῃ, ἔσται βασιλέων κίνησις καὶ ἔκλειψις καὶ πόλεμος καὶ νόσος ὀλίγοις ἀνθρώποις ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. ὁ σῖτος εὐφορήσει ἐν ἐνίοις τόποις· τῶν δὲ ὀσπρίων ὀλίγα βλαβήσονται· τῶν δὲ λοιπῶν καρπῶν φθορὰ καὶ σπανισμὸς ὄμβρων καὶ τιμωρία πολλὴ καὶ σπανία σίτου.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Ὑδροχόῳ <εἰ> βροντήσῃ, ἀφθονίαν σίτου ἕξουσιν Ὀξιανοί, Σαυρομάται, Ἀραβία Μικρά, Αἰθιοπία. Ὑδροχόῳ γὰρ ἀνάκεινται αἱ χῶραι. πτῶσις δὲ ἀνθρώπων καὶ ἀρρένων ζῴων ἔσται ἐκεῖσε, ὅτι ἄρρεν τὸ ζῴδιον.

Μάρτιος. Σελήνης οὔσης ἐν Ἰχθύσιν ἐὰν βροντήσῃ, ἔσται πολυομβρία καὶ τῶν μετεώρων φθορὰ καὶ σίτου καὶ οἴνου φθορὰ καὶ αἰγῶν <ἀπώλεια> καὶ νόσος εἰς ἀνθρώπους· ὕστερον δὲ εὐφορία πολλὴ τοῦ γεννήματος· φόβος δὲ καὶ ταραχὴ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· ἐὰν δὲ ἐκ δευτέρου βροντήσῃ, ὠφέλιμον ἔσται.

Τοῦ δὲ Ἡλίου ὄντος ἐν Ἰχθύσι <εἰ> βροντήσῃ τυχὸν ἐν ἡμέρᾳ, ἀμητὸς ἔσται γεννημάτων ἀφθονώτατος, οἵ τε ὑγροὶ καρποὶ οὐχ ἥκιστα ἐπιδώσουσιν ἐπί τε τῆς καθ' ἡμᾶς Λυδίας, Κιλικίας, Παμφιλίας· τὰ δὲ θηλυκὰ τῶν ζῴων καὶ λογικῶν καὶ ἀλόγων σκυθρωπάσει, ὅτι θηλυκὸν τὸ ζῴδιον.

[F. 15ᵛ.] Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ σεισμοῦ [1].

Ἀπρίλιος. Ἡλίου ὄντος ἐν Κριῷ ἐὰν σεισμὸς γένηται ἡμέρας οὔσης, οἱ γειτνιῶντες τῶν βασιλέων ἀλλήλοις ἐπιβουλεύσονται· καὶ αἱ γειτνιῶσαι πόλεις ταραχθήσονται μεγάλως καὶ ὕβρεις καὶ φόνους

2-3 ὑπὸ τὸν Αἰγόκερων secundum Ptolemaei geographiam astrologicam.

6 <οὐκ> ὀλίγοις? 9 σπανία σίτου scripsi : σπασίτε cod. 11 Οὐξιανοί cod. Ὑδροχόῳ : ex Ptolem. doctrina. 15 τῷ cod. 16 ἀπώλεια add. 19 ἰχθύσις cod. τυχῶν cod. 20 καρποί] καὶ αρποὶ cod. 21 τὰς cod. : τῆς scr. ex Lydo; quamquam de τε dubito. Παφιλίας cod. 22 σκυθρωπάσαι cod. 27 ὕβεις A : ὕβρις καὶ φθόνος ἥξει B.

[1] Hoc capitulum cum carmine Hermetico sive Orphico de terrae motibus saepius (e. g. Abel, *Orphica*, p. 141 sqq.) impresso artissime cohaerere eiusque partim paraphrasin esse elucet; quae tamen adeo passim uberior est ut nesciam utrum ex alio fonte suppleta an ad pleniorem carminis formam facta sit. Vestigia sermonis biblici occurrere memoratu dignum. Edidi ex cod. 25 (Berolin. Phill. 1574), f. 15ᵛ = A. Fere idem capitulum sed Septembri initium faciente inveni in cod. 28 (= Berolin. gr. qu. 16), f. 277ᵛ sub nomine Leonis Sapientis (cf. supra p. 65). Hunc

ἔξουσι· καὶ ἀνὴρ ἔνδοξος ἀπολεῖται, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν κινδυνεύσουσι. ὄμβροι δὲ πολλοὶ ἔσονται· καὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ δένδρα εὐφορήσουσι. ἐὰν δὲ ἐν νυκτὶ γένηται ὁ σεισμός, ἀντιλογίαι ἔσονται περὶ τοὺς δήμους καὶ ἀντιλογίαι τοῦ ὄντος τυράννου· οἱ γὰρ στρατηγοὶ αὐτοῦ ἀποστήσονται ἀπ' αὐτοῦ ἐναντία αὐτῷ φρονοῦντες καὶ τῷ ἰδίῳ βασιλεῖ ἀντιλέγοντες· τάραχος δὲ περὶ τοὺς δήμους καὶ ἀκαταστασίαι· οἱ δὲ περὶ τὴν δύσιν οἰκοῦντες τύραννοι ἀπολοῦνται· καὶ ὄμβροι πολλοὶ γίνονται· ὁ δὲ σπόρος πληθυνθήσεται. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ λιμὸς ἔσται καὶ τοῦ Νείλου ἔκλειψις γενήσεται.

Μάϊος. Ἡλίου ὄντος ἐν Ταύρῳ εἰ σεισμὸς ἐν ἡμέρᾳ, πόλεων καὶ χωρῶν ταραχαὶ καὶ πόλεμοι ἔσονται· καὶ οἱ ὑπερέχοντες ἀπολοῦνται· καὶ οἱ πένητες πλουτήσουσι καὶ προβιβασθήσονται· οἱ δὲ κατὰ τὴν δύσιν οἰκοῦντες βλαβήσονται. καὶ πᾶσῃ τῇ γῇ εὐφορία ἔσται. ἡ δὲ πόλις, ἐν ᾗ γένηται ὁ σεισμός, πολλὰ ἀγαθὰ ἕξει· καὶ πᾶσα νόσος καὶ ὀργὴ θεοῦ ἐκφεύξεται ἐξ αὐτῆς. εἰ δὲ ἐν νυκτί, εἰρήνην δηλοῖ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ διεστραμμένων μετάστασιν καὶ πολλῶν ἀγαθῶν ἐπιβολήν· καὶ οἱ ὄμβροι καὶ τὰ γεννήματα πληθυνθήσονται· καὶ ἡ χώρα ἐκείνη ἀντιστήσεται τοῖς ἐχθροῖς· καὶ τὰ ὄρνεα τοῦ ἀέρος πληθυνθήσονται.

Ἰούνιος. Ἡλίου ὄντος ἐν τοῖς Διδύμοις εἰ σεισμὸς ἐν ἡμέρᾳ γένηται, οἱ βασιλεῖς ἄτιμοι ἔσονται καὶ οἱ ἡγεμόνες καταβιβασθήσονται καὶ ἀπολοῦνται καὶ φῆμαι μεγάλαι ἔσονται καὶ τὸ γέννημα πολὺ ἔσται. νυκτὸς δὲ εἰ γένηται, μετοικισμοὶ καὶ στάσεις καὶ κατὰ τόπους δρομαὶ καὶ αἰχμαλωσίαι· ἀλλὰ καὶ οἱ τόποι ἐκεῖνοι ἐν καλοῖς ἔσονται καὶ ἐν φήμαις μεγάλαις ὕστερον· καὶ οἱ ὄμβροι τοῦ ἔτους τούτου βραδύνωσι γενέσθαι.

4 ἀντιλογία A. ὄντως A. γὰρ om. B. 5 αὐτῷ B] αὐτοῦ A. 5-7 τῷ - γίνονται A] καὶ τῷ οἰκείῳ βασιλεῖ αὐτῶν τὰ ὅμοια τούτῳ λέγουσιν· ἔριδες δὲ καὶ ἀκαταστασίαι ἔσονται ἐπὶ τοὺς δήμους· ὁ δὲ ἐπὶ τὴν δύσιν οἰκῶν τύραννος ἀπολεῖται· καὶ ὄμβροι πολλοὶ περὶ τὸν τότε χρόνον γενήσονται B. 9 Νείλου A : Ἡλίου B solito signo. 12 ὑπερβηβασθήσονται B (sed infra item προβιβ.). 12-13 οἱ - οἰκοῦντες A] οἱ κατοικοῦντες τῇ δύσει B. 13 πᾶσα A. 13-16 ἔσται - ἐπιβολὴν A] ἔσται. νυκτὶ δὲ ἐὰν γένηται, πολλὰ ἀγαθὰ σημαίνει καὶ πᾶσαν νόσον καὶ ὀργὴν θεοῦ ἐκφεύξεται ἐξ αὐτῆς καὶ εἰρήνην πολλὴν δηλοῖ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ πολλῶν ἀγαθῶν ἐπιβολή B. 14 πᾶς A. πᾶσα νόσος καὶ ὀργὴ θεοῦ : cf. e. g. Num. XVI, 46; Ps. 77 [78], 31. 18 ἀέρος A] οὐρανοῦ B (cf. Genes. IX, 2, etc.). 21 post ἀπολοῦνται in B : καὶ οἱ ἐν τέλει προβιβασθήσονται καὶ οἱ περὶ τὸν ῥῆγα ἀπολοῦνται· καὶ φῆμαι κτλ. 22-25 μετοικισμοὶ ἔσονται κατὰ τόπους καὶ κατὰ δρόμους αἰχμαλωσίαι· ἀλλ' οἱ τόποι ἐκεῖνοι ἐν καλοῖς ἔσονται· καὶ φῆμαι μεγάλαι καὶ μετεωρισμοί· καὶ οἱ ὄμβροι τοῦ αὐτοῦ ἔτους βραδύνουσι B. 22 στάσις A. 23-24 ἐμ φήμαις A.

codicem saec. XVII non contuli. Iterum invenitur eadem paraphrasis in cod. 26 (Berolin. Phill. 1577) f. 147 = B; inscribitur Σεισμολόγιον Ὀρφέως; incipit a mense Septembri. Varias lectiones non nisi graviores exscripsi.

Ἰούλιος. Ἡλίου ὄντος ἐν Καρκίνῳ εἰ ἐν ἡμέρᾳ σεισμὸς γένηται, βαρβάρων κίνησις ἔσται καὶ στάσις καὶ ἀπόγνωσις καὶ κακούργων πτῶσις· ἄρχων ἀπόλλυται καὶ περὶ αὐτὸν πολλοὶ ἄνθρωποι πεσοῦνται· καὶ πολεμήσει ἔθνος ἐπ' ἔθνος· καὶ τὸ γέννημα πληθυνθήσεται. εἰ δὲ νυκτός, φέρει κακότητα τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ βαρβάρων ἀγεννῶν ἐπανάστασιν· τοῖς περιφανεστάτοις πλουσίοις ζημίαν καὶ ἀπραγίαν, πολλάκις δὲ καὶ ξενιτείαν κακήν· ἀλλ' οἱ ἀρξάμενοι κακῶς ἀπολοῦνται. καὶ οἱ ὄμβροι βραδεῖς ἔσονται ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους· περὶ δὲ τῷ τέλει πολυομβρίαν· καὶ τὸ γέννημα ἔσται πολύ· καὶ ἀκρὶς πολλὴ φανήσεται· καὶ φαντασία μεγάλη ἔσται τοῖς τόποις ἐκείνοις.

Αὔγουστος. Ἡλίου ὄντος ἐν Λέοντι εἰ σεισμὸς ἐν ἡμέρᾳ γένηται, λύπαι καὶ πένθη καὶ κλαυθμοὶ ἔσονται ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ στοναχαὶ καὶ θλίψεις· τὰς δὲ πόλεις καὶ τὸν λαὸν ἅπαντα καθέξει· καὶ νόσος ἔσται τοῖς ἀνθρώποις καὶ πόλεις μεγάλαι ἐρημωθήσονται· καὶ ἱερὸν μέγα κατασπασθήσεται· καὶ τὰ δένδρα πληγήσονται καὶ ἡ σταφυλὴ πίῃ τὸν οἶνον αὐτῆς· καὶ ὀργὴ ἔσται κατὰ ἄνθρωπον. εἰ δὲ ἐν νυκτί, τὰ μικρὰ ζῷα ἀπολοῦνται· αἱ δὲ πηγαὶ τῶν ὑδάτων ἀνθήσουσι· καὶ οἱ ὄμβροι τοῦ ἔτους αὐξυνθήσονται· καὶ τὸ γέννημα πληθυνθήσεται· καὶ καλὰ ἔσται τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Σεπτέμβριος. Ἡλίου ὄντος ἐν Παρθένῳ εἰ ἐν ἡμέρᾳ ὁ σεισμὸς γένηται, πόλεμοι ἔσονται καὶ μάχαι· καρπῶν ἀπόθλιψις ἔσται καὶ στενοχωρία καὶ ἀφορία· καὶ φόβος πολὺς ἔσται τοῖς ἀνθρώποις καὶ φῆμαι μεγάλαι· καὶ ὄμβροι πολλοί. εἰ δὲ νυκτός, οἱ περὶ τὸν ἄρχοντα κινδυνεύσουσιν ἐπαναστάντες κατ' ἀλλήλων· καὶ πολλὴ νόσος τοῖς ἀνθρώποις ἔσται· καὶ τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης κινδυνεύσουσι καὶ ἀπολοῦνται.

Ὀκτώβριος. Ἡλίου ὄντος ἐν Ζυγῷ εἰ ἐν ἡμέρᾳ γένηται ὁ σεισμός, πόλεμοι ἔσονται καὶ μάχαι καὶ καταπτώσεις καὶ σύριγγες· καὶ πολλοὺς πεσόντας βιαίως γαῖα καλύψει. καὶ οἱ περὶ τὸν ἄρχοντα ἀπολοῦνται· καὶ ἡ θάλασσα ἐλαττωθήσεται· καὶ ὄμβροι πολλοί· καὶ τὰ γεννήματα πληθυνθήσονται. εἰ δὲ νυκτός, καρπῶν φθορὰν καὶ στενο-

2-4 ἀπόγνωσις κακούργων· πτῶσις ἀρχόντων καὶ ἀπώλεια· καὶ ἔθνος κατὰ ἔθνους ἀναστήσεται καὶ τὸ γέννημα καταβιβασθήσεται B. 5 φράζει κακότητα carm. v. 24. βαρβάρων ἐθνῶν (fort. recte) ἀποκίνησιν σὺν τοῖς περιφανεστάτοις αὐτῶν, ζημίαι δὲ καὶ εὐπραγίαι, πολλάκις δὲ καὶ ξενιτεῖαι καὶ ὄμβροι βραδ. ἔσ. καὶ τὰ μικρὰ ζῷα ἀπολοῦνται· καὶ φαντασία πολλὴ ἔσται ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις B. 5-6 ἀνάστασιν carm. v. 26. 12 λύπη B. κλαυθμός B (κλαυθμοί etiam in carm. v. 29). 12-13 στοναχαί B] συνοχαί A. 13 ἅπαντα om. A : λαὸν ἅπαντα carm. v. 29. 13-14καὶ νόσοι ἔσονται ἐπὶ τ. ἀ. B. 16 ποιεῖ τὸ ὕδωρ αὐτῆς B. ἔσται κατὰ τὸν (lacuna c. X litterar.) B. 18 τοῦ ἔτους B : τούτων A. 21 πόλ. - μάχαι om. B. καρποὺς καταβλάψει carm. v. 33. 21-22 ἔσται καὶ διαφώνησις κ. στεν. B. 22 ἐν τοῖς B (item infra 24). 23 οἱ περὶ τὸν τόπον ἄρχοντες κινδυνεύσουσιν B. 27-28 ἔσονται κ. πτώσεις κ. μάχαι κ. πολλοὺς πεσόντας (πεσοῦντας A) γαῖα καλύψει κ. ὑπὸ τῶν ἀρχόντων B. 27 κατάπτωσις καὶ σύριγγοι A (fistulas dicit). 28 γαῖα καλύψει = carm. v. 38.

χωρίαν καὶ λιμὸν δηλοῖ καὶ σωμάτων ἀνθρωπίνων ἐλάττωσιν· καὶ ἀκρὶς φανήσεται καὶ καταφθερεῖ τὰ γεννήματα· καὶ ὄμβροι πολλοὶ ἔσονται, βραδεῖς δέ· τὰ δὲ δένδρα πάντα ἀστοχήσουσιν.

Νοέμβριος. Ἡλίου ὄντος ἐν Σκορπίῳ εἰ σεισμὸς γένηται ἐν ἡμέρᾳ, γένηται εἰρήνης σημεῖα πρόδηλα καὶ ἀπὸ δυσχερῶν πολέμων εὐφροσύνας τοῖς βροτοῖς <δηλοῖ>. ὄμβροι δὲ πολλοὶ ἔσονται καὶ τὸ γέννημα αὐξυνθήσεται· καὶ πολλὴ χαρὰ ἔσται τοῖς ἀνθρώποις· τὰ δὲ βρέφη καὶ τὰ μεγάλα ζῷα ἀπολοῦνται. εἰ δὲ νυκτὸς γένηται ὁ σεισμός, εἰρήνην πάλιν δηλοῖ καὶ ἀπὸ δυσχερῶν πολέμων εὐφροσύνας. τὰ ἔργα δὲ μάταια καὶ κακομαχίαι ἀνδρῶν· τὸ δὲ γέννημα ἐλαττωθήσεται. καὶ τὰ ζῷα τῆς θαλάσσης αὐξυνθήσονται· καὶ ὄμβροι πολλοὶ ἔσονται.

Δεκέμβριος. Ἡλίου ὄντος ἐν Τοξότῃ εἰ ἐν ἡμέρᾳ σεισμὸς γένηται, τῆς πόλεως ἐκείνης ἢ τοῦ ἔθνους ἐκείνου τοῦ βασιλέως τὴν τιμὴν καὶ τὰ σκῆπτρα αὐτοῦ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀφέντες φυγῇ χρήσονται καὶ ἀναχωρήσουσιν εἰς ἄλλους τόπους καὶ παρ' ἄλλῳ βασιλεῖ ῥογευθήσονται· καὶ ἄλλοι τὴν βασιλείαν αὐτοῦ σπεύσωσι διαδέξασθαι· καὶ ναοὶ ἐρημωθήσονται· καὶ τὰ ἄγρια ζῷα ἀπολοῦνται. εἰ δὲ νυκτός, ἀπὸ μαχῶν καὶ πολέμων πολλοὺς θανάτους ἔσεσθαι σημαίνει, πόλεων δὲ καὶ ἐθνῶν καὶ βασιλέων παραλλαγήν· πάλιν τὰ σκῆπτρα καταλιπόντα ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος φεύγοντα εἰς ἄλλους ἀφίστασθαι τόπους· καὶ ἄλλος τὴν βασιλείαν αὐτῶν διαδέξεται καὶ ναοὶ μεγάλοι ἐρημωθήσονται. καὶ ὄμβροι βραδεῖς· καὶ τὰ γεννήματα ζητηθήσονται· καὶ τὰ ἄγρια ζῷα ἀπολοῦνται· ὕστερον δὲ πάντα διορθωθήσονται· καὶ ἠρεμήσουσιν αἱ πόλεις.

Ἰανουάριος. Ἡλίου ὄντος ἐν Αἰγόκερῳ εἰ ἐν ἡμέρᾳ σεισμὸς γενήσεται, καρποφορία πολλὴ ἔσται· καὶ αἱ πηγαὶ πληθυνθήσονται· καὶ ὄμβροι πολλοὶ ἔσονται καὶ τὰ δένδρα εὐφορήσουσιν καὶ εὐθηνία πολλὴ ἔσται. εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένηται, ἐμφύλιος πόλεμος ἔσται μέγας καὶ στάσις δήμων πολλὴ καὶ φόνοι καὶ δάκρυα καὶ στεναγμοὶ κατὰ τόπον· καὶ πόλεις ἐρημωθήσονται· καὶ ταραχθήσονται οἱ ἐν θαλάσσαις· καὶ ὁ χειμὼν μέγας ἔσται· καὶ τὰ δένδρα εὐφορήσουσιν· καὶ τὰ γεννήματα πληθυνθήσονται.

2 καταφθείρει B. 5 εἰρήνης : haec dissentiunt a carm. v. 40. πρόδηλα A] μηνύει B. 6 εὐφροσύνην B. δηλοῖ add. 9 πάλιν B] πολλήν A. ἀπὸ δυσμῶν δυσχερῶν πολέμων εὐφροσύνην B. 10 ἔργα μάταια = carm. v. 40. μάταια καὶ γῆς ταραχὴ καὶ κακουχία ἀνδρῶν B. 13-15 τ. π. ἐ. οἱ ἄρχοντες τὰ τίμια καὶ τὰ σκῆπτρα αὐτῶν ἀφέντες φυγῇ χρήσονται, μᾶλλον τὸ ἔθνος, καὶ ἀναχωρεῖ εἰς ἄ. τ. B. 16 αὐτῶν B. σπεύσουσι δέξασθαι B. 16-17ἐρημ. καὶ ὄμβροι βραδεῖς ἔσονται καὶ τὰ γεννήματα ζητηθήσονται κ. τ. ἄ. ζ. ἀ. B. 17-18 ἀπὸ πολέμων καὶ μάχης πολλοὶ θανατωθήσονται B. 18-21 πόλεων - διαδέξεται] καὶ εἰς ἄλλους τόπους φυγῇ χρήσονται καὶ ἡ βασιλεία διαδεχθήσεται B. 19 παραλλαγή A. 19-20 σκῆπτρα - φεύγοντα = carm. v. 49 sq. 24 Γενάρις A. 25 καρποφορά B. καρποφθόρος ἔσται carm. v. 55; igitur fort. καρποφθορία scrib.; sed infra τὰ δένδρα εὐφορήσουσι. 27 ἐμφύλια καὶ μέγας πόλεμος ἔσται B. 27-28 πόλεμον καὶ δάκρυα ... καὶ στάσιν carm. v. 54 sq. 28 τόπον A] πόλιν B. 29 ἐν τῇ θαλάσσῃ B.

Φεβρουάριος. Ἡλίου ὄντος ἐν Ὑδροχόῳ εἰ σεισμὸς ἐν ἡμέρᾳ γενήσεται, τοῦ ἡγουμένου τῆς χώρας ἐκείνης πολλὰ σημαίνει κακὰ καὶ πόλεων καὶ ἡγουμένων ἀπώλειαν καὶ ταραχὰς δήμων καὶ κράτος δηλοῖ· καὶ ἡ χώρα εὐφορήσει καὶ μεταβολὴ πολλὴ ἔσται τῇ πόλει· ὕστερον δὲ καλαὶ φῆμαι ἔσονται· καὶ ὄμβροι πολλοί· καὶ τὸ γέννημα πολύ· καὶ ἀνοσία ἔσται. εἰ δὲ νυκτός, στάσιν καὶ ἀνταρσίαν καὶ κακοβουλείαν ἀνδρῶν καὶ ὕβρεις καὶ πόλεων πτώσεις τῶν ἀνηκουσῶν τῷ Ὑδροχόῳ· καὶ οἱ περὶ τὸν ἄρχοντα ὀλοῦνται· καὶ ναοὶ μεγάλοι ἐρημωθήσονται· καὶ τὸ γέννημα πολὺ ἔσται.

Μάρτιος. Ἡλίου ἐν Ἰχθύσιν ὄντος εἰ ἐν ἡμέρᾳ σεισμὸς γένηται, ἵππων καὶ βοῶν καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν πάντων τῶν τετραπόδων φθορὰ ἔσται· τὰ δὲ ἐσθιόμενα ζῷα αὐξυνθήσεται· καὶ τὸ γέννημα σὺν τοῖς δένδροις εὐφορήσει. εἰ δὲ νυκτὶ γένηται, ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι θόρυβοι καὶ μάχαι καὶ στάσις ἀνδρῶν ἔσονται· τόποι πολλοὶ πεσοῦνται καὶ ναὸς μέγας ἐρημωθήσεται· καὶ τοῖς πρὸς ἀνατολὰς οἰκοῦσι νόσος μεγάλη καὶ πολλὴ ἔσται· καὶ τὰ θαλάσσια καὶ ποτάμια ζῷα αὐξυνθήσονται· καὶ πολλοὶ μεταβληθήσονται καὶ ἀπὸ ταραχῶν εἰς ἀγαθὰ ἐλεύσονται.

[F. 145v.] Ex libro « Persicae inventionis » sive Danielis prophetae apocalypsibus[1].

Τοξότης. Μὴν Δεκέμβριος ἔχει ἡμέρας λα'.

Ἐν ταὐτῷ ἡ γέννησις τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ· καὶ λάβε σημεῖον ἐκ τούτου, ὅτι ἐὰν ἡ προαιώνιος αὐτοῦ γέννησις[2] εἰς ἡμέραν κυριακὴν λάχῃ, χειμῶνα δριμὺν δηλοῖ, τὸ δὲ θέρος εὐσυννεφές, πρόβατα δὲ

1 Ὑδροχῷ A. 3 ἀπώλ. καὶ ἐπιβουλαὶ καὶ ταραχαὶ δήμ. B. κράτος = carm. v. 60. 4-5 ὕστερον δὲ A] καὶ B. 6 ἀνοσία ἔσται A] νόσοι ἔσονται ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις B. 6-7 στάσιν καὶ ταραχὴν δηλοῖ καὶ κακοβουλίαν κακίστων ἀνδρῶν καὶ πόλεων πτῶσιν B (sic finitur mensis Februarius). 7 ὕβρεις ex carm. v. 59. 11 βοῶν ... καὶ ἄλλων τετραπόδων φθόρος ἔσται carm. v. 65 sq. 14 μάχαι A] ταραχαί B. στάσις ἀνδρῶν στασιαστῶν B. διάστασις carm. v. 63. 14-15 πεσοῦνται - μέγας om. B. 16-17 καὶ πολλοὶ - ἀγαθά] ἄλλος ἔσται ἐπιμελητὴς τῶν πραγμάτων καὶ ἀπὸ ταραχῆς εἰς χαράν B. 20 ἔχω ἡμέραν cod. 23 ἐνσύνεφον (*sic*) cod.

[1] De huius libri contextu cf. supra p. 47. Ficto Danielis prophetae nomine alia quoque vaticinia et apocalypses ornata esse notum; cf. supra p. 50, 1; Tischendorf, *Apocalyps. apocr.*, p. XXX sqq; Klostermann, *Analecta zur Septuaginta*, p. 113 sqq.; idem, *Zeitschr. f. alttest. Wiss.*, XV, 147 sqq.; Vassiliev, *Anecdot. graecobyzant.*, I, 43 sqq.; Harnack, *Gesch. der altchristl. Litteratur*, I, p. 916; Macler, *Revue de l'hist. des relig.*, 25. ann., tom. XLIX (1904), p. 265 sqq. Cf. etiam capitulum p. 173 subsequens.

[2] Ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ auctori (f. 150) in primum Ianuarii diem cadit.

πολλά, μέλι πολύ, λίπος πολύ, θάνατον δὲ νέων ἀνδρῶν ἐν ταὐτῷ. εἰ δὲ ἐν δευτέρᾳ λάχῃ, ὁ χειμὼν μέσος ἔσται· ἐν δὲ τῷ Ἀπριλίῳ μηνὶ καὶ Μαΐῳ βροχὴ πολλὴ καὶ θέρος ἔννοσον καὶ βλαβερὸν ἐν ταὐτῷ. εἰ δὲ ἐν τρίτῃ λάχῃ, ὁ χειμὼν δριμὺς καὶ εἰς μῆκος, τὸ ἔαρ εὐάερον. εἰ δὲ ἐν τετράδι λάχῃ, ὁ χειμὼν ξηρὸς λίαν, χιὼν πολλή, τὸ ἔαρ ἄνυδρον, θέρος θαλπερὸν καὶ ἰσχνόν· καὶ ἀνθρώπων θάνατος μετὰ νόσου· σίτου καὶ κριθοῦ εὐφορία. εἰ δὲ πέμπτῃ λάχῃ, ὁ χειμὼν γλυκύς, τὸ θέρος θαλπερὸν καὶ ἀνθρώπων θάνατος. εἰ δὲ ἐν παρασκευῇ λάχῃ, ὁ χειμὼν μυσώδης καὶ χειμάρρων φθορὰ καὶ ψῦχος μέγα καὶ νιφετὸς καὶ ὑετός, τὸ ἔαρ μετὰ ὀμματοπονίας· καὶ νηπίων μόρος. εἰ δ' ἐν σαββάτῳ λάχῃ, ὁ χειμὼν δριμὺς καὶ ταραχαὶ ἀνέμων καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔαρι, τὸ θέρος θαλπερόν· σίτου καὶ κριθοῦ σπάνη ἐν ταὐτῷ.

1 θάνατος cod. 5 χείον πολύ cod. 7-8 θαλπερών cod. 7 ἐμ παρασκευῇ cod. 8-9 μικόδης cod. : μυσώδης dubitans scripsi. 11 ἔαρ cod.

EXCERPTA EX CODICE 26 (Berolin. Phill. 1577)

[F. 71.] Ἐκ τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ προφήτου Δανιήλ[1].

ιγ'. Περὶ βροντισμοῦ ἄγαν.

Ἐὰν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ βροντισμὸς ἄγαν γένηται, ἔνδειξιν ποιεῖ, ὅτι ἐὰν εἰς τὴν α' ἢ εἰς τὴν δ' ἡμέραν τοῦ παρόντος μηνὸς βροντήσῃ, ὅτι ἄνθρωπος μέγας θανεῖται ἢ ἀφανισθῇ. εἰ δὲ εἰς τὴν ε' ἡμέραν τοῦ παρόντος μηνὸς ἢ εἰς τὴν ς' ἢ εἰς τὴν ζ' βροντισμὸς γένηται, ὅτι οἱ τριστάται καὶ οἱ σατράπαι τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἅμα συντριβήσονται· ὀπώρᾳ δὲ σῖτος καὶ κριθὴ καὶ ὄσπριον πολὺ γένηται ἢ καὶ τὰ κλήματα τῆς ἀμπέλου εὐτυχήσουσιν. εἰ δὲ εἰς τὴν η' αὐτοῦ βροντήσῃ, ἡ ὀπώρα ἐν τοῖς δένδροις πληγήσεται. εἰ δὲ εἰς τὴν θ' αὐτοῦ βροντήσῃ, οἱ ἄνθρωποι εἰς ταραχὰς καὶ πάθος ἔσονται· ἡ σπορὰ δὲ καὶ ἡ σταφυλὴ εὖ γένηται. εἰ δὲ εἰς τὴν ι' αὐτοῦ βροντήσῃ, εὐθηνίαν ἄμετρον δηλοῖ, πλὴν δὲ βασιλέως βία ἐντὸς τοῦ κάστρου αὐτοῦ πληγήσεται. εἰ δὲ εἰς τὴν ιβ' αὐτοῦ βροντήσῃ, ἀκρὶς φανεῖται καὶ τὴν σπορὰν βλάψει καὶ αὐτὴ εἰς τιμὴν ἔλθοιε. εἰ δὲ εἰς τὴν ιγ' αὐτοῦ βροντήσῃ, εὖ ἔσται ἐν τούτῳ εἰς τοὺς πάντας ἀνθρώπους, σῖτος δὲ καὶ κριθὴ εὐτυχήσουσιν. εἰ δὲ εἰς τὴν ιδ' αὐτοῦ βροντήσῃ, ἡ βασιλεία τῶν αὐτῶν μερῶν εἰς ἔξοδον πολλὴν ἔλθοιεν οὕτως ὅτι καὶ τὰ βεστιάρια αὐτοῦ εὐχερεθήσεται. εἰ δέ εἰς τὰς ιε' βροντήσῃ, ἀκρὶς φανεῖται, ζημίαν δὲ τόσην οὐ ποιήσει. εἰ δὲ εἰς τὴν ις' αὐτοῦ βροντήσῃ, ἔνδειξιν ποιεῖ ὅτι μέχρι καὶ τελειώσεως τοῦ παρόντος μηνὸς ἐὰν βροντήσῃ, τὰ πάντα εἰς καλὸν καὶ συμφέρον ἔσονται ἐν παντὶ κόσμῳ. [f. 71v] οἱ δὲ μαθηματικοὶ οὕτως ἔφασαν, ὅτι ἐὰν βροντήσῃ καὶ ἡ Σελήνη εἰς αὖξος λάχῃ, γνώρισον ὅτι ἄνεμον καὶ ὑετὸν καὶ ὑγρασίαν δηλοῖ ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ· εἰ δὲ εἰς ἀπόχυσιν λάχῃ, γίνωσκε ὅτι τὸν ἐπιόντα χρόνον ταῦτα πληρωθήσονται[2].

6 τὰς ς' et τὰς ζ' cod. 7 τριστάται: « τρίτης μοίρας ἄρχοντες » Lexic. Cyrilli; cf. Cangius s. v.; IV Reg. 7, 2. 13 μία cod. : corr. Cumont. 15 αὐτή i. e. ἡ σπορά. 17 sq. hic prophetae verba non intellego; ἔξοδος videtur = sumptus.

[1] De Danielis apocalypsibus cf. supra p. 171, 1. Hasce apocalypses eiusdem officinae esse quam eas quarum frustulum supra p. 171 sq. ex cod. 25 edidimus consensus rerum et verborum probat. — F. 69 in hoc tractatu τὰ μέρη τῆς Βαβυλωνίας occurrunt.

[2] Sequitur versus supra p. 51 in Catalogo exscriptus : Ὅτε εὐπλοεῖς κτλ.

Ps.-Apollonius Tyanaeus de horis diei et noctis.

Opusculi quod sequitur inscriptionem impudenter fictam esse neminem negaturum esse certissimum : quamquam non prorsus desunt quae ut haec quoque in lucem prodamus suadere videantur. Primum enim luculentius syncretismi quem vocant exemplum me usquam legisse non memini, perlectoque huius opusculi exordio minus miraberis Georgium Syncellum (I, p. 646, ed. Bonn.) haec narravisse de Imperatore Vespasiano : τὸν γὰρ πρεσβύτατον υἱὸν Τίτον τὸν πρὸς Ἰουδαίους πόλεμον ἐκτελέσαντα καταλιπὼν αὐτὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα παραγίνεται, ὡς Ἕλληνες μυθεύουσιν, ἐφ' οἷς ἠκηκόει παρὰ τοῦ Τυανέως Ἀπολλωνίου περὶ τοῦ Χριστοῦ τῆς βασιλείας καὶ τῶν λοιπῶν εὐδοκιμήσεων κατὰ τὴν Αἴγυπτον συντυχὼν αὐτῷ ἐξ Ἰνδῶν καὶ Βραχμάνων ἐπανελθόντι τῶν ἐκεῖσε Γυμνοσοφιστῶν. Deinde formam huius opusculi cum aliis scriptis Apollonio suppositis Arabice tantum servatis concinere quae ad p. 175, 10 adnotavi demonstrant. Denique mysticam de singulis diei et noctis horis doctrinam hic ab Apollonio explicatam ad verbum congruere cum libello quodam qui inscribitur " Testamentum Adami „ sive " Poenitentia Adami „ sive " Apocalypsis Adami „ memoratu dignum. Quem librum e Gnosticorum fabrica processisse vidit E. Renan, *Journ. Asiat.*, 5. ser., t. II (1863), p. 427 sqq. Primus eum integrum edidit Car. Bezold, *Das Arabisch-Aethiopische Testamentum Adami* (*Oriental. Studien Theod. Nöldeke zum 70. Geburtstag gewidmet*, p. 893 sqq.). Quem virum doctissimum meum in usum et Aethiopici et Arabici textus versionem germanicam summa comitate confecisse grato animo profiteor. Quae autem esset huius Testamenti vis in religione Islamitica, Goldziher (*Archiv f. Relig.-Wiss.*, IX, 301 sq.) nuperrime clare exposuit. Eandem doctrinam Apollonio cuidam μαθηματικῷ in codicibus Graecis tribui iam a. 1892 demonstravit M. Rh. James (*Texts and Studies*, II, 2, p. 121), codice Paris. gr. 2419, f. 247^{v} usus (cf. etiam quae Gaulminus ad Pselli de daemon. operat. ex eodem fortasse codice exscripsit, v. Cedrenus, ed. Migne, II, p. 846, 70; 853, 91). Nunc codice Berolinensi inspecto quis fuerit ille Apollonius " mathematicus „ nobis exploratum. — Testamentum ipsum Adami graecum usurpavit Cedrenus (p. 9, ed. Paris.); nova frustula graeca ex cod. Paris. gr. 2316, f. 324 ed. R. Reitzenstein, *Poimandres*, p. 258. Neque tamen a magis medii demum aevi Apollonio Tyanaeo haec addicta esse putandum; quam suspicionem exordium tractatus infra editi refellit, quod fictum esse puto iam paulo ante Eusebii opus illud adversus Hieroclis λόγον φιλαλήθη de Philostrati vita Apollonii scriptum; cf. Euseb., l. c., p. 407, 27 in Philostr. ed. Kayser (ed. min.), vol. I αὐτίκα τῶν νῦν εἰσιν οἳ περιέργους μηχανὰς τῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀνακειμένας προσηγορίᾳ κατειληφέναι λέγουσιν et Ps.-Iustin. quaest. et respons. ad orthodox. (s. IV exeuntis sive V ineuntis) 24 : τὰ Ἀπολλωνίου τελέσματα... θαλάττης ὁρμὰς καὶ ἀνέμων φορὰς καὶ μυιῶν καὶ θηρίων ἐπιδρομὰς ὡς ὁρῶμεν κωλύουσι; quae mire cum nostro opusculo p. 176, 12 concordant; cf. etiam Anastasium " magnum „ Antiochenum apud Cedrenum, I, p. 432 citatum (I. Miller, *Philolog.*, LI, 581 sq.) : μέχρι νῦν ἔν τισι τόποις ἐνεργοῦσι τὰ ἀποτελέσματα (infra p. 175, 8) ἱστάμενα τὰ μὲν εἰς ἀποτροπὴν ζώων τετραπόδων καὶ πετεινῶν βλάπτειν δυναμένων ἀνθρώπους, τὰ δὲ εἰς ἐποχὴν ῥευμάτων ποταμοῦ ἀτάκτως φερομένου κτλ. (cf. infra p. 176, 11). Sed posterioris quoque aevi Graecos doctrinam de horis ab Apollonio Tyanaeo repetivisse testis est Quazwinius inter Arabum geographos s. XIII notissimus, ex quo haec descripsit et vertit Leclerc, *Journ. Asiat.*, VI, 14 (1869), p. 129 : " Parmi les merveilles de Constantinople est une horloge où „ l'on voit autant de portes qu'il y a d'heures. A chaque heure sort un person- „ nage qui reste dehors tout le temps de cette heure, puis au moment d'une „ autre heure il rentre et il en sort un autre. Les Grecs disent que c'est l'œuvre „ du sage Balinas (= Apollonius Tyanaeus). „ Cf. etiam Eilh. Wiedemann, *Beiträge z. Gesch. der Naturwissenschaften*, V, Sitzgsber. d. Physik-Medicin. Societät zu Erlangen, XXXVII (1905), p. 412. — De libris Apollonii ab Arabibus adhibitis, cf. etiam Silvestre de Sacy, *Not. et Extr.*, IV, 1, p. 116 ss. (Liber Apollonii [Belini] " De Secretis naturae „ saec. VI in Syriacam inde in Arabicam linguam versus est, ex Arabica vero in Latinam saec. XII, ut videtur; cf. Nau, *Revue de l'Orient chrétien*, 1907, p. 99 ss.); Steinschneider, *Zeitschr. d. deutsch. morgenländ. Ges.*, XLV, 439 sqq.

In codice Berolinensi abbreviaturis solitis semper scripta sunt nomina sacra velut θς, κς, Ις Χς οὐνς ἀνος; eadem linea supra scripta voces quoque barbarae ut in papyris distinguuntur. Accentus ubi in cod. desiderantur et ipse omisi. — Nonnullis locis litterae fere evanidae vel alioqui lectu difficiles sunt.

[F. 72^{v}.] Βίβλος σοφίας καὶ συνέσεως ἀποτελεσμάτων Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως.

Ὃς ἔγραψε καὶ ἐδίδαξε Σούστουμον Θάλασσον τὸν αὐτοῦ μαθητὴν λέγων αὐτῷ οὕτως· υἱὲ ἄκουσόν μου· καὶ ἀποδείξω σοι μυστήριον σοφίας τὸ πολλοῖς ἄγνωστον καὶ ἀγνώριστον καὶ ἀπόκρυφον περὶ καιρῶν καὶ χρόνων ὡρῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν, ἔτι ὀνομασίας καὶ ἐνεργείας αὐτῶν καὶ σοφίας ἀληθινῆς τῆς ἐν αὐταῖς ἀποκεκρυμμένης· καὶ ἀποκαλύψω σοι τῆς ἐκ θεοῦ δοθείσης μοι γνώσεως τὰ ἀποτελέσματα, δι' ὧν στοιχειοῦνται πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδοὺ γὰρ τέσσαρας βίβλους τιμιωτέρας χρυσῶν καὶ λίθων πολυτελῶν ἐκτίσαμεν· μίαν μὲν ἀστρονομίας, ἑτέραν δὲ ἀστρολογίας, τρίτην σχο-

3 σούστουμον (*sic*) : nomen sine dubio corruptum; an Πούστουμος (Πουστούμιος Dittenberger, *Syll., Inscr.*, II, 724)? Θάλασσος : " Thalissus „ s. Thayousous in opere a Sacy et Nau (p. 101) excerpto. 10 Eodem modo loquitur " Balinas „ i. e. Apollonius in " libro talismanum „ Arabice servato; cf. Leclerci versionem, l. c., p. 124 : " Écoute mes dernières volontés. Je t'apprendrai une science sublime „ qui vaut mieux que l'or et l'argent, qui m'a soumis les princes et les grands et „ qui m'a été donnée par Dieu „; cf. etiam Nau, l. c., p. 101 : " Ego Apollonius in praestigiis admirandus „. 11 ἐκτισα$^{\mu'}$ B(erolinensis). μίαν : in B suprascripti numeri α', deinde β' γ' δ'.

λαστικὴν καὶ τετάρτην πασῶν οὖσαν τιμιωτέραν ἐν ᾗ τὰ μεγάλα καὶ φοβερά ἐστι σημεῖα καὶ ἐξ ἴσης τεράστια καὶ μυστήρια· λέγω δὴ τὴν περὶ στοιχειώσεως τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δημιουργηθέντων καὶ ὁρωμένων κτισμάτων, ἵνα ὁ μεταχειριζόμενος εἰ βούλεται, <....> ἐπιτετευγμένως καὶ εὐστόχως τὰ τοιαῦτα τεράστια διαπράττεσθαι. πάσης ἀπέχεσθαι πονηρᾶς πράξεως, μάλιστα δὲ τῆς πρὸς τὰς γυναῖκας ὁμιλίας καὶ συνελεύσεως. ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ γυναικὶ ὀφείλει ὑπηρέτιδι χρῆσθαι πρὸς τὰς τοιαύτας ἐνεργείας, ἐπειδὴ παράλογα ἀπ' αὐτῶν πολλὰ ἀποβαίνειν πεφύκασι· εἰ γὰρ τύχοι ἐν ἐμμήνοις οὖσα, τὰ δένδρα ἐν οἷς ἂν πλησιάσῃ ξηραίνονται, καὶ βρύσιν ὕδατος ποιοῦσι βλάπτεσθαι <καὶ> ἄνω καὶ ἐκτὸς στρομβεῖσθαι καὶ φέρεσθαι. χρὴ οὖν ὡς εἴρηται ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα παραφυλάττεσθαι, εἴτε ὅλως τις ἐθέλει ὑπὸ τὸν τῆς Ἀνάγκης ζυγὸν ἀγαγεῖν πάντως τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς γῆς, δένδρα λύων καὶ ὄρνεα καὶ θηρία καὶ ἑρπετὰ καὶ ἀνέμων πνοὰς καὶ ποταμῶν ῥοὰς δέων. ὧν ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἀκριβῶς μεταχειριζόμενος ὀνομασίας λέγει καὶ ὀνομάζει τοῦ μεγάλου καὶ παντεξουσιάζοντος θεοῦ, ἁρμοζούσας ἑκάστῳ καιρῷ καὶ χρόνῳ, καθὼς μέλλει τὰ τοιαῦτα ὑποτελεῖν· τοῖς γὰρ μετὰ τῶν τοιούτων ὀνομάτων παρακαλοῦσι καὶ δεομένοις εὐήκοος γίνεται. τὰς τοιαύτας δὲ ὀνομασίας ἐν τῇ τοιαύτῃ βίβλῳ συνερμηνεύσω. [ΙC' ΧC' ΘC' ΚC'] Ὁ δὲ μέλλων ἐν Βηθλεὲμ ἐκ τῆς Παρθένου γεννᾶσθαι αὐτὸς μέγας διδάσκαλος γενήσεται καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος σώσει καὶ τοὺς εἰδώλων ναοὺς καταλύσει· τὴν δὲ ἀποτελεσματικὴν ἣν ἐγὼ ποιήσω οὐκ ἀφανίσει, διότι πᾶν ὅπερ ἀπετέλεσα μετὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἀπετέλεσα [f. 73] καὶ ἐστερέωσα· ὁ δὲ ναὸς ὃν ἐγὼ ἐν Τυάνοις ᾠκοδόμησα, ἐν ᾧ καὶ χρυσοῦν στῦλον ἔστησα, οὗτος παρὰ πάντων προσκυνητὸς γενήσεται. προσήκει δή σε προσέχειν τὸν νοῦν καὶ ὅτε βούλει ἐρτάσασθαι ἔργον θαυμαστόν, ἵνα ὀνομάζῃς ἑκάστου καιροῦ καὶ χρόνου καὶ Ἡλίου καὶ Σελήνης καὶ ἀνέμων καὶ θαλάσσης ὀνομασίας, Σελήνης

σ' λ'

2 ἐξε B. 4 εἰ βου τι B : suppl. fort. δύνηται. ἐπιτεταγμένως B. 5 ἀπέχεσθαι pro imperativo; ἀπέχεσθαι πάσης ὀφείλει πονηρᾶς πράξεως Paris. 2419, f. 247v. 7 haec festive et concordant et dissentiunt cum papyro magica Mus. Britann. n. 125, saec. V (p. 123 sqq.) ubi incantamentum quoddam inscribitur : Ἀπολλωνίου Τυανέως ὑπηρέτις (docemur quomodo divinitas quaevis in vetulae speciem conversa ad servitium magi cogatur). 7 τύχοιεν ἐκμήνας cod. Cf. Plin., *N. H.*, VII, 64 (nihil facile reperiatur mulierum profluvio magis monstrificum : sterilescunt contactae fruges etc.); Riess in Wissowa, *Realencycl.*, I, 85 sq. 10 καὶ addidi. 14 ῥιᾶς δέον ὧν ὧν B. 18 καὶ δεομένοις recepi ex Nauii Parisinis; καὶ δ. in B paene evanidum. ἐβήκοος B. 20 sqq. nonne revera hoc " syncretismi „ speculum limpidissimum est? Ceterum auctorem Apollonium suum Christo vetustiorem habuisse apparet. ἐν] ἐκ B, sed videtur correctum ex ἐμ. 21 possis <καὶ> αὐτὸς μέγας διδάσκαλος : cf. Euseb. *in Philostrat.*, c. 6 (p. 375, 5 K.). 24 dicere videtur de heroo quod Caracalla (Tyanis ut videtur, cf. Philostrat., I, 5; VIII, 31 fin.) Apollonio exstruxit (Cass. Dio, LXXVII, 18) vel de templo ab Aureliano Apollonii umbrae promisso (Vopisc. *Aurel.*, c. 21), vel de templo Iovis Asbamaei (Amm. Marcell., XXIII, 6, 19).

καλοσχηματίστου οὔσης πρὸς τοὺς ἀστέρας κατά τε τρίγωνον καὶ ἑξάγωνον, προσθετικῆς οὔσης τοῖς ἀριθμοῖς.

Ἔαρ. Ἀπὸ τῆς ιγ' τοῦ Μαρτίου μηνὸς μέχρι καὶ τῆς ιγ' τοῦ Ἰουνίου λέγεται ἔαρ, οὗτινος ζῳδιά εἰσιν ταῦτα· ♈ ♉ ♊· [ἄτινα καὶ οὕτως Ῥωμαικῶς ὀνομάζονται· Κριὸς Ταῦρος Δίδυμοι·] ὀνομάζεται δὲ οὗτος ὁ καιρὸς Ἰλεκβρουθέν. ἀπὸ τῆς ιγ' τοῦ Ἰουνίου μέχρι τῆς ιγ' τοῦ Σεπτεμβρίου λέγεται θέρος, οὗτινος ζῳδιά εἰσι ταῦτα· ♋ ♌ ♍· ὀνομάζεται δὲ οὗτος ὁ καιρὸς Λιουράν. ἀπὸ τῆς ιγ' τοῦ Σεπτεμβρίου μέχρι καὶ τῆς ιγ' τοῦ Δεκεμβρίου μετόπωρον· οὗτινος ζῳδιά εἰσι ταῦτα· ♎ ♏ ♐· ὀνομάζεται δὲ ὁ καιρὸς οὗτος Ἀμβλμβηρ. ἀπὸ τῆς ιγ' τοῦ Δεκεμβρίου μέχρι καὶ τῆς ιγ' τοῦ Μαρτίου χειμών· καὶ τὰ ζῳδια ταῦτα· ♑ ♒ ♓· ὀνομάζεται δὲ ὁ καιρὸς οὗτος Σαρδααφέη ἢ Σαρδαφεή.

Περὶ τῶν ὡρῶν τῆς ἡμέρας πῶς καλοῦνται καὶ τί ἔργον ποιεῖ ἑκάστη ὥρα. Ἡ πρώτη ὥρα τῆς ἡμέρας καλεῖται Ἰαέκ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀγαθόν ἐστι τοῖς ἀνθρώποις προσεύχεσθαι. ἡ β' ὥρα τῆς ἡμέρας καλεῖται Ναουρᾶν· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εὐχαὶ καὶ ὕμνοι τῶν ἀγγέλων. ἡ τρίτη ὥρα καλεῖται Χαρσιάρω· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εὐχαριστοῦσιν πάντα τὰ πετεινὰ τὸν θεόν· καὶ ἀποτελεῖται ἐν αὐτῇ πᾶν στοιχεῖον τῶν ὄρνεων. ἡ τετάρτη ὥρα καλεῖται Σλαχνέ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εὐχαριστοῦσιν πάντα τὰ ποιήματα τὸν θεόν· ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ἀποτελεῖται πᾶν στοιχεῖον ὄφεων καὶ σκορπίων καὶ δρακόντων καὶ τῶν λοιπῶν πάντων ἰοβόλων. ἡ ε' ὥρα καλεῖται Σαγλάτ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ αἰνεῖ πᾶν ζῷον τὸν θεόν· καὶ ἀποτελεῖται ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ πᾶν στοιχεῖον τετραπόδων, λέοντος πάρδου ἄρκτου λύκου καὶ τῶν ὁμοίων. ἡ ς' ὥρα καλεῖται Τῇ ἐχμούλ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ δυσωποῦσι τὰ Χερουβὶμ ὑπὲρ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ζ' ὥρα καλεῖται Βερουκ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ αἰνοῦσι τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. <....>. ἡ θ' ὥρα καλεῖται Χαπβρόυη <....>. Ἡ ι' ὥρα καλεῖται Βουχοῦν· ἐν αὐτῇ αἰνοῦσι τὰ ὕδατα τὸν θεόν· καὶ πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ἐπιπολάζει ἐπάνω τῶν

1-2 τρυγόνων καὶ ἑξαγόνων προσθετικοῖς οὖσι B. 4-5 interpolatio Byzantina : ceteri signorum characteres non explicantur. Sed temporum anni quoque initia hic secundum calendarium Byzantinum mutata esse recte adnotat Nau. 6 nomina sacra rubro scripta et linea supra posita distincta sunt. 12 ex duplici nominis forma nomina barbarica in archetypo litteris Hebraicis scripta esse qualia etiam nunc in Paris. 2419 exstant Cumont concludit. 13 sqq. Horarum tabulam ex Testamento Adam ab ipso Aethiopice et Arabice l. c. editam mea causa comiter germanice versam mihi misit Carolus Bezold. Nomina horarum in his versionibus desunt. 16 Ναvουρίς in Paris. gr. 2316; cf. Reitzenstein, l. c., p. 258. 17 Οὐχοσιούρ in Paris. 2316. 22 ἰόβολον B. 27 hora octava omissa est : " hora octava eum caelestes lucidi glorificant „ Aeth. et Arab. [Ἡ ὀγδόη ὥρα καλεῖται Βουράν Nau ex Paris. 2316]. 28 lacunam iterum statui (ἐννάτη δέησις καὶ λατρεία ἀνθρώπου Cedrenus); " hora nona serviunt angeli Dei qui stant ante thronum maiestatis

v

eius „ Arab. et sim. Aeth. [ἡ Χαπαυροὺν addit Nau ex codd. Paris.]. 29 καταβαι ἐπὶ πολλαζ(ει) B.

ὑδάτων καὶ ἁγιάζει αὐτά· εἰ μὴ γὰρ τοῦτο ἦν, διὰ τοῦ ὕδατος ἂν ἔβλαπτον οἱ δαίμονες τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ εἰ ἄνθρωπος καθαρὸς ἄρῃ ὕδωρ καὶ μίξῃ μετὰ ἁγίου ἐλαίου, πᾶν νόσημα ἰάσεται· καὶ δαιμονῶντας [f. 73v] καθαρίσει καὶ ἀπελάσει δαίμονας. ἡ ια′ ὥρα καλεῖται Σημβροῦ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εὐφραίνονται οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ. ἡ ιβ′ ὥρα καλεῖται Δακνειοῦν· ἐν αὐτῇ εὐπρόσδεκταί εἰσιν αἱ εὐχαὶ τῶν ἀνθρώπων πρὸς θεόν.

Περὶ τῶν ιβ′ ὡρῶν τῆς νυκτός. Ἡ α′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Σουχουλούμ· ἐν αὐτῇ αἰνοῦσιν οἱ δαίμονες τὸν θεόν· καὶ ἐν αὐτῇ οὔτε ἀδικοῦσιν οὔτε κολάζουσι μέχρι ἂν ἡ δέησις αὐτῶν τελειωθῇ. ἡ β′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Βεπτερούλ· ἐν αὐτῇ αἰνοῦσιν οἱ ἰχθύες τὸν θεόν καὶ πᾶν εἴ τί ἐστιν ἐν τοῖς ὕδασιν. ἡ γ′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Ταχράν· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ αἰνοῦσιν οἱ δράκοντες τὸν θεὸν καὶ τὸ τοῦ πυρὸς βάθος καὶ πάντα ὅσα εἰσὶν κατωτέρω, ἃ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις νοῆσαι ἢ ἐξειπεῖν οὐ δύναται. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὀφείλει ποιεῖν στοιχείωσιν ἀποτελεσμάτων εἰς δράκοντάς τε καὶ ὄφεις καὶ περὶ πυρός. ἡ δ′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Ἀγχέλ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ διέρχονται οἱ δαίμονες ἐν τοῖς μνήμασι καὶ οἷος ἄνθρωπος διέλθῃ ἐκεῖ, βλαβήσεται καὶ φόβον καὶ φρίκην λήψεται ἐκ τῆς τῶν δαιμόνων φαντασίας· ἡ δ′ αὐτὴ ὥρα ἐπιτελεῖ ἐπί τε (sequuntur 23 signa cryptographica) καὶ εἰς πᾶν (13 signa). ἡ ε′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Κοσγάρ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ αἰνοῦσι τὰ ἐπάνω τοῦ οὐρανοῦ ὕδατα τὸν θεὸν καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ. ἡ ς′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Ζερούς· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ δέον ἡσυχάζειν καὶ ἀναπαύεσθαι· ἔχει γὰρ <οὐ> μικρὸν φόβον. ἡ ζ′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Μαχλουχ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀναπαύονται πάντα τὰ ζῷα καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑπνοῦσι· ταύτῃ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐὰν ἁρπάσῃ ἄνθρωπος ὕδωρ καὶ λάβῃ αὐτὸ ἱερεὺς καὶ μίξῃ μετὰ ἁγίου ἐλαίου καὶ ἁγιάσῃ αὐτὸ καὶ ἀλείψῃ ἀσθενοῦντα, ἂν ἀγρυπνῇ, παρευθὺ τῆς νόσου ἀπαλλαγήσεται.

1 ἁγιάζει B. μή in B legend. vid., non μήν. 2-4 eadem in Arab. et Aethiop. 3 ἄρει et μίξει B. 9 Δουχαλείμ Paris. 2316. 11 καλεῖται δὲ Πέλουρ Paris 2316. 13 cum Arab. consentit : " ignis qui sub profundo est „ (paulo alit. Aethiop.). 14 " hac hora nemo loqui potest „ Aeth. et Arab. 17 Prorsus diversa de hora quarta apud Aeth. et Arab. (" Seraphim deum magnificant „ Aeth.; in Arab. addita quaedam de Adami poenitentia). 20-21 quae post τε sequuntur usque ad finem huius horae maximam partem cryptographice exarata sunt; methodum nusquam inveni neque ipse adhuc perspexi. Signis quibusdam (scil. 5.-10.) manu 1 supra-scriptum Μιχαίλ, deinde (post πᾶν) : ἐναντίον. Sed scriptor ipse certe voce Μιχαὴλ erravisse videtur : nam Gaulmini codex haec praebet : ἐν ᾗ ὀφείλει πᾶς ἐνεργεῖν ἐπὶ μαγικοῦ καὶ παντὸς γοητικοῦ πράγματος; in fine igitur legendum in cod. B καὶ εἰς πᾶν vel γοητικὸν vel ἐναντίον πρᾶγμα [ἐν ᾗ ὀφείλει ἐνεργεῖν ἐπί τε ἀγάπην καὶ ἔχθραν καὶ δεσμοὺς καὶ ἐναντίον πρᾶγμα Nau ex Paris. 2316]. 24 apud Arab. et Aeth. nubes timore plenae deum adorant. οὐ supplevi. 26 οἱ ἄνθρωποι : τὰ ὕδατα Aeth. et Arab. 27 ἁγιάση B. αὐτοῦ in B exstare videtur. 28 παρὼθῆ (s. παρὰθῆ) B : παρευθὺ recepi ex Gaulmini codice.

<....>. ἡ θ′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Σοφγοῦ. ἡ ι′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Χαλτοῦ. ἡ ια′ ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Γαλγοῦ· ἐν αὐτῇ ἀνοίγονται αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὁ προσευχόμενος ἐν καθαρᾷ συνειδήσει καὶ καρδίᾳ εὐάκουστος γίνεται· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ περιίπτανται ταῖς πτέρυξι σὺν ἤχῳ οἱ ἄγγελοι καὶ τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφίμ· καὶ ἔστιν χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ· ἀνατέλλει δὲ καὶ ὁ Ἥλιος ἐξ Ἐδὲμ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ἡ ιβ′ ὥρα καλεῖται Ἄλσιγκουλ· ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀναπαύονται τὰ τάγματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ πύρινα τάγματα.

Αὗταί εἰσιν αἱ ὀνομασίαι τῶν ὡρῶν ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν ταῖς ζ′ ἡμέραις· ταύτας ἔμαθον καὶ ἔλαβον παρὰ θεοῦ καὶ ἐγνώρισα καὶ ἐδήλωσά σοι. [f. 74] τῷ οὖν καλῶς νοήσαντι οὐκ ἀποκρυβήσεται τῶν ὄντων οὐδέν, ἀλλὰ πάντα αὐτῷ ὑποταγήσονται.

Περὶ τῶν εὐλογημένων ὡρῶν τῶν ἡμερῶν· αὗται αἱ ὧραι τῶν ἡμερῶν, ἐν αἷς ὅπερ βούλει ποιεῖσθαι ἔσεται βέβαιον καὶ ἀσφαλές.

Οἱ ἄγγελοι οἱ ἐπιστατοῦντες τὰς ζ′ ἡμέρας εἰσὶν οὗτοι. ἡ ἡμέρα α′ ἤγουν κυριακὴ ἔχει ὥρας ἀγαθὰς τὴν α′ β′ η′ θ′· διοικεῖ δὲ ἐν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Μιχαήλ. ἡ ἡμέρα δευτέρα ἔχει ὥρας ἀγαθὰς τὴν α′ β′ ς′· διοικεῖ δὲ ἐν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Οὐριήλ. ἡ ἡμέρα γ′ ἔχει ὥρας ἀγαθὰς τὴν α′ β′ η′· διοικεῖ δὲ ἐν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Καταχαήλ. ἡ ἡμέρα δ′ ἔχει ὥρας ἀγαθὰς τὴν α′ δ′· διοικεῖ δὲ ἐν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Ῥαμαήλ. ἡ ἡμέρα ε′ ἔχει ὥρας ἀγαθὰς τὴν ε′ ς′ ζ′ η′· διοικεῖ δὲ ἐν αὐτῇ ὁ ἄγγελος Ῥαφαήλ. ἡ ἡμέρα ζ′ ἤτοι τὸ σάββατόν ἐστιν ἀργὸν καὶ κατάπαυσις πάσης ἐνεργείας. αὗται αἱ ὧραι τῶν ἡμερῶν εὐλογημέναι εἰσὶ παρὰ θεῷ. ἐπὶ παντὶ οὖν ἔργῳ ὃ θέλεις κατασκευάσαι, φύλασσε ταύτας ὡς φυλάσσεται θησαυρὸς ἐν τῇ γῇ· οἱ γὰρ σοφοὶ ἀπέκρυψαν ταύτας ὡς θησαυρὸν ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, διότι ἐν αὐτοῖς πνεῦμα

1 hora octava iterum in B omissa; etiam in Aeth. haec tantum : " hora octava terra gramen et viride producit et arbores „, in Arab. haec quoque decurtata; « ἐν ᾗ ἀποτέλεσμα στοιχείων καὶ παντοίων φυτῶν » Gaulminus. [Ἡ ὀγδόη ὥρα τῆς νυκτὸς καλεῖται Ζάνβε· ὀφείλει τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἀποτέλεσμα στοιχειῶσαι περὶ δένδρων καὶ χωραφίων ἀμπελώνων τε καὶ ἐλαιώνων καὶ πάντων τῶν φυτῶν Nau ex Parisinis]. « θ′ ἐν ᾗ τελεῖται οὐδέν » Gaulminus. " Decima hora portae caeli sese aperiunt et hac hora preces liberorum fidelium (s. fidelium liberorum meorum) exaudiuntur „ etc. Aeth. et Arab.; item Gaulminus : ἐν ᾗ ἀνοίγονται αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἄνθρωπος ἐν κατανύξει γενόμενος εὐήκοος γενήσεται.

χ

4 εὐάκουστος potius quam εὐαίνυστος B. 5 συνῃ B : " galli excitantur ad hoc tempus sono alarum Seraphim „ de decima hora Aeth. et Arab. : de undecima Gaulminus quoque et Nauii Parisini. 6 εἰς Ἐδὲμ Aeth. et Arab. 7 ἄλσινκουλ B. 10-11 ἐδηλώσατο B. 11 τῷ scripsi : τὸ B. ἀποκρυβήσονται B. τι τῶν B. 15 Cf. Bouché-Leclercq, *Astrol. gr.*, p. 623, 1; Wünsch, *Zaubergerät*, p. 30. τὰς ζ′ ἡμέρας : accusativus etiam cum εὐχαριστεῖν, δουλεύειν, ἀπιστεῖν, coniunctus, cf. Jannaris, *Greek Grammar*, p. 325 sq. 16 διηκῆ B. 18 sec. alios Gabriel. 19 alii Samael. 20 τὴν δαδ B (solita abbreviatura pro Δαυὶδ abductus) : α′ δ′ dubitans scripsi [Nau hunc diem omisit]. alii Raphael. 22 alii Iophiel. 24 ᾧ B. φύλασσαι B. 25 καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν post γῇ, sed expunctum, B.

σοφίας ἐστί· καὶ τὴν βίβλον ταύτην μὴ ἀπιστήσῃς, ἐπειδὴ βαθμοὺς ὁ θεὸς ἑκατέρων ἐποίησεν καὶ μετὰ τοῦ φοβεροῦ καὶ κρυπτοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τελειοῦνται. ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ὡρῶν τῶν ἀνωτέρω γεγραμμένων ἀπετέλεσα ἀποτελέσματα καὶ οὐκ ἔστι τις περὶ τούτων ἀμφιβολία. καὶ εἰ μὴ ἐγίνωσκον, ὅτι ἀνθρωπίνη φύσις ἐνταῦθα οὐ μένει ἀλλ' ἐν ἄλλῳ κόσμῳ πορεύεται, τὴν ἐμὴν σοφίαν οὐκ ἐφανέρουν τινί, τέκνον ἐμόν, διότι ὑπὲρ χρυσίου καὶ λίθων τιμίων τιμιωτέρα ἐστί. σοὶ δὲ δείξω χάριν τοῦ διαμένειν τὸ μνημόσυνόν μου ἀεί.

Αἱ ὀνομασίαι τῶν ἀγγέλων τῶν δουλευόντων τοὺς δικαίους· Συμπά, Ἰδά, Γαλμαήλ, Ἐνθοώρ, κεφαλὴ δὲ αὐτῶν ἐστιν τὸ ὄρος Ὑφηδ· Βερφαήλ, Γουζαήλ, Ἐναμερφαὴλ καὶ ὁ μέγας Ἀββαὴλ καὶ ὁ ἄρχων τῶν πύργων Γαναήλ, Φερφαήλ, Ἀσυναραήλ, Γαβριὴλ καὶ ὁ ἄρχων τῶν πύργων Τελγραδὲχ ἢ Τετραδέχ, Δαναήλ, Τεπταδαήλ, Ἀαβραὴλ καὶ ὁ ἄρχων τῶν πύργων Ἀρκαήλ.

Περὶ τῶν ὀνομάτων τοῦ Ἡλίου ἐν τοῖς τέσσαρσι καιροῖς τοῦ χρόνου· ἔαρ Ἀθερνύφ· θέρος Ἀηχμοῦν· μετόπωρον Ἀποβριομούμ· χειμὼν Φουμαρὶδ ἢ Ἀπαριοῦμ.

Περὶ τῶν ὀνομάτων τῆς Σελήνης τῶν δ' καιρῶν· ἔαρ Ληβανουθάν· θέρος Δηνφύβ· [f. 74v] μετόπωρον Αἰδέχ· χειμὼν Σαρνὰχ ἢ Σαρνάρ.

Τὰ ὀνόματα τῶν τεσσάρων καιρῶν τοῦ χρόνου· ἔαρ Σαχσαούρ· θέρος Ἀμκούρφ· μετόπωρον Μαφθάατελ· χειμὼν Νιαχηνιάμ.

Τὰ ὀνόματα τῆς γῆς τῶν δ' καιρῶν τοῦ χρόνου· ἔαρ Μασιχαβήλ· θέρος Μαδερβιλισταηθέν· μετόπωρον Ναινένθε· χειμὼν Χεμρα.

Τὰ ὀνόματα τοῦ ἀνέμου τῆς ἀνατολῆς τῶν δ' καιρῶν· ἔαρ Ἀχλιαρή· θέρος Αὐτερά· μετόπωρον Ἀαρίθ· χειμὼν Βελτατουθήλ.

Τὰ ὀνόματα τοῦ βορρᾶ τοῦ ἀνέμου τῶν δ' καιρῶν· ἔαρ Ἀμνύ· θέρος Ἀχριχι· μετόπωρον Βαγλάγ· χειμὼν Συχνσούρ.

Τὰ ὀνόματα τῶν δ' ὀνομάτων τῆς ἄρκτου: ἔαρ Μὲν παμύρ· θέρος Σαππούρ· μετόπωρον Ἀνζηρίν· χειμὼν Δαρβοῦν.

Περὶ τῶν δ' ὀνομάτων τοῦ νότου· ἔαρ Μαχδάμ· θέρος Κεσωδούρ· μετόπωρον Μαθηλιάλ· χειμὼν Βεμιχῶ.

2 ἑκατέρων scil. horarum diei et noctis. 4-5 ὁτ^{ὲ} του (tria signa obscura supra scripta) ἀμφιβαλι^{χ} B (partim ita corrosa ut vix legi possint). 7 χρυσίον B. 9 τοὺς δικαίους B (cf. infra, p. 181, 5 οἱ δουλεύοντες τὸν Δευχαήλ) : εἰς τοὺς δ' καιρούς Paris. 2419 secundum Nauium qui ex duobus Parisinis quae antecedunt valde diverse edidit. De vocabulo καιρός cf. etiam S. Paul., *ad Galat.*, 4, 10 et Reitzenstein, *Poimandr.*, p. 288, 2. 10 ὁ ὄρος B. 12 πύργων : cf. Camateros ed. Weigl, p. 9 ad v. 146. 13 Δαναήλ : i. e. Δανιήλ, cf. Schwab, *Vocabulaire de l'angélologie* (Mém. Acad Inscr. X), Paris. 1897, p. 105, ubi alia quoque nomina invenies (Cumont). 14 ἀαβραήλ B (primum α rubro). fort. Ἀρκαοήλ B. 19 Δηνφύβ sive Δηνθύβ B. 23 νιαχηι et νιάμ versus fine in B separata. 29 post θέρος B scripserat μετόπωρον χειμών, sed delevit.

Περὶ τῶν δ' ὀνομάτων τοῦ δυτικοῦ ἀνέμου· ἔαρ Μαλχβίμ· θέρος Σαπποῦρ· μετόπωρον Ἀριχά· χειμὼν Δαρπούλ.

Οἱ ἄγγελοι οἱ ἐπικρατοῦντες τὴν θάλασσαν· ἔαρ Κλείμ· θέρος Βαχριμή· μετόπωρον Μανδρομίλ· χειμὼν Σχινδάτπερ.

Οἱ δουλεύοντες τὸν Δευχαὴλ τὸν πρῶτον· Ἀγριππόνερ, Ῥωμαήλ, Καθαρβιάλ, Ἰσβαήλ, Ἀρχηχνήλ, Χαλδήλ, Χαραυτουνε, Βερμαριήβ, Ἀνηθάχ, Ἀτερουήλ, Ὀρνιαήλ, Ἀρμουτάρ, Ἀβρητούμη, Ἀχναήλ, Ἀλπαρῆ, Χαρινδήλ, Ἀμμοῦρ, Ἠδρουθέ, Ῥεραδὴχ καὶ ὁ ἄρχων τῶν ὀρέων, Ἀβρασάξ.

Eodem tempore quo haec imprimebantur, F. Nau v. d. in Patrologiae Syriacae parte I, tom. II, p. 1363 sqq., haec Ps.-Apolloniana appendicis loco post Testamentum Adami edidit; quorum specimina typographica comiter nobiscum communicavit. Usus est ille quidem codicibus tribus Parisinis gr. 2419, suppl. gr. 1148 qui ex eodem fonte ac noster fluxisse videtur, gr. 2316, et apographo codicis 2419 ab Ism. Bullialdo confecto. Nauium et in introductione et in notis haud raro eadem protulisse vidi quae ipse inveneram. Pauca tamen ex illius editione meum in usum verti, quae omnia disertis verbis indicavi; plura recipere nolui, ne alienis copiis nimis fretus accuratam recensionis Berolinensis imaginem perturbarem. Ex testimoniis a Nauio allatis nihil nisi Philostr., *Vit. Apoll.*, III, 41, hic addere iuvat: unde iam Philostrati temporibus opus quoddam περὶ κλήσεων αἷς θεοὶ χαίρουσι [cf. e. g. Cumont, *Les religions orientales dans le paganisme Romain*, p. 112] Apollonii nomine inscriptum exstitisse cum Nauio concludemus. Praeterea moneo Nauium in codd. Parisinis [praeter cod. suppl. gr. 1148 qui et ipse ut noster pergit in novo tractatu Περὶ μεσημβρινοῦ καὶ μεσονυκτίου] continuationem quoque invenisse, cuius tamen multo maior pars num huc pertineat ipse iure dubitare videtur.

Eudoxi Selenodromium secundum cyclum duodecim annorum.

Hoc " selenodromium „ singularem inter dodecaeterides [1] locum obtinet non solum quod Luna (pro Iove) cum duodecim annorum cyclo coniuncta est — qua in re Censorinum 18, 7 (p. 38, 5 Hu.) errasse nunc apparet — sed etiam quod diebus decimo quarto mensis Iunii et vicesimo Iulii eximia quaedam vis attribuitur. Cuius rei rationem facile calendariis graecis (apud Wachsmuthium Lyd., *De ost.* [2])

3 κλειμ : ε dubium in B. 6 Καθαρβιάλ scripsi : καθαρβι$^{\alpha}$ B. χαράυτουνε B. 8 Ἀμμοῦρ : alterum μ dubium in B. 9 ὀρρέων B. Des. f. 74v infima linea. Sequitur quaternione non finito f. 75 nescio an altera manu scriptum Περὶ μεσημβρινοῦ καὶ μεσονυκτίου (cf. supra p. 52).

[1] *Catal.*, V, 1, p. 171 sqq.; I. Heeg, *Die angeblichen Orphischen* Ἔργα καὶ ἡμέραι, *Diss.* (Wirceburg., 1907), p. 16 sq.; 70 sq.

inspectis intelleges : nempe die 20 Iulii Μέτωνι Κύων ἐπιτέλλει ἑῷος (Εὐδόξῳ 22 Iulii), cf. l. c., p. 181; hoc igitur die ex Aegyptiorum more (cf. Censorin. *De die nat.*, 18, 10 et Ginzel, *Handb. d. Chronol.*, I, 187 sqq.) auctor annum (canicularem) incipere docet, cf. infra p. 183, 6 etc. Die autem 14 Iunii Orionis humeros sive gladium oriri putavisse videtur, quamquam Ptolemaei Plinii Clodii calendaria non diem 14 Iunii sed 15, Eudoxi apud Ps.-Geminum (p. 195, 23) 17 Iunii exhibent. Igitur quondam ab Orionis quoque exortu annum coeptum esse quam Rielii sententiam plurimi sprevere (cf. Ginzel, l. c., 219), nunc demum hoc uno testimonio Graeco constare videtur. Caniculae stellam Isidi, Orionis Osiridi Aegyptios addixisse nemo ignorat : quod si haec duo sidera hic coniuncta videmus, id Aegyptium auctorem prodere videtur; ac cum Caniculae sidus multo gravius esset quam Orionis, ex huius exortu pauca vaticinatus est, multa ex illius. Quamvis igitur Aegyptiorum calendario haec niti eluceat, tamen rerum ipsarum pro singulis annis praedictarum delectum minime cum Aegypti natura congruere vidit Cumont. Neque enim vitem Aegyptii potissimum colunt neque ex fontibus sed ex Nilo bibunt neque nivosa premuntur hieme. Itaque in Syria potius terra montuosa et fontibus uberrima hic unice nominata haec scripta esse putandum, unde Augusti temporibus altera quoque dodecaeteris (*Catal.*, II, 139 sqq.) huic magnam partem simillima provenit. Ceterum nescio an etiam prius hoc calendarium scriptum sit; nam Macedones ab indigenis p. 184, 25 accurate separari Cumont recte animadvertit.

" Eudoxium „ auctorem fictum vix alium esse atque Eudoxum Cnidium equidem puto; nam etsi Eudoxium nomen proprium interdum occurrere scio (e. g. Theo in *Comment. ad Ptolem. synt.* Eudoxium quendam adloquitur), tamen hic illic in codicibus pro Εὔδοξος Εὐδόξιος me legisse memini; neque alia ratione forma " Audikios „ pro " Eudoxos „ in Gemini vetusta interpretatione latina intellegi potest (cf. Lyd., *De ost.*, ed. W.. p. 189, 15). Ceterum quod in Berolinensi sequitur capitulum Τοῦ αὐτοῦ Εὐδοξίου τεκμήρια χειμερίου ἀέρος, id in *Geopon.*, I, 3 in marg. Ἀράτου significatur [1].

Idem tractatus etiam in cod. Ital. 18 = Bonon. 3632 legitur, cf. *Catal.*, IV, p. 44, f. 323 : Κατ' Εὐδόξιον καὶ κατὰ Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτιον καὶ καθ' Ἕλληνας σοφοὺς ἀστροθεάμονας ὀφείλει σκοπεῖν τῇ κ' Ἰουλίου μηνός κτλ.; praecedit f. 314 picta auctoris imago cui subscribitur Ὁ Εὐδόξιος ὁ Αἰγύπτιος ὁ ἀστρονόμος et οἱ μαθηταί. Quem codicem barbarice scriptum inspicere taeduit. B(erolinensis) et ipse neglegenter scriptus est interpunctionis signis passim omissis. — Praeter Apollonii apotelesmata Eudoxii prognostica etiam in codice Paris. suppl. graec. 1148 saec. XVI exstare Cumont mihi scripsit; cf. Nau, l. c., p. 1364 et supra p. 181.

[1] Non Geoponicorum collectione saec. X instituta, sed vetusto Geoponicorum fonte archetypi librarium usum esse pro certo habeo neque dubito quin Geoponicorum memoria et historia codicibus astrologicis diligentius examinatis multo plenius adumbrari possit. — Geop., p. 9, 1 (Beckh) in cod. Berol. leguntur : καὶ τρυγόνες (*sic*) ὁλολυγμὸν τρύζουσαι; cetera maximam partem cum Geoponicorum editione impressa congruunt.

[F. 109.] Τοῦ Εὐδοξίου χειμῶνος προγνωστικά.

Ἰουνίου ιθ' εἰ ἐν τῷ Κριῷ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἔσται ἀχλὺς καὶ βρονταὶ καὶ χάλαζαι ταραχαί τε τοῖς δένδροις ἐκ βιαίων πνευμάτων· καὶ ζάλη ἀερία καὶ αὐχμηρὸν τὸ περιέχον ἐκ λοιμικῆς θερμασίας.

Ἰουλίου κ' διαφαινούσης ἡμέρας εἰ ἐν τῷ Κριῷ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἠγήσεται εὖρος τῷ ἐνιαυτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἄνεμοι συμμίξουσι. καὶ ὁ χειμὼν ἀνεμώδης καὶ ψυχρὸς καὶ χιονώδης καὶ ὄμβροι συνεχεῖς· ῥυήσονται αἱ πηγαὶ καὶ οἱ ποταμοὶ πλημμυρήσουσι καὶ τὰ ὕδατα ψυχρὰ ἔσονται καὶ ἡ θάλασσα χειμέριος. μετὰ δὲ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν μεταπήσεται ὁ ἀὴρ εἰς ὕδατα μαλακὰ καὶ ἔσονται χορτάσματα πολλά· ἡ δὲ γῆ ἐν ᾗ ἵσταται ὕδωρ ἀφανίσει τοὺς καρπούς. ὁ δὲ χρόνος ἕξει γεννημάτων εὐφορίαν καὶ ἐλαιῶν καὶ φοινίκων· οἶνος ὀλίγος μέν, παραμόνιμος δὲ καὶ τῶν τετραπόδων αὔξησις· δεῖ δὲ τὸν σῖτον ἐν Ἡλίῳ καθαίρειν, ἐν δὲ Σελήνῃ ἀσύμφορον. τὸ φθινόπωρον καυματῶδες· τὰ δὲ πεδινὰ τῶν τόπων μᾶλλον καρπώσουσι. τὸν δὲ σπόρον δέον συντελεῖν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς ἕως ἡμερῶν νς'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

[F. 109v.] Ἰουνίου ιθ' εἰ ἐν τῷ Ταύρῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἔνδεια τῶν ἐπιτηδείων ἔσεται καὶ πλέον τοῦ ἐλαίου· καὶ τὰ σταθμία διδόμενα εὐτελῆ ἔσονται.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Ταύρῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἐν τῷ ἔτει ἠγήσεται ἄνεμος βορρᾶς καὶ οἱ λοιποὶ συμμίξουσιν. ὁ δὲ χειμὼν ἔσται εὔκρατος ἔπομβρος ἀνεμώδης ὀλίγον· ὁ σῖτος ἐκ τῶν ὑδάτων βλαβήσεται. ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χειμῶνος ἢ καὶ μέχρι τοῦ ἔαρος ἐπικρατήσει ἡ χιὼν καὶ τὸ ψῦχος· τὸ ἔαρ ἔσται κάθυγρον μέχρι τῆς τοῦ καύσωνος ἐπιτολῆς. τὸ θέρος καυματῶδες· τὸ φθινόπωρον ἐπίνοσον καὶ μάλιστα τοῖς νέοις· ὁ οἶνος εὐφορήσει ὁ πρώιμος· βροχαὶ ὀλίγαι, μεγάλαι δὲ γενήσονται καὶ μετὰ ταῦτα θέρμη κρατήσει. αἱ μέλισσαι φεύξονται. βρονταὶ πολλαί. εὐφορία τῶν δένδρων· τῶν ὀρνίθων σπάνις· τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς κυσὶ πάθη· καὶ ἀκρὶς ὀλίγη· ἔν τισι τόποις χιὼν καὶ χάλαζα πολλή. ὁ χρόνος δὲ πρὸς τὸ τέλος ἀλλαγήσεται ἐπὶ τὸ κρεῖττον· καὶ σεισμοὶ <ἔσονται>. τὰ πεδινὰ εὐφορώτερα. τὸν δὲ σπόρον δεῖ συντελεῖν ἀπὸ τῆς ε' τοῦ δευτέρου μηνὸς ἄχρι ἡμερῶν ν'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

[F. 110.] Ἰουνίου ιθ' εἰ ἐν Διδύμοις εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἔσται ὁ ἐνιαυτὸς ἀμφίβολος· ἠγήσεται γὰρ ὑγρότης· ἕψεται δὲ ξηρότης. ὁ μὲν σῖτος ἐλάσσων· ὁ δ' οἶνος κρείττων· ἔν τισι δὲ τόποις καὶ ἀφορία· τὸ ἔλαιον πολύ.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν Διδύμοις εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἐν τῷ ἔτει ἄνεμος ἠγή-

3 ζάλης B. 6 συμίξουσιν B : intransitive positum (et infra saepius). 12-13 παραμόριμος B. 15 καρπεύσουσι B. 19 σταθμία dubitans scr. : σταθμ$^{\alpha}$ B. 31 ἔσονται suppl. 33 μεταδεέστερος (propter μετὰ ταῦτα) B hic et infra novies, quod ubique correxi.

σεται λίψ· συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν κάθυγρος, ἀνεμώδης· καὶ μεσάζων εὔκρατος, λήγων δὲ παχνώδης καὶ ἀνεμώδης· αἱ χειμασίαι πυκναί. τὸ ἔαρ εὔκρατον καὶ ὀλίγον παχνῶδες· τὸ θέρος εὔπνοον· οἱ γὰρ ἐτήσιοι πνεύσουσιν. οἱ καρποὶ καλοὶ φανέντες ἐν ταῖς ἄλωσι διαψεύσονται καὶ μάλιστα ἐν τῇ Συρίᾳ· τὸ ἔτος εὔθετον τοῖς βοσκήμασι, τοῖς δὲ λοιποῖς τετραπόδοις ἀσύμφορον· ταῖς δὲ μελίσσαις χρήσιμον καὶ ταῖς φυτείαις καὶ κήποις· τοῖς ἀγρίοις τῶν ζῴων φθοροποιόν· ἰχθύων πολυπλήθεια, ὀρνέων φθορά· ναυάγια ἔσονται καὶ βυθισμοὶ τόπων. αἱ κατὰ γαστρὸς ἔχουσαι δυστοκήσουσιν. βροχαὶ μεγάλαι μέν, γαληναὶ δὲ καὶ ὀλίγαι· περὶ τὸ φθινό[f. 110v]πωρον πηγὰς λείψουσιν ὕδατα. καὶ ἔν τισι τόποις καὶ χάλαζα· εὐφορία τῶν δένδρων· σεισμοί τε ἔσονται καὶ κεραυνοί. τὸν δὲ σπόρον δεῖ συντελεῖν ἀπὸ μηνὸς δευτέρου ιγ' ἕως ἡμερῶν να', ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουνίου ιδ' εἰ ἐν τῷ Καρκίνῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ὁ ἐνιαυτὸς ἔσται εὐφορώτατος περὶ τοὺς καρποὺς πάντας ξηρούς τε καὶ ὑγρούς.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Καρκίνῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἡγήσεται βορρᾶς· συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν ὑετώδης καὶ χιονώδης, ψυχρός τε καὶ χαλαζώδης· αἱ χειμασίαι πυκναὶ καὶ ἀνεμώδεις. κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος κράτησις τῶν ὑδάτων· περὶ δὲ τὸ ἔαρ πλήμμυραι· ἰχθύων πληθύς. τοῖς βοσκήμασιν εὔθετον· δεῖ δὲ φυλάττειν τὸν διονυσιακὸν καρπόν. ἀσύμφορον δὲ φυτεύειν ἢ πλέειν. ἀκρίδων πληθύς. τὸ φθινόπωρον κατάπυρον καὶ νοσῶδες, καὶ τοῖς βοσκήμασι γενήσονται ἐκζέσεις. χρὴ οὖν ἐν τῷ ἔαρι ἀπέχεσθαι λαχάνων, οἴνῳ δὲ ἀκηράτῳ χρηστέον· καὶ μάλιστα οἱ νέοι. ἀ[f. 111]σύμφορον δὲ τὸ ἔτος γυναιξὶν καὶ μελίσσαις· καὶ τοῖς Μακεδόσι λίαν ἐναντίον. ἐλαιῶν εὐφορία. τὸ ἔαρ ἔσται χειμέριον. ἡ θάλασσα πλημμυρήσει· ὁ ἀὴρ ἀκαταστασίαν ἕξει μέχρι Πλειάδος ἐπιτολῆς. τὰ πεδία εὐφορήσουσι καὶ οἱ ὀρεινοὶ τόποι. δένδρων εὐφορία. τὸν σπόρον ἄρχεσθαι ἀπὸ μηνὸς δευτέρου δεκάτης ἕως ἡμερῶν νγ'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουνίου ιδ' εἰ ἐν τῷ Λέοντι εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ὁ ἀὴρ βροντώδης καὶ θυελλώδης, νεφώδης τε καὶ ἀχλυώδης, περιττευούσης τῆς ἐξ ὑπερῴων ὑγρασίας. οἱ μὲν ξηροὶ καρποὶ ἐλαττωθήσονται, οἱ δὲ ὑγροὶ ἐπιτηδεύσουσι.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Λέοντι εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἡγήσεται βορρᾶς, συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν πρῶτον μὲν ἄνοχος, εἶτα νιφετώδης καὶ ὑδατώδης<καὶ>ψυχρός· ἄνεμοι σφοδροὶ βίαιοι· μεσάζων δὲ εὔκρατος καὶ ὀλίγον κατάψυχρος. τὸ ἔαρ ἔπομβρον· τὸ θέρος ὅμοιον σχεδόν. ἐν τῷ ἔαρι ταῖς πηγαῖς [f. 111v] ὕδωρ λείψει· ὁ καιρὸς ὄψιμος. ὁ οἶνος εἰ καὶ εὐφορήσει βλαβήσεται. τὸ φθινόπωρον νοσῶδες καὶ

2 παχυνώδης B. 20 τὸν male corr. ex τὰς B. 31 ὑπερόων B. 35 ἄνοχος B: ἄνοχλος tentabam, sed cf. infra p. 187, 21. 36 νιφελώδης B. ὑδατώδης ἄ. σφ. β.· ψυχρός cod.; transposui.

καυματῶδες· ἀγαθὸν τὸ ἔτος προβάτοις· τοῖς δὲ λοιποῖς κτήνεσιν οὐκ εὔθετον. τοῖς ἀγρίοις πολυπλήθεια. ἀσύμφορον δὲ χέρσον ἐργάζεσθαι ἢ φυτεύειν, μόνον δὲ ἐκκεντρίζειν. ὁ σῖτος εἰ καὶ εὐφορήσει ἐν ταῖς ἄλωσι, ἀλλ' οὖν ψεύσεται. ἐλαίου ἔσται λεῖψις. ὁ Ἥλιος ζοφώδης ἔσται τὸ πλέον τοῦ χειμῶνος. ταῖς μελίσσαις τὸ ἔτος εὔθετον. ἔσονται δὲ καὶ σεισμοί.

Ἰουνίου ιδ' εἰ ἐν τῇ Παρθένῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἐγγὺς μὲν ἔσται τοῦ γενέσθαι τὸν ἐνιαυτὸν ἄκαρπον· ὀλίγον δὲ ἐπὶ τοὺς ὑγροὺς καὶ ξηροὺς καρποὺς εὐφορία, τοῖς δ' ἄλλοις πάντη ἀσύμφορος.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῇ Παρθένῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἡγήσεται νότος, συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν ἀρχόμενος μὲν ψυχρός, μεσάζων δὲ εὔκρατος καὶ κάθυγρος πάγους ἔχων καὶ νιφώδης μέσως· οἱ ποταμοὶ [f. 112] πλημμυρήσουσιν· τὸ ἔαρ κάτομβρον καὶ τοῖς δένδρεσιν ἐπιβλαβές· ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ χάλαζαι. τὸ θέρος ἔπομβρον καὶ νεφῶδες, ὥστε καὶ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν ἐσπουδασμένην εἶναι· τὸ φθινόπωρον ἀνεμῶδες καὶ ὑγρὸν καὶ ὑγιεινόν. ἡ ἄμπελος εἰ καὶ ποσῶς διανθήσῃ, ἀλλ' ἀφορήσει. βουσὶν τὸ ἔτος εὔθετον, κυσὶ δὲ καὶ μελίσσαις φθορά· ἀλλὰ καὶ ταῖς γυναιξὶν ὀξέα πάθη καὶ θάνατοι συμβήσονται. ὁ σῖτος εὐφορήσει· τῶν φοινίκων λεῖψις. οἱ τραχύτεροι τόποι εὐφορήσουσιν. τὸν δὲ σπόρον δεῖ συντελεῖν ἀπ' ἀρχῆς μηνὸς δευτέρου ἕως ἡμερῶν ξ'· ὁ δὲ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουνίου ιδ' εἰ ἐν τῷ Ζυγῷ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἔσται ὁ ἐνιαυτὸς εὔφορος περὶ τοὺς ξηροὺς καρπούς, ὑγρὸς δ' ὅμως καὶ ἔπομβρος· καὶ τὰ Ζυγῷ διδόμενα τίμια ἔσονται, τὸ δ' ἔλαιον καὶ ὁ οἶνος τιμιώτατον.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Ζυγῷ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, λὶψ ἡγήσεται ἄνεμος, συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν ὑδατώδης μὲν ἀρχόμενος, <μέσος δὲ> εὔκρατος καὶ ἀνεμώδης, λήγων δὲ κάθυγρος καὶ παχνώδης. τὸ ἔαρ εὔκρατον, ὑγρόν. οἱ καρποὶ εἰ καὶ δειλιάσουσιν, ἀλλ' εἰς τὸ θέρος ἰσχύουσιν. εὐκαίρων [f. 112v] τῶν ὑδάτων γενομένων τὰ πεδία καὶ οἱ βουνοὶ εὐφορήσουσιν. ὁ ὄψιμος οἶνος παραμενεῖ. εὔθετον τὸ ἔτος φυτεύειν πάντα· πλὴν τοῖς βοσκήμασι καὶ τοῖς λοιποῖς τετραπόδοις φθορὰ ἔσται· καὶ ἔχει μὲν ὁ χρόνος βροχήν, ἔχει δὲ καὶ καύσωνας, διὸ καὶ πολλαῖς πηγαῖς λείψει τὸ ὕδωρ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους· μᾶλλον δὲ ἐν τῷ θέρει γενήσονται βροχαί. δεῖ τὸν σπόρον συντελεῖν ἀπὸ μηνὸς δευτέρου δεκάτης ἕως ἡμερῶν νβ'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουνίου ιδ' εἰ ἐν τῷ Σκορπίῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἔσται ὁ ἐνιαυτὸς ξηρὸς καὶ ὄψιμος ἐπὶ τοῖς καρποῖς, χαλαζώδης τε καὶ ταρακτικός· καὶ λιμὸς γενήσεται καὶ ἀνθρώπων φθορά.

3 ἐκκεντρίζειν videtur = effodere humum. 17 ἀλλὰ φορήσει B; correxi: odit enim Virgo Icarii filia vitem, cf. Orphica ed. Abel, fr. 12. 19 τὸν φινίκων B. 22 in marg. ϡδ' i. e. ni fallor annus ,ϛϡδ' = 1396 p. Chr. n.; cf. supra p. 56, 2. ἐν ιδ' B. 26-27 μέσος δὲ suppl. 27 εὔκρ. ἀνεμ. καὶ B. 28 δειλιάσουσιν B.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Σκορπίῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἠγήσεται βορρᾶς, συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν ἀρχόμενος μὲν ψυχρός, χιονώδης καὶ ἀνεμώδης, μεσάζων δὲ θερμότατος. τὸ ἔαρ ὑδατῶδες· οἱ ποταμοὶ ῥευματώδεις. τῶν καρπῶν καὶ κυνῶν καὶ ἀγρίων ζῴων φθορά· τὸ ἔτος εὔθετον πρὸς φυτείας. τὸν διονυσιακὸν καρπὸν δεῖ παραφυλάττειν [f. 113] ὄμβρων καὶ βροντῶν γινομένων. λείψουσιν αἱ πηγαί. ἐλαίου εὐφορία. βουσὶ καὶ προβάτοις ἔσται φθορά. τὸ πλέον τοῦ χρόνου λάμψει ὁ Ἥλιος. χάλαζαι καὶ ἄνεμοι. πλησίον τοῦ θέρους σεισμοὶ ἔσονται. τὸν δὲ σπόρον συντελεῖν ἀπὸ τέλους δευτέρου μηνὸς ἕως ἡμερῶν νε'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουνίου ιδ' εἰ ἐν τῷ Τοξότῃ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἔσται ὑδάτων πλημμυρία, ἀτμοί τε καὶ χαλαζώδεις ὄμβροι· καὶ φθορὰ πετεινῶν καὶ ναυάγια· ἔμπτωσις μὲν τῶν ὑγρῶν καρπῶν, ἀφθονία δὲ τῶν ζῴων.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Τοξότῃ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἠγήσεται εὖρος καὶ οἱ λοιποὶ συμμίξουσι. ὁ χειμὼν εὔκρατος, ὑδατώδης, μέσος εὔκαρπος καὶ ἄνεμοι μεγάλοι· οἱ ποταμοὶ πλημμυρήσουσιν. λήγοντος τοῦ χειμῶνος ψῦχος ἐκ τῶν ἀνέμων ἔσται. τὸ ἔαρ νότιον καὶ ἔπομβρον, τὸ θέρος ὅμοιον, τὸ φθινόπωρον εὔκρατον. τῶν καρπῶν οἱ πρώιμοι καὶ οἱ ὄψιμοι εὐφορήσουσιν, οἱ δὲ μέσοι ἀφορήσουσι. ὁ ὄψιμος οἶνος κρείττων ἔσται. ἡ θάλασσα χειμέριος. τὰ δένδρα εὔφορα πρὸς φυτείαν. ἀγρίων [f. 113v] ζῴων πληθύς· τοῖς κυσὶ καὶ τοῖς βοσκήμασι φθορά. οὐκ εὔθετον τὸ ἔτος εἰς κήπους ἢ εἰς ἀλωήν. χάλαζαι, σεισμοὶ καὶ βροχαί. χρὴ τὸν σπόρον συντελεῖν ἀπὸ μηνὸς δευτέρου δ' ἕως ἡμερῶν μη'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουλίου ιδ' εἰ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη ἐν Αἰγοκέρωτι, ἔσται ἐπομβρία ὡς καὶ τοὺς καρποὺς ἐπὶ τῇ συναγωγῇ ἐμποδίσαι. ἐκ παραδόξου δὲ ἔσται οἴνου καὶ ἐλαίου ἀφθονία. τὸ δὲ κατάστημα τοῦ ἀέρος ἔσται λοιμῶδες.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Αἰγοκέρωτι εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἠγήσεται βορρᾶς, συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν ἀρχόμενος μὲν εὔκρατος, μεσάζων δὲ κάθυγρος καὶ ψυχρός, λήγων δὲ ἀνεμώδης, οἴνου καὶ ἐλαίου ἀφθονία· ὁ σῖτος μέσως καρπώσει. τὸ ἔαρ κάτομβρον· πάχνη πολλή· ἡ χιὼν ἐπικρατήσει μέχρι Πλειάδος ἐπιτολῆς· τὸ θέρος μετὰ τὸν Κύνα καυσῶδες καὶ ἐπίνοσον· λήγοντος τοῦ θέρους χάλαζαι. μικροῖς ζῴοις ἐπιτήδειος ὁ χρόνος, τοῖς δὲ μεγάλοις ἀσύμφορος· καὶ [f. 114] τοῖς κήποις καλός· χρὴ δὲ τὸν σπόρον συντελεῖν ἀπὸ τέλους τοῦ πρώτου μηνὸς ἕως ἡμερῶν νς'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουνίου ιδ' εἰ ἐν τῷ Ὑδροχόῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, <ἐπομβρία> σχεδὸν περὶ τὴν τῶν καρπῶν ἐκδοχήν. ἐλάττους δὲ σὺν αὐτοῖς ἔσονται

3 θερμότητος B. 13 ἔμπτωσις = πτῶσις. 22 ἔτος πρὸς εἰς (*sic*) κήπους ἢ εἰς ἀλίας B. 26 ἐμποδῆσαι B. 31 μέσος καρπήσει B. 34 ὁ χρόνος (sine dubio = annus) B corr. ex τοῖς δέ, quod post χρόνος iterum sequitur. 37 σχεδῶν B; ἐπομβρία v. c. supplevi. 38 σὺν αὐτοῖς videtur = praeter fruges.

καὶ οἱ ἰχθύες καὶ μᾶλλον οἱ ποτάμιοι καὶ ὅσοι δὲ θαλάσσης ἐξομοιωθήσονται.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν τῷ Ὑδροχόῳ εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἠγήσεται λίψ, συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν ἀρχόμενος μὲν κατάψυχρος, λήγων δὲ ἀνεμώδης· καὶ δι' ὅλου τοῦ χρόνου ἄνεμοι πνεύσουσι πολλοί. τὸ ἔαρ ἔνυγρον καὶ χειμέριον καὶ παχνῶδες, ὥστε καὶ τὰς ἀμπέλους βλαβῆναι· τὸ θέρος εὔπνοον καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ ὑδατῶδες· τὸ φθινόπωρον πυρῶδες καὶ νοσῶδες· καὶ ἐν αὐτῷ γενήσονται πνεύματα ὑδατώδη καὶ ἐπιβλαβῆ. οἱ ποταμοὶ πλημμυρήσουσι καὶ ἐκ τῶν ἀνέμων καὶ χειμώνων ἡ θάλασσα ἐξαγριωθῇ. τὰ γεννώμενα εὔτροφα ἔσονται. εὔθετον τὸ ἔτος εἰς φυτείαν [f. 114v] καὶ τοῖς μεγάλοις τῶν τετραπόδων ἐπιτήδειον. τὸν οἶνον ὄψιμον δεῖ τρυγᾶν· σίτου καὶ παντοίου καρποῦ φορά· ἀκρὶς φανήσεται. κεραυνοὶ καὶ σεισμοὶ καὶ ναυάγια καὶ ἀγρίων ζῴων ἀπώλεια· τὸν σπόρον συντελεῖν χρὴ ἀπὸ μηνὸς δευτέρου ε' ἕως ἡμερῶν πεντήκοντα· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Ἰουλίου ιδ' εἰ ἐν Ἰχθύσιν εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, καρπῶν εὐφορία, τῶν δὲ ξύλων ὁ καρπὸς φθαρήσεται· εἰς θάλασσαν ναυάγια· καὶ ἀγρίων ζῴων πολυπλήθεια.

Ἰουλίου κ' εἰ ἐν Ἰχθύσιν εὑρεθῇ ἡ Σελήνη, ἄνεμος ἠγήσεται βορρᾶς, συμμίξουσι δὲ καὶ οἱ λοιποί. ὁ χειμὼν ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ ὑδατώδης, μεσάζων δὲ ἄνοχος καὶ ἀνεμώδης ἢ καὶ χιονώδης. πνεύσουσι δὲ καὶ οἱ ἐτήσιοι ζέφυροι καὶ γενήσεται ὕδατα βλαβερά. τὸ θέρος καυματῶδες, τὸ φθινόπωρον πυρῶδες καὶ ἐπίνοσον καὶ μάλιστα γυναιξὶ καὶ παρθένοις. πάγοι καὶ ὄμβροι ἔσονται μεγάλοι καὶ πολλοὶ [f. 115] καὶ ἡ θάλασσα χειμέριος. εὐφορία τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ τοῦ οἴνου· τῶν δὲ δένδρων <ὁ καρπὸς> βλαβήσεται ὑπ' ἀνέμων. τὸ θέρος θερμότατον. ὄνοις καὶ ὀρνέοις πτῶσις· τοῖς ἀγρίοις ζῴοις πολυπλήθεια. τὸ ἔτος εὔθετον ταῖς μελίσσαις. αἱ ἐλαῖαι εὐφορήσουσιν. δεῖ δὲ τὸν σπόρον συντελεῖν ἀπὸ μηνὸς δευτέρου ὀγδόης ἄχρις ἡμερῶν ν'· ὁ γὰρ μετὰ ταῦτα καταδεέστερος.

Sextus ὁ ὡροκράτωρ ad regem Philippum quomodo horae ad corporis umbram dimetiantur.

Hoc capitulum idem procul dubio quod a Dionysio Petavio in *Var. Dissertat.*, VII, c. 8, olim adhibitum postea deperditum esse videbatur (cf. Bilfinger, *Die Zeitmesser der antiken Völker, Festschrift z. Jubelfeier des Eberhard-Ludwigs-Gymnasiums zu Stuttgart*, 1886, p. 64). Haec enim de illo tractatu Petavius: " In veteri codice exstat umbrarum distributio per menses singulos et horas ab auctore Graeco descripta, prorsus ad exemplum Palladii, nisi quod una hora [uno pede

1-2 ἐξομοιωθήσονται scil. τοῖς ποταμίοις ἰχθύσι. 10 γενόμενα B. 17 ἡ θάλασσα ναβάγια B. 19 ἐν ἐν B. 21 ἄνοχος cf. supra p. 184, 35. 26 ὁ καρπός supplevi.

corr. Bilfinger] plerumque minor est umbrarum modus. Maxima umbra meridiana pedum 8, minima duorum ibi definitur. Sed nihilo magis ratio convenit. Et tamen ad humani corporis mensuram dimensionem illam accomodat umbrarum anonymus iste scriptor. Verum nihilo, ut dixi, felicius ei, quam Palladio calculus procedit. „ Quae omnia optime in capitulum in codice nunc Berolinensi, olim vero Soc. Ies. Claromantano servatum convenire manifestum : nisi quod Sexti auctoris nomen aut a Petavio incuria neglectum aut si quo alio apographo ille usus est ibi omissum fuisse videtur. — Simillima nostro capitulo tabula graeca Tehfac in Nubia (Τάφις s. Θάπις) in templo Aegyptio reperta saeculi V vel VI p. Chr. n. (*CIG*, III, 5038; Bilfinger, *l. c.*, p. 60) necnon epistula Theodori cuiusdam ad Theophilum a Salmasio *Exercitat. Plinian.*, p. 646E et a Cramero, *Anecd. graec. Paris.*, I, p. 382 in lucem protracta ex cod. Paris. S54, ubi tamen tabula desideratur (repetiit epistulam Bilfinger, *l. c.*, p. 66 sq.). Epistula ipsa partim fere ad verbum cum nostra concordat (inc. Ἰδών σε φιλοτιμούμενον ἐκμαθεῖν τὰς τῶν ὡρῶν κινήσεις, des. ἡ γὰρ δωδεκάτη εἰς ὕψος οὖσα πόδα οὐκ ἔχει). Deinde cf. tabulas a Palladio in opere de re rustica singulorum librorum finibus adnexas, quas in unum congessit Bilfinger, *l. c.*, p. 55 sq.; Bedae, I, 464; II, 130, edit. Basil. (ib., p. 72 sq.); Wandalberti diaconi Prumiensis carmen " ad componendum horologium „ in codice Sangermanensi eidem Bedae attributum (ed. in Suetonii rell. ed. Reifferscheid, p. 300 sqq.; Bilfinger, *l. c.*, p. 73 sqq.) : quae omnia Bilfinger diligenter collegit et sagacissime interpretatus est. — Cf. etiam Diels, *Elementum*, p. 60 sqq.

Quis autem fuerit Sextus ille ὡροκράτωρ, non magis scio quam quis fuerit Philippus ille rex : an Philippum Arabem imperatorem Romanum Sextus ille modice doctus adloquitur ? Ὡροκράτωρ haud procul abesse videtur ab ὡροσκόπος quo vocabulo classem sacerdotum Aegyptiorum quandam significari Clemens Alexandrinus alii testantur (Strom., VI, 4, p. 448, 30, Staehl. : Μετὰ δὲ τὸν ᾠδὸν ὁ ὡροσκόπος, ὡρολόγιόν τε μετὰ χεῖρα καὶ φοίνικα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα, πρόεισιν. Cf. Otto, *Priester und Tempel im hellenist. Aegypten*, I, p. 89).

[F. 117.] Φιλίππῳ τῷ τιμιωτάτῳ βασιλεῖ Σέκστος ὁ ὡροκράτωρ.

Περὶ τὰς τῶν ὡρῶν κινήσεις, κράτιστε βασιλεῦ, φιλομαθέστατον ὄντα σε αἰσθόμενος οὐκ ὀκνήσω ποιῆσαι γινώσκειν. ὁπόταν ἐθέλῃς εἰδέναι τὴν ὥραν ὁποία ἂν ᾖ, ἔνθεν ἐρῶ· ἐν τόπῳ, ᾧ ἂν περιπατῇς, δεῖ μετρεῖν σε τὴν ἑαυτοῦ σκιάν· καὶ ὅπου ἂν εὑρεθῇ τὸ τῆς κεφαλῆς συσκίασμα, τὸν τόπον σημείωσον καὶ ἄρχου ἀφ' οὗ ἵστασαι ἐπιβαίνειν, ἕνα πρὸς ἕνα πόδα· καὶ ἴδε καὶ ὅσους ἂν πόδας ποιήσῃς, ἐπιθεώ-

4 τε ὄντα σε cod. 5 ὁποίαν cod. 6 ὅπου ἐὰν cod. 8 πρὸς ἕνα bis in cod. πόδα : cf. Hesychius s. v. ἑπτάπους σκιά : τοῖς ποσὶν κατεμέτρουν τὰς σκιὰς ἐξ ὧν τὰς ὥρας ἐγίνωσκον.

ρει ἐν τῷ ὀργάνῳ τῶν μακεριῶν, ἐν αἷς ἀναγράφονται οἱ μῆνες· καὶ οὕτως εὑρήσεις καθ' ἕκαστον μῆνα τῆς ἡμέρας τὴν ὥραν. καὶ ὅταν μὲν πρώτη ὥρα, πάντοτε περιττεύειν τῆς δευτέρας πόδας δέκα· ἡ δὲ δευτέρα τῆς τρίτης ὥρας <δ'· ἡ δὲ τρίτη τῆς τετάρτης ὥρας πόδας γ'· ἡ δὲ τετάρτη τῆς πέμπτης ὥρας πόδας> β'. ἡ ε' τῆς ἕκτης πόδα ἕνα· ἡ ἕκτη ὥρα ἰσομερεῖ. καὶ ἀπ' αὐτῆς δὲ πάλιν αὔξουσιν οἱ πόδες καὶ ἡ μὲν ζ' ὥρα αὔξει πόδα ἕνα καὶ ἡ ὀγδόη ἀπὸ τῆς ζ' πόδας β'. καὶ ἡ θ' ἀπὸ τῆς η' αὔξει πόδας γ'· καὶ ἡ [f. 117v] δεκάτη ὥρα ἀπὸ τῆς ἐνάτης αὔξει πόδας δ' καὶ ἡ ἑνδεκάτη ἀπὸ τῆς δεκάτης αὔξει πόδας δέκα· καὶ <ἐν τῇ ιβ'> δύνει ὁ Ἥλιος.

Τοῦ Ἡλίου ὄντος ἐν τῷ Τοξότῃ καὶ ἐν τῷ Αἰγόκερῳ.

ὥρα	α'	πόδες	κη'	ὥρα	β'	πόδες	ιη'
»	γ'	»	ιδ'	»	δ'	»	ια'
»	ε'	»	θ'	»	ς'	»	η'
»	ζ'	»	θ'	»	η'	»	ια'
»	θ'	»	ιδ'	»	ι'	»	ιη'
»	ια'	»	κη'	»	ιβ'	»	0

Τοῦ Ἡλίου ὄντος ἐν Σκορπίῳ καὶ ἐν Ὑδροχόῳ.

ὥρα	α'	πόδες	κζ'	ὥρα	β'	πόδες	ιζ'
»	γ'	»	ιγ'	»	δ'	»	ι'
»	ε'	»	η'	»	ς'	»	ζ'
»	ζ'	»	η'	»	η'	»	ι'
»	θ'	»	ιγ'	»	ι'	»	ιζ'
»	ια'	»	κζ'	»	ιβ'	»	0

Τοῦ Ἡλίου ὄντος ἐν Ζυγῷ καὶ Ἰχθύσιν.

ὥρα	α'	πόδες	κε'	ὥρα	β'	πόδες	ιε'
»	γ'	»	ια'	»	δ'	»	η'
»	ε'	»	ς'	»	ς'	»	ε'
»	ζ'	»	ς'	»	η'	»	η'
»	θ'	»	ια'	»	ι'	»	ιε'
»	ια'	»	κε'	»	ιβ'	»	0

1 μακοιρῶν s. μακαιρῶν in cod., corruptum : μακεριῶν, i. e. lat. maceriarum scripsi ; minus conveniunt καιρῶν sive μακροσκίων (scil. στηλῶν). 3 περιττεύειν : nempe λέγε. 4 textum supplevi ex tabularum fide ; cf. etiam epistulam Theodori supra citatam, 5 ἕκτης scripsi : τρίτης cod. 7-8 ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς cod. 9-10 ἐν τῇ ιβ' supplevi. 17 πόδες α' in fine cuiusque tabulae cod. : correxi (signum 0 in Ptolemaei codicibus saepe ; cf. e. g. *Synt.*, I, 48, H. et Heiberg, *Euclid. opp.*, vol. V, p. xix ; Hermes, vol. XXXVIII, p. 345 etc.). 21 πόδες η' scripsi : πόδες ι' cod.

Τοῦ Ἡλίου ὄντος ἐν Κριῷ καὶ ἐν Παρθένῳ.

ὥρα	α′	πόδες	κδ′	ὥρα	β′	πόδες	ιδ′
»	γ′	»	ι′	»	δ′	»	ζ′
»	ε′	»	ε′	»	ς′	»	δ′
»	ζ′	»	ε′	»	η′	»	ζ′
»	θ′	»	ι′	»	ι′	»	ιδ′
»	ια′	»	κδ′	»	ιβ′	»	0

Τοῦ Ἡλίου ὄντος ἐν Ταύρῳ καὶ ἐν Λέοντι.

ὥρα	α′	πόδες	κγ′	ὥρα	β′	πόδες	ιγ′
»	γ′	»	θ′	»	δ′	»	ς′
»	ε′	»	δ′	»	ς′	»	γ′
»	ζ′	»	δ′	»	η′	»	ς′
»	θ′	»	θ′	»	ι′	»	ιγ′
»	ια′	»	κγ′	»	ιβ′	»	0

Τοῦ Ἡλίου ὄντος ἐν Διδύμοις καὶ <ἐν> Καρκίνῳ.

	ὥρα	α′	πόδες	κβ′	ὥρα	β′	πόδες	ιβ′
	»	γ′	»	η′	»	δ′	»	ε′
	»	ε′	»	γ′	»	ς′	»	β′
[f. 118v]	»	ζ′	»	γ′	»	η′	»	ε′
	»	θ′	»	η′	»	ι′	»	ιβ′
	»	ια′	»	κβ′	»	ιβ′	»	0

[F. 118v.] Εὕρεσις ἐν συντόμῳ τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου.

Κράτησον τὰ ὀλίγα ἔτη· τυχὸν ἀρτίως ἔτους ,ϛωοζ′ [p. Chr. n. 1372]· κράτησον οὖν τὰ ζ′ μόνα καὶ πρόσθες ἀεὶ καὶ κδ′ καὶ ὕφελον ταῦτα ἐπὶ τῶν κη′ καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα ἐστὶν ὁ κύκλος τοῦ Ἡλίου.

Εὕρεσις ἐν συντόμῳ τοῦ σεληνιακοῦ κύκλου.

Κράτησον τὰ ὀλίγα ἔτη ἤγουν ἀπὸ τῶν ,ϛωοζ′ τὰ ζ′ μόνα· καὶ πρόσθες ἀεὶ καὶ ιζ′ καὶ ὕφελον ἐπὶ τῶν ιθ′ καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα ἐστὶν ὁ σεληνιακὸς κύκλος.

2 in marg. man. 2 : ἐτηρήθ(η) εἰς τὴν δ′ ὥραν τοῦ Μαρτ(ίου) καὶ εὑρέθησαν εἰς τ(ὴν) κορών(ην) τὸ (leg. τῆς) δ′ (scil. ὥρας) ϛ′ ἃ λέγ(ει) ζ′. 7 κδ′ scripsi : κα′ cod. 18 γ′ scripsi : ε′ cod. 21 κβ′ scripsi : κζ′ cod. 22 Haec eadem manu scripta non cohaerent cum antecedente tractatu. 23 τυχών cod. 24 et 28 ὕφειλον cod. 25 κη′ : cf. Ideler, *Handb. d. Chronol.*, II, 185; Mentz, *Beiträge zur Osterfestberechnung bei den Byzantinern* (Diss. Regiomont., 1906), p. 90. 28 ιθ′ : Ideler, *Handb. d. Chron.*, II, 192.

[F. 119v.] Περὶ ἀνθρωπίνων ζῳδίων.

Ψήφισον τὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐν οἵῳ ἀριθμῷ εὑρεθῇ τὰ στοιχεῖα, ἐκεῖνό ἐστι τὸ ζῴδιον. εἰ δὲ πλείω τῶν ιβ′ εὑρεθῇ, ὕφελον τὰ δώδεκα καὶ τὰ ἐναπολειφθέντα κράτησον. Εἰ δ᾽ ἐστὶ γυνή, ψήφισον τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ τὸ <τοῦ> πατρὸς αὐτῆς καὶ χρῶ ὡς τὸ πρῶτον.

Ψῆφος προγνωστικός, ὁποῖον ἔσται τὸ μέλλον, ἀγαθὸν κακὸν ἢ μέσον.

Ἀπὸ Μαΐου ὀκτωκαιδεκάτης ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς γίνεται ἡ ἐρώτησις ψηφιστέον· καὶ ὕφελον ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἓξ καὶ σκόπει [f. 120] τοὺς παρακειμένους κανόνας· καὶ εἰ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ κανόνι λάχῃ ὁ καταλειφθεὶς ἀριθμός, πάνυ καλά· ὁ νοσῶν ζήσει, ὁ ἀπόδημος ἔλθῃ, τὸ γεννηθὲν καλῶς βιώσει, τὸ ἀπολεσθὲν εὑρεθῇ ἐν τάχει καὶ ἁπλῶς πᾶν τὸ ζητούμενον κατὰ τὸν τοῦ ἐρωτῶντος σκοπὸν ἔσται. εἰ δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ κανόνι, καλὰ μέν, ἀλλὰ δυσκόλως καὶ βραδέως. εἰ δὲ ἐν τῷ τρίτῳ, πάνυ κακὰ καὶ οὐ κατὰ τὸν τοῦ ἐρωτῶντος σκοπόν.

Κανὼν πρῶτος ἀγαθός.

α′ δ′ ζ′ ι′ ιγ′ ις′ ιθ′ κβ′ κε′ κη′ λα′ λδ′.

Κανὼν δεύτερος μέσος.

β′ ε′ η′ ια′ ιδ′ ιζ′ κ′ κγ′ κς′ κθ′ λβ′ λε′.

Κανὼν τρίτος πονηρός.

γ′ ς′ θ′ ιβ′ ιε′ ιη′ κα′ κδ′ κζ′ λ′ λγ′ λς′.

Ψῆφος ἕτερος προγνωστικὸς τὸν αὐτὸν λόγον ἔχων.

Ψήφισον τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ ἐρωτᾷς καὶ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα καὶ ὅσας ἔχει ἡ Σελήνη <ἡμέρας>· καὶ ἅμα τὰ πάντα ὕφελον ἐπὶ τῶν τριῶν, καὶ εἰ μὲν εὑρεθῇ ἕν, ἀγαθόν, εἰ δὲ δύο, μέσον, εἰ δὲ τρία, κακὸν ἤγουν μὴ κατὰ σκοπὸν τοῦ ἐρωτήσαντος ἢ κατὰ σκοπὸν [ἢ ἐν σκοπῷ] μέν, ἀλλὰ δυσκόλως.

[Des. f. 120; f. 120v vacuum.]

3 ἐκεῖνω cod. 4 ἤφυλον cod. 7 προγνωστικός corrigere nolui in capitulo fortasse barbaro attribuendo. 9 Quare ab 18 die Maii incipiat, incertum : 16 Maii initium aestatis secundum Clodium (Lyd., *De ost.*, p. 134, 5); 20 Maii Suculae exoriuntur (ibid., 10). 10 ὕφειλον cod. 11 παρακεμένους cod. κακώνας cod. 13 ἀποληθέν cod. 14 ἐρωτόντον cod. 25 ἡμέρας suppl. Cumont. ἅμα] ἀμον cod. 26 ἤφειλον cod. τρία cod. 28 ἢ ἐν σκ. inepte repetita uncinis inclusi.

[F. 139.] Rhetorii Aegyptii excerpta ex Teucro Babylonio de duodecim signis.

Codicis Berolinensis 26 f. 139 a nova manu scriptum incipere tractatum uberrimum de duodecim signis qui inscribitur Ῥητορίου θησαυρὸς συνέχων τὸ πᾶν τῆς ἀστρονομίας supra p. 59 rettuli. Cui capiti succedit alterum de septem planetarum natura (Περὶ τῆς τῶν πλανωμένων ἀστέρων φύσεως κτλ.); quod cum priore arte coniunctum et ab eodem auctore scriptum esse et ex rerum contextu consentaneum est et eo confirmatur quod capitulum statim subsequens Ἐπίλυσις καὶ διήγησις πάντων τῶν προειρημένων eiusdem Rhetorii nomine in multis codicibus (cf. *Catal. Flor.*, p. 141, *Venet.*, p. 58 etc.) signatum est atque illud de duodecim signis.

Quem vero auctorem Rhetorius Aegyptius (de quo v. *Sphaeram* meam, p. 12), qui saec. VI initio vixit (ibid. p. 15) in hoc de XII signis capite potissimum sequeretur, iam pridem didicimus codice Vindobonensi 1 (= philos. gr. 108), s. XVI, f. 249 evoluto, ubi illi capiti haec praescripta sunt: πη'. Περὶ τῶν ιβ' ζῳδίων λοξικὴ κ[ύκλου?] παρὰ φιλοσόφου Ἀγαρινοῦ Τεύκρου τοῦ Βαβυλωνίου κτλ. (cf. *Catal. Vindobon.*, p. 9). Hic quoque illud de septem planetis capitulum statim (f. 256) sequitur, quod utrum item ex Teucro an ex alio quodam auctore Rhetorius excerpserit, diiudicare nondum audeo. Rhetorii autem nomen quamvis a codicis Vindobonensis librario in utriusque capitis inscriptione prorsus omissum sit, tamen ne prius quidem capitulum ex ipso Teucro excerptum esse neque aliunde fluxisse quam ex Rhetorii thesauro l. s. c. p. 13 sqq. certis opinor argumentis cum philologicis tum astronomicis demonstravi. Ceterum non iam dubito quin haud pauca Rhetorius iis quae ex Teucro compilavit aliena admiscuerit; e. g. Ptolemaei nomen in Berolinensi citatum, quamquam in Vindobonensi deest, tamen ab ipso Rhetorio hic prolatum esse pro certo habeo, nam Ptolemaei geographiam astrologicam cum altera quae fortasse ex Nechepsonis et Petosiridis libris a Teucro recepta erat, ab interpolatore nescio quo coniunctam esse equidem vix crediderim; immo Rhetorium ipsum hoc quoque loco ut alibi (cf. *Catal.*, I, 145-154) Ptolemaei Tetrabiblo usum esse consentaneum.

Nihil adhuc neque ex priore capite de duodecim signis neque ex altero de septem planetis impressum erat nisi insignes illi siderum graecanicorum et "barbaricorum„ cum zodiaci signis παρανατελλόντων laterculi l. c. p. 16 sqq. a me editi et explicati quos a Teucro Babylonio compositos esse codices non solum Graeci sed etiam Persici et Arabici[1] testantur. Nunc autem promissis staturo et integra illa capitula edituro Francisci Cumont diligentia novum subsidium mihi praesto fuit. Codice enim Romano 15 (= Vaticano gr. 191), s. XIV, f. 232^{v} sqq., haec eadem capitula habentur; quarum paginarum imaginem phototypicam Iosephus Heeg familiaris meus mihi confecit. Atque cum in hoc codice

[1] De his cf. praeter *Sphaeram*, p. 482 sqq.; 491 etiam *Catal.*, V, 1, p. 156.

neque Rhetorii neque Teucri nomen legeretur, — inscribitur enim caput prius Εἰσαγωγὴ συνέχουσα τὸ πᾶν μέρος τῆς ἀστρονομίας, alterum Περὶ φύσεως ... τῶν ζ' ἀστέρων — Krollius in *Catal. Rom.*, V, 2, p. 13, Pauli Alexandrini recensionem posteriorem subesse coniecerat. Quod secus esse paulo post vidit Cumont. Codicem autem Vaticanum saepius cum Vindobonensi quam cum Berolinensi congruere neque tamen Vindobonensem (saec. XVI) ex illo descriptum esse manifestum; Vindobonensis enim multis locis plenior quam Vaticanus bonitate praecellens, qui et ipse multo uberior quam Berolinensis est. Tamen ne hunc quidem in textu constituendo missum facere possumus cum aperte neque a Vaticano neque a Vindobonensi pendeat. Quae autem in Vaticano desunt, maximam partem etiam Berolinensis omisit; sed praeterea textum minus religiose servavit, haud pauca mutavit, finium (ὁρίων) descriptionem, singularum signorum partium enumerationem, decanorum facultates semper neglexit. His igitur tribus codicibus usus textum restitui, primas dans Vindobonensi partes, quem olim Monachii, nunc iterum Herbipoli inspicere mihi licuit. Vindobonensem ut olim in *Sphaera* mea significavi littera T, Berolinensem R; Vaticanus littera V signatus.

Quo tempore unde ortus sit Rhetorius excerptor, iam diximus; de Teucro autem ne nunc quidem plus quam ante hos quinque annos (cf. l. c., p. 5 sqq.) nos scire dolemus[1]. Babylonium eum fuisse praeter syntagmata astrologica etiam Porphyrius (*Isag. in apotel.*, p. 200) et Psellus (π. παραδόξ. ἀναγνωσμ., p. 147, 21 West.) testantur, qui eum τῶν δεκανῶν καὶ τῶν παρανατελλόντων αὐτοῖς καὶ τῶν προσώπων τὰ ἀποτελέσματα composuisse, ex duodecim signis sideribusque cum singulis consurgentibus et decanis multa in variis rerum discriminibus praesidia exhibuisse, decanorum figuras anulis insculpendas descripsisse tradunt. Sed etiam τῶν συναφῶν καὶ ἀπορροιῶν Ἡλίου καὶ Σελήνης καὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων τὰ ἀποτελέσματα καὶ τοῦ ὡροσκόπου καὶ τῶν κλήρων κατὰ Τεῦκρον τὸν Βαβυλώνιον exponenda esse anonymus auctor in Paris. 2420, fol. 48 et 108 docet. Porphyrio antiquiorem esse Teucrum testimonio citato constat; an vero Teucer Babylonius idem sit ac Teucer Cyzicenus rerum scriptor haud ignobilis saec. I p. Chr. n., quod Carolus Mueller aliique suspicati sunt, id pro certo affirmare nondum licet.

Similia de duodecim signis capitula, licet breviora et decurtata, invenies apud Vettium Valentem (cf. *Catal. Venet.*, p. 92 sqq. et editionem Valentis principem a Krollio nunc ferme absolutam p. 5 sqq.), apud Firmicum Maternum (II, 10 "de moribus signorum et natura„, ubi tamen librariorum pigritia plurima perierunt); apud Hephaestionem, I, 1, qui gravissimis in rebus a Rhetorio dissentit; denique apud Paulum Alexandrinum c. 1, ubi planetarum domicilia, altitudines, deiectio-

[1] Excerptum "Οσοι παρανατέλλουσι τοῖς προσώποις in cod. Vindobon. 10 (= hist. gr. 122), f. 94^{v} (cf. Kroll, *Catal. Vindobon.*, p. 55) ad verbum concordat cum excerpto Barocciano a me ex cod. Barocciano 94 in *Sphaera*, p. 465 sqq. edito, nisi quod p. 465, 4 legitur διωκεύς pro δισκεύς; 12, πρωοφύλαξ (?); p. 466, 3, ὁσκοπίπατος.

nes, triangula, corporis membra, mundi thema ut hic explicata, cetera fere omnia ab ipso auctore praetermissa sunt. Ex Rhetorio autem laterculos facultatum duodecim signorum secundum cod. Laurentianum antiquissimum XXVIII, 34 ab Arth. Ludwich editos (Maxim., π. καταρχ., p. 105 sqq., cf. *Catal.*, I, 69) esse excerptos vix negaveris. Additamenta quoque Laurentiana ad Vettium Valentem (ed. *Catal.*, IV, 179 sqq.) in eis partibus (p. 180, 17; 181, 4, 20; 182, 13) ubi in cuius signi tutela membrum quodque corporis ac morbi et vulnerationes sint docemur, ad verbum cum Rhetorio congruere animadvertit Cumont. Itaque aut ex ipso Rhetorio aut ex communi fonte, scil. Teucro, haec cum Valente contaminata esse putandum; nisi potius Valens ipse eodem quo Rhetorius usus fonte haec addidit, quod equidem praeferam propter similia quaedam, quae de planetis tradit (cf. e. g. *Catal.*, II, 89, 29).

Rhetorii excerpta de duodecim signis ex Teucro Babylonio.

T

[πη'. Περὶ τῶν ιβ' ζῳδίων <τοῦ> λοξικοῦ κύκλου παρὰ φιλοσόφου Ἀγαρηνοῦ Τεύκρου τοῦ Βαβυλωνίου· περὶ ὑψωμάτων καὶ ταπεινωμάτων καὶ οἰκημάτων καὶ τριγωνοκρατόρων καὶ ἐναντιωμάτων καὶ τὰ ὅρια τῶν ε' πλανωμένων· καὶ δεκανοὺς γ' εἰς πρόσωπα γ'· καὶ ἕτερα εἰς πλῆθος θαυμάσια· καὶ περὶ ἀνέμων· <καὶ> μοίρας λεπτὰ πρῶτα καὶ λεπτὰ δεύτερα.]

R

Ῥητορίου θησαυρὸς συνέχων τὸ πᾶν τῆς ἀστρονομίας.

V

Εἰσαγωγὴ συνέχουσα τὸ πᾶν μέρος τῆς ἀστρονομίας.

Ὁ ζῳδιακὸς κύκλος κινεῖται λοξῶς, ἔχων τμήματα ιβ' ἃ καὶ καλεῖται ζῴδια. καὶ πρῶτον μὲν αὐτοῦ τμῆμα ὃ καὶ ζῴδιόν ἐστι Κριός· ὁ δὲ Κριὸς ἐστι ζῴδιον ἀρσενικόν, τροπικόν, ἐαρινόν, ἰσημερινόν, ἀνωφερές, τετράπουν, χερσαῖον, βασιλικόν, ὀλιγόγονον, εὐμετάβολον, θυμικόν, πυρῶδες, κόσμου μεσουράνημα, αὐξομειωτικόν, ληκτικόν, ἀσελγές, διάπυρον, μελοκοπούμενον, σαρκῶδες, ἀσθενόφθαλμον, λατρῶδες, ἡμίφωνον, ἀνυπότακτον, ἡγεμονικόν, ἀποβλέπον εἰς νοταπηλιώτην. Ἔχει δὲ μοίρας λ', ἡ δὲ μοῖρα λεπτὰ ξ', τὸ δὲ πρῶτον λεπτὸν δευτερόλεπτα ξ' καὶ ἑξῆς ὁμοίως. οἶκος Ἄρεως, ὕψωμα Ἡλίου περὶ

4 λοξική T. Cf. de hac inscriptione interpolata *Sphaera*, p. 5. 14 ἃ καλοῦνται T. 15 πρῶτον μὲν ζώδιον αὐτοῦ ἐστι Κριός R. ὁ Κρ. T. In marg. inf. T script. man. 2: τόπος γάμου. In marg. ad signa zodiaci mensium nomina adscripsit man. 2 R. 16 ἐαρινόν om. R. 17-20 θυμικόν - νοταπηλιώτην] κόσμου ὁμοιωτικόν μελεοκοσπουμένον ληκτικόν ἀσελγὲς πυρῶδες R. 18 λεκτικόν T. 19-20 διάπυρον - νοταπηλιώτην om. V. 21 μία μοῖρα R. τὸ δὲ ἓν λεπτὸν δευτέρολεπ τ ξ' V. 22 δεύτερα λεπτὰ T, β' λεπτά R. καὶ ἑ. ὁμ. om. R. οἶκος Κριὸς Ἄρ. R. 22 περὶ om. R.

μοίρας ιθ', κοίλωμα Κρόνου περὶ μοίρας κα', τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἡλίου, νυκτὸς δὲ Διός, ἐπίκοινος Κρόνος· ἐναντίωμα Ἀφροδίτης. ἔχει δὲ δεκανοὺς γ'· καὶ τῷ μὲν πρώτῳ δεκανῷ παρανατέλλουσιν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ Κήτους καὶ τὸ γ' τοῦ Δελτωτοῦ καὶ ὁ Κυνοκέφαλος ὁ τὰ λύχνα φέρων καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Αἰλούρου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ δευτέρῳ δεκανῷ παρανατέλλουσιν ἡ Ἀνδρομέδα καὶ τὰ μέσα τοῦ Κήτους καὶ ἡ Γοργὼ καὶ τοῦ Περσέως ἡ ἅρπη καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Δελτωτοῦ καὶ τὸ μέσον τοῦ Αἰλούρου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ' δεκανῷ παρανατέλλουσιν ἡ Κασσιέπεια ἐπὶ θρόνου καθεζομένη καὶ Περσεὺς κατακέφαλα καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κήτους καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Δελτωτοῦ καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ Αἰλούρου τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α' δεκανὸς φέρει πρόσωπον Ἄρεως, ὁ δὲ β' Ἡλίου, ὁ δὲ γ' Ἀφροδίτης. ἐπανατέλλει δὲ τούτῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου Ποταμοῦ μοίρας γ' λεπτῶν ν', νότιος, μεγέθους α', κράσεως Διὸς καὶ Ἀφροδίτης. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε' πλανωμένων ἀπὸ μὲν μοίρας α' ἕως ς' Διός, ἀπὸ δὲ ζ' ἕως ιβ' Ἀφροδίτης, ἀπὸ δὲ ιγ' ἕως κ' Ἑρμοῦ, ἀπὸ δὲ κα' ἕως κε' Ἄρεως, ἀπὸ δὲ κς' ἕως λ' Κρόνου. εἰσὶ δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα τῷ ζῳδίῳ· Περσίς· κατὰ <δὲ> Πτολεμαῖον Βρεττανία, Γαλατία, Γερμανία, Παλαιστίνη, Ἰδουμαία, Ἰουδαία. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος κεφαλῆς καὶ προσώπου καὶ πάντων τῶν κατὰ τῆς κεφαλῆς γινομένων αἰτίων καὶ συμπτωμάτων, τουτέστιν αἰσθητηρίων, κεφαλαλγιῶν, ἐπισκιασμῶν, ἀποπληξίας, δυσηκοΐας, ἀμαυρώσεως, λέπρας, λειχήνων, μαδαρώσεως, φαλακρώσεως, ἀναισθησίας, τραυμάτων, καὶ ὅσα περὶ τὰς ἀκοὰς καὶ τοὺς ὀδόντας εἰώθασι γίνεσθαι. κυριεύει δὲ καὶ στοιχείων τοῦ α' καὶ τοῦ ν'.

Ἔστι δὲ πλάγιον καὶ φωνῆεν. ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α' ἕως τρίτης ὅριον τοῦ ζῳδίου, ἀπὸ γ' ἕως ζ' κεφαλή, ἀπὸ δὲ η' ἕως ι' τράχηλος,

1 περὶ om. R. κύκλωμα VT. Vocabula κοίλωμα et ταπείνωμα (cf. infra saepissime) variant etiam apud Paul. Alexandr. l. c. in eodem capitulo, si editori fides est. μοίραγκα V. 2 ἐπικ. Κρ. om R; Κρόνου T. 3 δὲ om. VT. καὶ om. TV. ἡ om. R. 4 τριγώνου T, cf. *Sphaera*, p. 120. 6 περιανατέλλει T. 7 καὶ γοργόνη R. 10 κατὰ κεφαλῆς R. τὸ om. R. τῷ δελτωτῷ V, τὸ (*sic*) τριγώνου T. 11 αἰλώρου V. 13 λεπτὰ ν' TV] λεπτὰ λ' R. 14 μέγεθος T. ἔχων T. In R pro ἔχει usque ad Κρόνου (v. 17) haec leguntur ἔχει δεύτερα ε' (i. e. δὲ ὅρια ε') κατὰ Πτολεμαῖον καὶ κατὰ Αἰγυπτίους ε' καὶ μοίρας λαμπρὰς καὶ σκιερὰς· καὶ τὰς μὲν λαμπρὰς ὑπετάξαμεν τοῖς ἔμπροσθεν σὺν ταῖς τῶν ἀναφορῶν τῶν κλιμάτων. Atque revera hic ὁρίων ordo secundum Aegyptiorum systema, cf. Tetrab. I, 21, et Bouché-Leclercq, *L'Astrol. gr.*, p. 287. 15 πλανητῶν V. 16 δὲ ante ιγ' om. T. κ' T] κι V. κς' scripsi secundum Ptolemaeum, *Tetrab.*, I, 21 : κε TV. 17 λα' T. εἰσὶ - ζῳδίῳ rubro T. Περσίς : cf. Hipparchus ap. Hephaest., ed. Engelbrecht, p. 47, 23, et *Sphaera*, p. 296. 17-18 κατὰ Πτολεμαῖον ante Βρεττανία R, om. TV; cf. Ptolem., *Tetrab.*, II, 3, p. 73. 18 Γερμ. RV cum Ptolem.] Ἀρμενία T. 18-19 Ἰουδαία Ἰδουμαία R. 19 καὶ om. R. πρόσωπον T. 20 τῶν om. T. τῆς om. T. κεφαλήν T. αἰτιῶν V. 22 λειχὴν T, λιχῆν V. 23 παρὰ TR. 24 τὸ α' καὶ τὸ ν' T, τοῦ α' καὶ β R; om. V. Cf. supra p. 53, f. 83. 25-p. 195, 16 om. R. 26 ὅριον hic idem quod " ultima linea „ apud Firmic. lib. VIII, cf. *Sphaera*, p. 405. Has nugas ex Nechepsone sumptas esse ex Firmico VIII, 3 discimus, cf. ibid., p. 395. γ' codd. : δ' ? ἡ κεφαλὴ T. δὲ om. T, et infra saepius.

ἀπὸ δὲ ια' ἕως ιγ' στῆθος, ἀπὸ δὲ ιδ' ἕως ιη' ὀσφύς, ἀπὸ δὲ ιθ' ἕως κα' ἰσχία, ἀπὸ δὲ κβ' ἕως κδ' ὀπίσθια, ἀπὸ κε' ἕως κζ' οὐρά, ἀπὸ κη' ἕως λ' πόδες.

Ἀποτελεῖ δὲ ὡροσκοπῶν ἡ τὴν Σελήνην ἔχων ἐπίχροας, ἐπίρρινας, μελανοφθάλμους, ἀναφαλαντίας, σεμνούς, ἐνίσχνους, εὐφυεῖς, λεπτοσκελεῖς, εὐφώνους, μεγαλοψύχους. καὶ τοὺς μὲν ἐν τῷ α' δεκανῷ πρακτικούς, ἀρχοντικούς· καταλιπεῖν δὲ ἢ φεύξεσθαι τὴν πατρίδα καὶ πολλὴν διελθόντα γῆν καὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ ξένης θαυμασθέντα χρόνῳ ἀντιστρέψειν, καὶ πολλοὺς κακώσαντα· πατέρα δὲ οὐκ εὐθάνατον ἕξει ἢ καὶ τὰ πατρικὰ αὐτοῦ διαπεσεῖται· καὶ ἀδελφοὺς ἀποβαλεῖν· καὶ ὀλισθήσεσθαι τὰ κρύφια τοῦ σώματος. τοὺς δὲ ἐν τῷ β' δεκανῷ εὐπόρους μὲν ἔσεσθαι, συνεχῶς δὲ ἐν λύπαις καὶ ἀποβολαῖς καὶ παλιγκτήσεσιν. τοὺς δὲ ἐν τῷ γ' πολυμόχθους, μεταλαμβάνοντας κινδύνων ἢ δεσμῶν. μίσεσι δ' αὐτοὺς ἐᾶσαι τὴν ἰδίαν ἐν νεότητι καὶ ὀψὲ ἐπανελθεῖν καὶ χωρισθήσεσθαι πάλιν· κατὰ δὲ τὸ πλεῖστον ἀτεκνοῦσι.

Δεύτερον ζῴδιόν ἐστι Ταῦρος, θηλυκόν, νυκτερινόν, βόρειον, πλάγιον, ἡμίφωνον, στερεόν, ἑαρινόν, ἡμιτελές, τετράπουν, μελοκοπούμενον, ἄσπερμον, ἀμετάβλητον, χερσαῖον, κόσμου περιποιητικόν, ἀσελγές, ληκτικόν, γεῶδες, οἶκος Ἀφροδίτης, ὕψωμα Σελήνης περὶ μοίρας γ', ταπείνωμα οὐδενός, ἀνατέλλον ἐκ τῶν ὀπισθίων μερῶν, δῦνον ὀρθῶς, οὗ τὸ πλεῖον μέρος ἐν τῷ ἀφανεῖ κόσμῳ κεῖται, ἀποβλέπον εἰς τὸν νότον. ἔχει δὲ μοίρας λ' καὶ τὰ λοιπὰ καθὰ προείρηται ἐπὶ τοῦ Κριοῦ. τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἀφροδίτης, νυκτὸς δὲ Σελήνης, ἐπίκοινος Ἄρης· ἐναντίωμα Ἄρεως. ἔχει δεκανοὺς γ'· καὶ τῷ μὲν α' δεκανῷ παρανατέλλουσιν Ὡρίων ξιφηφόρος καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Πλειάδος καὶ ἥμισυ λειψάνου Νεκρᾶς Γυναικὸς καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κυνὸς τῆς δωδεκαώρου. Τῷ δὲ β' δεκανῷ παρανατέλλουσιν ὁ Κυνοκέφαλος κατέχων ἄγαλμα γυμνὸν καὶ τὸ Σκῆπτρον καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ λειψάνου

1 δὲ om. T. 4 ὡροσκο ἡ T. ἐπὶ χροὰς ἐπὶ ῥίνας V ; ἐπίχρως pro ἐπίχροος et ἐπίρρις pro ἐπίρρινος hic secundum μελάγχρως, εὔρις usurpantur. 5 ἐνισχίους codd., corr. 7 δὲ om. T. ἢ T. 8 πατρίδαν T. ξένοις T. 8-9 θαυμασθέντας TV. κακώσαντο T, κακώσαιντο V. 10 ἢ T. 11 ὀλιγοσθήσεται T. 12 μὲν om. T. 13 πάλιν κτήσεσεσιν T, πάλι κτήσεσι V. τοὺς V] τοῦ T. 14 δ' αὖ του ἔᾶσι (*sic*) T, δ' αὐτοῦ ἔασι V. νεότιτα T. 15-16 καὶ ὀψὲ - ἀτεκν. om. T. 17 Τόπος θανάτου in marg. infer. T (man. 2). καὶ τῷ πρῶτον T. ὁ Ταῦρος T. 17-19 νυκτερινὸν - ἄσπερμον T et praeter finem V : στερεὸν ἑαρινὸν ἡμιτελὲς τετράπουν μελεοκοπούμενον κατωφερὲς ὀλιγόγονον R. 18 ἐβρινόν (*sic*) V, βορεινόν T. 18-19 μελεσκοπ. V. 19 ἄσπερμον T] κατωφερὲς ὀλιγόγωνον (*sic*) V (cetera ut in T). 20 ἀσελγαῖς T. λεκτικόν T. γεῶδες om. TV. 21 ταπείνωμα TV] κοίλωμα R. Cf. quae supra p. 195, 1 adnotavi. 21-23 ἀνατέλλον - νότον om. VR. 22 δύνονορθῶν T. 23 δὲ om. R. 23-24 καὶ τὰ λοιπὰ - Κρ. V] καὶ τὰ λεπτὰ - Κριοῦ T ; ἡ δὲ μοῖρα λεπτὰ Ξ', τοῦ δὲ λεπτοῦ δεύτερα λεπτὰ Ξ' R. 24-25 ἐπικ. Ἄρ. om. R. 25 ἐναντίωμα Ἄρεως om. TV. 26 ὁ Ὡρίων R. ξιφήρης V. 27 λείψανον vid. corr. ex λειψάνου V. 28 δὲ om. V.

τῆς Νεκρᾶς Γυναικὸς καὶ τὰ μέσα τοῦ Κυνὸς τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ' δεκανῷ παρανατέλλουσι τὸ Ἱππικὸν καὶ ὁ Ἡνίοχος καὶ Ἅρμα καὶ Αἴξ βασταζομένη ὑπὸ τοῦ Ἡνιόχου τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ καὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ Κυνὸς τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α' δεκανὸς φέρει πρόσωπον Ἑρμοῦ, ὁ δὲ β' Σελήνης, ὁ δὲ γ' Κρόνου. παρανατέλλει δὲ τούτῳ ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ τῆς Γοργοῦς μοίρας γ' λεπτῶν κ', βόρειος, μεγέθους β', κράσεως Διὸς καὶ Κρόνου. πάλιν παρανατέλλει τούτῳ ἡ Πλειὰς πᾶσα ἀπὸ μοίρας ς' ἕως η'· αὗται αἱ μοῖραι σινωτικαὶ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τύγχάνουσι. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τῶν Ὑάδων μοίρας ις' λεπτῶν κ', νότιος, μεγέθους α', κράσεως Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐν τῷ ἄκρῳ ποδὶ τοῦ Ὡρίωνος μοίρας κγ', νότιος, μεγέθους α', κράσεως Διὸς καὶ Κρόνου. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐν τῷ ἡγουμένῳ ὤμῳ τοῦ Ὡρίωνος μοίρας κζ' λεπτῶν μ', νότιος, μεγέθους β', κράσεως Ἄρεως καὶ Ἑρμοῦ. πάλιν παρανατέλλει ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ τῆς Αἰγός, ὃ καὶ ὀνομάζομεν <τὸν ἀστέρα αὐτόν>, μοίρας κη' λεπτῶν μ', βόρειος, μεγέθους α', κράσεως Διὸς καὶ Κρόνου. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε' πλανητῶν ἀπὸ μοίρας α' ἕως η' Ἀφροδίτης, ἀπὸ δὲ θ' ἕως ιδ' Ἑρμοῦ, ἀπὸ δὲ ιε' ἕως κβ' Διός, ἀπὸ κγ' ἕως κζ' Κρόνου, ἀπὸ δὲ κη' μέχρι λ' Ἄρεως. εἰσὶ δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Βαβυλών· Παρθία, Μηδία, Περσίς, Κυκλάδες νῆσοι, Κύπρος, Μικρὰ Ἀσία. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος τένοντος καὶ τραχήλου, καταπόσεως, κυρτώσεως, χοιράδων, πνιγμῶν καὶ μυκτήρων· σίνη καὶ πάθη ὀφθαλμῶν. κυριεύει δὲ στοιχείων β' καὶ Ξ'.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α' ἕως γ' κεφαλή, ἀπὸ δ' ἕως ζ' κέρατα, ἀπὸ η' ἕως ι' τράχηλος, ἀπὸ ια' ἕως ιγ' στῆθος, ἀπὸ ιδ' ἕως ιη' ὀσφύς, ἀπὸ ιθ' ἕως κα' ἰσχία, ἀπὸ δὲ κβ' ἕως κδ' πόδες, ἀπὸ δὲ κε' ἕως κζ' οὐρά, ἀπὸ δὲ κη' ἕως λ' ὄνυχες.

Ἀποτελεῖ δὲ λειοτέρους τῇ χροιᾷ ἔσεσθαι, μεγαλοστόμους δὲ καὶ

1 δὲ om. T. 2 παρατέλλ T. ὁ om. T. ἡι ἴσχος (*sic*) T. ἅρμα] ἅρμα καὶ ὀπίσθια κυνὸς R. 3 τοῦ om. TV. 5 δὲ et ὁ om. TV. τούτων R. 6 γοργόνης R, γοργῶ TV. λεπτά codd. λεπτὰ η' μεγέθους βόρειος δευτέρας R. 7 πάλιν om. R. τούτῳ om. TV, δὲ τούτῳ R. 7-8 μοίρας ς' ἕως μοίρας η' R : μοιρῶν ς' ἕως ὃ η' T : μοιρ. ς' ἕως η' V. 8 καὶ περὶ TV. 9 ἀστήρ om. R. 10 λεπτὰ V. κ' TV] η' R. α' post κράσεως R. 12 ἔστιν νότιος T, ἐστιν ὁ νότιος V. 13 ὁ om. TV. 14 λεπτῶν om. R. 15 ὁ λαμπρὸς om. T. ἀστήρ om. R. αἰγὸς ὀνομαζόμενος R. ὃ V; ὃν T; ὃ praetuli (scil. Capellam ipsam stellam praeter sidus nominamus). 15-16 τὸν ἀστέρα αὐτὸν supplevi. 16 λεπτά (sic T) om. RV. 16-17 ♂ καὶ ☿ R. 17 ἔχει δε V] ἔχων T. 17-19 Pro ἔχει - Ἄρεως in R haec : ἔχει δὲ ὅρια καὶ μοίρας λαμπρὰς καὶ σκιερὰς καθὼς ὑποτάξομεν ἔμπροσθεν (ut supra p. 195, 14). 19 ἀπὸ κη' V. μέχρι T] ἕως V. εἰσι - ὑπ. TV : ὑποτεταγμένα δὲ τούτῳ R. 20 Βαβυλών : cf. *Sphaera*, p. 296; cetera ex Ptolemaeo, l. c. κοιλάδα T, κοιλάδες V. 21-22 καταπτώσεως TV. 22 πνιγμόν T. 22-23 σίνη καὶ πάθη ὀφθαλμῶν nempe σημαίνει vel ποιεῖ. 23 κυρ. - Ξ' T : στοιχείων δὲ αΞ' R : κυριεύει δὲ στοιχεῖα (cetera desunt) V. 24-p. 198, 7 om. R. 26 πόδας T. 26-27 δὲ bis om. T. 28 πλειοτέρους TV. χροὰ (*sic*) T. δὲ om. T.

μετωπίας καὶ ὀξύτριχας καὶ βαρυψύχους καὶ ἀπεστραμμένους τῶν οἰκείων. τούτων δὲ τοὺς μὲν ἐν τῷ α' δεκανῷ πολυκινδύνους, πολυδαπάνους, ἀτέκνους, σπαναδέλφους. τοὺς δὲ ἐν τῷ β' δεκανῷ ἀπαιδεύτους, ἐργοπόνους, μοχθηρούς, τὰ πατρικὰ ἀποβάλλοντας καὶ ἀδελφοὺς κτωμένους. τοὺς δὲ ἐν τῷ γ' δεκανῷ σεμνούς, εὐπρεπεῖς, εὐπόρους, ἐνδόξους, λαμπροβίους, ὕστερον δὲ ἐν φροντίδι καὶ τίσει γενομένους.

Τρίτον ζῴδιόν εἰσι Δίδυμοι, ἀρσενικόν, ἡμερινόν, φωνῆεν, πλάγιον, δίσωμον, ὀλιγόσπερμον, κόσμου κακοδαιμόνημα, νευρῶδες, ἀνθρωποειδές, ἀποβλέπον εἰς τὸν λίβα, οἶκος Ἑρμοῦ, ὕψωμα Ἀναβιβάζοντος περὶ μοίρας ιε', ταπείνωμα Καταβιβάζοντος περὶ μοίρας ιε', ἐναντίωμα Διός, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Κρόνου, νυκτὸς δὲ Ἑρμοῦ, ἐπίκοινος Ζεύς. ἔχει δὲ δεκανοὺς γ'. καὶ τῷ μὲν α' δεκανῷ παρανατέλλουσιν Ἡνίοχος καὶ Ἅρμα καὶ Τροχὸς ὑποκάτω τοῦ Ἅρματος καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ἐμπροσθίων τοῦ Κυνὸς καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ὄφεως τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ β' δεκανῷ παρανατέλλουσι Λύρα καὶ Ἡρακλῆς καὶ Ὄφις ἐπίδενδρος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους διωκόμενος καὶ τὰ μέσα τοῦ Ὄφεως τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ' δεκακῷ παρανατέλλουσιν Ἀπόλλων καὶ Λύρα καὶ Κύων καὶ Δελφὶς καὶ τὰ ἐμπρόσθια τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου καὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ Ὄφεως τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α' δεκανὸς φέρει πρόσωπον Διός· ὁ δὲ β' Ἄρεως· ὁ δὲ γ' Ἡλίου. παρανατέλλει δὲ αὐτῷ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ μέσος τῶν τριῶν τῆς ζώνης τοῦ Ὡρίωνος μοίρας α', νότιος, μεγέθους β', κράσεως Διὸς καὶ Κρόνου. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου τοῦ Ὡρίωνος, μοίρας ε' λεπτῶν μ', νότιος, μεγέθους α', κράσεως Ἄρεως καὶ Ἑρμοῦ. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου τοῦ Ἡνιόχου μοίρας ς' λεπτῶν λ', μεγέθους β', κράσεως Διὸς καὶ Κρόνου. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ τοῦ Κυνὸς μοίρας κα' λεπτῶν μ', μεγέθους α', κράσεως Διὸς καὶ Ἄρεως.

1 μετώπιας T. ἀπεστραμμένου T. 2 δὲ om. T. πολυκύνους TV. 3 δεκανῷ om. TV. 4 εὐπαιδεύτους V. 5 ἀδ. κτωμ. T.] ἀδεκτομένους V. 6-7 καίτισι TV. 8 Δεύτερον T; in marg. man. 2 bis : τόπος ξενιτείας. τρίτον ζῴδια V. εἰσιν om. R. οἱ Δίδ. T. 8-11 ἀρσενικόν - μοίρας ιε' T : ἀρρενικὸν ἐαρινὸν δίσωμον στειρῶδες Κόσμου κακοδαιμόνια ὀστῶδες νεβρῶδες ἀνουειδὲς (*sic*) λογικὸν ἀερῶδες οἶκος Ἑρμοῦ ὕψωμα οὐδενὸς κοίλωμα οὐδενὸς R; ἀρσεν. - δίσωμον V = T, deinde στειρῶδες κόσμου κακοδαιμόνημα ὀστ. νευρ. ἀνοειδὲς λογικὸν ἀερ. βόρειον οἶκος Ἑρμοῦ κτλ. V. 11-12 ἐναντίωμα Δίος om. TV. 12 νυκτερινόν TV. ἐπίκ. Ζεύς om. R. ὁ Ζεύς T. 13 δὲ om. TV. περιανατέλλ. T (sic saepe). 13-14 καὶ ἄ. κ. τρ. om. R. 14 ὑποκάτου T. ῥύματος R. ἔμπροσθεν R (sic et ὄπισθεν fere ubique pro ἐμπροσθίων et ὀπισθίων). 16 ἡ λύρα TV. ἐπὶ δένδρον R. 16-17 τοῦ bis om. R. 18 ὁ Ἀπ. codd. δελφ V. 20 τοῦ Διός TV. δὲ ante β' om. T. 21 αὐτῷ om. T. 22 μέσον TV. τριῶν R] ζώνων (*sic*) T, τριῶν ζωνῶν V. μοίρα μοίρα (*sic*) μίαν T, μοίραν μίαν V, μοίρας α' ο R. 23 ἐπὶ] ἐν R. 24 τῷ δεξιῷ ὤμῳ codd. λεπτῶν om. V (ut saepius), λεπτῶν μ' om. R. 25-27 πάλιν - Κρόνου om. R. 27 ὁ om. RV. 28 λεπτῶν μ' om. R. μ' T] κ' V.

αὖθις παρανατέλλει ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡγουμένου Διδύμου μοίρας κζ', μεγέθους β', κράσεως Διὸς καὶ Ἑρμοῦ. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε' πλανήτων· Ἑρμοῦ ς', Διὸς ς', Ἀφροδίτης ε', Ἄρεως ζ', Κρόνου ς'. εἰσὶ δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Καππαδοκία, κατὰ δὲ Πτολεμαῖον Ὑρκανία, Ἀρμενία, Ματτιανή, Κυρηναϊκή, Μαρμαρική, Αἰγύπτου ἡ κάτω χώρα. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος ὤμων καὶ χειρῶν· στοιχείων γ' καὶ ο'.

Ἀνατέλλουσι δὲ ἀπὸ μοίρας α' ἕως β' κόμαι Ἀπόλλωνος, ἀπὸ γ' ἕως ε' κεφαλή, ἀπὸ ς' ἕως θ' τράχηλος, ἀπὸ ι' ἕως ιβ' ὦμοι, ἀπὸ ιγ' ἕως ιζ' κοιλία, ἀπὸ ιη' ἕως κ' μηροί, ἀπὸ κα' ἕως κγ' μέσαι κνῆμαι, ἀπὸ κδ' ἕως κε' πόδες καὶ ἀπὸ κς' ἕως λ' ἔσχατα βόρεια, ὅτι παρὰ τὸν Καρκίνον εἰσίν.

Ἀποτελεῖ δὲ μελανόχρους, εὐγενείους, συνόφρυας, ἀναφαλαντίας, ταχεῖς ἐν τῷ περιπάτῳ, συναλλακτικούς, εὐπόρους. τούτων δὲ τοὺς μὲν ἐν τῷ πρώτῳ δεκανῷ εὐδόξησιν καὶ διοίκησιν ὑπερεχομένων πραγμάτων. καὶ παραλήψεσθαι πατρῷα· ἔσεσθαι καὶ γυμναστικοὺς καὶ κακοπαθεῖς, κενὰ καὶ μάταια μοχθοῦντας, πολυπείρους, ἐπινοηματικούς. τοὺς δὲ ἐν τῷ β' πολυκινδύνους, μοιχικούς, ἐναντίους γονεῦσι, μισοπονήρους, νουνεχεῖς, ῥιψοκινδύνους, εὐπόρους. ἐν δὲ τῷ γ' δεκανῷ νικητικούς, εὐδόξους καὶ τὴν πατρίδα κοσμοῦντας.

Τέταρτον ζῴδιόν ἐστι Καρκίνος· τροπικόν, θερινόν, ὀρθόν, ἄφωνον, θηλυκόν, νυκτερινόν, εὐμετάβολον, σκαπτικόν, λεπρῶδες, κατωφερές, ὑδατῶδες, ὡροσκόπος κόσμου, ἀγαθῶν δηλώσεων, ὀχλικόν, πολύγονον, ἀμφίβιον, οἶκος Σελήνης, ὕψωμα Διὸς περὶ μοίρας ιη', τάπεινωμα Ἄρεως περὶ μοίρας κη', ἐναντίωμα Κρόνου, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἀφροδίτης, νυκτὸς δὲ Ἄρεως, ἐπίκοινος ἡ Σελήνη. ἔχει δὲ δεκανοὺς τρεῖς. καὶ τῷ μὲν α' δεκανῷ παρανατέλλουσι τὰ ὀπίσθια τῆς Μικρᾶς

1 αὖθις om. R, πάλιν V. ὁ om. R. 1-2 διδύμων μοίρας κς' (*sic*) ὁ [i. e. ο] μεγέθους κράσ. R. 2-3 ἔχει - Κρόνου ς' om. R. 3-4 ἔχει δὲ κλίμ. ὑποτετ. αὐτ. R. 4 ταῦτα om. TV. κατὰ δὲ Πτολεμαῖον (cf. l. c.). om. TV. 5 μαντία καρηναϊκή T, μαντεία καρηναϊκή V, μαντιανὴ κυριν. R. αἴγυπτος TV. 6 στοιχεῖα T. 6-7 γ' καὶ ο' T] γ' ο' R, τὸ V. 8-20 om. R. 8 κόμαι Ἀπόλλωνος scripsi : κομαίπαλοι T, κομαίπιλ^{οι} V. Dicit tamquam si una sit figura Geminorum. 9 θ' T] ε' errore V. 9-10 ιζ' - ἕως ante μέσαι in marg. suppl. V (κγ' om.). 10 μοιρὴ T. μέσαι om. T. 11 καὶ om. V. 12 εἰσὶν in ἐστὶν corr. V. 13 μελλάχρους T. ἀγενείους T. 15 εὖ δ' (*sic*) οἴκησιν T (κ. διοίκ. om.). μὲν post εὐδόξησιν repetiit V. 17 καὶ νὰ καὶ μάται ἀμοχθοῦντες T. 17-18 νοηματικούς T, ἐπινωματικούς V. 20 ἐνδόξους T. καὶ om. V. κοσμοῦντες T. 21 Τρίτον T. In marg. man. 2 : τόπος πράξεως. Τέταρτον (=τὸ τέτ.) V. ὁ Καρκ. T. ὀρθ. ἄφ. om. R. 22 νυκτερινόν om. R. σπαστικόν ci. Cumont coll. *Catal. Flor.*, p. 166, 19; sed σκαπτικὸν Καρκίνος etiam Anonymus apud Maxim., ed. Ludwich, p. 108, 14; contra σπαστικά, ibid., p. 109, 10 sunt Scorpius et Pisces. 22-23 λεπρ. - ὑδ. TV] λατρῶδες R. 23 ἀγαθὸν δηλωτικόν R. 24 ἀμφίσβιον T. Διὸς μοίρας ιε' R. ταπείν. TV] κοίλωμα R. 25 περὶ om. R. ἐναντ. Κρ. om. TV. 26 δὲ om. R. ἐπίκ. ἡ Σελ. om. R. ἡ om. V. Σελήνης V. δὲ om. TV. 27 μὲν om. R.

Ἄρκτου καὶ Σάτυρος ψαύων τοῦ ῥοπάλου καὶ Μοῦσα λυρίζουσα καὶ μία τῶν Χαρίτων καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κανθάρου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ δευτέρῳ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὸ ἥμισυ τῆς Φάτνης καὶ ὁ Ὄνος καὶ ἡ μέση τῶν Χαρίτων καὶ τὰ μέσα τοῦ Κανθάρου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ′ δεκανῷ παρανατέλλουσιν ἡ τρίτη τῶν Χαρίτων καὶ ὁ ἄλλος Ὄνος καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ τῆς Φάτνης καὶ τὰ τέλη τοῦ Κανθάρου τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α′ δεκανὸς φέρει πρόσωπον Ἀφροδίτης, ὁ δὲ β′ Ἑρμοῦ, ὁ δὲ γ′ Σελήνης. παρανατέλλει δὲ τούτῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡγουμένου Διδύμου λεπτῶν κ′, βόρειος, μεγέθους β′, κράσεως Ἄρεως μόνου. ἔτι δὲ παρανατέλλει τὸ Νεφέλιον ἀπὸ μοίρας θ′ ἕως μοίρας ιε′· αὗται αἱ μοῖραι σινωτικαὶ τυγχάνουσι περὶ τοὺς ὀφθαλμούς. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανητῶν· Ἄρεως ζ′, Ἀφροδίτης ς′, Ἑρμοῦ ς′, Διὸς ζ′, Κρόνου δ′. ὑποτεταγμένα δὲ κλίματα ταῦτα· Ἀρμενία, κατὰ δὲ Πτολεμαῖον Νουμιδία, Καρχηδών, Ἀφρική, Βιθυνία, Φρυγία, Κολχική. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος στήθους καὶ στομάχου, μαζῶν, καρδίας, σπληνός, ἀποκρύφων τόπων, ἀμαυρώσεως διὰ τὸ Νεφέλιον, ἀλφῶν, λειχήνων, λεπρῶν, ἀποπληξίας καὶ ὕδρωπος, κυρτώσεως, φακῶν καὶ στοιχείων δ′ καὶ π′.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α′ ἕως τρίτης ἄκρα, ἀπὸ δὲ δ′ ἕως ζ′ κεφαλή, ἀπὸ δὲ η′ ἕως ι′ κοιλία, ἀπὸ δὲ ια′ ἕως ιγ′ πόδες, ἀπὸ ιδ′ ἕως ιθ′ ἔσχατα, ἀπὸ κ′ ἕως κδ′ ῥάχις, ἀπὸ κε′ ἕως κζ′ ἀριστερὰ ἡ πρὸς νότον χηλή, ἀπὸ κη′ ἕως λ′ δεξιὰ ἡ πρὸς λίβα.

Ἀποτελεῖ δὲ μελανοχρόους, μικροτραχήλους, εὐθώρακας, σκαμβοὺς ἢ λοξοφορουμένους ἐν τῷ περιπάτῳ, εὐσωμάτους, ἀλλοτρίων δαπανητάς. τούτων δὲ τοὺς μὲν περὶ τὸν πρῶτον δεκανὸν γεννωμένους εὐπορήσειν καὶ πολλοὺς εὐεργετήσειν καὶ μεγάλων φιλίας οἰκειώσεσθαι. τοὺς δὲ ἐπὶ τῷ β′ δεκανῷ μικρολόγους, πολυαρρώστους, ἐπιτευκτικούς, ξενιτεύοντας, ταῖς ὁράσεσι βλαπτομένους, εὐτέχνους. ἐν δὲ τῷ γ′ ἐπιπολὺ μὲν ὑποταγεῖς τινι καὶ κινδυνώδεις γιγνομένους,

2 ἡ om. T. 6 ἄλλον T. μέλη R. 7 ὁ β′ T. 8 π. τῷ Καρκίνῳ R. 9 Διὸ.] καρκίνου R. λεπτὰ κ′ TV] μοίρας ο κ′ (sive η′?) R. βόρειον TV. 10 ἔτι δὲ om. R. λαμπρὸς ἀστὴρ ante τὸ νεφέλ. falso irrepsit in TV. 11 μοίρας om. V. ὑπάρχουσι R. τοῖς ὀφθαλμοῖς TV. 12-13 ἔχει - δ′ om. R. 13 δὲ om. T. ὑπ. - ταῦτα] ἔχει δὲ κλίμ. ὑποτ. αὐτῷ R. In marg. infer. folii 140^{v} man. poster. haec fere signa a ligatoris cultro partim abscisa adnotavit : Η γη πθιμέρνερμθιε η Γενθιη, cryptographica opinor quae non intellego. Ἀρμενία : cf. *Sphaera*, p. 296. 13-14 κατὰ δὲ Πτολεμαῖον om. TV (cf. *Tetrab.*, l. c.). 14 Καρχηδονία R. 15 στῆθος καὶ στόμαχον (vel -ος) TV. μαζῶν om. TV. καρδίαν V. 16 διὰ TV] δὲ R. τὸν ἐφίλιον T. παθῶν ὁ ἀλφῶν R. 17 λέπρων R. ὕδροτος T. φακῶν om. T. 18 καὶ ante στοιχ. om. RV. στοιχεῖα T. δ′ καὶ π′ om. V. 19-p. 201, 3 om. R. 19 ἀπὸ δ′ T. 20 ἀπὸ ια′ V. 21-22 ἀπὸ κε′ - λίβα om. T. 23 σκανμβούς (*sic*) T. 25 περὶ om. T. 25-26 γεννομένους ἔσεσθαι εὑπόρη$\overset{σ}{\underset{ο}{}}$ TV. 26-27 οἰκειώσασθαι TV. 28 ἐπιτευτικούς T. εὐτεχνῶς V, εὐτεχν T. 29 ὑποταγῆ τινι V, ὑποταγὶ νὶ (*sic*) T. κινδύνῳ γιγνόμενα V.

σπαναδέλφους δὲ καὶ τῶν οἰκείων ἀπαλλοτριουμένους, φιλοθαλάσσους δὲ καὶ ῥιψοκινδύνους κέρδους ἕνεκα, εὐτέκνους δὲ καὶ σίνος ἔχοντας ἐπὶ τῷ σώματι.

Πέμπτον ζῳδιόν ἐστι Λέων· ἀρσενικόν, ἡμερινόν, φωνῆεν, ὀρθόν, στερεόν, βασιλικόν, ἀρχικόν, θερμόν, θερινόν, πυρῶδες, ὀργίλον, ἀμετάτρεπτον, θυμικόν, δυσυπότακτον, ἀνωφερές, πολιτικόν, δημόσιον, στειρῶδες, τετράπουν, μελοκοπούμενον, ἀσελγές, ἐπαναφορὰ κόσμου, μονοτόκον, ἡγεμονικόν, ἀποβλέπον εἰς τὸν ἀπηλιώτην οἶκος Ἡλίου, ὕψωμα καὶ ταπείνωμα οὐδενός, ἐναντίωμα Κρόνου, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἡλίου, νυκτὸς δὲ Διός, ἐπίκοινος Κρόνος. ἔχει δεκανοὺς γ′· καὶ τῷ μὲν πρώτῳ δεκανῷ παρανατέλλουσιν ὁ Κυνοπρόσωπος τοξεύων καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Σκάφους καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς Ὕδρας καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ὄνου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ β′ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ Σκάφους καὶ θεός τις ἔχων ἐκτεταμένας τὰς χεῖρας ἄνω καὶ ὁ νῶτος τῆς Ὕδρας καὶ Κρατὴρ καὶ Κύμβαλα καὶ οἱ Φρύγιοι Αὐλοὶ καὶ τὰ μέσα τοῦ Ὄνου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ′ δεκανῷ παρανατέλλουσιν Ἡνίοχος τροχὸν βαστάζων καὶ Μειράκιον μικρὸν ἑπόμενον αὐτῷ καὶ τὰ μέσα τῆς Ὕδρας καὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ Ὄνου τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α′ δεκανὸς φέρει πρόσωπον Κρόνου, ὁ δὲ β′ Διὸς καὶ ὁ γ′ Ἄρεως. παρανατέλλει δὲ τούτῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ αὐχένος τῆς Ὕδρας μοίρας γ′ λεπτῶν μ′, νότιος, μεγέθους β′, κράσεως Κρόνου καὶ Ἀφροδίτης. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ Λέοντος, ὃς καλεῖται Βασιλικός, μοίρας ς′ λεπτῶν ιβ′, μεγέθους α′, κράσεως Ἄρεως καὶ Διός. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ μοίρας κη′ λεπτῶν ιβ′, μεγέθους α′, κράσεως Κρόνου καὶ Ἀφροδίτης. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανητῶν· Διὸς ς′, Ἀφροδίτης ε′, Κρόνου ζ′, Ἑρμοῦ ς′, Ἄρεως ς′. ἔχει δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Ἀσίαν· Ἰταλίαν, Γαλατίαν, Ἀπουλίαν, Φοινίκην, Χαλδαίαν, Ὀρχηνίαν. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος νευρῶν, ὀστέων, ὀσφύος, καρδίας, ὁράσεως, ἀνδρείας· στοιχείων δὲ ε′ καὶ ρ′.

1 ἀπαλλοτριωμένους TV. 2 εὐγένους T. δὲ σίνους T. 3 τῷ (lacuna) ματι V. 4 Τέταρτον T; in marg. man. 2 τόπος τοῦ ἀγαθοδαίμονος. ὁ Λέων T. ἡμερ. - ὀρθ. om. R. 5 θερινόν om. TV; sed cf. Maxim., p. 105, 20 et p. 106, 25. 7 μελλοκοπούμενον T, μελεοκοπούμενον V. 8 μον. - ἀπηλ. om. RV. 9 καὶ ὕψ. οὐδενός, κοίλωμα οὐδενός R. ἐναντ. Κρ. om. TV. 10 μὲν om. R. ἐπίκοινος Κρόν. om. R. 11 τουξεύων T. 12 τοῦ ὕδρου R (et infra). τῆς ὄνου T. 13 δὲ om. T. β′ om. R. 14 τ. χ. ἁ. ἐκτετ. T. νότος codd. 16 ὁ ἡν. TV. 17 βαστάζων TV] ἰσάζων R. 19 φέρει ἅσω R. δὲ om. T. καὶ ὁ] ὁ δὲ R. 20 δὲ] καὶ R. 21 λεπτῶν om. RV. 22 τοῦ om. R. 23 Βασιλικός codd. : fort. scrib. Βασιλίσκος ut apud Ptolem. Gemin., Schol. Arat. (v. 147). λεπτῶν ιβ′] καὶ ιβ′ R. κράσ. Ἀρ. om. T. 25 λεπτῶν om. RV. α′ om. R. καὶ om. V, ☿ fere deletum. 26-27 ἔχει - ς′ om. R. 26 ἔχων V. 27 ὑποτέτακται δὲ κλίματα R. δὲ καὶ T. ταῦτα om. RT. ἀσία etc. (nominativi) RT. Cf. de Ἀσία *Sphaera*, l. c., cett. ex Ptolem. 28 γαλάτιοι T, γαλάτιον V. χαλδία R. ὀρχησία R. 29 τοῦ om. R. νεφρῶν R. σφυός V. καρδίαν T. 30 τὸ δὲ στοιχεῖον ε′ καὶ ρ′ T, στοιχείων ε ρ R, ε′ κ. ρ′ om. V.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α′ ἕως γ′ κεφαλή, ἀπὸ δ′ ἕως ζ′ τράχηλος, ἀπὸ η′ ἕως ια′ ῥάχις, ἀπὸ ιβ′ ἕως ιδ′ ὀσφύς, ἀπὸ ιε′ ἕως ιθ′ ἰσχία, ἀπὸ κ′ ἕως κβ′ οὐρά, ἀπὸ κγ′ ἕως κε′ ἀγκύλαι, ἀπὸ κς′ ἕως κη′ τὸ περὶ τὰς ἀγκύλας ἄκρον ἔξω νενευμένον τῆς οὐρᾶς μέρος, ἀπὸ κθ′ ἕως λ′ ὀπισθίων ποδῶν βάσεις καὶ ὄνυχες.

Ἀποτελεῖ δὲ λευκόχροας, ὑποπήρους, τοῖς δὲ ὄμμασιν εὐχαρόπους, μεγαλοστόμους, ἀραιόδοντας, εὐτραχήλους, κοντορίνους, εὐστέρνους, ἐγκοιλίους, κάτωθεν ἰσχνοτέρους καὶ λεπτοσκελεῖς, βαρυφώνους, σκληρούς, ἐντρόφους. τούτων δὲ τοὺς μὲν ἐν τῷ α′ δεκανῷ φιλοκασιγνήτους, ὀρειβάτας, ἐπιμόχθους. κατὰ δὲ τὸν β′ βασιλικούς, θρασεῖς, γενναίους, ἀρχοντικούς, ὀλιγοχρονίους, πατρῷα ὀλοθρεύοντας. κατὰ δὲ τὸν γ′ ῥυπαρούς, βλοσυρώδεις, ψυγιζομένους, εὐπόρους, ἡγεμονικούς, ἐκδημοτικούς, πολλοὺς μὲν εὐεργετοῦντας, πολλοὺς δὲ καὶ ἀδικοῦντας, ἀποβάλλοντας ἀδελφοὺς καὶ ἑαυτοὺς οὐκ εὖ θανατοῦντας.

Ἕκτον ζῴδιόν ἐστι Παρθένος σύνθετον, ὀρθόν, θηλυκόν, νυκτερινόν, θερινόν, πτερωτόν, τριπρόσωπον, λογικόν, κατωφερές, φωνῆεν, γεῶδες, εὐμετάβολον, μυστικόν, ὑποτακτικόν, δίσωμον, ἀνθρωποειδές, στειρῶδες, ἀποβλέπον εἰς τὸν λίβα, ἀπόκλιμα κόσμου, οἶκος Ἑρμοῦ καὶ ὕψωμα Ἑρμοῦ περὶ μοίρας ιε′, ταπείνωμα Ἀφροδίτης περὶ μοίρας κζ′, ἐναντίωμα Διός, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἀφροδίτης, νυκτὸς δὲ Σελήνης, ἐπίκοινος ὁ Ἑρμῆς. ἔχει δεκανοὺς τρεῖς. καὶ τῷ μὲν α′ δεκανῷ παρανατέλλουσι θεά τις ἐπὶ θρόνου καθεζομένη καὶ τρέφουσα παιδίον, ἣν τινες λέγουσι τὴν ἐν ἀτρίῳ θεὰν Ἶσιν τρέφουσαν τὸν Ὧρον. παρανατέλλουσι δὲ καὶ Στάχυς καὶ τὰ μέσα τῆς Ὕδρας καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κόρακος καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Λέοντος τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ β′ δεκανῷ παρανατέλλουσι Μοῦσα λυρίζουσα καὶ τὰ μέσα τοῦ Κόρακος καὶ ἡ οὐρὰ τῆς Ὕδρας καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Βοώτου τοῦ ταυροκεφάλου καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Ἀρότρου καὶ τὰ μέσα τοῦ Λέοντος τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ

1-14 om. R. 2 ιε′ T] ιη′ V. 3-4 παρὰ τ. ἀ. V, περιτανγκύλας (*sic*) T. 4 ἐξωνενευμένου TV; passivum inusitatum. μέλος T. 5 καὶ om. V. 6 λευκοχρόας V, λευκοχρόους T. ὑποπύρους V. εὐχαρόπτους T. 7 ἀρεόδοντας T. κοντορῖνος videtur i. q. κοντὸς et κόντουρος (v. Cangium s. v.) = brevis statura. 8 ἐγκοιλίους : « χαροποὺς ὀφθαλμοὺς ἐγκοίλους dicitur habere leo Aristot., *Phys.*, 809 *b*, 19 » Stephanus in Thesauro; cf. etiam Ps.-Aristot. Physiognom., p. 48, 19 Foerster. τ ζ′ ζ 9-10 φιλοκασι T, φιλοκασηγ V. 10 τοῦ β′ T. 11 πατρῴων TV. ὀλοθρεύοντας V. 12 τῆς γ′ T. ψυγιζομένους (ψιγιζ. codd.) videtur idem quod ψυχιζομένους, algentes. 13 ἐκδηματικοὺς T. 14 ἀδελφοὺς καὶ ἑαυτοῦς οὐκεκθανατοῦς T, ἀδελφοὺς καὶ αὐτοὺς οὐκ ἐκ θανατοῦν V. 15 Πέμπτον T. In marg. man. 2 : τόπος τοῦ κακοδαιμονοῦντος. ἡ Παρθ. T. σύνθ. - νυκτερινόν TV] δίσωμον θηλυκὸν R. 16 τριπρ. om. T, at cf. Maximus, p. 108, 6, et *Sphaera*, p. 439, 1. φωνῆεν om. R. 17 Post εὔμ. R inserit διφυές. 17-18 δισ. - λίβα om. RV. 19 καὶ et Ἑρμοῦ π. μοίρ. ιε′ om. R. ταπ.] κοίλωμα R. 19-20 π. μ. κζ′ om. R. 20 έναντ. Διός om. TV. 21 ἐπίκ. ὁ Ἑ. om. R, ἐπίκοινος ☌ V; cf. Bouché-Leclercq, p. 204. 22 παίδων R. ἐν ἀτρώα θεὰν εἰς ἣν τρέφουσα τῶν ὡρῶν TV. ἐν ἀτρίω : cf. *Sphaera*, p. 211 sq. 24 δὲ στάχυς R. τοῦ ὕδροῦ R. 25-28 τῷ - δωδ. om. R.

τρίτῳ δεκανῷ παρανατέλλει τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ Βοώτου καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ τοῦ Ἀρότρου καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ Κόρακος καὶ οἱ Στάχυες καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ Λέοντος τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α′ δεκανὸς φέρει πρόσωπον Ἡλίου, ὁ δὲ β′ Ἀφροδίτης, ὁ δὲ γ′ Ἑρμοῦ. ἡ δὲ Παρθένος οὐκ ἔχει λαμπροὺς ἀστέρας παρανατέλλοντας, λέγω δὴ τοῦ α′ καὶ β′ μεγέθους. παρανατέλλει δὲ μόνος ὁ ἐπ' ἄκρας τῆς νοτίας καὶ ἀριστερᾶς πτέρυγος μοίρας β′ λεπτῶν κς′ καὶ μεγέθους τρίτου, κράσεως Ἑρμοῦ καὶ Ἄρεως, βόρειος. καὶ πάλιν ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι ὁ καλούμενος Προτρυγητὴς μοίρας ιε′ λεπτῶν λς′, βόρειος, μεγέθους γ′, κράσεως Κρόνου καὶ Ἑρμοῦ. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανητῶν· ἀπὸ μοίρας α′ ἕως ζ′ ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη ι′, ὁ Ζεὺς δ′, ὁ Ἄρης ζ′, ὁ Κρόνος β′. εἰσὶ δὲ καὶ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Ἑλλάς, Ἰωνία, Ἀχαΐα, Μεσοποταμία, Βαβυλωνία, Μέση Αἰθιοπία, Ἀσσυρία, Κρήτη. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος κοιλίας καὶ τῶν ἐντὸς πάντων καὶ τῶν ἀποκρύφων· στοιχείων δὲ ζ′ καὶ σ′.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α′ ἕως γ′ κεφαλή, ἀπὸ δὲ δ′ ἕως ς′ ῥίν, ἀπὸ ζ′ ἕως ι′ τράχηλος, ἀπὸ ια′ ἕως ιγ′ βραχίων, ἀπὸ ιδ′ ἕως ιη′ δάκτυλοι, ἀπὸ ιθ′ ἕως κα′ στάχυες, ἀπὸ κβ′ ἕως κγ′ κνῆμαι, ἀπὸ κδ′ ἕως κζ′ τὰ πρὸς βορρᾶν, αἱ δὲ λοιπαὶ πρὸς νότον.

Ἀποτελεῖ δὲ εὔχροας, εὐμήκεις, εὐειδεῖς, εὐσυναλλάκτους, ἱλαρούς, προσηνεῖς, διαβαλλομένους <πρὸς> παιδία καὶ τὰ πλεῖστα ὡς φιλόπαιδας. ἐπὶ μὲν τοῦ α′ δεκανοῦ μακροβίους, ἐπιμόχθους, παρὰ μεγάλοις προκόπτοντας, πολλὰ δὲ βλαπτομένους διὰ φιλοκέρδειαν. ἐπὶ τοῦ β′ σοφούς, κατωφερεῖς καὶ ἀποβάλλοντας ἐν νεότητι, εἰς δὲ γῆρας εὐτυχεστέρους, ἐπιτευκτικούς, εὐπαθεῖς εἰς ἀσθένειαν. ἐπὶ δὲ τοῦ γ′ ταπεινοὺς τῷ βίῳ, ὑποταγὴν λαμβάνοντας καὶ πολλὰ παρὰ τὴν ἀξίαν ὑπομένοντας.

Ἕβδομον ζῴδιόν ἐστι Ζυγός, ἀρρενικόν, ἰσημερινόν, ὀρθόν, ἡμερινόν, φωνῆεν, τροπικόν, ἀνθρωποειδές, ἀνωφερές, δίκαιον, ἀερῶδες,

1 βάτου T (βοώτου recte V) ; βοώτου - τοῦ om. R. Forma βάτης cum usu Arabico consentit, de quo v. Ideler, *Sternnamen*, p. 46, et *Catal.*, V, 1, p. 163, 14 et 24. ἕτερον T] ἄλλο V. 2-3 οὐρὰ λέοντος R. 4 ὁ β′ TV. ὁ γ′ TV. 5 λέγω RV] ἀλλὰ T. 7 λεπτῶν om. V. κς′ om. R. καὶ om. T; bis om. V. τρίτου om. R. 8 βόρειον TV. καὶ πάλιν ὁ ἐν τῷ δεξιῷ πτερυγίῳ καλούμενος προτυγητὴρ (*sic*) μοίρας ιε′ λς′ R. πάλιν ἐν τὴ δε ἃ (*sic*) T. 9 μοίρας κε′ V, μοίρας κ′ T. Κρόνου RV] Ἡλίου T. 10-11 ἔχει - β′ om. R, planetarum nomina sine articulo V. 11-12 κλίμ. δὲ ὑποτεταγμένα τῇ παρθένῳ ταῦτα R. 12 ἐλασιωνία R. Cf. *Sphaera*, p. 296; Paulus Alexandr., c. 7. Cetera ex Ptolem., l. c. praeter Ἰωνία et Αἰθιοπία, cf. Hephaest., p. 55, 21. 12-13 Βαβυλωνία μέση καὶ Αἰθ. R, sed Μέση Αἰθιοπία coniungendum, cf. Ptolem., l. c., p. 74, 4, ed. 1553. 13 ἀπυρία R. 13-14 κυρ. - ἀποκρύφων = Additamenta Vettiana in *Catal.*, IV, 180, 17. καὶ τ. έ. π. bis scripsit V. 14 τόπων post ἀποκρ. add. R. δὲ om. TV. ζ′ καὶ σ′ om. V. 15-26 om. R. 16 ια′ T] ιβ′ V. 17 κγ′ V] κς′ T. 19 εὐμήκους T. εὐρειδεῖς V. 20 πρὸς addidi. παιδίους T. 21 δεκανοῦ bis V. 23κατωμερίς T, κατωμερεὶς V. 24 ἐπιτευτικούς T. δὲ om. T. 25 ταπεινοὶ V. ὑποταγῆς V, ὑποταγεῖς T. 27 Ἕκτον T. In marg. man. 2 τόπος ζωῆς. ὁ ζυγός T. 27-28 ἀρρ. - τροπ. TV (ἡμερ. om. T)] ἀρρενικὸν τροπικὸν ἰσημερινόν R.

εὐμετάβολον, μετοπωρινόν, ὑπόγειον κόσμου, δημόσιον, πολιτικόν, αὐξομειωτικόν· οἶκος Ἀφροδίτης, ὕψωμα Κρόνου περὶ μοίρας κα', ταπείνωμα Ἡλίου περὶ μοίρας ιθ', ἐναντίωμα Ἄρεως, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Κρόνου, νυκτὸς δὲ Ἑρμοῦ, ἐπίκοινος ὁ Ζεύς. ἔχει δὲ δεκανοὺς τρεῖς· καὶ τῷ μὲν α' δεκανῷ παρανατέλλουσιν ὁ Αἰδης καὶ Μοῦσα λυρίζουσα καὶ ὁ Πορθμεὺς καὶ μέρος τῆς Ἀχερουσίας λίμνης καὶ μέρος τοῦ Σκάφους καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Τράγου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ β' δεκανῷ παρανατέλλουσιν Ἡνίοχος καὶ Μειράκιον καὶ τὰ ἐμπρόσθια τοῦ Κενταύρου καὶ τὰ μέσα τοῦ Σκάφους καὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης καὶ Κρήνη καὶ Ἀγορὰ καὶ τὰ μέσα τοῦ Τράγου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ' δεκανῷ παρανατέλλουσι τὰ ὀπίσθια τοῦ Κενταύρου καὶ τὰ τέλη τοῦ Σκάφους καὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης καὶ Ἀριάδνη ἀνακειμένη ἔχουσα τὴν εὐώνυμον χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ὁ Στέφανος τῆς Ἀριάδνης καὶ ἐν οὐρανῷ κεφαλαὶ δύο <καὶ> οἱ λεγόμενοι Βαλλισταὶ καὶ Ἄδωνις, ὃν καλοῦσιν Οὐρανόν, καὶ τὰ τέλη τοῦ Τράγου τῆς δωδεκαώρου. συνήντηκε δὲ Ζυγὸς ἀπὸ τῶν τοῦ Σκορπίου χηλῶν, ἔχει δὲ καὶ δισώμου δύναμιν διὰ τὰς πλάστιγγας. καὶ ὁ μὲν α' δεκανὸς φέρει πρόσωπον Σελήνης, ὁ δὲ β' Κρόνου, ὁ δὲ γ' Διός. παρανατέλλει δὲ τούτῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ Στάχυος λεπτῶν κ', βόρειος, μεγέθους α', κράσεως Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ἐπὶ τοῦ Βοώτου ὁ καὶ Ἀρκτοῦρος, μοίρας ε' λεπτῶν μ', βόρειος, μεγέθους α', κράσεως Ἄρεως καὶ Διός. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ βορείου Στεφάνου μοίρας ιε' λεπτῶν κ', βόρειος, μεγέθους β', κράσεως Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ. πάλιν παρανατέλλει ὁ ἐπὶ τῆς χηλῆς τοῦ Σκορπίου λαμπρὸς ἀστὴρ μοίρας κε' λεπτῶν ν', βόρειος, μεγέθους β', κράσεως Διὸς καὶ Ἑρμοῦ. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε' πλανητῶν· Κρόνου ς', Ἑρμοῦ η', Διὸς ζ', Ἀφροδίτης ζ', Ἄρεως β'. εἰσὶ δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Λιβύη, Κυρήνη, Βακτριανή, Κασπία, Σηρική, Θηβαΐς, Σακίς, Τρωγλοδυτική. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος ἰσχίων γλουτῶν βου-

1-2 δημόσ. - Ἀφροδ. om. R. 2 ante οἶκος T inserit ἀσελγὲς καὶ πολύγονον, cf. infra p. 205, 1. περὶ om. R. 2 κ' R. 3 ταπ. TV] κοίλωμα R. 3 περὶ om. R. ἐναντ. Ἄρ. om. TV. 4 ἐπίκ. ὁ Ζ. om. R. ὁ om. V. δὲ om. TV. 5 ὁ Αἰδης RV] ἡνίοχος T falso. 6 ὁ πορόμης T, ὀπορόμης V. 7 ἡ om. TV. τοῦ om. T. τῆς] τοῦ T. 8 ἔμπροσθεν R. 10 κρήνη R] κοινὴ T, κοινή V. 12 ἡ Ἀριάδνη R. 14 ἐν οὐρανῷ, cf. *Sphaera*, p. 253. κεφαλὴ β' V. καὶ addidi. βαλισταί V (ut olim conieceram *Sphaera*, p. 252), βαλανισταί T, βασιλίς τε R (cf. *Sphaera*, p. 251 sq., 259). 15 τῆς ιβ' ὥρας V. συνήντηκεν ὁ Ζυγός videtur = evenit, ortus est ex Scorpii chelis. 16 ληχῶν R. 17 δύναμιν καὶ τὰς πλάστιγνας (*sic*) R. 18 δὲ bis om. TV. τοῦτο R. 19 λεπτὰ η' T. μοίρας ο η' (vel κ') R. 20-22 πάλιν - Διὸς om. R. 21 λεπτῶν om. V. 23 βορείου τοῦ στεφ. TV. λεπτῶν (λεπτά T) om. VR. 24 πάλιν om. R. χηλ° T. 25 λεπτῶν (λεπτὰ T) om. RV. 26-27 ἔχει - β' om. R. 26 τὰ ὅρια T. 27 εἰσὶ scripsi propter nominativos] ἔχει TV. 27-28 κλίματα ὑποτεταγμένα ζυγῷ ταῦτα R. 28 λιβύη : cf. *Sphaera*, p. 297 (ex Paulo Alex.). μακτριάνη TV. Κασπία TV] καὶ πία R. συρική R. 29 σάκαι R. Σακὶς hic vix recte ; Ὄασις, Ptolem., l. c. 31, cf. *Catal.*, IV, p. 181, 4. σχιῶν TV, γλουτῶν TV] οὐτῶν R.

βώνων, κόλου, ὀπισθίων μερῶν, κύστεως. ἔστι δὲ καὶ ἀσελγὲς καὶ πολύγονον κατὰ τὸν Τράγον. τὰ δὲ στοιχεῖα η' καὶ τ'.

Ἀνατέλλουσι δὲ ἀπὸ μοίρας α' ἕως δ' αἱ ἀρχαὶ τούτου, ἀπὸ ε' ἕως ς' αὐτὴ ἡ ὀπή ἔνθα [ἡ ὀπὴ] καὶ ὁ τόνος, ἀπὸ ζ' ἕως ια' τὰ πρὸς τῇ κεφαλῇ, ἀπὸ ιβ' ἕως ιγ' αὐτὴ ἡ κεφαλή, ἀπὸ ιδ' ἕως ιζ' τράχηλος, στῆθος καὶ κοιλία, ἀπὸ ιη' ἕως κ' ἧτρον, ἀπὸ κα' ἕως κβ' μηροί, ἀπὸ κγ' ἕως κδ' ὦμοι, ἀπὸ κε' ἕως κζ' πόδες, αἱ δὲ λοιπαὶ τὰ πρὸς νότον.

Ἀποτελεῖ δὲ εὐκράτους, μελανοφθάλμους, εὔτριχας, εὐφόρους, δικαίους. τούτων δὲ τοὺς μὲν ἐν τῷ α' δεκανῷ ἐναρέτους, ἀνδρείους, φιλοφίλους, πολυπλανήτους. ἐπὶ δὲ τοῦ β' εὐφυεῖς, σοφούς, ἡγεμονικούς, εὐδόξους, φιλογυναίους, ἐκδημητάς, δικαίους, πολυγνώστους, σπαναδέλφους. ἐπὶ δὲ τοῦ γ' εὐφυεῖς, δαπανητὰς δὲ καὶ εὐμεταβόλους, οὐκ ἀπονήρους.

Ὄγδοον ζῳδιόν ἐστι Σκορπίος, θηλυκόν, νυκτερινόν, ὀρθόν, στερεόν, μετοπωρινόν, ἄφωνον, ὑδατῶδες, πολύσπορον, φθοροποιόν, κατωφερές, κυρτῶδες, λεπρῶδες, ἀλφῶδες, ἀμετάβλητον, ὀργίλον, πικρόν, δόλιον, πλαστικόν, κόσμου ἀγαθὴ τύχη, οἶκος Ἄρεως, ὕψωμα οὐδενός, ταπείνωμα Σελήνης περὶ μοίρας γ', ἐναντίωμα Ἀφροδίτης, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἀφροδίτης, νυκτὸς δὲ Ἄρεως, ἐπίκοινος ἡ Σελήνη. ἔχει δεκανοὺς τρεῖς. καὶ τῷ μὲν α' δεκανῷ παρανατέλλουσιν Ὑγεία καὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ Κενταύρου καὶ τὰ ἐμπρόσθια τοῦ Ταύρου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ δευτέρῳ δεκανῷ παρανατέλλουσιν Ἀσκληπιὸς καὶ τὰ μέσα τοῦ Κενταύρου <καὶ τὰ μέσα τοῦ Ταύρου> τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ' δεκανῷ παρανατέλλουσι τὰ ἐμπρόσθια τοῦ Κενταύρου βαστάζοντος λαγωὸν καὶ τὰ ἐμπρόσθια τοῦ Κυνὸς καὶ ὁ Ὀφιοῦχος καὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ Ταύρου τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν πρῶτος δεκανὸς φέρει πρόσωπον Ἄρεως, ὁ δὲ β' Ἡλίου, ὁ δὲ γ' Ἀφροδίτης. παρανατέλλει δὲ αὐτῷ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Κενταύρου μοίρας ια',

1 κώλου V (at cf. *Catal.*, IV, 181, 5) : ἀφαιδρὸν [i. e. ἀφέδρων] T. 1-2 ἔστι - τράγον (τράγονη R) om. T vel polius partim supra inseruit p. 204, 2. 1 δὲ ἀσ. V. 2 κατὰ τὸν τράγον om. V. στοιχείων η' τ' R, κυριεύει δὲ στοιχείων V (η' καὶ τ' om.)· 3-13 om. R. 3 α'] μιᾶς TV. 4 αὕτη TV. ἡ ὀπή quod uncis inclusi falso in TV iteratum videtur. 5 ιβ' T] ια' V ut vid. αὕτη TV. 6 κ' ἡτρόν T, κη' (vel κβ') τρὸν V. 7 κγ' T] κ' V. 8 ἀποτέλλει T. 10 φιλ. V] πολυφύλους T. 11 ἐνδόξους T. 12 φιλογνώστους codd., πολυγνώστους scripsi ; cf. Hephaest., p. 58, 14 (ἔσται γνωστὸς ἐν τόποις πολλοῖς). δὲ om. T. 13 εὐμεταβούλους T. 14 Εὔδομον T. In marg. man. 2 : τόπος κτιμάτων. ὁ Σκ. T. νυκτ. ὀρθ. om. R. 15 ἄφωνον R post κατωφερές. 16 λεπρ. TV] λεπρῶδες λατρῶδες R (falso, cf. Maxim., p. 108, 27). ἀμετάβλητον om. T. 17 πλαστικόν om. RV. 18 ταπ. TV] κοίλωμα R. π. μ. γ' om. R. ἐναντ. Ἀφροδ. om. TV. 19 ἐπίκ. ἡ Σ. om. R, ἡ om. V. 20-22 Ὑγεία - παρανατέλλ. om. T. 20-21 Ὑγεία - Κενταύρου καὶ om. V. 21 Ταύρου R] Κενταύρου V. 22 τὰ om. R. 23 καὶ τὰ μέσα τοῦ Ταύρου in omnibus codd. exciderunt. 24 ἔμπροσθεν R, ὀπίσθια TV. 24-25 βαστάζοντα T. 25-26 ἔμπροσθεν R, ἐμπρόσθια TV ; correxi, cf. *Sphaera*, p. 19. 27 δὲ bis om. TR. δὲ (ult.) om. V. 28 τούτῳ R. Κεντ.] κέν ῃ R. ια' TV] ιβ' o R.

βόρειος, μεγέθους α′, κράσεως Ἀφροδίτης καὶ Διός. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ καλούμενος Ἀντάρης μοίρας ις′, λεπτῶν κ′, νότιος, μεγέθους β′, κράσεως Ἄρεως καὶ Διός. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανήτων· Ἄρεως ζ′, Ἀφροδίτης δ′, Ἑρμοῦ η′, Διὸς ε′, Κρόνου ς′. ὑποτέτακται δὲ αὐτῷ κλίματα ταῦτα· Ἰταλία, Μεταγωνῖτις, Μαυρητανία, Γαιτουλία, Συρία, Κομμαγηνή, Καππαδοκία. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος αἰδοίων καὶ κύστεως καὶ βουβώνων καὶ ἕδρας. ποιεῖ δὲ διὰ τὸ κέντρον ἀμαυρώσεις, ἐπισκιασμούς, λιθιάσεις, στραγγουρίας, κήλας καὶ βροχοκήλας, ἀρρητοποιίας, πολυκοινίας, συριγγώματα, καρκινώματα, αἱμορραγίας. κυριεύει δὲ στοιχείων θ′ καὶ υ′.

Ἀνατέλλουσι δὲ ἀπὸ μοίρας α′ ἕως γ′ χηλαί, ἀπὸ δ′ ἕως ζ′ κεφαλή, ἀπὸ η′ ἕως ι′ τράχηλος, ἀπὸ ια′ ἕως ιγ′ στῆθος, ἀπὸ ιδ′ ἕως ις′ κοιλία, ἀπὸ ιζ′ ἕως κα′ ῥάχις, ἀπὸ κβ′ ἕως κδ′ κέντρον, ἀπὸ κε′ ἕως κζ′ τὸ μέσον, ἀπὸ κη′ ἕως λ′ τὸ ἔσχατον τοῦ κέντρου.

Ἀποτελεῖ δὲ μελανόχροας, μελανοφθάλμους, αὐστηρούς, οὐλότριχας, λεπτοφώνους, εὐψύχους, ταχεῖς καὶ ὑπερόπτας. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ α′ δεκανοῦ ἀδίκως πλανητεύοντας, πολυκινδύνους, ἐπάνδρους, μετρίους τῷ βίῳ. ἐπὶ δὲ τοῦ β′ ἐπιμόχθους, νουνεχεῖς, ἰσχυρογνώμονας, ἐκδημητάς, ἐπὶ μεγάλων τασσομένους, ἀτέκνους δὲ καὶ σινομένους τὸ σῶμα. ἐπὶ δὲ τοῦ γ′ σκολιούς, κερδαλέους, κακοπαθεῖς, πολλὰ μαινομένους καὶ πολλοὺς ἀδικοῦντας, προλιπόντας τοὺς οἰκείους, κακοβίους, ὀλιγοχρονίους.

Ἔννατον ζῴδιόν ἐστι Τοξότης, ἀρρενικόν, δίσωμον, βασιλικόν, ἀνθρωπόμορφον καὶ θηριῶδες, νευρῶδες, διπρόσωπον, χερσαῖον, τετράπουν, ἀσθενόφθαλμον, ἡμίφωνον· διπρόσωπον δὲ ἐκλήθη διὰ τὸ ἔχειν ἐκ τῶν ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς μέρος ἕτερον προσώπου διαδημα-

1 Ζεύς V. 2 ις′ κ′ VR, ς′ λεπτὰ κ′ T. 3-4 ἔχει - ς′ om. R. 4 η′ T] β′ V. 4-5 καὶ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα V, κλίματα αὐτῷ ὑποτεταγμένα αὐτῷ ταῦτα R. 5 καὶ κλίματα T. Ἰταλίαν etc. (accusativi) TV. Μεταγ. om. TV (falso, cf. Ptolemaeus, l. c., et *Catal.*, IV, 180, 17). 6 Κομμαγινή R. 7 αἰδοίου R. κύστ. καὶ βουβώνων ἕδρας RV, κύστεως βουβώνων καὶ ἕ. T. 7-8 κέντρον τῆς ἀμαυρώσ T. 8-9 βροτγοκήλας V, βροτγκοκήλας T, βρουχοκήλας R. 9 ἀρρητοποιίας scripsi ex additamentis Vettianis, ubi haec omnia ad verbum recepta sunt (*Catal.*, l. c., cf. Hephaestio, p. 59, 18), ἁρματοποιίας R, om. TV. καρησνώματα T. 10 καὶ αἱμ. R. κυριεύει δὲ om. R. θ′ καὶ υ′ om. V, θυ′ R. 11-22 om. R. 11 δὲ om. T. α′] μιᾶς TV. 12 στῆθος om. V. 13 κα′ T] ια′ V. κε′ T] κδ′ V. 15 ἀποτέλλει T. μελανοχρόους T. 15-16 οὐλίτριχας TV. 16 εὐρύχους T. ὑπερόπτας V] ὑποπτέρους T. καὶ om. T. 17 ἀδίκος T. 18 β′ T] βορείου V. 19 ταρασομένους T. 21 πολύποντας (*sic*) T. 22 ὀλιχρονίους T. 23 Ὄγδοον T. In marg. man. 2 : τόπος ἀδελφῶν. ὁ Τοξ. T. 23-p. 207, 2 δίσωμον - ἀγαθόν T] ἡμερινὸν ὀρθὸν φωνῆεν μετοπωρινὸν σύνθετον τετράπουν πυρῶδες ἀνωφερὲς ἀγαθὸν εὐμετάβλητον αἰνιγματῶδες ὀλιγόγονον ἡμιτελὲς ἡγεμονικὸν βασιλικόν V, μετοπωρ. δίμορφον δίσωμον πτερωτὸν τετράπουν πυρῶδες ἀνωφερὲς ἀγαθὸν εὐμετάβλητον διφυὲς αἰνιγματῶδες ὀλιγόγονον ἡμιτελὲς ἡγεμονικὸν βασιλικὸν κάθυγρον διὰ τὴν Ἀργώ R. 26 ἔχων T.

τοφόρον, ἀφ' οὗ καὶ βασιλικὸν ἐκλήθη· ὀρθόν, μετοπωρινόν, πυρῶδες, ὀλιγόγονον, ἀγαθόν, κόσμου ἀπόκλιμα καὶ ὁ περὶ δούλων <τόπος>, οἶκος Διός, ὕψωμα δὲ Καταβιβάζοντος περὶ μοίρας ιε′, ταπείνωμα Ἀναβιβάζοντος περὶ μοίρας ιε′, ἐναντίωμα Ἑρμοῦ, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἡλίου, νυκτὸς δὲ Διός, ἐπίκοινος Κρόνος. ἔχει δεκανοὺς γ′. καὶ τῷ μὲν α′ δεκανῷ παρανατέλλουσι θεός τις κατακέφαλα κείμενος, καλεῖται δὲ Τάλας, καὶ κόραξ ψαύει αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς, καὶ Κύων ἀπεστραμμένος καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἱέρακος τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ δευτέρῳ δεκανῷ παρανατέλλουσι Κηφεὺς τὴν δεξιὰν χεῖρα διδοὺς τῷ Θηρίῳ καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Θηρίου καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Ἀργοῦς καὶ <τὰ ἐμπρόσθια τοῦ Δελφῖνος καὶ τὰ μέσα τοῦ Ἱέρακος τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ τρίτῳ δεκανῷ παρανατέλλουσι> τὰ ὑπόλοιπα τοῦ Δελφῖνος καὶ Πέλαγος καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ Ἱέρακος τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α′ δεκανὸς φέρει πρόσωπον Ἑρμοῦ, ὁ δὲ δεύτερος Σελήνης, ὁ δὲ τρίτος Κρόνου. παρανατέλλει τούτῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ γόνατος τοῦ Τοξότου μοίρας κ′, βόρειος, μεγέθους β′, κράσεως Διὸς καὶ Κρόνου. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τῆς Λύρας ὁ καλούμενος Λυρικὸς μοίρας κα′, βόρειος, μεγέθους α′, κράσεως Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανητῶν· Διὸς ιβ′, Ἀφροδίτης ε′, Ἑρμοῦ δ′, Κρόνου ε′, Ἄρεως δ′. ἔχει δὲ κλίματα ὑποτεταγμένα ταῦτα· Κιλικίαν, Τύρον, Κελτικήν, Σπανίαν, Ἀραβίαν εὐδαίμονα. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος μηρῶν, βουβώνων. ποιεῖ δὲ πολλάκις περισσομελῆ συγγεννήματα ἔχοντας, φαλακροὺς ἢ ἐπισκιαζομένους, ἐπιληπτικοὺς ἢ ὀφθαλμῶν πόνους ἢ πηρώσεις ὑπομένοντας διὰ τὴν ἀκίδα, ἢ ἀπὸ ὕψους πτώσεις διὰ τὸν Τάλανα ἢ ἀπὸ τετραπόδων κίνδυνον ἢ μελῶν ἀποβολὰς ἢ ὑπὸ θηρίων ἀδικίας διὰ τὸν Κηφέα. κυριεύει δὲ στοιχείων ι′ καὶ φ′.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α′ ἕως γ′ κεφαλή, ἀπὸ δ′ ἕως ζ′ τόξον, ἀπὸ η′ ἕως ι′ νεῦρα, ἀπό ια′ ἕως ιδ′ χεῖρες, ἀπὸ ιε′ ἕως ιθ′ τράχηλος καὶ

2 καὶ ὁ περὶ δούλων om. TV. τόπος supplevi. 3-4 ὕψωμα - ιε′ TV] ὕψωμα οὐδενὸς κοίλωμα οὐδενὸς R. 3 δὲ om. V. 4 ἐναντ. Ἑρμοῦ om. TV. τρίγ. μὲν ἡμ. T. μὲν om. V. 5 τοῦ Διός T. ἐπίκ. Κρ. om. R, ὁ Κρ. T. 6 ὃς καλεῖται Τάλας R. 7 ψαύων R. 8 τῆς ιβ′ ὥρας V. 9 ὁ Κυφεύς R. χέραν T. 10 γοργοῦς TV, de eis quae supplevi v. *Sphaera*, p. 20. 12 τὰ om. T. δελφίνου T. 13 τῆς ιβ′ ὥρας V. 14 δὲ bis om. V. τοῦ Κρόνου T. 15-17 ὁ - ἀστὴρ om. R. 17 λυρκός T. 18 κα′ ο R. καὶ om. R. 18-20 ἔχει - Ἄρεως δ′ om. R. 20 ἕ. δὲ ὑποτετ. κλ. T (om. ταῦτα). 20-21 Κιλικία Πυρρηνία [Τυρρηνία *Catal.*, IV, 182, 7] Κελτικὴ Σπανία Ἀρραβία εὐδαίμων R. Pro Κιλικία alibi (cf. *Sphaera*, p. 296 sq.) Κρήτη. Τύρος falsum videtur pro Τυρρηνία quod etiam Ptolemaeus praebet l. c. 21 εὐδαιμονίαν VT. 22 δὲ om. T. περισσομελεῖσι R, περίσομα T. συγγενήματα codd. 23-24 φαλακροὺς - ὑπομένοντας om. R. 23-24 ἢ ὀφθαλμὸν πόνους ἢ ὑπομέλοντας (*sic*) διὰ τὸν (*sic*) ἀκιδὰν πυράσεις (*sic*) ἀπὸ T. 24 ἢ om. TV. ἀκιδὰν V. πτῶσιν V. 24-25 διὰ τάλαν· ἀεὶ δὲ ἀπὸ R. Excerptor ille *Catal.*, IV, 182, 13, qui cetera inde a 21 usque ad 26 compilavit, et Talan et Cephea omisit. 25 μεριῶν ἐκβολάς TV. 26 κυρ. δὲ om. R, δὲ om. V. ι′ καὶ φ′ om. V, καὶ om. R. 27-p. 208, 12 om. R. 27 μιᾶς TV. καὶ om. V.

ὦμοι, ἀπὸ κ′ ἕως κβ′ ῥάχις, ἀπὸ κγ′ ἕως κε′ ἀνὰ μέσον τὸ κέντρον, ἀπὸ κς′ ἕως κη′ πόδες, ἀπὸ κθ′ ἕως λ′ ὄνυχες.

Ἀποτελεῖ δὲ εὐκράτους μὲν τῇ χροιᾷ καὶ εὐστομάχους, εὐοφθάλμους δὲ καὶ εὐειδεῖς, ταχεῖς καὶ παραβόλους καὶ ἀναλωτὰς μέν, μικρολόγους δὲ καὶ ἀστάτους ἐπὶ τὸ πλεῖστον. καὶ ἐν μὲν τῷ α′ δεκανῷ ὀλοθρευτὰς τῶν οἰκείων καὶ μονοφάγους καὶ ἐλλιπεῖς, πολυμόχθους, ἐπὶ ξένης πολιτεύοντας ἢ καὶ τελευτῶντας. ἐπὶ δὲ τοῦ β′ θρασυδείλους, ἐν πολλοῖς πράγμασι καὶ κτήσεσι καὶ ἀποβολαῖς ἐγκυλιομένους, τὰ πατρῷα ἀποβάλλοντας, ξενιτεύοντας ἐπὶ πολλοὺς καὶ ἀκαταστατοῦντας, λυπουμένους ἐπὶ τέκνοις καὶ γυναιξί. ἐπὶ τοῦ γ′ δεκανοῦ γενωμένους ἐπισήμους, ἐν ἀλλοδαπῇ δοξαζομένους, πολυκοίνους εἰς τὰ ἀφροδίσια καὶ εὐμεταβόλους.

Δέκατον ζῴδιόν ἐστιν Αἰγόκερως, θηλυκόν, νυκτερινόν, τροπικόν, πλάγιον, χειμερινόν, ἀμφίβιον, γηθαλάσσιον, λεπρῶδες, ἀλφῶδες, φθοροποιόν, ἄγονον, κατωφερές, κατεψυγμένον, ἡμίφωνον, ἀσελγέές, αἰνιγματῶδες, διφυές, κάθυγρον, γεωργικόν, ἡμιτελές, κυρτοειδές, χωλόν, θηριῶδες, μελοκοπούμενον, λεπιδωτόν, δύσις κόσμου, οἶκος Κρόνου, ὕψωμα Ἄρεως περὶ μοίρας κη′, ταπείνωμα Διὸς περὶ μοίρας ιε′, ἐναντίωμα Σελήνης, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἀφροδίτης, νυκτὸς δὲ Σελήνης, ἐπίκοινος Ἄρης. ἔχει δεκανοὺς τρεῖς. καὶ τῷ μὲν α′ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὸ ἄλλο ἥμισυ τῆς Ἀργοῦς καὶ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου καὶ Νηρηΐς καὶ Λύρα καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Μεγάλου Ἰχθύος καὶ τὰ ἐμπρόσθια τοῦ Κυνοκεφάλου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ δευτέρῳ δεκανῷ παρανατέλλουσιν Εἰλείθυια ἐπὶ θρόνου καθεζομένη καὶ ἥμισυ Τροχοῦ καὶ Ἀμπέλου καὶ τὰ μέσα τοῦ Μεγάλου Ἰχθύος καὶ τὰ μέσα τοῦ δυσωνύμου ζῴου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ′ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὸ <ἕτερον> ἥμισυ τοῦ Τροχοῦ καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ Μεγάλου Ἰχθύος καὶ Θυμιατήριον καὶ Δαίμων ἀκέφαλος βαστάζων τὴν ἰδίαν κεφαλὴν καὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ Δυσω-

1 ὦμος T. ἀναμέσων τοῖς τῶν κε^{ων} T, ἀνὰ μέσον τῶν κέντρων V. 3 εὐκράτους καὶ τοὺς μὲν τῇ χροᾷ εὐστόμους T. 4 δὲ om. T. 5 δὲ om. T. 6 μονοφαγῆς T : in codice V ex correctura item μονοφαγεῖς. 7 ξένης πολιτεύοντας ἢ κ. om. V. ἢ T. 8 ἐνγυλισμένους T, ἐγκυλισμένους V. 9 πατρῷα T] πρῶτα V; fort. quaedam exciderunt, cf. *Catal.*, IV, 182, 1. ἐπιπολλοὺς T. 10 ἐπὶ τούτου τοῦ V. 10-11 γενομένους codd. 11 ἐναδολοπεὶ T. πολυκοίνους om. T. 13 Ἔννατον T. In marg. man. 2 : τόπος πατρός. ὁ Αἰγ. T. θηλυκανόν T. 13-14 νυκτ. - λεπρ. TV] τροπικὸν χειμερινὸν ἀμφίβιον γεῶδες λαμπρῶδες R. 15 ἡμίφ. TV] ἄφωνον R. 16 διφυές om. TV. κάθυγρον VR] γαιόδες T (fort. recte, cf. supra p. 103, 13). κυρτῶδες TV. 17 θηρ. - λεπ. om. VR. μελλοκοπούμενον T. δύσιν TV. 18 ἐπὶ μοίρας TV, μοίρας R. ταπείν. TV] κοίλωμα R. περὶ om. R. 19 ιε′ TR] κε′ V. ἐναντ. Σελ. om. TV. 20 ἐπίκοινος Ἄ. om. R. δεκανῷ τρεῖς R. 21 ἄλλο om. T. Ἀργοῦς καὶ τῆς om. TV. 22 νηρηεῖς T. ἡ om. TV. ἰχύος T. ἔμπροσθεν R. 23 παραν. om. R. 24 ἡληθυία TV, ἡλιθύα R. τὸ ἥμισυ τοῦ τροχοῦ T. ἀμ$^{πλ'}$ T, ἀμ$^{τπλ'}$ V. 27 τοῦ λ$^{ετ^{o}}$ ἰχθύος R. 27-28 δέμον (*sic*) T, ♉ R.

νύμου τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α′ δεκανὸς φέρει πρόσωπον. Διός, ὁ β′ Ἄρεως, ὁ γ′ Ἡλίου. παρανατέλλει δὲ τούτῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ Ἀετοῦ μοίρας ζ′, λεπτῶν μ′, βόρειος, μεγέθους α′, κράσεως Ἄρεως καὶ Διός. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανητῶν· Ἑρμοῦ ζ′, Διὸς ζ′, Ἀφροδίτης η′, Κρόνου δ′, Ἄρεως δ′. ἔχει δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Συρίαν· Ἰνδικήν, Ἀριανήν, Γεδρωσίαν, Θράκην, Μακεδονίαν. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος γονάτων, νεύρων· ποιεῖ δὲ ἀμαυρώσεις καὶ πηρώσεις διὰ τὴν ἄκανθαν καὶ μανίας καὶ ὀχλήσεις δι' ὑγρῶν ἢ ῥευμάτων. ἔστι δὲ καὶ ἀσελγὲς καὶ αἰσχροποιόν. κυριεύει δὲ στοιχείων κ′ καὶ χ′.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α′ ἕως γ′ κέρατα, ἀπὸ δ′ ἕως ζ′ ῥίν, ἀπὸ η′ ἕως ι′ τράχηλος, ἀπὸ ια′ ἕως ιγ′ κοιλία, ἀπὸ ιδ′ ἕως ιθ′ ῥάχις, ἀπὸ κ′ ἕως κα′ ἰσχία, ἀπὸ κβ′ ἕως κδ′ οὐρά, ἀπὸ κε′ ἕως κζ′ τὰ πρὸς βορρᾶν, αἱ λοιπαὶ ὄνυχες.

Ἀποτελεῖ δὲ μικροπροσώπους, λεπτοσφύρους, φιλογυναίους, ψευδολόγους, κενοδόξους, δούλους, θεοσεβεῖς, φιλοφίλους, ἀνελλιπεῖς, ὠφελουμένους, ὥστε μηδενὸς δεῖσθαι, εὐστόμους, ῥιψοκινδύνους· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ α′ δεκανοῦ μακροβίους, ἐπαφροδίτους, ἐνύγρους καὶ ἐπὶ ξένης εὐδοκιμοῦντας, πολυνόσους δὲ καὶ ἐπὶ πολὺ ἀποβάλλοντας. ἐν δὲ τῷ β′ πολυπλάνους, ἐκδημητάς, ἀγαθούς, λειτουργιακούς, σινώσεως ἢ κινδύνων πεῖραν ἐν ὑγροῖς λαμβάνοντας, τὸ δὲ γῆρας τῆς νεότητος κρεῖσσον διάγοντας. ἐν δὲ τῷ γ′ συνακτικούς, πολυπλάνους, ἐνδόξους, ὑπὸ πολλῶν ἀγαπωμένους καὶ ἐπὶ ξένης δοξαζομένους, εὐεργετικούς, εὐαδεῖς.

Ἑνδέκατον ζῴδιόν ἐστιν Ὑδροχόος, ἀρσενικόν, ἡμερινόν, πλάγιον, φωνῆεν, δροσογόνον, στερεόν, χειμερινόν, ἀερῶδες, κατάψυχρον, ἀνωφερές, ἀνθρωποειδές, ἀμετάβλητον, ἄγονον, ὀκνηρόν, λειχηνῶδες, λεπιδωτόν, νεκρῶδες, κυρτοειδές, κόσμου ἐπαναφορὰ τοῦ δυτικοῦ κέντρου καὶ ὄγδοος τόπος περὶ θανάτου, οἶκος Κρόνου, ὕψωμα καὶ

2 δὲ om. V. δὲ τούτῳ om. T. 3 ἀετοῦ R] αὐτοῦ TV. μοίρας ζ′ μ′ βόρειος R; μοιρ. ζ′ λεπτὰ μ′ β (pro βόρειος) T; item μοίρας ζ′ μβ V. 4-5 ἔχει - δ′ om. R. 4 Διὸς ζ′ in T post Κρόνου δ′ scriptum; man. alt. supra ♀ η′ scripsit σφάλει. 5 δὲ RV] καὶ T. ὑποτετ. et ταῦτα om. R. ὡρίαν T, συρία R. 6 ἰαδική (*sic*) R. ἀριανή R, ἀδριανὴν V, ἀνδριανήν T. γερουσίαν TV, γερδουσία R. θράκη R. μακεδονία R. 7 δὲ om. T. πυρώσεις TV. 8 ἄκανθα TR. μανίαν T. καὶ ὀχλ. R : ὀχλ. TV. δι' VR] δὲ T. ἢ TV] καὶ R. 9 αἰσχροποιόν R] αἰσχροπόν V, ἔσχροπον T. κυριεύει δὲ om. R. κ′ καὶ χ′ om. V. 10-23 om. R. 10 μιᾶς TV. 14 ἀποτέλλει T. μακροπροσώπους V. 16 ὠφελομένους T. εὐτόμους T. 17 μὲν om. T. ἐνύγρους om. T. 18 ξένοις T. 18-19 ἐπὶ πολλὰ βάλλοντας (βάλλαντας T) TV. 22 ξένοις TV. 23 εὐαδέκτους T εὐαδέους V, correxi. 24 Δέκατον T. In marg. man. 2 τόπος τέκνων. ζῴδιον bis V. ὁ Υ. T. 24-26 ἡμερινόν - ὀκνηρόν TV] στερεὸν χειμερινὸν ἀερῶδες ἀμετάβλητον ὀλιγόγονον ὀχληρόν R. 25 δροσόγονον codd. τερεόν T; cf. Maxim., p. 105, 17. 26 ἀμετάβολον T. 26-27 λειχ. - κυρτ. om. RV. 27 κυρτῶδες T, δυτικοῦ R] δευτέρου vel β′ TV. 28 καὶ ἡ [i. e. η′] τόπος περὶ θανάτου R, ὄγδοος τόπος περὶ θανάτου V, om. T. 28-p. 210, 1 ὕψωμα οὐδενὸς κοίλωμα οὐδενός R.

ταπείνωμα οὐδενός, ἐναντίωμα Ἡλίου, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Κρόνου, νυκτὸς δὲ Ἑρμοῦ, ἐπίκοινος Ζεύς. ἔχει δὲ δεκανοὺς τρεῖς· καὶ τῷ μὲν α′ δεκανῷ παρανατέλλουσιν ὁ Ἡριδανὸς ποταμὸς κρατῶν κάλπην καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἱπποκράτορος καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ ἀριστερὰ τεταμένη καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς Ἴβεως τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ β′ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὰ μέσα τοῦ Ἱπποκράτορος καὶ οἱ δύο Ὄφεις ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους συνάφειαν καὶ τὰ μέσα τῆς Ἴβεως τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ γ′ δεκανῷ παρανατέλλουσιν ὁ Μέγας Ὄρνις, ὃν καλοῦσι Κύκνον <.....> ὃν καλοῦσιν Ἱπποκράτορα καὶ Λύκος δάκνων τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τὰ ὀπίσθια τοῦ Πηγάσου καὶ τὰ τέλη <τῆς Ἴβεως> τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α′ δεκανὸς φέρει πρόσωπον Ἀφροδίτης, ὁ β′ Ἑρμοῦ, ὁ γ′ Σελήνης. παρανατέλλει δὲ τούτῳ λαμπρὸς ἀστήρ, ὃς καλεῖται Νότιος Ἰχθύς, μοίρας ιβ′, νότιος, μεγέθους α′, κράσεως Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστήρ, ὃς καλεῖται Ὄρνις, μοίρας ιβ′, λεπτῶν ν′, βόρειος, μεγέθους β′, κράσεως Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανητῶν· Ἑρμοῦ ζ′, Ἀφροδίτης ς′, Διὸς ζ′, Ἄρεως ε′, Κρόνου ε′. ἔχει δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Αἴγυπτον· Σαυροματικήν, Ὀξειανήν, Σογδιανήν, Ἀραβίαν. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος κνημῶν, σκελῶν, νεύρων. ποιεῖ δὲ ὑδρωπικούς, ἀρθρητικούς, μανιώδεις, ἀποκόπους καὶ τραυματικοὺς καὶ ἐλεφαντιῶντας, ἰκτερικούς, μελαγχόλους, πηροὺς διὰ τὴν Κάλπην. στοιχεῖα δὲ ἔχει τὸ λ′ καὶ τὸ ψ′.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α′ ἕως τρίτης κεφαλή, ἀπὸ δ′ ἕως ζ′ τράχηλος, ἀπὸ η′ ἕως ι′ κοιλία, ἀπὸ ια′ ἕως ιγ′ χεῖρες, ἀπὸ ιδ′ ἕως ιθ′ ὦμοι, ἐν δὲ τῇ κ′ καρδία, ἀπὸ κα′ ἕως κβ′ μόρια, ἀπὸ κγ′ ἕως κε′ μηροί, ἀπὸ κς′ ἕως κζ′ πόδες, ἀπὸ κη′ ἕως λ′ ἰσχία.

Ἀποτελεῖ δὲ εὔχροας, εὐακεῖς, εὐπαθεῖς, κενοδόξους, φιλοκαθαρίους, θρασυδείλους. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ α′ δεκανοῦ εὐεργετικούς, ἀχαριστουμένους δὲ πολλάκις, ξενιτεύοντας καὶ εὐγάμους, φαρμακείαις ἐνοχλουμένους. ἐπὶ δὲ τοῦ β′ εὐφραντικούς, παίκτας, ἀδόλους, ἐν ὑγροῖς ὀχλουμένους, ἡδεῖς, εὐπραγοῦντας παρ' ὑπερέχουσι

1 ἐναντ. Ἡλ. om. TV. 2 ἐπίκ. Z. om. R. ὁ Ζεύς T. ἔχον T. δὲ om. TV. 4 τεταγμένη T. 5 τοῦ δεκάτου [i. e. ι′ ex ἴβεως] ὕβεως T, τοῦ ἴβεως V. 6 οἱ δύο ὄφεις RV] ὁ δωδέκατος [i.e. οἱ β′] ὄφις T. 9 ἱπποκρα$^{\tau'}$ R. De lacuna cf. *Sphaera*, p. 282 sqq. δάκνον T. 10 τέλλη T. τῆς ἴβεως om. codd. 12 δὲ om. TV. τούτῳ TV] αὐτῷ R. 14 λαμπρὸς ante ὄρνις repet. RV. ιβ′ ν′ VR (ν in R non prorsus certum, η?), ιβ′ λεπτὰ ι′ T. 15 β′ om. TR. 15-16 ἔχει - Κρόνου ε′ om. R. 17 ἔχει δὲ om. T, ἔ. δὲ ὑποτ. om. R. αἴγυπτος R. Cf. *Sphaera*, p. 296; cetera apud Ptolem. l. c. σμυρομαντικήν T, σμορωματικὴν V, σαββρωματική R. 17-18 ὀξιανή R. 18 σουγλιανήν TV, γουγδιανή R. ἀρραβίαν TV, ἀραβία R. τοῦ om. T. κρημνῶν TV. 19 δὲ om. TV. καὶ om. T. 20 ἰκτερικούς ex ἰκτερινούς correct. V. 21 στοιχείων κυριεύει τοῦ τοῦ λ′ καὶ φ′ R. 22-p. 211, 2 om. R. 22 μιᾶς TV. τρίτου T. 23-24 ἐν δὲ τῇ κ′ T] ἀπὸ κ′ V. 26 εὐχρόας TV. ἑνάκιας T, εὐάκιας V. 26-27 φιλοκαθάρους T. 27 θρασυδήλους T. 28 εὐαγάμους V. 29-30 ἀδούλους T. 30 εὐπρ (*sic*) εἷς παραπερεχου T.

καὶ ὅπλοις ἐνδόξους. <ἐπὶ δὲ τοῦ γ′> ἀναξίους, συμπλευσομένους πολλά τε κινδυνεύοντας ἢ σινουμένους ἐξ ὑγρῶν.

Δωδέκατον ζῴδιόν εἰσιν Ἰχθύες, θηλυκόν, δίσωμον, νυκτερινόν, πλάγιον, ὑδατῶδες, χειμερινόν, κατωφερές, ἄφωνον, ἀγαθόν, εὐμετάβολον, πολύγονον, συνουσιαστικόν, κάθυγρον, μελοκοπούμενον, λεπιδωτόν, ποικίλον, λεπρῶδες, ἀλφῶδες, ἄστατον, ἀσελγές, ὀχλικόν, πτερωτόν, κόσμου ἀγαθὸν ἀπόκλιμα, θεοῦ τόπος, οἶκος Διός, ὕψωμα Ἀφροδίτης περὶ μοίρας κζ′, ταπείνωμα Ἑρμοῦ περὶ μοίρας ιε′, τρίγωνον ἡμέρας μὲν Ἀφροδίτης, νυκτὸς δὲ Ἄρεως, ἐπίκοινος ἡ Σελήνη. ἔχει δεκανοὺς γ′. καὶ τῷ μὲν α′ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὰ ἐμπρόσθια τοῦ Πηγάσου ἵππου ἐπτερωμένου καὶ κεφαλὴ Ἐλάφου ἔχουσα ὄφεις δύο ἐν τοῖς μυκτῆρσι καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ Λίνου καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ Κροκοδείλου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ δευτέρῳ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὰ μέσα τῆς Ἐλάφου καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Ἐγγούνασι καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Κροκοδείλου τῆς δωδεκαώρου. τῷ δὲ τρίτῳ δεκανῷ παρανατέλλουσι τὰ ὀπίσθια τῆς Ἐλάφου καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ Ἐγγούνασι καὶ τὸ τέλος τοῦ Λίνου καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κροκοδείλου τῆς δωδεκαώρου. καὶ ὁ μὲν α′ δεκανὸς φέρει πρόσωπον Κρόνου, ὁ β′ Διός, ὁ γ′ Ἄρεως. παρανατέλλει δὲ τούτῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ ἐπὶ τοῦ Ἵππου μοίρας ε′, λεπτῶν ν′, βόρειος, μεγέθους β′, κράσεως Ἄρεως καὶ Ἑρμοῦ. πάλιν παρανατέλλει λαμπρὸς ἀστὴρ ὁ κοινὸς Ἵππου καὶ Ἀνδρομέδας, μοίρας κα′, βόρειος, μεγέθους β′, κράσεως Ἄρεως καὶ Ἑρμοῦ. ἔχει δὲ ὅρια τῶν ε′ πλανητῶν· Ἀφροδίτης ιβ′, Διὸς δ′, Ἑρμοῦ γ′, Ἄρεως θ′, Κρόνου β′. ἔχει δὲ ὑποτεταγμένα κλίματα ταῦτα· Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὴν Ἰνδικὴν χώραν, Γαραμαντίαν, Λυδίαν, Κιλικίαν, Παμφυλίαν. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος πελμάτων καὶ ἀκροποδίων καὶ νεύρων ποδῶν καὶ τῶν ἀστραγάλων. ποιεῖ δὲ ἀρθρητικούς, ποδαγρούς, ὑποκύρτους, λεπροὺς ἢ ἀλφοὺς ἢ λειχῆνας ἔχοντας ἢ ψώρας, κατωφερεῖς δὲ καὶ ἐπιψόγους, ἀσελγεῖς,

1 ἐπὶ - γ′ suppl. ἀναξίους V. ονσυμπλευσομένους (*sic*) T οὐ σ. V (οὐ fort. ex τρίτου remansit). 2 σινουμένους corrigere nolui. 3 Ἐνδέκατον T. In marg. inf. man. 2 : Τόπος δούλων. 3-4 νυκτ. πλάγ. om. R. 4 χειμ. ὑδατ. R. ἀγαθόν om. T. 5 πολύγομον R. μελεοκούμενον VR, μελλοκ. T. 6 ὀχληρόν R. 8-9 π. μοίρ. - μὲν om. R (unde etiam cuius ἐναντίωμα esset excidit). 9 δὲ om. V. ἐπικ. ἡ Σ. om. R, ἡ om. V. 10 δεκανοὺς bis script. T. ἔμπροσθεν R. 11 πτερωμένω T, πτερωμε(ν) V. ἐν om. T. 12 τοῖς] τῆς T. λίνου RV] ⊙ T. 13 τά] τε T. τῆς RV] τοῦ T. 14 ἐν γόνασι R. καὶ τὸ ἥμ. om. T. κροκονδείλου T. 16 ἄλλον T. ἥμι R. ἐν γόνασι R. ληνοῦ R, σίνου T. 18 περιανατέλλει T. δὲ om. TV. 19 μοίρας ε′ ν′ RV. λεπτά T. 20 πάλιν om. T. λαμπρός om. T. 21 ἵππους T. κα′ RV] ια′ T. 22-23 ἔχει - β′ om. R. 23-24 ὑπόκεινται αὐτῷ κλίματα ταῦτα R. 24-25 ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ τῆς ἰνδικῆς χώρ(ας), κρασσαμοντικὴ γαράμαντις λυδία κιλικία παμφία R. 24 Ἐρυθρὰ θάλασσα : cf. Hephaest., p. 166, 1. Ἰνδικὴ χώρα : cf. *Sphaera*, p. 296; Γαραμ. - Παμφ. ex Ptolemaeo l. c. 25 γραμμαντίαν T, γραμματίαν V. 26 ἀκροπόδον T. καὶ ante νευρ. om. TV. νευρῶν ποδῶν τὰ RV, νευρῶν. ποδὸν τὰ T. ἀστραγγάλων T. 27 πιοὶ T. ποδαλγούς TV. λέπρας R. ἢ om. R.

πολυκοίνους, ἀπὸ ἐνύγρων παθῶν ὀχλουμένους. κυριεύει δὲ στοιχείων τοῦ μ καὶ ω'.

Ἀνατέλλει δὲ ἀπὸ μοίρας α' ἕως γ' κεφαλή, ἀπὸ δ' ἕως ζ' ἀνὰ μέσον ὁ σύνδεσμος, ἀπὸ η' ἕως ι' <τὰ> πρὸς νότον, ἀπὸ ια' ἕως ιγ' κοιλία, ἀπὸ ιδ' ἕως ιθ' ὦμοι, ἀπὸ κ' ἕως κζ' βόρεια, ἀπὸ κη' ἕως λ' ὄνυχες.

Ἀποτελεῖ δὲ λευκόχροας, εὔτριχας, πολυτρόπους, πολυπότας, δαπανητάς. καὶ ἐν μὲν τῷ α' δεκανῷ παραβόλους, ἀδίκους κέρδους ἕνεκα, μέσους τῷ βίῳ, ἀπολόγους ἢ παιδείας θαυμαζομένους, πολυφίλους, εὐτέχνους, ἐντίμους, γυναιξὶν ἀποδεκτούς. ἐπὶ δὲ τοῦ β' καταγάστρους, περιέργους, ἐκδημητάς. ἐπὶ δὲ τοῦ γ' ἀπολαυστικούς, φιλολόγους, ἐνδόξους, πολυπείρους, ἀποδοχὴν παρὰ γυναιξὶν ἔχοντας, δαπανητὰς δὲ καὶ ὁρμητικοὺς καὶ πολλῶν θεατάς, ῥᾳδίως ἀποβάλλοντας καὶ κτωμένους.

Τούτων δὲ τῶν ζῳδίων τὰ μέν εἰσιν ὀρθά, τὰ δὲ πλάγια· καὶ ὀρθὰ μέν εἰσιν ἀπὸ Καρκίνου ἕως Τοξότου, πλάγια δὲ ἀπὸ Αἰγοκέρωτος ἕως Διδύμων. ἔτι δὲ τούτων τὰ μέν εἰσιν ἡμερινά, τὰ δὲ νυκτερινά· καὶ ἡμερινὰ μέν εἰσιν ♈ ♎ ♌ ♒ ♐ ♍, νυκτερινὰ δὲ ♉ ♋ ♑ ♏ ♓ ♊. τρίγωνα ἃ καὶ ἀνατολικὰ καλοῦνται ♈ ♌ ♐· τὰ αὐτὰ καὶ πύρινα καὶ βασιλικά. γήϊνα δὲ ♉ ♍ <♑> καὶ ταῦτα βόρεια. τὸ δὲ τρίγωνον τῶν Διδύμων καὶ Ζυγοῦ καὶ Ὑδροχόου ἃ καὶ πνευματώδη καλοῦνται, δυτικὸν τυγχάνει. ὁμοίως καὶ τὰ τρίγωνα ♋ ♏ καὶ ♊, ἃ καὶ ὑδατώδη καὶ πολύσπορα καλοῦσι, καὶ αὐτὰ νότια τυγχάνουσι. τετράγωνα δέ εἰσι τοῦ μὲν ♈ ♋ ♒ ♑ ἃ καὶ τροπικὰ καλεῖται· πάλιν ♉ ♌ ♏ ♒ ἃ στερεὰ λέγονται· δίσωμα δὲ τετράγωνα ♎ ♍ ♐ ♊. καὶ διάμετρα μὲν τῶν τροπικῶν ♈ πρὸς ♒ καὶ ♋ πρὸς ♑, τῶν δὲ στερεῶν ♉ πρὸς ♏ καὶ ♌ πρὸς ♒. ἑξάγωνα δέ εἰσι τὰ ἀρσενικὰ πρὸς τὰ ἀρσε-

1 πολυκείνους T. δὲ om. R. 2 τοῦ et καὶ om. R. o' V. 3-13 om. R. 3 μιᾶς V. 4 τὰ supplevi. 6 ἀποτέλλει T. λευκοχρόους T. 7 μὲν om. T. κερδίνεν T. 8 θυνμαμένους T. 10 γ' T] δεκάτου V. 11 ἀποδοχάς T. περὶ T. 12-13 ἀποβάλων T. 14- p. 213, 6 desunt in T, valde decurtata sunt in R; dubito num ad excerpta Rhetoriana pertineant. 14 τούτων μὲν V. 16 ἐπὶ δὲ τούτοις V. νυκτ., τὰ δὲ ἐπίκοινα R. Hic igitur in R novi cuiusdam systematis diurnorum et nocturnorum signorum vestigia occurrunt. V contra consentit et cum ipso capituli contextu et cum Manilio, II, 221 sq. (cf. Bouché-Leclercq, *Astr. gr.*, p. 156). Ceterum Anonymus ille a Ludwichio post Maximum, p. 105, editus recensione codicis R usus est (cf. p. 105, 6), ἐπικοίνων nominibus omissis. 16-17 κ. ἡμερινὰ μέν εἰσι ♈ ♋ ♌ ♐, νυκτερινὰ δὲ <♎> ♒ (parva lacuna indicatur) ♑ ♓, ἐπίκοινα δὲ <♉> ♏ ♍ ♎ R; cetera inde usque ad finem huius capitis desunt. 18 τρίγωνα scil. ζῳδία. Hoc systema trigonorum cum ventis et elementis coniunctorum diversum ab eis quae supra p. 104 edidi necnon ab eis quae Bouché-Leclercq, *l. c.*, p. 199 sqq. collegit; partim tantum consentit Paulus Alexandr. 21 δυτικ(ὰ) τυγχάνουσι V. ♋ scr. : τοῦ δὲ κ̂ V : alia quoque ζῳδίων sigla in V a solitis differunt (e. g. ★ pro Καρκίνος). 23 ♋ scr. : κ̂ V. 24 δίσωμα scripsi : δίδυμα V.

νικὰ καὶ τὰ θηλυκὰ πρὸς τὰ θηλυκά. ἤτοι ἀρσενικά εἰσιν ἅπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἡμερινὰ ἐγράψαμεν οἷον ♈ ♎ ♌ ♒ ♐ ♍· ταῦτα καὶ ἑξάγωνα καὶ ἡμερινὰ καὶ ἀρσενικὰ καλοῦνται· ὁ δὲ ♉ καὶ ♋ καὶ ♑ καὶ ♏ καὶ ♓ καὶ ♊, ταῦτα πρὸς ἄλληλα πάλιν ἑξάγωνα καὶ θηλυκὰ καὶ νυκτερινὰ καλοῦνται. ἀπὸ τῶν σημείων τούτων γνωρίζεται πᾶς τις οἷός ἐστι καὶ οἵου ἀστέρος.

3 ὁ ♋ V. 6 Haec verba excipiunt in V ea quae infra suo loco p. 215, 26 inserui; nam Saturni κυρείαν ad sequens de planetis capitulum trahendam esse et per se manifestum et proximi capituli contextu certissimum.

[F. 144v.] Rhetorius de planetarum natura ac vi.

Rhetorii capitulum de septem planetis quo caput antecedens de duodecim signis continuatur, Vaticanus gr. 191 (f. 236v) solus integrum fere nobis servasse videtur. Nam Berolinensis noster (f. 144v) solummodo primam quamque particulum qua planetarum natura describitur, delibavit; Vindobonensis autem 1 (= philos. 108) f. 256 phases quoque recepit, temporum spatia quibus stellae circulos suos explent maximam partem etiam solus rettulit, sed planetarum vires fere totas omisit. Edidi igitur hoc capitulum ex Vaticano potissimum ceterorum codicum lectionibus adiectis. — Similia praeter Antiochum (Vindobon. 3, f. 64, μδ'. Περὶ τῶν ζ' πλανωμένων ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν Ἀντιόχου) inprimis Vettius Valens collegit, quocum hic tractatus in prima et tertia quaque particula ubi de planetarum natura ac tutelis agitur, partim ad verbum consentit; cf. infra p. 215, 13 etc. et Valentem I 1, p. 1 sqq., Kroll = *Catal.*, II, 88 sqq. Cf. etiam Anonymus de planetis, ibid., p. 160 sqq., qui cum nostro capitulo eo quoque cohaeret, quod et ipsi olim caput de συγκρατικῇ ἀστέρων θεωρίᾳ successit, cf. infra p. 215, 24, 217, 5 etc. (contra cf. Valens, p. 5, 14, Kroll = *Catal.*, II 92, 17). — Plane diversi argumenti est Iuliani opusculum de septem planetis (editum *Catal.*, I, 134 sqq.), quod multo magis Ptolemaei (*Tetrab.*, I, 4) rationem physicam sequitur. — Ne ultima paginae pars vacua relinquatur, quem planetarum ordinem singuli scriptores secuti sint, hic adnotemus :

Antiochus, Iulianus.	♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☾.
Rhetorius, Anonymus supra p. 96 . .	
Anonymus de planet. *Catal.*, II, 160 sqq.	
Ptolemaeus et Valens	☉ ☾ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿.

Hi igitur magna mundi lumina (τὰ φῶτα) e planetarum numero segregaverunt; omnes autem verum planetarum ordinem novisse manifestum.

T

πθ'. Περὶ τῶν ζ' ἀστέρων, κράσεων φύσεων φάσεων κρύψεων στηριγμῶν πρώτων καὶ δευτέρων· ἔτι δὲ καὶ περὶ καυμάτων καὶ ἀκρονύκτων καὶ τῶν λοιπῶν καὶ μετοχῆς ἀνθρώπων.

V

Περὶ φύσεως καὶ κράσεως καὶ γεύσεως τῶν ζ' ἀστέρων.

R

Περὶ τῆς τῶν πλανωμένων ἀστέρων φύσεως καὶ δυνάμεως καὶ ὧν κυριεύει μελῶν ἕκαστος καὶ τί σημαίνει.

<Περὶ Κρόνου.>

Ὁ Κρόνος φύσεώς ἐστι ψυχρᾶς καὶ ξηρᾶς καὶ σκοτεινοῦ εἴδους· κυριεύει δὲ τοῦ σώματος σκελῶν, γονάτων, νεύρων, ἰχώρων, φλεγμάτων, κύστεως, νεφρῶν καὶ τῶν ἀποκρύφων<σινῶν τε> ὅσα διὰ ψύξεως καὶ ὑγρότητος, ποδάγρας, χειράγρας· σημαίνει δὲ πατέρα, μείζονας ἀδελφούς, ὀρφανίαν υἱῶν, γεωπονίας, στυγνούς, ἐνδομύχους, ῥυπαρούς, βραδεῖς, μονοτρόπους, τυφώδεις, μελανείμονας, κληρονομικούς, πλευστικούς, βιαίους. ἔστι δὲ καὶ Νεμέσεως ἀστήρ. ἔστι δὲ τῆς ἡμερινῆς αἱρέσεως· τῇ δὲ γεύσει στυφός. ἐπέχει δὲ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸν μόλιβδον. ἐπικοινωνεῖ δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ ἐν τοῖς μυκτῆρσι.

Ἔχει δὲ φάσεις ε'· ἀνατολήν, δύσιν, πρῶτον στηριγμόν, δεύτερον στηριγμόν, εἶτα ἀκρόνυκτον φάσιν. πρῶτον οὖν ἀνατέλλει, εἶτα στηρίζει τὸν πρῶτον στηριγμόν, εἶτα ἀκρόνυκτον φάσιν, εἶτα δεύτερον στηριγμόν, εἶτα τὴν δύσιν. ἀποσπάσαντος γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ἡλίου μοίρας ι' ἀνατολὴν ποιεῖται ἑῴαν. ὁμοίως ἀποσπάσαντος ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ἡλίου μοίρας ρκ' τὸν πρῶτον στηριγμὸν ποιεῖται· προσερχομένου δὲ τοῦ Ἡλίου αὐτῷ ἀναποδίζει. ὅταν δὲ ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἥλιος μοίρας ρπ', τότε ἄρχεται ποιεῖσθαι ἀκρόνυκτον φάσιν. ὁμοίως εἰς τοὐπίσω τροχάζων ποιεῖται στηριγμὸν δεύτερον. ἐπὰν δὲ ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἥλιος μοίρας σμ', τότε ἄρχεται τὴν κατὰ φύσιν πορείαν

ὃ $\beta^{ον}$ T. ἔτη T. 11 εἶδος T. 12 νευρῶν T. 13 νεφρῶν om. VT. σινῶν τε addidi ex Valente p. 2, 16, qui fere ad verbum consentit. 14 ὑγρ. TV] ψυχρότητος R. πεδάγρας T. 15 υἱῶν om. R. ἐνδυμίους R. 16 μελανοείμονας Valens. 17 πλευστικούς item Valentis cod. Neapolit. (quem tamen vile cod. Marciani apographum esse affirmat Kroll : πλαστικούς Marcianus at cf. infra p. 215, 7). καὶ om. VT. Νεμέσεως : cf. Achill., *Isag.*, c. 17; Valens., l. c.; *Catal.*. I, 168, 24. ἔστι δὲ VR] καὶ T. 18-19 τῇ - μυκτ. om. R. 18 δέ om. T. 19 τὸ μόλ. T. ἐπικοινωνεῖ : i. e. nares et Saturni et Veneris tutelae tributae. Cf. infra p. 220, 11. 20-p. 215, 4 om. R. Prorsus diversam de phasibus theoriam v. supra p. 118 sqq. 20 ἀνατολή T. 20-21 πρ. στ. δ. στ. in marg. sup. suppl. V. δ. στ. om. T. 21 εἶτα V] καὶ T. φάσιν om. T. 23 ἀποσπάνσαντος (*sic*) T. γὰρ αὐτοῦ ἀπό codd., correxi. 24 ἐπ' T. 26 αὐτόν codd. ἀπ' αὐτοῦ T] αὐτόν V.

ποιεῖσθαι· καὶ πάλιν καταλαμβάνων αὐτὸν πρὸ μοιρῶν ι' δύσιν ποιεῖται ἑσπερίαν· καὶ μένει ἐν τῇ δύσει ἕως ὅτε πάλιν ἀποσπάσῃ τὰς ι' μοίρας. διαπορεύεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον ἐν ἔτεσι τριάκοντα. καὶ ἐν τοσούτῳ ἡ θεωρία.

Αὐτὸς δὲ ἀστὴρ λαχὼν τὴν οἰκοδεσποτείαν τῆς γενέσεως τὸ μὲν παλαιὸν καὶ ἐνδόμυχον καὶ σκοτεινὸν καὶ μονόγνωμον καὶ σιγηρὸν καὶ βαθυπόνηρον καὶ ἀφαντασίωτον καὶ κακόπαθον καὶ κατηφέστερον ἐς ὀψὲ τῶν χρόνων <ἀποτελεῖ>· πλευστικούς τε ποιεῖ καὶ πρὸς τὸ θεῖον περιέργως διακειμένους, περὶ δὲ τὰ τέκνα καὶ ἀδελφοὺς οὐκ εὐτυχεῖς. χρηματίζων δὲ ἡμερινῇ γενέσει ἐν ἰδίοις οἴκοις ἢ ὑψώματι μετὰ συναιρετιστοῦ ἐπίκεντρος ἢ ἐπαναφερόμενος ἀνατολικὸς ἀγρῶν ἢ θεμελίων ἢ ἐνύγρων κτημάτων κυρείαν δώσει καὶ περιουσίαν ἢ ἀλλοτρίων κτῆσιν ἢ κληρονομίαν ἢ εὑρέματα τό τε ἄλλους ὑποτάξαι καὶ καταδυναστεῦσαι ἢ ἀπ' ἀλλοτρίας αὐξηθῆναι βλάβης ἔκ τε παλαιῶν ἢ ἀνακεχωρηκότων πραγμάτων ἢ πρεσβυτέρων προσώπων ὠφέλειαν. ἐν νυκτερινῇ δὲ γενέσει χρηματίζων καὶ ἐν ἀνθαιρετιστοῦ οἴκῳ ἐπίκεντρος ἢ ἐπαναφερόμενος ἀπὸ τῶν κέντρων βλάπτει, ἀπὸ δυνατῶν καὶ πρεσβυτέρων προσώπων ἐπάγων κινδύνους διὰ παλαιὰ καὶ ἀνακεχωρηκότα πράγματα εἴς τε δάνεια καὶ εἱργμοὺς καὶ συκοφαντίας ἢ φυλακὰς ἢ δεσμὰ ἢ † κομοτροφίας καὶ φυγὰς ἄγει καὶ χρονίας συμφορὰς φαρμακείας τε ἢ ῥεύματα καὶ ψύξεις καὶ νευρικὰ πάθη καὶ μακρονοσίας ἢ κρυπτῶν τόπων ἀσθενείας.

Νοεῖν δὲ χρή σε· καθ' αὐτὸν μὲν κύριος φανεὶς τῆς γενέσεως τοιαῦτα ποιεῖ τὰ ἀποτελέσματα· συσχηματιζόμενος δὲ ἑτέροις ἢ οἴκοις αὐτῶν ὅσα ἐπικίρνησιν, ἐν τοῖς ἑξῆς περὶ συγκράσεως λέγοντες ὑποτάξομεν.

Κρόνος τὴν κυρείαν τοῦ θανάτου λαβὼν ποιεῖ διὰ νόσων πολυχρονίων ἢ φθίσεων καὶ ῥευματισμῶν καὶ ῥιγοπυρέτων καὶ κωλικῶν καὶ ὑστερικῶν διαθέσεων καὶ ὅσα κατὰ πλεονασμὸν ὑγροῦ συνίσταται. Κρόνος μοίρᾳ ὡροσκοπούσῃ ποιεῖ μέλανας, δυσειδεῖς, αὐχμηρούς, σκυθρωπούς, σπανοπώγωνας, κοιλοφθάλμους, ὀχληρούς, γοργούς, μικροφυεῖς, ψεύστας, κακοτρόπους, κλέπτας, ῥέμβους, καταφρονητάς,

1 post δύσιν codd. αὐτόν, delevi. 3-4 διαπορ. - θεωρία desunt in V; sed cum infra p. 216, 23 Iovis cyclus etiam in hoc codice describatur, haec in archetypo exstitisse certum; nescio tamen utrum clasula quoque κ. ἐν τοσ. ἡ θεωρ. ex illo fluxerit an ab excerptore addita sit. 5-26 om. TR. 6 πλεῖον V, correxi. S ἀποτελεῖ addidi (possis etiam σημαίνει). 10 μετὰ scripsi : μὲν cod. De συναιρετισταῖς (συναιρετίστου cod.) cf. e. g. Valens, p. 55, 24; 71, 20; 84, 29; 94, 7; 117, 34 Kroll. 11 ἀνατολικόν V. 16 οἴκου cod. 17 κέντρων scripsi : ἀπὸ τῶν β' videtur in V. 19 κομοτροφίας sine dubio corruptum : μονοτροφίας? (κακοτροφίας Cumont, νοσοτροφίας Kroll). 23 χρήσει cod. κυρίως cod. 25-26 ergo apud Rhetorium quoque ut apud Anonymum, *Catal.*, II, 160 sqq. capitula de stellis coniunctis olim secuta sunt. 27-p. 216, 2 Quo loco haec quae in T et R desunt in V posita sint, vide sis supra p. 213, 6. 27 κυρίαν V. ποιεῖ nempe ἀποθνήσκειν.

ὑποκριτάς, λαθροπινεῖς, εὐλαβὲς σχῆμα ἔχοντας ἢ καὶ μονάζοντας, ἐκκλησιαστικούς, ἐν ἅπασι στυγνούς.

Περὶ Διός.

Ὁ Ζεὺς φύσεώς ἐστι πνευματικῆς, γονικῆς, θερμός· κυριεύει δὲ τοῦ σώματος μηρῶν, ποδῶν, σπορᾶς, μήτρας, ἥπατος, δεξιῶν μερῶν καὶ ὀδόντων. σημαίνει δὲ τέκνωσιν, γονήν, συστάσεις, γνώσεις, φιλίας μεγάλων ἀνδρῶν, χρημάτων ὄρεξιν καὶ δαψίλειαν, εὐπορίαν ἢ δωρεάς, δικαιοσύνην, ἀρχάς, πολιτείας, δόξας, προστασίας, ἱερωσύνας, πίστεις, νίκας. ἔστι δὲ τῆς ἡμερινῆς αἱρέσεως· τῇ δὲ χροᾷ φαιός, τῇ δὲ γεύσει γλυκύς· ἐπέχει δὲ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸν ἄσημον. ἐπίκοινος δὲ τῷ Ἑρμῇ ἐν τοῖς ὠσίν.

Ἔχει δὲ φάσεις ε'· ἀνατολήν, δύσιν, α' στηριγμόν, β' στηριγμόν, ἀκρόνυκτον. πρῶτον οὖν ἀνατέλλει, εἶτα στηρίζει τὸν πρῶτον στηριγμόν, εἶτα ἀκρόνυκτον φάσιν, εἶτα β' στηριγμόν, εἶτα τὴν δύσιν. ἀποσπάσαντος γὰρ τοῦ Ἡλίου ἀπ' αὐτοῦ μοίρας ι' ἀνατολὴν ποιεῖται ἑῴαν· ὡσαύτως ἀποσπάσαντος ἀπ' αὐτοῦ Ἡλίου μοίρας ρκ' τὸν πρῶτον στηριγμὸν ποιεῖται. προσερχομένου δὲ τοῦ Ἡλίου αὐτῷ ἀναποδίζει· ὅταν δὲ ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἥλιος μοίρας ρπ', τότε ἄρχεται ποιεῖσθαι ἀκρόνυκτον φάσιν. ὁμοίως εἰς τοὐπίσω τροχάζων ποιεῖται στηριγμὸν δεύτερον· ἐπὰν δὲ ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἥλιος μοίρας σμ', τότε ἄρχεται τὴν κατὰ φύσιν πορείαν ποιεῖσθαι καὶ πάλιν καταλαμβάνων αὐτὸν πρὸ μοιρῶν ι' ποιεῖται ἑσπερίαν δύσιν καὶ μένει ἐν τῇ δύσει ἕως ὅτε ἀποσπάσῃ τὰς ι' μοίρας. διαπορεύεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον ἐν ἔτεσι ιβ'.

Λαχὼν δὲ τὴν οἰκοδεσποτείαν τῆς γενέσεως ἐπίκεντρος ἐν ἡμερινῇ γενέσει ἐν ἰδίοις οἴκοις ἢ συναιρετιστοῦ χρηματίζων μεγάλους ἀποτελεῖ καὶ ἐνδόξους, δεκτούς, σεμνούς, ἀγαθούς, εὐήθεις, λαμπροψύχους, ὑπὲρ δύναμιν πόλεων ἢ ὄχλων πραγματείας κατορθοῦντας ἀποδοχήν τε ἔχοντας παρ' ἀλλήλοις ἢ βασιλεῦσιν ἢ μεγιστᾶσιν, εὐφημουμένους δι' ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν, τιμαῖς ἀναθημάτων κοσμουμένους <ἢ> ἱερωσύναις, φιλοστόργους τῶν οἰκείων καὶ εὐεργετικοὺς εἰς φιλίαν ἐπί τε γυναικὶ καὶ τέκνοις εὐφραινομένους, ἐκτὸς ἐὰν μὴ τῷ

1 λαθροπινεῖς scripsi : λαθροπίνους V. 2 Haec Rhetorium qui saec. VI initio vixit res Christianas respexisse neque tamen adamasse demonstrant. Cf. etiam infra p. 225, 29 ἀσκητρίαις. 3 περὶ φύσεως Δ. R, om .V (in marg. Ζ″) et T. 4-10 partim ad verbum cum Valente l. c. concordant. 4 Δεύτερος ἀστὴρ ante ὁ Ζεύς T. γονῆς codd. θερμός om. VT. 5 μοιρῶν V. 6 γωνήν T. γνώσεις om. R. 7 δαψιλείας RV. 8 πολίτας TV. 9-24 om. R. 10 δὲ om. T. 12 β' στηρ. om. T. 14 τὴν V] καὶ T. 15 ἀνατολικὴν V. 16 ἀπὸ τοῦ Ἡλίου T. 17 αὐτοῦ codd. 18 ὁ om. V. 20 ὅταν V. 22 δύσιν αὐτὸν ποιεῖται ἑσπ. V. 25-p. 217, 12 om. TR. 29 ἀλλήλοις V : fort. ἄλλοις. 31 ἢ addidi. φιλοστούργους (*sic*) V.

δυτικῷ τύχῃ κέντρῳ· τότε γὰρ οὐχ οὕτως εἰς τέκνα εὐτεκνώσει. <ἐὰν δὲ> καταβλάπτηται ὑπὸ φθοροποιοῦ ἐπικόπτοντος αὐτοῦ τὰς εὐεργεσίας, ὁμοιοτρόπους, ἐλάσσονας δὲ πολὺ τὰς δυνάμεις τῆς λαμπροψυχίας ἔχοντας, καὶ ἐπιφθονοῦνται αἱ προκοπαί. ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὸς καθ' αὑτὸν ὅμοια ἔχει τὰ ἀποτελέσματα· ὅσα δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις συσχηματιζόμενος ποιεῖ, ἐν τοῖς ἑξῆς εἴρηται. <ποιεῖ δὲ καὶ> λευκούς, εὐσάρκους, μεγαλοευπώγωνας, ἀγαθοὺς τοῖς τρόποις, ἀξιωματικούς, εὐμεγέθεις, εὐρυμετώπους, χαροπούς, τρίχας ἔχοντας ἐν τοῖς μυκτῆρσι, ἀναφαλαντίας, μεγαλοκεφάλους, καλοσυμβούλους, πᾶσι συνερχομένους. οὗτος θανατοῖ ἀπὸ συνάγχης, περιπνευμονίας, κεφαλαλγίας, καρδιακῶν διαθέσεων, ἀποπληξίας καὶ ὅσα κατὰ πλεονασμὸν πνεύματος συνίσταται.

Περὶ Ἄρεως.

Ὁ Ἄρης φύσεώς ἐστι πυρώδους καὶ καυσώδους καὶ ξηραινούσης. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος κεφαλῆς, ἕδρας, μορίου, χολῆς, αἵματος, σκυβάλων ἐκκρίσεως, ὀπισθίων μερῶν. σημαίνει δὲ μέσους ἀδελφοὺς καὶ σίνη καὶ πάθη, βίας, φθόνους, πολέμους, ἁρπαγάς, ἐμπρησμούς, μοιχείας, φυγαδείας, αἰχμαλωσίας, φθορὰς γυναικῶν, ἐμβρυοτομίας, τομάς, κολλήσεις, στρατιωτικὰς ἢ ληστρικὰς ἐφόδους, κυβείας, ψεύδη, κλοπάς, ληστείας, ἐπιορκίας, τοιχωρυχίας, τυμβωρυχίας, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια. ἔστι δὲ τῆς νυκτερινῆς αἱρέσεως· τῇ δὲ χροᾷ ἐρυθρός, τῇ δὲ γεύσει πικρός. ἐπέχει δὲ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸν σίδηρον. ἐπικοινωνεῖ δὲ τῷ Ἑρμῇ ἐν τῷ στόματι.

Ποιεῖται δὲ σχήματα ἑπτά· ἀνατολὴν <καὶ> ἡμέρας ἐννενήκοντα καὶ στηριγμὸν πρῶτον καὶ ἀκρόνυκτον φάσιν καὶ στηριγμὸν δεύτερον καὶ δευτέραν ἐννενηκονθήμερον καὶ δύσιν. ἀποσπάσαντος γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ἡλίου μοίρας ι' ποιεῖται ἀνατολὴν ἑῴαν· ἐννενηκονθήμερον <δὲ> α' ὅταν ὁ Ἥλιος τετραγωνίσῃ τὸν ἀστέρα. στηριγμὸν πρῶτον δὲ ὅταν ὁ

4 ἔχοντας nempe ποιεῖ. 6 post εἴρηται signum conclusionis et lacuna fere quatuor litterarum; ποιεῖ δὲ καὶ supplevi, sed nescio an sequentia supra alicubi inserenda sint. 9 iterum post συνερχ. signum conclusionis et parva lacuna, sed nihil deesse videtur. 13 π. φύσεως Ἄ. R, om. TV. 14 Ὁ] τῆς V. Ὁ δὲ τρίτος ἀστὴρ ὁ καὶ ♂ T. φύσιν T. post ξηραινούσης in T : καὶ τὰ λοιπὰ ἐναντία. 15 μορίων R, μορίον T. αἱμάτων V. 17 φθόνους V] φόβους R. 19 κωλήσης T. στρατιωτικούς T. κυβείας V] ἢ βίας R. 20 ψευδοκλοπάς V, ψεύσματα καὶ κλοπάς R; deinde omnia inde ab Ὁ Ἄρης usque ad ψεύδη κλοπάς (hic recte) in V repetita sunt nullo alio verbo mutato. ληστείας om. V; quod etsi propter ληστρικ. ἐφόδ. supervacaneum videretur non delevi coll. Valente (βιαίους κλοπὰς ληστείας, p. 3, 2, Kroll). τυμβορύχους V. 21-23 om. R. 23 ἐπὶ τῷ V. 24-p. 218, 11 om. R. 24 δὲ om. T. καὶ addidi, cf. v. 27. ἡμέρας T] ἡμέραις V. 25 καὶ post δεύτερον om. T. 26 ἀποσπάσοντος T. ἀπ' om. T. 27 ὡὰν T (saepius). δὲ addidi. 28 α' T] δεύτερον V. δὲ om. T.

Ἥλιος κατὰ τρίγωνον αὐτοῦ γένηται καὶ ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ μοίρας ρκ'· καὶ τότε ἄρχεται ὁ ἀστὴρ στηρίζειν καὶ εἰς τοὐπίσω ἀναποδίζειν. καὶ τὴν ἀκρόνυκτον φάσιν ποιεῖται ἐπὰν ὁ Ἥλιος διαμετρήσῃ τὸν ἀστέρα καὶ ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ μοίρας ρπ'. ὡσαύτως μὲν <οὖν καὶ> ἀπὸ τοῦ ἀναποδισμοῦ· γενομένου γὰρ τοῦ Ἡλίου τῷ δεξιῷ τριγώνῳ τοῦ ἀστέρος καὶ ἀποσπάσαντος ἀπ' αὐτοῦ μοίρας σμ' στηρίζει τὸν δεύτερον στηριγμὸν καὶ τὴν κατὰ φύσιν πορείαν ποιεῖται καὶ προστίθησι τὰς μοίρας. γενομένου δὲ τοῦ Ἡλίου κατὰ τὸ τετράγωνον αὐτοῦ τὸ δεξιόν, τότε ποιεῖται τὴν δευτέραν ἐννενηκονθήμερον· καὶ πάλιν ὁ Ἥλιος προσερχόμενος αὐτῷ πρὸ ι' μοιρῶν ποιεῖται αὐτῷ δύσιν ἑσπερίαν. διαπορεύεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον ἐν ἔτεσι δύο ἡμίσει ἔγγιστα.

Λαβὼν δὲ τὸν τῆς οἰκοδεσποτείας καὶ κυρείας <λόγον> καὶ χρηματίζων νυκτερινῇ γενέσει ἀνατολικὸς ἐν ἰδίοις ζῳδίοις ἢ συναιρετιστοῦ ποιήσει θαρσηρούς, ἀλκίμους, παραβόλους, δεινούς, ἀνυποτάκτους, ἡδέως ἐν σκυλμοῖς καὶ ξενιτείαις ὄντας, πολυκινδύνους, πατρικῶν δὲ καὶ μητρικῶν καὶ τῶν ἐπὶ πρώτης ἡλικίας κτηθέντων στερισκομένους, τραυμάτων ἢ τομῶν πεῖραν λαμβάνοντας, μάλιστα ἐὰν τὴν Σελήνην βλέπῃ, καύσεως δὲ ἐὰν καὶ τὸν Ἥλιον, ἀστάτους δὲ περὶ γυναῖκας καὶ ἀκρατεῖς, ἀναξίαις ἢ μοιχοῦσι περιπλεκομένους, ὅθεν αὐτοῖς καὶ ὁ περὶ τέκνων ἄστατος καὶ λυπρὸς γίνεται λόγος. ἐὰν δὲ ἐν ἡμερινῇ γενέσει εὑρεθῇ χρηματίζων ἐν ἀνθαιρετιστοῦ οἴκῳ, τὰ προειρημένα ἐπὶ τὸ χεῖρον τρέψει, ποιήσας αὐθάδεις, ἀθέους, βλασφήμους, πολλὰ ἀδικοῦντας, ἀκρατεστάτους, μὴ διευθυδρομοῦντας τὰς πράξεις, εὐπεριτρέπτους, μηδενὸς φειδομένους, ὑπὸ ὄχλων ἢ μεγιστάνων χειμαζομένους ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι τά τε εἰς τὸ σῶμα πάθη χαλεπώτερον ὑπομένοντας. τὸ γὰρ ὅλον νοεῖν χρή, ὅτι ἀστέρες οἱ μὲν ἀγαθοποιοὶ ἐλαττοῦσι τὰς εὐεργεσίας παρ' αἵρεσιν χρηματίζοντες, οἱ δὲ φθοροποιοὶ τὸ δραστήριον ἐν ἰδίοις οἴκοις καὶ καθ' αἵρεσιν μετὰ τοῦ βλαβεροῦ καὶ ἐπικίνδυνον καὶ κακότροπον παρέχονται. ἐν ἀνθαιρετιστοῦ δὲ τόποις καὶ παρὰ τὴν αἵρεσιν χρηματίζοντες χαλεπώτεροί εἰσι τὰς βλάβας· ὅσοι δ' ἂν ἐν τοῖς ἀχρηματίστοις τύχωσι ζῳδίοις ἢ δεδυκότες ὑπὸ τὰς αὐγάς, κύριοι τῶν

1-2 καὶ - κὰι om. T. 3 ἐπὰν δὲ T. 4 καὶ - πτ' om. T. 4 οὖν καὶ addidi. 4-5 ἀπὸ τὸν ἀναποδισμόν T. 5 γενομένῳ δὲ τῷ ἡλίῳ codd. τῷ $\square^{\omega}$ Δ^{ω} T (om. τ. δεξ.). 6 εμ' V, sed leviter correctum videtur. 8 δὲ om. T. τὸ δεξιὸν om. T. 9 ὁ Ἥλιος om. T. 10 προσερχομένου T. μοίρας ι' T. αὐτῷ πρὸς δύσιν ἑσπερίαν codd. 11 desunt in V, recepi ex T ubi tamen alio loco (cf. infra 14) inserta sunt. 12-p. 219, 10 om. R. 12-13 λαβὼν τούτων οἰκοδεσποτίαν καὶ χρηματίζειν νυκτερινῆς γενέσεως ἀνατολικοῖς T. 12 λόγον supplevi. 12-13 χρηματίζει V. 13 συναιρεπιστοῦ T. 14 θαρσηρούς videtur ἅπαξ εἰρημένον. ἀνυποτάκτους καὶ τὰ ὅμοια· διαπορεύεται δὲ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον ἐν ἔτεσι δύο ἡμισυ ἔγγιστα T; cetera omnia usque ad 219, 10 omisit. 15 ἡδέους V. 16 κτισθέντων V. 17 τῇ Σελήνῃ V. 18 καύσεως ἐὰν δὲ καὶ ὁ Ἥλιος V. 19 μοιχοῦσι V teste Heeg : corrigere nolui. 28-29 ἐπικίνδυνα καὶ κακότροπα V. 30 χαλεπώτερον εἰς V. 31 ἢ δεδυκότες scripsi : οἱ δεδοικότες V.

γενέσεων ἢ οἰκοδεσπόται εὑρεθέντες, ταπεινὰς αὐτὰς ἀποδείξουσι καὶ προκοπῆς ἀμοίρους. ὁμοίως Ἄρης ὅσα διαλλάσσει ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἄλλους σχηματισμοῖς ἐν τοῖς ἑξῆς ὑποτέτακται.

Ὁ Ἄρης ποιεῖ ξανθούς, γλαυκοὺς τοῖς ὄμμασι, τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντας, εὐμεγέθεις, εὐπόρους, ταχεῖς, θρασεῖς, τραύματα ἐν τῷ σώματι ἔχοντας, ἀκαταφρονητάς, πολεμιστάς, κακοπαθεῖς, φύσει μοιχούς, πολυπότας. κυριεύων δὲ τοῦ θανάτου ποιεῖ ἐκεῖ διὰ πυρετῶν συνεχῶν ἡμιτριταικῶν, αἰφνιδίων πληγῶν, νεφριτικῶν, ἐρυσιπελάτων, αἱμοπτυικῶν, αἱμορραγίας, ἐκτρωσμῶν ὅλεθρον, καὶ ὅσα γίνεται κατ' ἐκπύρωσιν καὶ ἀμετρίαν θερμοῦ.

Περὶ Ἡλίου.

Ὁ Ἥλιος φύσεώς ἐστι θερμῆς καὶ ξηρᾶς, φῶς νοερόν, ψυχῆς ταμίας, δεσπότης· κυριεύει δὲ τοῦ σώματος κεφαλῆς, αἰσθητηρίων, ὀφθαλμοῦ δεξιοῦ, πλευρῶν, καρδίας. σημαίνει δὲ βασιλέα, πατέρα, δεσπότην, ἀδελφὸν μείζονα, θεόν, δαίμονα, ἀξίαν. ἔστι δὲ τῆς ἡμερινῆς αἱρέσεως· τῇ δὲ χροιᾷ κίτρινος, τῇ δὲ γεύσει δριμύς. ἐπέχει δὲ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸν χρυσόν. ἐπικοινωνεῖ δὲ τῇ Σελήνῃ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς.

Ποιεῖται δὲ σχήματα δ', αἳ δὴ τροπαὶ λέγονται· οἷον ἐν Καρκίνῳ μὲν ὁ Ἥλιος ποιεῖται θερινὴν τροπὴν περὶ μοῖραν πρώτην καὶ ἄρχεται ἀφαιρεῖν τῆς ἡμέρας καὶ προστιθέναι τῇ νυκτί. ἐν δὲ Ζυγῷ ποιεῖται ἰσημερίαν μετοπωρινὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς μοίρας πρώτης καὶ ὡσαύτως ἀφαιρεῖ τῆς ἡμέρας καὶ προστίθησι τῇ νυκτί. ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης μοίρας τοῦ Αἰγοκέρωτος ποιεῖται χειμερινὴν τροπὴν καὶ ἄρχεται ἀφαιρεῖν τῆς νυκτὸς καὶ προστιθέναι τῇ ἡμέρᾳ μέχρις ὅτε εἰς τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ Κριοῦ παραγενόμενος ἰσάζει πάλιν ὥσπερ ἐν Ζυγῷ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ποιούμενος τροπὴν τοῦ ἔαρος. διέρχεται τοῦτον τὸν κύκλον τοῦ ἐνιαυτοῦ δι' ἡμερῶν τξε' καὶ ὡρῶν ς'. ὁ Ἥλιος συντρέπεται μέν, οἷς ἂν τύχῃ καὶ ἡ Σελήνη, ἰδίᾳ δέ· ὁ μὲν <γὰρ> Ἥλιος εὐτραφεῖς, εὐεκτικοὺς ποιεῖ, ἡ δὲ Σελήνη εὐκράτους, εὐσάρκους, εὐειδεῖς, ὡραίους, ἀγγελικούς, ταχεῖς, ἀληθεῖς, ὁδοιπορικούς, τῇ ἡλικίᾳ συμμέτρους.

2 προκοπῆ V. 11 περὶ Ἡλίου V in marg.; om. T, Π. φύσεως Ἡλίου R. 12 Τέταρτος ἀστήρ ἐστιν ☉ T. 12-13 φῶς νοερόν, ψυχικῆς αἰσθήσεως ὄργανον etiam Valens, p. 1, 4. 13 δὲ om. T. τοῦ om. R. 14 βασιλέα T, β^{α} V, βασι R. 16 ὡράσεως T. 16-32 τῇ - συμμέτρους om. R. 16 τῇ γεύσει T. ἐπέχον T. 17 τοῦ χρυσοῦ T. 19 ἃ T. 20 μοῖραν μίαν codd. 22 ἐπὶ δὲ T. 25 ἡμέρᾳ· ὅτε δὲ πάλιν εἰς T. 26 ἰσάσει V. 27-32 τροπὴν - συμμέτρους V] τροπὴν ἐαρινὴν· διέρχεται - ς' T, quae in textum recepi (desunt in V). 29 γὰρ supplevi.

Περὶ Ἀφροδίτης.

Ἡ Ἀφροδίτη κράσεώς ἐστιν εὐκράτου καὶ ὑγρᾶς· κυριεύει δὲ ὀσφρήσεως καὶ πάντων τῶν ὀπισθίων μερῶν, συνουσίας μορίου, τῶν δὲ ἐντὸς πνεύμονος· καὶ ἡδονῆς. σημαίνει δὲ μητέρα, μικροτέρας ἀδελφάς, ἔρωτας, ἐπιθυμίας, διαφόρους συμμίξεις (ἀρρενόθηλυς γὰρ ἡ θεός), ἱερωσύνας, στεμματοφορίας, εὐφροσύνας, φιλίας, γάμους, τέκνα, τέχνας καθαρίους, μουσουργίας, ζωγραφίας, εὐμορφίας, χρώματων κράσεις, βαφάς, ποικίλματα, ἀγορανομίας, μέτρα, σταθμούς, γέλωτα, ἱλαροψυχίαν, συμπόσια, ἀσπά<σματα, συν>αλλαγὰς καὶ ἡδονάς. ἔστι δὲ τῆς νυκτερινῆς αἱρέσεως· τῇ μὲν χροᾷ λευκή, τῇ δὲ γεύσει ἐλλιποτάτη. ἐπέχει δὲ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸν κασσιτερόν. ἐπικοινωνεῖ δὲ τῷ Κρόνῳ ἐν τοῖς μυκτῆρσι.

Ποιεῖται δὲ σχήματα ἕξ, ἀρξαμένη ἀπὸ ἀνατολῆς ἑσπερίας, εἶτα στηριγμὸν ἑσπέριον, εἶτα δύσιν ἑσπερίαν, εἶτα ἀνατολὴν ἑῴαν, εἶτα στηριγμὸν ἑῷον, εἶτα δύσιν ἑῴαν. τὴν μὲν ἑσπερίαν ἀνατολὴν ποιεῖται ἀποσπάσασα ἀπὸ τοῦ Ἡλίου μοίρας κ'· τὸν δὲ ἑσπέριον στηριγμόν, ἐπὰν ἀποσπάσῃ τοῦ Ἡλίου μοίρας μβ'· τὴν δὲ δύσιν τὴν ἑσπερίαν, ἐπὰν ὁ Ἥλιος καταλάβῃ τὸν ἀστέρα πρὸ μοίρας ς'· οἷον ἔστω τὴν Ἀφροδίτην εἶναι ἐν Κριῷ μοίρᾳ ι', τὸν δὲ Ἥλιον ἐν τῷ αὐτῷ μοίρᾳ δ'. τὴν δὲ ἀνατολὴν ἑσπερίαν ποιήσει, ἐπὰν ἀποσπάσῃ τοῦ Ἡλίου μοίρας ε'· στηρίζει δὲ τὸν ἑῷον στηριγμόν, ἐπὰν ἀποσπάσῃ τοῦ ἀστέρος μοίρας μ'. δύσιν ἑῴαν ποιεῖται, ἐπὰν καταλάβῃ τὸν Ἥλιον ὁ ἀστὴρ πρὸ αὐτοῦ γενόμενος μοίρας β'. διέρχεται δὲ τὸν κύκλον τοῦ ἐνιαυτοῦ διὰ μηνῶν ιγ'.

Λαχοῦσα δὲ τὴν οἰκοδεσποτείαν χρηματίζουσα μὲν ἐν τοῖς ἰδίοις ἢ ἐν συναιρετιστοῦ ἀνατολικῇ εὐμόρφους ποιήσει, χαριέντας, καθαρίους, ἐπιφανεῖς, θρησκώδεις, φιλοστόργους, ἐπιτευκτικούς, ἀποδοχῆς ἀξιουμένους παρά τε ὄχλοις ἢ ὑπερέχουσι προσώποις, χρυσοφοροῦντας, ἱερεῖς ἢ τοιαύταις κοσμουμένους τιμαῖς, εὐπόρους, ἐπισήμους,

1 Post Solem in R sequitur primum Luna, deinde Venus et Mercurius. Περὶ φύσεως Ἀφρ. R, om. T. 2 Ὁ ε' ἀστὴρ ἐστιν ἡ Ἀ T. κράσεως VR] καταστασεως T. 3 ἐμπροσθίων Valens. ἢ συνουσίας V. 4 καὶ ἡδονῆς : apparet haec decurtata esse; cf. Valens, p. 3, 33 Kroll = *Catal.*, II, 91, 9. 4-5 μικροτέρους ἀδελφούς V. 5 μίξεις R. 6 στεμματηφορίας R. 7 κιθαρίας TV. εὐμόρφους ζωγραφίας R. 8 ἀγορὰς ἀνομίας T. 9 γέλωτας, ἱλαροψυχίας R. 9-10 συμπόσια ἀσπατάλλας (*sic*) καὶ ἡδονάς T, om. RV; συναλλαγάς correxi ex Valente, l. c. 10 τῆς om. R. 10-12 τῇ - μυκτ. om. R. 11 ἐνλιποτάτη codd. 13-p. 221, 13 om. R. 16 ἀποσπάσασαν T. ἀπὸ om. V. 18 μοιρῶν T. 18-19 οἷον - δ' om. T. 21 δὲ om. T. ὠῶον T. 22 ὁ ἀστὴρ om. T. 22-23 πρὸ μοιρῶν β' γενόμενος αὐτοῦ T, ubi sequuntur διέρχεται - ιγ' quae in textum recepi (om. V). πρὸ μοιρῶν γενόμενος αὐτοῦ β' V. 25-p. 221, 13 om. T. 27 ἀποδοχῆς scripsi : ἀποχῆς V. 28-29 ἐν χρυσοροφοῦσιν V : χρυσοφοροῦντας scripsimus ex Valente (p. 3, 17 χρυσοφορίας).

ἐπὶ καλῷ δὲ ψογιζομένους, εὐεργετουμένους ὑπὸ γυναικῶν, τάς τε γυναῖκας ὑπὸ ἀνδρῶν· ἐὰν δὲ παρ' αἵρεσιν χρηματίζῃ, μειοῖ τὰς εὐεργεσίας, ἐπιφθονοῦνται γάρ τὸ τέλος τῶν εὐτυχημάτων, καὶ μεῖ' οὐρίζει. καὶ αὐτὴ δὲ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων μαρτυρίας ἐναλλάσσει, ὅσα ἐν τῷ συγκρατικῷ ἐροῦμεν λόγῳ.

Ἡ Ἀφροδίτη ποιεῖται λευκούς, εὐσάρκους, εὐπώγωνας, ἀγαθοὺς τοῖς τρόποις, ἁβρούς, εὐόπτους, μικροφυεῖς, ἀξίας πλήρεις, μελανοχρόους, μικρόποδας, εὐτυχεῖς, μεγαλοψύχους, εὐαφροδίτους, πλουσίους, ἐπιχαρεῖς, φιλουμένους ὑπὸ γυναικῶν, ἐρωτικούς, σημεῖον ἀφροδισιακὸν ἐν τῷ σώματι ἔχοντας ὥσπερ φακούς, ὑποκαγκελίζοντας τοὺς ὀφθαλμούς. τοὺς δὲ θανάτους ἀποτελεῖ διὰ στομαχικῶν παθῶν καὶ ἡπατικῶν καὶ λειχήνων καὶ δυσεντερίων καὶ συρίγγων καὶ ὅσα τοῦ ὑγροῦ φθαρέντος ἢ πλεονάσαντος ἀποτελεῖται συμπτώματα.

Περὶ Ἑρμοῦ.

Ὁ Ἑρμῆς φύσεώς ἐστί ποτε μὲν ὑγρᾶς, ποτὲ δὲ ξηρᾶς· κυριεύει δὲ τοῦ σώματος χειρῶν, ὤμων, δακτύλων, ἄρθρων, κοιλίας, ἐντέρων, νεφρῶν, ἀρτηρίας, γλώσσης. σημαίνει δὲ μικροτέρους ἀδελφούς, μάθησιν, λόγον, σοφίαν, ψῆφον, γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν, ἐμπορίαν, ἀγγελίαν, πρόγνωσιν, μαντείαν, ἄθλησιν. ἔστι δὲ τῆς αἱρέσεως ἐπίκοινος· τῇ μὲν χροᾷ βένετος, τῇ δὲ γεύσει ὄξινος. ἐπέχει δὲ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸν χαλκόν. κοινωνεῖ δὲ τῷ Ἄρει ἐν τῷ στόματι.

Ποιεῖ δὲ σχήματα δ'· ἀνατολὴν ἑσπερίαν, δύσιν ἑσπερίαν καὶ ἀνατολὴν ἑῴαν καὶ δύσιν ἑῴαν. τὴν μὲν ἑσπερίαν ἀνατολὴν ποιεῖται, ἐπὰν ἀποσπάσῃ τοῦ Ἡλίου μοίρας γ'. δύνει δὲ ἐπὰν καταλάβῃ αὐτὸν μοίρᾳ β' ὁ Ἥλιος. τὴν δὲ ἑῴαν ἀνατολὴν ποιεῖται ἐπὰν ἀποσπάσῃ αὐτοῦ Ἥλιος μοίρας γ'. δύνει δὲ ἑῷος ἐπὰν καταλάβῃ ὁ ἀστὴρ γενόμενος ἀπ' αὐτοῦ μοίρας β'. διέρχεται δὲ τὸν κύκλον τοῦ ἐνιαυτοῦ διὰ μηνῶν ια' ἔγγιστα.

Λαχὼν δὲ τὸν τῆς κυρείας καὶ οἰκοδεσποτείας λόγον κοινὸς ὑπάρχων ἀστήρ, ὅσα μὲν προλαμβάνει ἐν ταῖς ἐπιμαρτυρίαις καὶ ἐν ταῖς τῶν οἴκων συγκράσεσιν, ἐν τοῖς ἑξῆς ἐροῦμεν. χρηματίζων δὲ ἀνατολικός, μάλιστα ἰδίοις τόποις ἢ ἀγαθοποιοῦ εὐρύθμους μὲν τῷ σώματι καὶ φιλοπόνους ποιεῖ, μάλιστα ἐὰν τὴν Σελήνην βλέπῃ, ἐπιστήμονάς τε καὶ

3 μειουρίζει V ; recte distinxit Cumont. 5 κρατικῷ V. 8 μικρο π V. ἐπαφρ. ? 10 ὑποκαγκελίζω a cancellus κάγκελος videtur derivatum. 11 θανάτῳ V. 14 Περὶ φύσεως Ἑ. R, om. T. 15 ὁ δὲ ἕκτος ἀστὴρ ὁ καὶ Ἑρμῆς T, Ἑρμοῦ V. 16 ποικίλλων V, ποικίλων T, ποικιλίας R : κοιλίας recepi ex Valente, p. 4, 32 = *Catal.*, II, 92, 4, nam ποικιλεύεσθαι Val., p. 4, 9 huc non quadrat. 17 νεφρῶν om. R et Valens. 18 λόγων R. ἀστρονομίαν om. VT (ut Valens). 19-20 τῆς ἡμερινῆς καὶ νυκτερινῆς αἱρέσεως· ἐπίκοινος γὰρ ὁ ἀστὴρ R. 20 ἐπέχων T. 22-p. 222, 18 om. R. 24-25 ☉ μοίρας β' T. 25 ὁ ante ἥλιος om. V. 26-27 αὐτοῦ ἀπὸ μοιρῶν β' codd. διέρχεται - ἔγγιστα om. V. τῶν κύκλων T. 28-p. 222, 18 om. T.

νουνεχεῖς, λογισμοῦ <καὶ> παιδείας ἐχομένους, εὐφυεῖς πρὸς πάντα, εὐμαθεῖς τε καὶ διδακτικοὺς καὶ πλέον τι ὧν διδάσκονται ἐπινοοῦντας, ἐπιτευκτικοὺς εἰς διάνοιαν πραγμάτων, πολυφίλους, κοινωνικούς, εὐπόρους, ἐκδημητικούς, ὑπὸ πολλῶν τιμωμένους, ἐν πολλαῖς μεταβολαῖς γινομένους πραγμάτων καὶ τούτων πολυγνώστους. ἐὰν δὲ εὑρεθεὶς τῆς γενέσεως κύριος ἢ οἰκοδεσπότης καλῶς κεῖται, ὁ δὲ συνοικοδεσπότης ἢ κύριος τοῦ ζῳδίου, ἐν ᾧ ὁ οἰκοδεσπότης εὕρηται, φαύλως, μέρος τοῦ βίου εὐτυχήσει, μέρος δὲ ἀτυχήσει. βλέπε δὲ ἐν ποίῳ ἑκάστοτε κλίματι κεῖται· οἱ μὲν γὰρ περὶ τὸν ὡροσκόπον τῆς προτέρας εἰσὶν ἡλικίας δηλωτικοί, <οἱ> δὲ περὶ τὸ <μεσουράνημα> τῆς μέσης, οἱ δὲ περὶ τὸ δῦνον καὶ μέχρι ὑπογείου τῆς ὑστέρας.

Ὁ Ἑρμῆς ἀποτελεῖ ἰσχνούς, ὠχρούς, συμμέτρους, οὐλοκόμους, εὐπώγωνας, ἀλλὰ φακοὺς ἐν τῇ ὄψει ἔχοντας, παχεῖς, εὐλάλους, ψεύστας, κλέπτας, γράμματα εἰδότας, κυβευτάς, εἰς μάχην διώκτας, ἐπιθέτας, πολυλάλους, μακροὺς τραπεζίτας, νομικούς, νοταρίους. τοὺς δὲ θανάτους διὰ μανιῶν καὶ ἐκστάσεων καὶ μελαγχολιῶν καὶ πτωματισμῶν καὶ ἀναφορικῶν νοσημάτων καὶ ὅσα τοῦ ξηροῦ πλεονάσαντος ἢ φθαρέντος συνίσταται.

Περὶ Σελήνης.

Ἡ Σελήνη φύσεώς ἐστιν ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς, τὸ δὲ φῶς ἐκ τῆς ἀνακλάσεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς κεκτημένη. κυριεύει δὲ τοῦ σώματος ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ, στομάχου, μαζῶν, φύσης. σημαίνει δὲ βασιλίδα, δέσποιναν, μητέρα, ὅρασιν ἀριστεράν, σῶμα, σύλληψιν, γάμον νόμιμον καὶ τροφόν, ἀδελφὴν μείζονα, μορφὴν προσώπου, θέαν, τύχην. ἔστι δὲ τῆς νυκτερινῆς αἱρέσεως· τῇ μὲν χροᾷ πράσινος, τῇ δὲ γεύσει ἁλμυρά. ἐπέχει δὲ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸν ὕελον. ἐπικοινωνεῖ δὲ τῷ Ἡλίῳ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς.

Ἔχει δὲ σχήματα ι' ἅπερ καλοῦνται φάσεις. εἰσὶ δὲ τάδε· σύνοδος, γέννα, ἀνατολή, μηνοειδεῖς β', διχότομοι β', ἀμφίκυρτοι δύο, πανσέλη-

1 λογισμοῦ καὶ scripsi : λογισμούς V. 3 εὐκτικούς V, corr. Cumont. 10 κιλικίας V : corr. Cumont. οἱ post δηλωτικοί supplevi. μεσουράνημα in fine versus omissum. 16 μακροὺς τραπεζίτας i. e. qui negotia maritima vel longinqua habent. 16 Τοὺς δὲ θανάτῳ V. 19 Περὶ φύσεως Σελ. R, om. T. 20 Εὔδομος ἀστὴρ ἐστι καὶ κατωτέρα τῶν ἀστέρων ἡ Σελήνη T. ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς V] ψυχρ. κ. ὑ. T ; ὑ. καὶ ἠρέμα θερμῆς R sine dubio ex Ptolemaeo interpolatus ; cf. *Tetrab.*, I, 4, p. 17, 18. 20-21 τὸ - κεκτ. om. TV. 22 ὀφθαλμὸν ἀριστερόν T. φύσας V, σπληνός R. 23 ὅρ. ἀριστ. om. T. σῶμα : cf. e. g. Firmic., IV, 1, 1. νόμινον T, 24 τροφὸν καὶ ἀδελφὴν καὶ μείζονα μορφὴν TV. ἀδελφόν R. προσώπων TV. θέαν : fort. θεάν, cf. supra, p. 219, 15. 25 τῆς om. R. 26 δὲ ante τῷ om. T. — Cf. supra, p. 219, 17. 28-p. 224, 14 om. R. 28-p. 224, 8 concinunt fere ad verbum cum Paulo Alexandr., p. F 3^{v} ; cf. etiam supra p. 116 sq. ; Ammian. Marcell. XX, 3, 10 sqq. ; Isidor., *Orig.*, III, 54. 29 μηνοειδὴς β' V ; μηνοειδὴς πρώτη μηνοειδὴς β' διχότ. α' ἀμφίκυρτος α' πανσέλ. T.

νος· τινὲς δὲ βούλονται καὶ ἑνδέκατον προστιθέναι τὸ πλησισέληνον· διέρχεται δὲ τὸν κύκλον διὰ ἡμερῶν κη' ὡρῶν β' λεπτῶν ιη' ἔγγιστα. καὶ σύνοδος μέν ἐστιν, ὅταν ἡ Σελήνη ἰσομοίρως τῷ Ἡλίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ ζῳδιον τύχῃ. γέννα δέ, ὅταν τὸν Ἥλιον παρέλθῃ μοῖραν μίαν. ἀνατολὴ δέ, ὅταν μοίρας ιε' παραλλάξῃ. μηνοειδὴς δὲ φαίνεται πρώτη ὅταν ἡ Σελήνη εἰς τὸ ἑπόμενον μέρος τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ξ' ἐπὶ ἑξαγωνικοῦ σχήματος καθεστῶσα. διχότομος δέ ἐστι πρώτη, ὅταν ἡ Σελήνη εἰς τὸ ἑπόμενον μέρος τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ϛ' ἐπὶ τετραγώνου πλευρᾶς τυγχάνουσα. ἀμφίκυρτος δέ ἐστι πρώτη, ὅταν ἡ Σελήνη εἰς τὸ ἑπόμενον μέρος τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ρκ' ἐπὶ τριγώνου πλευρᾶς καθεστῶσα. πλησισέληνος δέ, ὅταν ἀπὸ ε' ζῳδίου μοίρας ρν' ἐν τοῖς ἑπομένοις ζῳδίοις τοῦ Ἡλίου τυγχάνῃ μήπω τὴν διάμετρον ποιησαμένη. πανσέληνος δέ ἐστιν, ὅταν εἰς τὸ ἑπόμενον μέρος τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ρπ', ἐπὶ διαμέτρου στάσεως καθεστῶσα, ὃ καλεῖται πανσεληνιακὸς σύνδεσμος. ἀπόκρουσις δέ ἐστιν, ὅταν ἡ Σελήνη παραλλάξῃ τὴν κατὰ διάμετρον ἡλιακὴν μοῖραν, ὃ καλεῖται μείωσις ἕως μοιρῶν ξ'. ἀμφίκυρτος δέ ἐστι δευτέρα, ὅταν ἐκ τοῦ ὄπισθεν μέρους τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ρκ' ἐπὶ τριγώνου πλευρᾶς καθεστῶσα. διχότομος δὲ δευτέρα, ὅταν ἡ Σελήνη ἐκ τοῦ ὄπισθεν μέρους τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ϛ' ἐπὶ τετραγώνου πλευρᾶς ὑπάρχουσα. μηνοειδὴς δέ ἐστι δευτέρα, ὅταν ἐκ τοῦ ὄπισθεν μέρους τοῦ Ἡλίου ἀποδιαστῇ μοίρας ξ', ἐπὶ ἑξαγώνου σχήματος οὖσα. ὅθεν οἰκείως κατὰ τὴν τῶν σχημάτων ἐναλλαγὴν καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν. σύνοδος γὰρ ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ συνιέναι τῷ Ἡλίῳ τὴν Σελήνην καὶ τὴν αὐτὴν αὐτῷ ὁδὸν τροχάζειν· γέννα δὲ ἐκλήθη, ἐπεὶ παραλλάξασα αὐτὸν μοῖραν μίαν ἄρχεται φαίνεσθαι οὐχ ὡς πρὸς ἡμᾶς· ἀνατολὴ δέ, ὅταν παρελθοῦσα μοίρας ιε' γραμμοειδὲς φῶς ἀναλαβοῦσα φαίνηται· μηνοειδὴς δὲ ἐκλήθη, ἐπειδὴ τὴν ὁμοίαν αὐτῆς ἰδέαν ἀναλαβοῦσα φαίνεται· αὕτη γὰρ ἡ Σελήνη καλεῖται, ἐπειδὴ μηνιαίαν τὴν ἀνατολὴν ποιεῖται. διχότομος δὲ ἐκλήθη, ἐπειδὴ καθ' ἡμίσειαν τοῦ

1 Cf. Valens, II, 35, p. 106, 29, Kroll : ἔστι τῆς Σελήνης τὰ σχήματα κατὰ μὲν τὸν φυσικὸν λόγον ζ', καθὼς δὲ καὶ ἐν ἑτέροις εὕρομεν ια'. De septem phasibus cf. quae Kugener, *Un traité astronomique et météorol. syriaque attribué à Denys l'Aréopagite* (Actes du XIVe Congrès Intern. d. Orient., tom. II, p. 171, 5) ex Bardesane adnotavit (Pater et Mater vitae per singulos menses gignunt septenos filios). post πλησισέληνον· διχότομος β' ἀμφίκυρτος β' (quod supra omiserat). διέρχεται δὲ τῶν κύκλων διὰ ἡμερῶν κη' ὥρας (*sic*) β' λεπτὰ ιη' ἔγγιστα quod in textum recepi (om. V), deinde rubro Περὶ τῆς Σελήνης ὀνομασίας καὶ φαντασίας T. 3-4 τοῦ ζῳδίου V. 4 ὁ Ἥλιος παρέλθῃ ἀπ' αὐτῆς μοῖρα μία T. 5-6 ἡ Σελ. om. T. 7 ἑξαγώνου T. 7-8 ἡ Σελ. om. T, item infra. 10 ἀποστῇ V (saepius). 12 μοιρῶν δὲ ρν' T. ζῳδίοις om. T. 14 συστάσεως V. 16 μοίρα T. 19 καθεστ. V] ὑπάρχουσα T. β' δέ ἐστι T. 20 μέρος T. 21-p. 224, 14 om. T. (pagina finita). 22 ἀποστῇ μέρος τοῦ Ἡλίου dittographia V. 25 αὐτῷ] αὐτὸν V. 28 paulo melius Paulus : αὐτὴ γὰρ ἡ Σελήνη Μήνη ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ μηνιαίαν τὴν ἀνατολὴν ποιεῖται.

τελείου φωτὸς γινομένη διχοτομιαία φαίνεται· ἀμφίκυρτος δὲ ἐκλήθη, ἐπειδὴ ἐξ ἀμφοτέρων κυρτοειδὴς ἡ θεωρία τοῦ φωτὸς αὐτῆς φαίνεται· πλησισέληνος δὲ ἐκλήθη ἀπὸ ς' ζῳδίων αὐτῷ φανεῖσα· πανσέληνος δέ, ὅτι πεπλήρωται τῷ φωτὶ ἀπὸ τῶν τοῦ Ἡλίου αὐγῶν, κατὰ διάμετρον στάσιν αὐτῷ φανεῖσα, ἅπαν τὸ σέλας τοῦ φωτὸς πεπληρωμένον ἔχουσα· ὅθεν καὶ αὐτὴ ὁμοία αὐτῷ κυκλοειδὴς φαίνεται πανσέληνος γενομένη. ἀποκρουστικὴ δὲ ἐκλήθη, ἐπείπερ παραλλάξασα τὰς κατὰ διάμετρον ἀκτῖνας ἀπὸ τότε ἐκκρουσμὸν καὶ μείωσιν τῶν φώτων αὐτῆς ἔχει. σκόπει δὲ τὴν Σελήνην ὅταν εὑρίσκηται ἐφ' ἑνὸς τῶν προειρημένων τόπων, τίνι τῶν ἀστέρων τὴν συναφὴν πεποίηται ἢ τίνι τὴν ἀπόρροιαν, καὶ οὕτως ἀποφαίνου· ἐὰν μὲν γὰρ ἀγαθοποιῷ συνάπτει, ἀγαθά, εἰ δὲ κακοποιῷ, φαῦλα δηλοῖ.

Ἡ Σελήνη ἀποτελεῖ ἔχοντας σκέλη παχέα, πλατυγονάτους, χοντρούς, κοντούς, εὐοφθάλμους, γυναικοπροσώπους, γυναικοειδεῖς, εὐτραφεῖς.

[V, f. 239.] Περὶ ἐκλείψεως κρίσις[1].

Σκόπει τὴν ἔκλειψιν τὴν γιγνομένην εἴτε Ἡλίου εἴτε Σελήνης, ἐν ποίῳ ζῳδίῳ γίνεται· καὶ σκόπει τὸν δεκανὸν ἤτοι ἐν ποίῳ προσώπῳ κατέλαχεν. καὶ ἐάν ἐστι τὸ ζῴδιον ἀρρενικόν καὶ ὁ δεκανὸς ἀρρενικὸς ἐν ἀνθρωποειδεῖ ζῳδίῳ ὤν, μαρτυρούμενος ὑπὸ Ἄρεως, τὴν βλάβην ἔσεσθαι λέγε ἐν τοῖς ἀρρενικοῖς ἤτοι ἀνδράσι καὶ παισὶν ὑπὸ πολέμου ἢ σφαγῆς· ἡ σωματικὴ φθορὰ αἵματος. ἐάν ἐστιν ἡ ἔκλειψις ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἡμισφαιρίῳ, γίνεται τὸ ἀποτελούμενον ἐν τῷ κρυπτῷ, ἡ ἐπιβουλὴ ἐν δόλῳ. εἰ δὲ ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ τύχῃ, φανερῶς γίνονται τὰ ἀποτελούμενα. εἰ δέ ἐστι τὸ ζῴδιον ἀρρενικόν, ὁ δὲ δεκανὸς θηλυκός, σκόπει τόν κύριον τοῦ ζῳδίου καὶ τὸν κύριον τοῦ δεκανοῦ ὑπὸ ἀγαθοποιῶν θεωροῦνται ἢ ὑπὸ κακοποιῶν. καὶ οἷον ἐὰν εὕρῃς ὑπὸ κακοποιῶν μαρτυρούμενον, ἐκεῖνον πλεῖον βλάπτεσθαι λέγε· ὁ δὲ μαρτυρούμενος ὑπὸ ἀγαθοποιῶν, ἐκεῖνος ἔλασσον βλάπτεται. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ θηλυκοῦ ζῳδίου νόει, καθὰ προείρηται καὶ ἐπὶ τῶν ἀρρενικῶν. εἰ δὲ εὑρίσκεται ἐν γηίνῳ ζῳδίῳ, ἔσται ἡ βλάβη ἐπὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς κατὰ τὸν εὑρισκόμενον δεκανόν· οἷον ἐάν ἐστι Κρόνος δεκανός, βλάπτει ὅσα ἐν στυφότητι καὶ ξηρότητι καὶ ψυχρό-

1 διχοτομία V, correxi ex Paulo. 7 ἀπόκρουσις etiam apud Clement. Alexandr., *Strom.*, VI, 16, 143, etc. διαλλάξασα V. 8 ἐκρουσμόν V. 10 συναφῆ V. 13 χοντρούς s. χονδρούς crassos. 20 λέγει cod. 21 αἵματος : cf. supra p. 217, 15. 26 εἰ omissum, ut Odyss. λ 463. 28 λέγει cod. 30 γηίνῳ : cf. supra p. 196, 19; 202, 17; 208, 16 et p. 108, 12. 32 στυφοτ. καὶ ξηρ. καὶ ψυχρότ. : cf. supra p. 214, 13 et 18.

[1] Haec quae in codice V(aticano 191) capitulum de planetis statim sequuntur eandem quam praecedentia capitula originem tam aperte prae se ferunt (cf. adnotationem criticam), ut ea etsi uno codice Vaticano servata sint in Rhetoriana recipere iam non dubitem.

τητί εἰσιν· εἰ δέ ἐστι Ζεύς, βλάπτει ὅσα τῇ γεύσει ἐν γλυκύτητι καὶ φύσεως εὐκράτου· εἰ δὲ Ἄρης, ὅσα ἐν πικρότητι καὶ φύσεως θερμῆς καὶ ὑγρᾶς· εἰ δέ ἐστιν Ἥλιος, ὅσα ἐστὶ τῇ γεύσει δριμέα· εἰ δὲ Ἀφροδίτη, ὅσα ἐν λιπότητι ἤτοι τὰ κάρυα καὶ τὰς ἐλαίας καὶ ὅσα τούτοις ὅμοια καὶ φύσεως εὐκράτου, καὶ ὅσα δι' ὀσφρήσεως ἤγουν μυρίσματα καὶ εὐώδη· εἰ δὲ Ἑρμῆς, ὅσα ἐστὶ τῇ γεύσει ὄξινα, διφυῆ ἤτοι σῖτος κριθή· εἰ δὲ Σελήνη, ὅσα ἁλμυρὰ καὶ τῇ φύσει ὑγρὰ καὶ ψυχρά. εἰ δέ ἐστι τὸ ζῴδιον ἀνεμῶδες, γίνεται ἡ βλάβη ἐν τοῖς πετεινοῖς. εἰ δὲ ἐν θηριώδεσι, γίνεται ἐν τοῖς ἀγριμίοις ἤτοι <εἰς> ἐλάφους, ἀγριόαιγας. εἰ δέ ἐστιν ὑδατῶδες, γίνεται ἡ βλάβη ἐν τοῖς ἰχθύσι καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι τὰς διατροφὰς ποιοῦνται.

Ταῦτα δεῖ σε σκοπεῖν περὶ τὰ ζῴδια καὶ μόνον· περὶ δὲ τῶν ἑπτὰ ἀστέρων τὰ πρόσωπα σκόπει οὕτως· ἐὰν εὑρεθῇ ὁ Κρόνος ἐν τόπῳ ἰδίῳ ὡροσκοπῶν ἢ μεσουρανῶν ἐν χρηματιστικῷ τόπῳ, γίνεται ἡ βλάβη εἰς ἐντίμους εὐνούχους ἢ πρεσβύτας ἢ γέροντας ἐμφανεῖς· εἰ δὲ ἐν ἀποκλίματι ἢ ἐν ταπεινώματι ἢ ἐν ἀχρηματίστῳ τόπῳ κείμενος, γίνεται ἡ βλάβη ἐπὶ δούλων ἢ εὐνούχων ἤγουν ἀφανῶν. εἰ δὲ ὁ Ζεὺς ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ ἑστώς, σημαίνει τὴν βλάβην ἔσεσθαι ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι καὶ τέκνοις βασιλέων· εἰ δὲ ὕπαυγος ἢ ἐν ἀποκλίματι ἢ ἐν ταπεινώματι ἢ ἀναποδίζων, σημαίνει τούς ποτε πλουσίους καὶ πτωχεύσαντας ἢ ἀπελευθέρους ἢ τέκνα πλουσίων πτωχούς. εἰ δὲ ὁ Ἄρης ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ ἑστώς, σημαίνει τὴν βλάβην ἔσεσθαι ἐν στρατηγοῖς, στρατηλάταις, στρατιώταις ἐμφανέσιν. εἰ δὲ ὕπαυγος ἢ ἀναποδίζων ἢ ἐν ταπεινώματι, εἰς ἰατρούς, χαλκεῖς καὶ ἁπλῶς ὅσοι ἔχουσι διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου τὴν ἐργασίαν ἤτοι μακελλαρίους, κυνηγοὺς καὶ μαγείρους. εἰ δὲ Ἥλιος, σημαίνει ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσι τὴν βλάβην. εἰ δὲ Ἀφροδίτη ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ ἑστήκει, σημαίνει τὴν βλάβην ἐπὶ ἐμφανῶν καὶ μεγάλων γυναικῶν καὶ ἀρχιερέων. εἰ δὲ ὕπαυγος ἢ ἀναποδίζων ἢ ἐν ταπεινώματι, σημαίνει ἐν γυναιξὶ ταπειναῖς ἢ ἀσκητρίαις. εἰ δὲ Ἑρμῆς καλῶς ἑστώς, ἐπὶ τοῖς ἐμπόροις, γραμματικοῖς, γεωμέτραις καὶ ὅσοι ἐν τοῖς Ἑρμαϊκοῖς ἔχουσι τὴν τέχνην. εἰ δὲ ὕπαυγος ἢ ἐν ταπεινώματι, ψεύστας, πλαστογράφους, λοιδόρους καὶ τὰ ὅμοια τούτων. εἰ δὲ Σελήνη, βασιλίσσαις, ἐμφανέσι γυναιξί· καὶ σχεδὸν ἡ βλάβη τῆς Σελή-

1 γλυκύτητι : cf. supra p. 216, 9. 2-3 πικρ. κ. φ. θ. κ. ὑ. : ibid. p. 217, 26 et 14 (sed ὑγρᾶς abest : fort. corruptum ex ξηρᾶς). 3 δριμέα : ibid. p. 219, 16. 4 λιπότης vocabulum novum a λίπος : cf. supra ἐλλιποτάτη p. 220, 11. 6 ὄξινα : cf. supra p. 221, 20; διφυῆ, nam ἐπίκοινος ὁ Ἑρμῆς ibid. 19. 7 ἁλμυρά : ibid. p. 222, 25; ὑγρ. κ. ψ. ibid. 20 (consentit cum codd. TV recensione). 8 ἀνεμῶδες : cf. supra p. 203, 28 et 209, 25 (ἀερῶδες). 9 εἰς supplevi. ἀγριοαίγας cod.; compositum novum videtur. 10 ὑδατῶδες : cf. supra p. 199, 23; 205, 15; 211, 4. 15 εὐνοῦχοι supra non inveniuntur. 19 τέκνα βα$^{\omega\nu}$ cod. 20 ἀναποδίζων : cf. supra p. 216, 17. 25 μακελλαρίους : vocabulum etiam in excerptis Teucri Laurentianis obvium, cf. *Sphaera*, p. 36. 29 ἀσκήτριαι = moniales : cf. etiam supra p. 216, 2. 30 ὅσα cod., corr. Kroll.

νης κοινωνεῖ <εἰς> πάντας τοὺς προειρημένους, ἐπειδὴ αὕτη ἐστὶν ἡ σημαίνουσα τὴν αἰτίαν τῶν πραγμάτων. ἐὰν δὲ μαρτυρῇ τὴν μοῖραν τῆς ἐκλείψεως ὁ Κρόνος, τὰ Κρονικὰ νοσήματα καὶ θάνατον δίδωσι. εἰ δὲ Ἄρης, σφαγὰς καὶ αἱμάτων πτύσεις ἢ τραύματα ἢ ἐκβράσεις. ἔλασσον δὲ ἡ Σελήνη βλάπτει, ὅταν καλύπτηται ὑπὸ τοῦ Ἀναβιβάζοντος. εἰ δὲ καλύπτεται ὑπὸ τοῦ Καταβιβάζοντος, πλείων ἡ βλάβη γίνεται.

[F. 152v.] Βροντολόγιον Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου [1].

Μηνὶ Ἰανουαρίῳ. Ἐὰν βροντήσῃ ἢ ἀστράψῃ ἐν ἡμέρᾳ, προσεχέτω ἡ αὐτὴ χώρα καὶ τὸ μὴ πορθηθῆναι ὑπὸ τυράννου. ἡ γῆ δὲ οὐκ εὐφορήσει· ὁ δὲ Νεῖλος οὐκ ἀναβήσεται διὰ τὴν λεῖψιν. ἡ Αἴγυπτος τοὺς ἄρχοντας ἑαυτῆς χειρώσεται· τότε τὰ δυτικὰ μέρη ἀμεριμνήσουσι καὶ τρυφήσουσι· καὶ Περσίδος βασιλεὺς ἀμέριμνος. νυκτὸς δὲ ἐὰν γένηται, τότε τὰ δυτικὰ μέρη ἀμεριμνήσουσι καὶ τρυφήσουσιν ἀκαταστασίαι τε ἔσονται· τινὲς δὲ τῶν βασιλέων ἀλλήλοις συμμαχήσουσι· καὶ ἐκ τῶν δυτικῶν ἄνδρες [f. 153] ἐν προτιμήσει ἔσονται· καὶ ἐπιχώριοι πόλεμοι γενήσονται· καὶ ἐν πελάγει πολλοὶ ἀπολοῦνται· καὶ ἀέρων εὐκρασία.

1 εἰς supplevi, sed dubitans : nam auctorem accusativo favere apparet ex μαρτυρεῖ τὴν μοῖραν infra v. 2. 3 Κρονικὰ νοσήματα καὶ θάνατον (Κρονικόν) : v. supra p. 214, 13 et 215, 27. 4 αἱματ. πτύσ. : ibid. p. 219, 9. 6 Sequitur in V capitulum Περὶ τροπῆς ἀέρων alius puto originis. 14 ἀλλήλους cod.

[1] Hoc opusculum Hermeticum quamvis excerptum et interpolatum sit mendisque scatens in Berolinensi exstet, tamen hic edere iuvat, cum eodem fonte usum esse Fonteium Romanum in tonitruali a Laurentio Lydo operi de ostentis inserto (ed. Wachsmuth [2], p. 88 sqq.) adnotationibus meis satis superque demonstretur; nam fieri non potuisse ut invicem Fonteio (de quo v. Wachsmuthii prolegg. p. XXVI) auctor libelli uteretur, opusculis inter se comparatis nemo negaverit. Atque olim hoc versibus inclusum fuisse ut libellum Hermeticum de terrae motibus, cuius paraphrasin supra p. 167 sqq. edidimus, ex paucis vestigiis dactylicis (cf. αἴσιοι ἀστέρες p. 229, 26, et fort. βακχεύματα et ἀπειρογάμων, p. 227, 20) forsitan recte concludas; certe ex eadem atque illud officina hoc quoque opus ortum esse vaticinia pro die et nocte in utroque seiuncta indicant. Verum mira confusione aut librarius aut excerptor particulam de mense Februario ex Vicellii tonitruali et ipso a Lydo adhibito (ibid., p. 57 sqq.) immiscuit. Quae autem tonitrualis supra p. 163 sqq. a me editi auctor cum Ps.-Eudoxeis et Vicellianis consarcinavit, haec partim, Aprilis Maii Iunii Iulii dumtaxat descriptionem, ex nostro opusculo Hermetico eum excerpsisse iam apparet, quod ne apparatus criticus iustos terminos nimis excedat, hic in universum dixisse satis sit; nisi quod pro mensium Aegyptiorum nominibus (Φαμενὼθ et Φαρμουθί infra p. 229, 3) excerptorem Romana posuisse moneo. — Celerum initium huius opusculi Hermetici etiam in cod. Bononiensi 3632 (= cod. Ital., 18, cf. *Catal.*, IV, 41), f. 275 habetur; alibi nondum invenimus.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ. Ἡλίου ἐπὶ Ὑδροχόου ἰόντος εἰ βροντήσει, Σαυρομάταις, Ὀξιανοῖς, Ἀραβίᾳ μικρᾷ, Ἀζανίᾳ, μέσῃ Αἰθιοπίᾳ (Ὑδροχόῳ <γὰρ> ἀνάκεινται <αὗται αἱ> χῶραι) ἀφθονίαν μὲν τοῦ σίτου διασημαίνει, πτῶσιν δὲ ἀνδρῶν ἐνδόξων ἐν ταῖς εἰρημέναις διαφαινομένων χώραις καὶ οὐκ ἀνδρῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἀρσενικῶν· ὅτι ἄρρεν ζῴδιον ὁ Ὑδροχόος.

Μηνὶ Μαρτίῳ. Ἐὰν βροντήσῃ ἢ ἀστράψῃ ἡμέρας, ἡ γῆ εὐφορήσει καὶ οἱ ἰχθύες ἀπολοῦνται· τότε ἔσονται ἐν ὑψοταπεινώματι καὶ θανατικὰ ἔσται ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ δύσει· νυκτὸς δὲ ὁμοίως ταῦτα συμβήσεται.

Μηνὶ Ἀπριλλίῳ. Ἐὰν βροντὴ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἐν ἡμέρᾳ, ἀνθρώπων φυγὴν καὶ ἀπώλειαν δηλοῖ καὶ θρεμμάτων ἅλωσιν καὶ γῆς φθοράν, καὶ τοῖς οἰκοῦσιν εἰς τὰ μέρη τῶν ἀνατολῶν καί τινα θόρυβον [f. 153v] κατὰ τὴν χώραν, καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐρημωθήσεται· ὕστερον δὲ ἀποκατασταθήσεται. καλὸς καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος τελευτήσει ἐν αὐτῇ. νυκτὸς ἐὰν γένηται, εἰς ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἀκαταστασίαν δηλοῖ καὶ θρεμμάτων ἅλωσιν. πόλεμοι ἔστωσαν εἰς πάσας φυλὰς ἐν πόλεσι καὶ χώραις· ἐν δὲ θαλάσσῃ ναυάγια· καὶ πάντων γεννημάτων φθορά· καὶ ἀφανισμὸς αἱμοβόρου ἀνδρὸς καὶ δυναστοῦ· καὶ τότε ἡδοναὶ καὶ τρυφαὶ καὶ βακχεύματά τινων ἀνδρῶν ἀπειρογάμων.

Μηνὶ Μαΐῳ. Ἐὰν βροντήσῃ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἐν ἡμέρᾳ, ἐπομβρία ἔσται καὶ χάλαζα καὶ ποταμῶν καὶ πηγῶν καὶ θαλάσσης σπαραξεύματα· ἀγριότης ἐν τῇ θαλάσσῃ ἔσται καὶ λώϊον ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν θαλασσίων τόπων. νέων δὲ ἔκπτωσις. τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος σώζεται. καὶ παντοίων ἰχθύων πλησμονή· πόλεις δὲ πόλεσι παρέξουσι. καὶ καλλιστρατεύσει ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σπείραντες θεριοῦσι πλησμονήν· ἀλλὰ σωματικοῖς πάθεσι διαφόροις ὑποπεσοῦνται ἄνθρωποι ἀνδράποδα ζῷά τε καὶ ἄλογα [f. 154] πάντα. δῶρα εἰσενεχθήσονται τῇ βασιλείᾳ· χαρὰ καὶ εὐφροσύνη ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως· κόπος δὲ τῇ

1-6 Haec fere ad verbum concordant cum tonitruali Vicelliano a Ioanne Lydo recepto (cf. Wachsmuth, p. 57 et supra p. 226 adnot.). 1 Ἥλιος ἐπὶ Ὑδροχόῳ ἰὼν cod. 3 γάρ supplevi (δὲ Lydus p. 57, 22). αὗται αἱ suppl. ex Lydo. 4 διαφαινομέναις cod. 6 ζῳδίοις τοῖς ἀρσενικοῖς cod. ἔστι pro ὅτι cod. 7 ἡ γῆι cod. 8 ὑψηλοταπεινώματι cod.; cf. Valens ed. Kroll, p. 10, 24 (ἐν ὑψοταπεινώματι γινόμενοι); 17, 33 (ubi ὑψηλοταπεινώματι ut hic in codd.) etc. et Fonteius, l. c., p. 89, 16 : οἱ μὲν ἐλάττονες τὰς τύχας ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀνασπασθήσονται, οἱ δὲ μείζους ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκπεσοῦνται. 14 πρὸ ὀλίγας ἡμέρας cod., quod ab auctore sive compilatore scriptum esse vix crediderim. 18 ναυάγια : cf. Fonteius, p. 90, 9. 19 Cf. Fonteius, l. c., p. 90, 10 δυνατοῦ δὲ προσώπου πτῶσις. 20-21 ἀπειρογάμων fortasse ex hexametro. 23 σπαραξεύματα videtur vocabulum novum (convulsiones). 24 λοιπόν cod., corr. Cumont. 25 νέων fere evanidum, fors. κυνῶν ? 26 πλησμονήν cod. 27 καλληστρατεύσει cod.; vocabulum novum ad instar καλλίνικος, καλλιεργέω, etc. 28-29 ἀνδράποδα ζῷα suspectum : an = servi ?

χώρᾳ ἢ τῷ τόπῳ ἐν ᾧ τὸ σημεῖον δηλοῖ· καὶ αἱ μὲν <ἐν> γαστρὶ ἔχουσαι κινδυνεύσονσι· τοῖς δὲ κατὰ ἀνατολὴν ἀρραβῶνες βασιλέων, λιμὸς καὶ ἀλληλοσφαγία· ἀκοὴ <θανάτου> βασιλέως καὶ ἀπώλεια καὶ μαλακισμὸς καὶ νόσος <οὐκ> ὀλίγη καὶ τετραπόδων πτῶσις καὶ εἰς δυσμὰς νόσος. νυκτὸς δὲ ἐὰν γένηται, γεννήματος εὐφορίαν δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ ὑετῶν καὶ ἀνέμων καὶ πηγῶν ἐποχήν, ἀκρασίαν δὲ ὑδάτων καὶ ἀνέμων. οὔτε ἀέρες καθαροὶ οὔτε λειμῶσιν εὐφορίαι <ὡς> ὑποστῆναι τὰ θρέμματα· καὶ τετραπόδων πάντων ἀερικὴ φθίσις καὶ ταῖς κυούσαις καὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσαις ἀμβλώσεις καὶ ἀποβολαὶ γίνονται διαφόρως ἐν σώματι. νόσος δὲ ἀερική. καὶ στρατιωτικὴ διάστασις· καὶ τότε ἀναφανεῖται βασιλεύς τις ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ ταχέως ἀπόλλυται ὡς τύραννος· ἔσονται δὲ καὶ φόρων ἐπιδόσεις, ὡς καὶ μέχρι τοῦ γυναικείου γένους τινὰ ἐγκαι-[f. 154v]νισμὸν γενέσθαι. καὶ πλάναι καὶ ἀπάται καὶ ἐπιθέσεις ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἔσονται.

Μηνὶ Ἰουνίῳ. Ἐὰν βροντὴ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἡμέρας, ἔσονται οἱ ἄνθρωποι φιλάνθρωποι καὶ φιλόξενοι καὶ φιλευσεβεῖς καὶ εὐφρανθήσονται ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν· καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς πολλὰ αὐτοῖς δώσει ἀγαθὰ ἐκ τοῦ δημιουργοῦ στελλόμενα. νυκτὸς δὲ, ἀγωνίαι καὶ νόσος τοῖς ἀνθρώποις γίνεται καὶ θάνατος ἀλγηδών <τε> χαλεπός· τότε οἱ ἄνθρωποι εἰς ζηλοτυπίαν ἔλθωσιν. καὶ ἀκαταστατήσουσι πολλοὶ καὶ ἔσται ἀγωνία εἰς τοὺς ἀνθρώπους. φθορὰ δὲ ἔσται ἐν τοῖς ὀρεινοῖς καὶ ἐν τοῖς πεδινοῖς τόποις καὶ ἡ χώρα τῆς μεσογείου εὐφορήσει· Ἀράβων δὲ ἀπώλεια· καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν χώραν μέχρι τινὸς ταραχθήσονται. ὁμοίως δὲ ἡ πόλις ἐν ᾗ γένηται, κακωθήσεται· ὕστερον δὲ καλῶς κοσμηθήσεται μετ' εὐθηνίας.

Μηνὶ Ἰουλίῳ. Ἐὰν βροντήσῃ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἐν ἡμέρᾳ, κοσμικὰς ἀκαταστασίας δηλοῦσι· καὶ <ἐὰν> ἐναλλὰξ γένηται, καὶ βασιλεὺς κινηθήσεται καὶ κατισχύσει ἑτέρου. καὶ πολλὴν διάλεξιν καὶ διατύπωσιν καινοτομήσει [f. 155]. καὶ τότε ἡ γῆ ψεύσεται τοὺς καρποὺς αὐτῆς καὶ ἡ θάλασσα ἀγριωθήσεται καὶ ἀνδρῶν ἐκκοπαὶ ἔσονται καὶ

1 ᾧ] ἢ cod. ἐν suppl. Kroll. 2 ἀρραβώνας cod.; an τοῖς δὲ κατὰ ἀνατολὴν <τῶν> Ἀράβων <ἀπώλεια> βασιλέων? 3 θανάτου suppl. Cumont. 4 ὀλίγος cod., οὐκ supplevi. πτῶσιν cod. 6 πηχῶν cod. ἐποχήν : cf. Fonteius, p. 90, 20. εὐκρασίαν cod. 7 ὡς supplevi. 9 ἄμβλωσις etiam Fonteius, p. 90, 19. 9-10 νόσος δὲ ἀερικὴ suspectum quod iam supra v. 8 ἀερικὴ φθίσις. 10-11 Cf. Fonteius, p. 90, 21 : τῇ δὲ ἀνατολῇ τύραννος οὐκ εὐτυχὴς ἐνοχλήσει. 16 φιλευσεβεῖς : θεοσεβέστατα τὰ κοινὰ Fonteius, p. 90, 24. 16-17 εὐφρανθ. κτλ., cf. *Acta apost.*, VII, 41 ; etiam quae sequuntur ab homine Christiano interpolata esse videntur. 19 τε supplevi. 20 ἄνθρωποι ex correctura cod. 21 ἔσται εἰς αἰωνίους ἀνθρώπους cod., correxi, sed vereor ne plura corrupta sint. 23 Ἀρράβωσι cod., correxi, cf. supra p. 164, 27. 27 κοσμικαὶ ἀκαταστασίαι δηλοῦσι cod. ἐὰν supplevi. 28 διάλεξιν : cf. Petosiris, supra p. 141, 8 τῷ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀσίας δυναστεύοντι λόγοι ἔσονται πρὸς ἀλλήλους. 29 καινοτομήσει et ψεύσεται cf. Fonteius, p. 91, 2 καινοτομίαι, ibid., 3 οἱ καρποὶ ψεύσονται.

αἰφνίδιοι θάνατοι. ὕστερον δὲ πάντα τὰ γεννήματα εὐφορήσουσιν· ὄμβροι δὲ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος λείπουσιν· ὕστερον δὲ ἄνεμοι πνέουσι καὶ ὄμβροι ἔσονται καὶ ἀκρὶς καὶ βλάβη φανήσεται καὶ σωθήσονται τὰ γεννήματα. καὶ περὶ τὸν Φαμενὼθ <ἢ> Φαρμουθὶ διὰ στρόφων πατρικῶν βοῶν θάνατον· καὶ χειμῶνας ὀλίγους καὶ καρπῶν εὐφορίας καὶ μεγάλων ἐθνῶν τῶν ἀπὸ τῆς νοτεινῆς <ἐπανάστασιν> δηλοῖ καὶ ἡγεμόνος τινὸς ἐπιφάνειαν. νυκτὸς δὲ ἐὰν γένηται, βαρβάρων γεννήματα Αἰθιόπων συμβαλοῦσι πολέμους ἀλλήλοις καὶ πολλῶν ἐθνῶν <βασιλεῖς> συμβαλοῦσιν ἕως τοῦ Βαβυλωνίου γένους· καὶ τότε τὰ δυτικὰ κλίματα ἀτονήσαντα ἀσθενήσουσιν· οἱ δ' ἐν αὐτοῖς ὑπολειπόμενοι φεύξονται ἕως τῆς περιχώρου τῆς Αἰγύπτου, ὥστε καὶ τὸ γένος αὐτῶν μεῖζον βαρβάρων ἔσται· καὶ ταραχθήσεται ἀνατολὴ καὶ δύσις.

Μηνὶ Αὐγούστῳ. Ἐὰν βροντὴ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἡμέρας ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ τῇ δύσει, δόλῳ ὥρισται ἡ διατύπωσις· καὶ ἐκκοπαὶ καὶ φυγαὶ καὶ ἁλώσεις· ἡ δὲ γῆ τοὺς καρποὺς πολυπλασιάσει· [f. 55v] ἀλλογενὴς δὲ στρατὸς παρερχόμενος διαρπάσει αὐτὰ ἐκ τῶν ὁρῶν αὐτῶν κατὰ τὰ ἀρκτικὰ μέρη· καὶ κατισχύσουσιν οἱ ὑπερέχοντες τῶν πενήτων καὶ διάταξιν κατ' αὐτῶν ποιήσονται καὶ φυγαδεύσουσιν αὐτοὺς ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· καὶ ἐκ τούτων ἄρξονται λῃστεῖαι γίνεσθαι καὶ φόνοι ἐπιχώριοι. νυκτὸς δὲ ἐὰν γένηται, βασιλέων ἐπιβουλὴν σημαίνει. καὶ ἄφνω ἀπολεῖται καὶ γεννήματα τῆς ἀνατολῆς. θηρίων δὲ πολλῶν καὶ ἑρπετῶν φανέρωσις <ὡς> πολλαχοῦ θηριοδήκτους γενέσθαι τοὺς ἀνθρώπους· ἀρχόντων δὲ δυνατῶν πτῶσις καὶ διάκρισις.

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ. Ἐὰν βροντὴ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἐν ἡμέρᾳ, αἴσιοι ἀστέρες ἔσονται καὶ εὐδίαι πολλαί· τὰ γεννήματα εὐθαλῆ πάντα. ἐκ τῆς πολλῆς τρυφῆς ἄνθρωποι εἰς πορνείαν τραπήσονται καὶ μοιχεύσουσιν καὶ οἴκους φθείρουσι καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄφνω ἀπολοῦνται

2 λειπόντες (*sic*) cod. 4-5 δι' ἀστρόων cod.; διὰ στρόφων corr. Kroll. 5 χειμῶνος ὀλίγου cod. 6 ἐπανάστασιν v. c. supplevi. 8 Αἰθιόπων etiam Fonteius, p. 91, 6. συμβάλλουσι cod. ἀλλήλων cod. 9 βασιλεῖς supplevi. 10 δυτικά : Fonteius, p. 91, 7. κλήματα cod. 10-11 οἱ ἐν αὐτοῖς δὲ cod. 11 φεύξονται : ὡς καὶ εἰς Αἴγυπτον δι' ἔνδειαν καταφυγεῖν, Fonteius, p. 91, 7. 12 μείζων cod.; sensus obscurus : ὥστε καὶ μεῖζον αὐτῶν (scil. τῶν Αἰγυπτίων) τὸ τῶν βαρβάρων (scil. φυγάδων) γένος ἔσται? 15 ἄλλω codex : δόλῳ scripsi ex Fonteio, p. 91, 10. διατύπωσις cf. supra p. 228, 27. 16-18 Cf. Fonteius, 12 sqq. ἄμητος ἄφθονος, ὑπὸ δὲ πολεμίων διαρπαγήσεται. 17 αὐτούς? 18 καὶ τὰ cod., corr. Cumont. ἀρκτικά : δυτικά Fonteius. κατισχύσουσίν τε καὶ ἀδικήσουσιν οἱ ὑπερέχοντες τὸ ὑπήκοον Fonteius. 19 διάταξιν : recte igitur Hase νόμων pro νόσων in Fonteio (p. 91, 11) coniecit. 21-22 εἰ δὲ νυκτός, καὶ οὕτως ἡ βασιλεία ἐπιβουλευθήσεται Fonteius. 22 ἀπολεῖται καὶ ἀπολοῦνται καὶ cod. 23 ἑρπετῶν cf. Fonteius, p. 91, 19. ὡς suppl. Cumont. πόλεως cod.; cf. infra p. 230, 20. 24 δυνατοὶ δὲ τῆς πολιτείας πεσοῦνται Fonteius. 27 αἴσιοι ἀστέρες videntur hexametri reliquiae. 29 φθορὰ τοῦ γυναικ. ἔθνους Fonteius, p. 91, 25.

καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν νόμῳ θανοῦνται. νυκτὸς δὲ ἐὰν γένηται, ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν φωλεὸν τῶν θηρίων ἐμβαλεῖ ἑαυτὸν καὶ αἱρεῖται ἀποθανεῖν ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς κακότητος τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀποπιπτούσης εἰς αὐτόν. καὶ τότε μεγάλων δυναστῶν συγκρίσεις καὶ ἐκκοπαί· τότε δὲ μεθ' ὁδὸν [f. 156] τελεσθήσονται καὶ ὑστερήσουσι δίψει καὶ πείνᾳ καὶ ἀπὸ λιμοῦ ἀπολοῦνται.

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ. Ἐὰν βροντὴ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἐν ἡμέρᾳ, ἀνατολὴ καὶ δύσις ὁμοῦ εὐφρανθήσονται· ἡ δὲ τῶν Αἰγυπτίων χώρα ταλαιπωρήσει καὶ διαφθονηθήσεται κακῶς· καὶ τὰ θηρία αὐτῶν ἀναλώσει αὐτούς. νυκτὸς δὲ ἐὰν γένηται, πυρκαιὰ ὑπὸ τόπους καὶ χώρας. ἀλλὰ καὶ πλοίων ναυάγια καὶ καταιγίς· στάσις οἴκων καὶ γεννημάτων διαφθορὰ καὶ θηρίων φανέρωσις καὶ κεραυνοβολίαι κατὰ τόπους.

Μηνὶ Νοεμβρίῳ. Ἐὰν βροντὴ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἐν ἡμέρᾳ, ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ὄμβρος πολὺς ἔσται· τὰ δὲ γεννήματα οὐκ εὐθαλῆ· οἱ ἄνθρωποι δὲ ἀνθρώπους χειρώσονται καὶ ἑαυτοῖς δόξαν περιποιήσονται· καὶ στρατόπεδα ἀπολοῦνται· καὶ χώρα πεσεῖται ἐν λοιμικῇ καταστάσει. νυκτὸς δὲ πυρκαιαὶ κατά τινας τόπους καὶ χώρας, ἀλλὰ καὶ πλοίων ναυάγια καὶ ἐκ τῆς γῆς διάπτωσις οἴκων καὶ γεννημάτων διαφθοραὶ καὶ θηρίων καὶ ἑρπετῶν φανέρωσις· καὶ θηριόδηκτοι πολλοὶ γενήσονται καὶ κεραυνοβοληθήσονται τόποι.

Μηνὶ Δεκεμβρίῳ. Ἐὰν βροντὴ ἢ ἀστραπὴ γένηται ἐν ἡμέρᾳ, τότε Μῆδοι καὶ Λίβυες καὶ Βαβυλώνιοι πόλεμον ποιήσουσι καὶ εἰς ἅλωσιν πεσοῦνται καὶ βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν ἁλωθήσεται δόλῳ καὶ οἱ μείζονες [f. 156ᵛ] τῶν πολεμιστῶν ἀνατολῆς πεσοῦνται· ἡ δὲ γῆ εὐφορήσει. ἀλλὰ καὶ χειμῶνες ἔσονται πολλοὶ καὶ πολλοὶ ἀπολοῦνται ἄνδρες· αἱ τίκτουσαι κινδυνεύσουσι. νόσοι τε καὶ λιμώξεις ἔσονται καὶ αἰφνίδιοι θάνατοι. νυκτὸς δέ, φανέρωσις ἀνδρῶν δυνατῶν· τότε βασιλεὺς τοὺς ἐναντίους διώξει.

1-4 aliter Fonteius, p. 92, 1 τὰ δὲ θηρία οὕτως ἐπελεύσεται τοῖς ἀνθρώποις ὡς φωλεοῖς αὐτοὺς ἐγκατακρύπτεσθαι. 1 νόμῳ : ὠμά ci. Kroll. 3 τοῦ ἀνθρώπου cod., correxi ; ἀπὸ videtur = remotus ab. 4 αὐτούς cod. : αὐτόν (nempe φωλεόν) scripsi; sed τῆς ἀποπιπτούσης (= quae etiam in specum penetrat?) vix sanum. δυνατῶν πτῶσις Fonteius. 5 τελεσθήσονται = conficientur; sed quaedam velut φυγάδες excidisse videntur. 6 formam vulgarem πείνᾳ hic corrigere nolui. 7-9 eadem fere Fonteius, sed multo breviora. 17 post χώρα fort. ex Fonteio Ἀσσυρίων supplendum. 18 πυρκαιαὶ etiam Fonteius, p. 92, 14. 24 δολοφονηθήσεται Fonteius, 21. 27 λιμώξεις vocabulum novum : cf. tamen Fonteius, p. 91, 7.

EXCERPTA EX CODICE 33 (Erlangensi 89).

De plantis duodecim signis et septem planetis attributis.

Capita duo quae sequuntur non hic primum edita sunt; praecessit enim iam cardinalis Pitra, *Anal. sacr. et prof.*, V, 2, p. 279 sqq., qui tamen alterum de septem planetis caput aut a librario aut ab ipso excerptum praebuit; deinde hoc plenius repetiverunt Bassi et Martini, *Catal.*, IV, p. 133 sqq., ex cod. Neapol. 19 et Kroll, *Catal.*, VI, p. 83 sq., ex Vindob. 3. At ne tum quidem haec integra nobis suppeditasse specimen tractatus nomen Alexandri Magni iactantis a Bassio et Martinio, l. c., p. 135, 1 adhibitum satis demonstravit [1]. Itaque capitulum de plantis septem planetis attributis ex cod. E(rlangensi) et meliore et pleniore iterum imprimi curavimus, excerpto de duodecim signorum plantis praemisso, ne in nostri operis contextu prorsus desideraretur. Postea autem aliquando illud quoque ex cod. 14 (Monac. 542, cf. supra p. 29) et ex aliis codicibus plenum atque integrum restituemus; interim praeter Guil. Roetheri editionem principem pessimam (Lydus, *De mensib.*, p. 311 sqq.), cf. Creuzer, *Symbolik u. Mythol.*, I², p. 395 sqq.; E. Meyer, *Gesch. der Botanik*, II, p. 340 sqq.

In huiusmodi Aegyptiorum γοητείας Galenum in libro *De simpl. med. temp. et fac.* VI prooem. (vol. XI, p. 792 K.) acerrime invectum esse iam Pitra adnotat; quo ex loco uberrimo pauca hic delibare liceat : Πάμφιλος (de quo v. Reitzenstein, *Poimandres*, p. 3) ... εἴς τε μύθους γραῶν τινας ἐξετράπετο καί τινας γοητείας Αἰγυπτίας ληρώδεις ἅμα τισὶν ἐπῳδαῖς, ἃς ἀναιρούμενοι τὰς βοτάνας ἐπιλέγουσι·

[1] Hocce capitulum necnon ea quae infra edemus Cyranidum interpretem latinum, quem Raimundum Lullum fuisse E. Meyer, *Gesch. d. Botanik*, II, p. 349 sq., argumentis haud spernendis probabat, cognovisse et laudasse video ex H. Hauptii opusculo " *Zu den Kyraniden des Hermes Trismegistos* „ (Philol., vol. 48, p. 373). Haec enim interpres ille tradit : " Est apud Graecos quidam liber Alexandri Magni de VII herbis VII planetarum, et alter qui dicitur Thessali mysterium ad Hermem i. e. Mercurium de XII herbis XII signis attributis et de VII aliis herbis, per VII alias stellas. „ Thessali opus in cod. Montepessulano (Schol. medic.) 277, s. XIV-XV, nobis servatum esse videtur (inscrib. : Thessalus philosophus de virtutibus herbarum. Inc. : Thessalus philosophus Germano Claudio regi). Cf. H. Diels, *Die Handschriften der antiken Aerzte, Griech. Abteil.* (Berol. 1906), II, p. 107. Sed vereor ne apud Lullum quaedam exciderint, e. g. Thessali <de virtutibus herbarum et Asclepii> mysterium ad Hermem etc.

καὶ δὴ κέχρηνται πρὸς περίαπτα (cf. infra, p. 233, 8) καὶ ἄλλας μαγγανείας ... Deinde nominatur Ξενοκράτης ὁ Ἀφροδισιεὺς ... ἄνθρωπος τἆλλα περίεργος ἱκανῶς καὶ γοητείας οὐκ ἀπηλλαγμένος. ὁ δέ γε Πάμφιλος ὁ τὰ περὶ βοτανῶν συνθεὶς εὔδηλός ἐστιν κἀξ αὐτῶν ὧν γράφει γραμματικὸς ὢν καὶ μηθ' ἑωρακὼς τὰς βοτάνας ὑπὲρ ὧν διηγεῖται μήτε τῆς δυνάμεως αὐτῶν προπεπειραμένος ... οὗτος μὲν ἐξέγραψε βιβλία, πλῆθος ὀνομάτων ἐφ' ἑκάστῃ βοτάνῃ μάτην προστιθείς (cf. infra, p. 234, 3 sq.) ... Τίς οὕτως ἄθλιος ὡς παρελθὼν τὰ Διοσκουρίδου καὶ Νίγρου καὶ Ἡρακλείδου καὶ Κρατεύα καὶ ἄλλων μυρίων ἐν τῇ τέχνῃ καταγηρασάντων βιβλία γραμματικὰ [l. γραμματικοῦ] γράφοντος ἐπῳδὰς καὶ μεταμορφώσεις καὶ δεκανῶν (cf. Pitra, p. 285-290) καὶ δαιμόνων ἱερὰς βοτάνας ἀνάσχοιτ' ἄν; Deinde exemplis quibusdam de plantis omnibus notis ex Pamphili opere allatis sic pergit : μετὰ δὲ ταῦτα βοτάνης μέμνηται καλουμένης ὡς αὐτός φησιν ἀετοῦ, περὶ ἧς ὁμολογεῖ μηδένα τῶν Ἑλλήνων εἰρηκέναι μηδέν, ἀλλ' ἔν τινι τῶν εἰς Ἑρμῆν τὸν Αἰγύπτιον ἀναφερομένων βιβλίων ἐγγεγράφθαι, περιέχοντι τὰς λς' τῶν ὡροσκόπων ἱερὰς βοτάνας, αἳ εὔδηλον ὅτι πᾶσαι λῆρός εἰσι καὶ πλάσματα τοῦ συνθέντος... Cf. praeterea Riess, *Necheps. et Petos. fr.* 36a et b (p. 382); *Catal.*, II, 65 (cod. 7, f. 324 et 324ᵛ), V, 1, p. 180, 30 sqq., supra p. 96 sqq.; Cyranidum liber passim; Flaccus Africus vel Africanus, " *De septem herbis septem planetis attributis* „ ed. C. N. Sathas, Μνημεῖα Ἑλληνικῆς ἱστορίας (*Docum. inéd. rel. à l'hist. de la Grèce*), tom. VII, p. ιχιιι sq. (v. H. Haupt, l. c., p. 371 sqq.); E. Meyer, l. c., II, p. 336-348.

F. 175ᵛ. Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ βοτανῶν τῶν ιβ' ζῳδίων.

♈ ἐλελίσφακον, ♉ περιστερεὼν ὀρθή, ♊ περιστερεὼν ὕπτιος, ♋ σύμφυτον, ♌ κυκλάμινον, ♍ καλαμίνθη, ♎ σκορπίουρον, ♏ ἀρτεμισία, ♐ ἀναγαλλὶς πυρρὰ καὶ κυανή, ♑ λάπαθον, ♒ δρακόντιον, ♓ ἀριστολοχία μακρὰ καὶ στρογγύλη. ταύτας γὰρ τὰς βοτάνας δεῖ συλλέγειν καὶ χυλοποιεῖν, ὅταν ὑπάρχῃ ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν· ἀλλὰ δεῖ καὶ εἰς ἓν ἕκαστον ζῴδιον τοῦ καθ' ἑνὸς βοτάνου <αὐτοῦ> ὑπάρχοντος καὶ τῆς Σελήνης εἰς τὸ τρίγωνον τοῦ Ἡλίου ἢ εἰς τὸν ὡροσκόπον αὐτοῦ· ἔστω δὲ καὶ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα τοῦ οἰκοδεσπότου τοῦ ζῳδίου· καὶ οὕτως

1 Hoc capitulum edidit Pitra, *Anal. sacra et prof.*, V 2, p. 291 ex codd. Mosquensi 415 et Vindobon. med. 23; repet. Riess, *Nech. et Pet. fr.*, p. 382. 3 ὀρθή etiam Pitrae codd. ὑπτία Pitra. 5 αὐαγαλίς E. 5-6 ἀριστολοχίαι E. 6 γάρ E] δὲ Pitrae codd. 7 Κριόν nominat auctor nam in hoc signo Solis exaltatio : αἱ οὖν βοτάναι τότε δυναμικώτατα (Hermes apud Roetherum, l. c., p. 315); εἰς τὸν χ se legisse contendit Pitra, qui scripsit εἰς τὸν δεκανόν. 8 αὐτοῦ add. (ἀλλὰ δὲ καὶ ὅταν ὑπάρχῃ εἰς ἓν ἕκ. ζῴδιον μιᾶς ἑκάστης βοτάνης Pitrae codd.). 10-p. 233, 1 οὕτως ἂν εὐδοκιμήσῃς Pitrae codd.

ἵνα εὐδοκιμήσῃς, καθὼς ὁ διδάσκαλος λέγει, κατὰ τὴν κοσμικὴν καὶ φυσικὴν ἀποτέλεσιν.

[F. 175ᵛ.] Περὶ βοτανῶν τῶν ἑπτὰ πλανήτων.

"☉. Βότανον Ἡλίου πολύγονον· ἔλαβε δὲ τέλος προσηγορίας ἐκ τοῦ τὸν Ἥλιον τῶν πάντων εἶναι ἀρχηγέτην καὶ σπορέα· τινὲς δὲ χαμαιλέοντα λέγουσιν ἐκ τοῦ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τὰ μέρη λελαχέναι· πινόμενος οὖν ὁ χυλὸς αὐτῆς ἑτοιμότερον πρὸς γόνον <παρίστησι>, καὶ ἀφροδισίων ποιητικός· περιαφθεῖσα δὲ μετὰ τοῦ ἡλιακοῦ ὀνόματος πᾶσαν ὀφθαλμίαν ἀπαλλάσσει· εἰ δέ τις περιάπτηται, οὐδέποτε ὀφθαλμιάσει, ἐπειδὴ τὰ φῶτα ὁ Ἥλιος λέλαχεν· διόπερ ἐὰν ἀναφέρηται κακῶς, ἐπιληπτικούς, φρενητικούς, ληθαργικοὺς καθίστησι· συμβαίνει γὰρ ἐκ τῆς καρδίας αὔξεσθαι τὰ πάθη ταῦτα. ἰᾶται δὲ καὶ τοὺς ἀμβλυώττοντας θαυμαστῶς περιαπτομένη καὶ τοὺς ἐν καταρχαῖς πειραζομένους ταῖς ἀποχύσεσι.

♀. Βότανον Ἀφροδίτης περιστερεών· ταύτης ἡ ῥίζα περιαφθεῖσα ἰᾶται ὅσα ἐστὶ περὶ τὸν τράχηλον πάθη· χοιράδας, παρωτίδας, φύματα τραχήλου, βουβῶνας· καταπλασσομένη, σταφυλὴν καὶ παρίσθμια μαραίνει παραχρῆμα· συμπάσχει γὰρ μάλιστα τούτοις τοῖς μέλεσιν. ἰᾶται δὲ καὶ σύριγγας, κονδυλώματα τὰ [f. 176] εἰς τοὺς τόπους τούτους γινόμενα· θεραπεύει δὲ τὰς αἱμορροΐδας ὁ χυλὸς αὐτῆς μετὰ μέλιτος καὶ νίτρου κλυζόμενος. πινόμενος δὲ μετὰ μέλιτος σὺν ὕδατι λεπτύνει τὰ περὶ τὸν πνεύμονα, ὥστε εὔπνοιαν παρέχει. δοκεῖ γὰρ Ἀφροδίτη ἐπέχειν τὸν τοῦ πνεύμονος τόπον, ἐπειδὴ πρῶτος οὗτος ἐν ἡμῖν φύεσθαι νομίζεται, ἡ δὲ Ἀφροδίτη ἀρχὴ γενέσεώς ἐστιν· ὅθεν καὶ ἀφροδισίοις ἡ βοτάνη ἁρμόζει, περισσοτέραν γὰρ ἡδονὴν ὁ χυλὸς αὐτῆς παρέχει τοῖς συνουσιάζουσιν, ἐὰν περιχρίσῃ πρὸ τῆς συνουσίας· ἔπειτα πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἐρρωμένους εἰς τὸ συνουσιάζειν φυλάττει· καὶ τὸ μέγιστον, κύειν ἀναγκάζει περιαφθεῖσα, ἐὰν μηδὲν ἕτερον παράκειται· ἀντιπάσχει γάρ. ἔτι δὲ ἡ ῥίζα παρακειμένη ἐργαστηρίῳ ἢ οἰκίᾳ ἐργασίας καὶ προσόδους καὶ πρᾶξιν παρέχει· εὐθετεῖ δὲ καὶ πρὸς ὁδοὺς καὶ καθάρσεις ἀπελαύνει καὶ πάντα δαίμονα. εὐθετεῖ δὲ ἡ ῥίζα

1 ὁ δικάσκαλος Hermes ipse videtur. καὶ ante κατὰ E, recte om. Pitrae codd. 5-6 χαμαιλέοντα etiam *Catal.*, IV, 134 sq. (Neapolit.) et VI, 83 (Vindobon.), contra χαμαίμηλον *Cyran.*, p. 34, 23; quod etiam Neapolitani et Vindobonensis archetypus habuisse videtur, cum v. 6 μῆλα pro μέρη inveniatur. 6 μέρη etiam Mosquensis Pitrae. 8 μετὰ τοῦ ἡλ. ὀνόμ. : haec in Vindobon. et Neapolit. prorsus omissa, in Mosqu. sic ad doctrinam christianam accommodata : περιαφθεῖσα ... σὺν τῇ εἰς θεὸν εὐχῇ (cf. *Neue Jahrbücher* XXI, 110, 2). 10 Cf. supra p. 219, 17. Post λέλαχεν (ἔλαχεν cod.) excidisse videtur : κυριεύει δὲ καὶ καρδίας. 13 ἀμβλυώττοντας E. περιαπτομένους E, corr. ex cet. codd. Nomen morbi post καταρχαῖς desideratur. 14 dativus (coniung. cum ἰᾶται) etiam Mosqu. 15 περιστεριών E. 17 παρίσθια E. 21 melius προσκλυζόμενος cett. 27 ἔπειτα πρὸς coniung.

περιαπτομένη τοῖς φοιτῶσιν ἐπὶ παιδίῳ καὶ ἐπιχαρεῖς καὶ ἀβασκάντους ποιεῖ.

♀. Βότανον Ἑρμοῦ πενταδάκτυλον, οἱ δὲ πενταπέταλον, οἱ δὲ εὐπατόριον, οἱ δὲ ἀνθρωπόχειρα, οἱ δὲ πεντάφυλλον, οἱ δὲ ψευδοσέλινον· κουφοειδὲς λεπτὸν σπιθαμιαῖον· φύλλα ἐοικότα ἡδυόσμῳ πέντε κύκλωθεν ἐσχισμένα, ἄνθος ὠχρόν· φύεται δὲ ἐν ἀνύδροις τόποις· καὶ τὴν ῥίζαν ἔχει ὑπέρυθρον. ἰᾶται δὲ τὰ ἐν ἄρθροις γινόμενα πλήγματα καὶ τὰ πυρώδη καὶ ἐκ πληγῶν συνιστάμενα· κοπτομένη καὶ καταπλασσομένη καὶ τοὺς τῆς κοιλίας στρόφους παραχρῆμα λύει. ὁ χυλὸς αὐτῆς πινόμενος μεθ' ὕδατος μέχρι κοχλιαρίων δύο ἄριστα ἁρμόζει πινόμενος πρὸς τὰ ἐν φάρυγγι καὶ γλώσσῃ γινόμενα πάθη· ἀπόνους γὰρ καὶ ὑγιεῖς καθίστησι. παύει διακλυζομένη τοὺς τῶν ὀδόντων πόνους καὶ πᾶν τὸ ἐν τῷ στόματι πονηρὸν ἀποκαθαίρει καὶ ἀπαίρει καὶ θεραπεύει· εἰ δέ τις πρὸ τοῦ παθεῖν περιάψηται, ἄπειρος [f. 176v] ἔσται τούτων. εὐθετεῖ δὲ καὶ ἡ ῥίζα περιαφθεῖσα μάλιστα εἰς ἐπιτυχίαν λόγου καὶ δημηγορίας ὄχλων καὶ ῥήτορσι καὶ γραμματικοῖς· εὐχερεῖς γὰρ καὶ εὐομίλους ἢ εὐεπιτεύκτους καθίστησι· εὕρεσιν γὰρ λόγων παρέχει καὶ εὐημερίαν. ὅσοι δὲ νύκτα φορήσουσι τὴν βοτάνην, οὐκ ἐμπεσοῦνται τοῖς κακῶς αὐτοὺς θέλουσι.

☿. Βότανον Κρόνου ἀσφόδελος· ταύτης ὁ χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα ἁρμόζει καθ' αὑτὴν καὶ μετὰ στύρακος τοῖς τὰ γόνατα πάσχουσι· καὶ γὰρ πόνον καὶ κόπον ἰᾶται. δίδοται καὶ ὁ τῆς ῥίζης χυλός ἑψηθεὶς ὀλίγον τοῖς τοὺς νεφροὺς ἀλγοῦσι· ἀποκαθαίρει γὰρ καὶ ὑγιαίνει· τοὺς δὲ δαιμονιζομένους καὶ καταβιβάζοντας ὑγιαίνει περιαπτομένη. τοῖς μικροῖς παιδίοις ὀδοντοφυοῦσιν ἄπονος· καὶ πρὸς τοὺς νυκτερινοὺς πόνους περιαπτομένη εὐθετεῖ.

♂. Βότανον Ἄρεως ἀρνόγλωσσον· αὐτῆς ἡ ῥίζα πρὸς κεφαλὴν ἐστι τοῦ κόσμου· τὰ ἐν αἰδοίοις κακοήθη καὶ ῥυπαρὰ ἕλκη ἰᾶται, καθὰ καὶ Σκορπίος ὑπάρχει οἶκος <αὐτῷ>. ὁ Ἄρης γὰρ τοῦτο τὸ μόριον ἐπέχει. τὸ δὲ σπέρμα τῆς βοτάνης καταπλασσόμενον <πρὸς> τὰ σηπόμενα ἕλκη καὶ δυσκατούλωτα τοῦτο τὸ μέρος ἰᾶται. καὶ πρὸς κεφαλῆς πόνον ἁρμόζει περιαφθεῖσα, ἐπείπερ οἶκος Ἄρεως ὁ Κριός, ὅ

5 κουφ. - σπιθαμ.] φέρει δὲ κλώνους (? κλῶνας) φωτοειδεῖς λεπτοὺς ἐπιθυμιαίους (!) Pitra. ἡδυόσμου E. 6-7 τῆς ῥίζης E. 9 στρόφους recte E : εἰσφόρους (!) Pitra. 18-19 paulo aliter apud Pitram : ὅσοι δὲ κλῶπες, οἳ φέρουσι τὴν βοτάνην νύκτωρ, οὐ παρατηθήσονται (leg. παρατηρηθήσονται) παρά τινος κλεφθέντος (" fur a furibus non capitur „ mire explicat Pitra). 21 καθ' αὑτὴν scripsi : καθὼς αὐτὴν E. 22 ῥίζης ὁ χυλός E. 24 δαιμονιζομένους : cf. Plin. XXI, 108 tradunt (asphodelum) ante portas villarum satum remedio esse contra veneficiorum noxiam. καταβιβάζοντας sec. Hesych. (s. v.) κατασπῶντας : scil. qui Lunam deducunt? vel potius qui (quae) τὰ ἔμμηνα ἢ τὰ ἔμβρυα κατασπῶσιν, Thes. l. gr. s. v. κατασπάω? καταπίπτοντας (i. e. ἐπιληπτικούς) rectius fort. explicat Kroll. 27-28 Cf. infra p. 235, 1. 29 σκορπίου E : corr.; Martis domicilia Aries et Scorpius qui " inguine gaudet „ (Manil., II, 462). ὁ Ἄρης : an ὁ Σκορπίος (cf. infra p. 235, 12)? αὐτῷ addidi, item 30 πρός.

ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ κόσμου. ὁμοίως δὲ εὐθετεῖ εἰς δυσεντερικούς, αἱμοπτοϊκούς, αἱμορροϊκούς ὁ χυλὸς προσκλυζόμενος καὶ πινόμενος, καθὰ ὁ Ἄρης τοῦ αἵματος τόπον ἐπέχει· ἔστι δὲ τοῦτο ἐν ἡμῖν πυρωδέστατον, καὶ τὸν Ἄρη οὐ μόνον πυρώδη ἀλλὰ καὶ φθοροποιὸν ἐνόμιζόν τινες εἶναι.

♃. Βότανον Διὸς σακχαράνιον· τούτου ἡ ῥίζα εὐθετεῖ πρὸς βουβῶνας περιαφθεῖσα, ἀφλέγμαντον γὰρ τὸν τόπον τηρεῖ· εἰ δέ τις πρὸ τοῦ παθεῖν περιάψηται, οὐδέποτε βουβῶνος πειραθήσεται· καὶ ἐπὶ ποδάγρας δὲ ἡ ῥίζα αὐτῆς εὐθετεῖ. αὕτη κοπτομένη καὶ καταπλασσομένη τὰς φλεγμονὰς καὶ ἐπιτάσεις ἀναστέλλει· [f. 177] συμπάσχει γὰρ μάλιστα τὰ μέρη, καθότι ὁ ἀστὴρ λελόγισται, τοῦ Τοξότου καὶ τῶν Ἰχθύων· ταῦτα γὰρ τὰ ζῴδια κεκλήρωται μηροὺς καὶ χεῖρας καὶ πόδας· οἰκείως οὖν τοῖς τόποις ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς πινόμενος μετὰ μελικράτου τοῖς τὸ ἧπαρ ἀλγοῦσιν ὠφέλιμος διὰ τὴν συμπάθειαν, ἐπείπερ ὁ Ζεὺς τὸν τοῦ ἥπατος τόπον ἐπέχει· ὅθεν καὶ ὁ μῦθος αὐτὸν ἐρωτικὸν ἔπλασεν, ἐπεὶ ἀπὸ πολλῶν ἥπατος λέγεται, τὸ δὲ σπέρμα διὰ φλεβὸς εἰς τοὺς γονίμους τόπους εἰσέρχεται· κακωθεὶς γὰρ ἐπὶ τῶν γενέσεων οὗτος ὁ ἀστὴρ ἡπατικοὺς ἐποίησεν. κατὰ τοῦτο ταύτης ὁ χυλὸς μετὰ μέλιτος πινόμενος καὶ κρόκου τοῖς συνουσιάζειν βουλομένοις ἁρμόζει· ἔστι δὲ καὶ χρήσιμος περιαφθεῖσα τοῖς βουλομένοις γυναιξὶν ἁρμόζειν, ἐπιχαρίτους γὰρ καθίστησι· μοιχὸς δὲ παρακειμένης ταύτης οὔποτε ἐμπεσεῖται.

☾. Βότανον Σελήνης κυνόσβατος· ἀποκαθαίρει τοὺς ἐπὶ θώρακος καὶ στομάχου καὶ πλευρῶν, ἐπεὶ ἡ Σελήνη λέλαχε τὸν Καρκίνον, οὗτος δὲ <τῷ> θώρακι καὶ ταῖς πλευραῖς ἐπιτέτακται. τὸ δὲ τῆς βοτάνης ἄνθος πινόμενον καθαίρει σπληνικούς, ὥστε διὰ κοιλίας καὶ οὔρων κενοῖ· ἐνεργὲς δὲ δοκεῖ πρὸς σπλῆνα, ἐπείπερ ὁ ἀστὴρ τὸν τοῦ σπληνὸς τόπον δοκεῖ ἔχειν. εὔθετος δὲ καὶ πρὸς ὀξυδορκίαν ἡ ῥίζα τῆς βοτάνης περιαπτομένη· τοῖς δὲ ἀμβλυωποῦσιν ἀκριβῶς βοηθεῖ καὶ ἐπιτετευγμένως, ἐπεὶ τὰ φῶτα τῶν ὀφθαλμῶν ἡ Σελήνη μετὰ Ἡλίου λέλαχεν· εὐθετεῖ δὲ καὶ τοῖς τὸν στόμαχον κεκακωμένον ἔχουσιν· ἔτι τε ἁρμόζει καὶ ταῖς ἀπὸ κόλων πειραζομέναις καὶ στροφουμέναις.

Ἰστέον οὖν ὅτι οὕτως ἁρμόζει αἴρειν τὰς βοτάνας κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τοῦ πλανήτου, εἰς ὄνομα δὲ τοῦ τοιούτου ἀστέρος, καὶ παρορύσσειν τὴν βοτάνην καὶ κρατεῖν αὐτὴν καὶ λέγειν περὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς δοῦναι βοήθειαν, καθὼς προεγράφη περὶ [f. 177v] ἑνὸς ἑκάστου

2-3 Cf. supra p. 217, 15; 219, 9. 6 σακχαράνιον videtur idem quod σάκχαρ vel σάκχαρον, γλυκυκάλαμον quoddam (σαχαρώνη Mosq., ἀλχαράνιος Neapolit. et Vindobon.). 12 ad rem Manil., l. c. 16 ἐρωτικῶς E. ἥπατος : de ὕπατος, ni fallor, hariolatur. Post λέγεται sequuntur verba κακωθεὶς - ἀστήρ (cf. infra v. 17-18) a scriptore ipso punctis deleta; sed nescio an revera ordo hic perturbatus sit. Scrib. <ἐξ ἥπατος> διὰ φλεβῶν? 18 γεννήσεων E. 21 ἁρμόζει E (= placere). ἐπιχαρίους E. παρακείμενος E. 23 τοὺς scil. τόπους. 24 ἔλαχεE. τῷ ♋ E. 25 τῷ addidi. 26 κενεῖ E.

θέσεως· καὶ ἄλλα ὅσα λέγειν ἐπιτυχῶς καὶ ἐπιτευκτικῶς· ἔστω δὲ καὶ ἡ Σελήνη πανσέληνος. ἐπὰν δὲ ἀνασπᾶν μέλλῃς τὴν βοτάνην, ἀντ' αὐτῆς βάλε εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς ῥίζης αὐτῆς κόκκον σίτου ἢ κριθῆς.

[F. 192v.] Chiromantia.

Opusculum anonymum de arte chiromantica postquam inveni in cod. nostro 33, s. XV, similis argumenti tractatum etiam in P(aris.) 2506, s. XIII, f. 188v, exstare Cumont mihi scripsit, qui olim ex eodem codice cum R. Foerster physiognomonica quaedam communicaverat (cf. Foerster, *Rh. Mus.*, LV [1900], p. 139 sqq.). Ubi idem subesse opusculum atque in E(rlangensi) ex eis quae Cumont excerpserat, statim vidi, nec frustra amicum comissimum adii ut eum codicem inter Parisinos facile vetustissimum mea causa conferret. His igitur duobus codicibus inter se comparatis Erlangensem vel potius eius archetypum quamvis plerumque Parisinum fide et diligentia antecederet, quibusdam tamen locis auctoris verba consulto mutasse vel potius corrupisse vidimus. Cum enim pro ἀστήρ bis (p. 240, 4 et 17) ὁ θεός vel ἡ θεά usurpatum esset (qua de re cf. quae dixi *Neue Jahrbücher*, 1908, p. 110 sq.), haec nomina extrusit neque magis illis pepercit quae de inevitabili fati vel fortunae vi dicta erant (cf. p. 241, 2 et 242, 19); semel etiam nimium auctoris candorem vel stuporem corrigebat (p. 241, 21). Neque vero fieri potuisse ut hoc opusculum ab homine Byzantino compositum sit, ex ipsis illis religionis antiquae vestigiis satis elucet.

Artis chiromanticae quam recentioribus temporibus inprimis Zingaros sive " Aegyptios „ colere notum est, nemo adhuc indagavisse historiam videtur; nam quae hic illic de ea re legimus — velut apud Agrippam de Nettesheim, *De incertit. et vanit. scient.* (Colon., 1584), c. XXXV (in cuius catalogo scriptores physiognomonici et metoposcopici a chiromanticis non separantur), cf. etiam eiusdem *De occ. philos.* (Lugd., 1550), p. 110 et 274; M. del Rio, *Disquisit. magicae* (1617), lib. IV, c. III, quaest. V (De chiromantia); John Brand, *Observations on popular antiquities* (Londini, 1813), p. 637 sqq.; G. C. Horst s. v. *Chirologie*, Ersch und Gruber, *Encycl.*, tom. XVI; Bouché-Leclercq, *Hist. de la divination*, I, 267 sqq.; *Astrologie gr.*, p. 313, 2; Gessmann, *Katechismus der Handlesekunst* (Berol., 1889), p. 1 sqq.; A. Lehmann, *Aberglaube und Zauberei* (Stuttgard., 1898), p. 180 sqq.; Friedländer, *Sittengeschichte*, 1⁶, 364 — haec aut valde exilia sunt aut fide omnino carent. Diligentiore igitur inquisitione in posterum reservata pauca interim hic proferre liceat. Dubium non est quin Aristoteles summus philosophus quantum vitae tempus cuique suppeditaret, ex manus incisuris colligi posse opinatus sit: cf. *Hist. anim.*, I, 15, p. 493b, 32: χειρὸς δὲ τὸ μὲν ἐντὸς θέναρ σαρκῶδες καὶ διῃρημένον ἄρθροις, τοῖς μὲν μακροβίοις ἑνὶ ἢ δυσὶ δι' ὅλου, τοῖς δὲ βραχυβίοις δυσὶ καὶ οὐ δι' ὅλου similiaque *probl.* X 49, p. 896 a 37 = XXXIV, 10, p. 964 et fr. 261/330 περὶ ἀνθρώπου φύσεως = Plin., *N. H.*, XI, 273 (v. Bonitz, *Ind. Aristot.* s. v. χείρ n. 5). Ceterum iam Plinius " mirari „ sese fatetur " Aristotelem non modo credidisse praescita vitae esse aliqua in corporibus ipsis, verum etiam prodidisse. „ Post Aristotelem autem hanc quoque artem magis magisque apud veteres viguisse atque adeo propriis libris describi coeptam esse cum e glossis a Stephano (Thes. s. v. χειρόμαντις) collectis, tum ex eis satis elucet, quae Suidas s. v. Ἕλενος, οἰώνισμα, Ἀρτεμίδωρος, Εὔμολπος tradit, Nonno in *Greg. Naz.* 72 (Migne, *PG.*, XXXVI, 1024) usus; cf. Diels, *Beiträge zur Zuckungslitteratur*, I (Abh. Berl. Akad., 1907), p. 4 sq. Helenus igitur quidam συνέγραψε τὸ χειροσκοπικὸν οἰώνισμα ὡς ὅταν διὰ τῆς ἐκτάσεως τῶν χειρῶν διατεινομένων καὶ τῆς παλάμης ἀπὸ τῶν ῥυτίδων εἴπωμεν· παιδοποιεῖ ἤ τι τοιοῦτον (Nonnus εἴπωμεν ὅτι τόδε ἢ τόδε αὐτὸν μένει ἢ ὅτι γαμεῖ ἢ παιδοποιεῖ ἤ τι τοιοῦτον). Eumolpus autem Ἐλευσίνιος ἤτοι Ἀθηναῖος ... ἔγραψε ... χειροσκοπικὰ πεζῶς, βιβλίον ἕν. Utrumque nomen fictum esse manifestum. Artemidorus vero Daldianus num οἰωνοσκοπικὰ καὶ χειροσκοπικά revera scripserit (quod testatur Suidas s. v.), cum in *Onirocrit.*, II, c. 69 omnia, quae dicunt Πυθαγορισταὶ φυσιογνωμονικοὶ ἀστραγαλομάντεις τυρομάντεις κοσκινομάντεις μορφοσκόποι χειροσκόποι λεκανομάντεις νεκυομάντεις, vanas fraudes esse affirmet (καὶ γὰρ αἱ τέχναι αὐτῶν εἰσι τοιαῦται καὶ αὐτῆς μὲν μαντικῆς οὐδὲ βραχὺ ἴσασι, γοητεύοντες δὲ καὶ ἀπατῶντες ἀποδιδύσκουσι τοὺς ἐντυγχάνοντας), incertum esse videtur; cf. tamen quae ipse de manibus per somnia visis edixit l. c., I, 42 sqq. Iuvenalis quoque admonere iuvat, *Sat.*, VI 583: matrona

sortes ducet frontemque manumque
praebebit vati crebrum poppysma roganti.

Neque vero usquam huius artis viam atque rationem ab ullo antiquo auctore expositam inveniri Bouché-Leclercq (*Hist. de la divination*, I, 269) enuntiavit. Primi ergo ni fallimur eiusmodi tractatum in lucem edimus; quo opusculo perlecto hanc quoque artem antiquitus de planetis pendere apparebit, ut qui eam cum astrologia inde a decimo sexto demum p. Chr. n. saeculo Ioannem ab Indagine vel Cardanum et Paracelsum coniunxisse putent (e. g. Gessmann et Lehmann l. c.) egregie errare convincantur. Cf. etiam Melampus ed. Diels, l. c., p. 28, § 90-94 et p. 12. Doctrinae autem mysteriis ut facilius initieris, praecipuarum manus linearum imaginem infra p. 244 inserimus.

Προγνωστικὸν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ παλάμῃ γραμμῶν.

Διορίζειν χρὴ καὶ καλεῖν τὸ ἀπὸ τῶν γραμμῶν μέρος τῶν πρὸς τῷ καρπῷ μέχρι τῶν δακτύλων ὅλον ἀκρόχειρα· καλοῦσι δ' οἱ πλεῖστοι τοῦτο καὶ παλάμην. τὸ δὲ μετὰ τὰς γραμμὰς εὐθὺς μέρος ῥίζα βραχίονος καὶ χειρὸς λέγεται· τῶν δὲ μετὰ τὴν ῥίζαν ὑψηλοτέρων

1 Προγν.-γραμμ. E] υϛ γ'. Περὶ τῆς ζωηφόρου P (inscriptio interpolata ut patet infra p. 240, 23 ubi eadem legitur. Interpretamenta latina paucorum vocabulorum man. recent. in marg. E notata similiaque in P non descripsi. 2 Διορίζειν E] ὅϊορίζειν ut vid. P. τῷ πρὸς τῷ E. 3 ὅλων E. ἀκρόχειρον P. 3-4 καλ.-παλάμην om. P. 4 ῥίζαι καὶ P. 5 τὴν ῥίζ. E] τὰς χεῖρας P. ὑψηλοτῶν P.

μερῶν τῆς παλάμης τὸ μὲν πρὸς τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ στῆθος ἀντίχειρος ὀνομάζεται, τὸ δὲ κάτω μέρος στῆθος τῆς χειρός, τὸ δὲ μεταξὺ τούτων ὑπόκοιλον, ὅπου γραμμαί τινες εἰώθασιν εἶναι, μεταστήθιον. ὁρίζεται δὲ τὸ στῆθος τοῦ μεγάλου δακτύλου γραμμῇ τῇ. λιγούσῃ μὲν ἐπὶ τὸ μεταστήθιον, ἀρχομένῃ δὲ ἀπὸ τοῦ μεταθέναρος, ἥτις ὀνομάζεται χρονική· τὸ δὲ μετάθεναρ ὁ τόπος ἐστὶν ὁ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ λιχανοῦ μέχρι τῆς ῥίζης τοῦ ἀντίχειρος. ἀπὸ δὲ τούτου μέσου γραμμή τις ἀρχομένη καὶ ἐπὶ πλεῖστον τῆς χρονικῆς ἐφαπτομένη, κατὰ τὴν ῥίζαν δὲ αὐτῆς ἀπολυθεῖσα φέρεται διὰ τοῦ κοίλου τῆς χειρός· αὕτη προσαγορεύεται ζωηφόρος. τὸ δὲ μεταξὺ ταύτης τε καὶ τῆς χρονικῆς καλεῖται τρίγωνον. τῶν δὲ δύο τούτων γραμμῶν τῆς τε χρονικῆς καὶ τῆς ζωηφόρου τὰ μέρη ἐκεῖνα καθ' ἃ προσάπτονται ἀλλήλων καὶ ἑνοῦνται, συναφὴ καλείσθω· ταύτην δὲ τὴν συναφὴν ὅτε μὲν οὐδαμῶς ἔστι συνιδεῖν τῶν γραμμῶν ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστηκυιῶν, ὅτε δὲ ἀπὸ τοῦ θέναρος αὐτοῦ μέχρι τοῦ κοίλου τῆς χειρὸς αὐτὴ πολλάκις ὑποκαταβαίνει. ἀναγκαίαν δὲ λέγομεν γραμμὴν τὴν ὑποκλῶσαν τοὺς τρεῖς δακτύλους, Κρόνον λέγω καὶ Ἥλιον καὶ Ἑρμῆν, διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἐπικλάσεως τῶν δακτύλων φυσικῶς ἀνατετυπῶσθαι· τὸ δὲ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς ζωηφόρου τετράγωνον ὀνομάζομεν. στήθη δὲ δακτύλων ὀνομάζομεν τὰ παρακείμενα μέρη τῶν τῆς χειρὸς ὑψηλῶν. τὸ δὲ στῆθος αὐτῆς τῆς χειρὸς ὁρίζεται ταῖς ῥίζαις τοῦ βραχίονος ταῖς ὑπὸ τῇ χρονικῇ γραμμῇ ὑποκειμέναις καὶ τῇ ἀναγκαίᾳ, προσεοικὸς κοιλίᾳ· διόπερ καὶ λέγεται κοιλία χειρὸς διὰ τὸ μικρῶς παρωγκῶσθαι. τριῶν δὲ ὄντων ἐν τοῖς δακτύλοις φαλαγγίων ἔστω τὸ μὲν ἐπιπεφυκὸς τῇ χειρὶ καὶ διορίζον τὴν χεῖρα δακτυλόπους ἢ ῥιζοδάκτυλος, τὸ δὲ δεύτερον μεσοδάκτυλος, τὸ δὲ τρίτον, ὅπερ ἐστὶν ὀνυχοφόρον, ἀκροδάκτυλον ἢ μετόνυχον· ὁ δὲ ἀντίχειρ τὸν δακτυλόποδα καὶ τὸν μεσοδάκτυλον ἔχει μόνον. ἀστὴρ δὲ λέγεται, ὅπου σημεῖον τῷ υ' στοιχείῳ παραπλήσιόν ἐστι· γίνεται δὲ ὅπου ἂν τύχῃ, οὐκ ἀφωρισμένως.

Ὁ μὲν οὖν τῆς χειρὸς κατάδεσμος τοιοῦτός τίς ἐστιν, ὡς ἐν συντόμῳ φάναι, καὶ τὰ τῶν γραμμῶν τῶν ἐν αὐτῇ ὀνόματα ταῦτα·

1 μερῶν τ. παλ. om. P. 2 ὑπόκοιλον om. E. 5 ἀπὸ τοῦ μετὰ τὸ θέναρ E. μετάθεναρ (de accentu cf. Kühner-Blass, I 1, p. 481, n. IV) videtur vocabulum novum. 6 ὀνομαζομέν(η) χρονικ(ῆ) P. 6-7 τὸ δὲ μετὰ τὸ θέναρ ὁ τόπος ἐστὶν ὁ ἀπὸ τοῦ τέλ. τ. λιχ. E; μεταθέναρ ὅ ἐστι ὁ ἀπὸ τοῦ τέλ. τ. λιχ. τόπος P. 7 τούτου τοῦ P, τοῦ E. 8 ἐπί E] εἰς τὸ P. 9 ῥίζαν δι' αὐτῆς δὲ ἀπολυθεῖσα codd., correxi. 10 πρ. δὲ ζωηφ. P. 11 τούτων om. P. 12 προσάττονται P. 13 ἑνοῦνται E. λεγέσθω P. 14 ποτὲ E. 15-16 χειρὸς αὐτὴ πολλάκις ὑποκαταβαίνουσα P, χειρὸς πολλάκις ὑποκαταβαίνουσι E. In marg. P alia manu ἀναγκαίας γραμμῆς υ ϛ δ' 16 λέγωμεν E. 20 περικείμενα μέρη αὐτῶν τῇ χειρὶ ὑψηλά P. 21 ἐπὶ ταῖς P. ω 22-23 κοιλία γὰρ λέγεται χειρός E. 24 ἔσται E. 26 ὀνυχοφορον E. 27 τὸν (1) om. E. 28 αὐτὸν ἔχει (μόνον om.) P. τὸ ῡ στοιχεῖον E. 29 ἐστι om. P. ἀφωρισμένος P. 30 ὁ μὲν οὖν καὶ τ. χ. P. 31 καὶ τὰ P] κατὰ E.

ἐπὶ δὲ τὸ φράζειν τοὺς τόπους τῶν ἀστέρων καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῶν ἴωμεν. Σελήνης τὸ μεταστήθιον καὶ αἱ γραμμαί· Ἀφροδίτης ὁ ἀντίχειρ· τὸ δὲ μετάθεναρ καὶ ἡ ζωηφόρος Ἄρεως· ὁ δὲ λιχανὸς καὶ ὁ πρῶτος λεγόμενος δάκτυλος Διός· Κρόνου δὲ ὁ μέσος· Ἡλίου δὲ ἡ Ἀπόλλωνος ὁ παράμεσος· ὁ δὲ μικρὸς Ἑρμοῦ.

Ἐπισκέπτεσθαι μὲν οὖν χρὴ τὰς γραμμὰς τῆς δεξιᾶς χειρός· χρὴ δὲ καὶ πολλὰς ὁρᾶν χεῖρας τὸν σπουδαῖον· ἐντεῦθεν γὰρ ἡ πεῖρα τῆς προρρήσεως προβαίνοι ἂν ἐπὶ τὸ ἀσφαλές. οἱ τῆς Σεληνιακῆς γενέσεως μετειληχότες ἔξουσιν ἐν τῷ τετραγώνῳ τῆς χειρὸς σημεῖον παραπλήσιον τῷ χ' στοιχείῳ. ἐν τῇ πρώτῃ οὖν ἡλικίᾳ ὁ τοιοῦτος πένης ἔσται, ἐν τῇ μέσῃ δὲ εὐπορήσει παρ' ἐλπίδα, ὥστε ἐκπλήττεσθαι τοὺς ὁρῶντας, καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀναλύσει, εἰς ὃ ἦν ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ· ὅμοια γὰρ τῷ ἀστέρι τούτῳ πείσεται καὶ οὗτος, αὐξόμενός τε καὶ λήγων κατὰ τὴν τύχην. οἱ δὲ τῆς τοῦ Ἡλίου γενέσεως μετειληχότες ἔξουσιν γραμμὰς λεπτὰς ἐπὶ τοῦ δακτυλόποδος αὐτοῦ, οἱονεὶ ἀμυχάς. ἔσονται δὲ οἱ τοιοῦτοι εὐφυεῖς, μιμηταὶ παντὸς ἔργου, ἃ οὐκ ἔμαθον ταῦτα πράττοντες· οὐδέποτε δὲ λείψει τοῖς ποιούτοις οὐδὲν τῶν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ. καὶ οἱ μὲν πάνυ συνήθεις καὶ φίλοι αὐτοῖς καὶ οἱ παρ' αὐτοῖς λειτουργοῦντες ἀχαριστοῦσιν· οἱ δὲ πόρρω προσφιλέστατοι γίνονται. οἱ δὲ τῆς τοῦ Κρόνου γενέσεως μετειληχότες ἔσονται ἀγαθοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, κοινοὶ φίλοις, ἁπλοῖ τε καὶ τὰ ἄριστα συμβουλεύοντες, βαρεῖς τῇ διανοίᾳ, οὐ ταχὺ συνιέντες, εὐχερῶς πιστεύοντες τοῖς πράγμασι· βλάπτονται δὲ οἱ τοιοῦτοι μάλιστα ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων, γῆρας δὲ λιπαρὸν ἕξουσι. τῆς Ἄρεως δὲ εἴ τις ἔσται γενέσεως, ἐὰν μὲν ἔχῃ τὰς δύο γραμμὰς ταύτας συνεζευγμένας τήν τε χρονικὴν καὶ τὴν ζωηφόρον, δοῦλος μὲν ὢν ἐλευθερωθήσεται, ἐλεύθερος δὲ κληρονομίας ἀπολήψεται· ἐὰν δὲ ἀπεζευγμένας ἔχῃ ταύτας καὶ μηδεμίαν λεπτὴν ἐκτρέχουσαν καὶ παρεκκλίνουσαν, δοῦλος μὲν ὢν οὐδέποτε ἐλευθερωθήσεται, ἐλεύθερος δὲ ἐνδεὴς ἔσται. ἔσονται δὲ οἱ τοιοῦτοι ἀνδρεῖοι, ἐπίπονοι, ἄοκνοι, διὰ παντὸς κακοπαθοῦντες. ἕνεκα δὲ ἐφημέρου τροφῆς τούτοις οὔτε λείψει οὔτε περισσεύσει. οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Ἑρμοῦ δακτυλόποδος γραμμὰς ἔχοντες ἀμυχαῖς παρα-

2 αἱ om. P. 3 μετὰ θέναρ E, μεταθέναρ P. ὁ (1) om. P. 3-4 indicem non Iovi sed Marti dat Melampus, l. c. 4 ἡγόμενος E. 6 χρὴ E] δεῖ P. 7 ὁρᾶν (?) P. 8 προβ.-ἀσφ. om. P. Σεληνιακῆς E] ☾ P (planetarum nomina semper signis solitis scripta). 9 μεταληχότες E. 9-10 τῷ χ παρ. στοιχ. P. 10 ἡλικίᾳ ἡλικίᾳ P. 11 ἐν τῇ om. E. 11-12 τοὺς ὁρῶντας καὶ om. P. 12 πάλιν τε P. 13 γὰρ E] τε P. Post τούτῳ : κέντρα P, quod inepte pro φάσεις dictum. καὶ οὗτος om. P. 13-14 αὐξ. κατὰ τὴν τύχ. καὶ λήγ. P Cf. Roscher, *Ueber Selene*, p. 61 sqq. 17 δὲ om. P. 18 μὴν ut vid. P. αὐτοῖς om. P. 21 τε καὶ om. P. τὰ om. E. 22 συνιόντες P. 23 πιστευόμενοι ἐν τοῖς πράγμασι P. 24 τῆς om. P. 27 κληρονόμοις ἐκλείψ(εται) ut vid. P. 28 παρακλίνουσαν P. 28-29 Cf. Melampus, l. c., p. 28, 10. 30 οἱ τοιοῦτοι E] οὗτοι P. 31 ἕνεκεν P. 32 τῶν ϛ δακτυλόποδι ἔχοντες γραμμὰς ἀμηχανῶν P.

πλησίους καὶ τῆς τοῦ Ἑρμοῦ γενέσεως ὄντες, οὗτοι ἔσονται κλέπται, λάθριοι, ἄκριτοι, ἀηδεῖς, ἀπροσφιλεῖς, ἐπιθέται, ψεῦσται· οἱ τοιοῦτοι οὔτε στάσιν ἐν βίῳ οὔτε θεμέλιον ἔξουσιν οὐδέποτε, παραπλήσια πάσχοντες τῷ θεῷ τούτῳ· καὶ γὰρ οὗτος ἀστάτῳ φύσει ἀποτόμως γένεσιν ἀνθρώποις κακὴν ἐργάζεται. ἐὰν δέ τις τὴν ἀναγκαίαν γραμμὴν ἀποτείνουσαν ἔχῃ ἐπὶ τὸν τοῦ Διὸς δάκτυλον ἢ καὶ ἐγκεκλιμένην ἐπ' αὐτὸν τὸν δάκτυλον, Διὸς οὗτος γενέσεώς ἐστιν. ἀλλ' ἢν μὲν ὀρθῶς ἔχῃ, κρείττων ἡ γένεσις τούτου ἔσται· ἢν δὲ ἐγκεκλιμένη, ἧττον καλή. οἱ οὖν ταύτης ὄντες τῆς γενέσεως ἔσονται εὐτυχεῖς, ἀμέριμνοι, ἀμελεῖς διὰ τὰ ἀγαθά, ἀλαζόνες, οὐδὲν πικρὸν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς, εὐχερῶς ἀπατώμενοι ὑπὸ τῶν γυναικῶν.

Ἢν δέ τις τὴν ἀναγκαίαν γραμμὴν ἔχῃ ἄνω νεύουσαν ἐπὶ τὸν τοῦ Διὸς ῥιζοδάκτυλον καὶ ἐν τοῖς τοῦ θέναρος ὁρίοις στηρίζουσαν ἐπικλασθῇ τε αὐτῆς τὸ ἄκρον ἐπὶ τὸν τῆς Ἀφροδίτης ῥιζοδάκτυλον, οὗτος ἔσται ἐπαφρόδιτος, ὥστε καὶ ὑφ' ὧν ποτε ἔδοξεν ἠδικῆσθαι γυναικῶν, ὑπὸ τούτων εὐεργετηθῆναι. ἐὰν δὲ ἡ αὐτὴ γραμμὴ ἕως τοῦ μεσοδακτύλου στηρίζῃ καὶ μὴ ὑπερβαίνῃ τοῦτον, ἕξει μὲν τήνδε τὴν θεὰν ἀρωγόν, οὐκ ἔσται δὲ ἐπάφροδιτος. τὴν δὲ αὐτὴν γραμμήν, λέγω δὴ τὴν ἀναγκαίαν, ἐάν τις ἔχῃ ἐγκεκλιμένην, εὐκαταφρόνητος ἔσται πρὸς πάντων καὶ τῶν ἐλαχίστων, ἐπιβουλευόμενός τε καὶ ἀδικούμενος· ὁ δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην γραμμὴν ἐπιτεταμένην ἔχων ὀρθὴν καὶ ἔχουσαν ὄζους μεγάλους ἀπὸ τῆς ῥίζης, δυσκόλως βλαβήσεται ὑπὸ ἀντιδίκου.

Ἐὰν δὲ ἡ ζωηφόρος γραμμὴ συσταλῇ, πολυχρονίους δηλοῖ· καὶ ὅσῳ ἂν <πλέον> συνεσταλμένη ὑπάρχῃ, πολυχρονιωτέρους δηλοῖ. ἐὰν δὲ ἡ ζωηφόρος πάλιν παρεκτείνῃ ἑαυτὴν ὡς ἐπὶ τὸν μικρὸν δάκτυλον καὶ ὑποσημαίνουσαν μονὴν ποιήσῃ εἰς μέσον τὸν τοῦ Ἑρμοῦ δάκτυλον, ὀλιγοχρονίους δηλοῖ. ἐὰν δέ τις μὴ ἔχῃ τὴν ζωηφόρον τελείαν, αἰφνιδίῳ ῥοπῇ πληγεὶς ἀπολεῖται ἀναισθήτως. ἐὰν δέ τις εἰς μέσην τὴν γαστέρα τῆς ζωηφόρου ἔχῃ κύκλον παραπλήσιον τῷ ο' στοιχείῳ, ἐὰν μὲν εὔγραμμος ᾖ καὶ εὔρυθμος, ὁ τοιοῦτος κινδυνεύσας ὑπὸ θηρίων ἀπολεῖσθαι σωθήσεται· ἐὰν δὲ ἄρρυθμος, προφανῶς ὑπὸ θηρίων ἀπολεῖται. ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς ζωηφόρου νεύσῃ τις γραμμὴ ἐπὶ τὸν

1 καὶ τῆς τοῦ om. P. ὄντες, οὗτ. ἔσ. E] ἔσ. οἱ τοιοῦτοι P. 2 λάθριοι P] ὀλέθριοι E. 3 οὐδὲ codd. ἐν βίῳ E] βίου P. οὐδὲ P, ἢ E. 4 πάσχοντες E] παρέχοντες P. θεῷ P] ἀστέρι E : cf. supra prooem. p. 236. ποτόμως P. 5 γένησιν E. ἀνθρώποις P] αὐτοῖς E. 6 ἐγκεκλισμένην E, ἐγκεκλεισμένην P. 7 ἐστίν. ἀλλ' om. P. 8 ἐστίν E. ἐγκεκλει(ι)σμένη P E. ἧττον E] καὶ οὕτως P. 13 στηρίσῃ P. 13-14 ἐπικλασθέν E. 15 ἠδικεῖσθαι E. 17 ὑπερβῇ P. 17-18 τήνδε τὴν θεάν P] τόνδε τὸν ἀστέρα E. 18 αὐτὴν ταύτην P. 20 τε καὶ om. P. 21 ἔχων γρ. ἐπιτ. P. 24 Ante ἐάν in P titulus rubro υ ϛ ε'. Περὶ τῆς ζωηφόρου. δὲ om P. 25 πλέον addidi. πολυχρονίους P. 27 εἰς μέσον P] ἐπὶ E. 28 et 29 δέ om. P. 30-31 κύκλον post στοιχ. P. 31 μὲν om. E. εὔγραμμον E. ἢ P. εὔρυθμον E. ὁ τοιοῦτος om. P. 32 ἄριθμος P. προφανῶς E] προδήλως P. 33 δὲ om. P.

τοῦ Διὸς δάκτυλον καὶ στηρίζῃ εἰς τὸν δακτυλόποδα αὐτοῦ, περὶ τὴν πρώτην ἡλικίαν στήσεται τὰ ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης αὐτῷ ἐπικλωσθέντα οἷον δίκαι ἢ δεσμὰ ἢ θάνατος· ἐὰν δὲ εἰς τὸν τοῦ Κρόνου, περὶ μέσην ἡλικίαν· ἐὰν δὲ εἰς τὸν τοῦ Ἑρμοῦ ἢ Ἡλίου, ἐν γήρᾳ. ἐὰν δὲ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ζωηφόρου δύο γραμμαὶ ὦσιν, ἐξεχόμεναί τε ἀλλήλων ἢ παρακείμεναι, τρωθήσεται ὁ τοιοῦτος σιδήρῳ. ἐάν τις τὴν ζωηφόρον ἔχῃ διεσπασμένην εἰς τὰ κάτω μέρη, εἰς ἐσχάτην ἥξει καὶ ὑγείαν καὶ πραγμάτων εὐδαιμονίαν. ἐὰν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἀπὸ τῆς ζωηφόρου γραμμὴν εὕρῃς ἐπὶ τὴν χρονικὴν φέρουσαν καὶ ταύτῃ συνάπτηται ἢ καὶ διαιρῇ αὐτήν, τρωθήσεται ἢ κινδυνεύσει τρωθῆναι. ἐὰν ἡ ζωηφόρος γραμμὴ ὑπὸ πλαγίων γραμμῶν διαιρῆται, ὅσαι ἂν ὦσιν αἱ διαιροῦσαι τὴν τοιαύτην γραμμήν, τοσαῦται σωματικαὶ ἀσθένειαι τὸν τοιοῦτον θλίψουσιν. αἱ δ' ἑλικοειδεῖς οὖσαι ἀηδίαν ἢ νοσήματα δηλοῦσι· τούτων δὲ αἱ μὲν περὶ τὰ ἄνω μέρη γινόμεναι καὶ διαιροῦσαι ταύτην περὶ κεφαλὴν καὶ τράχηλον δηλοῦσι τὰ νοσήματα· αἱ δὲ περὶ τὰ μέσα, περὶ θώρακα ἢ γαστέρα ἢ νῶτον ἢ ἰσχία· αἱ δὲ περὶ τὰ κάτω τούτων, περὶ τὰ γόνατα ἢ τοὺς πόδας. ἐὰν ἡ ζωηφόρος χωρὶς ἐλαττώματος ᾖ καὶ παντὸς σίνους ἀπολελυμένη μήτε τινὰ ἔχῃ τομὴν ἐν ἑαυτῇ, οὔτ' ἐνόσησεν ὁ τοιοῦτος οὔτε νοσήσει. ἐὰν ἡ ζωηφόρος ἐπὶ τῷ τέλει διακλίνουσα ὑπάρχῃ, χωλείαν σημαίνει. σκόπησον οὖν τὴν τοῦ χωλοῦ χεῖρα καὶ πάντως εὑρήσεις ἔχοντα τοιοῦτό τι σημεῖον· λέγε οὖν καὶ τῷ μηδέπω πεπηρωμένῳ ὅτι πηρωθήσεται τὸν πόδα. ἐὰν ἡ ζωηφόρος ᾖ μείζων τοῦ δέοντος καὶ ἐπικλᾶται ὑπάρχῃ τε κλαδαρὰ οἷον ἱμάς, ἰσχιακοὺς σημαίνει ἔσεσθαι. ἐὰν ἡ ζωηφόρος ὑγιὴς ᾖ καὶ εὐθεῖα καὶ κάτω νεύῃ, μὴ δὲ σκαμβή τις ᾖ, τοιοῦτοι φαίνοιντ' ἂν δὴ καὶ οἱ τρόποι τοῦ ἀνθρώπου· ἐὰν δὲ ἑλικοειδὴς ᾖ καὶ μελανοειδής, φαῦλοί τε καὶ σκαιοὶ καὶ κακότροποι. ἐὰν ἡ ζωηφόρος ἐπὶ τὸν βραχίονα νεύῃ, οὗτος ἔσται φιλάργυρος, ἀλλοτρίων ἐπιθυμῶν, αἰσχροκερδής. ἐάν τις ἀστέρα ἔχῃ μεταξὺ τῆς ζωηφόρου καὶ τῆς ἀναγκαίας, ἔσται δίκαιος καὶ εὐσεβής. ἐάν τις διεστώσας ἔχῃ ἀπ' ἀλλήλων τήν τε ζωηφόρον καὶ τὴν χρονικὴν καὶ

1 στηρίξῃ E. δακτυλίποδα P. τὴν om. P. 2 ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης αὐτῷ ἐπικλωσθ. οἷον P] ἐπενηνεγμένα αὐτῷ ἤγουν E (consulto correxit). 3 δίκας P. θάνατον P. τὸν E] τὴν P. 4 τῷ om. P. 5 ἐξερχόμεναι P. περικείμεναι E P, corr. Kroll. 6 διεσπαρμένην P. 8 εὐδαιμονίαν om. P. γραμμῆς E. εὕρῃς γραμμήν P. 10 ἄν P. 11 ὅσαι δ' ἂν P. τὴν τοιαύτ. E] ταύτην τὴν P. 12 τ. τοιοῦτ. E] τοῦτον P. αἱ δ' E] ἐὰν P. 13 ἑλινοειδεῖς (*sic*) P. ὦσιν e corr. P. αὐταὶ ἀηδίαν ἢ νοσήματα εἰσὶν ἢ δηλοῦσι P. 15 τὴν μέσην P. ἢ E] καὶ P. 16 νῶτα E. περὶ τὰ om. P. περὶ τὰ γόνατα E] ἐπὶ γόνατα P. 17 τοὺς om. P. ᾖ D] εἴη P. δίνους P. 19 διακλάνουσα P, διακλαίουσα E; διοκλάζουσα ci. Kroll. 20 σκοπ. οὖν τὴν τοῦ E] ἐννόησον ν(υν) περὶ (?) P. καὶ πάντως E] πάντως γάρ P. 21 τοῦτο τὸ σημεῖον P. 21-22 λέγε οὖν καὶ τῷ μηδέμω (*sic*) ἐπειρωμένῳ ὅτι πειρωθήσεται τὸν ποδα P] εἰ δὲ μὴ πεπήρωται, πηρωθήσεται τὸν πόδα E (aperte correcta, cf. supra p. 236). 22 μεῖζον P. 23-24 ἔσ. σημ. P. 24 ᾖ ὑγιὴς P. 25 σκαμβῇ (τις ᾖ om.) P; σκαμβητίσῃ ci. Kroll. τοιοῦτο E. 26 ᾖ om. P. 28 ἐπιθυμητής P. 29 inter τῆς et ἀναγκαίας P ζωηφόρου iteravit.

μηδεμία αὐτῶν μεταξὺ συνδέουσα αὐτάς, ἔσται ὁ τοιοῦτος ἀπάνθρωπος, ἀναιδής, ψεύστης, ἀπρόκοπος, ἀποστερητής, ὀκνηρός, κοῦφος. ἐὰν δὲ διεστώσας μὲν ἔχῃ τὰς γραμμάς, μεταξὺ δὲ αὐτῶν οἷον σκυτάλιον, μηδεμιᾶς αὐτῶν ἐφαπτόμενον, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸ ἀπολελυμένον, οἰνόφλυξ ἔσται καὶ καπηλοδύτης. ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θέναρος τῆς χειρὸς ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν συνάπτωνται αἱ γραμμαὶ ἀλλήλαις, ἥ τε ζωηφόρος λέγω καὶ ἡ χρονική, ἐλεύθερος μὲν ὢν εὐτυχήσει καὶ ἀνεπίληπτον βίον διάξει, δοῦλος δὲ ὢν ἐλευθερωθήσεται ἢ ἑαυτὸν ἐλευθερώσει· καὶ θᾶττον δή, ἐὰν ἐπὶ τὸν τοῦ Διὸς δάκτυλον τὴν συναφὴν ποιῶνται, βράδιον δέ, ἐὰν ἐπὶ τὸν τοῦ Κρόνου· κάτοχος γὰρ ὁ ἀστήρ. ἐὰν δὲ μὴ συνάπτωνται ἀλλήλαις αἱ εἰρημέναι γραμμαί, ἀλλ' ἀπολείπωσι τὸν μεταξὺ αὐτῶν τόπον καθαρόν, τὰ ἐναντία λέγε περὶ τὸν τοιοῦτον. δοῦλος μὲν γὰρ ὢν οὐδέποτε ἐλευθερωθήσεται, ἐλεύθερος δὲ ἐνδεὴς ἔσται. ἐὰν δὲ ὥσπερ δίκτυον γραμμὰς ἔχωσι λεπτὰς ἐφαπτομένας αὐτῶν καὶ περικλειούσας αὐτάς, ἕξει ἐπὶ τὰ βελτίονα βίον ἐκ χείρονος· ἐπὶ τέλους δὲ τῆς ζωῆς εὐτυχήσει, εἰ μή τις ἀπὸ τοῦ βραχίονος εἰστρέχουσα γραμμὴ παράπτοιτο αὐτῶν· δηλοῖ γὰρ ταχεῖαν ἄμειψιν, οἰκέτῃ μὲν ἐλευθερίαν, πένητι δὲ πλοῦτον, πλουσίῳ δὲ ἢ βασιλεῖ εὐτυχίαν· ἑκάστῳ γὰρ τὸ πεπρωμένον ἐκ μοίρας· πάντως γὰρ ἄφευκτος καὶ ἀπαράβατα τὰ ἐκ ταύτης. ἐάν τις ἔχῃ τὴν ζωηφόρον οἱονεὶ φοίνικι παραπλησίαν, οὗτος μεγάλως εὐτυχήσει. ἐάν τις πρὸς τοῖς κάτω μέρεσι τῆς ζωηφόρου καὶ τῆς χρονικῆς ἔχῃ πλατίαν γραμμήν, ἀγαθὰς ἐλπίδας προσδεχέσθω. ἐὰν ἡ ζωηφόρος εἰς τὸ ἄνω μέρος ἐπικαμφθεῖσα τῆς ἀναγκαίας ἅψηται, μεγάλην ζημίαν ἔσεσθαι σημαίνει. ἐάν τις ἔχῃ τὰς δύο γραμμάς, τήν τε χρονικὴν καὶ τὴν ἀναγκαίαν, ἀλλήλαις συναπτούσας καὶ συνδεούσας ὅνπερ τρόπον ἥ τε ζωηφόρος καὶ ἡ χρονική, τὴν συναφὴν ἐπὶ τῷ μέσῳ θέναρι ἀποτελούσας ἢ ἀλλήλαις συνερειδούσας, τῆς μέντοι ζωηφόρου ἐστερημέναι ὦσιν, σιδήρῳ τρωθήσεται αἰφνιδίως ἢ ἐνδείᾳ τροφῆς ὀλεῖται. ἐάν τις ἀπὸ τῆς χρονικῆς γραμμῆς εὐθεῖαν ἔχῃ γραμμὴν προσιοῦσαν ἐπὶ τὸν τοῦ Ἑρμοῦ δάκτυλον καὶ οἱονεὶ

1 συνδοῦσα E] κατέχουσα P. 5 ἔσονται οἱ τοιοῦτοι οἰνόφλυγες καὶ καπηλοδύται P. καπηλοδήτης E. δὲ om. P. 6 αἱ γραμμαὶ συνάπτ. P. 7 ἀνέκληπτον P. 8 ἢ ἑαυτὸν scripsi : καὶ ἑ. codd. 9 δή E] δέ P. 10 δὲ P] δή E. κάτοχος : cf. Valens, p. 73, 24, Kroll. 12 ἔστ. π. τ. τ. E, λέγε P (cet. om.). 13 γάρ om. P. 13-14 Cf. supra p. 239, 28 sq. 14 δίκτυα P. 14-15 ἐφαπτ. αὐτ. om. E. 17 ταχ. ἄμ. E] ἄμεινον ἀπάλλαξιν P. 18 μὲν ἐλευθερίαν om. P. δέ om. P. δέ om. P. 19-20 πεπρωμ. - ταύτης P] σημαινόμενον ὑπέρμεσα ἔσται foeda interpolatione E. 20-21 Haec in memoriam reducunt illud Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει (Ps. 92, 12); at possunt etiam Graecae originis esse, cf. locum celebratissimum Odysseae, ζ 163. 24 ἔσ. ζημ. P. Ante ἐάν rubro υϛ ϛ'. Περὶ τῆς χρονικῆς γραμμῆς P. 25 τε om. E. 25-26 συναπτούσαις καὶ συναπτούσαις (iter.) κ. συνδεούσαις P. 26 An scrib. συνδεδεμένας? ὅπερ P. τε om. E. 27 ἀποτελοῦσιν P. ἢ suppl. Kroll. ἀλλ. συνερειδ. om. E. συνερείδουσαι P. 28 ὦσιν om. P. τρωθήσεται E] τιμηθήσεται P. 29 ἐνδείᾳ om. P. ὄλλυται P. τῆς om. P. 30 προσιοῦσαν E] τείνουσαν P.

ἀπολελυμένην, κινδυνεύσει ἢ σιδήρῳ τρωθήσεται. ἐάν τις μεταξὺ τῆς χρονικῆς καὶ τῆς ζωηφόρου πρὸς τοῖς κάτω μέρεσιν αὐτῶν τόξῳ εἴκελον ἔχῃ γεγραμμένον καὶ τοῦτο ῥέπῃ ἐπὶ τὸν βραχίονα, ὁ ἔχων αὐτὸ τυφλὸς ἔσται. ἐὰν τὰς δύο γραμμάς, τήν τε χρονικὴν καὶ τὴν ζωηφόρον, διακόπτῃ τις ἄλλη γραμμὴ κυρτὴ ὁμοία τόξῳ, τὸ δὲ ἕτερον αὐτῆς μέρος τείνῃ <εἰς> τὸν βραχίονα, ὁ ἔχων αὐτὸ πηρωθήσεται τὴν ὅρασιν. ἐὰν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἀπὸ τῆς χρονικῆς γραμμῆς εὑρεθῇ γραμμὴ φέρουσα ἐπὶ τὴν ζωηφόρον καὶ ταύτῃ συνεφάπτηται ἢ καὶ διαιρῇ αὐτήν, τρωθήσεται ὁ ἔχων ἢ κινδυνεύσει τρωθῆναι. ἐὰν ἀπὸ τῆς χρονικῆς ἐπὶ τὴν ζωηφόρον κλάδοι νεύοντες εὑρεθῶσι, ζημίαν διὰ δοῦλον ἔσεσθαι ἐπισημαίνουσιν. ἐὰν ἡ χρονικὴ <κατὰ> τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὴν ζωηφόρον ἢ κατὰ μέσον νεύῃ, ἄμεμπτον βίον καὶ ἀκέραιον βιώσεται ὁ τοιοῦτος. ἐὰν δέ τι μὴ ἐπὶ ταύτης τῆς γραμμῆς, λέγω δὴ τῆς χρονικῆς, ἢ διακεκριμένον, ἐκ τῶν ἐν τῇ ζωηφόρῳ κοινῶς περὶ <τῶν> δύο γραμμῶν μεταφέρων τεκμαίρου.

Ἐάν τις ἔχῃ τὴν ἀναγκαίαν γραμμὴν ῥέπουσαν ἐπὶ τὴν ζωηφόρον, οὗτος εἰς μέγιστον φόβον καὶ κίνδυνον ἥξει θανάτου, οὐδὲν δὲ πείσεται κακόν. ἐάν τις ἔχῃ τὴν ἀναγκαίαν γραμμὴν ἐκκλίνουσαν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὸν τοῦ Κρόνου δάκτυλον, οὐδέποτε αὐτὸν λείψουσι δίκαι καὶ ἀηδίαι. ἐὰν ἡ ἀναγκαία γραμμὴ οἷον κλάδους ἔχῃ, χαρίεντας, φιλοκάλους, μαθηματικούς, εὐέλπιδας, ἀγαθοὺς συμβούλους ὑπάρχειν δηλοῖ. ἐάν τις ἔχῃ τὴν ἀναγκαίαν γραμμὴν ὀρθὴν καὶ μὴ ὑπερορίζουσαν τὸν τοῦ Κρόνου δάκτυλον, ὡς ὄρνις τὸν ἐφήμερον βιώσεται βίον μετὰ κόπου καὶ μόχθου καὶ οὔτε λείψουσιν αὐτὸν τὰ ἀναγκαῖα οὔτε περισσεύσουσιν. ἐάν τις ἔχῃ τὴν ἀναγκαίαν γραμμὴν κατὰ τὰ ἄνω μέρη εἰς ὀξὺ λήγουσαν, ἐλαττώσει ὁ τοιοῦτος τὴν οὐσίαν. ἐὰν δὲ ἐκ τῶν κάτωθεν μερῶν ἢ πλατεῖα καὶ εὐρεῖα καὶ ἀσφαλῶς βεβηκυῖα, ἀναλήψεται τὰ ἐλαττωθέντα καὶ ἀποκαταστήσει. ἐὰν ἡ ἀναγκαία γραμμὴ ἐπιστρέφηται καὶ ἐπινεύῃ ἐπὶ τὸν τῆς Ἀφροδίτης δάκτυλον, παρὰ

2-3 τόξῳ ἐοικυῖαν ἔχῃ γραμμὴν καὶ τοῦτο ἔχῃ ἐπὶ τὸν βραχίονα ῥέπον E. 4 τυφλὸς ἔσται : haec plane ad exemplum astrologicum (ut alia multa) confecta; cf. e. g. supra p. 111, 20 sq. (Τοξότου ἀκὶς ποιεῖ ἀμβλυωπίας), *Catal. Rom.*, V, 1, p. 208, 24; Firmicus, VI, p. LXXXIIr, col. b edit. pr. τε om. E. ὃ τὸ δὲ P] ὁ δή E. αὐτῆς om. E, lacuna c. 10 litterarum indicata. 6 τείνῃ <εἰς> scripsi : γένῃ P; in E iterum lacuna eiusdem magnitudinis. αὐτός P. 7 γραμμῆς εὑρεθῇ E] εὕροι P. 7-8 γραμμὴν ἐπὶ τὴν ζωηφόρον φέρουσαν P. 8 συνάπτηται P. καὶ om. E. 9 ὁ ἔχων om. P. 11 ἐάν P] καὶ E. κατὰ addidi, cf. infra v. 18. 12 τῇ ζωηφόρῳ P. μέσον P] μέρος E. 13 ἐάν E] εἰ P. 14 ἢ διακεκριμένον E] διακέκριται P. 16 ante ἐὰν in P titulus rubro υϛ ϵ'. Περὶ τῆς ἀναγκαίας γραμμῆς. βλέπουσαν codd., corr. Cumont. 17 οὗτος E] ὁ τοιοῦτος P. πείσεται E] πάθος P. 18 ἐκκλίνουσαν κατὰ E] ἐκκεκλεισμένην P. 19 ἐπὶ τὸν E] αὐτῆς εἰς τόν P. αὐτῷ P. 20 ἔχουσα P. 20-21 φιλοκάλους E] φιλολόγους P. 23 τοῦ om. P. 24 οὐ λείψ. E. αὐτῷ P. τὰ ἀναγκαῖα om. P. 24-25περισσεύσει P. 27 καὶ ante ἀσφαλῶς om. E. 27-28 ἀναλήψετα E. 28 ἐλαττώματα P.

γυναικῶν ἢ διὰ γυναικῶν κέρμα ἀποίσεται, ἐφ' ᾧ χαρήσεται μεγάλως. ἐὰν ἡ ἀναγκαία γραμμὴ ἐπὶ τὸν τοῦ Κρόνου δάκτυλον ἐπιστρέφηται, ὑπὸ τῶν οἰκείων οὗτος βλαβήσεται. ἐὰν κλάδοι τινὲς τῆς ἀναγκαίας γραμμῆς ἐπὶ τὸν τοῦ Διὸς δάκτυλον ἐκτρέχωσιν, ἐντίμους ποιοῦσιν. ἐάν τις τὴν ἀναγκαίαν γραμμὴν ἀνατείνουσαν ἔχῃ ἐπὶ τὸν τοῦ Διὸς δάκτυλον ἢ ἐγκεκλιμένην ἐπ' αὐτόν, ἢν μὲν οὖν ὀρθὴν ἔχῃ, κρείττων ἡ γένεσις ἔσται τούτου· ἢν δὲ ἐγκεκλιμένην, καὶ οὕτως καλή· οἱ γοῦν ἔχοντες τοῦτο ἔσονται εὐτυχεῖς, ἀμέριμνοι, ἀμελεῖς, διὰ τὰ ἀγαθὰ ἀκόπως ζῶντες, εὐχερῶς ἀπατώμενοι ὑπὸ γυναικῶν.

Fol. 196v. Ἀλοιφὴ σιδήρου δι' ἧς ἐλατόμουν οἱ παλαιοὶ τὰς μαρμάρους.

Κέρας ἐλάφου κεκαυμένον, λίθον ἀργυρίτου, σιδηρίτιδος βοτάνης χυλόν, στῦψιν, λεπτὸν σιδήρου· ταῦτα τρίψας ἐπιμελῶς ἔμβαλε εἰς αἷμα ἀνθρώπινον οὐρόν τε παιδὸς ἀφθόρου καὶ ὄνειον γάλα· εἶτα βάπτε τὸν σίδηρον.

1 χαρίσεται E. Post μεγάλως in P ἐάν τις ἀστέρα ἔχῃ μεταξὺ τῆς ἀναγκαίας καὶ τῆς ζωηφόρου, ἔσται δίκαιος καὶ εὐσεβὴς manifesto errore ex alio loco (supra p. 241, 28) hic repetita. 3 οὕτως E. 4 ἐκτρέχουσιν P. ἐντίμως P. 6 et 7 ἐγκεκλεισμένην P. 6 αὐτήν P. 6 et 7 οὖν et ἔσται om. E. 7 καλὴν codd. γοῦν P] γὰρ E. 10 Hoc capitulum invenitur etiam in cod. Vindob. 2 (= phil. 108), f. 371. π'
13 Ad λεπτὸν in marg. λη (man. 1); λέπος Vindob. 14 οὐρόν τε παιδὸς ἀφθόρου : cf. Plinius, *N. H.*, XXVIII, 65 etc.

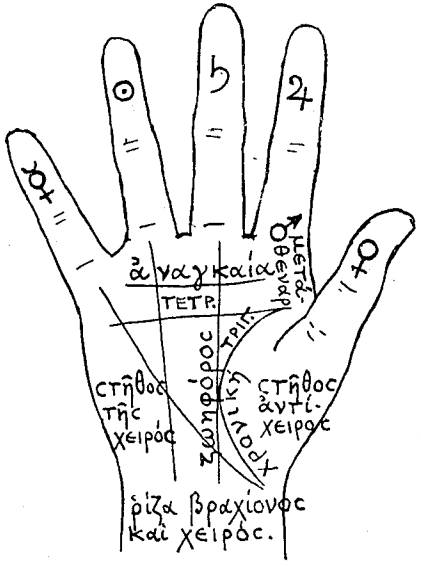

EXCERPTUM EX CODICE 34 (Erlangensi 93)

[F. 18.] Incantamentum christianum.

IC	XC
NI	KA

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ἀστέρα μελανέ, μελανόμενε αἵματος, αἷμα πίνεις καὶ καλῶν ἀνθρώπων καρδίες παίρνεις· ἀλλὰ ὁρκίζω σε, ἀστέρα, εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀσαλεύτου, νὰ λείπῃς ἀπὸ τὸν (τὴν) δοῦλον (δούλην) τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα. ὁρκίζω σε, ἀστέρα, καὶ εἰς τὰ πολυόμματα Χερουβὶμ καὶ εἰς τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ, τοὺς προϋμνεύοντας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐλλείπῃς ἀπὸ τὸν (τὴν) δοῦλον (δούλην) τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα. ὁρκίζω σε, ἀστέρα, καὶ εἰς τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ Ῥαφαήλ, ἵνα ἐλλείπῃς ἀπὸ τὸν (τὴν) δοῦλον (δούλην) τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα. ὁρκίζω σε, ἀστέρα, καὶ εἰς τὸν προφήτην Δανιήλ, ὅπου ἔδεσεν ἐν τῷ λάκκῳ τὰ

2-3 De hac formula in codicis frequenti cf. Cabrol, *Dictionn. des antiqu. chrét.*, I, 2 (1907), p. 1795 sqq.; *Revue des étud. grecques*, XX (1907), p. 365 et 375; Bassi et Martini, *Catal. codicum graec. Bibl. Ambros.*, I, 96; 122; 182 etc. 4 ὕστω ὄνομα E(rlang.). ἀλλεθεινοῦ E. 5 Hic ἀστὴρ μελανός nihil aliud nisi circulus nodorum Lunae quem Arabes dicunt " Caput et Caudam Draconis „, cf. supra p. 123, 1 (ἔπλασειν ὁ θεὸς δράκοντα ζοφοειδῆ ἔχοντα κεφαλὴν κτλ.). Igitur κινοῦσι χαλκὸν καὶ σίδηρον ἄνθρωποι πάντες ὡς τοὺς δαίμονας ἀπελαύνοντες, διότι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οἱ φωστῆρες οὐκ ἐπιπέμπουσι τῇ γῇ ἀπορροίας ἀγαθοποιούς, κωλυτικὰς τῶν φαύλων δαιμόνων (Ps.-Alexandri Aphrod., *Probl.*, II, 46; cf. quae collegi in Pauly-Wissowa, *Realencyclopädie*, *s. v. Finsternisse*, § 2). μελανομένη, αἵματος, ἔμα πινης E. καλῶν E. 6 πέρνης E ; i. e. παίρνεις " rapis „ (Heisenberg qui et alia quaedam correxit). ἀλα ὡρκίζω E. 7 λίπις E. δοῦλον et δούλην τοῦ Θεοῦ etiam in incantamento Amorgino, cf. *Bull. de corr. hellén.*, XXV (1901), p. 432, 6 sq. et Cabrol, *Dictionn.*, p. 1798, cf. ibid., p. 1802. 8 πολιώματα χερουβήμ E; cf. Arethas (Stephanus s. v. ἑξαπτέρυγας) : Χερουβὶμ τὰ πολυόμματα καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ. 9 τοῦ προυμέβοντας ἐνόπιων E. Cf. Dionys. Areopag., *De cael. hierarchia*, VI 2, p. 200 D sq., VII 4, p. 211 A B, ed. Migne. 9-10 ἵνα ἐλήπις E. 11 τῶν ἀρχαγγέλων E. 11-12 ἵνα ἐλήπις E. 13 προφίτην E. λάκῳ E.

στόματα τῶν λεόντων διὰ προσευχῆς, καὶ <εἰς> τὸν πανάγαθον Θεὸν τὸν δεσπότην φιλάνθρωπον καὶ πανάγαθον βασιλέα· δέσε καὶ χαλίνωσε αὐτὸν τὸν ἀστέρα ἀπὸ τὸν (τὴν) δοῦλον (δούλην) τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα. στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου Θεοῦ. ἀμήν· ἀμήν· ἀμήν.

1 στώματα E. εἰς suppl. 2 χαλήνοσε E. Cf. supra p. 105, 20 : δήσατε χαλινώσατε et quae adnotavi; cf. praeterea " religavit „ in tabula plumbea Tragurii inventa, Cabrol, l. c., p. 1803. 4 καλός E. φώβου E. Subest figura draconis οὐροβόρου rubro ornata quam infra repetimus circumdata hac inscriptione : ἐδωδόνο, καὶ ἀποδίνο (i. e. ἐδῶ [= hic] δονῶ καὶ ἀποδινῶ) τὰς εὐδωμίντας (= ἑβδομήκοντα) σου ὤνιχας, ἵνα ἐλίπις (ἐλλείπης) ἀπὸ τὸν δούλον τοῦ θεοῦ ὁ δ(εῖνα) εἰς τοῦ (*sic*) ὄνομα τοῦ θεοῦ ἀμήν : Manus quaedam multo posterior inscripsit paulo infra πατρίκιος, ni fallor; quinque figurae (pentagrammata tria, ut in amuleto Thasiaco, *Rev. des étud. gr.*, l. c., p. 365, et duo figurae hunc fere in modum delineatae ⌐∫¬) item postea additae. Similis draconis figura etiam in papyro magica Londinensi, *Greek Papyri of the. British Mus.*, I, pl. 59. Cf. de dracone etiam supra p. 71 (cod. 32, f. 7) περὶ τοῦ ὀφιομόρφου ἀστέρος.

ADDENDA ET CORRIGENDA

P. 3. De cod. 1 (Monac. 29) cf. nunc etiam N. Terzaghi, *Nota sul cod. Monac. gr.* 29 (*Studi italiani di filol. class.*, XIII), p. 437 sqq.

P. 4, f. 248, v. 8, leg. ἐξουσίαν.

P. 16, adn. 1, l. 1, leg. inveniri.

P. 28, l. 3 (cod. 13, f. 158ᵛ), l. περὶ παιονίας.

P. 29, cod. 14, f. 67 sqq. Hoc quoque codice usus ed. G. Roether, *Lydus de mens.*, p. 311 sqq.

P. 33, cod. 17, f. 1. Ed. M. Speranskij, *Arch. f. slav. Philol.*, XXV (1903), p. 239 sqq.; cf. I. Bolte, *Georg Wickrams Werke*, IV (Bibliothek des Litterar. Vereins in Stuttgart, CCXXX), p. 301.

P. 34, l. 7 et 13 deleas " edetur in appendice „; de falsis nominibus Bassi Martonymi etc. cf. p. 54, 1.

P. 43, cod. 25, f. 5ᵛ, leg. ἀφειλομένων.

P. 45, f. 97ᵛ. De hoc Pselli opere, cf. Usener, *Ad histor. astron. symbol.*, p. 25; Mentz, *Beitr. zur Osterfestberechnung bei den Byzantinern* (Diss. Regiom., 1906), p. 17 sqq., 102 sqq.

P. 45, n. 1. Spatium inter Terram et Lunam plus quam duodevicies superari spatio inter Terram et Solem docuit Aristarchus Samius, cf. Procli *Hypotyp.*, p. 112, Halma.

P. 48, cod. 26, praef., leg. s. XIV ex. et XV; deinde l. 3 μονομάχος; l. 17 ζητουμένου.

P. 56 (cod. 26, f. 123). De hac defectione Solis cf. Oppolzer, n. 6190.

P. 56, adn. 2, l. 11, leg. 86 pro 80.

P. 62 (cod. 26, f. 176). Capitulum περὶ παλμῶν quarta quaedam Melampodis περὶ παλμῶν libri recensio est; de ceteris cf. Diels, loco supra (p. 237) citato.

P. 62, f. 177ᵛ-180ᵛ. Haec interim secundum Paris. suppl. gr. 1148, f. 189 sqq. descripsit et gallice vertit F. Nau, *Rev. de l'Orient chrét.*, 2ᵉ sér.. tom. II (1907), p 16 sqq., qui sociorum nostrorum editionem *Catal.*, III, 32 sqq. ignoravit.

P. 71 et 72 in titulo leg. 32 pro 31.

P. 80, l. 4. Pro Gregorio etc. leg. Georgio Cor. Apostolii nepote; deinde l. 6, leg. 287 pro 289. De Georgio Corinthio comite cf. Bassi et Martini, *Catal. cod. graec. bibl. Ambros.*, II, 857 sq.

P. 98, l. 27-28, leg. καὶ ἐρήμου καὶ τῆς Ἑβραϊκῆς θρησκείας.

P. 100, l. 21, leg. βίον τὸν δι' ἑπτά κτλ. — Ib., l. 33 : cf. etiam Plotinus et Porphyrius (Boll, *Studien über Ptolemaeus*, p. 116).

P. 101, l. 13-14, leg. ζοφώσαντες, deinde interpunctionem post κοσμοκράτορι deleas.

P. 103, l. 3. Cf. etiam Montfaucon, *Palaeogr. gr.*, p. 363; Kugener, *Un traite astron. syriaque attribué à Denys l'Areopagite* (Actes du XIVe Congrès Internat. des Orient.), Paris, 1907, p. 32.

P. 104, l. 7, pro Κριὸν leg. Καρκίνον.

P. 104, l. 14. Cf. etiam *Catal.*, IV, p. 127, 9.

P. 111, l. 22, pro λήγουσα fort. scrib. ἐκλείπουσα.

P. 115, l. 31. Vocabulum ἐκθειαζομένων etiam Ptolem., *Tetrab.*, p. 123, 18 (τῶν ἐκθειαζομένων οἷον κυνῶν ἢ αἰλούρων ἢ πιθήκων ἢ τῶν τοιούτων).

P. 126, l. 1. Calandologium Esdrae nuperrime partim gallice vertit F. Nau ex Paris. gr. 2286, f. 110, prioribus editionibus neglectis (*Revue de l'Orient chrétien*, 2e sér., tom. II (1907) p. 15 sq.).

P. 128, l. 12. De Lunae ventis, cf. etiam Firmicus Maternus, IV, 1, 10.

P. 144, col. 2 in app. crit. leg. Wissowa, II, 2169 sq.

P. 150, l. 1. Cf. supra p. 132, 3.

P. 152. Solem Trapezunti non 2 die Martii 1336 sed 3 Martii 1337 defecisse cum narrationis ordo apud Michaelem Panaretum perturbatus esset, Oppolzeri canone inspecto sero vidi. Itaque F. K. Ginzel astronomum precibus adii ut calculo inquireret, num hanc defectionem a. 1337 Trapezuntii cernere potuissent. Haec mihi vir doctissimus summa cum comitate respondit : *Ich habe die Finsterniss 1337 März 3 für Trapezunt berechnet und gefunden : Eintritt des Maximums der Verfinsterung um 11 h. 31 m. w. Zeit d. i. etwa 5. — 6. Tagesstunde, 10, 9 Zoll, also mit der Zeitangabe der Chronik (4. — 7. Tagesstunde) gut stimmend. Die Verfinsterung war sehr bedeutend, in Anbetracht dass es sich um eine ringförmige Finsternis handelt.* Scribendum igitur apud Michaelem Panaretum ἡμέρᾳ η' (pro β') τῆς ἀρχινηστίμου κτλ.

P. 163. Ἔνδοξοι χειμῶνες pro Εὔδοξος : cf. etiam locum sine dubio corruptum *Catal.*, IV, 130, 39.

P. 167, 21, l. Παμφυλίας.

P. 176, l. 13. Cum verbis δένδρα λύων καὶ ὄρνεα καὶ θηρία ... καὶ ἀνέμων πνοὰς καὶ ποταμῶν ῥοὰς δέων cf. Horatium, *Carm.*, I, 12, 9, Orpheum canentem " arte materna rapidos morantem fluminum lapsus celeresque ventos, blandum et auritas fidibus canoris ducere quercus „.

P. 179, l. 7. Ἄλσιγκουλ : cf. Tebtunis Papyri, II, 26, 19 : Ἀκάματε Κὸκ Κοὺκ Κούλ.

P. 179, l. 20. Post " omisit „ in adnotatione addas : ut Berol. sextum.

P. 179, l. 26, καὶ delendum.

P. 180, l. 15. Nomina hebraica τῶν τεσσάρων κλιμάτων τοῦ κόσμου invenies in *Greek Papyri in the Brit. Mus.*, I, p. 99, v. 481 sqq.

P. 182. De anno caniculari cf. etiam Apomasar, *Catal.*, IV, 124.

P. 183, l, 19, corrig. σταθμῷ, cf. p. 185, 24.

P. 187. Simillimum capitulum inscriptum Περὶ τοῦ ἐπιγνῶναι ἀπὸ τῆς σκιᾶς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ποία ὥρα ἐστί. Διονύσιος Φιλίππῳ τῷ βασιλεῖ χαίρειν in Vatic. gr. 1056, f. 44^v^ exstare vidi ex schedis Iosephi Heeg, quae propediem edentur. Theodori epistulam ad Theodosium cum tabulis haberi in cod. Ambrosiano 325, f. 304 video ex Bassi et Martini, *Catal. cod. graec. Bibl. Ambros.*, vol. I, p. 372.

P. 209, l. 5. Συρίαν, cf. *Sphaera*, p. 296; cetera nomina ex Ptolem. tetrab., p. 74, 1.

P. 228, 6. An <ὕστερον> δὲ ἀκρασίαν scribendum ?

P. 237. Idem de chiromantia tractatus exstat etiam in cod. Ambrosiano 579 (*Catal. codd. astr. gr.*, III, n. 32), f. 56 et in cod. Ambrosiano 667 (ib., III, n. 33). — Cf. etiam supra p. 33 (cod. 17, f. 21).

INDEX CODICUM

Consensus Numerorum.

Monacenses	29		=	cod.	1
„	59		=	„	2
„	70		=	„	3
„	105		=	„	4
„	170		=	„	5
„	276		=	„	6
„	287		=	„	7
„	384		=	„	8
„	401		=	„	9
„	419		=	„	10
„	431		=	„	11
„	525		=	„	12
„	537		=	„	13
„	542		=	„	14
„	588		=	„	15
„	sine num.	(fragm.)	=	„	16
Berolinenses	75	(Phill. 1479)	=	„	17
„	76	(„ 1480)	=	„	18
„	113	(„ 1517)	=	„	19
„	146	(„ 1550)	=	„	20
„	147	(„ 1551)	=	„	21
„	149	(„ 1553)	=	„	22
„	161	(„ 1565)	=	„	23
„	168	(„ 1572)	=	„	24
„	170	(„ 1574)	=	„	25
„	173	(„ 1577)	=	„	26
„	207	(„ 1610)	=	„	27
„	314	(Cod. gr. qu. 16)	=	„	28
„	320	(„ „ „ 22)	=	„	29
Cizensis fol.	68		=	„	30

Dresdenses Da	33	=	cod. 31
„ „	61	=	„ 32
Erlangenses	89	=	„ 33
„	93	=	„ 34
Gottingensis	philol. 85	=	„ 35
Hamburgenses	„ 4 fol.	=	„ 36
„	„ 86 „	=	„ 37
„	„ 94 quarto	=	„ 38
Heidelbergenses	281	=	„ 39
„	356	=	„ 40
Maihingensis I, 1	graec. fol. 2	=	„ 41
Norimbergensis	Cent. V, app. 8, fol.	=	„ 42

S(criptores) P(ossessores) codicum.

Abramius Ioannes, cod. 26 (S.), cf. p. 56, adn. 2 et p. 54, f. 86.
Arsenius Monembasiota (= Aristobulus Apostolius), cod. 40 (P.).
Augustana civitas, codd. 8-14 (P)..
Bessario Cardinalis, cod. 42 (P.).
Bruehl, cod. 31 (P.).
Camerarius Ludovicus, cod. 33 (P.).
Churmuzes presbyter, cod. 28 (P.).
Cocolus Georgius, cod. 20 (S.).
Cocolus Nicolaus, cod. 22 (S.); 25 (S.?).
Constantinus, cod. 8 (P. vel S.).
Critopulus, Georgius ...ystrius Monomachus, cod. 26 (P. vel S.).
Dionysius, cod. 26, f. 138; cf. p. 58, adn. 2 (S.).
Dormalius Henricus, cod. 37 (S.).
Eleutherius astrologus Eleus; cf. p. 56, adn. 2.
Eparchus Antonius, cod. 19 (S.).
Fabricius I. A., cod. 38 (P.).
Georgius Comes Corinthius, cod. 40 (P.), cf. p. 247.
Guenthe, M. Ioa. Guil., cod. 41 (P.).
Holstenius Lucas, cod. 36 (P.); 37 (S.).
Ioannes, cod. 39 (P.).
Iustinianus Leonardus, cod. 39 (P.).
Knobelsdorff, cod. 28, 29 (P.).
Libadenus, Andreas, Trapezuntius, cod. 12 (S.).
Lindenbrog, Henricus, cod. 38 (S.).
Loescher Val. E. cod. 31 (P.).
Lucaris Cyrillus, cod. 33 (P.).
Maleas Michael, Epidaurius, cod. 2 (S.).

Maphei, Comes Nicolaus de, cod. 41 (P.).
Matthaei, cod. 32 (P.).
Mauromata Ioannes, cod. 22 (S.).
N..colus Georgius Marcus, cod. 26; cf. p. 56, f. 126^{v} (P.).
Naulotus Claudius, codd. 17, 21, 22, 23, 25, 27 (P.).
Nester, cod. 30 (P.).
Nicolaus calligraphus, cod. 39 (S.).
Parpatzas Nicolaus, cod. 10 (P.).
Regiomonte Ioannes de, cod. 42 (P.).
Reinesius Thomas, cod. 30 (P.).
Reinhard, cod. 33 (P.).
Romanus a secretis iudex Seleuciae, 39 (P.).
Seidel, Andreas Erasm. de, cod. 31 (P.).
Suliardus Michael archetypi codicis 20 scriptor?
Victorius Petrus Florentinus, cod. 5 (P., partim S.); 15 (S.).
W. P. Germanus anno 1562, cod. 10 (P.).
Zapheres Alexander, cod. 34 (P.).

Annorum notae in codicibus obviae.

14 Ianuarii	a. 1040	=	cod. 39
	A. 1330-1350	=	„ 10
	A. 1336	=	„ 12
	A. 1344-1459	=	„ 26; cf. etiam p. 185, 22 et 190, 23
	A. 1440-1470	=	„ 25
29 Iulii	a. 1491	=	„ 7 (cf. praef.)
	A. 1511	=	„ 17 (f. 21)
31 Martii	a. 1550	=	„ 2
10 Octobris	a. 1567	=	„ 19 (f. 103).

INDICES NOMINUM

Numeri priores paginam et versum designant, posteriores uncis inclusi codicem et folium. Adn. = adnotatio, app. = apparatus criticus.

I. NOMINA AUCTORUM

Abramius Ioannes. Cf. ind. scribarum.
Achilles 13 (7, f. 33).
Adami testamentum s. apocalypsis 174.
Aegyptii 20 (7, f. 120); 24 (7, f. 160ᵛ); 27 (12, f. 95ᵛ); 38 (22, f. 147); 46 (25, f. 135); 53 (26, f. 83 ἱερογλυφ. γράμμ.); 60 (26, f. 163); 96, 17; 115, 31 app.; 129; 130; 131, 3; 182; 226 adn. 1; 231; 236.
Aegyptius 7 (5, f. 21); 26 (10, f. νη′).
Aëtius Amidenus 40 (23, f. 179); 75 (34, f. 1ᵛ).
Agathemerus 16 (7, f. 76ᵛ).
Alexander Magnus 231.
Ammon Aegyptius 74 (33, f. 177ᵛ); Ἄ. ὁ Ἕλλην 87, 5; 123, adn. 1.
Ammon poeta 123, 9.
Ammonius philosophus 7 (5, f. 21).
Andreas Libadenus v. Libadenus.
Anonymus Geoponicorum compilator 34 (18, f. 14. Cf. p. 54, adn. 1); 40 (23, f. 1); 42 (23, f. 179ᵛ); 47 (25, f. 189); 54 (26, f. 115, 116ᵛ); 163; 182, adn. 1.
Anonymus Heliopolitanus 62 (26, f. 177ᵛ).
Anonymus auctor Hermippi dialogi 78 (37, p. 45).
Antiochus 5 (4, f. 34); 8 (5, f. 75); 17 (7, f. 100); 18 (7, f. 107); 21 (7, f. 127ᵛ, 132, 133); **107-128**; 213.
Anubio 108 adn.
Apollonius Tyanaeus 50 (26, f. 72ᵛ); **174-181**.
Apomasar 9 (7, f. 1); 58 (26, f. 136); 96; 248.
Arabes 46 (25, f. 135); 50 (26, f. 60ᵛ, f. 61; 57 (26, f. 129ᵛ); 63 (26, f. 183); 123, adn.
Aratus 54 (26, f. 115; f. 116ᵛ); 182.
Argyrus Isaac 6 (4, f. 203); 7 (4, f. 248); 10 (7, f. 3); 47 (25, f. 213).
Aristarchus Samius, 247.
Aristoteles 14 (7, f. 38, f. 42ᵛ); 73 (33, f. 1-102); 236.
Arsenius Monachus 49 (26, f. 52).
Artemidorus Daldianus 237.
Artemidorus geographus 24 (7, f. 161ᵛ).
Asclepius 231, adn.
Astrampsychus Aegyptius 74 (33, f. 197).
" Audikios „ pro Eudoxus 182.
Balinas v. Apollonius Tyanaeus.
Bardesanes 223, 1 app.
Barlaam monachus 83 (42, f. 105).
Bassus Cassianus Scholasticus 34 (18, f. 14 : falso Martonymus dictus, cf. p. 54, adn. 1).
Beda 188.
Biblia sacra et sermo biblici similis 11 (7, f. 11); 15 (7, f. 76); 24 (7, f. 164); 27 (12, f. 155); 33 (17, f. 1); 42 (23, f. 181ᵛ); 99, 26; 100, 20, 31; 105, 14 app.; 109, 3 app.; 148, 15 app.; 168, 14, 18 app.; 173, 7 app.; 228, 16 app.; 242, 20 app.
Blemmides Nicephorus 34 (19, f. 4); 44 (25, f. 18ᵛ); 45 (25 f. 87); 79 (39, f. 97).
Brabylas 48 (26, f. 45).
Cabasilas Nicolaus 83 (42 fin.).
Camaterus Ioannes 58 (26, f. 137).

Canicleus episcopus v. Ioannes Camaterus.
Cassianus Bassus v. Bassus.
Cedrenus 11 (7, f. 13).
Censorinus 18, 7 corrigitur : 181.
Chaldaei 46 (25, f. 135); 123 adn.; 125,12.
Cleomedes 13 (7, f. 33).
Coiranus v. Cyranus.
Constantinus Magnus 46 (25, f. 134ᵛ).
Ctesias Cnidius 24 (7, f. 158).
Cyranides et Cyranus 62 (26, f. 177ᵛ); 63 (26, f. 186; 189ᵛ); 231 adn.
Daniel propheta 33 (17, f. 4ᵛ); 47 (25, f. 137ᵛ; 138); 50 (26, f. 69); **171-172**; **173**.
Demetrius 48 (26, f. 45).
Demophilus 37 (22, f. 141).
Diodorus Siculus 24 (7, f. 161ᵛ).
Dionysius 45 (25, f. 75ᵛ); 249.
Dionysius philosophus periegetes 15 (7, f. 60ᵛ).
Eleutherius astrologus Eleus, Ioannis Abramii magister. Cf. ind. scriptorum.
Epiphanius (S.) 80 (40, f. 169).
Eratosthenes 45, adn. 1.
Esdra 126 adn. Cf. Addenda, p. 248.
Eudoxius 54 (26, f. 109; f. 115); **181-187**. Vid. etiam Eudoxus.
Eudoxus 162, 11 et adn. 1; 163; 164, 14, 27; 165, 16; 166, 5; **181-187**; 248.
Eumolpus 237.
Eustathius 15 (7, f. 60ᵛ).
Flaccus Africus 232.
Fonteius 226, adn. 1.
Galenus 6 (4, f. 218ᵛ); 8 (6, f. 5); 28 (12, f. 160); 54 (26, f. 87); 231 sq.
Geminus 42 (23, f. 190).
Geoponica v. Anonymus.
Gregoras Nicephorus 37 (22, f. 134).
Gregorius Nazianzenus 100, 12.
Gregorius Solitarius 29 (13, f. 33); 79 (39, f. 1).
Gregorius theologus 14 (7, f. 51ᵛ).
Harpocratio 63 (26, f. 186).
Helenus 237.
Heliodorus 17 (7, f. 104ᵛ); 18 (7, f. 105, 109ᵛ); 19 (7, f. 114ᵛ); 20 (7, f. 119ᵛ); 88; **101**; **102**; 107; **113-114**; 116 adn.; 118, 16, 26; 119, 27 app.; 122, 15 app.
Hephaestio Thebanus 43 (25, f. 7); 48 (26, f. 45); 73 (33, f. 149); **129-147**).
Heracles philosophus, v. Heraclitus.
Heraclitus philosophus 23 (7, f. 146); **106-107**.
Hermes Trismegistus 6 (4, f. 213); 9 (7, f. 1); 25 (9, f. 318); 29 (14, f. 67); 44 (25, f. 15ᵛ); 48 (26, f. 48, f. 49); 59 (26, f. 147; f. 152ᵛ); 65 (28, f. 277ᵛ); 74 (33, f. 159; f. 175ᵛ; f. 177ᵛ); 123 adn.; **167-171**; **226-230**; 231 adn.; 232.
Hermippus dialogus v. Anonymus.
Hero 24 (7, f. 153ᵛ, 156); 42 (23, f. 207).
Hesiodus 12 (7, f. 19ᵛ); 15 (7, f. 57ᵛ); 42 (23, f. 182ᵛ); 58 (26, f. 137); 74 (33, f. 197); 101.
Hipparchus Bithynus 6 (4, f. 119; 179ᵛ); 20, 1.
Hippocrates 8 (6, f. 5); 23 (7, f. 153); 25 (8, f. 30); 27 (12, f. 155ᵛ); 28 (12, f. 160); 104, 14 app.
Hippolytus 43 (25, f. 7); 46 (25, f. 134ᵛ).
Holobolus Maximus (= Manuel) 72 (32, f. 7ᵛ).
Horapollo 26 (10, f. ριζ').
Horatius (*Carm.* I, 12), 248.
Indi 125, 3.
Ioannes Camaterus v. Camaterus.
Ioannes Chrysostomus 126 adn.
Ioannes Damascenus 9 (7, f. 1); 10 (7, f. 2); 42 (23, f. 181ᵛ); 100, 26.
Ioannes Philoponus 7 (4, f. 234; 5, f. 1); 37 (22, f. 116); 42 (23, f. 190).
Ioannes prothospatharius 42 (23, f. 182ᵛ).
Itali 7 (5, f. 25).
Iulianus Laodicensis 10 (7, f. 2); 22 (7, f. 138ᵛ, f. 140ᵛ sq.); 23 (7, f. 145, f. 145ᵛ); 213.
Iuvenalis VI 583 : 237.
Leo Philosophus s. Sapiens 33 (17, f. 1); 36 (21, f. 70ᵛ); 65 (28, f. 277ᵛ, cum imperatore confusus); **150-151**; 167 adn. 1.
Libadenus (Libadinarius) Andreas 27 (cod. 12, f. 155); **152-160**.
Lucillius 8 adn. 3.
Lullus Raimundus 231, adn.
Lydus Ioannes Laurentius 25 (8. f. 25); 26 (10, f. ριε'); 75 (34, f. 4ᵛ); 150; 163; 165, 30 app., 226 adn. 1.
Manetho 78 (36, p. 29).
Manilius II 221 : 212, 16 app.
Manuel Holobolus v. Holobolus.
Mardaitae 58 (26, f. 135).

Martonymus Bassus. Cf. Bassus.
Maximus astrologus 10 (7, f. 2); 48 (26, f. 45); 78 (36, p. 1).
Maximus Confessor 100, 23, 33.
Maximus Holobolus. Cf. Holobolus.
Maximus philosophus 13 (7, f. 35).
Mazunates. Cf. Zanates.
Melampus 23 (7, f. 150); 237; 239; 247.
Musulmani scriptores 25 (8, f. 52ᵛ).
Nechepso 25 (8, f. 30); 43 (25, f. 10); **129-151**; 161, 7; 192; 195, 26 app.; 232.
Nicephorus. Cf. Blemmides.
Nicephorus Patriarcha Cpolitanus 43 (24, f. 11ᵛ); 46 (25, f. 132).
Oppianus 123, 13, et adn. 1.
Origenes 100, 33 app.
Orpheus 12 (7, f. 19ᵛ); 21 (7, f. 133ᵛ); 59 (26, f. 147); 101, 22; 167, adn. 1; 245.
Palladas 8, adn. 3.
Palladius 187 sq.
Pamphilus 231 sq.
Panaretus Michael 152; 248.
Pappus 83 (42, f. 107).
Paulus Alexandrinus 5 (4, f. 1); 7 (5, f. 27); 12 (7, f. 23); 18 (7, f. 105); 22 (7, f. 137, f. 140, f. 140ᵛ); 36, (20, f. 143ᵛ); 39 (22, f. 154); 48 (26, f. 43); 113 app.; 118, 26 app.; 193; 212, 18 app.; 222, 28.
Persae 47 (25, f. 138); 49 (26, f. 51ᵛ); 52 (26, f. 78); 53 (26, f. 79ᵛ, f. 80, f. 83); 57 (26, f. 129ᵛ); 96; 102, 24 app.
Petosiris 25 (8, f. 30); 43 (25, f. 10); 61 (26, f. 170); **129-151**; **161**; 192; 232.
Philo Judaeus 106, 7.
Philostratus (Vit. Apoll. III, 41) : 181.
Photius Patriarcha 40 (23, f. 176ᵛ).
Plato 8 (6, f. 5); 74 (33, f. 209); 91, 22 app.
Plutarchus 25 (8, f. 54); 80 (40, f. 186).
Porphyrius 3 (2, f. 313); 18 (7, f. 109ᵛ); 19 (7, f. 111, 111ᵛ); 26 (10, f. ρδ', ρη'); 35 (20, f. 121ᵛ); 37 (22, f. 141); 69 (30, f. 131ᵛ).
Proclus 6 (4, f. 105); 15 (7, f. 57ᵛ); 23 (7, f. 148ᵛ); 73 (33, f. 103); 82 (41, f. 3).
Prodromus Theodorus 21 (7, f. 127ᵛ); 40 (23, f. 173); 80 (40, f. 139ᵛ).
Psellus 6 (4, f. 113, f. 115, f. 116ᵛ); 8 (5, f. 157); 13 (7, f. 25, f. 32); 25 (8, f. 54); 28 (13, f. 1); 29 (13, f. 33; 15, f. 1); 45 (25, f. 97ᵛ); 46 (25, f. 11); 58 (26, f. 137); 79 (39, f. 97); 81, l. 9; 103, 3 app.; 247.
Ptolemaeus Claudius 3 (2, f. 210, f. 313); 5 (4, f. 85); 6 (4, f. 96ᵛ); 16 (7, f. 77); 20 (7, f. 122ᵛ, 124); 22 (7, f. 140ᵛ); 26 (10, f. νη'; ρδ', ρη', ρκδ'); 35 (20, f. 1, 121ᵛ); 37 (22, f. 104); 38 (22, f. 144ᵛ, 147); 39 (22, f. 150, 154); 42 (23, f. 193ᵛ); 44 (25, f. 10); 47 (25, f. 213); 49 (26, f. 52); 59 (26, f. 156ᵛ); 69 (30, f. 1; f. 131ᵛ); 81, adn. 1; 82 (41, f. 3); 83 (42, f. 1, etc.); 118, 22; 120, 9, 26; 121, 26; 167, 2 app.; 182; 192-212 passim (cf. app.); 213; 222, 20 app.; 248, 249.
Pythagoras 21 (7, f. 134ᵛ, f. 135ᵛ, f. 136); 36 (21); 53 (26, f. 82); 54 (26, f. 83); 61 (26, f. 173ᵛ); 75 (34, f. 11ᵛ).
Pythagorici 66 (29, f. 210).
Quintilii 42 (23, f. 179ᵛ).
Rhetorius 5 (4, f. 34); 8 (5, f. 75); 18 (7, f. 107); 43 (25, f. 5ᵛ); 59 (26, f. 139, f. 145ᵛ); 127, 3; **192-226**.
Salomo 3 (3, f. 240); 42 (23, f. 182); 100, 17.
Sampsuchar 103, adn. 1.
Serapio 45, adn. 1.
" Serenus episcopus „ 34 (18, f. 14) : sed cf. p. 54, adn. 1.
Seth Simeon 25 (8, f. 54); 80 (40, f. 186).
Severianus (episcopus ?) 34 (18, f. 14ᵛ).
Sextus ὁ ὡροκράτωρ 55 (26, f. 117); 61 (26, f. 170); 62 (26, f. 176); **187-190**.
Sibylla 53 (26, f. 83).
Simplicius 73 (33, f. 72).
Solomo. Cf. Salomo.
Stephanus Alexandrinus 6 (4, f. 223).
Teucer Babylonius 18'(7, f. 109ᵛ); 38 (22, f. 146ᵛ); **192-226**.
Theo Alexandrinus 5 (4, f. 43); 26 (10, f. ρκθ'); 83 (42, f. 60).
Theodorus 188; 249.
Theophilus Edessenus 95.
Thessalus 231 adn.
Tzetzes Joannes 15 (7, f. 57ᵛ, f. 60).
Tzetzes Isaac 15 (7, f. 60).
Valens (Vettius) 43 (25, f. 5ᵛ); 48 (26, f. 44ᵛ); 77 (35, f. 5); 78 (38, f. 1); 108 adn.; 112, adn. 1; 194; 203, 13 app.; 206, 9 app.; 213; 219, 12 app.; 221, 16 app.; 223, 1 app.
Vicellius 163; 226 adn. 1.

Xanthopulus Nicephorus Callistus 47 (25, f. 184).
Xenocrates Aphrodisiensis 232.
Zanatas 12 (7, f. 21); 23 (7, f. 151ᵛ); 49 (26, f. 50, f. 52); 75 (34, f. 3).
Zenaria 61 (26, f. 172).
Zenarius 61 (26, f. 172).
Zoroaster 163.

II. NOMINA CETERA [1]

Abrasax 181, 9.
Achaea 203, 12.
Adam 34 (18, f. 14ᵛ); 62 (26, f. 177ᵛ).
Aegyptii. Cf. Index auctorum.
Aegyptus 132-149 pass.; 164, 32; 168, 8; 199, 5; 210, 17; 226, 10; 229, 11; 230, 8.
Aethiopes 97, 10; 229, 7.
Aethiopia 134, 35; 138, 1; 140, 10; 145, 18; 167, 11; 203, 13; 227, 2.
Aethiopissa 94, 15.
Africa 200, 14.
Agareni 158, 33; 194, 5.
Αἰκαρδία 137, 27.
Alexandrini 20 (7, f. 120); 64 (27, f. 61ᵛ); 79 (39, f. 101ᵛ).
Amalthea 144, 9.
Ἀμήτην (Amida) 155, 31.
Amuras 58 adn. 2 (26, f. 138).
Antichristus 46 (25, f. 134ᵛ); 100, 7.
Apulia 201, 28.
Arabes 156, 3; 159, 21; 164, 27; 228, 23.
Arabia 137, 27 app.; 141, 24; 145, 17; 210, 18; 230, 15; Ἀ. μικρά 167, 11, 227, 2; A. felix 207, 21.
Arcadia 137, 24.
Archimedes 28 (12, f. 160).
Arcturus 123, 11.
Ariana 209, 6.
Armenia 139, 33; 143, 1 app.; 146, 27; 164, 32; 199, 5; 200, 13.
Ἀσηρόν 105, 10.
Asia 97, 10, 30; 133-150 pass.; 201, 27.
Ἀσία μικρά 164, 21; 197, 21.
Assyria 203, 13.
Assyrii 46 (25, f. 134ᵛ).
Atheniensium menses 23 (7, f. 147ᵛ).
Attalus II Pergam. 144, 1.
Azania 227, 2.
Babylon et Babylonia 134, 7, 34; 135, 26; 141, 4 app., 24; 154, 16; 173, adn. 1; 197, 20; 203, 12.
Babylonii 46 (25, f. 134ᵛ); 229, 8; 230, 23.
Bactria 138, 1; 204, 28.
Barbaria 97, 20.
Basilius I. imperator Trapezuntius 153, 8.
Bithynia 148, 26; 165, 9; 200, 14.
Bithynorum menses 27 (12, f. 95ᵛ).
Brittania 164, 5; 195, 18.
Byblos? 141, 4 app.
Byzantini 58 (26, f. 138); 154, 3; 157, 4.
Cappadocum menses 27 (12, f. 95ᵛ).
Cappadocia 139, 2, 33; 146, 27; 148, 18; 199, 4; 206, 6.
Caria 137, 27 app.; 141, 23.
Carthago 200, 14.
Caspia 166, 19; 204, 28.
Cataphael 179, 19.
Celtice 166, 27; 207, 20.
Chaldaea, 201, 28.
Χάτζη (?) 156, 4.
Chazari 14 (7, f. 41); 98, 31.
Chazaria 156, 22.
Cherubim 179, 5; 245, 9.
Chorasan, 96, 19.
Christus 100, 3, 6; 171, 21 et adn. 2; 174; 176, 20; 245, 1.

[1] Omisi in hoc indice nomina geographica in excerptis Hephaestioneis p. 131-147 repetitis exstantia praeter ea quae in excerptis Monacensibus desunt, deinde molestam vocabulorum barbaricorum in Ps.-Apollonio adhibitorum congeriem ac siderum sphaerae barbaricae a Rhetorio enumeratorum nomina, quae omnia in indice libri mei qui inscribitur *Sphaera* invenies.

Cilicia 133, 32; 134, 10; 138, 11; 140, 15; 145, 27, 35; 148, 8, 35; 167, 21; 207, 21; 211, 25.
Coelesyria 139, 19; 164, 6.
Coilanen = Gilan 155, 31.
Colchice 165, 9; 200, 14.
Commagene 206, 6.
Constans quidam 63 (26, f. 189ᵛ).
Constantinopolis 5 (4, f. 41ᵛ); 13 (7, f. 24); 56 (26, f. 122ᵛ); 58, adn. 2; 99, 12; 175.
Creta 165, 31; 203, 13.
Cretes 140, 25; 142, 15.
Curtistan 155, 30.
Cyclades 164, 20; 197, 20.
Cypriorum menses 27 (12, f. 95ᵛ).
Cyprus 133, 10; 135, 21; 143, 5; 144, 5; 149, 27; 164, 21; 197, 20.
Cyrenaice 199, 5; Cyrene 204, 28.
Daniel 180, 13 (Danael); 245, 13.
Danubius 14 (7, f. 41).
Demeter 106, 22.
S. Demetrius 106, 1.
Deuchael 181, 5.
Ducas Michael 25 (8, f. 54)
Edem 179, 6.
Eilcithyia 143, 30 col. 2.
Ἑλαδωναέ 105, 10.
Ἑλαλε 105, 11.
Elymais 133, 8; 141, 28; 143, 2; 148, 28; 149, 26.
Emmanuel 105, 18.
Ἐρυθρὰ θάλασσα 141, 26; 211, 24.
Ἡσουρόν 105, 10.
Euboea 140, 18.
Euclides 28 (12, f. 160).
Eumenes II Pergamenus 144 app., col. 2; 146, 16 app.
Euphrates 138, 2; 141, 26.
Europa 150, 20.
Franci 14 (7, f. 41); 62 (26, f. 183).
Francia (Φραγγική) 98, 5.
Gabriel 105, 19; 180, 12; 245, 11.
Gaetulia 206, 6.
Galatae 139, 28; 142, 15.
Galatia 164, 6; 195, 18; 201, 28.
Garamantia 211, 25.
Gedrosia 209, 6.
S. Georgius 106, 1.
Germania 142, 26, col. 2; 143, 1; 164, 6; 195, 18.
Graeci 23 (7, f. 147ᵛ); 98, 6, 32; 99, 10, 130; 135, 4; 139, 29; 141, 1; 142, 12; 149, 4.
Graecia 165, 30; 203, 12.
Heliopolis 62 (26, f. 177ᵛ).
Hellespontus 139, 34; 146, 28.
Henoch 87, 5.
Hephaestus 106, 20.
Hera 106, 20.
Hieroboam. Cf. Roboam.
Hispania 97, 20; 166, 27; 207, 21.
Horus 202, 23.
Hydra 123, 12.
Hyrcania 137, 27 app.; 164, 32; 199, 5.
Iberes 141, 1.
Idumaea 164, 6; 195, 18.
Illyria 167, 2.
Indi 131 supra; 134, 30 col. 2; 143, 2; 167, 2.
India 209, 6; 211, 24.
Ionia 139, 24; 141, 23; 146, 27; 203, 12.
Iophiel 179, 22 app.
Irene 153, 9.
Isis 182; 202, 23.
Itali 146, 6.
Italia 133, 32; 138, 12; 145, 27; 148, 8; 165, 20; 201, 27; 204, 5.
Iudaea 164, 6; 195, 19.
Iudaei 23 (7, f. 147ᵛ); 27 (12, f. 95ᵛ); 96, 17; 98, 28.
Laconica 145, 28.
Λειάνων 105, 11.
Leo Sapiens imperator 150 adn. 1.
Libya 132-149 pass.; 204, 28.
Libyes, 230, 23.
Lucites Constantinus 152, 1; 153, 12.
Lydia 139, 24, 34; 146, 28; 167, 21; 211, 25.
Macedones 27 (12, f. 95ᵛ); 46 (25, f. 134ᵛ); 182; 184, 25.
Macedonia 138, 11; 142, 13; 148, 19; 167, 1; 209, 6.
Maria Virgo 176, 20.
Marmarica 199, 5.
Mattiane 199, 5.
Mauretania 166, 19; 206, 5.
Mazaris 48 (26, f. 1).
Medi 46 (25, f. 135); 147, 8; 230, 23.
Media 133, 8; 148, 13; 149, 26; 164, 21; 197, 20.
Mesopotamia 141, 24; 165, 31; 203, 12.
Μήστριν 155, 30.
Metagonitis 206, 5.

Michael 105, 19; 178, 20 app.; 179, 17; 245, 11.
Miminacium (sic) 40 (23, f. 171ᵛ) : aut collem Viminalem aut viam Ciminiam dicere videtur librarius inscitus.
Mugan 155, 31.
Musul = Ninive 159, 13.
Musulmanni 58 (26, f. 138).
Mysia 139, 24.
Nabuchodonosor 33 (17, f. 4ᵛ).
Nemesis 214, 17.
Νεφώδει 105, 11.
Nicomedia 165, 10.
Nigrisph 4 (3, f. 246).
Nilus 24 (7, f. 160ᵛ, 161ᵛ); 141, 25; 150, 21; 168, 9; 226, 10.
Νιψηκοῦ 105, 11.
Numidia 200, 14.
Oppan 105, 11.
Orchenia 201, 28.
Osiris 182.
Oxiana 210, 17.
Oxiani 167, 11; 227, 2.
Pachrates Heliopolitanus 62 (26, f. 177ᵛ).
Palaestina 154, 16; 195, 18.
Pamphylia 167, 21; 211, 25.
Parthia 197, 20.
Persae 8 (6, f. 5); 46 (25, f. 134ᵛ; 135); 97, 27; 134, 31; 140, 18; 142, 16, 25; 143, 1; 145, 17; 166, 26.
Persia 97, 9; 164, 21; 195, 17; 197, 20; 226, 12.
Φιαμνέ 105, 10.
Philippus rex 187 sq.; 249.
Phoenice 139, 2, 19; 140, 15; 144, 3; 201, 28.
Phryges 46 (25, f. 135).
Phrygia 139, 33; 148, 29; 165, 9, 20; 200, 14.
Pontus 143, 4.
Poseidon 106, 21.
Postumus (?) Thalassus 175, 3 app.
Praeneste 40 (23, f. 171ᵛ).
Ptolemaeus rex 74 (33, f. 197).
Ramael 179, 20.
Raphael 105, 20; 179, 22; 245, 11.
Ῥησεφί 105, 10.
Rhodus 149, 28.
Roboam 3 (3, f. 240); 4 (3, f. 243, f. 246, f. 248, f. 252).
Roma 130.
Romaei v. Byzantini.
Romani 23 (7, f. 147ᵛ); 27 (11, f. 96; 12, f. 95ᵛ); 46 (25, f. 134ᵛ); 64 (27, f. 61ᵛ).
Sabaoth 105, 11, 18.
Sacis 204, 29.
Sauromatae 167, 11; 210, 17; 227, 2.
Scythae 141, 1.
Seraphim 179, 5; 245, 9.
Serice 204, 28.
Seth Adam filius 87, 3.
Σιάμην = Syria 158, 3.
Sicilia 99, 12; 149, 28.
Sizistan 96, 19.
Sogdiana 210, 18.
Strabodes Nicolaus ὁ Νικήτας et Anna filia eius 63 (26 f. 189ᵛ).
Susiane 137, 27; 141, 11.
Sustumos (Postumus ?) Thalassos 52 (26 f. 72ᵛ); 175, 3.
Syria 132-149 pass.; 165, 31; 166, 18; 182; 184, 5; 206, 6; 209, 5.
Tamurlas 58 adn. 2 (26 f. 138).
Taphis 188.
Tatari 157, 6; Tataria 159, 3.
Taurez 154, 16.
Thalassus Sustumus (?) v. Sustumus.
Thanael 4 (3 f. 246).
Thebais 204, 28.
S. Theodorus 106, 1.
Theodosius 249.
Thracia 167, 2; 209, 6.
Trapezus 59 (26 f. 157); 152 sqq.; 248.
Troglodytice 204, 29.
Turci 98, 31; 156, 3; 159, 3, 21.
Tyana 176, 24.
Tyrrheni 46 (25 f. 135); 146, 5.
Tyrrhenia ? 207, 21.
Tyrus (falso pro Tyrrhenia ?) 207, 21.
Uriel 105, 19; 179, 18.
Zacharias propheta 62 (26 f. 181).
Zingari 236.

INDEX GRAMMATICUS ET PALAEOGRAPHICUS

I. VOCABULA RARIORA VEL NOVA. GRAMMATICA NOTABILIORA [1]

ἀβασκάντους (ἀβασκάνους cod.) 234, 1.
ἀγριόαιγας 225, 9.
αἱμοβόρου ἀνδρὸς 227, 19.
ἀκαταφρονητάς (scrib. καταφρονητάς ? vel ἀκαταφρονήτους ?) 219, 6.
ἀναφαλαντιαῖοι 112, 8.
ὁ ἄνδρας 109, 7.
ἀνθαιρετιστής 215, 16; 218, 21, 29.
ἄνοχος = tolerabilis 184, 35; 187, 21.
ἀνταρσία 171, 6 (cf. Lyd., de ost., p. 78, 8 Wachsm.).
ἀντερώντων pro ἀντερούντων 155, 4.
ἀπειρόγαμος 227, 20.
ἀπιστεῖν transitive 180, 1.
ἀπόκρουσις 223, 15; ἀποκρουστική 224, 7.
ἀποτυμπανισμός ab Hephaestione vitatum 140, 11.
ἀσελγοποιός 115, 9.
ἄσημα (= argentea) 95, 9; ὁ ἄσημος (= argentum) 216, 10 (ut Valens 1, 23).
ἀσθενόφθαλμον 194, 19.
ἀσκήτρια 225, 29.
αὐξομειωτικόν 194, 18; 204, 2.
ἀφαντασίωτος 215, 7.
βακχεύματα 227, 20.
βαλλιστής 204, 14.
βάλτεον (?) 127, 27.
βασιλικός pro βασιλίσκος (stella regia) 201, 23.
βάτης pro βοώτης 203, 1 app.
βιοθάνατος 114, 20; 115, 8; βιοθανασία 117, 13.
γηθαλάσσιον 208, 14.
γογγυσμός ab Hephaestione vitatum 139, 11.
γούλα 158, 3.
δακτυλόπους 238, 25.
δευτερόλεπτον 194, 22.
Δήμητραν pro Δήμητρα 106, 22.
διατύπωσις 228, 28.
διευθυδρομοῦντας τὰς πράξεις 218, 23.
δουλεύειν transitive 180, 9; 181, 5.
δροσογόνος 209, 25.
ἐγκοίλιος de oculorum cavitate 202, 8.
ἐγκυλισμένους 208, 8.
εἴδη = res aromaticae 154, 6.
ἐκθειαζόμενα 115, 31, cf. Addenda p. 248.
ἐκκεντρίζειν 185, 3.
ἐκτὸς ἐὰν μή 216, 32.
ἐλλιποτάτη 220, 11.
ἔμπτωσις = πτῶσις 186, 13.
ἔνισχνος 196, 5.
ἐπίρρις pro ἐπίρρινος 196, 4.
ἐπιστατεῖν transitive 179, 15.
ἐπίχρως pro ἐπίχροος 196, 4.
εὐαφροδίτους (nisi corrig. ἐπαφρ.) 221, 8.
εὐεπήβολος 147, 28 app.
εὐπρόσδεκται 178, 6.
εὐτεκνώσει εἰς τέκνα 217, 1.
εὐχαριστεῖν transitive 177, 17.

[1] Cf. etiam in Indice auctorum " Biblia sacra et sermo biblici similis „.

εὔχρηστα 101, 21, 22.
ζωηφόρος (γραμμὴ χειρός) 238, 10.
ἥμενοι (τόποι) 97, 1.
θαρσηρός 218, 14.
θέλειν κακῶς τινα 234, 19.
θηριοδείκτας (nisi potius θηριοδήκτους scrib. cf. 229, 22) 118, 8.
θνῆσις 126, 17; 158, 1, 3.
θυμελικὰ ὄργανα 98, 12.
ἰσόμετρος 149, 29.
κακοδαιμόνημα 198, 9.
καλλιστρατεύσει 227, 27.
καπηλοδύτης 242, 5.
Καρόκερκος 123, 12.
καταβιβάζοντας (= καταπίπτοντας ?) 224, 24.
καταγάστρους (= ventri servientes, cf. κατάβορρος, κατάφοβος etc.) 212, 9.
κατασπασμός = eversio 134, 26; 136, 26; 142, 6.
κατατροχάζω 141, 12.
κέρμια 93, 10.
κόνιον pro κώνειον 96, 10.
κοντορῖνος 202, 7.
κράτησις 184, 19.
Κρονικὰ νοσήματα 226, 3.
κυνάνθρωπος 115, 2.
κυνόβρωτος 115, 2.
κυρτώδης 205, 16; 208, 16; 209, 27 restituendum; κυρτοειδής 224, 2.
λαθροπινής (cf. εὐπινής) scripsi 216, 1.
λειτουργιακός pro λειτουργικός 209, 19.
Λεοντιανοί 112, 7.
λιθοξύστης 117, 22.
λιμώξεις 230, 27.
λιπότης 225, 4.
μακελλάριος 225, 25.
μακερίαι (= maceriae) 189, 1.
μακροὺς τραπεζίτας (qui negotia longinqua habent) 222, 15.
μάρμαρος femin. gen. 244, 11.
μαρτυρεῖν transitive 226, 2.
μεγαλοϋπέροχος 153, 10.
μετάθεναρ 238, 6.
μετεώρων εὐφορία vel φθορά 166, 23; 167, 15.
μοιχοῦσι pro μοιχῶσι 218, 19.
νεκροτάφους ἢ νεκροθάπτας ἢ νεκροπάρτους 117, 24.
νενευμένον passivo inusitato 202, 4.
ξυλοκαρπίαι 126, 12.
ὁλοκόταινα 90, 23 app.; 91, 10 app.
ὄξινος 221, 20; 225, 6.
ὀξωδοσταφυλαί 96, 9.
ὅριον = ultima linea 195, 26.
οὐρίζει 221, 3.
παζαριῶται 155, 26.
παλίγκτησις 196, 13.
παράσιμος 91, 24 (cf. ὑπόσιμος) 94, 21.
Παρθενιανοί 112, 7.
περίπατος gen. femin. 101, 30; 102, 2, 6, 9.
πετόμια 88 adn. 1.
πίθηκες οἱ 96, 5.
ποντικός = mus 157, 6.
πραῖδα 130 med.; 135, 32.
πραιτώριον 92, 26.
προσθέτης 119, 31; 120, 33.
προσσκηνέω 140, 10.
τὸν ῥῆγα (regem) 168, 21 app.
ῥιζοδάκτυλος 238, 25.
οἱ παρὰ ῥόγαν stipendiarii 165, 23.
ῥογευθήσονται 170, 15.
ῥοπή (= momentum) explicatur 103, 8.
σακχαράνιον 235, 6.
σινουμένους (cf. Kühner-Blass, *Gr. Gramm.*, § 251, adn. 2); 211, 2; at σινομένους 206, 19.
σίντης 115, 5.
Σκορπιανοί 112, 7.
σκοτάζομαι 124, 29.
σπανισμός 167, 9.
σπαραξεύματα 227, 23.
σπουδόγελως 91, 5 app.; 92, 15.
στιγμή (= punctum temporis) explicatur 103, 8.
στοιχεῖον (= fascinatio; versiones Aethiopica et Arab. omittunt) 177, 18, 21, 23.
στοιχειοῦνται 175, 9.
στοιχείωσις 176, 3; 178, 15.
στοιχικός 113, 22.
στοῖχος = ζῴδιον 157, 6.
συναιρετιστής 215, 10; 216, 26; 218, 13; 220, 26.
σύναξις 156, 20.
συνήντηκε = ortus est 204, 15.
συνοικέσιον 110, 2.
συρόμια 88, adn. 1.
τακικόν 102, 29.
ταράκιον 102, 29.
τελεσθήσονται (= conficientur homines) 230, 5.
Τοξιανοί 112, 7.

τριστάται 173, 7.
ἡ τρίωρος 133, 25 etc.
τὸ τρύγος 126, 14, 17.
ὑμοκαγκελίζοντας τοὺς ὀφθαλμούς 221, 10.
ὑποταπείνωμα 227, 8.
φανέρωσις 229, 22; 230, 12, 20, 28.
φαρσάγγιον 102, 31.
φάσχα = πάσχα 157, 25 app.
φιλοστόργους τῶν οἰκείων 216, 31.
φιλόφιλος 205, 10; 209, 15.
φουμισθείς (cf. Cangius s. v.) 92, 27.
χειμός (??) 160, 5.
χειροκρατησίαι 135, 7, 9.
χημέντια (χημευτικά ?) 92, 4.
χοντρός 224, 13.
χρονικὴ (χειρὸς γραμμή) 238, 6.
χρυσοφοροῦντας 220, 28.
ψηφᾶς 118, 4.
ψῆφος masculi gen. 191, 7.
ψογιζομένους 221, 1.
ψυγιζομένους 201, 12.
ὠνησία 108, 9.
τοῖς ὠνοῦσι (pro ὠνουμένοις) 108, 13, 27; ὠνεῖν 111, 2.
ὡροκράτωρ 188.
ὡς οἷα 123, 3; 124, 2.

II. PALAEOGRAPHICA

Abbreviaturae 113, 8 app., 175.
Alphabeta mystica 53 (26 f. 83); cf. tabulas in calce adiectas.
Cryptographica 48 (26 f. 44ᵛ); 56 (26 f. 126ᵛ); 58 (26 f. 137ᵛ); 178, 20 et 21; 200, 13 app.
Sigla pro zodiaci signis inusitata 212, 21 app.

TABULA ARGUMENTI

CATALOGUS CODICUM

Codices Monacenses 1
Codices Berolinenses 31
Codices bibliothecarum minorum 67

I. Codex Cizensis 69
II. Codices Dresdensis 70
III. Codices Erlangenses 73
IV. Codex Gottingensis 77
V. Codices Hamburgenses 78
VI. Codices Heidelbergenses 79
VII. Codex Maihingensis 82
VIII. Codex Norimbergensis 83

APPENDIX

Testimonium de origine astrologiae 87

EXCERPTA EX CODICE 7 (MONAC. 287)

De singulis hebdomadis dierum horis 88
De planetarum patrociniis 95
Excerpta ex Sacra Scriptura et Patribus de fine mundi 99
Περὶ τῶν τῆς Σελήνης ἡμερῶν 101
Definitiones quaedam astrologicae ex Heliodoro 101
Περὶ φωσφορίας <Ἡλιοδώρου> 102

Περὶ μέτρου οὐρανοῦ καὶ χρονικοῦ κινήματος καὶ συστάσεως κόσμου . 103
Formula magica christiana. 105
Ἡρακλείτου φιλοσόφου. 106
Excerpta ex Antiochi thesauro et ex Heliodoro 107

κδ'. <Ἐκ τῶν Ἀντιόχου.> Περὶ τῶν συναφῶν τῆς Σελήνης πρὸς τοὺς ζ' ἀστέρας 107
ιθ'. <Ἀντιόχου.> Περὶ σινωτικῶν μοιρῶν τῶν ζῳδίων . . . 111
κ'. » Περὶ σινῶν φαλακρῶν ποδαλγῶν κτλ. . . . 112
κα'. <Ἐκ τῶν Ἡλιοδώρου καὶ Ἀντιόχου.> Περὶ τοῦ πολεύοντος καὶ διέποντος 113
<Ἐκ τῶν Ἀντιόχου.> Ἰδίως περὶ Σελήνης 114
κβ'. <Ἀντιόχου.> Περὶ δεκανῶν ἀσελγοποιῶν 115
κγ'. Περὶ φάσεων τῶν τῆς Σελήνης 116
κδ'. Περὶ ῥητόρων καὶ παιδευτῶν καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων. . . 117
κε'. Περὶ ἧς κινήσεως ποιεῖ ὁ Ἥλιος ἀπὸ ζῳδίου εἰς ζῴδιον . . 118
κς'. Περὶ ὧν ποιοῦνται φάσεων πρὸς τὸν Ἥλιον οἱ πέντε ἀστέρες 118
κζ'. Περὶ φάσεων καὶ μοιρῶν καὶ λεπτῶν καὶ στηριγμῶν τῶν πέντε ἀστέρων 119
κη'. Σχόλια διάφορα ἀστρολογουμένων 122

Περὶ πάθους ἡλιακῆς ἐκλείψεως. 123
Ετερον πάθος ἐκλείψεως Σελήνης 124
Ἰνδικὴ λύσις καὶ σαφήνεια περὶ τῶν ἐκλειπτικῶν συνδέσμων . . 125
Ἀντιόχου. Περὶ καλανδῶν 126
Περὶ τῶν ζ' πλανωμένων ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν Ἀντιόχου. . . . 127
Ἐκ τῶν Ἀντιόχου κεφ. λθ'. Κανόνιον τῶν δ' ἀνέμων καὶ τῶν κδ' βαθμῶν 128

Excerpta ex codice 8 (Monac. 384)

Excerpta Anonymi et Hephaestionis ex Nechepsone et Petosiride de Solis et Lunae defectionibus 129

Excerpta ex codice 12 (Monac. 525)

Andreae Libadeni Trapezuntii praedictiones pro anno mundi 6844 = 1336 p. Chr. n. 152

Excerpta ex codice 25 (Berol. Phill. 1574)

Epistula Petosiridi supposita 161
De divisione anni 162
Tonitruale ignoti auctoris 163
Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου περὶ σεισμοῦ 167
Ex libro « Persicae inventionis » sive Danielis prophetae apocalypsibus 171

Excerpta ex codice 26 (Berol. Phill. 1577)

Ἐκ τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ προφήτου Δανιήλ 173
Ps.-Apollonius Tyanaeus de horis diei et noctis 174
Eudoxi selenodromium secundum cyclum duodecim annorum (Τοῦ Εὐδοξίου χειμῶνος προγνωστικά) 181
Sextus ὁ ὡροκράτωρ ad regem Philippum quomodo horae ad corporis umbram dimetiantur 187
Εὕρεσις ἐν συντόμῳ τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου κτλ. 190
Rhetorii Aegyptii excerpta ex Teucro Babylonio de duodecim signis 192
Rhetorius de planetarum natura ac vi 213
Βροντολόγιον Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου 226

Excerpta ex codice 33 (Erlangensi 89)

De plantis duodecim signis et septem planetis attributis 231
Chiromantia 236
Ἀλοιφὴ σιδήρου 244

Excerptum ex codice 34 (Erlangensi 93)

Incantamentum christianum 245

ADDENDA ET CORRIGENDA. 247

INDICES

Index codicum : Consensus numerorum 251
Scriptores et possessores codicum 252
Annorum notae in codicibus obviae 253
Indices nominum : I. Nomina auctorum 255
II. Nomina cetera. 258
Index grammaticus et palaeographicus : I. Vocabula rariora vel nova.
Grammatica notabiliora . 261
II. Palaeographica 263

BRUXELLES. — IMP. POLLEUNIS ET CEUTERICK, 57, RUE DES URSULINES,
DREESEN ET DE SMET, SUCCESSEURS.

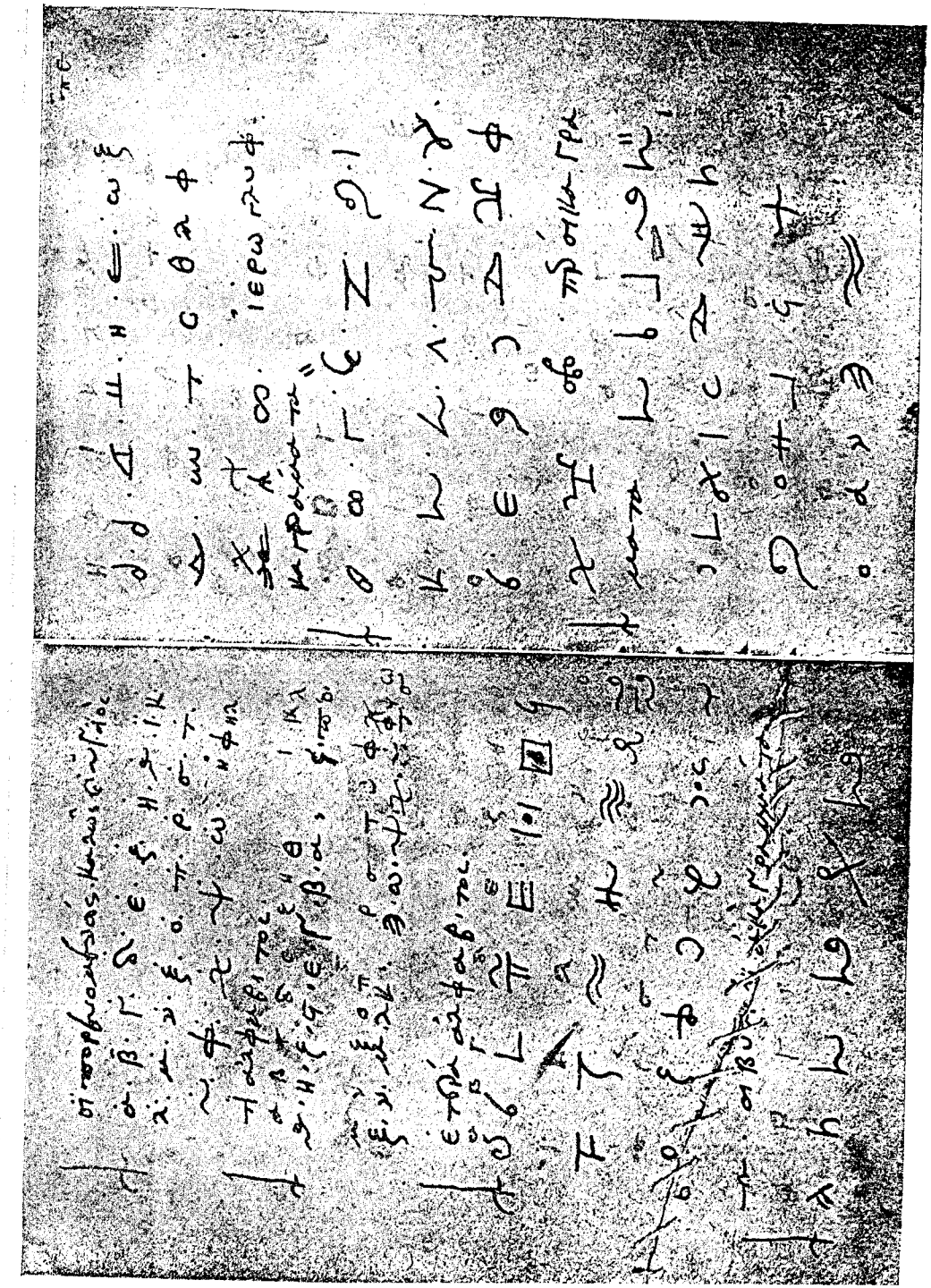

Cod. 26 (Berol. Phillipp. 1577), ff. 84v-85.

Cod. 27 (Berol. Phillipp. 1577), ff. 85v-86.

EN VENTE CHEZ LE MÊME ÉDITEUR :

CATALOGUS CODICUM ASTROLOGORUM GRAECORUM :

I. **Codices Florentinos** descripsit Alexander Olivieri. Accedunt fragmenta selecta primum edita a Boll, Cumont, Kroll, Olivieri, 1898 . . . . . 8 00

II. **Codices Venetos** descripserunt G. Kroll et A. Olivieri. Accedunt fragmenta primum edita a Boll, Cumont, Kroll, Olivieri, 1900 . . . . . 10 00

III. **Codices Mediolanenses** descripserunt Aemygdius Martini et Dominicus Bassi, 1901 . . . . . 3 00

IV. **Codices Italicos** praeter Florentinos, Venetos, Mediolanenses, Romanos, descripserunt Bassi, Cumont, Martini, Olivieri, 1903 . . . . . 10 00

V, pars I. **Codicum Romanorum** partem primam, descripserunt Franciscus Cumont et Franciscus Boll, 1904. . 10 00

V, pars II. **Codicum Romanorum** partem secundam, descripsit Guilelmus Kroll, 1906 . . . . . 6 00

V, pars III. **Codicum Romanorum** partem tertiam, descripsit Ios. Heeg (prelo traditum).

VI. **Codices Vindobonenses** descripsit Guilelmus Kroll. 1903. . . . . 5 00

VII. **Codices Germanicos** descripsit Franciscus Boll, 1908. 12 00

Cumont (**Franz**), *Textes et Monuments figurés relatifs aux mystères de Mithra.* Deux volumes in-4°, avec 509 figures, 9 planches et une carte 90 00

— *Les Mystères de Mithra,* in-8°, 2e édition, 190 pages . . 5 00

— *Recherches sur le Manichéisme.* I. La Cosmogonie manichéenne d'après Théodore bar Khôni, 1908 . . . . 4 00

Studia Pontica. I. *A Journey of Exploration in Pontus,* by J.-G.-C. Anderson 7 50

II. *Voyage d'exploration archéologique dans le Pont et la Petite Arménie,* par Franz Cumont et Eugène Cumont. 17 50

Michel (**Charles**), *Recueil d'Inscriptions grecques pour servir à l'étude de l'Histoire et des Institutions de la Grèce ancienne jusqu'à la Conquête romaine.* Fort volume in-8° de xxvi-1000 pages. 20 00

Van den Gheyn (**J.**), *Catalogue des Manuscrits de la Bibliothèque royale de Belgique.*

I. Écriture-sainte et Liturgie, 1901, xvi-592 pages . 12 00
II. Patrologie, 1902, viii-414 pages 12 00
III. Théologie, 1903, xii-515 pages. 12 00
IV. Jurisprudence et Philosophie, 1904, vii-407 pages. 12 00
V. Histoire-Hagiographie, 1905, viii-701 pages . . 12 00
VI. Histoire des ordres religieux et des églises particulières, 1906, xi-778 pages 12 00
VII. Histoire des pays, 1907, xi-677 pages 12 00